



ΔΗΜΟΣ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019



Α' ΦΑΣΗ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ 2016



ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Α' ΦΑΣΗΣ

| ΕΙΣΑΓΩΓΗ | | Σελίδα |
|----------|---|--------|
| 1 | ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ | 1 |
| 2 | ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ | 2 |
| 3 | ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ | 2 |
| 4 | ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ | 3 |
| 5 | ΟΜΑΔΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΡΓΟΥ | 5 |

| ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 | | Σελίδα |
|--|--|--------|
| ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ | | |
| 1.1 | ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ | |
| | 1.1.1 Γεωγραφικά, Διοικητικά και Αναπτυξιακά Χαρακτηριστικά | 6 |
| | 1.1.2 Μορφολογικά και Γεωλογικά Χαρακτηριστικά | 20 |
| | 1.1.3 Κλιματολογικά Χαρακτηριστικά και Μετεωρολογικά Στοιχεία | 21 |
| | 1.1.4 Ιστορικά Στοιχεία | 36 |
| 1.2 | ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ-ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΡΥΠΑΝΣΗΣ-ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΔΙΚΤΥΩΝ | |
| | 1.2.1 Φυσικό Περιβάλλον | 42 |
| | 1.2.2 Ποιότητα Περιβάλλοντος - Προβλήματα Ρύπανσης - Κλιματική Αλλαγή | 53 |
| | 1.2.3 Υποδομές Εξυπηρέτησης Δικτύων | 60 |
| 1.3 | ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ | |
| | 1.3.1 Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο | 84 |
| | 1.3.2 Υφιστάμενο Ρυθμιστικό-Πολεοδομικό Πλαίσιο Ηρακλείου | 92 |
| | 1.3.3 Ισχύον ΓΠΣ της ΔΕ Νέας Αλικαρνασσού | 128 |
| | 1.3.4 Ισχύον ΣΧΟΟΑΠ της ΔΕ Παλιανής | 136 |
| | 1.3.5 Σχέδιο Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ) στο Δήμο Ηρακλείου | 137 |
| 1.4 | ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΡΟΒΟΛΕΣ ΚΑΙ ΤΑΣΕΙΣ | |
| | 1.4.1 Γενικά Δημογραφικά Χαρακτηριστικά | 143 |
| | 1.4.2 Πληθυσμιακή Κατανομή | 149 |
| | 1.4.3 Πληθυσμιακή Σύνθεση | 152 |
| 1.5 | ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ - ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ - ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ | |
| | 1.5.1 Δομές και Υποδομές Εκπαίδευσης | 159 |
| | 1.5.2 Δομές και Υποδομές Υγείας, Κοινωνικής Πρόνοιας και Φροντίδας | 163 |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | |
|---|--|---|---------------|
| | 1.5.3 | Υποδομές και Δραστηριότητες για τον Πολιτισμό | 180 |
| | 1.5.4 | Αθλητικές Εγκαταστάσεις και Δραστηριότητες | 218 |
| | 1.5.5 | Εθελοντισμός | 225 |
| 1.6 | ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ | | |
| | 1.6.1 | Τοπική Οικονομία | 231 |
| | 1.6.2 | Απασχόληση | 237 |
| | 1.6.3 | Εκπαιδευτικό Επίπεδο | 252 |
| 1.7 | ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ | | 258 |
| 1.8 | ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ | | 275 |
| ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 | | | |
| ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΩΝ | | | Σελίδα |
| 2.1 | ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΔΟΜΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ | | |
| | 2.1.1 | Οργανωτική Δομή του Δήμου Ηρακλείου | 286 |
| | 2.1.2 | Αξιολόγηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας | 292 |
| | 2.1.3 | Στελέχωση | 295 |
| | 2.1.4 | Υλικοτεχνική Υποδομή | 313 |
| | 2.1.5 | Διαχείριση της ακίνητης περιουσίας και λοιπά οικονομικά στοιχεία | 313 |
| | 2.1.6 | Συστήματα λειτουργίας και διαχείρισης | 317 |
| | 2.1.7 | Σημαντικές πρωτοβουλίες και διακρίσεις - Συμμετοχές σε δίκτυα | 320 |
| | 2.1.8 | Διαπιστώσεις - Συμπεράσματα | 322 |
| | 2.1.9 | Αξιολόγηση της λειτουργίας των υπηρεσιών του Δήμου | 335 |
| 2.2 | ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ | | |
| | 2.2.1 | Δημοτικός Οργανισμός Προσχολικής Αγωγής-Φροντίδας και Μαζικής Άθλησης Ηρακλείου (ΔΟΠΑΦΜΑΗ) | 339 |
| | 2.2.2 | Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Πολιτισμού – Περιβάλλοντος - Κοινωνικής Πρόνοιας Ηρακλείου (ΔΗΚΕΗ) | 344 |
| | 2.2.3 | Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Ηρακλείου (ΔΕΥΑΗ) | 350 |
| | 2.2.4 | Μονομετοχική Δημοτική Ανώνυμη Εταιρεία Ηρακλείου (ΔΕΠΑΝΑΛ ΑΕ ΟΤΑ) | 353 |
| | 2.2.5 | Δημοτική Επιχείρηση Πολιτισμού, Τουρισμού και Ανάπτυξης (ΔΕΠΤΑΗ ΑΕ ΟΤΑ) | 354 |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | |
|---|---|---|---------------|
| | 2.2.6 | Ανάπτυξη Αθλητισμού Ηρακλείου ΑΕ ΟΤΑ (ΑΑΗ ΑΕ ΟΤΑ) | 357 |
| | 2.2.7 | Διαπιστώσεις - Συμπεράσματα | 361 |
| 2.3 | ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ | | 363 |
| ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ | | | Σελίδα |
| 3.1 | ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΟΙ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ | | 370 |
| 3.2 | ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ | | 379 |
| 3.3 | ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ, ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ | | 383 |



Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Ηρακλείου συνιστά ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής και οργανωτικής ανάπτυξης για την περίοδο 2015-2019, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Ειδικότερα, αποτελεί ένα πλαίσιο στρατηγικών στόχων και προτεραιοτήτων που εξειδικεύονται σε δράσεις με ορίζοντα πενταετίας, για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την αναβάθμιση της οργάνωσης των υπηρεσιών του Δήμου. Με άλλα λόγια το επιχειρησιακό πρόγραμμα αφορά όχι μόνον στις υποδομές και τις τοπικές αναπτυξιακές παρεμβάσεις στην μητροπολιτική περιοχή του Ηρακλείου, αλλά και στη βελτίωση της υφιστάμενης οργάνωσης και λειτουργίας του ίδιου του Δήμου, ως φορέα τοπικής αυτοδιοίκησης, στο πλαίσιο του γενικότερου περιβάλλοντος στο οποίο δρα, μεριμνώντας για τη βελτίωση της διαβίωσης των δημοτών και επισκεπτών και την παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών.

Ουσιαστικά, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου αποτελεί ένα απαραίτητο εργαλείο για την άσκηση του αναπτυξιακού του ρόλου, με τα εξής χαρακτηριστικά:

α. Είναι ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης και βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του Δήμου: Αποτελεί πρόγραμμα που αποσκοπεί στη βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων που εποπτεύονται από το Δήμο. Είναι πρόγραμμα, πολυτομεακού χαρακτήρα, με εύρος θεματικών αντικειμένων αντίστοιχου του φάσματος των θεμάτων που απασχολούν την καθημερινή λειτουργία του Δήμου. Καλύπτει όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων του Δήμου και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων.

β. Αποτελεί το πενταετές πρόγραμμα δράσης του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων: Στις προτεραιότητες του προγράμματος αντανakλάται η βούληση και το όραμα της Δημοτικής Αρχής, καθώς και οι προτεραιότητες του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Το όραμα της Δημοτικής Αρχής αποτυπώνεται στη στρατηγική και αναλύεται σε πενταετές πρόγραμμα δράσης του Δήμου και τέλος σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης της κάθε υπηρεσίας του Δήμου και των εποπτευομένων από αυτόν Νομικών Προσώπων.

γ. Είναι οργανικό στοιχείο της καθημερινής λειτουργίας και διοίκησης του Δήμου και μέρος του προγραμματικού του κύκλου: Η σύνταξη του επιχειρησιακού προγράμματος είναι η αρχική φάση της διαδικασίας προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του Δήμου. Η διαδικασία αυτή αποτελεί το διαρκές αντικείμενο ενασχόλησης των αιρετών οργάνων, των προϊσταμένων και της αρμόδιας υπηρεσίας Προγραμματισμού.

δ. Υλοποιείται μέσω του ετήσιου προγράμματος δράσης και του τεχνικού προγράμματος του Δήμου: Σκοπός της σύνταξης του ετήσιου προγράμματος δράσης είναι η εξειδίκευση του συνολικού πενταετούς επιχειρησιακού προγράμματος σε ετήσιο πρόγραμμα των υπηρεσιών. Ο ετήσιος προγραμματισμός στοχεύει στον επιμερισμό των δράσεων του πενταετούς προγράμματος στις υπηρεσίες, οι οποίες υλοποιούν τμήματα του επιχειρησιακού προγράμματος.

ε. Εκπονείται με τη διαδικασία του Δημοκρατικού Προγραμματισμού: Κατά τη διαδικασία σύνταξης του συμμετέχει το σύνολο των εμπλεκόμενων προσώπων, τόσο του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου (αιρετά όργανα και υπηρεσιακά στελέχη), όσο και τοπικοί φορείς, σύλλογοι, ιδρύματα καθώς και ομάδες δημοτών και οργανώσεις, με σημαντικό βαθμό συμβολής στην τοπική ανάπτυξη και στην εν γένει λειτουργία του Δήμου.



στ. Αξιοποιεί δείκτες επίδοσης: Το επιχειρησιακό πρόγραμμα διατυπώνει μετρήσιμους γενικούς και ειδικούς στόχους, η επίτευξη των οποίων παρακολουθείται μέσω της αξιοποίησης συστήματος δεικτών επίδοσης. Για την παρακολούθηση της εξέλιξης της τιμής των δεικτών αξιοποιούνται τα στοιχεία (εσόδων / δαπανών, πόρων, εκροών, αποτελεσμάτων των δράσεων στους αποδέκτες).

2

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Στο πλαίσιο της διαδικασίας οργάνωσης και λειτουργίας της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης και με απώτερο σκοπό τη δημιουργία μόνιμων δομών προγραμματισμού, υλοποίησης και παρακολούθησης των αποτελεσμάτων της δράσης των Δήμων, θεσπίστηκε για πρώτη φορά, με τα άρθρα 203-207 του Κώδικα Δήμων (Κ.Δ.), η υποχρέωση εκπόνησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού.

Με το Π.Δ. 185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των ΟΤΑ α΄ βαθμού» (όπως αυτό τροποποιήθηκε με το Π.Δ. 89/2011) καθορίστηκε η διαδικασία κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Επίσης, στο άρθρο 266 του Ν.3852/2010 «Πρόγραμμα Καλλικράτης» καθώς και στην αριθμ. 41179/04.11.2014 Υπουργική Απόφαση του ΥΠ.ΕΣ., καθορίζεται η διαδικασία κατάρτισης, η δομή και το περιεχόμενο του Επιχειρησιακού Προγράμματος και των Ετήσιων Προγραμμάτων Δράσης που το εξειδικεύουν.

Με βάση το παραπάνω θεσμικό πλαίσιο εισάγονται μόνιμες εσωτερικές διαδικασίες και συστήματα προγραμματισμού στους ΟΤΑ, ώστε η διαδικασία του προγραμματισμού, της παρακολούθησης και της μέτρησης των αποτελεσμάτων των δράσεων τους να αποτελέσει μια σταθερή εσωτερική λειτουργία, στην οποία θα συμμετέχει σε όλες τις φάσεις, με συγκεκριμένο ρόλο, το πολιτικό και στελεχιακό δυναμικό τους.

Οι γενικοί σκοποί του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι η προώθηση της τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου και η ενίσχυση των συνεργασιών του, σε εναρμόνιση με εθνικές και περιφερειακές αναπτυξιακές προτεραιότητες και κατευθύνσεις.

Δεδομένου ότι το Ηράκλειο αποτελεί έδρα της Περιφέρειας Κρήτης αλλά και το βασικό κομμάτι του πολεοδομικού συγκροτήματος Ηρακλείου (μαζί με τη Ν. Αλικαρνασσό και το Γάζι), επιβάλλεται εκ των πραγμάτων, η ανάπτυξη γόνιμων και σταθερών συνεργασιών με όλους τους κοινωνικοοικονομικούς φορείς, τους γειτονικούς Δήμους και τις άλλες αρχές, για την προώθηση της συνολικής ευημερίας και ανάπτυξης της ευρύτερης περιοχής. Ενίσχυση δηλαδή του Μητροπολιτικού Ρόλου και λειτουργίας του Δήμου, με την προώθηση της εξωστρέφειας μέσα από την ανάπτυξη Διαδημοτικών Συνεργασιών και Εταιρικών Διεθνών Σχέσεων.

3

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

Με βάση την Υπουργική απόφαση με αριθμ. 41179/04.11.2014 του ΥΠ.ΕΣ., καθορίστηκε η δομή και το περιεχόμενο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ως εξής:

✚ **Α΄ Φάση: Στρατηγικός Σχεδιασμός**



Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης του εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου

Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων

Το Όραμα του Δήμου και οι αναπτυξιακές προτεραιότητες

B΄ Φάση: Επιχειρησιακός Προγραμματισμός

Κατάρτιση πενταετή οικονομικού προγραμματισμού των δράσεων του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων

Καθορισμός δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος

Η **A΄ Φάση** (παρών τεύχος) του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ηρακλείου αναφέρεται στον Στρατηγικό Σχεδιασμό του Δήμου και περιλαμβάνει τρία (3) κεφάλαια.

Το πρώτο κεφάλαιο αφορά στην παρουσίαση και αξιολόγηση των βασικών γεωγραφικών, ιστορικών, διοικητικών, δημογραφικών, οικονομικών περιβαλλοντικών και χωροταξικών χαρακτηριστικών της περιοχής του Δήμου Ηρακλείου, και στην καταγραφή των τεχνικών, κοινωνικών και άλλων δομών υποδομών του Δήμου. Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την περιγραφή της αναπτυξιακής φυσιογνωμίας της ευρύτερης περιοχής και τον προσδιορισμό των κρίσιμων ζητημάτων ανάπτυξής της, που καλείται ο Δήμος να αντιμετωπίσει την προσεχή δημοτική περίοδο.

Στο δεύτερο κεφάλαιο περιγράφεται και αξιολογείται το εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου Ηρακλείου και των Νομικών του Προσώπων και πιο συγκεκριμένα η οργανωτική τους δομή, οι δραστηριότητες και οι λειτουργίες που επιτελούν, η στελέχωση και η υποδομή τους και τα οικονομικά αποτελέσματα των δυο τελευταίων ετών. Στη συνέχεια καταγράφονται τα δυνατά και αδύνατα σημεία τους και εντοπίζονται τα κρίσιμα ζητήματα εσωτερικής ανάπτυξης.

Η **A΄ Φάση** ολοκληρώνεται με το 3^ο κεφάλαιο. Σε αυτό περιγράφεται το ευρωπαϊκό και περιφερειακό αναπτυξιακό πλαίσιο, το οποίο μαζί με τα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης που εντοπίστηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια, αλλά και τις προτεραιότητες της Δημοτικής Αρχής και τις ευκαιρίες-δυνατότητες που προκύπτουν από το εξωτερικό περιβάλλον, θα αποτελέσουν τη βάση για τον καθορισμό του Οράματος και των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων του Δήμου, που στη συνέχεια θα εξειδικευτούν σε συγκεκριμένους άξονες προτεραιότητας, μέτρα και γενικούς στόχους.

Η **B΄ Φάση** αναφέρεται στον επιχειρησιακό και οικονομικό προγραμματισμό του Δήμου. Οι άξονες και τα μέτρα του Προγράμματος εξειδικεύονται σε σχέδια δράσης των υπηρεσιών του Δήμου και των εποπτευόμενων από αυτόν Νομικών Προσώπων, τα οποία θα υλοποιηθούν στη βάση συγκεκριμένου χρονικού και οικονομικού προγραμματισμού.

4

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η διαδικασία που ακολουθήθηκε στο πλαίσιο του δημοκρατικού και συμμετοχικού σχεδιασμού & προγραμματισμού, αποτυπώνεται στα παρακάτω πέντε (5) χρονικά στάδια:

1^ο Στάδιο: Προετοιμασία και οργάνωση

Το πρώτο στάδιο αφορά στην προετοιμασία και οργάνωση της διαδικασίας κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος, μέσω ενεργειών όπως η



συγκρότηση της Ομάδας Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ), η διατύπωση των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων της δημοτικής αρχής, η οργάνωση και ο χρονοπρογραμματισμός του έργου καθώς και η ενημέρωση του προσωπικού των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων, για τις βασικές αρχές της Δημοτικής Αρχής.

2° Στάδιο: Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της ευρύτερης περιοχής του Δήμου

Στο 2° στάδιο περιγράφεται συνοπτικά η γενική, μακροσκοπική εικόνα της περιοχής του Δήμου και αναφέρονται τα γεωγραφικά, πληθυσμιακά, κοινωνικά, οικονομικά, πολεοδομικά, περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της. Στη συνέχεια αξιολογείται η κατάσταση της περιοχής και εντοπίζονται τα κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης ανά θεματικό τομέα (Περιβάλλον και ποιότητα ζωής, Κοινωνική Πολιτική, Εκπαίδευση, Πολιτισμός, Αθλητισμός, Τοπική Οικονομία και Απασχόληση).

Για το σκοπό αυτό, χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από το ερωτηματολόγιο συλλογής πληροφορίας που κλήθηκαν να συμπληρώσουν τα συμβούλια των Δημοτικών και Τοπικών Κοινοτήτων. Το ερωτηματολόγιο αφορούσε στην περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης δομών και υποδομών της κάθε ΔΚ και ΤΚ, καθώς και στην ιεράρχηση τοπικών θεμάτων που χρήζουν αντιμετώπισης την προσεχή δημοτική θητεία καθώς και κρίσιμων ζητημάτων ανάπτυξης της περιοχής.

Αντλήθηκαν επίσης στοιχεία και δεδομένα από διάφορες μελέτες που αφορούν στην περιοχή του Δήμου και άλλες πηγές όπως βιβλιογραφία, αρθρογραφία και το διαδίκτυο.

3° Στάδιο: Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων

Για τις ανάγκες του 3ου σταδίου σε συνεργασία με τους προϊστάμενους και στελέχη του Δήμου και των Νομικών Προσώπων, περιγράφηκαν και αξιολογήθηκαν συνοπτικά τα βασικά λειτουργικά, οργανωτικά και οικονομικά χαρακτηριστικά της κάθε υπηρεσίας και Ν.Π. και τα κρίσιμα ζητήματα εσωτερικής λειτουργίας που προέκυψαν, μέσα από τη συμπλήρωση των ζητούμενων στοιχείων του ερωτηματολογίου συλλογής πληροφορίας.

4° Στάδιο: Καθορισμός του Οράματος, της στρατηγικής και των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων του Δήμου

Στο στάδιο αυτό πραγματοποιείται: α) η επιλογή της στρατηγικής που θα ακολουθήσει ο Δήμος μέσω του καθορισμού γενικών στόχων και πολιτικών δράσης, β) η ομαδοποίηση των γενικών στόχων σε Άξονες και Μέτρα και γ) η διατύπωση του οράματος και των αρχών λειτουργίας και διακυβέρνησης. Οι ενέργειες αυτές εκτελούνται από την Ομάδα Διοίκησης Έργου σε συνεργασία με τη Δημοτική Αρχή, με βάση τα: συμπεράσματα της αξιολόγησης του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου, το ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό αναπτυξιακό σχεδιασμό και τις προτεραιότητες της Δημοτικής Αρχής.

5° Στάδιο: Έγκριση του στρατηγικού σχεδίου (Α' Φάση) και διαδικασίες διαβούλευσης

Το 5° και τελευταίο στάδιο για την ολοκλήρωση του Στρατηγικού Σχεδιασμού περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες:

- ✚ Έγκριση από την Εκτελεστική Επιτροπή
- ✚ Έγκριση από το Δημοτικό Συμβούλιο
- ✚ Δημοσιοποίηση του στρατηγικού σχεδίου μέσω των διαθέσιμων μέσων επικοινωνίας και ενημέρωσης (ΜΜΕ και Ιστοσελίδα του Δήμου)



- ✚ Γνωμοδότηση της Δημοτικής Επιτροπής Διαβούλευσης
- ✚ Σύνοψη των διαδικασιών και των συμπερασμάτων της διαβούλευσης και ενημέρωση του αιρετού και στελεχιακού δυναμικού του Δήμου.

5

ΟΜΑΔΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΡΓΟΥ

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Π.Δ. 185/12-09-2007 «Όργανα και Διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού» το Π.Δ. 89/2011 και με την υπ. αριθμ. 181667/04.12.2014 Απόφαση Αντιδημάρχου, συγκροτήθηκε η Ομάδα Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ) και έχει ως εξής:

- ✚ Πέτρος Ινιωτάκης (Αντιδήμαρχος)
- ✚ Γιώργος Καραντινός (Αντιδήμαρχος)
- ✚ Gian Andrea Paolo Garancini (Εντεταλμένος Σύμβουλος)

- ✚ Νίκος Μιχελάκης (Δ/ντης Τεχνικών Έργων & Μελετών)
- ✚ Κώστας Μοχιανάκης (Δ/ντης Προγραμματισμού, Οργάνωσης & Πληροφορικής)
- ✚ Ελπίδα Παπαδοκωστάκη (Προϊσταμένη του Τμήματος Μελετών)
- ✚ Δέσποινα Ζαχαριουδάκη (Δ/ντρια Συντήρησης & Αυτεπιστασίας)
- ✚ Κατερίνα Φωστιέρη (Στέλεχος του Τμήματος Δημοτικής Περιουσίας)
- ✚ Ειρήνη Μανουσάκη (Προϊσταμένη του Τμήματος Τεχνικού Αρχείου και Μηχανοργάνωσης Πολεοδομίας)
- ✚ Μανώλης Τσαγκαράκης (Στέλεχος του Τμήματος Προϋπολογισμού)
- ✚ Γιώργος Φουρναράκης (Δ/ντης Πολεοδομίας)
- ✚ Παντελής Κρουσταλάκης (Προϊστάμενος Τμήματος Προγραμματισμού & Μελετών της Δ/νσης Καθαριότητας και Ανακύκλωσης)
- ✚ Εύη Παπαδάκη (Στέλεχος Τμήματος Έργων Υπαιθρίων Χώρων)
- ✚ Γιάννης Αλεξανδράκης (Στέλεχος του Τμήματος Βικελαίας Βιβλιοθήκης)
- ✚ Μαριάννα Δημητρίου (Προϊσταμένη του Τμήματος Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης)
- ✚ Ελευθερία Φανταουτσάκη (Στελέχος της Δ/νσης Κοινωνικής Ανάπτυξης)

Την ευθύνη του συντονισμού και της εκπόνησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος με την επιμέλεια κειμένων και την επεξεργασία στοιχείων, την είχε το Τμήμα Προγραμματισμού και Οργάνωσης, σε συνεργασία με τις υπηρεσίες και τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου.



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

1.1

ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1.1.1 Γεωγραφικά, Διοικητικά και Αναπτυξιακά Χαρακτηριστικά

Η Περιφέρεια Κρήτης αποτελείται από τους Νομούς Ηρακλείου, Λασιθίου, Ρεθύμνου και Χανίων και έχει έδρα το Ηράκλειο, πρωτεύουσα του ομώνυμου Νομού. Βρέχεται βόρεια από το Κρητικό Πέλαγος και Νότια από το Λιβυκό Πέλαγος. Έχει συνολική έκταση 8.335 χλμ και καλύπτει το 6,3% της συνολικής έκτασης της χώρας. Στην Περιφέρεια Κρήτης, εκτός της νήσου Κρήτης, ανήκουν, επίσης, και αρκετά μικρά νησιά, όπως η Γαύδος, η Ντία, το Κουφονήσι, το Γαϊδουρονήσι ή Χρυσή, οι Διονυσάδες, η Σπιναλόγκα και το Παξιμάδι, εκ των οποίων τα περισσότερα είναι ακατοίκητα. Είναι η πλησιέστερη Ευρωπαϊκή Περιφέρεια στον Ισημερινό και σχεδόν ισαπέχει από την ηπειρωτική Ευρώπη (110 km), την Ασία (175 km) και την Αφρική.

Η μορφολογία της Κρήτης χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη τριών βασικών ζωνών: τη ζώνη με υψόμετρο 400 m και άνω (υψηλή ή ορεινή), τη ζώνη από 200-400 m (μέση) και τη χαμηλή ζώνη που αφορά στις περιοχές που εκτείνονται από την επιφάνεια της θάλασσας έως τα 200m υψόμετρο. Οι δύο πρώτες ζώνες καταλαμβάνουν σχεδόν τα 3/5 της νήσου και αποτελούν μια συνεχή οροσειρά από τα δυτικά προς τα ανατολικά, διακοπτόμενη από μικρές κοιλάδες και φαράγγια.

Οι ορεινοί όγκοι καταλαμβάνουν το 41% του εδάφους της, ενώ μεταξύ τους δημιουργούνται εύφορες πεδιάδες, που απαρτίζουν το 33% των εδαφών της και το υπόλοιπο 26% είναι ημιορεινό. Οι ακτές της έχουν μήκος 1.306 km (ποσοστό 7,8% της χώρας) και οι αξιόλογες παραλίες της αντιπροσωπεύουν το 9% της χώρας. Η γεωργική γη της περιφέρειας (37,8% της έκτασής της) είναι σημαντικά μεγαλύτερη από τον εθνικό μέσο όρο. Το μεγαλύτερο μέρος της γεωργικής γης βρίσκεται στο Νομό Ηρακλείου (44%) και το μικρότερο στο Νομό Χανίων (17%) που ωστόσο είναι δεύτερος από πλευρά έκτασεως (28,5% της συνολικής εκτάσεως). Το υδατικό δυναμικό της Περιφέρειας είναι περιορισμένο, αλλά και ανισομερώς κατανομημένο.

Σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα του πρωτογενή τομέα, αποτελούν οι δυναμικές καλλιέργειες (πρώιμα κηπευτικά, κηπευτικά υπό κάλυψη). Αξιόλογες προοπτικές παρουσιάζει η ανάπτυξη καλλιεργειών σε θερμοκήπια και οι καλλιέργειες παραδοσιακών και υποτροπικών καρπών. Ο τουρισμός είναι ο πλέον δυναμικός τομέας της Περιφέρειας. Η Κρήτη είναι από τις πιο ευνοημένες τουριστικά περιοχές της Ελλάδας και δέχεται περίπου 2 εκατομμύρια επισκέπτες το χρόνο.

Ο Δήμος Ηρακλείου βρίσκεται στη μέση περίπου της βόρειας ακτογραμμής της Κρήτης με υψόμετρο 10 έως 40 μέτρων, στον 35° 20' παράλληλο βόρειου πλάτους και 20° 10' ανατολικού μήκους Greenwich. Συνορεύει με τους Δήμους Μαλεβιζίου και Αρχανών-Αστερουσίων, ενώ στα βόρεια βρέχεται από το Κρητικό Πέλαγος.



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α΄ ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Ο Δήμος Ηρακλείου υπάγεται διοικητικά στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηρακλείου της οποίας αποτελεί και έδρα, είναι το διοικητικό κέντρο της Περιφέρειας Κρήτης καθώς και έδρα της Αρχιεπισκοπής Κρήτης. Είναι το μεγαλύτερο αστικό κέντρο της Κρήτης, με έκταση 244.613 τετρ. χιλιόμετρα και αποτελεί τον 4ο μεγαλύτερο Δήμο της χώρας με πληθυσμό που ανέρχεται στους 173.993 κατοίκους, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή. Ο πληθυσμός της αυξήθηκε την τελευταία εικοσαετία (1981-2001) κατά 30% περίπου ενώ προβλέπεται να αυξηθεί περαιτέρω κατά 20% έως το 2021. Η μεγάλη αύξηση της έκτασης του Δήμου, τον κατέστησε από αμιγώς αστικό σε αστικό-αγροτικό Δήμο.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν.3852/2010 «Πρόγραμμα Καλλικράτης» ο Δήμος Ηρακλείου διαιρείται σε πέντε (5) Δημοτικές Ενότητες (ΔΕ Ηρακλείου, ΔΕ Νέας Αλικαρνασσού, ΔΕ Γοργολαΐνη, ΔΕ Παλιάνης & ΔΕ Τεμένους). Οι πέντε Δημοτικές Ενότητες απαρτίζονται από έξι (6) Δημοτικές Κοινότητες και δεκαοκτώ (18) Τοπικές Κοινότητες. **Ιστορική έδρα του Δήμου ορίστηκε η Νέα Αλικαρνασσός.**

Η διοικητική διαίρεση του Δήμου, μετά την εφαρμογή του «Καλλικράτη» και σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ. αποτυπώνεται στον πίνακα που ακολουθεί:

| Επίπεδο διοικητικής διαίρεσης | Γεωγραφικός κωδικός Καλλικράτη | Περιγραφή |
|-------------------------------|--------------------------------|---|
| 5 | 7101 | ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ (Έδρα: Ηράκλειον,το, Ιστορική έδρα: Νέα Αλικαρνασσός,η) |
| 6 | 710102 | ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΟΡΓΟΛΑΪΝΗ |
| 7 | 71010201 | Τοπική Κοινότητα Αγίου Μύρωνος |
| 8 | 7101020101 | Άγιος Μύρων,ο |
| 8 | 7101020102 | Ξηρολιά,η |
| 7 | 71010202 | Τοπική Κοινότητα Άνω Ασιτών |
| 8 | 7101020201 | Άνω Ασίται,οι |
| 7 | 71010203 | Τοπική Κοινότητα Κάτω Ασιτών |
| 8 | 7101020302 | Ιερά Μονή Γοργολαΐνη,η |
| 8 | 7101020301 | Κάτω Ασίται,οι |
| 8 | 7101020303 | Νίση,η |
| 7 | 71010204 | Τοπική Κοινότητα Πενταμοδίου |
| 8 | 7101020401 | Πενταμόδιον,το |
| 7 | 71010205 | Τοπική Κοινότητα Πετροκεφάλου |
| 8 | 7101020501 | Πετροκέφαλον,το |
| 7 | 71010206 | Τοπική Κοινότητα Πυργούς |
| 8 | 7101020601 | Πυργού,η |
| 6 | 710101 | ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ |
| 8 | 7101010002 | Αγία Ειρήνη,η |
| 8 | 7101010003 | Αθάνατοι,οι |
| 8 | 7101010004 | Βλυχιά,η |
| 8 | 7101010005 | Γούρναι,αι |
| 8 | 7101010006 | Δρακουλιάρης,ο |
| 8 | 7101010001 | Ηράκλειον,το |
| 8 | 7101010007 | Κνωσός,η |
| 8 | 7101010008 | Λοφούπολις,η |
| 8 | 7101010009 | Μαραθίτης,ο |
| 8 | 7101010010 | Σέμελη,η |
| 8 | 7101010011 | Φοινικιά,η |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | |
|----------|-----------------|---|
| 7 | 71010102 | Δημοτική Κοινότητα Βασιλειών |
| 8 | 7101010202 | Άγιος Βλάσιος,ο |
| 8 | 7101010201 | Βασιλείαι,αι |
| 8 | 7101010203 | Σίλαμος,ο |
| 7 | 71010103 | Τοπική Κοινότητα Βουτών |
| 8 | 7101010301 | Βούται,αι |
| 8 | 7101010302 | Γιοφυράκια,τα |
| 7 | 71010104 | Τοπική Κοινότητα Δαφνέ |
| 8 | 7101010401 | Δαφνές,ο |
| 7 | 71010105 | Τοπική Κοινότητα Σκαλανίου |
| 8 | 7101010501 | Σκαλάνιον,το |
| 8 | 7101010502 | Σπήλια,τα |
| 7 | 71010106 | Τοπική Κοινότητα Σταυρακίων |
| 8 | 7101010601 | Σταυράκια,τα |
| 6 | 710103 | ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΕΑΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ |
| 7 | 71010301 | Δημοτική Κοινότητα Νέας Αλικαρνασσοῦ |
| 8 | 7101030102 | Άγιος Ιωάννης,ο |
| 8 | 7101030101 | Νέα Αλικαρνασσός,η |
| 7 | 71010302 | Τοπική Κοινότητα Καλλιθέας |
| 8 | 7101030201 | Καλλιθέα,η |
| 8 | 7101030202 | Καρτερός,ο |
| 8 | 7101030203 | Πρασσάς,ο |
| 6 | 710104 | ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΛΙΑΝΗΣ |
| 7 | 71010402 | Τοπική Κοινότητα Αυγενικής |
| 8 | 7101040201 | Αυγενική,η |
| 8 | 7101040202 | Βλαχιανά,τα |
| 7 | 71010401 | Τοπική Κοινότητα Βενεράτου |
| 8 | 7101040101 | Βενεράτον,το |
| 8 | 7101040102 | Μονή Παλιανής,η |
| 8 | 7101040103 | Πύργος,ο |
| 8 | 7101040104 | Σινάπιον,το |
| 7 | 71010403 | Τοπική Κοινότητα Κερασιών |
| 8 | 7101040301 | Κεράσια,τα |
| 8 | 7101040302 | Νέον Βενεράτον,το |
| 7 | 71010404 | Τοπική Κοινότητα Σίβας |
| 8 | 7101040401 | Σίβα,η |
| 6 | 710105 | ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΕΜΕΝΟΥΣ |
| 7 | 71010502 | Τοπική Κοινότητα Αγίου Σύλλα |
| 8 | 7101050201 | Άγιος Σύλλας,ο |
| 8 | 7101050202 | Ζερβού Μετόχιον,το |
| 8 | 7101050203 | Κάμπος,ο |
| 8 | 7101050204 | Μαλάδες,οι |
| 8 | 7101050205 | Τσαγκαράκιον,το |
| 7 | 71010503 | Τοπική Κοινότητα Κυπαρίσσου |
| 8 | 7101050302 | Γαλένιον,το |
| 8 | 7101050303 | Καλός,ο |
| 8 | 7101050304 | Καρκαδιώτισσα,η |
| 8 | 7101050301 | Κυπάρισσος,η |
| 8 | 7101050305 | Ρουκάνιον,το |
| 7 | 71010501 | Τοπική Κοινότητα Προφήτη Ηλία |
| 8 | 7101050101 | Προφήτης Ηλίας,ο |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Απογραφή 2011 (επεξεργασία στοιχείων)

Στον Πίνακα που ακολουθεί αναφέρονται οι παλαιότεροι και σύγχρονοι οικισμοί του Δήμου Ηρακλείου, όπως αυτοί έχουν καταγραφεί από το τμήμα της Δημοτικής Περιουσίας.

| ΟΝΟΜΑΤΑ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ |
|---|
| ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ |
| Ακ-Τάμπια (περιοχή Ανάληψη) |
| Δρακουλιάρης , ο |
| Κατσαμπάς, ο |
| Μπουγάδα , η |
| Μακρύς Τοίχος , ο |
| Μαραθίτης , ο |
| Χάνι Ασάνη , το |
| Φορτέτζα η Φορτέτσα, η |
| Μαλάδες , οι (σημερα Δημ. Ενοτητα Τεμένους) |
| Άγιος Σύλλας , ο (σημερα Δημ. Ενοτητα Τεμένους) |
| Φοινικιά , η |
| Γούρνες , οι |
| Αθάνατοι , οι |
| Αγία Ειρήνη ,η |
| Καινούργια Πόρτα ,η |
| Στειακού ο |
| Βραδιάρη , ο |
| Χρυσοπηγή, η |
| Πειρουνάκη, ο |
| Μεσαμπελιές , οι |
| Μετεβή Καμάρος ή Μπεντεβή , η ή το |
| Μετόχι Δεχήρ-Αγά , το |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| |
|------------------------------|
| Προάστειον , το |
| Βλιχιά ή Βλυχιά, η |
| Κνωσός , η |
| Φαγαρέτου Πόρτα , η |
| Χανιών Πόρτα ή Χανιώπορτα ,η |
| Άγιος Ιωάννης , ο |
| Αλατιάτα , τα |
| Μασταμπάς , ο |
| Καμίνια , τα |
| Ατσαλένιο Μετόχι , το |
| Βούλγαρη , ο |
| Θέρισσος , η |
| Μετόχι , το |
| Άνω Φορτέτσα, η |
| Νέα Φορτέτσα , η |
| Ηράκλειον , το |
| Κορακοβούνι ή Αμφιθέα το ή η |
| Παπά Τίτου Μετόχι , το |
| Λοφούπολις , η |
| Σέμελη , η |
| Τοπική Κοινότητα Βασιλειών |
| Άγιος Βλάσιος,ο |
| Βασιλείαι,αι |
| Σίλαμος,ο |
| Τοπική Κοινότητα Βουτών |
| Βούται,αι |
| Γιοφυράκια,τα |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| |
|---|
| Τοπική Κοινότητα Δαφνών |
| Δαφνές,ο |
| Τοπική Κοινότητα Σκαλανίου |
| Σκαλάνιον,το |
| Στεργιανό |
| Σπήλια,τα |
| Τοπική Κοινότητα Σταυρακίων |
| Σταυράκια,τα |
| ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΕΑΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ |
| Δημοτική Κοινότητα Νέας Αλικαρνασσοῦ |
| Άγιος Ιωάννης,ο |
| Νέα Αλικαρνασσός,η |
| Τοπική Κοινότητα Καλλιθέας |
| Καλλιθέα, ή Μπαμπαλή μετόχι |
| Καρτερός,ο |
| Πρασσάς,ο ή Πρασσάς |
| ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΛΙΑΝΗΣ |
| Τοπική Κοινότητα Αυγενικής |
| Αυγενική,η |
| Βλαχιανά,τα |
| Τοπική Κοινότητα Βενεράτου |
| Βενεράτον,το |
| Μονή Παλιανής,η |
| Πύργος,ο |
| Σινάπιον,το ή Συνάπι |
| Τοπική Κοινότητα Κερασιών |
| Κεράσια,τα ή Κεράσσα |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| |
|-------------------------------------|
| Νέον Βενεράτον,το |
| Τοπική Κοινότητα Σίβας |
| Σίβα,η ή Σίββα |
| ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΕΜΕΝΟΥΣ |
| Τοπική Κοινότητα Αγίου Σύλλα |
| Άγιος Σύλλας,ο |
| Ζερβού Μετόχιον,το |
| Κάμπος,ο |
| Μαλάδες,οι |
| Τσαγκαράκιον,το ή Μετόχι Τζαγκαράκη |
| Τοπική Κοινότητα Κυπαρίσσου |
| Γαλένιον,το |
| Καλός,ο ή Καλλές ή Καλού |
| Καρκαδιώτισσα,η |
| Κυπάρισσος,η ή Δουρβουτζή |
| Ρουκάνιον,το |
| Τοπική Κοινότητα Προφήτη Ηλία |
| Προφήτης Ηλίας,ο ή Καλνί Καστέλι |
| ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΟΡΓΟΛΑΪΝΗ |
| Τοπική Κοινότητα Αγίου Μύρωνος |
| Άγιος Μύρων,ο |
| Ξηρολιά,η ή Ξηραληά |
| Τοπική Κοινότητα Άνω Ασιτών |
| Άνω Ασίται,οι |
| Τοπική Κοινότητα Κάτω Ασιτών |
| Ιερά Μονή Γοργολαΐνη,η |
| Κάτω Ασίται,οι |



| |
|-------------------------------|
| Νίση,η |
| Τοπική Κοινότητα Πενταμοδίου |
| Πενταμόδιον,το |
| Τοπική Κοινότητα Πετροκεφάλου |
| Πετροκέφαλον,το |
| Τοπική Κοινότητα Πυργούς |
| Πυργού,η |

Πηγή: Τμήμα Δημοτικής Περιουσίας

Συνοπτική αναφορά για τις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Ηρακλείου αποτυπώνεται παρακάτω:

Δημοτική Ενότητα Ηρακλείου

Το Ηράκλειο αποτελεί Δήμο ήδη από το 1900. Σύμφωνα με το υπ. αριθμ. 3/11-02-1900 της Επίσημης Εφημερίδας της Κρητικής Πολιτείας, η Κρήτη διαιρούνταν σε 86 Δήμους που κατατάσσονταν σε τρεις κατηγορίες. Στην πρώτη κατηγορία υπάγονταν το Ηράκλειο, τα Χανιά και το Ρέθυμνο, στη δεύτερη κατηγορία οι Δήμοι με πληθυσμό άνω των 3.500 κατοίκων και στη τρίτη κατηγορία όλοι οι υπόλοιποι.

Σήμερα το Ηράκλειο κατέχει εξέχουσα θέση ως πρωτεύουσα αλλά και ως έδρα της Περιφέρειας Κρήτης, βρίσκεται στο κέντρο της βόρειας ακτής του νησιού και αποτελεί κεντρικό κόμβο με το διεθνές αεροδρόμιο «Νίκος Καζαντζάκης», το Δεύτερο Διεθνές Αεροδρόμιο της χώρας, πρώτο σε ναυλωμένες πτήσεις (charter) και το δεύτερο σε κίνηση λιμάνι της χώρας, έχουν ως επακόλουθο το μεγαλύτερο μέρος της τουριστικής κίνησης που καταφθάνει στην Κρήτη να περνά από το Ηράκλειο τουλάχιστον 2 φορές. Επιπλέον, το λιμάνι το οποίο περιλαμβάνει μαρίνα, αλιευτικούς & εμπορικούς προβλήτες καθώς και επισκευαστική ζώνη, **αποτελεί κέντρο διαμετακομιστικού εμπορίου και διακίνησης μεγάλου αριθμού επιβατών και εμπορευμάτων προς όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό.** Λόγω των λιμενικών του υποδομών που συνεχώς αναβαθμίζονται, η πόλη του Ηρακλείου τείνει να αναδειχθεί σε **εμπορευματικό κέντρο της Νοτιοανατολικής Μεσογείου.** Επίσης δέχεται ολοένα και περισσότερες επισκέψεις κρουαζιερόπλοιων τονώνοντας ακόμη περισσότερο την τοπική οικονομία.

Τα τελευταία χρόνια η πόλη έχει αλλάξει και αλλάζει ριζικά όψη δίνοντας περισσότερο έμφαση σε θέματα ποιότητας ζωής για τον κάτοικο και τον επισκέπτη του ιστορικού κέντρου της πόλης. Η αγορά της πόλης χαρακτηρίζεται ως πολύ καλή στην ποιότητα αλλά και την επάρκεια των αγαθών (ντόπιων, εγχώριων ή εισαγόμενων).






Θέματα πολιτισμικού και καλλιτεχνικού ενδιαφέροντος βρίσκουν έκφραση μέσα από τις οργανωμένες εκδηλώσεις τόσο της **Βικελαίας Δημοτικής Βιβλιοθήκης, του Πολιτιστικού Συνεδριακού Κέντρου** (που αποτελούν κέντρα δημιουργίας και ανάδειξης της πολιτιστικής ταυτότητας του Δήμου) όσο και άλλων φορέων και πολιτιστικών οργανώσεων της ευρύτερης περιοχής. Τα διάφορα Μουσεία (Αρχαιολογικό, Ιστορικό, Μάχης Κρήτης, Φυσικής Ιστορίας) καθώς και οι αρχαιολογικοί χώροι με προεξέχοντα **το μινωικό ανάκτορο της Κνωσού**



ελκύουν, σε ετήσιο επίπεδο, χιλιάδες επισκέπτες του εσωτερικού και του εξωτερικού που κατακλύζουν κυρίως τις βόρειες ακτές του νησιού, γεύονται την περιώνυμη «κρητική κουζίνα» και απολαμβάνουν τις φυσικές ομορφιές της περιοχής. Η αποκατάσταση, ανάδειξη και επανάχρηση των Ενετικών Τειχών (Πύλες, Θολοσκεπείς Στοές, χαμηλές πλατείες) **το μεγαλύτερο και καλύτερα σωζόμενου Μνημείο Οχυρωματικής Αρχιτεκτονικής της Ανατολικής Μεσογείου**, έχουν αλλάξει και βελτιώσει τη συνολική τους εικόνα με αποτέλεσμα το μνημείο να έχει προταθεί για να ενταχθεί στο καλεντάρι των Μνημείων Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO.

Μέσα στα διοικητικά όρια της ΔΕ αλλά και στα ευρύτερα όρια του πολεοδομικού συγκροτήματος Ηρακλείου, συγκεντρώνεται ένας πολύ μεγάλο όγκο οικονομικής δραστηριότητας, γεγονός που τον αναδεικνύει, **δυναμικό πόλο ανάπτυξης, όχι μόνο σε επίπεδο Περιφέρειας αλλά και σε εθνικό επίπεδο. Το αναπτυξιακό προφίλ της Δημοτικής Ενότητας Ηρακλείου ενισχύεται ακόμα περισσότερο από το γεγονός ότι ένα πλήθος οικονομικών και αναπτυξιακών φορέων εδρεύει και δραστηριοποιείται εντός των διοικητικών του ορίων.**

Η ΔΕ Ηρακλείου σύμφωνα με την 561/2006 ΑΔΣ του καποδιστριακού Δήμου Ηρακλείου, διαιρείται στις εξής Δημοτικές Κοινότητες (πρώην Δημοτικά Διαμερίσματα):




-  **1η – Κεντρική ΔΚ¹**
-  **2η – Ανατολική ΔΚ**
-  **3η – Δυτική ΔΚ**
-  **4η – Νότια ΔΚ**
-  **καθώς και τη ΔΚ Βασιλειών** καθώς παρουσιάζει πληθυσμό άνω των 2.000 κατοίκων, σύμφωνα με την απογραφή πληθυσμού 2011

Δημοτική Ενότητα Νέας Αλικαρνασσοῦ

Στη σημερινή περιοχή της Νέας Αλικαρνασσοῦ εγκαταστάθηκαν αρχικά πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία στην περίοδο των διωγμών 1914 – 1922. Μέχρι την έλευση των προσφύγων, ο χαρακτήρας της περιοχής ήταν καθαρά αγροτικός και δεν υπήρχαν άλλες δραστηριότητες στην γύρω περιοχή. Επίσης αγροτικό χαρακτήρα είχαν και οι οικισμοί Καλλιθέα και Πρασσάς που είχαν ήδη αναπτυχθεί. Η εγκατάσταση των προσφύγων συνέβαλε σημαντικά στη ραγδαία οικονομική ανάπτυξη της περιοχής λόγω της ενασχόλησής τους με ποικίλες δραστηριότητες (οικοδομικές εργασίες, κλπ).

Ο πρώτος οικισμός στην περιοχή δημιουργήθηκε το 1925, αφού έγιναν οι απαραίτητες απαλλοτριώσεις για την εξεύρεση γης και την στέγαση των κατοίκων.

Το 1929 εκπονήθηκε το πρώτο ρυμοτομικό σχέδιο που περιελάμβανε 3 συνοικίες:

-  τον Άγιο Νικόλαο
-  τα Θαλασσινά
-  τα Γεωργικά

¹ (Σύμφωνα με το Π.Δ. 43/2015 εντάσσονται στη 1^η ΔΚ του Δήμου Ηρακλείου: από την 3^η ΔΚ την περιοχή της Αγίας Τριάδας και από την 4^η ΔΚ την περιοχή των Ενετικών Τειχών και από την οδό Γ. Γεωργιάδη από την αρχή έως το τέλος της



Η περιοχή της οργανωμένης εγκατάστασης των κατοίκων απέκτησε εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο τυπικά το 1959 (ΦΕΚ 144 Α) το οποίο διατηρείται ακόμη στον σημερινό ιστό της πόλης και είναι εύκολα αναγνωρίσιμο.

Η Δημοτική Ενότητα Νέας Αλικαρνασσοῦ διοικητικά αποτελείται από τη **Δημοτική Κοινότητα Νέας Αλικαρνασσοῦ και την Τοπική Κοινότητα Καλλιθέας** με τους οικισμούς της Καλλιθέας, του Πρασσά και του Καρτερού.

Δημοτική Ενότητα Γοργολαΐνη

Η Δημοτική Ενότητα Γοργολαΐνη (πρώην Δήμος Γοργολαΐνη με έδρα τον Άγιο Μύρωνα) εντάχθηκε στο Δήμο Ηρακλείου με το πρόγραμμα Καλλικράτης το 2011. Βρίσκεται στο κέντρο του νομού, νότια της πόλης του Ηρακλείου, και περιλαμβάνει τις παρακάτω Τοπικές Κοινότητες:

- ✚ Αγίου Μύρωνα
- ✚ Άνω Ασιτών
- ✚ Κάτω Ασιτών
- ✚ Πετροκεφάλου
- ✚ Πενταμοδίου
- ✚ Πυργούς

Άγιος Μύρωνας

Κεφαλοχώρι της Δημοτικής περιφέρειας Ηρακλείου με πλούσια ιστορία και παράδοση, είναι χτισμένο πάνω στο δίοφο της αρχαίας Ραύκου (μια από τις 100 πόλεις της ομηρικής Κρητικής Εκατόμπολης) με πανοραμική θέα από όλα τα σημεία του. Απέχει 18 χιλιόμετρα από το Ηράκλειο και έχει υψόμετρο 440 μέτρα. Η Ραύκος ήταν αυτόνομη και ισχυρή πολιτεία με δικό της νόμισμα, μέλος της Γορτύνιας συμμαχίας και αντίπαλος της Κνωσού και της γειτονικής Λυκάστου με πολυκύμαντη ιστορική διαδρομή. Το όνομα της κωμόπολης προέρχεται από τον χωριανό μάρτυρα, επίσκοπο Κνωσού(?) και Γορτύνης, Μύρωνα (3ος αιώνας) που μαρτύρησε στους διωγμούς του Δέκιου (249 – 251) και είναι ο πολιούχος της.

Άνω Ασίτες

Χωριό της Δημοτικής περιφέρειας Ηρακλείου με το σχέδιο «Καλλικράτης» σε πανέμορφο φυσικό περιβάλλον με σπουδαία ιστορία και παράδοση. Σε έγγραφο του 1393 πρωτοσυναντάμε το όνομα του χωριού και σε όλες τις καταγραφές που έγιναν στην Κρήτη από το 1577 και έπειτα. Ετυμολογείται από τους Ασσινούς ή Ασσίτες (= από την Άσσο, πόλη της Μυσίας) στρατιώτες που εγκαταστάθηκαν στην περιοχή μετά την ανακατάληψη της Κρήτης από τον Νικηφόρο Φωκά (961).

Κάτω Ασίτες

Από τα κεφαλοχώρια της περιφερειακής Δημοτικής Ενότητας Ηρακλείου οι Κάτω Ασίτες (Ασσίτες) απέχουν από την πόλη 22,8 χιλιόμετρα σε υψόμετρο 459 μέτρα στους ανατολικούς πρόποδες του Ψηλορείτη. Στο χωριό φτάνει κανείς ακολουθώντας τη διαδρομή Ηράκλειο – Άγιος Μύρων – Πυργού – Κάτω Ασίτες. Το όνομα του χωριού προέρχεται από την εγκατάσταση στρατιωτών από την Άσσο της Μυσίας που υπηρετούσαν στο στρατό του Νικηφόρου Φωκά και εγκαταστάθηκαν



μόνιμα στην Κρήτη μετά την ανακατάληψή της από τους Βυζαντινούς το 961 και γιαυτό η ορθή γραφή του ονόματος είναι Ασιίτες και όχι Ασίτες.

Πετροκέφαλο

Το Πετροκέφαλο ανήκει στον Δήμο Ηρακλείου της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου σύμφωνα με τη διοικητική διαίρεση της Ελλάδας όπως διαμορφώθηκε με το πρόγραμμα «Καλλικράτης». Βρίσκεται στο 16ο χιλιόμετρο του δρόμου προς Άγιο Μύρωνα σε υψόμετρο 340 μέτρων. Για πρώτη φορά το όνομα του χωριού συναντιέται σε συμβολαιογραφικά έγγραφα του 13ου αιώνα και σε κατοπινά του Δουκικού Αρχείου του Χάνδακα. Καταγράφεται με το ίδιο περίπου σημερινό του όνομα (Petrokefalo ή Petrokefala) σε όλες τις απογραφές από το 1577 μέχρι και σήμερα.

Πενταμόδι




Παμπάλαιο χωριό της Δημοτικής Περιφέρειας του Καλλικρατικού Δήμου Ηρακλείου, χτισμένο σε υψόμετρο 320 μέτρων και σε απόσταση 17 περίπου χιλιομέτρων από την πόλη. Για πρώτη φορά αναφέρεται σε συμβολαιογραφικά έγγραφα του 1271. Αναγράφεται επίσης συχνά και σε μετέπειτα συμβόλαια. Από αυτά μαθαίνουμε ότι το 1348 ήταν πεζικό φέουδο και ανήκε στον δικηγόρο και ποιητή Στέφανο Σαχλίκη που κληρονόμησε από τον πατέρα του, όπου έζησε εκεί ως το τέλος της ζωής του, αφού κατασπατάλησε όλη την άλλη περιουσία του.

Πυργού

Ένα χιλιόμετρο νοτιότερα από τον Άγιο Μύρωνα βρίσκεται ο οικισμός Πυργού σε απόσταση 20 χιλιομέτρων από το Ηράκλειο και σε υψόμετρο 400 μέτρων πάνω στον οδικό άξονα προς Ασιίτες. Η θέση του χωριού προσφέρει υπέροχη θέα προς τα Κουσανιώτικα βουνά και τον ανατολικό Ψηλορείτη. Για πρώτη φορά αναφέρεται με την ονομασία του σε συμβολαιογραφικό έγγραφο το 1271 και έκτοτε σε πολλά έγγραφα και άλλων συμβολαιογράφων και του Δουκικού Αρχείου. Καταγράφεται και σε όλες τις απογραφές που διενεργήθηκαν στην Κρήτη από το 1577 μέχρι σήμερα.

Δημοτική Ενότητα Τεμένους

Η Δημοτική Ενότητα Τεμένους (πρώην Δήμος Τεμένους με έδρα τον Προφήτη Ηλία) εντάχθηκε στο Δήμο Ηρακλείου με το πρόγραμμα Καλλικράτης το 2011. Βρίσκεται στο κέντρο του νομού, νότια της πόλης του Ηρακλείου, και περιλαμβάνει τις παρακάτω Τοπικές Κοινότητες:

-  Προφήτη Ηλία
-  Αγίου Σύλλα
-  Κυπαρισσίου

Προφήτης Ηλίας

Είναι η μεγαλύτερη ίσως κωμόπολη της Περιφερειακής ενότητας του Καλλικρατικού Δήμου Ηρακλείου, απέχει 19,4 χιλιόμετρα από το Ηράκλειο και είναι χτισμένη στους βορειοδυτικούς πρόποδες του υψώματος Ρόκκα (ύψος 507, 40 μέτρα) σε υψόμετρο 350 μέτρων. Ο πλούτος της κωμόπολης είναι ανάλογος με



τον πλούτο της ιστορίας του Προφήτη Ηλία. Γνωρίζουμε ότι επιλέχτηκε και οικοδομήθηκε εδώ η «πρωτεύουσα» της Κρήτης μετά την ανακατάληψη του νησιού από τους Βυζαντινούς το 961, οι οποίοι την απέσπασαν από τα χέρια των Σαρακηνών που την είχαν κατακτήσει (823 ή 828). Επομένως η θέση μπορεί να ειπωθεί με βεβαιότητα ότι «φιλοξενούσε» οικισμό κατά τη Β' βυζαντινή περίοδο.

Άγιος Σύλλας





Ονομαστό χωριό της «Παρακάνδιας» με πλούσια ιστορία και παράδοση. Απέχει από το Ηράκλειο 14 χιλιόμετρα και είναι χτισμένο σε υψόμετρο 569 μέτρων στις δυτικές παρυφές του Γιούχτα «πολιορκημένο» από πλήθος αμπελώνων και ελαιώνων. Οι περισσότεροι κάτοικοι του σημερινού χωριού είναι προσφυγικής καταγωγής. Σε έγγραφο του 1305 όπου και η αρχαιότερη μνεία του χωριού, παραδίδεται η πληροφορία ότι υπάρχουν δύο παλαιές εκκλησίες, του Αγίου Σίλα (Agio Sila) και της Παναγίας (Santa Maria) οι οποίες καταστράφηκαν με το σεισμό του 1303 και ανοικοδομήθηκαν από τον Rogerius de Rogerios με τη βοήθεια των κατοίκων.

Κυπαρίσσι

Το Κυπαρίσσι είναι χωριό της Περιφερειακής Δημοτικής Ενότητας του Δήμου Ηρακλείου, στην επαρχία Τεμένους σε υψόμετρο 220 μ. με ωραία θέα στο 22ο χιλιόμετρο του οδικού άξονα προς Προφήτη Ηλία. Οι κάτοικοι ασχολούνται με την ελαιοκομία και με την αμπελοκαλλιέργεια. Σε λατομείο ανακαλύφθηκε τυχαία τάφος της πρώτης υπονεολιθικής περιόδου μέσα σε κοίλωμα βράχου, όπου βρέθηκαν αγγεία εγχάρκτης γραμμικής διακόσμησης, ένα ειδώλιο σε σχήμα πλοιαρίου, πολλά μαχαιράκια από οψιδιανό και διάφορα χάλκινα αντικείμενα (κυρίως μαχαιρίδια) που φανερώνουν τη μακράιωνη κατοίκηση του χώρου. Στο λόφο «Κορφή του Βαθεία» ανασκάφτηκε επίσης ένα μεγάλο ορθογώνιο κτήριο.

Δημοτική Ενότητα Παλιανής

Η Δημοτική Ενότητα Παλιανής (πρώην Δήμος Παλιανής με έδρα το Βενεράτο) εντάχθηκε στο Δήμο Ηρακλείου με το πρόγραμμα Καλλικράτης το 2011. Βρίσκεται στο κέντρο του νομού, νότια της πόλης του Ηρακλείου, και περιλαμβάνει τις παρακάτω Τοπικές Κοινότητες:

-  Βενεράτου
-  Αυγενικής
-  Κερασιών
-  Σίβας

Βενεράτο

Πρόκειται για δυο οικιστικά σύνολα (Παλιό και Νέο, σε απόσταση 200 μέτρων μεταξύ τους) που απέχουν 20 περίπου χιλιόμετρα από το Ηράκλειο πάνω στον παλιό δρόμο Μεσαράς – Φαιστού σε υψόμετρο 300 περίπου μέτρων. Ο νεότερος οικισμός δημιουργήθηκε μετά το 1955 ενώ ο Παλιός κατά την εποχή της Βενετοκρατίας. Το όνομα του παλιού χωριού συναντιέται για πρώτη φορά σε έγγραφο του Δουκικού Αρχείου το 1369 και έκτοτε υπάρχει σε όλες τις επόμενες απογραφές μέχρι σήμερα.

Αυγενική

Όμορφο και πλούσιο χωριό της Δημοτικής Περιφέρειας του Δήμου Ηρακλείου χτισμένο σε υψόμετρο 310 μέτρων και απέχει 20,7 χιλιόμετρα από το Ηράκλειο



στον οδικό άξονα προς Μεσαρά – Φαιστό. Για πρώτη φορά αναφέρεται με το όνομα Ευγενική το 1391 σε έγγραφο του Δουκικού Αρχείου και από το 1577 δε λείπει από καμία απογραφή από όσες έγιναν στην Κρήτη. Από την Αιγυπτιακή απογραφή (1834) μέχρι σήμερα το χωριό απογράφεται Αυγενική.

Κεράσια

Το χωριό Κεράσια ενταγμένο στον Καλλικρατικό Δήμο Ηρακλείου, απέχει απ' το Ηράκλειο 20 χιλιόμετρα και βρίσκεται σε υψόμετρο 340 μέτρων. Είναι χτισμένο στις ανατολικές πλαγιές του λόφου "Χαλέπα" με πλούσια θέα τον «Κερασάνο κάμπο», τα Λασιθιώτικα βουνά, την ιστορική Μονή Παλιανής και το λόφο «Κάστελλας», με το εκκλησάκι του Αγίου Παντελεήμονα στην κορυφή. Η παλαιότερη αναγραφή του ονόματος του χωριού βρίσκεται σε έγγραφο του 1248 και σε αρκετά άλλα έγγραφα του Δουκικού Αρχείου του Χάντακα μετά από αυτό.

Σίβα

Η Σίβα είναι χωριό και ομώνυμο που κι αυτό εντάχθηκε στην Περιφερειακή Δημοτική επικράτεια του Δήμου Ηρακλείου σύμφωνα με το πρόγραμμα «Καλλικράτης». Είναι χτισμένο σε υψόμετρο 280 μέτρα και απέχει 18,2 χλμ. πάνω στον οδικό άξονα Ηρακλείου – Μεσαράς. Η αρχαιότερη καταγραφή του ονόματος του χωριού συναντιέται σε έγγραφο του Δουκικού αρχείου του Χάντακα το 1378. Στη συνέχεια αναγράφεται σε όλες τις καταγραφές από το 1577 μέχρι σήμερα. Η σημαντικότερη ιστορική παρουσία του 19ου αιώνα (αιώνας των κρητικών επαναστάσεων) στο χωριό είναι αυτή του καπετάν Αηνικολιώτη (από τον οικισμό Άγιος Νικόλαος στην περιοχή του Χάρακα) που έδρασε ιδιαίτερα κατά την επανάσταση του 1866.

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά του Δήμου Ηρακλείου συνοψίζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

| | |
|---|---|
| <p>Πρωτεύουσα της Περιφέρειας Κρήτης και 4ος μεγαλύτερος Δήμος της χώρας</p> <p>Διαιρείται διοικητικά σε:</p> <p>Πέντε (5) Δημοτικές Ενότητες</p> <p>Έξι (6) Δημοτικές Κοινότητες</p> <p>Δεκαοκτώ (18) Τοπικές Κοινότητες</p> | <p>Ο αριθμός των οικονομικών μεταναστών στην περιοχή του Δήμου είναι αυξημένος.</p> <p>Η ευρύτερη περιοχή του Ηρακλείου φιλοξενεί πληθυσμό πολλαπλάσιο των μόνιμων κατοίκων, οι οποίοι αναμένεται να αυξηθούν ακόμη περισσότερο, λόγω της επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου, της υψηλής ποιότητας των καταλυμάτων και της ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού (συνεδριακός, αγροτουριστικός, γαστρονομικός, κ.α.)</p> |
|---|---|



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | |
|---|--|
| <p>Μόνιμος πληθυσμός 173.993 κάτοικοι (709 κατ./τετρ. χλμ η πληθυσμιακή πυκνότητα) και έκταση 244.613 τετρ. χλμ Άνδρες (48,9%) Γυναίκες (51,1%) Αστικός Πληθυσμός (95,4%) Περιαστικός Πληθυσμός (4,6%) Απασχολούμενοι (36,9%) Μαθητές-Σπουδαστές (20%) Συνταξιούχοι (16,7%)</p> | <p>Σημαντική αύξηση της ανεργίας τα τελευταία τέσσερα χρόνια. Οι άνεργοι στο Δήμο Ηρακλείου αποτελούν το 68,10% των ανέργων της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και το 35,4% των ανέργων όλης της Περιφέρειας Κρήτης</p> |
| <p>Το 54,4% της επιχειρηματικής δραστηριότητας της ΠΕ Ηρακλείου ασκείται στα διοικητικά όρια του Δήμου Ηρακλείου</p> <p>Στον πρωτογενή τομέα απασχολείται το 4,2% των απασχολούμενων, στο δευτερογενή το 15,8% και στο τριτογενή τομέα το 80%</p> | <p>Η γεωργική γη του Δήμου χαρακτηρίζεται ως γη υψηλής παραγωγικότητας. Η κύρια γεωργική παραγωγή του Δήμου είναι τα αμπελουργικά και ελαιοκομικά προϊόντα</p> |
| <p>Λειτουργία σημαντικών ερευνητικών και πανεπιστημιακών ιδρυμάτων (ΙΤΕ, ΕΛΚΕΘΕ, Πανεπιστήμιο, ΑΤΕΙ, Ενεργειακό Κέντρο Περιφέρειας, Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο κ.α.)</p> | <p>Η μοναδική πόλη στην Ελλάδα που φιλοξενεί την έδρα ευρωπαϊκού οργανισμού (ENISA) και σχολείο ευρωπαϊκής παιδείας</p> |



| | |
|--|--|
| Διαθέτει το πρώτο σε ναυλωμένες πτήσεις (charter) & δεύτερο σε κίνηση Διεθνές Αεροδρόμιο της χώρας (Ν. Καζαντζάκης) και το και το δεύτερο σε κίνηση λιμάνι της χώρας | Διαθέτει διεθνούς φήμης αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία με υψηλή επισκεψιμότητα (Μινωικό ανάκτορο της Κνωσού, Αρχαιολογικό Μουσείο, Μουσείο Φυσικής Ιστορίας κ.α.) |
| 1 ΒΙ.ΠΕ. (Καλλιθέα) και 1 ΒΙΟ.ΠΑ. (Φοινικιά) | Διαθέτει σημαντικό αριθμό εθελοντικών ομάδων και οργανώσεων έτοιμες να συνδράμουν σε συλλογικές δράσεις |
| Διεθνείς βραβεύσεις για καινοτόμες δράσεις (Smart 21 ICF, Βραβείο DOSTA από το Συμβούλιο της Ευρώπης, EUROPAN 21, βράβευση για τη λειτουργία του Παγκρητίου Σταδίου κ.α.) | |

1.1.2 Μορφολογικά και Γεωλογικά Χαρακτηριστικά

Όσον αφορά στη μορφολογία του Δήμου Ηρακλείου, σημειώνεται ότι είναι κατά κύριο λόγο κατοικημένη στα αστικά του κέντρα, με σχετικά μικρά υψόμετρα και εκτάσεις, οι οποίες κυρίως χρησιμοποιούνται για γεωργικές καλλιέργειες ελιάς και αμπελιού. Στον κόλπο του Ηρακλείου εκβάλλει ο ποταμός Γιόφυρος, από τους σημαντικότερους του Νομού. Υπάρχει παντού μια σύμπλεξη οικισμών με καλλιέργειες και δημιουργείται ένα σύνθετο σύστημα που δημιουργεί μερικές φορές σύγχυση.

Στην ευρύτερη περιοχή του Ηρακλείου παρατηρούνται διάφοροι γεωλογικοί σχηματισμοί οι σπουδαιότεροι από τους οποίους είναι ο σχηματισμός της Αγίας Βαρβάρας με βιοκλαστικούς υφαλώδεις ασβεστόλιθους (M5-6.k) κατά τόπους κροκαλοπαγείς ή λατυποπαγείς, πλούσιοι σε *Cypraster*, *Pecten*, *Heterostegina*, *Bryozoa* και κοράλλια κατά θέσεις. Αυτά πλευρικά μεταβαίνουν σε εναλλαγές φυλλωδών και ομοιογενών συχνά ασβεστιτικών μαργών ή μαργαϊκών ασβεστόλιθων (M5-6.m).

Παρατηρούνται επίσης, αδιαίρετες θαλάσσιες αναβαθμίδες και άμμοι ακτών (Q.s) που σχηματίστηκαν κατά το πλειστόκαινο – ολόκαινο, καθώς και ποτάμια αποθέσεις κλειστών λεκανών (al). Ακόμα, παρατηρείται ο σχηματισμός της Φοινικιάς (Pli.m) που σχηματίστηκε κατά το νεογενές κατώτερο – μέσο πλειόκαινο, και αποτελείται από λευκές ομογενείς μάργες ή μαργαϊκούς ασβεστόλιθους, από τεφρωπές αργίλους με καστανές συχνά λεπτοστρωμένες παρεμβολές, λευκόφαιες απολιθωματοφόρες μάργες, φυλλώδεις μάργες ή δολομίτες (με υπολείμματα φαριών και βελόνες σπόγγων) και βιοκλαστικούς ασβεστόλιθους.

Η ευρύτερη περιοχή της ενδοχώρας του Δήμου, χαρακτηρίζεται από μια μεγάλη ποικιλία γεωμορφολογικών και οικολογικών χαρακτηριστικών. Από τις ψηλές βουνοκορφές της οροσειράς του Ψηλορείτη μέχρι και τα βόρεια παράλια του



νησιού, μπορεί κανείς να θαυμάσει πλήθος τοπίων ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Αν και ο γεωγραφικός χώρος είναι μικρός, είναι ορατή η συνύπαρξη ψηλών και απότομων βουνοκορφών, που διακόπτονται από μικρά οροπέδια, φαράγγια, πηγές και χείμαρρους και χαμηλών ρεματιών, λαγκαδιών και λιβαδιών. Από την ορεινή ζώνη ξεκινούν την ανάπτυξή τους αρκετά εντυπωσιακά φαράγγια όπως των Ασιτών. Μικροί χείμαρροι διασχίζουν τα φαράγγια καταλήγοντας σε μεγαλύτερα ρέματα, τα οποία με τη σειρά τους διατρέχουν από νότο προς βορρά τις πυκνές με παρόχθια φυτά και ρεματιές. Τα ρέματα δεν είναι μεγάλα, ούτε έχουν σταθερή παροχή λόγω της σύστασης των πετρωμάτων που διασχίζουν. Έτσι, η μεγαλύτερη ποσότητα των βροχών και του χιονιού κατεισδύει και χάνεται στα υπόγεια γεωλογικά στρώματα. Το σημαντικότερο υδρολογικό χαρακτηριστικό δημιουργείται από τις τεράστιες ποσότητες, καλής ποιότητας, υπόγειου νερού, που οφείλονται στα ιδιαίτερα τεκτονικά και γεωλογικά χαρακτηριστικά της περιοχής.

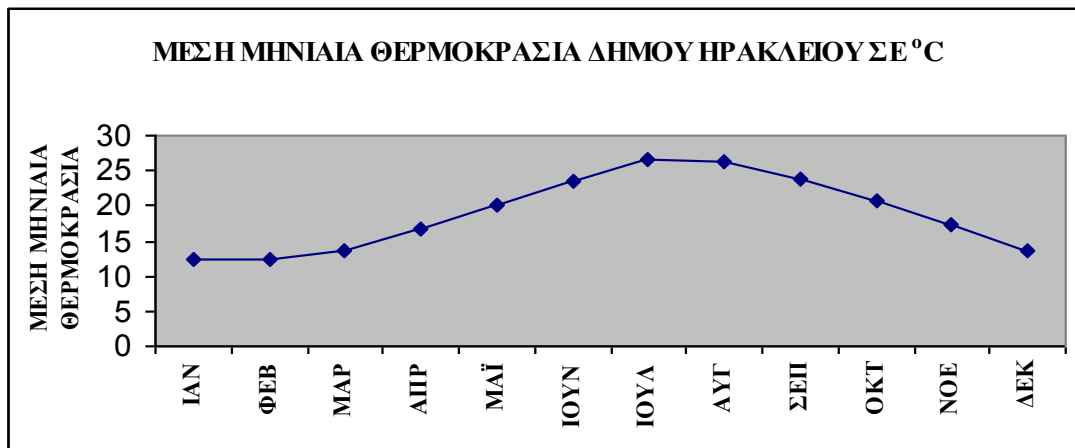
Αν και το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής αποτελείται από καλλιεργημένες εκτάσεις (ελιές και αμπέλια) οι οποίες συνήθως δεν παρουσιάζουν σημαντικό οικολογικό ενδιαφέρον, προκαλεί μεγάλο ενδιαφέρον ο μεγάλος αριθμός και η ποικιλία φυτών που συναντάται στην περιοχή. Έτσι, εκτός από φρύγανα και θάμνους μπορεί κανείς να παρατηρήσει λεύκες, κυπαρίσσια, καρυδιές, αχλαδιές, αγριοκερασιές, βελανιδιές, πουρνάρια, ασπαλάθους, βατομουριές, αγριοκλιματιδιές, μυρτιές, θαμνοκυπάρισσα κ.α.

1.1.3 Κλιματολογικά Χαρακτηριστικά και Μετεωρολογικά Στοιχεία

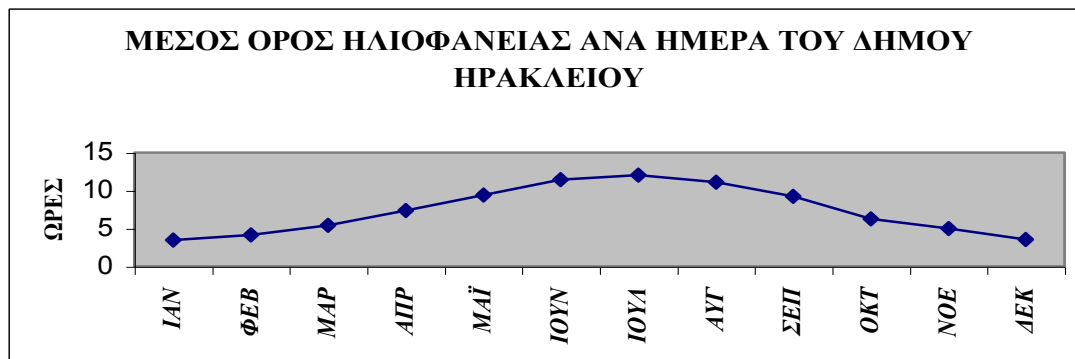
Το κλίμα της Κρήτης χαρακτηρίζεται εύκρατο μεσογειακό, στους ορεινούς όγκους της όμως τείνει προς τον ηπειρωτικό τύπο. Ο ετήσιος μέσος όρος θερμοκρασίας είναι 14 - 15 °C. Ο χειμώνας είναι ήπιος με ψυχρότερους μήνες τον Ιανουάριο και το Φεβρουάριο. Η πεδινή Κρήτη και ιδιαίτερα οι νοτιοανατολικές περιοχές είναι από τις θερμότερες της Ελλάδας. Η ηλιοφάνεια διαρκεί όλους τους μήνες του έτους. Οι θερμότεροι μήνες είναι ο Ιούλιος και ο Αύγουστος, αν και λόγω της θαλάσσιας αύρας και των ανέμων, το θέρος είναι σχετικά δροσερό. Η εμφάνιση νεφώσεων είναι μικρή και μειώνεται από τα Ανατολικά στα Δυτικά. Οι βροχές αυξάνονται από τα Ανατολικά στα Δυτικά και από την παράκτια στην ορεινή ζώνη.

Ο τύπος κλίματος του Ηρακλείου, είναι ένας μεταβατικός ενδιάμεσος τύπος μεταξύ του χερσαίου Μεσογειακού και του ερημοειδούς Μεσογειακού, στο οποίο υπάγεται κυρίως η νοτιοανατολική Κρήτη. Το κύριο χαρακτηριστικό του κλίματος είναι η γλυκύτητα και η ηπιότητα. Η ψυχρή εποχή είναι ήπια και σε αυτό συντελεί η συχνή άφιξη στην περιοχή των θερμών και υγρών ΝΔ αερίων μαζών.

Ψυχρότερος και υγρότερος μήνας είναι ο Ιανουάριος όπου η μέση ελάχιστη θερμοκρασία είναι της τάξης των 12,23°C, ενώ η σχετική υγρασία 68,0%. Η άνοιξη είναι μικρής διάρκειας και διαρκεί από τις αρχές Απριλίου μέχρι τα μέσα Μαΐου. Συνήθως είναι ξηρή με μικρό ποσοστό βροχοπτώσεων. Το καλοκαίρι είναι ιδιαίτερα ξηρό και διαρκεί από τα μέσα Μαΐου μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου. Θερμότερος μήνας είναι ο Ιούλιος, ενώ σπανιότερα θερμότερος μήνας εμφανίζεται ο Αύγουστος. Η μέση μέγιστη θερμοκρασία του μήνα Ιουλίου σύμφωνα με επεξεργασμένα στοιχεία των τελευταίων ετών (1998-2001) είναι 26,48. Το φθινόπωρο ξεκινά από το τέλος Σεπτεμβρίου και είναι σχετικά υγρό και θερμό με ραγδαίες βροχές κατά τον Οκτώβριο και Νοέμβριο.



Γενικά, η μέση ετήσια βροχόπτωση παρουσιάζει αύξηση από τα ανατολικά προς τα δυτικά και από νότια προς βόρεια. Στο Ηράκλειο η μέση ετήσια βροχόπτωση ανέρχεται σε 470 mm, ενώ είναι μέγιστη τον Δεκέμβριο ή τον Ιανουάριο και ελάχιστη τον Ιούλιο και τον Αύγουστο, οι οποίοι είναι σχεδόν άνομβροι σε ολόκληρη την πεδινή Κρήτη. Η ηλιοφάνεια είναι ιδιαίτερα υψηλή σε ολόκληρη την Κρήτη. Ο μέσος ετήσιος αριθμός ωρών ηλιοφάνειας ανέρχεται σε 2.707 περίπου ώρες στο Ηράκλειο (μέσος όρος 8 ετών). Η ομίχλη (όπως και η πάχνη) είναι εξαιρετικά σπάνια στο Ηράκλειο. Αντίθετα, συχνότερη είναι η εμφάνιση υδροσταγόνων πάνω στις επιφάνειες του εδάφους, δηλαδή η δρόσος. Ο μέσος συνολικός αριθμός ημερών δρόσου ανέρχεται σε 45,2 ημέρες.



ΚΛΙΜΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Τα χαρακτηριστικά του κλίματος και η κατάσταση του αστικού περιβάλλοντος σε συνδυασμό με τις επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή, είναι παράμετροι που προκαλούν διαφοροποιήσεις σε επιμέρους περιοχές του Δήμου. Η προσέγγιση, στηρίζεται :

- στις κλιματικές ζώνες, όπως αυτές προσδιορίζονται με βάση τις βαθμοημέρες θέρμανσης (μέση, μέγιστη και ελάχιστη θερμοκρασία αέρα, με βασική θερμοκρασία του 14°C) στον Κανονισμό Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων - ΚΕΝΑΚ
- στην κατάσταση του αστικού περιβάλλοντος και στις παραμέτρους που συντελούν στην διαμόρφωση μικροκλίματος και ιδιαίτερα του φαινομένου της θερμικής νησίδας

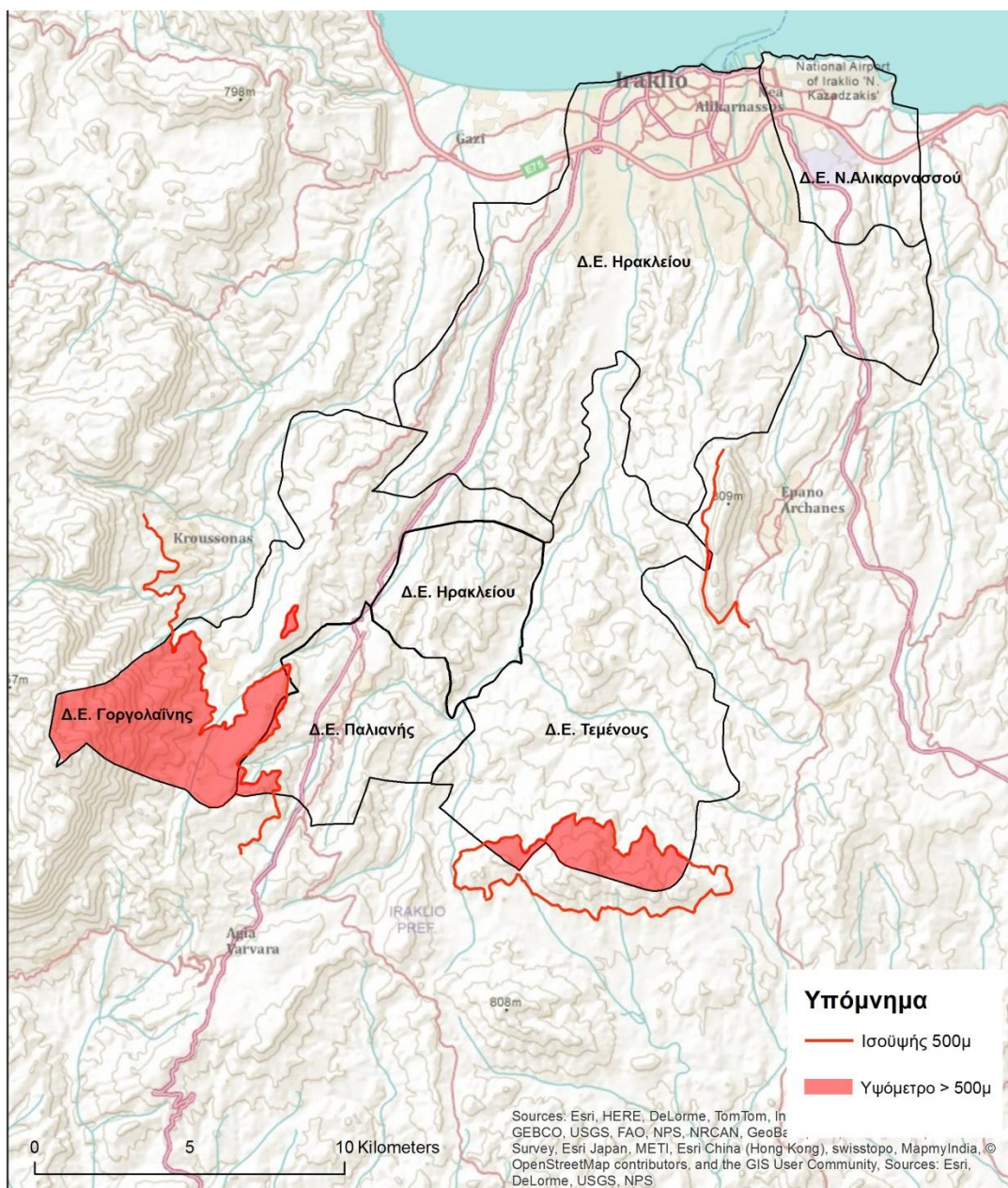


- στην ανάλυση στοιχείων από μετρήσεις 3 μετεωρολογικών σταθμών στην αστική περιοχή του Ηρακλείου
- στην εκτίμηση επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής

Χαρακτηριστικά κλίματος

Με βάση τις προβλέψεις του ΚΕΝΑΚ, ο Δήμος Ηρακλείου εντάσσεται στην κλιματική ζώνη Α με εξαίρεση τις περιοχές όπου καταγράφονται υψόμετρα άνω των 500 μ, που εντάσσονται στην αμέσως ψυχρότερη κλιματική ζώνη Β. Στο Δήμο Ηρακλείου εντοπίζονται περιορισμένες ζώνες με υψόμετρο άνω των 500μ., όπου δεν καταγράφονται οικισμοί και στο χάρτη 1.6.1.1. απεικονίζονται οι 2 διαφοροποιημένες ενότητες.

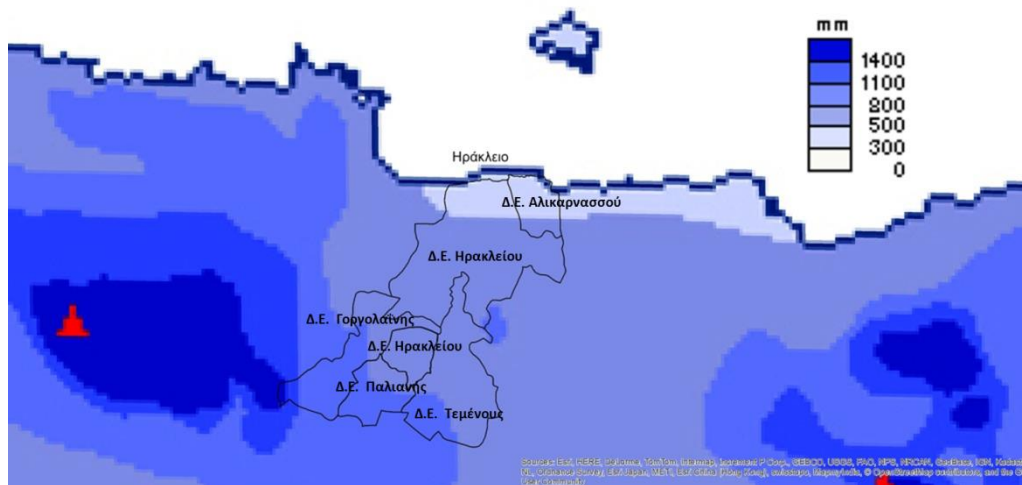
Διαφοροποιημένες ζώνες με υψόμετρο άνω των 500μ.





Ως προς τις βροχοπτώσεις και παρότι ο μηνιαίος αριθμός ημερών βροχής κυμαίνεται μεταξύ 15 ημερών κατά τους μήνες Δεκέμβριο και Ιανουάριο και 0,3 ημέρες τον Ιούλιο και Αύγουστο, χωρίς σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των ορεινών και των πεδινών περιοχών, εντοπίζονται στον χάρτη² 1.6.1.2. διαφοροποιημένες ενότητες ως προς το ύψος βροχής.

Χάρτης βροχομετρικών δεδομένων



Με βάση τη συσχέτιση του φαινομένου της θερμικής νησίδας και του πληθυσμιακού μεγέθους των οικιστικών περιοχών, προκύπτουν 3 διαφοροποιημένες ενότητες που απεικονίζονται στον χάρτη 1.6.1.3. :

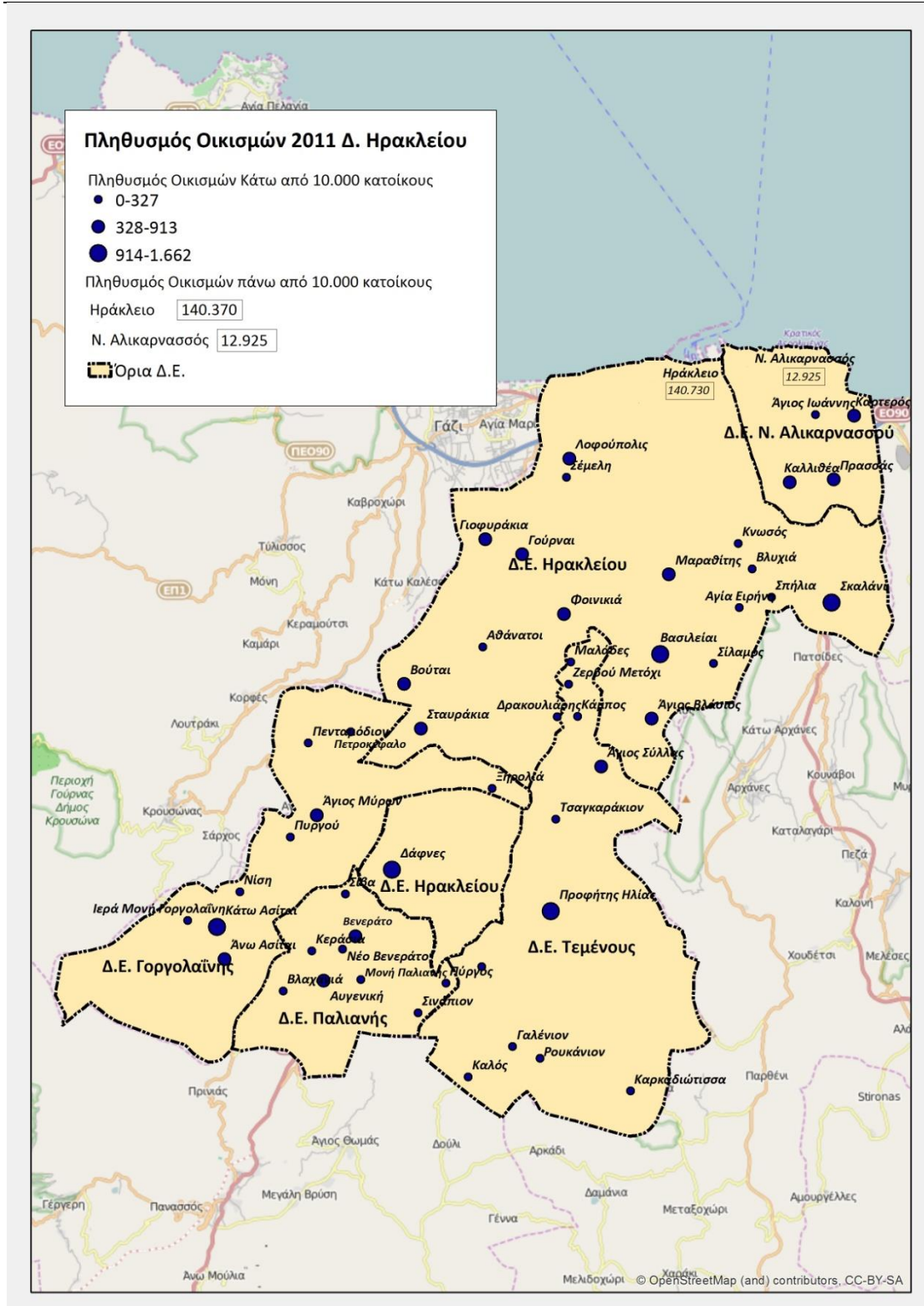
- η αστική περιοχή του Ηρακλείου με πληθυσμό άνω των 100.000 κατοίκων
- η οικιστική περιοχή της Νέας Αλικαρνασσοῦ με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων
- οι οικισμοί με πληθυσμό κάτω των 10.000 κατοίκων, που είναι το σύνολο των οικισμών των Δημοτικών Ενοτήτων Γοργολαϊνής (9), Παλιανής (9) και Τεμένους (11), 4 οικισμοί της Δημοτικής Ενότητας της Νέας Αλικαρνασσοῦ καθώς και 19 οικισμοί της Δημοτικής Ενότητας Ηρακλείου.

Χωρική κατανομή πληθυσμού 2011

²Βροχομετρικά δεδομένα, (University of Manchester, 2012)



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ



Κατάσταση αστικού περιβάλλοντος και θερμική νησίδα

Διαφοροποιημένες περιοχές, μπορούν να εντοπιστούν μέσα στην αστική περιοχή της πόλης του Ηρακλείου, με βάση τα χαρακτηριστικά του αστικού περιβάλλοντος



και παραμέτρους³ που συναρτώνται με το φαινόμενο της θερμικής νησίδας και είναι :

- *Η αυξημένη επανεκπομπή θερμικής ακτινοβολίας από τον ουρανό*, αυξημένα επίπεδα ατμοσφαιρικής ρύπανσης, που εμποδίζουν την διαφυγή της θερμικής ακτινοβολίας
- *Η μειωμένη κυκλοφορία αέρα στον αστικό ιστό*, η γεωμετρία των δρόμων (αναλογία πλάτους και ύψους των κτιρίων που τους ορίζουν) σε συνάρτηση με την πυκνότητα δόμησης επηρεάζει τον τρόπο ροής του ανέμου.
- *Η ανθρωπογενής θερμότητα*, αύξηση θερμοκρασίας σε επαγγελματικές περιοχές (π.χ. βιομηχανία), σε περιοχές με αυξημένη κίνηση οχημάτων και σε περιοχές όπου συγκεντρώνονται κτίρια με μεγάλες θερμικές απώλειες
- *Η μειωμένη εξάτμιση και διαπνοή*, η μικρή αναλογία επιφανειών νερού και πρασίνου στον αστικό χώρο
- *Τα υλικά που χρησιμοποιούνται στις εξωτερικές επιφάνειες των κτιρίων και των υπαίθριων χώρων*, το σκούρο χρώμα συνεπάγεται μεγάλη θερμική απορρόφηση, ενώ η αυξημένη θερμοχωρητικότητα έχει ως αποτέλεσμα τη διατήρηση υψηλών θερμοκρασιών στα υλικά για μεγάλα χρονικά διαστήματα.

Στον χάρτη 1.6.2.1. γίνεται μια προσπάθεια προσέγγισης διαφοροποιημένων ζωνών στην αστική περιοχή του Ηρακλείου, με παραμέτρους που απεικονίζονται χωρικά και αφορούν στην πυκνότητα ανά ομαδοποιημένο απογραφικό τομέα και στην χωρική κατανομή των οικονομικών δραστηριοτήτων αλλά και διαφοροποιημένες περιοχές σε σχέση με :

- τα γεωμετρικά χαρακτηριστικά του πολεοδομικού ιστού, όπως αυτά αποτυπώνονται στο εγκεκριμένο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (χάρτης 1.6.2.2.)
- τους συντελεστές δόμησης και την χωρητικότητα πολεοδομικών ενοτήτων με βάση το εγκεκριμένο ΓΠΣ
- τους πεζοδρόμους, την ιεράρχηση του οδικού δικτύου, τα υπερτοπικά κέντρα και τους χώρους πρασίνου με βάση το ΓΠΣ
- την χωρική κατανομή οικονομικών δραστηριοτήτων, όπως αυτή καταγράφεται στο Μητρώο Επιχειρήσεων του Δήμου για το 2014

Στον ίδιο χάρτη, αποτυπώνεται και η οργανωμένη ΒΙΠΕ, που συγκεντρώνει, το μεγαλύτερο τμήμα της βιοτεχνικής και βιομηχανικής δραστηριότητας της Περιφέρειας

Με βάση την χωρική απεικόνιση των προαναφερόμενων παραμέτρων, είναι ευδιάκριτη η διαφοροποίηση του πυρήνα της παλιάς πόλης και μιας περιβάλλουσας αστικής ζώνης, προς νότια και δυτικά του, με μεγάλες πυκνότητες πληθυσμού, υπερσυγκέντρωση δραστηριοτήτων, υψηλούς Συντελεστές Δόμησης και ύψη κτιρίων, σε συνδυασμό με ακανόνιστο ιστό και μικρότερο συγκριτικά μέγεθος οικοδομικών τετραγώνων, κυρίως στην παλιά πόλη και το παράκτιο δυτικό τμήμα.

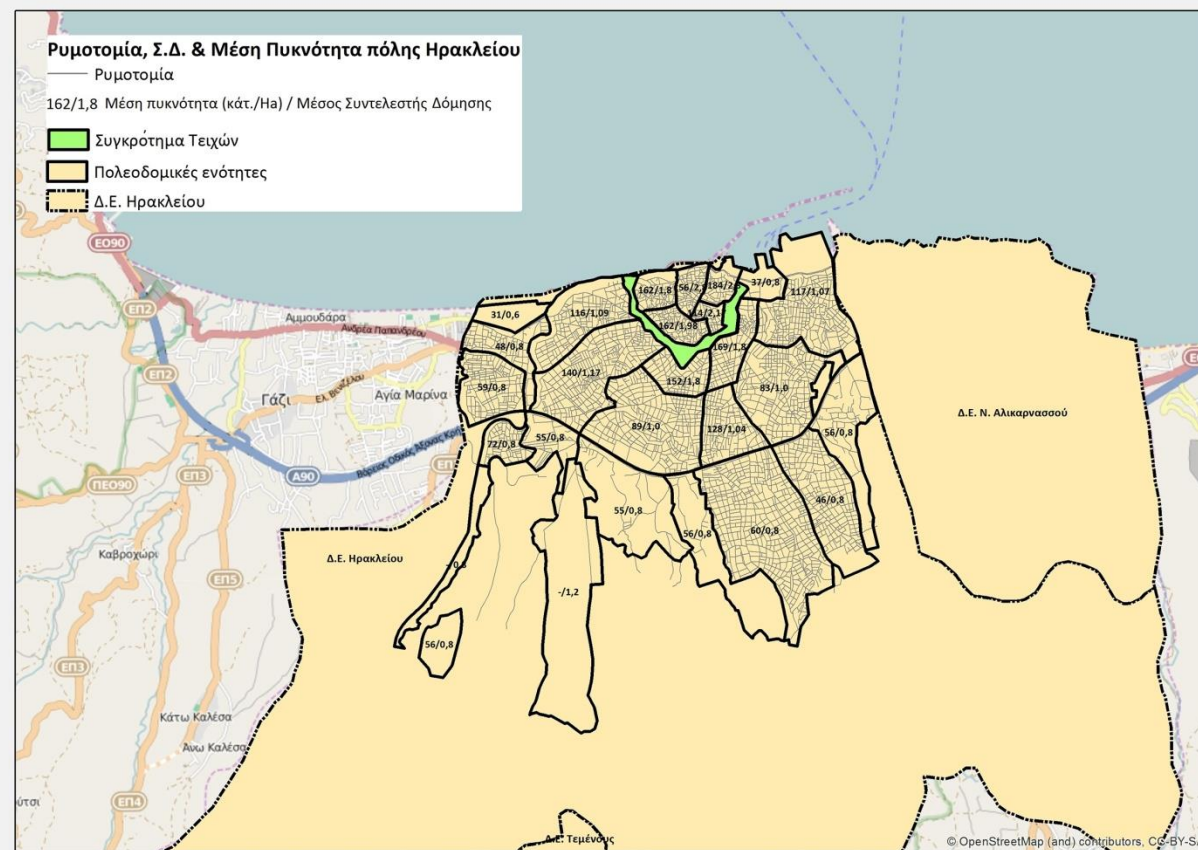
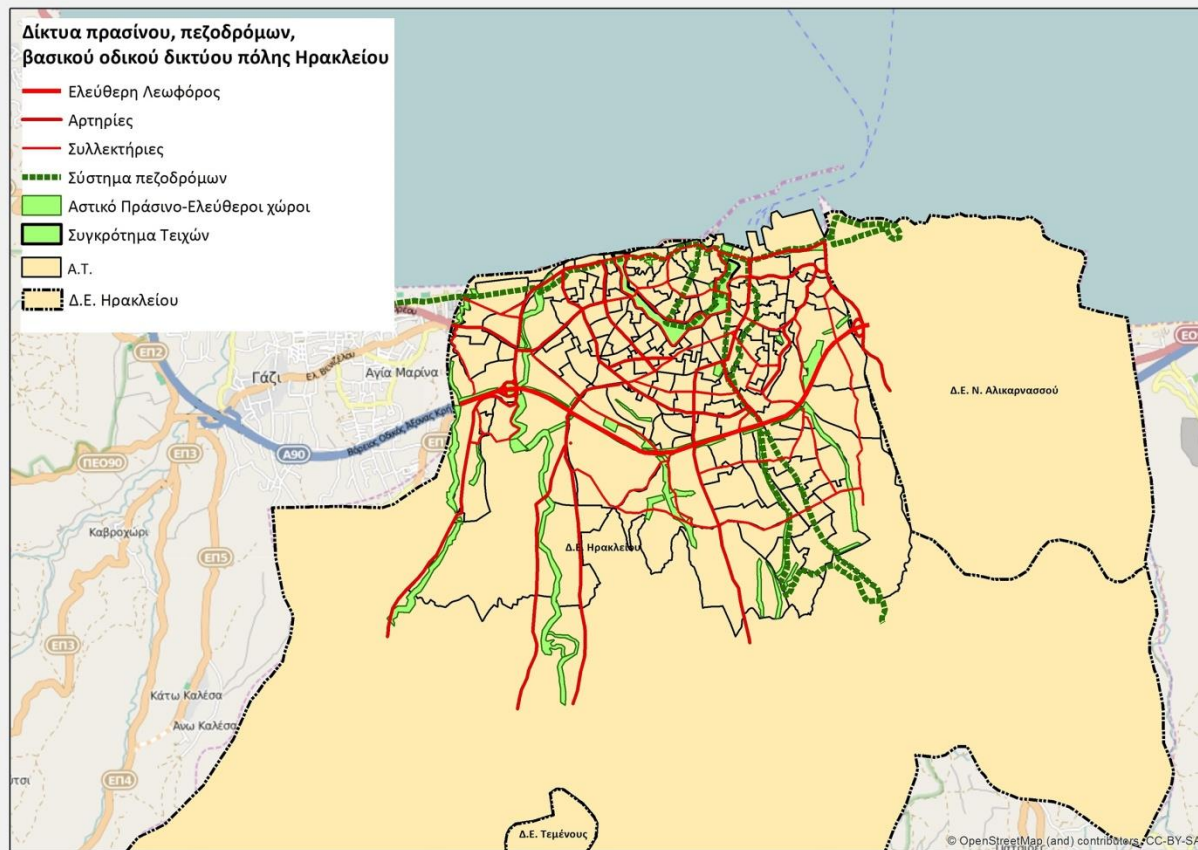
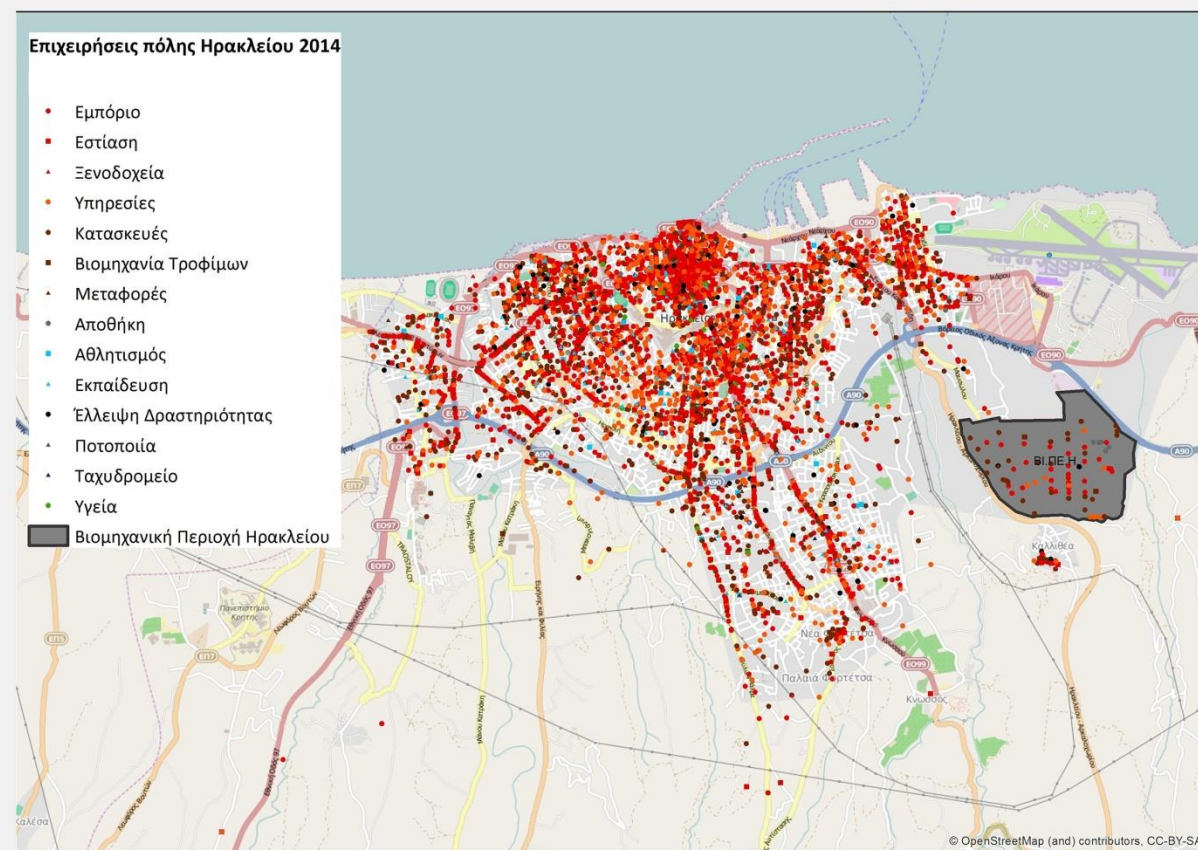
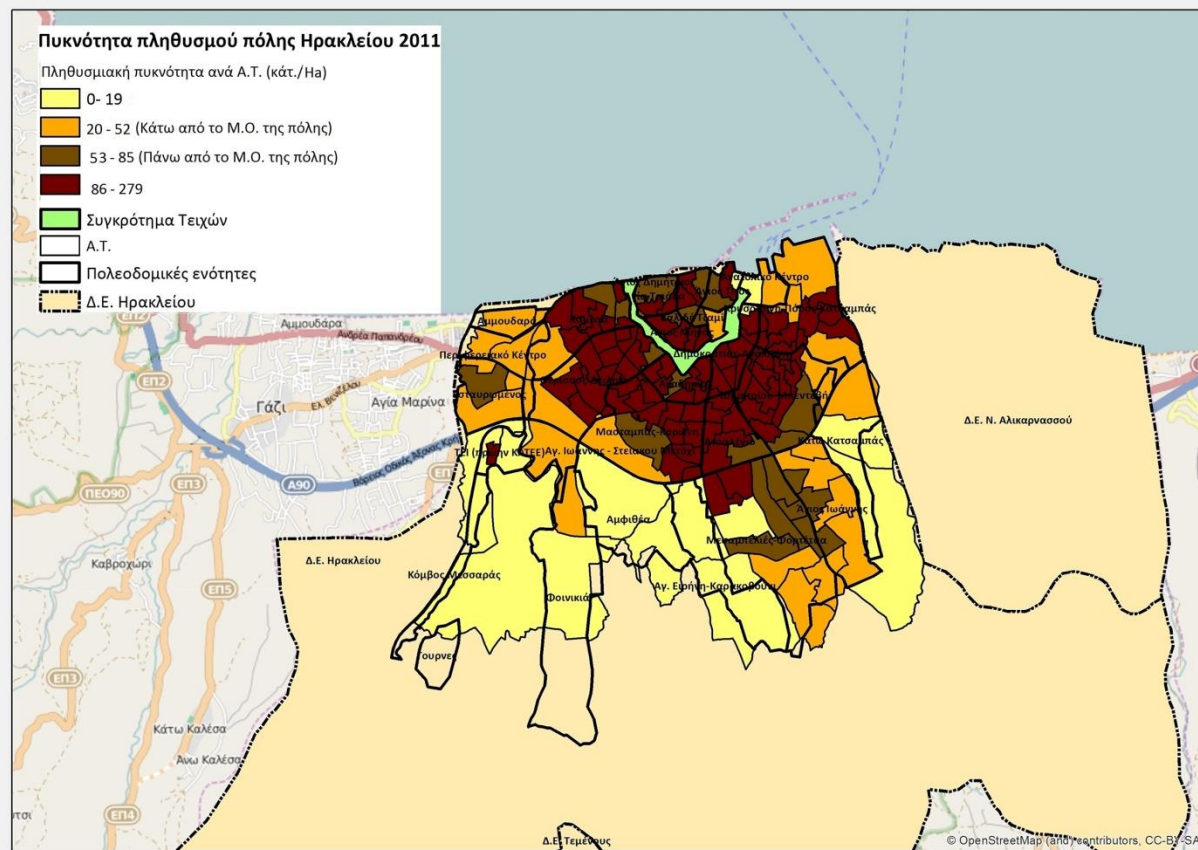
³ «Το αστικό μικροκλίμα. Βιοκλιματικές παρεμβάσεις για τη βελτίωση του» Φλώρα-Μαρία Μπουγιατιώτη



Χωρική απεικόνιση παραμέτρων που συμβάλουν στη δημιουργία του φαινομένου της θερμικής νησίδας



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ





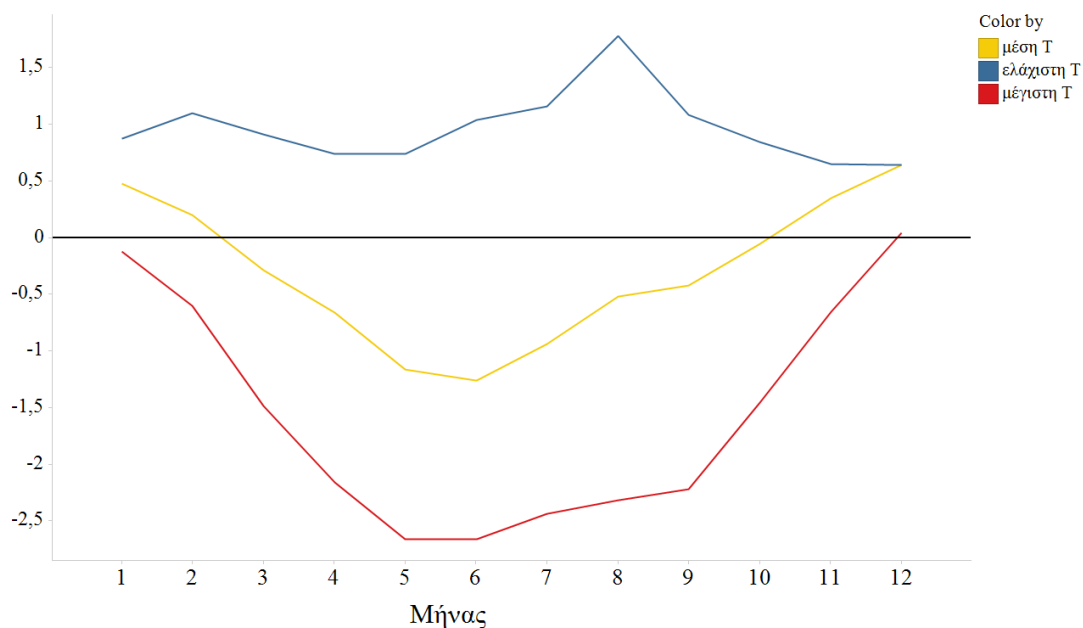
Επιπρόσθετα στην προαναφερόμενη προσέγγιση, αξιοποιούνται:

- η ανάλυση⁴ των δεδομένων από 3 μετεωρολογικούς σταθμούς στην αστική περιοχή του Ηρακλείου
- ο εντοπισμός ζωνών θερμικής νησίδας σε Ελληνικές πόλεις⁵

Ειδικότερα η ανάλυση αφορά στα δεδομένα των σταθμών που βρίσκονται, στο Λιμάνι του Ηρακλείου στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης (υψόμετρο 10 m), σε εγκαταστάσεις του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης στην Κνωσό (υψόμετρο 115 m) και στο δυτικό όριο της πόλης σε απόσταση 6 km από το λιμάνι (υψόμετρο 85 m) και καταλήγει συμπερασματικά στο ότι :

- ο σταθμός στα Δυτικά του Ηρακλείου, καταγράφει χαμηλότερες θερμοκρασίες τις περισσότερες ώρες της μέρας
- ο σταθμός στο λιμάνι καταγράφει τις υψηλότερες θερμοκρασίες και στο παρακάτω διάγραμμα απεικονίζεται η διακύμανση της διαφοράς της μέσης-μέγιστης-ελάχιστης θερμοκρασίας της Κνωσού από το Λιμάνι του Ηρακλείου για το 2013

Διακύμανση της διαφοράς της μέσης- μέγιστης - ελάχιστης θερμοκρασίας της Κνωσού από το Λιμάνι του Ηρακλείου για το 2013³



Με βάση τη διακύμανση της διαφοράς μέσης – μέγιστης και ελάχιστης θερμοκρασίας Κνωσού – παράκτιου αστικού τμήματος Ηρακλείου, φαίνεται ότι η Κνωσός κάθε μήνα έχει κατά περίπου 1°C χαμηλότερη απολύτως ελάχιστη θερμοκρασία. Τους χειμερινούς μήνες έχει 0.5°C χαμηλότερη μέση θερμοκρασία,

⁴ «Διερεύνηση της Αστικής Θερμικής Νησίδας των Ελληνικών Πόλεων» Νικόλαος Μπουντάς

⁵ Mapping micro-urban heat islands using NOAA/AVHRR images and CORINE Land Cover: an application to coastal cities of Greece



ενώ τους καλοκαιρινούς έχει χαμηλότερη κατά 1.3°C με μέγιστη διαφορά τον Ιούνιο 2.5°C.

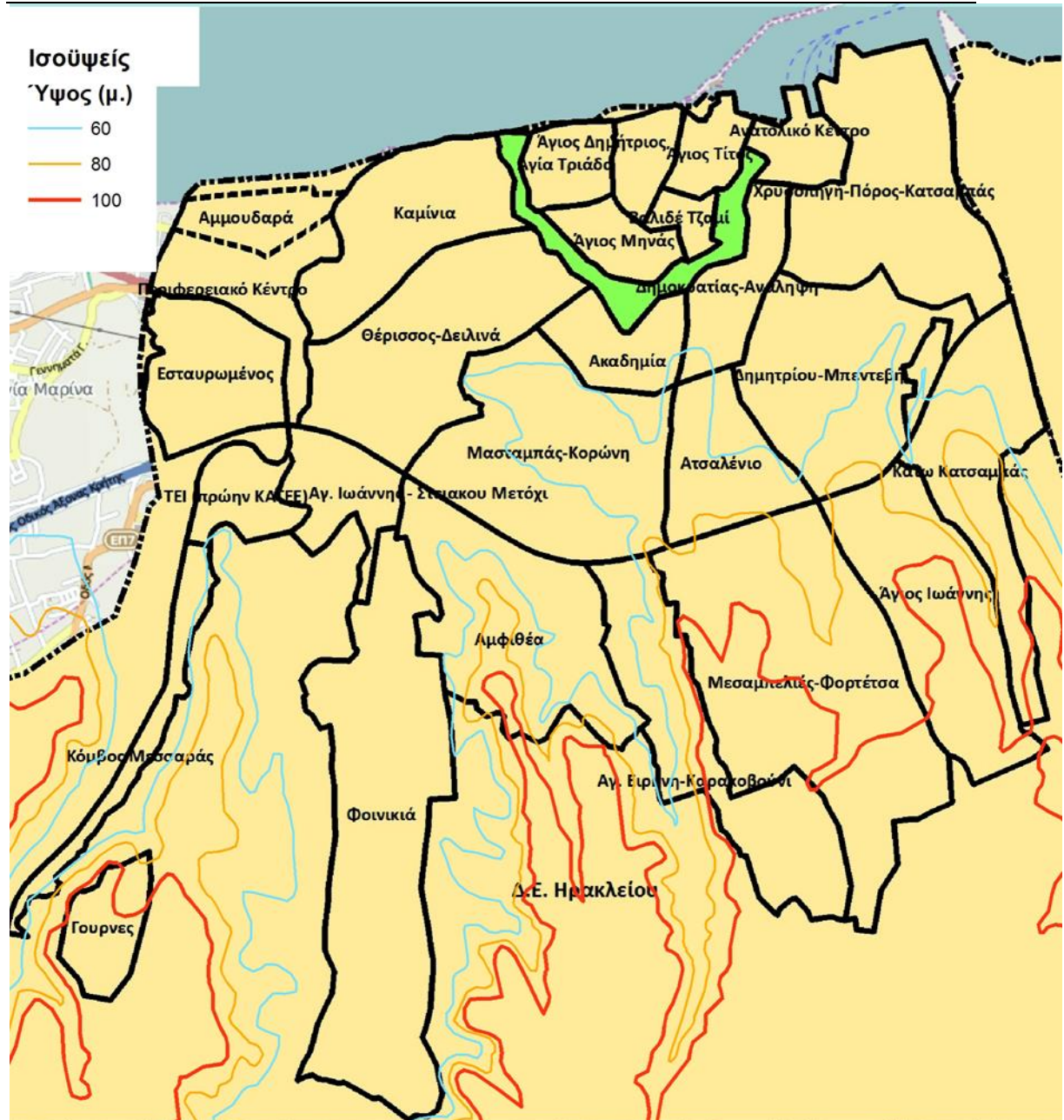
Το παράκτιο αστικό τμήμα και η κεντρική περιοχή του Ηρακλείου, εμφανίζουν επίσης υψηλότερες θερμοκρασίες και με βάση σχετική μελέτη για τον εντοπισμό θερμικών νησίδων, με χρήση εικόνων AVHRR (Ιούλιος 1998) σε 4 Ελληνικές πόλεις, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και το Ηράκλειο⁶. Στο κεντρικό αστικό τμήμα της πόλης, η θερμοκρασία εδάφους κυμαίνεται από 24°C έως 26°C, με μέγιστο τους 27°C ενώ οι θερμοκρασίες μειώνονται από το παράκτιο τμήμα προς την ενδοχώρα με βάση τις διαφορές υψομέτρων όπως φαίνεται στον χάρτη

Υψόμετρα

⁶ Mapping micro-urban heat islands using NOAA/AVHRR images and CORINE Land Cover: an application to coastal cities of Greece M. Stathopoulou Corresponding author, C. Cartalis & I. Keramitsoglou University of Athens



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ





Επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή

Η προσέγγιση των επιπτώσεων από την κλιματική αλλαγή, γίνεται με βάση :

- τη μελέτη «Οι περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα» Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2011
- τη μελέτη «Κίνδυνοι και επιπτώσεις της κλιματικής μεταβολής στο δομημένο περιβάλλον» Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2011
- τη μελέτη «Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και επιπτώσεις στις ακτές» Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2011
- το «Προσχέδιο διαχείρισης των λεκανών απορροής ποταμών του υδατικού διαμερίσματος Κρήτης (GR13)» Γενική Γραμματεία Υδάτων - ΥΠΑΠΕΝ, Μάρτιος 2014.

Η εκτίμηση των επιπτώσεων από την κλιματική αλλαγή, προσεγγίζεται μέσα από μια σειρά δεικτών, που απεικονίζονται στον πίνακα 1.6.3 για το σύνολο της Περιφέρειας Κρήτης. Για κάθε δείκτη καταγράφονται 2 τιμές, η πρώτη για την περίοδο 2021-2050 και η δεύτερη για την περίοδο 2071-2100 και οι μεταβολές με αρνητικό πρόσημο σημαίνουν μειώσεις, ενώ χωρίς πρόσημο, σημαίνουν αυξήσεις.

Μεταβολές δεικτών για την κλιματική αλλαγή⁷

| | | | |
|--------------------------------------|------------|--------------------------------------|------------|
| Ελάχιστη χειμερινή θερμοκρασία (°C) | 1,5 3,5 | Αριθμός παγετών (ημέρες) | 0 0 |
| Μέγιστη καλοκαιρινή θερμοκρασία (°C) | 1,5 3,5 | Βλαστητική περίοδος (ημέρες) | 10 15 |
| T _{max} >35 °C (ημέρες) | 15 35 | Ανάγκες για ισχυρή ψύξη (ημέρες) | 10 30 |
| T _{min} >20 °C (ημέρες) | 40 70 | Ανάγκες για ισχυρή θέρμανση (ημέρες) | -10 -25 |
| Μέγιστη βροχόπτωση σε 3 ημέρες (%) | 0 0 | Ακραίος κίνδυνος πυρκαγιάς (ημέρες) | 15 35 |
| Διάρκεια ξηρής περιόδου (ημέρες) | 20 40 | Έντονη δυσφορία (ημέρες) | 15 30 |

Οι δείκτες που πρέπει να ληφθούν υπόψη στην περίπτωση της αστικής περιοχής του Ηρακλείου, είναι κυρίως αυτοί που συναρτώνται με το επίπεδο θερμικής άνεσης πληθυσμού και είναι :

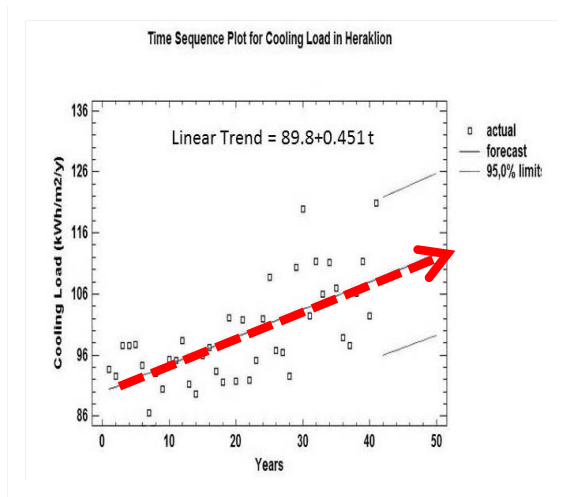
⁷ «Οι περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα» Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2011



- ο αριθμός των ημερών με θερμοκρασίες μεγαλύτερες των 35° C, που αναμένεται να αυξηθούν κατά 15 και 35 για το διάστημα 2021-2050 και 2071-2100 αντίστοιχα
- ο αριθμός των ημερών με ανάγκες για ισχυρή ψύξη, που αναμένεται να αυξηθούν κατά 10 και 30 για το διάστημα 2021-2050 και 2071-2100 αντίστοιχα
- ο αριθμός των ημερών με έντονη δυσφορία., που αναμένεται να αυξηθούν κατά 15 και 30 για το διάστημα 2021-2050 και 2071-2100 αντίστοιχα.

Οι εκτιμώμενες μεταβολές των παραπάνω δεικτών, έχουν σαν συνέπεια τον τριπλασιασμό των αναγκών για κλιματισμό μέχρι το 2050. Επισημαίνεται ότι για το Ηράκλειο, η αύξηση των αναγκών για κλιματισμό, τα τελευταία 40 χρόνια, είναι της τάξης του 70% όπως φαίνεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Διαχρονική μεταβολή των αναγκών για κλιματισμό⁸



Οι παραπάνω διαπιστώσεις των συνδυάζονται και με περαιτέρω ευρήματα⁹ που αφορούν στο ότι :

- Υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση, ανάλογα με το εισόδημα, του ποσοστού των οικογενειών που ζουν σε προστατευμένα κτίρια υψηλής περιβαλλοντικής ποιότητας. Μόνο το 8% των πολιτών χαμηλού εισοδήματος κατοικεί σε κτίρια με διπλά υαλοστάσια και μόνωση, ενώ στα υψηλά εισοδήματα το αντίστοιχο ποσοστό φτάνει το 64%. Το γεγονός αυτό έχει σημαντικές συνέπειες τόσο στην κατανάλωση ενέργειας όσο και στην θερμική άνεση εντός των κτιρίων.
- Το κόστος του κλιματισμού είναι κατά πολύ μεγαλύτερο στα χαμηλά εισοδήματα, όπου κυμαίνεται περί τα 195€ ανά οικογένεια, ενώ το σχετικό κόστος για την μέση οικογένεια είναι 100€.

⁸ ΑΣΤΙΚΗ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ – ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΧΕΣΗ Ματθαίος Σανταμούρης, Πανεπιστήμιο Αθηνών

⁹ «Κίνδυνοι και επιπτώσεις της κλιματικής μεταβολής στο δομημένο περιβάλλον» Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2011



Με βάση τα παραπάνω προκύπτει ότι, ως προς τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην θερμικά άνεση του πληθυσμού, είναι διαφοροποιημένες οι αστικές περιοχές χαμηλών και υψηλών εισοδημάτων.

Μια άλλη επίπτωση της κλιματικής αλλαγής, που διαφοροποιεί σαφώς το παράκτιο μέτωπο του Ηρακλείου, είναι και η άνοδος της στάθμης της θάλασσας. Σύμφωνα με την μελέτη «Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και επιπτώσεις στις ακτές» (Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2011), η Κρήτη εμφανίζει ένα συντριπτικό ποσοστό (έκταση παράκτιων οικοσυστημάτων υπό απειλή (km²) (65.8%)) του μήκους της βόρειας ακτογραμμής της να κινδυνεύει από διάβρωση κάτι το οποίο μπορεί να αποδίδεται στον σχετικά μεγάλο ρυθμό ανύψωσης 0,7 έως 4 χλστ./έτος που υπόκειται. Η άνοδος της θαλάσσιας στάθμης τις τελευταίες δεκαετίες, σε συνδυασμό με τις προβλέψεις, που κυμαίνονται από 1 έως και 2 μέτρα ανόδου της στάθμης μέχρι το 2100, απεικονίζεται ενδεικτικά για την περιοχή του Ηρακλείου στα αποσπάσματα χαρτών στο παρακάτω σχήμα, όπου με κόκκινο χρώμα φαίνονται οι παράκτιες εκείνες περιοχές που θα πληγούν από μια υποθετική άνοδο της θαλάσσιας στάθμης.

Απεικόνιση παράκτιων περιοχών που θα κατακλυστούν από ενδεχόμενη άνοδο της θαλάσσιας στάθμης, μέχρι το 2100¹⁰



Διαφοροποιημένο επίσης, εμφανίζεται το παράκτιο τμήμα του Ηρακλείου τόσο ως προς τις επιπτώσεις στο υπόγειο υδατικό σύστημα αλλά και την εκτιμώμενη πιθανότητα εμφάνισης πλημμυρικών φαινομένων. Σύμφωνα με το «Προσχέδιο διαχείρισης των λεκανών απορροής ποταμών του υδατικού διαμερίσματος Κρήτης (GR13)» (Γενική Γραμματεία Υδάτων - ΥΠΑΠΕΝ, Μάρτιος 2014).

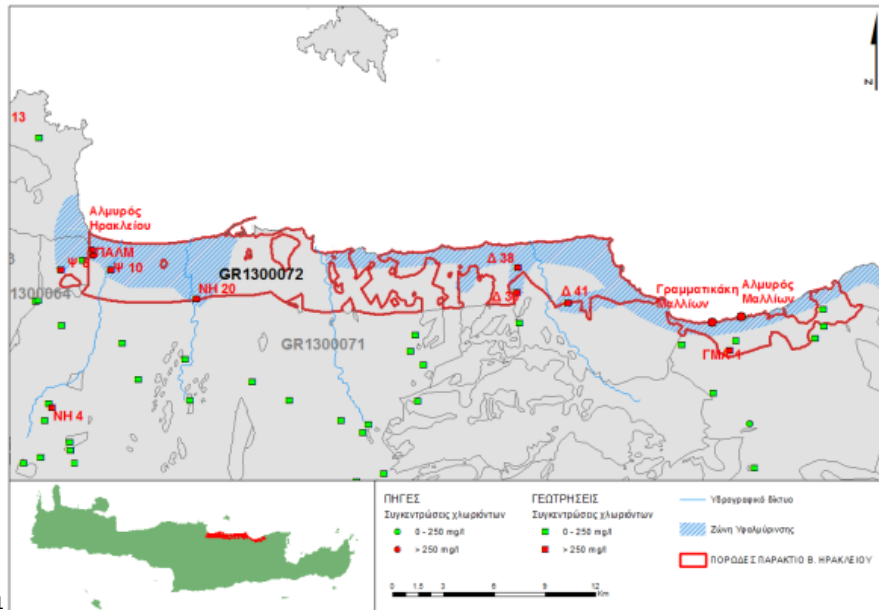
Στο ακόλουθο σχήμα απεικονίζεται το Υπόγειο Υδατικό Σύστημα GR1300072 που περιλαμβάνει τα υδροφόρα των προσχωματικών και νεογενών υδροφορέων σε μια ζώνη που ορίζεται από τη βόρεια ακτογραμμή μέχρι περίπου 3,5 km προς την

¹⁰ Μελέτη «Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και επιπτώσεις στις ακτές» Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2011



ενδοχώρα. Υφαλμύριση παρατηρείται κυρίως στις γεωτρήσεις που βρίσκονται σε κοντινή απόσταση από τα ρέματα Γαλανός και Γιόφυρος

Υπόγειο Υδατικό Σύστημα



GR1300072¹¹

Στην ευρύτερη περιοχή γύρω από τα ρέματα Γαλανός και Γιόφυρος, εντοπίζονται περιοχές με ιστορικές πλημύρες αλλά και ζώνη με δυνητικά υψηλό κίνδυνο πλημύρας, όπως φαίνεται στο σχήμα που ακολουθεί.

Ζώνες δυνητικά υψηλού κινδύνου πλημύρας ¹²

¹¹ «Προσχέδιο διαχείρισης των λεκανών απορροής ποταμών του υδατικού διαμερίσματος Κρήτης (GR13)» (Γενική Γραμματεία Υδάτων - ΥΠΑΠΕΝ, Μάρτιος 2014)

¹² «Προσχέδιο διαχείρισης των λεκανών απορροής ποταμών του υδατικού διαμερίσματος Κρήτης (GR13)» (Γενική Γραμματεία Υδάτων - ΥΠΑΠΕΝ, Μάρτιος 2014)



ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Σημαντική Ιστορική Πλημμύρα
- Ιστορική Πλημμύρα
- Οικισμός
- Ποτάμιο Υδάτινο Σύμα
- Λιμναίο Υδάτινο Σύμα
- Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ



ΕΙΔΙΚΗ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΥΔΑΤΩΝ



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ &
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ
ΑΛΛΑΓΗΣ

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΟΔΗΓΙΑΣ 2007/60/ΕΚ

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΠΛΗΜΜΥΡΑΣ

ΖΩΝΕΣ ΔΥΝΗΤΙΚΑ ΥΨΗΛΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΠΛΗΜΜΥΡΑΣ

ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ
13

ΥΔΑΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ 13 "ΚΡΗΤΗ"

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2012

1.1.4 Ιστορικά Στοιχεία

Από την εποχή που εμφανίζεται η ανθρώπινη παρουσία στην Κρήτη ανακύπτουν στοιχεία από τα οποία προκύπτει η διαχρονική κατοίκηση της ευρύτερης περιοχής του Δήμου Ηρακλείου. Ο χώρος της Κνωσού αποτελεί το σημαντικότερο και ενδεικτικότερο της προϊστορικής αδιάλειπτης κατοίκησης στην Κρήτη χώρο.

Στην ευρύτερη περιοχή οι μεταμινωικοί αιώνες σφραγίζονται από την παρουσία μερικών από τις πόλεις της ομηρικής «Κρητικής Εκατόμπολης» (Λύκαστος, Διατόνιον, Ηράκλεια, Καίρατος, Κύττα ή Κύπταιον, Ραύκος, Ριζηνία, Τρίττα, κ.λπ.). Οι ακόλουθοι ρωμαϊκοί αιώνες –φτωχοί η ανεξερεύνητοι ακόμη – περιμένουν σχετικά σιωπηλοί την ιδιαίτερη επιστημονική –ιστορική και αρχαιολογική έρευνα.

Σημαντική είναι η βυζαντινή παρουσία που μαρτυρείται από φρούρια, μοναστήρια, παλιές εκκλησίες και αρχιτεκτονικά κατάλοιπα. Η βυζαντινοαραβική σύγκρουση – τρομακτική για τα μέτρα της εποχής – στην περιοχή εδώ έβαλε τη σφραγίδα του τέλους με την εκδίωξη των Σαρακινών και την επιστροφή στη βυζαντινή επικράτεια (Καρτερός, Νικηφόρος Φωκάς, Φρούριο Τεμένους – Κανλί Καστέλι).

Οι επόμενοι, οι Βενετσιάνοι, έντονα διακρίνονται ακόμη και σήμερα στα χωριά και στους οικισμούς με την αριτεκτονική τους, τις εντυπωσιακές κατασκευές έργων, τα απομεινάρια των κάστρων και των αποθηκών τους, των έργων ύδρευσης –αγωγών και υδραγωγείων, των καλλιτεχνημένων συμβόλων στα πανωπόρτια των αρχοντικών τους.



Στους αιώνες της κυριαρχίας των Οθωμανών η «Παρακάνδια» ήταν πάντα το ευκολότερο θύμα της κατακτητικής βαρβαρότητας του αστικού όχλου (π.χ. σφαγές του 1897). Γι αυτό και σπουδαίοι χαϊνηδες και καπετανέοι, παλικάρια δαλεχτά και πολεμιστές γενναίοι κοσμούν με τη δράση τους τις σελίδες της ιστορίας του νησιού καί του τόπου (Δημήτριος Λόγιος, Μαστραχάς, Κόρακας, κ.λπ.).

Μέχρι πρόσφατα και σε κάθε δύσκολη περίοδο της Κρητικής Ιστορίας οι κάτοικοι της περιοχής του Δήμου Ηρακλείου ανταποκρίθηκαν σε κάθε κάλεσμα της πατρίδας. Εδώ προβλήθηκε η τελευταία ηρωική πράξη στη μεγάλη μάχη των αλεξιπρωτιστών, από εδώ ξεκίνησε η οργάνωση της εθνικής αντίστασης, από τα χωριά της «Παρακάνδιας» κατάγονται τα πρωτοπαλικάρα της (π.χ. Μπαντουβάδες, Σαμαρείτηδες, κ.λπ.) στον τελευταίο πόλεμο για τη λευτεριά.

Αρχαϊκή - Κλασσική - Ελληνιστική περίοδος

Κατά την αρχαιότητα το κύριο αστικό κέντρο της περιοχής ήταν αναμφισβήτητα η Κνωσός. Ωστόσο, υπήρχε κάποια εγκατάσταση, ένα είδος οικισμού, βόρεια της Κνωσού, κοντά στη σημερινή πόλη, σε ύψωμα και σε κάποια απόσταση από τη θάλασσα με το όνομα Ηράκλειο. Αρχαιολογικά λείψανα της αρχαϊκής, κλασσικής και ελληνιστικής περιόδου έρχονται στο φως κατά καιρούς από διάφορα σημεία της παλιάς πόλης, (περιοχή των οδών Δαιδάλου, Ιδομενέως, Μεραμβέλλου, Ξανθουδίδου, Δ. Μποφώρ και Επιμενίδου), μετά από σωστικές ανασκαφές και εκσκαφές που γίνονται για τον έλεγχο των θεμελίων καινούριων οικοδομών, με την επίβλεψη της αρμόδιας Αρχαιολογικής Υπηρεσίας.

Ρωμαϊκή περίοδος

Ήδη από τον 3ο αι. π.Χ. εκδηλώνεται το πρώτο ενδιαφέρον της Ρώμης για την Κρήτη. Αιτία είναι η στρατηγική θέση του νησιού για τον έλεγχο των εμπορικών δρόμων και της πειρατείας. Η πρώτη, αποτυχημένη, προσπάθεια κατάληψης του νησιού γίνεται το 74 π.Χ. από τον Μάρκο Αντώνιο. Από τότε ξεκινούν συνεχείς επιχειρήσεις, οι οποίες λήγουν με την οριστική υποταγή του νησιού το 67 π.Χ. μετά την τελική κατάληψη της Κνωσού, η οποία αντιστέκεται σθεναρά στους Ρωμαίους. Μέχρι τον 3ο αι. μ.Χ. η Κρήτη με την Κυρήνη της Αφρικής αποτελούν μια ενιαία ρωμαϊκή επαρχία με διοικητικό κέντρο τη Γόρτυνα. Στη σκιά της «*rae romanae*», (67 π.Χ. - 330 μ.Χ.), οι κρητικές πόλεις γνωρίζουν μια, μάλλον, ειρηνική περίοδο. Ενδιαφέρον στην τέχνη παρουσιάζουν μόνο η γλυπτική και τα μωσαϊκά δάπεδα. Σύμφωνα με τον ιστορικό Δίωνα τον Κάσσιο, οι Κρήτες «ελεύθεροί τε πάντα τον έμπροσθεν χρόνον γενόμενοι και δεσπότην οθνειον μηδένα κτησάμενοι, κατεδουλώθησαν», υποδουλώνονται για πρώτη φορά στην ιστορία τους.

Α΄ Βυζαντινή περίοδος

Κατά την πρώτη βυζαντινή περίοδο (330 μ.Χ. έως το 824 μ.Χ.), όταν η Κρήτη αποτελεί «θέμα» της βυζαντινής αυτοκρατορίας με διοικητικό, στρατιωτικό και θρησκευτικό κέντρο τη Γόρτυνα, ο οικισμός συναντάται με το όνομα Κάστρο. Δυστυχώς, εξαιτίας της έλλειψης πληροφοριών για την περίοδο αυτή, αλλά και αξιόλογων αρχαιολογικών ευρημάτων είναι δύσκολο να ανασυνθέσει κανείς την εικόνα που είχε η πόλη. Τα χρόνια αυτά ολόκληρο το νησί δοκιμάζεται από πειρατικές επιδρομές καθώς και από φυσικές καταστροφές (σεισμούς) που έχουν ως αποτέλεσμα την παρακμή ακόμη και την εξαφάνιση των πόλεων ως αστικών κέντρων.

Αραβική κατάκτηση

Το 824 μ.Χ. το Κάστρο, μετά από αραβικές επιδρομές και την αποβίβαση Αράβων στην Κρήτη γύρω στα 822 - 823 μ.Χ. που είχαν ως στόχο τη σταδιακή κατάληψη του νησιού, πέφτει στα χέρια των κατακτητών του. Σε αυτό συνετέλεσε και το



γεγονός ότι το βυζαντινό κράτος βρισκόταν σε συνεχείς έριδες και εσωτερικές αναταραχές. Η πόλη ονομάζεται τώρα Raddh el Khandaq, δηλαδή Φρούριο της Τάφρου, και αυτό γιατί οι Άραβες με την εγκατάστασή τους, προκειμένου να προστατευθούν, έκτισαν τείχος από ωμές πλίνθους, ενώ γύρω από αυτό άνοιξαν βαθιά τάφρο (Khandaq). Από την ονομασία αυτή προήλθαν και οι μεταγενέστερες: Χάνδακας (Χάνδαξ) της δεύτερης βυζαντινής περιόδου και Candia της περιόδου της Ενετοκρατίας. Ο Χάνδακας, που γίνεται τώρα η πρωτεύουσα του νησιού, ενώ εγκαταλείπεται η Γόρτυνα, κατελάμβανε την έκταση από την οδό Δαιδάλου, Χάνδακος, θαλάσσιο μέτωπο, Επιμενίδου, τμήμα πλατείας Ελευθερίας. Οι Άραβες ανέπτυξαν ένα δικό τους πολιτισμό στην Κρήτη, όμοιο με εκείνον των συγχρόνων τους. Είχαν δικό τους νομισματοκοπείο, ανεπτυγμένη μεταλλοτεχνία και κεραμική, καλοκτισμένα κτήρια. Πολλά στοιχεία για την αρχιτεκτονική και για τον τρόπο ζωής τους προέκυψαν κατά τις ανασκαφικές έρευνες που διεξήχθησαν στην παλιά Καστέλλα, ανατολικά του Ναού του Αγίου Πέτρου και Παύλου.

Β΄ Βυζαντινή περίοδος - Επανάκτηση της Κρήτης από τους Βυζαντινούς

Οι Βυζαντινοί επανειλημμένα προσπάθησαν να ανακτήσουν την Κρήτη, δίχως, όμως, επιτυχία. Το 826 μ.Χ. επιχειρείται, δυστυχώς με αποτυχία, η εκστρατεία του βυζαντινού στρατηγού Κρατερού. Η περιοχή της μάχης και της συντριβής του βυζαντινού στρατού από τους Άραβες, λίγα μόνο χιλιόμετρα ανατολικά του Ηρακλείου, διατηρεί ακόμη και σήμερα το όνομα του ηρωικού στρατηγού (Καρτερός).

Νικηφόρος Φωκάς

Το 960 μ.Χ. εκστρατεύει εναντίον των Αράβων ο αρχιστράτηγος του Βυζαντίου και μετέπειτα βυζαντινός αυτοκράτορας, Νικηφόρος Φωκάς. Με ικανό στράτευμα και πλήρη εξοπλισμό κατορθώνει να ελευθερώσει ολόκληρη την Κρήτη και να περιορίσει τους Άραβες μέσα στον καλά οχυρωμένο Χάνδακα. Μετά από πολιορκία μηνών, την άνοιξη του 961 μ.Χ., έγινε η γενική έφοδος των βυζαντινών και του μισθοφορικού στρατού τους, η οποία κατέληξε στην επιτυχή ανακατάληψη της πόλης. Πολλοί Άραβες έχασαν τη ζωή τους ή αιχμαλωτίστηκαν κατά τη μάχη που δόθηκε μέσα στην πόλη, πέφτοντας θύματα της αγριότητας των στρατιωτών, παρά τις αντίθετες οδηγίες του Νικηφόρου Φωκά. Ο ίδιος πήρε τον εμίρη και την οικογένειά του στην Κων/πολη, όπου και τιμήθηκαν από τους βυζαντινούς. Ο γιος μάλιστα του εμίρη ασπάστηκε το χριστιανισμό και υπηρέτησε τον αυτοκράτορα. Ο Νικηφόρος Φωκάς φεύγοντας από το Χάνδακα πήρε μαζί του μεγάλο αριθμό πολύτιμων λαφύρων, που είχαν συγκεντρώσει στην πόλη οι Άραβες. Ο ίδιος επιδιώκοντας να δημιουργήσει μια νέα περιοχή, περισσότερο ασφαλή για τους κατοίκους της, αφού ο Χάνδακας είχε σχεδόν ισοπεδωθεί, και ο οχυρωματικός περίβολος είχε, σε μεγάλο του τμήμα, καταστραφεί, έκτισε ένα νέο φρούριο, λίγα χιλιόμετρα νοτιότερα (κοντά στο Κανλί Καστέλλι). Οι νέοι, όμως, έποικοι δεν θέλησαν να φύγουν από τον ερειπωμένο και κατεστραμμένο Χάνδακα, αφού, πέρα των άλλων, και ως τοποθεσία θα εξυπηρετούσε περισσότερο τις ανάγκες τους.

Ανοικοδόμηση της πόλης - Μεγάλο Κάστρο

Μια δεύτερη βυζαντινή περίοδος αρχίζει που θα διαρκέσει ως τα 1204. Στο Χάνδακα που συναντάται και με την ονομασία Κάστρο (όρος για οχυρωμένη πόλη ή φρούριο) εγκαθίστανται οι νέοι έποικοι που κατάγονται από επιφανείς οικογένειες της βυζαντινής αυτοκρατορίας μαζί με τους ανώτερους άρχοντες, στρατιωτικούς και πολιτικούς διοικητές. Η πόλη ανοικοδομείται σχεδόν εξ αρχής, δημόσια και ιδιωτικά οικοδομήματα κτίζονται, το μεσαιωνικό τείχος επισκευάζεται σχεδόν εξ αρχής, ενώ τέλος οργανώνεται και το λιμάνι. Το διοικητικό κέντρο βρισκόταν στην περιοχή, όπου αργότερα κτίστηκαν από τους Βενετούς η Λότζια, ο Άγιος Μάρκος και το Δουκικό Ανάκτορο (δηλαδή γύρω από τη σημερινή οδό 25^{ης} Αυγούστου). Θεωρείται εξάλλου σχεδόν βέβαιο ότι σε πολλά σημεία της η βυζαντινή οχύρωση εδράστηκε πάνω στην προϋπάρχουσα αραβική λίθινη βάση,



τμήματα της οποίας ήρθαν στο φως μετά από εκσκαφές σε οικόπεδα κατά μήκος της οδού Δαιδάλου για ανέγερση νέων οικοδομών. Χαρακτηριστικό στοιχείο του οχυρωματικού περιβάλλοντος αποτελούσαν οι πύργοι και τα ενδιάμεσα ευθύγραμμα τμήματα. Η πόλη κατά την περίοδο αυτή με το φρούριο και το λιμάνι της απ' όπου διεξαγόταν το εμπόριο με τις εκτός Κρήτης αγορές, είναι η σημαντικότερη σε ολόκληρο το νησί, με ιδιαίτερα αναπτυγμένη οικονομία και εύλογα αναφέρεται ως Μεγάλο Κάστρο, ονομασία που χρησιμοποιείται και σήμερα από τους παλαιότερους Ηρακλειώτες. Πλήθος κινητών ευρημάτων (νομίσματα, εκπληκτικά δείγματα εμφυαλωμένης κεραμεικής) έχουν έλθει στο φως από ανασκαφές - εκσκαφές σε διάφορες περιοχές της πόλης, ενώ συγχρόνως έχουν αποκαλυφθεί διάφορα κτήρια, δυο μεγάλα δημόσια λουτρά, κτισμένα με ιδιαίτερη επιμέλεια (στην οδό Κορωναίου και στην οδό Χορτατών), δεξαμενές και τάφοι. Η πόλη σταδιακά αρχίζει να επεκτείνεται και έξω από τα τείχη, προς τα νότια, δημιουργώντας διάφορα προάστια.

Βενετοκρατία

Στα 1204, έτος της άλωσης της Κωνσταντινούπολης και ουσιαστικά της κατάλυσης της βυζαντινής αυτοκρατορίας από τους Σταυροφόρους, το Μεγάλο Κάστρο, όπως και ολόκληρο το νησί περνά, μετά από σχετικές συμφωνίες, στα χέρια των Βενετών. Αυτοί ήταν απασχολημένοι την ίδια περίοδο με την κατάληψη άλλων περιοχών και δεν έδωσαν την πρέπουσα σημασία, με αποτέλεσμα η Κρήτη να πέσει στα χέρια του Γενουάτη πειρατή Ερρίκου Pescatore. Λόγω της εξαιρετικής γεωγραφικής θέσης και σπουδαιότητας της νήσου, οι Βενετοί δεν θέλησαν να χάσουν αυτήν την κτήση και έτσι, μετά από πολλές περιπέτειες, θα γίνουν ξανά κυρίαρχοι στα 1211, κυριαρχία που θα κρατήσει μέχρι το 1669. Η Κρήτη αποτέλεσε μια ενιαία διοικητική περιφέρεια με το όνομα «Βασίλειο της Κρήτης» (Regno di Candia). Για τα πρώτα περίπου 150 χρόνια θα γίνουν πολλές επαναστάσεις από μέρους των Κρητικών, γεγονός που δείχνει ότι δεν υπέκυψαν αδιαμαρτύρητα στη βενετική κυριαρχία και υποδούλωση. Μετά το 1367 η Κρήτη αρχίζει να ζει μια μάλλον ειρηνική περίοδο.

Το Κάστρο Candia

Το Κάστρο που ονομάζεται τώρα από τους Βενετούς Candia θα γίνει η πρωτεύουσα του νησιού, η έδρα του εκάστοτε Δούκα και όλων των αρχών, το κέντρο της πολιτικής, στρατιωτικής, εμπορικής, πνευματικής και καλλιτεχνικής κίνησης. Η πόλη εξελίσσεται σε ένα από τα σπουδαιότερα αστικά κέντρα της εποχής εκείνης σε ολόκληρη την ανατολική Μεσόγειο. Συνεχίζει να επεκτείνεται έξω από τα όρια της παλιάς οχύρωσης, δημιουργώντας έντονα την ανάγκη για μια νέα που θα περιλάβει και τα προάστια.

Νέα οχύρωση

Τον 15^ο αι. αποφασίσθηκε η κατασκευή των νέων τειχών που θα περιέκλειαν στον περίβολό τους τη νέα επέκταση της πόλης. Η νέα οχύρωση με τις μνημειώδεις πύλες αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα της οχυρωματικής τέχνης και είναι ακόμη και σήμερα ένα από τα σημαντικότερα μνημεία του είδους αυτού στο μεσογειακό χώρο. Το λιμάνι της πόλης με τους ταρσανάδες είναι το σπουδαιότερο κέντρο εμπορίου σε ολόκληρη την περιοχή, από όπου εξαγονται τα περίφημα κρητικά προϊόντα (κρασί, λάδι, τυρί) και διακινούνται στις σημαντικότερες αγορές της Ευρώπης.

Καλλιτεχνική κίνηση

Μεγάλη άνθηση γνώρισαν τομείς, όπως η ζωγραφική (τον 16^ο αι. διαμορφώνεται η γνωστή Κρητική σχολή και ξεκινά το έργο του ο Δομίνικος Θεοτοκόπουλος, γνωστός ως El Greco), η λογοτεχνία, η ποίηση, το θέατρο με εκπληκτικά έργα σε κάθε χώρο, δημιουργώντας ένα ιδιαίτερο κρητικό πολιτιστικό ιδίωμα στην περιοχή.



Αρχιτεκτονική

Η αρχιτεκτονική αποτελεί έναν από τους τομείς εξέλιξης και άνθησης που απεικονίζεται στα δημόσια και ιδιωτικά κτίρια του Χάνδακα, όπως είναι το δούκικο ανάκτορο (το οποίο κτίστηκε στη θέση που υπήρχε το ανάκτορο του βυζαντινού δούκα), ο μητροπολιτικός ναός των Βενετών, ο Άγιος Μάρκος με το καμπαναριό του (όπου σήμερα στεγάζεται η Δημοτική Πινακοθήκη, αποτελεί όμως και χώρο για άλλες αξιόλογες εκθέσεις, η Λότζια (η λέσχη των ευγενών, σημερινό Δημαρχείο της πόλης), οι διάφορες βενετσιάνικες και ορθόδοξες εκκλησίες, οι κρήνες, μνημεία πολλά από τα οποία δεσπόζουν ακόμη και σήμερα στην παλιά πόλη.

Τούρκικη απειλή

Στα 1645 εμφανίζεται ο τουρκικός στόλος στα κρητικά παράλια και σιγά σιγά η μια πόλη μετά την άλλη πέφτουν στα χέρια των νέων κατακτητών. Ο Χάνδακας αντιστέκεται για περισσότερο από 20 χρόνια και η περίφημη πολιορκία γύρω από το φρούριο της πόλης τελικά λύνεται στα 1669, μετά από προδοσία του βενετοκρητικού μηχανικού Ανδρέα Μπαρότση που αποκαλύπτει στον Τούρκο πασά Αχμέτ Κιοπρουλή τα πιο αδύνατα σημεία του φρουρίου (στο ανατολικότερο και δυτικότερο τμήμα του, στον προμαχώνα Σαμπιονάρα και στον προμαχώνα Αγίου Ανδρέα από το γεγονός αυτό προέρχεται και η ονομασία της οδού Εφόδου έξω από τα τείχη και τον προμαχώνα Αγίου Ανδρέα).

Το Κάστρο τουρκοκρατούμενο

Η Κρήτη αποτέλεσε ένα νέο «εγιαλέτι» δηλ. μια νέα διοικητική περιφέρεια της οθωμανικής αυτοκρατορίας με έδρα το Χάνδακα που ονομάζεται τώρα από τους Τούρκους Kandıye ή Κάστρο. Εδώ βρίσκονται όλες οι υπηρεσίες και η έδρα του «Γραμματικού», δηλαδή του διερμηνέα της Πύλης. Ο Χάνδακας είχε σχεδόν ολοκληρωτικά καταστραφεί και ερημωθεί. Έγιναν εκτεταμένες επισκευές σε κτίρια και στον οχυρωματικό περίβολο, ενώ οι περισσότερες εκκλησίες μετατράπηκαν σε τζαμιά. Με νέες κρήνες που κτίστηκαν σε διάφορα σημεία της πόλης προσπάθησαν οι Τούρκοι να αντιμετωπίσουν την έλλειψη του νερού. Η πολιτισμική αναγέννηση της προηγούμενης περιόδου διακόπηκε, ενώ παρόμοια κάμψη χαρακτηρίζει την οικονομία και το εμπόριο. Από τις αρχές του 18^{ου} αι. ωστόσο παρατηρείται μια σταδιακή ανάπτυξη και μια αλλαγή στην οικονομική ζωή της πόλης με τη συμμετοχή των χριστιανών σε διάφορες εμπορικές δραστηριότητες. Οι επαναστάσεις βέβαια όλη αυτήν την περίοδο δε σταματούν, δείχνοντας έτσι τον πόθο του κρητικού λαού για απελευθέρωση και ένωση με την Ελλάδα.

19ος αιώνας

Στις πρώτες δεκαετίες του επόμενου αιώνα η πόλη μετονομάζεται σε Ηράκλεια και αργότερα σε Ηράκλειο, όπως είναι γνωστή και σήμερα. Οι Τούρκοι μεταφέρουν την πρωτεύουσα του νησιού, στα μέσα του αιώνα, από το Ηράκλειο στα Χανιά, δίχως όμως αυτό να συνεπάγεται και την ελάττωση της δυναμικότητας του Ηρακλείου που αναπτύσσεται σε ένα από τα σημαντικότερα αστικά κέντρα της εποχής αυτής με μεγάλη εμπορική και οικονομική άνθηση. Χτίζονται νοσοκομείο, σχολεία, ο μητροπολιτικός ναός του Αγίου Μηνά και κάποιες οικοδομές νεοκλασικού ρυθμού. Η τελευταία σελίδα της τουρκικής κατοχής γράφτηκε στο Ηράκλειο στις 25 Αυγούστου του 1898, όταν εξαγριωμένοι Τούρκοι επιτέθηκαν και έσφαξαν εκατοντάδες άμαχους χριστιανούς και 17 Άγγλους στρατιώτες μαζί με τον Πρόξενο της Αγγλίας Λυσ. Καλοκαιρινό. Το Νοέμβριο του ίδιου έτους φεύγει από το νησί και ο τελευταίος Τούρκος στρατιώτης, ενώ τον επόμενο μήνα αποβιβάζεται στη Σούδα ο Ύπατος αρμοστής Πρίγκιπας Γεώργιος και εγκαθιδρύεται έτσι η Κρητική Πολιτεία υπό την «υψηλή προστασία» της Αγγλίας, Ιταλίας, Γαλλίας και Ρωσίας έως το 1913, οπότε επιτυγχάνεται η ένωση με την Ελλάδα.



20ος αιώνας

Με την αυγή του 20ου αι. αρχίζει μια νέα εποχή για την Κρήτη. Καθοριστική επίδραση στην εξέλιξη της σύγχρονης πόλης άσκησε η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα, η ανταλλαγή των πληθυσμών που ακολούθησε τη Μικρασιατική Καταστροφή, ο σχεδόν ολοκληρωτικός αφανισμός της Εβραϊκής Κοινότητας κατά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, η εσωτερική μετανάστευση καθώς και η μαζική έλευση οικονομικών μεταναστών τις τελευταίες δεκαετίες. Το Ηράκλειο αναπτύσσεται ραγδαία, ο πληθυσμός του αυξάνεται και κατ' επέκταση πολλαπλασιάζονται οι στεγαστικές του ανάγκες. Και αυτά όλα πολλές φορές σε βάρος του ιστορικού χαρακτήρα της πόλης. Στο όνομα του εκμοντερνισμού, της εξέλιξης και της προόδου πολλά μνημεία του ιστορικού κέντρου της πόλης κατεδαφίζονται αλόγιστα, ενώ και τα τείχη ακόμη δέχονται επεμβάσεις μη αναστρέψιμου χαρακτήρα, καταστρέφοντας τη μορφή τους. Το ιστορικό Ηράκλειο ζει στο ρυθμό μιας μεγαλούπολης, τελευταία, όμως, γίνεται ολοένα και πιο αισθητή η ανάγκη διατήρησης δεσμών με το παρελθόν μέσα από τη συντήρηση και ανάδειξη των μνημείων, καθώς και με ένα πιο οργανωμένο, με σεβασμό στην ιστορία και στην παράδοση, ρυμοτομικό σχεδιασμό.

Σήμερα το Ηράκλειο κατέχει εξέχουσα θέση στο Νομό ως πρωτεύουσα αλλά και ως έδρα της Περιφέρειας Κρήτης, βρίσκεται στο κέντρο της βόρειας ακτής του νησιού και αποτελεί κεντρικό κόμβο με το διεθνές αεροδρόμιο «Νίκος Καζαντζάκης», το Δεύτερο Διεθνές Αεροδρόμιο της χώρας, πρώτο σε ναυλωμένες πτήσεις (charter) και θαλάσσιο λιμάνι, έχουν ως επακόλουθο το μεγαλύτερο μέρος της τουριστικής κίνησης που καταφθάνει στην Κρήτη να περνά από το Ηράκλειο τουλάχιστον 2 φορές. Επιπλέον, το λιμάνι αποτελεί κέντρο διαμετακομιστικού εμπορίου και διακίνησης μεγάλου αριθμού επιβατών και τοπικών προϊόντων από την ενδοχώρα προς όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Στη σημερινή περιοχή της **Ν. Αλικαρνασσοῦ** εγκαταστάθηκαν αρχικά πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία στην περίοδο των διωγμών 1914 – 1922. Μέχρι την έλευση των προσφύγων, ο χαρακτήρας της περιοχής ήταν καθαρά αγροτικός και δεν υπήρχαν άλλες δραστηριότητες στην γύρω περιοχή. Επίσης αγροτικό χαρακτήρα είχαν και οι οικισμοί Καλλιθέα και Πρασσάς που είχαν ήδη αναπτυχθεί. Η εγκατάσταση των προσφύγων συνέβαλε σημαντικά στη ραγδαία οικονομική ανάπτυξη της περιοχής λόγω της ενασχόλησής τους με ποικίλες δραστηριότητες (οικοδομικές εργασίες, κλπ).

Ο πρώτος οικισμός στην περιοχή δημιουργήθηκε το 1925, αφού έγιναν οι απαραίτητες απαλλοτριώσεις για την εξεύρεση γης και την στέγαση των κατοίκων.

Το 1929 εκπονήθηκε το πρώτο ρυμοτομικό σχέδιο που περιελάμβανε 3 συνοικίες:

- τον Άγιο Νικόλαο
- τα Θαλασσινά
- τα Γεωργικά

Η περιοχή της οργανωμένης εγκατάστασης των κατοίκων απέκτησε εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο τυπικά το 1959 (ΦΕΚ 144 Α΄) το οποίο διατηρείται ακόμη στον σημερινό ιστό της πόλης και είναι εύκολα αναγνωρίσιμο.



1.2

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΡΥΠΑΝΣΗΣ - ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΔΙΚΤΥΩΝ

1.2.1 Φυσικό Περιβάλλον

Χλωρίδα – Βλάστηση

Η τοπική χλωρίδα στο Δήμο Ηρακλείου χαρακτηρίζεται από τους άφθονους ελαιώνες και τη χαμηλή βλάστηση με επικράτηση φρυγάνων και αρωματικών φυτών. Οι υδάτινοι πόροι είναι και αυτοί περιορισμένοι και περιλαμβάνουν κάποιες πηγές και τους ποταμούς Ξεροπόταμο, Γιόφυρο και Κέρατο ή Κατσαμπαδιανό, που εκβάλουν στον κόλπο του Ηρακλείου.

Όσον αφορά στην πανίδα, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει μονάχα η νήσος Ντία που ανήκει διοικητικά στον Δήμο Χερσονήσου, βρίσκεται όμως στα ανοικτά του λιμένα Ηρακλείου, σε απόσταση 7 ν.μ. Η νήσος είναι χαρακτηρισμένη ως προστατευόμενη περιοχή (ΦΥΣΗ 2000-ΟΔΗΓΙΑ 92/43/ΕΟΚ) και σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά, αφού αρκετά είδη, κυρίως αρπακτικά, αναπαράγονται εκεί. Η Ντία, καλύπτεται σχεδόν ομοιόμορφα από σκληρόφυλλη βλάστηση με κυρίαρχο είδος το *Sarcopoterium spinosum*, ενώ αραιοί σχηματισμοί από *Pistacia lentiscus* καλύπτουν αρκετά σημεία στα δυτικά του νησιού.

Η περιοχή Καρτερού, αποτελεί την πλέον ενδιαφέρουσα περιοχή της ΔΕ Νέας Αλικαρνασσού, από πλευράς φυσικού περιβάλλοντος. Χωρίζεται σε τέσσερις ζώνες, μια αμμώδης παραλιακή, μια βραχώδης παραλιακή στα δυτικά, μια εσωτερική και μια παρόχθια στις όχθες του ποταμού Καρτερού. Η αμμώδης παραλία έχει μήκος 1 χλμ. πλάτος 100 μ. και ανώτερο υψόμετρο 3 μέτρων. Η βλάστηση έχει σχεδόν εξαφανιστεί λόγω της συγκέντρωσης λουομένων τους καλοκαιρινούς μήνες. Η βραχώδης παραλία στα δυτικά της περιοχής έχει ανώτερο υψόμετρο τα 100 μ. Το ανώτατό της όριο είναι η αρχή του ανατολικού διαδρόμου του αεροδρομίου Ηρακλείου. Η βλάστηση όπως και στην αμμώδη παραλία είναι σχεδόν ανύπαρκτη.

Στην εσωτερική ζώνη πλάτους 100 μέτρων η οποία οριοθετείται νότια της αμμώδους παραλίας και βόρεια του υπάρχοντος δρόμου Ηρακλείου – Αγίου Νικολάου, η ποικιλότητα της βλάστησης (φρύγανα και μακκία) διατηρείται σε σχετικά καλά επίπεδα, παρόλη τη βόσκηση. Τα επικρατούντα είδη των φυτών της εσωτερικής ζώνης είναι *Dittrichis sp.*, *Phamies sp.*, *Avena barbata*, *Lolium rigidum*, *Juncus sp.*, *Agave americana*, *Glycyrrhiza echinata*, *Dasyphyrum villosum*.

Η παρόχθια ζώνη δίπλα στον ποταμό Καρτερό έχει πλάτος 10 περίπου μέτρων. Επικρατούντα φυτά είναι τα *Phragmites sp.*, και *Juncus sp.* Η ζώνη είναι πολύ υποβαθμισμένη κύρια λόγω συγκέντρωσης σκουπιδιών. Νοτιοανατολικά των διοικητικών ορίων του πρώην Δήμου καταλήγει το φαράγγι του Καρτερού, το οποίο διατρέχει τρεις Δήμους (Επισκοπής, Ν. Καζαντζάκη και Ν. Αλικαρνασσού) και χαρακτηρίζεται από πλούσια βλάστηση και σημαντικά πολιτιστικά και ιστορικά στοιχεία.

Οι κύριες επικρατούσες κατηγορίες χερσαίων – υγροτοπικών οικοσυστημάτων είναι οι εξής:

- ✚ Δασικά οικοσυστήματα
- ✚ Θαμνώδη οικοσυστήματα
- ✚ Υγροτοπικά οικοσυστήματα
- ✚ Αγροοικοσυστήματα

Το σύνολο των χερσαίων φυσικών οικοσυστημάτων αφορά θαμνώδη οικοσυστήματα τα οποία εμφανίζονται κατά θέσεις με διαφορετική δομή,



φυσιογνωμία και χλωριδική σύνθεση ανάλογα με τις επικρατούσες βιοκλιματικές συνθήκες και ανθρωπογενείς πιέσεις.

Το σημαντικότερο υγροτοπικό οικοσύστημα αποτελεί η περιοχή της εκβολής Καρτερού που βρίσκεται σε απόσταση μόλις 300 μ. από το αεροδρόμιο του Ηρακλείου. Δεν αποτελεί προστατευόμενη περιοχή ωστόσο η προστασία της κρίνεται αναγκαία, λόγω της περιβαλλοντικής υποβάθμισης που έχει δεχθεί από την εισροή λυμάτων που λιμνάζουν στις εκβολές.

Τα αγροοικοσυστήματα περιλαμβάνουν το σύνολο των γεωργικών καλλιεργειών, οι οποίες βρίσκονται στις πεδινές περιοχές. Οι καλλιέργειες αφορούν κυρίως ελαιοκαλλιέργειες, αμπελώνες και κάποια οπωροκηπευτικά.

Η ευρύτερη περιοχή της ενδοχώρας του Δήμου, περικλείεται στα όρια εξάπλωσης της ευμεσογειακής ζώνης βλαστήσεως (*Quercetalia Ilicis*) η οποία χωρίζεται στις υποζώνες *Oleo-ceratonion* και *Quercion-illicis*.

Ως προς τα επικρατούντα βιοκλιματικά χαρακτηριστικά το μεγαλύτερο μέρος της ευρύτερης περιοχής εντάσσεται εντός της υποζώνης *Oleo-ceratonion* η οποία καταλαμβάνει μεταξύ άλλων περιοχών, την ξηρότερη ΝΑ και ανατολική Ελλάδα, όπως και το μεγαλύτερο τμήμα των παραλιακών περιοχών της Κρήτης. Τόσο οι γεωργικές καλλιέργειες, όσο και η φυσική βλάστηση είναι προσαρμοσμένες στις έντονα ξηροθερμικές βιοκλιματικές συνθήκες. Η υποζώνη αυτή διακρίνεται σε δύο αυξητικούς χώρους, στον κατώτερο θερμότερο αυξητικό χώρο του *Oleo Ceratonietum* ο οποίος εκτείνεται στις πεδινές και παραλιακές περιοχές και στον σχετικά ψυχρότερο χώρο του *Oleo lentiscetum* ο οποίος εκτείνεται στις υψηλότερες υπώρειες των πεδινών και ημιορεινών περιοχών της ευρύτερης περιοχής μελέτης.

Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία ερευνών του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας, στο Δήμο Ηράκλειου συναντώνται πολλά από τα 160 ενδημικά είδη φυτών της Κρήτης. Όσον αφορά τα απειλούμενα και σπάνια είδη φυτών που αυτοφύονται στα όρια του Δήμου, σύμφωνα με το *The Red Data Book* (1995) και το «Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των Σπανίων & Απειλούμενων Φυτών της Ελλάδας» (2009) τουλάχιστον δύο φυτά έχουν παρατηρηθεί στα όρια του δήμου

- ✚ *Leontice leontopetalum* subsp. *leontopetalum* (τρωτό) μέσα σε γεωργικές καλλιέργειες
- ✚ *Origanum distamnus* (Δίκταμος) τρωτός σε κάθετα βράχια

Χρειάζεται ωστόσο περισσότερη έρευνα για να διαπιστωθεί αν φυτά όπως το *Medicago strasseri* (τρωτό) & το *Biarum davisii* ssp. *davisii* (σπάνιο) που έχουν καταγραφεί γύρω από το Ηράκλειο, φυτρώνουν και στην ευρύτερη περιοχή των διοικητικών ορίων του Δήμου.

Άλλα κυρίαρχα φυτικά είδη είναι τα εξής: *Poterium spinosum* (αστοιβή), *Corydolithymus capitatus* (θυμάρι), *Inula viscosa* (Κονιζός), *Satureja thymra*, *Phagnalon graecum*. Άλλα είδη που εμφανίζονται είναι τα εξής: *Asparagum acutifolium* (σπαράγγι), *Urginea maritime* (Σκυλοκρεμμύδα), *Asphodelus* (Ασφόδελος), Την εαρινή περίοδο αναπτύσσεται πλήθος ποωδών ετήσιων ειδών (*Graminae*, *Asteraceae*, *Cruciferae*, *Leguminosae*, *Malvaceae*, *Umbelliferae*, *Labiatae* κ.α.)

Ιδιαίτερα μεγάλο πρόβλημα συνιστά η συνεχής εξάπλωση εισβολικών ειδών με κυριότερο τον Αείλανθο ή Βρωμόδενδρο (*Ailanthus altissima*). Το συγκεκριμένο δένδρο έχει εξαπλωθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό στα όρια του Δήμου Ηρακλείου & ο τρόπος πολλαπλασιασμού του, είτε με σπόρους είτε με ριζώματα υπογειώς, το καθιστά απειλή για τα φυσικά οικοσυστήματα, για πολλές καλλιέργειες ακόμα και για αρκετά κτίρια.



Προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στην περιοχή του αρχαιολογικού χώρου της Κνωσού. Συνιστάται από επιστήμονες του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας, σε συνεργασία με την Διεύθυνση Δασών και το Τμήμα Πρασίνου του Δήμου, το κόψιμό τους από όλους τους χώρους του δήμου και στη συνέχεια η μόνιμη ξήρανση τους με επάλειψη με διασυστημικό ζιζανιοκτόνο στις τομές.

Συνιστάται επίσης η αποφυγή φύτευσης άλλων εισβολικών δένδρων όπως ο Ευκάλυπτος (*Eucalyptus camaldulensis*) και η Κυανόφυλλη Ακακία (*Acacia cyanophylla*).

Στο φυσικό τοπίο της Δημοτικής Ενότητας Τεμένους κυριαρχεί ο ορεινός όγκος της Ρόκας, στο κέντρο περίπου του χώρου. Ένα δίκωφο ύψωμα, ανοιγμένο σαν ρόδι στη μέση, (όπως ποιητικά αναφέρει τον 16^ο αιώνα ο βενετός μηχανικός Basilicata που επισκέπτεται και απεικονίζει την περιοχή). Η ψηλότερη κορυφή της Ρόκας, υψώνεται στα 507 μέτρα. Ο λόφος Κορμός διαχωρίζει την κοιλάδα που βρίσκεται ανάμεσα στη Λύκαστο και στο σημερινό χωριό Προφήτης Ηλίας, από της βόρειες πλαγιές του Τσαγγαράκη που κατηφορίζουν μέχρι τον κάμπο του Αγίου Σύλλα και της Φοινικιάς. Νότια από τον οικισμό Ρουκάνι υψώνεται το Μονοδένδρι, φυσικό νότιο σύνορο του Τεμένους, που υψώνεται μέχρι τα 800 μέτρα. Της βόρειες υπώρειές του, σχηματίζονται κοιλάδες κατάφυτες από δρύς, της αυτές στον Αγαλαντέ, στην Καρκαδιώτισσα, στο Καλού και στο Ρουκάνι. Τα εξαιρετικά αυτά δέντρα αποτελούν μνημεία της φύσης και προστατεύονται από το νόμο και από της κατοίκους που, δίκαια, τα νιώθουν σαν ζωντανά στοιχεία του τόπου της. Υψώνονται περήφανα, με το τεράστιο φύλλωμά της και τον εντυπωσιακό της κορμό. Ανατολικά, πίσω από τον οικισμό του Αγίου Σύλλα υψώνεται ο ορεινός όγκος του Γιούχτα, , που ανήκει στην περιοχή των Αρχανών και αποτελεί με της απότομες, κρημνώδεις πλαγιές του ένα οπτικά διακριτό φυσικό σύνορο. Τα δειλινά, οι απότομοι δυτικοί του γκρεμοί βάφονται με έντονο πορτοκαλί χρώμα (λόγω της σύστασης του πετρώματος, που ενισχύεται από της ερυθρές-πορτοκαλί αποχρώσεις του δειλινού) και σχηματίζουν ένα μοναδικό θέαμα. Στη δυτική πλευρά του βουνού έχει τις φωλιές του ο κοινός γύπας της Κρήτης. Οι πλαγιές των ανάγλυφων σχηματισμών είναι κατάφυτες με καλλιέργειες ελιάς κυρίως, που έχουν σταδιακά αντικαταστήσει τα τελευταία χρόνια την έντονη αμπελοκαλλιέργεια της περιοχής. Η διαδρομή από το σημείο του Αγίου Νικολάου στον Γιούχτα έως και τον οικισμό του Αγίου Σύλλα χρησιμοποιείται από τον ορειβατικό σύλλογο για πεζοπορία – ορειβασία λόγω τις ιδιαιτερότητας τις περιοχής και του φυσικού κάλους.

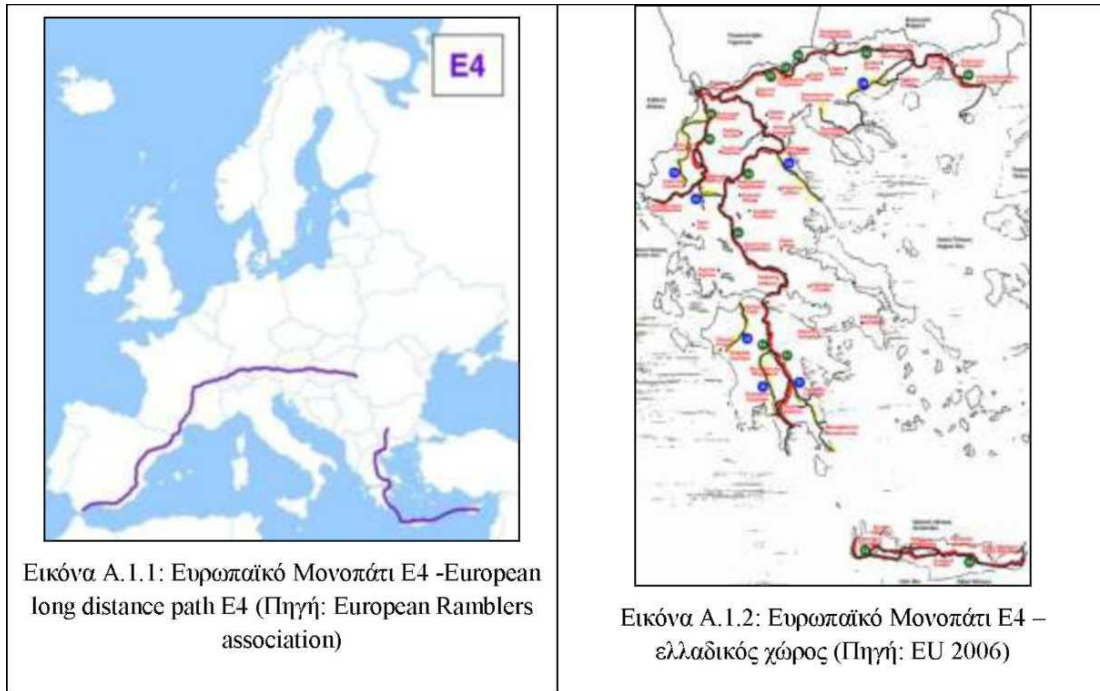
Ο ποταμός Γιόφυρος ή Διακονιάρης κατά της νότιους, διασχίζει από τα ανατολικά και νότια μέχρι τα βόρεια σύνορα την περιοχή, δημιουργώντας βαθιές κοιλάδες όπου της όχθες του καρποφορούν οι πιο πλούσιοι αμπελώνες και ελαιώνες της περιοχής. Το πέρασμα του ποταμού από της βραχώδεις «πύλες» δυτικά του Προφήτη Ηλία και Τσαγγαράκη διαμορφώνει ένα πανέμορφο φυσικό τοπίο και το νερό που εγκλωβίζεται σχηματίζει καταρράκτη στο φυσικό φράγμα που κατά της παλαιότερους χρόνους τροφοδοτούσε ερειπωμένους -σήμερα- νερόμυλους στη θέση Πλατάνι.

Πλήθος από φυσικές πηγές ευνόησαν από της προϊστορικούς ακόμα χρόνους την κατοίκηση και αξιοποίηση της περιοχής. Οι περισσότερες από αυτές συνδέθηκαν με την ύπαρξη οικισμών, διαμορφώθηκαν σε κρήνες, σηματοδεύτηκαν από θρύλους και γεγονότα του τόπου.

Στην περιοχή Βιτσιλά, κοντά στην αρχαία Λύκαστο, βρίσκεται το σπήλαιο στου Διάκου τα Κελλιά, λατρευτικό σπήλαιο των μινωικών χρόνων (Paul Faure, *Ιερά σπήλαια της Κρήτης*). Ησυχαστήριο μοναχού κατά της αρχές του 20^{ου} αιώνα, αποτελεί ιδανικό χώρο διαβίωσης και αναπαραγωγής του *άρκαλου* (θηλαστικό που συναντάται μόνο στην Κρήτη).



Από τη περιοχή του Δήμου διέρχεται ένα από τα σημαντικότερα περιπατητικά μονοπάτια του ελλαδικού χώρου που ταυτόχρονα αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου διευρωπαϊκού δικτύου μονοπατιών. Πρόκειται για το γνωστό Ευρωπαϊκό Μονοπάτι E4 που αναπτύσσεται στη «μεσογειακή ζώνη». Πιο συγκεκριμένα το ένα μέρος του μονοπατιού ξεκινά από την Ισπανία και διασχίζει Γαλλία, Ελβετία, Γερμανία, Αυστρία και Ουγγαρία, ενώ το βαλκανικό μέρος διασχίζει την Ρουμανία, Βουλγαρία, Ελλάδα και Κύπρο.



Εικόνα Α.1.1: Ευρωπαϊκό Μονοπάτι E4 -European long distance path E4 (Πηγή: European Ramblers association)

Εικόνα Α.1.2: Ευρωπαϊκό Μονοπάτι E4 – ελλαδικός χώρος (Πηγή: EU 2006)

Το Ευρωπαϊκό **περιπατητικό μονοπάτι E4** διέρχεται από την περιοχή του Τεμένους, ερχόμενο από Αρχάνες μέσω Βαθύπετρου, Καρνάρη, Αγία Άννα, Βιτσιλά (Λύκαστος), Κανλί Καστέλι, παραπόταμος του Γιόφυρου, Κυπαρίσι και συνεχίζει για Βενεράτο στο Μαλεβίζι. Σημαδεύεται με πινακίδες και έχει καταγραφεί σε κάθε σύγχρονο χάρτη. Μπορεί κανείς να περπατήσει άνετα σε παράπλευρες διαδρομές, της το ποτάμι του Γιόφυρου (φαράγγι), πίσω από τη Ρόκα της το Ρουκάνι, Καρκαδιώτιστα, μονή Αστράτηγου και μετά στη μονή Επανωσήφη.

Ολόκληρη η **περιοχή Τεμένους** λόγω του ιδιαίτερου φυσικού κάλλους είναι, κατάλληλη για περιήγηση με ορεινό ποδήλατο (mountain bike). Τις απότομες πλαγιές της Ρόκας έχουν ανοιχτεί αναρριχητικές διαδρομές (από την πλευρά του οικισμού), μέτριας δυσκολίας.

Φυσικοί Πόροι της ενδοχώρας του Δήμου Ηρακλείου

| ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ | ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ | ΟΝΟΜΑΣΙΑ | ΕΚΤΑΣΗ (στρ.) | ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ | ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ-ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ-ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ |
|---------------|------------------|---------------------|---------------|-----------|---|
| Δάση | ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Παρκάκι στο Αγίασμα | 0,5 | Αγίασμα | Επίστρωση με 3Α και δύο πέτρινα |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | | | |
|-----------------|------------------------------|---|-----|--------------------------------------|---|
| | | | | | τραπεζάκια |
| | ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Μαύρο Δάσος | | Πρίνος | Ε4 |
| | ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | Κουφόδασσος | | Πρίνος | Ε4 |
| | ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ | ΧΑΛΕΠΑ | 112 | Γρα Χαλέπα | Προστασία (υπερβόσκηση- πυροπροστασία) |
| | ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ | ΑΜΕΡΙΚΗ | 50 | Ρίχτρα-Πατού | Προστασία |
| | ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Αγιασμένος | | | |
| | ΑΓΙΟΥ ΣΥΛΛΑ | Δασύλλιο δίπλα στην εκκλησία του Αγίου Σύλλα | | | Υπάρχει ημιτελής μελέτη στην Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου Ηρακλείου και την ολοκλήρωση της έχει αναλάβει η ΔΕΠΑΝΑΛ |
| Βιότοποι | ΣΙΒΑ | Κάτω Περβόλια | 600 | Κάτω Περβόλια | Ουδεμία |
| | ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Δημοτικό άλσος Γηπέδου | 4 | Δημοτικό γήπεδο | Δεν υπάρχει |
| | ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Παραδοσιακές πηγές Κάτω Βρύσης και Παραβρυσίδα | | «Κάτω Βρύση» και «Παραβρυσίδα» | Έγινε καθαρισμός από την Τοπική Κοινότητα |
| | ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Πηγή Αγίας Παρασκευής. Η πηγή ανακαινίστηκε το 1856 | 1 | Αγία Παρασκευή | Έγινε καθαρισμός από την Τοπική Κοινότητα |
| | ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Μιχαήλ Αρχάγγελος Ενορίας Αγίου Μύρωνα | 2 | Μιχαήλ Αρχάγγελος | Δεν υπάρχει |
| | ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Δεσπότης Χριστός Ενορίας Αγίου Μύρωνα | 1 | Δεσπότης Χριστός | Δεν υπάρχει |
| | ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | Ποταμός | | | |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | | | |
|-------------------|-------------|--|-------|---|--|
| | ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | Ξηροπόταμος | | | |
| | ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ | Φαράγγι Βενεράτου (τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους) | 2 | Βενεράτο (Ξεκινάει από γέφυρα Παλιανής έως Εκκλησία Αγίου Φανουρίου) | Δεν έχει αξιοποιηθεί ακόμη λόγω των αποβλήτων. Τώρα έχει αρχίσει να λειτουργεί ο βιολογικός καθαρισμός και μπορεί να αξιοποιηθεί Χρειάζεται μελέτη |
| | ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ | Ποταμός Απόλλωνας | | Βενεράτο | Καθαρισμός και προστασία |
| | ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ | Υδροβιότοπος του Δέλτα του Καρτερού | | Καρτερός-Φλωρίδα | |
| | ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Ξερόκαμπος | | | |
| | ΣΤΑΥΡΑΚΙΩΝ | ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ | 4 | ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ | ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ |
| | ΣΤΑΥΡΑΚΙΩΝ | ΠΑΛΑΙΟ ΠΗΓΑΔΙ (ΛΑΛΑΚΟΣ) | | ΛΑΛΑΚΟΣ | ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ |
| Πεδιάδες | ΣΙΒΑ | Πεδινή έκταση Λιβαδιών | 3000 | Λειβάδια | Ουδεμία |
| | ΣΙΒΑ | Πεδινή έκταση Κάμπου | 2000 | Κάμπος | Ουδεμία |
| | ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | Κάμπος Ασιτών | | | |
| | ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | Κάμπος Βαθειά | | | |
| Βοσκότοποι | ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | Πρίνος | 9.000 | | |
| | ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | Παπά Χαλέπα | | | |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | | | |
|--|-------------|---------------------------|-------|---|--|
| | ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | Λαγούτα | | | |
| | ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | Πλατειά Σφάκα | | | |
| | ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | Χαλέπα Αγ. Χαραλάμπου | | | |
| | ΑΥΓΕΝΙΚΗΣ | ΧΑΛΕΠΑ | 30,4 | ΓΙΑΝΝΟΥΛΕΣ | |
| | ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Ορεινός βοσκότοπος | 4.000 | | |
| | ΚΕΡΑΣΙΩΝ | ΧΑΛΕΠΑ | 260 | ΧΑΛΕΠΑ | ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ |
| Ορεινοί Όγκοι | ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | Πρίνος | | | |
| | ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ | Αη Λίας | | | |
| | ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Κουδούνι | | | |
| | ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Μεσόσινα | | | |
| | ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Κεραθιά | | | |
| | ΑΓΙΟΥ ΣΥΛΛΑ | Γιούχτας | | | Περιοχή Natura, περιοχή με ιδιαίτερο φυσικό κάλος |
| Περιοχές Natura | ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | Φαράγγι Αγίου Αντωνίου | | | |
| | ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | Φαράγγι Αγίου Χαραλάμπους | | | |
| | ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Κουφόδασος | | | |
| Φαράγγια, Σπήλαια και λοιπά αξιοθέατα | ΑΥΓΕΝΙΚΗΣ | ΟΙΚΙΣΜΟΣ | | ΒΛΑΧΙΑΝΑ | ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ |
| | Βενεράτου | Γρα σπηλιάρια | 1 | Βενεράτο-μέσα στο φαράγγι του Βενεράτου | Δεν έχει αξιοποιηθεί ακόμη λόγω των αποβλήτων. Τώρα έχει αρχίσει να λειτουργεί ο βιολογικός καθαρισμός και μπορεί να αξιοποιηθεί, μαζί |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | | | |
|--|---------------------|---|--------|--|--|
| | | | | | με την αξιοποίηση του φαράγγιού |
| | ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ | Λαξευτά Μινωικά πατητήρια | | Στην θέση Γρα Χαλέπα Βενεράτου δίπλα στην Ι.Μ.Παλιανής | Έχουν χαρακτηριστεί από την 13η Εφορία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, αλλά μέχρι σήμερα δεν έχουν αξιοποιηθεί |
| | ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ | Πλούσια χλωρίδα με πολλά ενδημικά φυτά. Η πανίδα είναι πλούσια. Ιδιαίτερα στο φαράγγι υπάρχουν πολλά είδη | | Σε όλη την Τοπική Κοινότητα Βενεράτου | Θα μπορούσαν να αποτελέσουν πόλο έλξης |
| | ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ ΣΚΑΛΑΝΙΟΥ | Αστρακιανό-Κουναβιανό Φαράγγι | 15 χλμ | Καρτερός | |

Πηγή: Ερωτηματολόγιο Τ.Κ. Δήμου Ηρακλείου (επεξεργασία στοιχείων)

Διαδρομές και ποικιλόμορφο φυσικό περιβάλλον, εξασφαλίζει στον κάθε ενδιαφερόμενο επισκέπτη του μια πρωτόγνωρη επαφή με τη φύση και την ιδιαιτερότητα της χλωρίδας και της πανίδας της περιοχής.

Τα ποικίλα σημεία φυσικού κάλλους (οι πηγές, τα φαράγγια, οι καρστικοί σχηματισμοί, οι ψηλές και απόκρημνες τομές των βράχων, τα πυκνόφυτα δασικά σημεία, η παρουσία αυτοφυών φυτών και βοτάνων, τα μεθυστικά αρώματα της φύσης, τα υπέροχα χρώματα της άγριας χλωρίδας), αποτελούν τα πάγια χαρακτηριστικά ενός αγνού περιβάλλοντος που συνδυάζεται με τους φροντισμένους αγρούς τις φυτείες και καλλιέργειες.

Έχουν καθοριστεί φυσικές διαδρομές και σημεία αναψυχής που διέρχονται από μοναδικά σημεία φυσικής ομορφιάς, αρχαιολογικούς χώρους, ιστορικά μνημεία, μοναστήρια και παλιές εκκλησίες, ιστορικούς τόπους – τοποθεσίες, σπήλαια, φαράγγια, παλιούς νερόμυλους, γέφυρες, εντυπωσιακά βράχια, κρήνες, πηγάδια, κ.λπ.

Χαρακτηριστικά και μόνο ως παραδείγματα αναφέρουμε ενδεικτικά τις διαδρομές στις Κάτω Ασίτες (Πρίνος, Μονή Γοργολαΐνη, κ.λπ.), στην Πυργού (παλαιά Μονή Χρυσοπηγής), στις Άνω Ασίτες (Καταφύγιο Ορειβατικού Συλλόγου, Φαράγγι Αγίου Αντωνίου, κ.λπ.), στην Αυγενική (διαδρομή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους), στο Βενεράτο (φαράγγι, Άγιος Φανούριος, Μονή Παλιανής, κ.λπ), στον Προφήτη Ηλία (καστροπολιτεία Τεμένους), στην Κνωσό (Κνωσανό φαράγγι, Αγία Ειρήνη), στο Σκαλάκι (φαράγγι Καρτερού) και άλλες.



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α΄ ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Όλες οι σχεδιασμένες διαδρομές, με ποδήλατο, μοτοσικλέτα, αυτοκίνητο, πεζοπορία, ομαδικές ή μοναχικές, αθλητικές ή απλές είναι μοναδικές εμπειρίες για τους λάτρεις της φύσης.

Προτεινόμενες Φυσιολατρικές διαδρομές

| Τοπική Κοινότητα | Περιγραφή | Μήκος | Κατάσταση Βατότητας | Αξιοθέατα | Βαθμός Δυσκολίας |
|------------------|--|-------------------------|-----------------------|---|------------------|
| ΑΥΓΕΝΙΚΗΣ | Διαδρομή από Καμαρόβρυση έως φαράγγι Βενεράτου | 1,5 χλμ | Κακή | Λιθόκτιστη γέφυρα-βρύση-ποτάμι-φαράγγι | Μέτριος |
| ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ | Βράχος Αγ. Νικολάου-σπήλαια βράχου- Ι.Μ. Παλιανής – Πατητήρια-Χαλέπα-Άγιος Φανούριος | 3.500 μ | Μέτρια | Βράχος Αγίου Νικολάου-σπηλιές-Μοναστήρι-Λαξευτά πατητήρι-Εκκλησία Αγίου Φανουρίου | Μέτριος |
| ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ | Πάρκο Γλυπτών-παλιός οικισμός Βενεράτου-Φαράγγι Άγιος Φανούριος | 4.000 μ | 50% καλή και 50% κακή | Γλυπτά-αξιοθέατα παλιού οικισμού Βενεράτου-Φαράγγι | Μέτριος |
| ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Από Δεπότη Χριστό μέχρι Παναγία | | | Περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους | |
| ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Από Γοργολαΐνη μέχρι Αγία Τριάδα | | | Περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους | |
| ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Διαδρομή Γοργολαΐνη - Κάστελας-Αγιασμένος | | | Περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους | |
| ΚΕΡΑΣΙΩΝ | Εξωκκλήσι Φανερωμένης | 1000μ από την Κοινότητα | Καλή | Φυσικό κάλλος | Μηδενικός |
| ΚΕΡΑΣΙΩΝ | Λόφος | 800μ από την | Καλή | Φυσικό κάλλος | Μηδενικός |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α΄ ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | Κυπαρίσσι | Κοινότητες | | | |
|--------------|---|----------------|-----------------|---|---------------------|
| ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ | Καλλιθέα, Κνωσός, Αγ. Ειρήνη, Σπήλια, Φαράγγι Καρτερού, Πρασσάς, Καλλιθέα | 14 χλμ | Μηδενική | φυσικό κάλλος | Μέτριος |
| ΠΕΤΡΟΚΕΦΑΛΟΥ | Μονοπάτι από Λεμονιά – Λούτρα - Αγία Άννα | 1.000 μέτρα | Πολύ δύσκολη | Όμορφο φυσικό περιβάλλον | Μεγάλος |
| ΣΚΑΛΑΝΙΟΥ | ΦΑΡΑΓΓΙ | 15 χλμ | ΜΕΤΡΙΑ | ΜΥΛΟΙ ΣΙΓΑΝΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ , ΠΗΓΕΣ ΜΗΛΙΑΡΑ ΚΑΙ ΠΛΟΥΣΙΑ ΠΑΝΙΔΑ | Μέτριος |
| ΣΤΑΥΡΑΚΙΩΝ | ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ | | | ΠΟΤΑΜΙ- ΠΛΑΤΑΝΙΑ – ΠΑΛΑΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ | |
| ΑΓΙΟΥ ΣΥΛΛΑ | Γιούχτας- Άγιος Νικόλαος Άγιος Γεώργιος – Χαμαμουτζής Άγιος Παντελεήμονας – Γιουχτάκι | | Σχετικά καλή | Φυσικό κάλλος | Υπάρχει βατότητα |

Πηγή: Ερωτηματολόγιο Τ.Κ. Δήμου Ηρακλείου (επεξεργασία στοιχείων)

Κοινόχρηστοι Χώροι

Το Ηράκλειο, ως μία σύγχρονη μεγαλούπολη παρουσιάζει αρκετά προβλήματα αστικού περιβάλλοντος, τα περισσότερα εκ των οποίων επηρεάζουν άμεσα την ποιότητα ζωής των κατοίκων της. **Η πυκνή δόμηση, οι ελάχιστοι ελεύθεροι ανοιχτοί χώροι πρασίνου, το κυκλοφοριακό είναι ίσως τα σημαντικότερα.**

Η έντονη οικοδομική δραστηριότητα των τελευταίων τριάντα ετών άλλαξε δραματικά την εικόνα της πόλης και περιόρισε σημαντικότερα το πράσινο στην αναλογία του με το δομημένο. **Σήμερα, οι λιγοστοί ελεύθεροι δημόσιοι χώροι πρασίνου υποβαθμίζονται ολοένα και περισσότερο λόγω έλλειψης πόρων,**



απώλειας προσωπικού για τη συντήρηση και την ενίσχυση των υφιστάμενων χώρων.

Σύμφωνα με την τελευταία καταγραφή των δημοτικών χώρων πρασίνου, συντηρούνται (άρδευση, κλάδεμα, βοτάνισμα, λίπανση, φυτοπροστασία, κούρεμα χλοοτάπητα, συμπληρωματικές φυτεύσεις):

- + 163 στρέμματα Κ.Χ. του καποδιστριακού Δήμου Ηρακλείου και της Δημοτικής Κοινότητας Ν. Αλικαρνασσού (κατανομημένα σε 212 διαφορετικά σημεία!!!)**
- + 10 στρέμματα Κ.Χ. στις υπόλοιπες Δημοτικές & Τοπικές Κοινοτήτες του Δήμου**
- + τα 9.000 περίπου δένδρα δενδροστοιχιών που απαιτούν κλαδέματα και φυτοπροστασία και**
- + οι 80 σχολικοί κήποι**

Ο μοναδικός αξιόλογος χώρος πρασίνου και αναψυχής στο κέντρο της πόλης παραμένει το πάρκο Γεωργιάδη. Χώροι πρασίνου και αναψυχής έχουν δημιουργηθεί επίσης περιμετρικά αλλά και επάνω στα ενετικά τείχη. Επίσης, τα τελευταία χρόνια υλοποιήθηκε η κατασκευή ή αναβάθμιση αρκετών νέων πλατειών σε όλη τη πόλη. Ωστόσο, παραμένει η ανάγκη για τη δημιουργία περισσότερων πάρκων και κοινόχρηστων χώρων τόσο εντός του αστικού κέντρου όσο και στις δημοτικές και τοπικές κοινότητες του Δήμου. Η έλλειψη χώρων πρασίνου στις επεκτάσεις της πόλης του Ηρακλείου οφείλεται κατά βάση στην αυθαίρετη δόμηση και στην μη υλοποίηση του σχεδίου πόλης. Από την άλλη μεριά τα προβλήματα λειψυδρίας που αντιμετωπίζει το Ηράκλειο λειτουργούν και αυτά ανασταλτικά στην φύτευση πρασίνου.

Το Ηράκλειο, στο πλαίσιο της στρατηγικής για την αναβάθμιση του πρασίνου θα στηρίξει σημαντικά βασικούς τομείς για την ανάδειξη της ποιότητας ζωής με ένα σύνολο δράσεων και μέτρων που θα στοχεύουν στην καταγραφή και αξιολόγηση της υπάρχουσας κατάστασης, στον καθορισμό του επιθυμητού ποσοστού πρασίνου ανά κάτοικο αλλά και την ισότιμη κατανομή του στα διοικητικά όρια της πόλης, και τέλος στην ανάπτυξη στρατηγικών παρεμβάσεων για την ανάδειξη και ενίσχυση του πρασίνου.

Παρά την αύξηση του πρασίνου την τελευταία δεκαετία η αναλογία χώρου πρασίνου ανά κάτοικο παραμένει χαμηλή (3 τ.μ./κάτοικο) σε σχέση με το Μ.Ο. μεσογειακών μεγαλουπόλεων (10 τ.μ./κάτοικο). Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας προτείνει τα 9 τ.μ./κάτοικο κατ' ελάχιστο, ενώ ως ιδανική αναλογία αναφέρονται τα 15 τ.μ./κάτοικο. Στρατηγικός στόχος είναι το Ηράκλειο να αναδειχθεί πρώτη πόλη στη χώρα στην εν λόγω αναλογία που θα πλησιάζει τα διεθνή μεσογειακά πρότυπα.

Παρά το γεγονός ότι στη δεδομένη χρονική συγκυρία, οι αλλαγές είναι δύσκολες και επίπονες, ο Δήμος Ηρακλείου επιχειρεί να προτείνει στρατηγικές και μέτρα που **θα τονώσουν την ποιότητα του υπάρχοντος πρασίνου και θα αμβλύνουν τις όποιες σημειακές συνθήκες επιβάρυνσης, ενώ παράλληλα θα κινητοποιήσουν τους κατοίκους για συμμετοχή και ανάληψη πρωτοβουλιών.**

Εγκρίθηκε από το Δ.Σ. το πρόγραμμα με την ονομασία «**Υιοθεσία κοινοχρήστων χώρων πρασίνου**». Αφορά στην υιοθεσία ενός πάρκου, μια νησίδας πρασίνου ή ενός δέντρου ακόμη & αποτελεί μια εναλλακτική δυνατότητα εθελοντικής προσφοράς, με μακρόχρονη ιστορία στην Ευρώπη αλλά και παγκοσμίως. Η δυνατότητα αυτή δίνεται σε Ιδιώτες, Συλλόγους, Σωματεία, Ιδρύματα, Σχολεία και ομάδες πολιτών που επιθυμούν να αναλάβουν τις εργασίες συντήρησης και



καθαριότητας των χώρων αυτών. **Στόχος δεν είναι η μεταφορά της ευθύνης στον εθελοντή/ κάτοικο** αλλά η ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και η συμμετοχή του στην καλλιέργεια του οράματος για τη σταδιακή μετατροπή του Ηρακλείου σε αυτό που με μοντέρνους όρους αποκαλείται «Πράσινη Πόλη».

Η προτεινόμενη διαδικασία που θα ακολουθείται είναι η παρακάτω :

Ο ενδιαφερόμενος για Υιοθεσία χώρων πρασίνου, θα υποβάλλει αίτηση στην Αρμόδια Υπηρεσία Πρασίνου όπου θα αναφέρει το χώρο Πρασίνου που ενδιαφέρεται να υιοθετήσει, αλλά και τις όποιες παρεμβάσεις προτίθεται να υλοποιήσει στο χώρο αυτό. Κατόπιν θα συντάσσεται μεταξύ του Δήμου και του αναδόχου-αναδόχων συμφωνητικό το οποίο πριν συναφθεί θα πρέπει να έχει την έγγραφη έγκριση του Τμήματος Μελετών και Συντήρησης Πρασίνου αλλά και του Τμήματος Συντήρησης Κοινόχρηστων Χώρων του Δήμου, σε περίπτωση που οι παρεμβάσεις θα αφορούν στις κατασκευές-εξοπλισμό του χώρου.

Επίσης με απόφαση μιας **τριμελούς επιτροπής**, θα απονέμεται στις 5 Ιουνίου κάθε έτους (παγκόσμια ημέρα περιβάλλοντος) σχετικός έγγραφος έπαινος στον ανάδοχο του καλύτερα συντηρημένου υιοθετημένου χώρου πρασίνου.

1.2.2 Ποιότητα Περιβάλλοντος - Προβλήματα Ρύπανσης – Κλιματική Αλλαγή

Ο Δήμος Ηρακλείου αποτελεί ενιαία πολεοδομική ενότητα με τη Νέα Αλικαρνασσό και το Γαζί, ως εκ τούτου τα περιβαλλοντικά προβλήματα που εντοπίζονται στους όμορους αυτούς πρώην Δήμους, λόγω συγκέντρωσης οικονομικών και άλλων δραστηριοτήτων, αποτελούν μια επιπλέον αιτία επιβάρυνσης της ποιότητας του περιβάλλοντος του Δήμου Ηρακλείου.

Όσον αφορά στις οικολογικές πιέσεις που δέχεται το φυσικό περιβάλλον, τα προβλήματα είναι πολλά και διαχρονικά και τα σημαντικότερα αφορούν:

- ✚ **σε μπαζώματα ρεμάτων**
- ✚ **στη ρύπανση ρεμάτων (λύματα, κατσιγαροι)**
- ✚ **στην ανεξέλεγκτη βόσκηση**
- ✚ **στην αλόγιστη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων στις αγροτικές καλλιέργειες**
- ✚ **στη παράνομη εναπόθεση των στερεών αποβλήτων**

Αναλυτική περιγραφή των αιτίων & αποτελεσμάτων των περιβαλλοντικών παραπάνω προβλημάτων, θα γίνει σε άλλο σημείο αυτής της ενότητας.

Το Ηράκλειο αναπτύσσεται σε μια ευρύτερη περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, λόγω της θαλάσσιας ομορφιάς, της σπάνιας χλωρίδας και πανίδας και της γεωμορφολογίας της. Η έλλειψη συντονισμού και σχεδιασμού, όμως, σε οικονομικό - φυσικό - χωροταξικό και πολεοδομικό επίπεδο, οδήγησε στην αδυναμία εκμετάλλευσης των παραπάνω προνομίων και τελικά στην άναρχη ανάπτυξη της πόλης. Το παραπάνω γεγονός, σε συνδυασμό με τη χωροθέτηση έργων και δραστηριοτήτων ΔΕΗ, ΒΙΠΕ, αεροδρόμιο, ξενοδοχειακά συγκροτήματα, αλυσίδες Super market στην ευρύτερη περιοχή του Ηρακλείου, δημιουργούν μείζονα περιβαλλοντικά προβλήματα. Αέριοι ρύποι, θερμική μόλυνση της θάλασσας, τοξικά απόβλητα, ηχορύπανση και κυκλοφοριακή επιβάρυνση, δυσχεραίνουν τις συνθήκες διαβίωσης των κατοίκων, υποβαθμίζοντας το τοπίο και το περιβάλλον γενικότερα. Ταυτόχρονα, οι αλλαγές στις χρήσεις γης, η αλόγιστη χρήση φυσικών πόρων και η ανεξέλεγκτη και απρογραμματίστη διάθεση αστικών αποβλήτων, πέρα από τις περιβαλλοντικές έχουν και έντονες οικονομικές και κοινωνικές προεκτάσεις, για την πόλη.



Ατμοσφαιρική Ρύπανση

Η πόλη του Ηρακλείου εμφανίζει αξιόλογες πηγές ρύπανσης του ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι η κατάσταση του είναι ιδιαίτερα βεβαρημένη.

Οι κύριες πηγές ατμοσφαιρικής ρύπανσης του Ηρακλείου είναι:

- ✚ Η βιομηχανική δραστηριότητα, αφού συγκεντρώνει το 60% της βιομηχανίας της Κρήτης με ισχύ άνω των 50HP, συμπεριλαμβανομένου και του εργοστασίου παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στα Λινοπεράματα του Δήμου Γαζίου
- ✚ Η αστική δραστηριότητα και οι κυκλοφοριακές συνθήκες που δημιουργούν σημαντικές αέριες εκπομπές (π.χ. κεντρική θέρμανση, κίνηση οχημάτων κλπ)

Ηχορύπανση

Εκτός από την ατμοσφαιρική ρύπανση, το Ηράκλειο αντιμετωπίζει και έντονα προβλήματα ηχορύπανσης, με σημαντικότερη πηγή θορύβου την οδική κυκλοφορία, καθώς σε αυτήν εκτίθεται συστηματικά το μεγαλύτερο ποσοστό του αστικού πληθυσμού. Το πρόβλημα αυτό επιβεβαιώνεται και από παλαιότερη μελέτη χαρτογράφησης του αστικού θορύβου από το ΥΠΕΧΩΔΕ. Μια από τις πιο επιβαρυνμένες περιοχές, σύμφωνα με τη μελέτη αυτή είναι η Λεωφόρος Καλοκαιρινού. Να σημειωθεί ότι είναι έτοιμη η νέα κυκλοφοριακή μελέτη του Δήμου η οποία αναμένεται να συμβάλει στην επίλυση του κυκλοφοριακού προβλήματος και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του, εντός του κέντρου της πόλης. Τα βασικά στοιχεία της πρότασης σχετίζονται με τη δημιουργία εσωτερικού δακτυλίου στην Παλιά Πόλη και παράλληλα, στην ευρύτερη περιοχή του κέντρου, αλλαγές στο οδικό δίκτυο (μονοδρομήσεις, διπλές κατευθύνσεις, πεζοδρομήσεις).

Όμως και στην παραλιακή ζώνη της πόλης εντοπίζεται πρόβλημα ηχορύπανσης από τις δραστηριότητες των κέντρων διασκέδασης και τον κυκλοφοριακό φόρτο κατά τη διάρκεια τόσο της ημέρας, όσο και της νύχτας. Άλλες πηγές θορύβου, ασφαλώς πιο σημειακές συγκριτικά με την οδική κυκλοφορία, είναι η Βιομηχανία και το Αεροδρόμιο.

Περισστικά περιβαλλοντικά προβλήματα

Περιβαλλοντικά προβλήματα αντιμετωπίζει και ο περιαστικός χώρος του Ηρακλείου, αφού δεν περιλαμβάνεται στο Γ.Π.Σ.Η, με αποτέλεσμα να μην προγραμματίζονται οι χρήσεις γης και να μην ελέγχεται η τυχόν αυθαίρετη εγκατάσταση δραστηριοτήτων που προκαλούν οχλήσεις στο περιβάλλον. Η έλλειψη σχεδιασμού στον περιαστικό χώρο έχει ως αποτέλεσμα την ανεξέλεγκτη δόμηση, ενώ δε λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος (βιομηχανίες / βιοτεχνίες που λειτουργούν χωρίς περιβαλλοντικές αδειοδοτήσεις). Το φαινόμενο της αυθαίρετης δόμησης, αλλά και η διαρκής πίεση που υφίστανται οι περιαστικές περιοχές από το αστικό κέντρο του Ηρακλείου, ελλείψει σχεδιασμού και υποδομών (π.χ. δίκτυα ύδρευσης, αποχέτευσης) ασκούν σημαντικές πιέσεις στο φυσικό περιβάλλον των περιοχών αυτών. Τέτοια φαινόμενα συναντώνται κυρίως στις περιοχές Μαλάδες, Φοινικιά, Μαραθίτης γύρω από το Ηράκλειο.

Αξίζει να σημειωθεί, επίσης ότι στις περιαστικές περιοχές συνήθως εγκαθίστανται οι υποδομές περιβάλλοντος (π.χ. ΧΥΤΑ, σταθμοί βιολογικού καθαρισμού) για την εξυπηρέτηση των αστικών περιοχών. Η έλλειψη σχεδιασμού και χρήσης σύγχρονων τεχνολογιών σε αυτές τις υποδομές, προκαλούν συχνά προβλήματα στο περιαστικό περιβάλλον (π.χ. οσμές, επιβάρυνση εδαφών, ρύπανση υπόγειου υδροφόρα κλπ). Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ύπαρξη αρκετών μέχρι σήμερα, χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης των απορριμμάτων (γνωστότερων ως χωματερές). Η ανεξέλεγκτη λειτουργία τους έχει προκαλέσει την περιβαλλοντική



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α΄ ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

υποβάθμιση της ευρύτερης περιοχής και γι' αυτό έχουν επιβάλλονται, κατά καιρούς, κυρώσεις στη χώρα από την Ε.Ε.

Στον παρακάτω πίνακα καταγράφονται τα στοιχεία των κυριότερων ΧΑΔΑ στις Τοπικές Κοινότητες του Δήμου.

| Τοπική Κοινότητα | Περιοχή-Τοπωνύμιο | Παλαιότητα | Έκταση |
|------------------|--|------------|-----------------------------|
| ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Γαρίπα | 15 ετών | 0,5 στρέμμα |
| | Άγιος Νεκτάριος | 10 ετών | 1 στρέμμα |
| ΣΙΒΑ | Χαρχάλα (Σύνορα με την Τ.Κ. Δαφνών και σε ιδιωτικό αγροτεμάχιο) | 4 ετών | 500 μέτρα |
| ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | Παλαιό γήπεδο (Δημοτικός χώρος) | 2 ετών | 10 στρέμματα |
| ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | Ποτάμι | | |
| ΔΑΦΝΩΝ | Σκοπευτήριο | 30 ετών | 1 στρέμμα |
| ΔΑΦΝΩΝ | Γωνιά | 10 ετών | 2 στρέμματα Ιδιωτικός |
| ΔΑΦΝΩΝ | Τσικούρι | 10 ετών | Γκρεμός 3 στρ. ιδιωτικός |
| ΔΑΦΝΩΝ | Γουρνιά | 10 ετών | Γκρεμός 3 στρ. ιδιωτικός |
| ΠΕΝΤΑΜΟΔΙ | Καλαμούτσι | 30 ετών | 20 στρέμματα |
| ΑΓΙΟΥ ΣΥΛΛΑ | Περιοχή Γιουχτάκι | 25 ετών | 3.000 τ.μ. |
| ΣΚΑΛΑΝΙΟΥ | ΕΓΚΡΕΜΟΙ | 50 ετών | 1 στρέμμα |

Πηγή: Ερωτηματολόγια Τοπικών Κοινοτήτων (επεξεργασία στοιχείων)

Θαλάσσιο περιβάλλον και παράκτια ρύπανση

Το θαλάσσιο περιβάλλον υφίσταται ασφυκτική πίεση, οι απειλές για το οποίο προέρχονται από πολλές πηγές όπως η αλιεία, η ναυτιλία, ο τουρισμός αλλά και χερσαίες δραστηριότητες, όπως η γεωργία και η μεταποίηση. Αυτή η επιδείνωση της ποιότητας του θαλάσσιου περιβάλλοντος και η απαξίωση του οικολογικού κεφαλαίου, θέτουν σε κίνδυνο τα μέσα συντήρησης τα οποία πολλοί τομείς της οικονομίας, από τον τουρισμό ως την αλιεία, εκμεταλλεύονται από τη θάλασσα.

Το Ηράκλειο είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη θάλασσα. Το θαλάσσιο περιβάλλον συμβάλει στην κοινωνική ευημερία και στην ποιότητα ζωής, αφού αποτελεί σημαντικό παράγοντα επιβίωσης για τις παράκτιες κοινότητες. Ωστόσο εντοπίζονται απειλές και για το θαλάσσιο περιβάλλον που συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- ⇒ **Βιομηχανικά απόβλητα** από οινοποιεία, χοιροτροφεία, βιοτεχνίες και ελαιοτριβεία, των οποίων τα υγρά απόβλητα μέσω των υδάτινων αποδεκτών (χείμαρροι – ρέματα) καταλήγουν στο θαλάσσιο περιβάλλον



- ⇒ **Αστικά λύματα**, από κατοικίες και ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις
- ⇒ **Στερεά απορρίμματα**, προερχόμενα από τις τουριστικές εγκαταστάσεις του παραλιακού μετώπου αλλά και τις λειτουργίες του λιμανιού
- ⇒ **Υπεραλίευση** και ειδικότερα η χρήση αλιευτικών μέσων που αντιβαίνουν στην ελληνική νομοθεσία (δυναμίτες, συρόμενα δίχτυα) καθώς και η παράνομη αλιεία σε περιόδους απαγόρευσης, με αποτέλεσμα την εξάντληση ή την σημαντική μείωση των ιχθυοαποθεμάτων
- ⇒ **Χερσαίες Δραστηριότητες**, όπως η υπερβολική χρήση λιπασμάτων, οι αμμοληψίες, οι εκχερσώσεις και η αυθαίρετη εκμετάλλευση των παραλιών για τουριστικούς σκοπούς αλλοιώνουν τη δυναμική των ακτών, με αποτέλεσμα την εδαφική διάβρωση

Γενικότερα, στην περιοχή του Δήμου Ηρακλείου, παρατηρούνται προβλήματα ρύπανσης σε όλους τους φυσικούς αποδέκτες, σύμφωνα με τα παρακάτω:

- ✚ **Στο έδαφος:** Ανεξέλεγκτη απόρριψη μπαζών, παράγκες, υπολείμματα, εγκαταλειμμένα αυτοκίνητα, χαλάσματα, απορρίμματα κάθε μορφής, ανεξέλεγκτες εκσκαφές πρανών, προβλήματα αισθητικά, υγειονομικά, κίνδυνοι από κατάρρευση τοίχων – χαλασμάτων, σωροί άχρηστων υλικών και μπαζών σε κοινόχρηστους χώρους.
- ✚ **Στη θάλασσα:** Ανεξέλεγκτη ρύπανση από λύματα (αυθαίρετες αποχετεύσεις, αγωγός ΒΙΠΕΗ που εκβάλλει στην Ακτή Αλικαρνασσού) και από πετρελαιοειδή κατά περίπτωση.
- ✚ **Στις ακτές:** Αισθητική ρύπανση από διάφορα υπολείμματα και σκουπίδια κάθε μορφής, αυθαιρεσίες στις ακτές από ιδιώτες και ανεπαρκής έλεγχος – αστυνόμευση, ανεπαρκής μηχανισμός καθαριότητας. Να σημειωθεί ότι η αισθητική και υγειονομική υποβάθμιση των ακτών αποτελεί μεγάλο πρόβλημα για τον τουρισμό και τους επισκέπτες και κολυμβητές.
- ✚ **Στην ατμόσφαιρα:** Ρύπανση – υποβάθμιση από καυσαέρια οχημάτων και των καυστήρων κατοικιών και βιομηχανιών και θόρυβοι στην πόλη από μηχανάκια και άλλες δραστηριότητες.
- ✚ **Στα ρέματα:** Καταπατήσεις ρεμάτων, απόρριψη μπαζών ανεξέλεγκτη διάθεση λυμάτων και απορριμμάτων από οικισμούς, βιοτεχνίες, κατοίκους και εργολάβους. Καθημερινή υποβάθμιση και κατά περίπτωση αισθητική και υγειονομική υποβάθμιση, γεγονός που προκαλεί συχνά απειλή για τη δημόσια υγεία, ανεπαρκείς έλεγχοι και αστυνόμευση, ανεπαρκείς καθαρισμοί και συντηρήσεις των ρεμάτων, με αποτέλεσμα τη μείωση της παροχετευτικότητας και κινδύνους από πλημμύρες για τις όμορες ιδιοκτησίες και κατοικίες.

Η κατάσταση του περιβάλλοντος παρουσιάζει τα εξής χαρακτηριστικά:

- ✚ Η ατμοσφαιρική ρύπανση και το ακουστικό περιβάλλον είναι ιδιαίτερα επιβαρυνόμενα.
- ✚ Η παραθαλάσσια και η θαλάσσια ζώνη είναι σχεδόν στο σύνολό τους έντονα υποβαθμισμένες.
- ✚ Οι νότιες περιοχές που διατηρούν ακόμα τον αγροτικό χαρακτήρα (καλλιεργούμενες εκτάσεις ή βοσκότοποι) εμφανίζουν σαφή σημεία υποβάθμισης τόσο από την εγκατάσταση σε αυτές διαφόρων χρήσεων π.χ. βιομηχανική περιοχή, στρατόπεδα κλπ, όσο και από παλαιές δραστηριότητες που έχουν εγκαταλειφθεί, δημιουργώντας όμως και σήμερα υποβάθμιση της περιοχής (παλιά εγκαταλειμμένα λατομεία, εγκαταλειμμένες στρατιωτικές εγκαταστάσεις κλπ).



Τα έργα και υποδομές που επηρεάζουν το περιβάλλον της περιοχής και συντελούν στην περαιτέρω υποβάθμισή του είναι τα ακόλουθα:

Αεροδρόμιο Ηρακλείου

Τα ζητήματα που σχετίζονται με τη λειτουργία του αεροδρομίου και υποβαθμίζουν ή δημιουργούν προβλήματα στην περιοχή είναι:

- ✚ Ηχορύπανση της περιοχής λόγω της προετοιμασίας απογείωσης των αεροσκαφών, αλλά και λόγω απογειώσεων – προσγειώσεων
- ✚ Η κυκλοφοριακή φόρτιση του οικιστικού ιστού της Ν. Αλικαρνασσού λόγω της διαμπερούς κυκλοφορίας οχημάτων από και προς το αεροδρόμιο
- ✚ Η δημιουργία επικίνδυνων συνθηκών, λόγω του αγωγού καυσίμων που διασχίζει την περιοχή

Λιμάνι Ηρακλείου

Η περιοχή του λιμένα του Ηρακλείου και συγκεκριμένα η προβλήτα V και η IV-V της ελευθέρας ζώνης, οριοθετούν το βόρειο δυτικό τμήμα του Δήμου της Νέας Αλικαρνασσού. Εντός των ορίων του Δήμου υπήρχαν μέχρι πρόσφατα και οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης υγρών καυσίμων της Β.Ρ επιφάνειας 12.000 m² στην προβλήτα V με χωρητικότητα 4.040 τόνων πετρελαιοειδών, οι οποίες με την κατασκευή της παραλιακής οδού έχουν απομακρυνθεί. Στην υποβάθμιση της περιοχής συνεισφέρουν τα απόβλητα των ελλιμενισμένων σκαφών και οι διαρροές υδρογονανθράκων.

Τουριστικές δραστηριότητες

Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τις τουριστικές δραστηριότητες εντοπίζονται κυρίως στην παράκτια ζώνη λόγω των αυξημένων πιέσεων (περιβαλλοντικές, οικιστικές κλπ) που δημιουργούνται σε αυτή ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου. Η λειτουργία των τουριστικών εγκαταστάσεων προκαλεί επιπτώσεις κυρίως στους υδάτινους αποδέκτες (επιφανειακά και υπόγεια νερά), λόγω της διάθεσης σε αυτούς μεγάλου όγκου υγρών αποβλήτων τα οποία δημιουργούνται από την λειτουργία των ξενοδοχειακών μονάδων, αλλά και στο έδαφος, λόγω της διάθεσης μεγάλου όγκου απορριμμάτων.

Αγροτικές δραστηριότητες

Οι επιπτώσεις από τη γεωργική δραστηριότητα αφορούν στη γεωργική ρύπανση. Η ρύπανση αυτή οφείλεται σε δύο βασικές αιτίες:

- ✚ στη χρήση λιπασμάτων και
- ✚ στη χρήση φυτοφαρμάκων

Σε ότι αφορά τα φυτοφάρμακα είναι γνωστό ότι οι δραστικές ουσίες αυτών αποδομούνται δύσκολα. Μερικά δε φυτοφάρμακα δίνουν σε μια κανονική διαδικασία αποδόμησης προϊόντα που μπορεί να είναι περισσότερο επικίνδυνα από τα ίδια τα φυτοφάρμακα. Τα φυτοφάρμακα μέσω μιας σειράς φυσικών, χημικών και βιολογικών διαδικασιών καταλήγουν στα επιφανειακά νερά τα οποία ρυπαίνουν. Η ρύπανση αυτή, που στην περίπτωση των χλωριωμένων παρασκευασμάτων είναι δυνατόν να διατηρηθεί για χρόνια ή και δεκαετίες ακόμα, μπορεί να αποβεί επικίνδυνη για τους ζώντες οργανισμούς. Ο κύκλος της ρύπανσης κλείνει με την ρύπανση του πόσιμου νερού.

Σε ότι αφορά τα λιπάσματα είναι επίσης γνωστό ότι το νιτρικό άζωτο και ο φωσφόρος συμβάλλουν στον ευτροφισμό των επιφανειακών υδάτων, με άμεση συνέπεια τη δημιουργία κινδύνων για τους ευαίσθητους οργανισμούς που ζουν στα νερά αυτά, ενώ το νιτρικό άζωτο όταν περιέχεται σε μεγάλες ποσότητες στο πόσιμο νερό δημιουργεί επιβλαβείς ουσίες, όπως οι νιτροζαμίνες που θεωρούνται καρκινογόνες για τον άνθρωπο. Η υπερβολική χρήση λιπασμάτων είναι δυνατόν να



συσσωρεύει υπολείμματα χημικών ουσιών που επιβαρύνουν τα επιφανειακά νερά στα οποία καταλήγουν μετά τις επιφανειακές αποστραγγίσεις των καλλιεργούμενων εκτάσεων. Μοιραία τα υπολείμματα αυτά καταλήγουν σε ρέματα, χείμαρρους ή ποτάμια η φυσική ροή των οποίων οδηγεί ένα σημαντικό μέρος αυτών στη θάλασσα.

Το μέρος των λιπασμάτων που δεν απορροφάται από τα φυτά συσσωρεύεται στο έδαφος ή καταλήγει στα υπόγεια νερά δημιουργώντας προβλήματα ρύπανσης στους εν λόγω αποδέκτες. Παρόμοιες οδούς ακολουθούν και τα φυτοφάρμακα, καθώς η ποιότητα των υπεδάφινων υποστρωμάτων διευκολύνει τη διείσδυση μέσω του εδάφους, με αποτέλεσμα την επιβάρυνση της ποιότητας των υπόγειων νερών.

Κτηνοτροφικές δραστηριότητες

Οι επιπτώσεις από την κτηνοτροφική δραστηριότητα έχουν άμεση σχέση με την καθυστέρηση του εκσυγχρονισμού των κτηνοτροφικών μονάδων και είναι αυτό της διαχείρισης των αποβλήτων τους το οποίο αντιμετωπίζεται περιστασιακά και τυχαία προκαλώντας τη δημιουργία ανθυγιεινών καταστάσεων με την εμφάνιση φαινομένων δυσοσμίας ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες. Η σύσταση των υγρών αποβλήτων που προέρχονται από κτηνοτροφικές δραστηριότητες ποιοτικά δεν διαφέρει από αυτήν των αστικών. Χαρακτηρίζονται όμως παρά τον μικρό τους όγκο από πολύ υψηλό οργανικό φορτίο.

Ελαιουργεία

Τα απόβλητα των ελαιουργείων χαρακτηρίζονται από χαμηλό pH, πολύ υψηλό οργανικό φορτίο και ισχυρές χρωστικές. Για το λόγο αυτό κατατάσσονται στα πιο δύσκολα για επεξεργασία απόβλητα, δυσκολότερα ίσως μαζί με τις βινάσες. Ο όγκος των αποβλήτων των ελαιουργείων με τη δυσάρεστη οσμή και το σκούρο χρώμα διοχετεύεται κατά το μεγαλύτερο μέρος στους επιφανειακούς υδάτινους αποδέκτες και ειδικά στους χείμαρρους και τα ρέματα προκαλώντας κατά τον τρόπο αυτόν προβλήματα ρύπανσης των εν λόγω αποδεκτών, με αποτέλεσμα τη διατάραξη των υδάτινων οικοσυστημάτων. Συγκεκριμένα η διάθεση των υγρών αποβλήτων των ελαιουργείων στα ρέματα και στα ποτάμια είναι δυνατόν να προκαλέσει:

- ✚ Μεταβολή των φυσικοχημικών χαρακτηριστικών των αποδεκτών με αποτέλεσμα τη διατάραξη των υδάτινων οικοσυστημάτων
- ✚ Παρεμπόδιση της διάχυσης του ατμοσφαιρικού οξυγόνου στο νερό των ποταμών και χείμαρρων με αποτέλεσμα την καταστροφή του πυθμένα, ο οποίος αποτελεί τον φυσικό βιότοπο όπου ζουν οι περισσότεροι οργανισμοί των ποταμών
- ✚ Σοβαρές επιπτώσεις στην πανίδα των ποταμών εξαιτίας της τοξικότητας του κατσίγαρου η οποία οφείλεται κύρια στις φαινολικές ενώσεις

Πάντως θα πρέπει να αναφερθεί ότι η οξύτητα των δυσμενών επιπτώσεων στο φυσικό περιβάλλον από τα υγρά απόβλητα των ελαιουργείων περιορίζεται από το γεγονός ότι η λειτουργία των μονάδων αυτών είναι εποχιακή και μάλιστα σε χρόνο χαμηλών θερμοκρασιών και αυξημένων βροχοπτώσεων, συνθήκες οι οποίες ευνοούν τον αυτοκαθαρισμό των υδάτινων αποδεκτών. Ο παράγοντας βέβαια που καθορίζει εάν ο αποδέκτης θα αυτοκαθαριστεί μετά την πάροδο της ελαιουργικής περιόδου και αν θα επιτευχθεί μια σχετική έστω ανάκαμψη του οικοσυστήματος του, είναι η παροχή του αποδέκτη. Στα ποτάμια ή ρέματα με μικρή παροχή δεν υπάρχει συνήθως το χρονικό περιθώριο για αυτοκαθαρισμό, διότι τον Απρίλιο ή Μάιο στερεύουν, ενώ η διάθεση των ελαιουργικών αποβλήτων σταματά τον Φεβρουάριο ή Μάρτιο.



Ανθρώπινες δραστηριότητες

Οι σημαντικότερες ανθρώπινες δραστηριότητες που ασκούνται στην ευρύτερη περιοχή του αεροδρομίου του Ηρακλείου και οδηγούν στην υποβάθμιση των οικοσυστημάτων, στην αλλοίωση της σύνθεσης των φυτοκοινωνιών, στη μείωση της ποικιλότητας και του συνολικού αριθμού των ειδών της χλωρίδας είναι οι ακόλουθες:

- + οικοδομική δραστηριότητα
- + διάνοξη δρόμων – αστική και βιομηχανική ανάπτυξη
- + εκχερσώσεις – επεκτάσεις καλλιεργειών
- + βόσκηση

Οι ανωτέρω δραστηριότητες οι οποίες συνδέονται με την αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος της ευρύτερης περιοχής του αεροδρομίου και την υποβάθμιση των οικοσυστημάτων, έχουν άμεσες και εμφανείς επιδράσεις και στην υποβάθμιση της πανίδας. Οι παράγοντες οι οποίοι έχουν μια ιδιαίτερα δυσμενή επίδραση στην πανίδα της περιοχής είναι:

- + η οικιστική και η βιομηχανική ανάπτυξη
- + ο περιορισμός των φυσικών τοπίων
- + οι επεκτάσεις των καλλιεργειών
- + η χρησιμοποίηση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων στις αγροτικές καλλιέργειες

Οι παράγοντες αυτοί οδήγησαν στην υποβάθμιση της πανίδας της περιοχής, είτε με την καταστροφή και υποβάθμιση των βιοτόπων πολλών ειδών, είτε με την είσοδο στις τροφικές αλυσίδες μιας ποικιλίας βλαπτικών ουσιών με σημαντικές και συχνά απρόβλεπτες συνέπειες στη βιολογική εξέλιξη των πληθυσμών.

Οι δυσμενείς επιδράσεις που προκαλούνται στις ζωοκοινότητες (χερσόβια πανίδα και ορνιθοπανίδα) από τις ανθρώπινες επεμβάσεις συνδέονται αφενός με την καταστροφή του ενδιαίτηματος της πανίδας, που είναι η βλάστηση και αφετέρου με τη γενικότερη όχληση που προκαλείται στους πληθυσμούς των ζώων.

Απορρίμματα

Κύρια πηγή των απορριμμάτων αποτελεί ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου. Επίσης σημαντική πηγή προέλευσης των απορριμμάτων αποτελούν οι τουρίστες που επισκέπτονται τον δήμο για μια ή περισσότερες μέρες. Επιπλέον πηγή προέλευσης απορριμμάτων θεωρείται η γεωργική και κτηνοτροφική δραστηριότητα, ενώ δεν πρέπει να εξαιρεθούν τα ειδικότερα απορρίμματα, όπως τα ελαστικά αυτοκινήτων, τα βιομηχανικά και νοσοκομειακά απόβλητα.

Κλιματική αλλαγή

Ο όρος «κλιματική αλλαγή» χρησιμοποιείται για αναφορές στη μεταβολή του παγκόσμιου κλίματος και ειδικότερα σε μεταβολές μετεωρολογικών συνθηκών μεγάλων χρονικών περιόδων. Οι κλιματικές αλλαγές οφείλονται σε φυσικά αίτια και διαδικασίες, καθώς και σε ανθρώπινες δραστηριότητες με επιπτώσεις στο κλίμα, όπως η τροποποίηση της σύνθεσης της ατμόσφαιρας.

Σύμφωνα με τη Σύμβαση-Πλαίσιο του ΟΗΕ για τις Κλιματικές Αλλαγές (UNFCCC), ο ορισμός για την κλιματική αλλαγή είναι «η μεταβολή στο κλίμα που οφείλεται άμεσα ή έμμεσα σε ανθρώπινες δραστηριότητες», διαφοροποιώντας τον όρο από την κλιματική μεταβλητότητα η οποία οφείλεται σε φυσικά αίτια.

Οι συνεχιζόμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου θα προκαλέσουν επιπρόσθετη αύξηση της θερμοκρασίας και μακροπρόθεσμες αλλαγές σε όλα τα συστατικά του κλιματικού συστήματος, καθώς και αύξηση της πιθανότητας σοβαρών και μη



αναστρέψιμων επιπτώσεων για τους ανθρώπους και τα οικοσυστήματα. Η κλιματική αλλαγή είναι αναμφίβολα η μεγαλύτερη περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική κρίση στην ιστορία της ανθρωπότητας.

Υπάρχουν ωστόσο ακόμα, αρκετές ευκαιρίες στους τομείς των ΑΠΕ και των βελτιώσεων της ενεργειακής αποδοτικότητας, της γεωργίας και της δασοκομίας, καθώς και της ανθεκτικότητας των κοινωνιών, ώστε να επιτύχουμε την επιβράδυνση και τη διαχείριση της κλιματικής αλλαγής.

Ο **περιορισμός της κλιματικής αλλαγής θα απαιτήσει** ουσιαστικές και βιώσιμες μειώσεις στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, οι οποίες μαζί με την προσαρμογή (adaptation) θα μπορέσουν να περιορίσουν τους κινδύνους από την κλιματική αλλαγή.

Η **Ελλάδα** συγκαταλέγεται στο γκρουπ των χωρών με «κακή απόδοση», αν και βελτίωσε τη θέση της, ερχόμενη **35η σε σύνολο 61 κρατών** (6η από το τέλος μεταξύ των χωρών της ΕΕ). Η βελτίωση αυτή **δεν οφείλεται στην εφαρμογή φιλόδοξων πολιτικών, αλλά στην οικονομική ύφεση**, αφού συνεχίζεται η μείωση των συνολικών (απόλυτων) εκπομπών της κατά την περίοδο της κρίσης σε όλο το φάσμα της οικονομίας και ιδιαίτερα σε τομείς, όπως η **βιομηχανία** και οι **αεροπορικές και οδικές μεταφορές**. Την ίδια στιγμή, όμως, η επίδοση στις εκπομπές από τον **οικιακό τομέα** επιδεινώνεται - παρά την μειωμένη κατανάλωση ενέργειας - όπως επίσης επιδεινώνεται η **ενεργειακή αποδοτικότητα**.

Κατανάλωση ενέργειας στην Ελλάδα έχει ως εξής:

- ✚ Ετήσια **αύξηση** κατά 2,4% για το διάστημα **1990-2007** (ιδιαίτερα για τον ηλεκτρισμό, η αύξηση αυτή έφτανε στο 4%)
- ✚ Οι **μεταφορές** και τα **κτήρια** κατέχουν τα σχετικά πρωτεία
- ✚ Η **μείωση** που ακολούθησε από το 2007 κι έπειτα, αποδίδεται στις συνέπειες της οικονομικής κρίσης και όχι στην εφαρμογή μέτρων ενεργειακής αποδοτικότητας.

Ο **οικιακός** και ο **τριτογενής τομέας** καταναλώνουν περίπου το 1/3 της συνολικής ενέργειας, με αποτέλεσμα να ευθύνονται για ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των εκπομπών CO₂ (περισσότερο από **43%**). Αυτή η κατανάλωση προέρχεται κυρίως από: θέρμανση και ψύξη χώρων, παραγωγή ζεστού νερού σε νοικοκυριά, δημόσια και εμπορικά κτίρια.

Υπάρχει μεγάλο **περιθώριο βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης** των κτιρίων, αν εφαρμοστούν τα κατάλληλα μέτρα. Μικρές αλλαγές στην καθημερινότητά μας μπορούν αθροιστικά να φέρουν ουσιαστικά αποτελέσματα.

1.2.3 Υποδομές Εξυπηρέτησης Δικτύων

Στην παρούσα ενότητα γίνεται αναφορά στις υπάρχουσες υποδομές εξυπηρέτησης των δικτύων του Δήμου, οι οποίες αφορούν κυρίως στα δίκτυα ύδρευσης - αποχέτευσης, την επεξεργασία υγρών αποβλήτων και τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων και το ενεργειακό και τηλεπικοινωνιακό δίκτυο.

Τηλεφωνικό Δίκτυο

Ο ΟΤΕ έχει κατασκευάσει και συνεχίζει να βελτιώνει ένα πυκνό δίκτυο σταθερής τηλεφωνίας στο Νομό Ηρακλείου, το οποίο εκτείνεται κατά μήκος του βόρειου παραλιακού άξονα και βασίζεται σε δακτυλίους SDH επί χερσαίων και υποβρυχίων οπτικών ινών, εξασφαλίζοντας διαρκή επικοινωνία εντός νομού αλλά και του τελευταίου με τους άλλους νομούς της Κρήτης και την υπόλοιπη χώρα, μέσω υψηλών ταχυτήτων επικοινωνίας (155 Mbps, 622 Mbps, 2,5 Gbps). Τα βασικά κέντρα του τηλεφωνικού δικτύου του νομού βρίσκονται στο Ηράκλειο (Αριάδνης,



Κνωσού και Θερίσου), ενώ τηλεφωνικά κέντρα έχουν αναπτυχθεί και στις υπόλοιπες αστικές και ημιαστικές περιοχές του νομού (Άνω Βιάννου, Αγίας Βαρβάρας, Αρκαλοχωρίου, Μοιρών, Πύργου και Χερσονήσου) τα οποία συνδέουν όλα τα χωριά. Ταυτόχρονα ένας μητροπολιτικός δακτύλιος με σημεία παρουσίας σε Ηράκλειο και Μοίρες εξασφαλίζει πολύ υψηλές ταχύτητες για την υποστήριξη τηλεεφαρμογών και νέων τεχνολογιών.

Για την σύνδεση των χρηστών με τα τηλεφωνικά κέντρα, ο ΟΤΕ έχει αναπτύξει δίκτυα πρόσβασης που αποτελούνται από χάλκινα καλώδια και καλώδια οπτικών ινών. Τα χάλκινα καλώδια σε πολύ μεγάλο βαθμό έχουν τοποθετηθεί υπόγεια. Σε ελάχιστες περιπτώσεις χρησιμοποιούνται εναέρια χάλκινα καλώδια. Με το δίκτυο πρόσβασης των χάλκινων καλωδίων ο ΟΤΕ προσφέρει όλες τις νέες υπηρεσίες που βασίζονται στην τεχνολογία xDSL, όπως ADSL, HDSL, VDSL, UDSL, SDSL. Πέραν της χρήσης καλωδίων οπτικών ινών για την διασύνδεση των κέντρων του ΟΤΕ, έχει αναπτυχθεί «Δίκτυο Πρόσβασης» δηλαδή δακτύλιοι οπτικών ινών με ΟΝU εντός της πόλης του Ηρακλείου, για την παροχή υπηρεσιών τηλεφωνίας και μετάδοσης δεδομένων (χαμηλών ταχυτήτων και υψηλών ταχυτήτων 2 Mbps και 34 Mbps) υψηλής ποιότητας επικοινωνίας και εναλλακτικής δρομολόγησης στους χρήστες.

Ευρυζωνικά και ασύρματα δίκτυα

Τα ευρυζωνικά δίκτυα αποτελούν τη νέα «λεωφόρο» της πληροφορίας και της επικοινωνίας που επιτρέπει στους χρήστες τη χρήση δικτύων υψηλής ποιότητας, χωρητικότητας και απόδοσης, ορθολογικά ανεπτυγμένα και κοστολογημένα. Επίσης, παρέχουν απεριόριστες δυνατότητες ανταλλαγής δεδομένων, εικόνας και ήχου συμβάλλοντας σημαντικά στην προώθηση του ηλεκτρονικού επιχειρείν, της απασχόλησης και της οικονομικής ανάπτυξης και εξασφαλίζουν πλήθος εφαρμογών και υπηρεσιών σε διάφορους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας (π.χ. εργασία, εκπαίδευση, υγεία, εξυπηρέτηση του πολίτη, επικοινωνία).

Ο Δήμος Ηρακλείου έχει αναπτύξει Ψηφιακή Στρατηγική, στο πλαίσιο της οποίας προβλέπονται συγκεκριμένες κατηγορίες δράσεων για την ανάπτυξη της ευρυζωνικότητας. Πιο συγκεκριμένα:

A) Ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών

- Λειτουργία του Μητροπολιτικού Ευρυζωνικού Δικτύου Οπτικών Ινών (Metropolitan Area Network) που διασυνδέει σχολεία, νοσοκομεία, δημόσιες υπηρεσίες, εφορίες, εκπαιδευτικά ιδρύματα, ερευνητικά κέντρα κλπ.).
- Λειτουργία και επέκταση Σημείων Ασύρματης Ευρυζωνικής Πρόσβασης στο Διαδίκτυο σε χώρους προσβάσιμους από το κοινό (Wireless Hotspots). αναβάθμιση του ασύρματου δικτύου ελεύθερης πρόσβασης του Δήμου. Οι χρήστες του απολαμβάνουν πλέον αυξημένες ταχύτητες και ποιότητα της υπηρεσίας, αφού οι δυνατότητες ανεβάσματος και κατεβάσματος δεδομένων (download – Upload) έχουν αυξηθεί 50%. Το ασύρματο δίκτυο του Δήμου Ηρακλείου είναι το μεγαλύτερο δημοτικό δίκτυο Wi-Fi στην Ελλάδα και αποτελείται από 125 σημεία πρόσβασης, που εξυπηρετούν πάνω από 850 μοναδικούς χρήστες καθημερινά με μία κίνηση δεδομένων πάνω από 80GB το 24ωρο.
- Λειτουργία Τοπικών Κέντρων Ελεύθερης Πρόσβασης στο Διαδίκτυο στο Πολύκεντρο Νεολαίας.

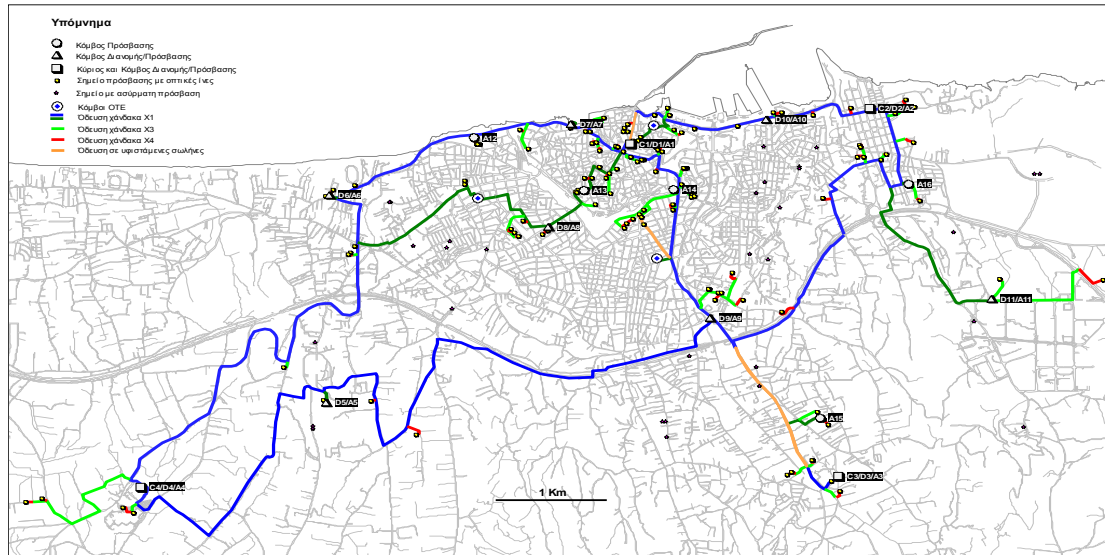
B) Ανάπτυξη ευρυζωνικού περιεχομένου και υπηρεσιών

- Ανάπτυξη Συστήματος Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών μέσω Διαδικτύου
- Ηλεκτρονικό Σύστημα Περιήγησης στην Πόλη του Ηρακλείου



- Ψηφιοποίηση Αρχείων Βικελαίας Δημοτικής Βιβλιοθήκης

Το Μητροπολιτικό Δίκτυο Ηρακλείου



Πηγή: Κέντρο Επικοινωνιών και Δικτύων, Πανεπιστήμιο Κρήτης

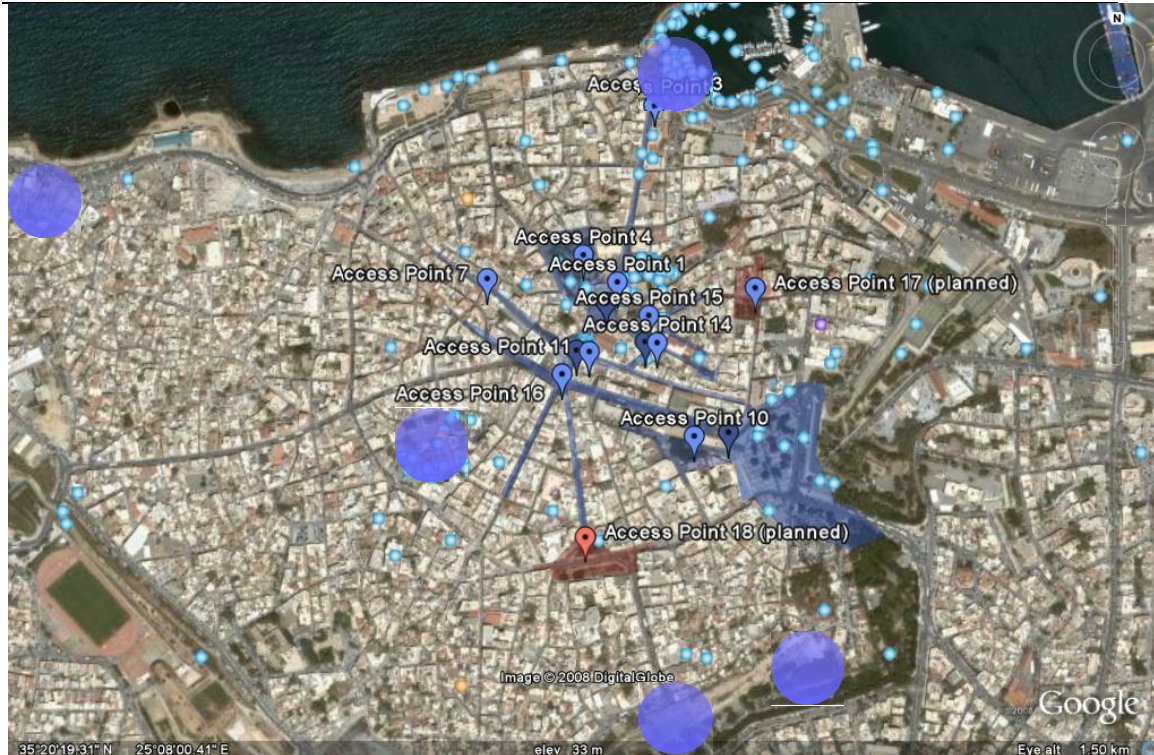
Παράλληλα, ο Δήμος έχει αναπτύξει Ασύρματο Δίκτυο το οποίο καλύπτει εσωτερικούς χώρους του Δήμου, αλλά και εξωτερικούς χώρους τόσο στις πόλεις όσο και στα χωριά. Συγκεκριμένα, στο κτίριο της οδού Ανδρόγεω καλύπτονται το Πολύκεντρο, η αίθουσα εκδηλώσεων και το φουαγιέ στον 2ο όροφο καθώς και ο 4ος όροφος. Στο Δημαρχείο στη Λότζια, οι αίθουσες Ε. Βενιζέλου και Α. Παπανδρέου διαθέτουν ασύρματο δίκτυο.

Στους εξωτερικούς χώρους, το ασύρματο δίκτυο καλύπτει σχεδόν ολόκληρο το κέντρο της πόλης, όπως φαίνεται στον επόμενο χάρτη. Εκτός από αυτά τα σημεία προσφέρεται η υπηρεσία σε περιφεριακά χωριά του Δήμου Ηρακλείου όπως: Άγιος Σίλας, Πετροκέφαλο, Άγιος Μύρωνας, Κάτω Ασίτες, Κεράσια, Αυγενική, Ρουκάνι, Σκαλάνι, Φορτέτσα και Καρκαδιώτισσα, Το Ασύρματο Δίκτυο του Δήμου Ηρακλείου αναπτύσσεται και επεκτείνεται για ακόμα περισσότερη κάλυψη.

Σημεία Ασύρματης Ευρυζωνικής Πρόσβασης (Wireless Hotspots) και Περιοχή Κάλυψης Ασύρματου Δικτύου του Δήμου Ηρακλείου



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ



Πηγή: Google Earth

Αντίστοιχη δυνατότητα προσφέρεται στους επιβάτες που διακινούνται μέσω του Λιμένα Ηρακλείου. Ο Οργανισμός Λιμένος Ηρακλείου είναι ο πρώτος Οργανισμός Λιμένα που προσφέρει την δυνατότητα ασύρματης πρόσβασης στο διαδίκτυο, στο πλαίσιο προγράμματος για ανάπτυξη υποδομών Wireless Hot Spot σε όλα τα λιμάνια της χώρας. Επίσης, τα τελευταία χρόνια έχουν χρηματοδοτηθεί αρκετές επιχειρήσεις του Δήμου, ειδικά του τουριστικού κλάδου και του κλάδου εστίασης, για την ανάπτυξη σημείων ασύρματης ευρυζωνικής πρόσβασης, εκμεταλλευόμενες κοινοτικές επιχορηγήσεις.

Τέλος, ο Δήμος έχει αναπτύξει διαδραστική διαδικτυακή πύλη (portal) για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Μέσω της πύλης αυτής ο δημότης μπορεί:

1. Να υποβάλει προς τη Δημοτική αρχή αιτήματα για έκδοση διαφόρων τύπων πιστοποιητικών, αιτήματα παραπόνων, βλαβών καθώς επίσης και να παίρνει πληροφορίες από τις δημοτικές υπηρεσίες.
2. Να παίρνει απάντηση σε αιτήματά του μεταξύ των οποίων και ηλεκτρονικά πιστοποιητικά όταν κατοχυρωθεί η ηλεκτρονική υπογραφή.
3. Να παίρνει πληροφορίες προσωπικού χαρακτήρα, όπως δημοτική και φορολογική ενημερότητα. Να κάνει ηλεκτρονικές πληρωμές και να παίρνει ειδοποιήσεις.
4. Να διατυπώνει την γνώμη του σε ηλεκτρονικές διαβουλεύσεις και forum ανταλλαγής ιδεών.
5. Να ενημερώνεται για τοπικά γεγονότα, εκδηλώσεις κτλ και να έχει πρόσβαση σε χρηστικές πληροφορίες όπως κινηματογράφοι, διανυκτερεύοντα φαρμακεία κ.α.

Ο Δήμος Ηρακλείου στηρίζει ποικίλες πρωτοβουλίες ενίσχυσης των υποδομών πληροφορικής και επικοινωνιών, όπως και την ανάπτυξη εφαρμογών για την εξυπηρέτηση του πολίτη και του επισκέπτη. Γι' αυτό το Ηράκλειο δικαίως έχει αποκτήσει την ισχυρή ταυτότητα της «**έξυπνης πόλης**». Ειδικότερα τα τελευταία



χρόνια ενδυναμώνει το «οικοσύστημα» πληροφορικής και επικοινωνιών, επιταχύνοντας τη συνεχή αλλαγή της σε μια πρωτοπόρα έξυπνη πόλη με ισχυρό brandname. Ήδη βρίσκεται στη λίστα του Intelligent Community Forum, διεθνούς οργανισμού που εδρεύει στη Νέα Υόρκη, ως μια από τις 21 πιο έξυπνες πόλεις του κόσμου τα τρία τελευταία έτη (2012-2014). Οι δείκτες αξιολόγησης είναι η ευρυζωνική συνδεσιμότητα, αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στον τομέα της εργασίας, η καινοτομία, η χρήση από τους πολίτες των νέων τεχνολογιών στην καθημερινή τους ζωή και οι ενέργειες προβολής της πόλης.

Ανάπτυξη Στρατηγικής Έξυπνης Πόλης

Ως Έξυπνη Πόλη, το Ηράκλειο έχει αγωνιστεί για να αξιοποιήσει αυτές τις πρώτες επιτυχίες καθώς έχει αποδειχθεί ότι το Ηράκλειο και οι Ηρακλιώτες έχουν την ικανότητα να καινοτομούν και να βελτιώνουν την πόλη τους. Αυτός είναι ο λόγος που εδώ και πολλά χρόνια η πόλη του Ηρακλείου έχει αναπτύξει μια στρατηγική έξυπνης πόλης για να γίνει πιο ανταγωνιστική σε εθνικό, μεσογειακό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Η στρατηγική αυτή βασίζεται σε κάποιους βασικούς άξονες ανταγωνιστικότητας που περιλαμβάνουν :

- την εξειδίκευση της οικονομίας και του εργατικού δυναμικού,
- τη θέσπιση στρατηγικών στόχων και τη συλλογική διαχείρισή τους,
- τη συνεργασία με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και το ΙΤΕ
- τη ποιότητα ζωής του αστικού περιβάλλοντος,
- την ύπαρξη ισχυρών υποδομών μεταφορών και τηλεπικοινωνιών

Το 2008, ο Δήμαρχος Ηρακλείου και άλλοι 14 Δήμαρχοι της Κρήτης και των νησιών του Αιγαίου υπέγραψαν τον «Καταστατικό Χάρτη υποχρεώσεων των Δημοτικών αρχών έναντι των πολιτών στην Κοινωνία της γνώσης». Ο χάρτης αυτός περιέχει έξι μεγάλες πολιτικές που οδηγούσαν τα βήματά μας στα επόμενα χρόνια.

I: Υποχρέωση για παροχή ελεύθερης πρόσβασης στο διαδίκτυο και ασφάλειας των προσωπικών δεδομένων.

II: Υποχρέωση παροχής ψηφιακών υπηρεσιών και περιεχομένου.

III: Υποχρέωση υιοθέτησης ανοικτών προτύπων.

IV: Υποχρέωση υιοθέτησης πολιτικών πράσινων ΤΠΕ.

V: Υποχρέωση διευκόλυνσης της , με ψηφιακό τρόπο , συμμετοχής.

VI: Υποχρέωση για κατάρτιση στη χρήση νέων τεχνολογιών

Ο Δήμος Ηρακλείου υπέγραψε τον Μάρτιο του 2011 το σύμφωνο των Δημάρχων που αποτελεί μια φιλόδοξη πρωτοβουλία συμμετοχής των τοπικών αρχών και των πολιτών με στόχο την μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης, την εξοικονόμηση πόρων και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών.

Η πρωτοβουλία αυτή της ευρωπαϊκής επιτροπής έχει ως κύριο στόχο την μείωση του ποσοστού εκπομπής του CO₂ κατά τουλάχιστον 20% έως το 2020. Για τον σκοπό αυτό καταρτίστηκε το Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας (Σ.Δ.Α.Ε) ως εργαλείο προσδιορισμού και πιστοποίησης της της ενεργειακής πολιτικής του Δήμου καθώς και της πρόθεσής του για την επίτευξη του παραπάνω στόχου.

Σημαντικό ρόλο στην κατάρτιση του Σ.Δ.Α.Ε αποτέλεσε η συμμετοχή του Δήμου Ηρακλείου μετά από πρόταση του ενεργειακού Κέντρου της Περιφέρειας Κρήτης στο έργο Govenant Caracity που συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Ευρώπη



– Ευφυής Ενέργεια και έχει ως στόχο να υποστηρίξει την ανάπτυξη Σχεδίων Δράσεων για την Βιώσιμη Ενέργεια στην Ευρώπη.

Εξειδικευμένη Οικονομία

Κατά τα τελευταία χρόνια, οι θεσμικοί παράγοντες της πόλης, καθώς και δημόσιοι και ιδιωτικοί οργανισμοί έχουν συνεργαστεί στενότερα για να προωθήσουν και να αξιοποιήσουν τα πλεονεκτήματα της πόλης.

Ο Δήμος Ηρακλείου έχει μια οικονομία με συγκριτικά πλεονεκτήματα τον Αγροτοδιατροφικό τομέα και τον Τουρισμό. Αναδυόμενοι τομείς της οικονομίας είναι ο τομέας Περιβάλλον / ενέργεια και ο τομέας καινοτομία/ νέες τεχνολογίες.

Υπάρχει επίσης ένα εξαιρετικά εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό για να υποστηρίξει αυτήν την οικονομία.

Με βάση αυτές τις εξειδικεύσεις, έχει αναπτυχθεί μια στρατηγική για την προώθηση και την υποστήριξη αυτών των πλεονεκτημάτων η οποία υιοθετεί την έννοια της «έξυπνης πόλης».

Τρόπος Λειτουργίας της Έξυπνης Πόλης

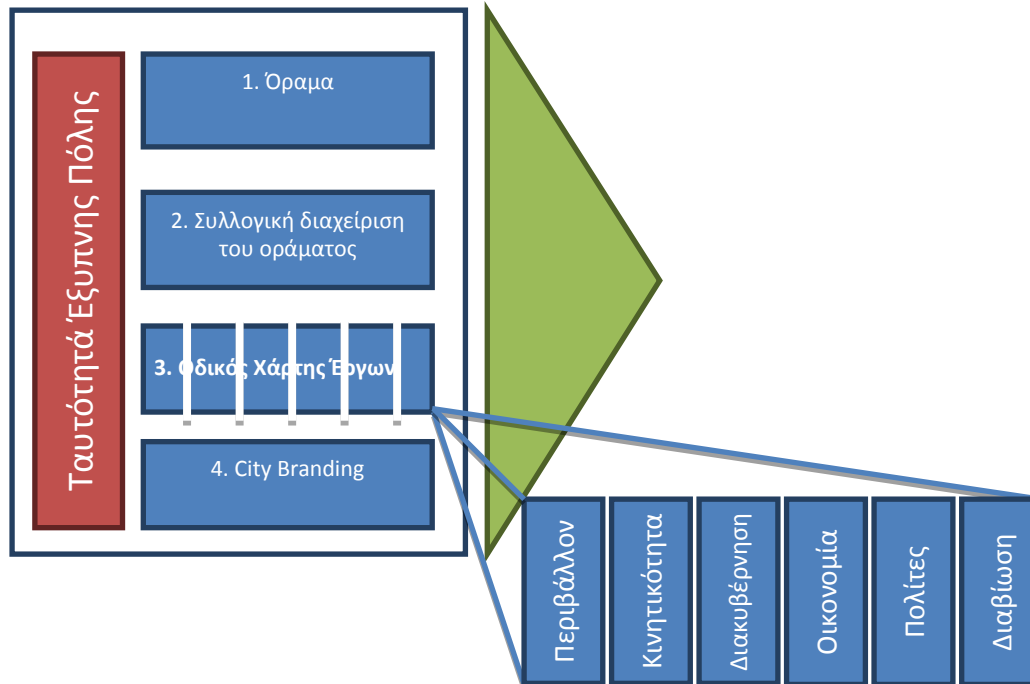
Όπως αναφέρεται παραπάνω, οι παραδοσιακές λύσεις στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι πόλεις σήμερα δεν επαρκούν πλέον. Είναι απαραίτητη μία θεμελιώδη αλλαγή στον τρόπο αντίληψης και λειτουργίας της πόλης.

Το παραδοσιακό μοντέλο λειτουργίας για μια πόλη έχει βασιστεί γύρω από υπηρεσίες που λειτουργούν ως ανεξάρτητες και μη συνδεδεμένες οντότητες που συχνά έχουν σχεδιαστεί με γνώμονα την λειτουργία τους και όχι τις ανάγκες των πολιτών. Ως αποτέλεσμα:

- Κάθε πολίτης ή επιχείρηση πρέπει να αλληλοεπιδρά ξεχωριστά με κάθε υπηρεσία δημιουργώντας έτσι πολλαπλά σημεία επαφής και όχι ένα σημείο το οποίο είναι προσαρμοσμένο για να καλύπτει τις ανάγκες τους
- Τα δεδομένα και οι πληροφορίες συνήθως κλειδώνονται μέσα σε κάθε υπηρεσία περιορίζοντας τη δυνατότητα για συνεργασία και καινοτομία καθώς και της επίσπευσης μεταρρυθμίσεων σε ολόκληρη την πόλη

Οι έξυπνες πόλεις πρέπει να αναπτύξουν νέα μοντέλα λειτουργίας που οδηγούν στην καινοτομία και στην συνεργασία μεταξύ αυτών των ανεξάρτητων υπηρεσιών.

Αυτό απεικονίζεται στο παρακάτω σχήμα που περιγράφει την λειτουργία ενός ανανεωμένου στρατηγικού σχεδίου μιας έξυπνης πόλης.



Οι Κεντρικοί Άξονες της πολιτικής για το όραμα «Ηράκλειο, έξυπνη πόλη»

Υπάρχουν διάφορα διεθνή πρότυπα για την έξυπνη πόλη και διάφορες προσεγγίσεις σχετικά με τους κεντρικούς άξονες που διέπουν την έξυπνη πόλη. Με την εμπειρία που έχει αποκτήσει τα τελευταία χρόνια και σύμφωνα με τις δυνάμεις και τις δυνατότητες της πόλης, το Ηράκλειο έχει επιλέξει τους εξής κύριους άξονες με τους οποίους ορίζει και ευθυγραμμίζει την «έξυπνη» δραστηριότητά του:





Στα πλαίσια αυτά ο Δήμος Ηρακλείου χαράσσει μία στρατηγική δεκαετίας με:

✚ **1^ο ορόσημο 2020**

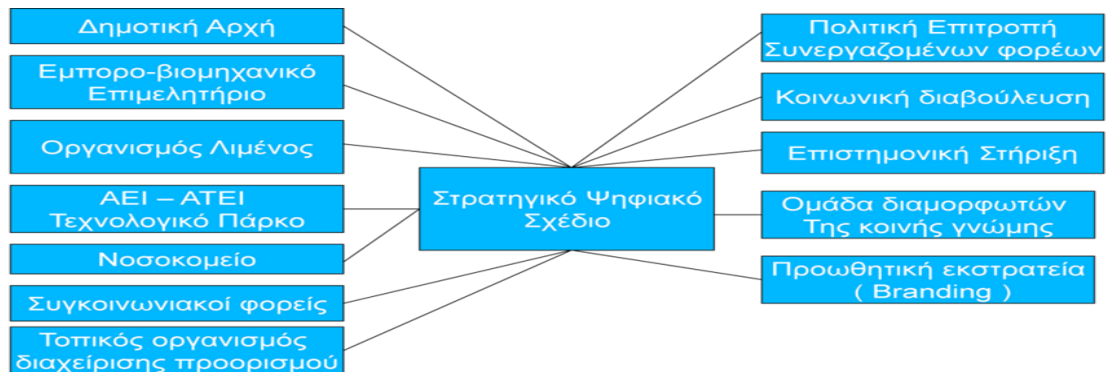
✚ **2^ο ορόσημο 2025**

- Οι στόχοι αναθεωρούνται διαρκώς με βάση τις νέες κοινωνικές ανάγκες αλλά και τις τεχνολογίες εξελίξεις οι οποίες στην εποχή μας είναι ραγδαίες.
- Το στρατηγικό σχέδιο έχει συμβουλευτικό και όχι περιοριστικό χαρακτήρα
- η αρμόδια δημοτική υπηρεσία και η επιτροπή Έξυπνης Πόλης κατευθύνουν και αξιολογούν την ολοκλήρωση των επιμέρους δράσεων ενώ παράλληλα δημιουργούν τις προϋποθέσεις αναθεώρησής του στρατηγικού σχεδίου

Το **Όραμα της Έξυπνης Πόλης**, στη σημερινή δύσκολη κοινωνικοοικονομική κατάσταση, εμπεριέχει αυξημένη κοινωνική σημασία στο βαθμό που αυτό συμβάλλει στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Κοινωνική συνοχή σε μία έξυπνη πόλη σημαίνει:

- ✚ Κάλυψη των αναγκών που συνάδουν με την έννοια της «Έξυπνης Πόλης» για το μεγαλύτερο δυνατό κομμάτι των κατοίκων της πόλης (ισσόροπες επενδύσεις- μεταβολές, εξισορρόπηση ανισοτήτων στην προσβασιμότητα κ.α.). Έμφαση σε άτομα με περιορισμένη κινητικότητα και προσβασιμότητα σε υπηρεσίες (ηλικιωμένους, παιδιά, ΑΜΕΑ κλπ)
- ✚ Η αναβάθμιση των δημόσιων και κοινωνικών δομών στοχεύει στην εξυπηρέτηση του συνόλου των κατοίκων ανεξαρτήτως οικονομικής τάξης, χωρικής και κοινωνικής προέλευσης, τόπου κατοικίας και προσβασιμότητας στις υπηρεσίες. Στόχος είναι η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής με οριζόντια εφαρμογή στους πολίτες
- ✚ Η συμμετοχικότητα στη διαμόρφωση της αναπτυξιακής πορείας της πόλης εμπλέκει όλους τους πολίτες (ανάπτυξη εφαρμογών διαβούλευσης, συμμετοχικότητας κλπ.)
- ✚ Οι καινοτομίες/ νέοι τομείς έρευνας περιλαμβάνουν και συσχετίζουν την κοινωνική διάσταση των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων σε πλήθος κοινωνικών ομάδων και συλλογικοτήτων.

Τον Ιανουάριο του 2015 το Δημοτικό Συμβούλιο συγκρότησε την επιτροπή για την προώθηση της αστικής ταυτότητας «Ηράκλειο, Έξυπνη πόλη». Το έργο της επιτροπής είναι να συμφωνηθεί ένα όραμα το οποίο είναι ελκυστικό, χωρίς αποκλεισμούς και αρκετά συγκεκριμένο για να οδηγήσει στη δημιουργία ενός οδικού χάρτη επιμέρους έργων και πρωτοβουλιών για να ωθήσουν την πόλη προς το μέλλον.



Οι μέχρι τώρα δραστηριότητες έχουν οδηγήσει το Ηράκλειο στο να δημιουργήσει και να αναπτύξει έναν Οδικό Χάρτη Έργων που περιλαμβάνει πολλά έργα τα οποία έχουν αποδώσει καρπούς ως αποτέλεσμα των στρατηγικών που έχουν τεθεί σε εφαρμογή.

- Για παράδειγμα, τα τελευταία χρόνια, το Ηράκλειο απολαμβάνει μια ταχεία ανάπτυξη των ευρυζωνικών υπηρεσιών και υποδομών που έχουν τεθεί σε αποτελεσματική και καινοτόμα χρήση. Οι Ευρυζωνικές υποδομές πλησιάζουν το 100% της κάλυψης του πληθυσμού αν και τα ποσοστά χρήσης είναι σχετικά χαμηλά σε σύγκριση με το μέσο όρο της ΕΕ, ο αριθμός τους αυξάνει σταθερά. Οι ταχύτητες επίσης αυξάνονται, καθώς και η υιοθέτηση των νεότερων τεχνολογιών όπως VDSL, ασύρματες ευρυζωνικές υπηρεσίες καθώς και δορυφορικές συνδέσεις. Το Ηράκλειο είναι μια από τις πάνω από 70 πόλεις στην Ελλάδα που έχει Μητροπολιτικό δημοτικό δίκτυο οπτικών ινών. Η χρήση αυτού του Δικτύου Οπτικών Ινών έχει αυξήσει δραματικά τις ταχύτητες σύνδεσης από 2 και 8 Mbps σε 100 Mbps ανά συνδρομητή με προοπτική να αυξηθεί ακόμα περισσότερο στο 1Gbps. Το δίκτυο αυτό συνδέει πάνω από 60 σχολεία και πολλές δημόσιες υπηρεσίες που εξυπηρετούν πάνω από 18.000 μαθητές και 5.500 δημόσιους υπάλληλους.
- Το Ηράκλειο διαθέτει το μεγαλύτερο Δημοτικό δίκτυο wi-fi ελεύθερης πρόσβασης της χώρας που είναι σε συνεχή λειτουργία από τις αρχές του 2008 και συνεχώς επεκτείνεται και αναβαθμίζεται.
- Διαθέτει μία δημοφιλή δημόσια διαδικτυακή πύλη (www.heraklion.gr) η οποία προσφέρει 163 διαφορετικές ηλεκτρονικές υπηρεσίες όλων των επιπέδων.
- Διαθέτει σειρά ιστοσελίδων που διαθέτουν πλούσιο ψηφιακό ιστορικό και πολιτιστικό περιεχόμενο.

Στο πλαίσιο του Στρατηγικού Σχεδίου του Δήμου Ηρακλείου για την «Έξυπνη Πόλη» και μέσα από την συνεχή λειτουργία της επιτροπής για την «Έξυπνη Πόλη», σχεδιάζονται και υλοποιούνται δράσεις που οργανώνονται σε 6 Άξονες και 3 τομείς παρέμβασης ανά Άξονα όπως αποτυπώνονται στο παρακάτω σχήμα:



| 1 : Περιβάλλον | 2 : Κινητικότητα | 3 : Διακυβέρνηση | 4 : Οικονομία | 5 : Πολίτες | 6 : Διαβίωση |
|--|---|---|---|---|---|
| <ul style="list-style-type: none"> • 1.1 : Έξυπνα Κτίρια • 1.2 : Διαχείριση Πόρων • 1.3 : Βιώσιμος Αστικός Σχεδιασμός | <ul style="list-style-type: none"> • 2.1 : Αποδοτικές Μεταφορές • 2.2 : Πολλαπλοί Τρόποι Πρόσβασης • 2.3 : Τεχνολογική Υποδομή | <ul style="list-style-type: none"> • 3.1 : Online Υπηρεσίες • 3.2 : Υποδομή • 3.3 : Ανοιχτή Διακυβέρνηση | <ul style="list-style-type: none"> • 4.1 : Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία • 4.2 : Παραγωγικότητα • 4.3 : Τοπική και Παγκόσμια Σύνδεση | <ul style="list-style-type: none"> • 5.1 : Κοινωνική Ένταξη και Συμμετοχή • 5.2 : Εκπαίδευση • 5.3 : Δημιουργικότητα | <ul style="list-style-type: none"> • 6.1 : Πολιτισμός και Ευεξία/ Κοιν. Ισότητα- συνοχή • 6.2 : Ασφάλεια • 6.3 : Υγεία και Πρόνοια |

Ηλεκτροδότηση

Το Ηράκλειο ηλεκτροδοτείται από τον ΑΗΣ Λινοπεραμάτων στο Γάζι, που αποτελεί τον πυρήνα παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος στο Νομό Ηρακλείου. Η πρώτη Μονάδα του σταθμού τέθηκε σε λειτουργία το 1965. Ο ΑΗΣ Λινοπεραμάτων κατέχει κεντροβαρική θέση στην ηλεκτροπαραγωγή της Περιφέρειας Κρήτης καθώς η μισή περίπου ετήσια παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια στο νησί, προέρχεται από τον συγκεκριμένο σταθμό.

Συλλογή και Επεξεργασία Στερεών Αποβλήτων

Με τον όρο «διαχείριση των Αστικών Στερεών Αποβλήτων (ΑΣΑ), αποδίδεται το σύνολο των ενεργειών που θα πρέπει να κάνουν τόσο οι δημότες που παράγουν ΑΣΑ, όσο και η υπεύθυνη διαχειριστική αρχή για την επιτυχή και ολοκληρωμένη διαχείριση των ΑΣΑ.

Ο Δήμος Ηρακλείου έχει καταρτίσει το Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων Δήμου Ηρακλείου, που εγκρίθηκε τον Φεβρουάριο 2016 (ΑΔΣ 76/29.02.2016), με βάση το άρθρο 67 του Ν. 3852/2010.

Οι στόχοι του τοπικού σχεδίου του Δήμου Ηρακλείου είναι σε συμφωνία με τους στόχους που έχουν τεθεί τόσο από τον ΕΣΔΑ όσο και από τον ΠΕΣΔΑ καθώς καλύπτει τους στόχους και των δύο σχεδιασμών. Για την ποσοτικοποίηση των στόχων έχει θεωρηθεί ότι η παραγωγή ΑΣΑ το διάστημα 2016-2020 θα είναι της τάξης των 95.000 τόνων ετησίως και ότι ο πληθυσμός θα είναι περί τους 176.268 κατοίκους, επομένως οι ποσότητες ανά κάτοικο και έτος 538,95 kg.

Επιπρόσθετα για την εξαγωγή των ποσοτήτων ανά ρεύμα αποβλήτων, υιοθετήθηκε η ποσοστιαία ανάλυση της σύστασης των ΑΣΑ που παρουσιάζεται στον ΠΕΣΔΑ Κρήτης και επομένως η εκτιμώμενη ποσότητα απορριμμάτων ανά ρεύμα το 2020 στο Δ. Ηρακλείου έχει ως εξής:

| Ποσοστιαία και ποσοτική σύνθεση των ΑΣΑ | | |
|---|-----------|---------------|
| ΕΙΔΟΣ | ΠΟΣΟΣΤΟ % | ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ (t) |
| Οργανικά | 39,15 | 37.192,5 |
| Χαρτί - Χαρτόνι | 19,94 | 18.943,0 |
| Πλαστικά | 16,85 | 16.007,5 |
| Μέταλλα | 4,95 | 4.702,5 |
| Γυαλί | 5,33 | 5.063,5 |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | |
|--------|-------|----------|
| Ξύλο | 1,60 | 1.520,0 |
| Λοιπά | 12,18 | 11.571,0 |
| ΣΥΝΟΛΟ | 100 | 95.000,0 |

Για την επίτευξη των προαναφερόμενων ποσοτικών στόχων, επισημαίνονται ως ιδιαίτερα σημαντικές δράσεις :

- Για τα βιοαπόβλητα, οι ειδικοί καφέ κάδοι συλλογής, σε περιοχές αστικού χαρακτήρα
- Για τα Βιοαποδομήσιμα Αστικά Απόβλητα :
 - ✓ η οικιακή κομποστοποίηση και διαλογή στην πηγή
 - ✓ το δίκτυο συλλογής χαρτιού (έντυπου και συσκευασίας)
 - ✓ η εκτροπή βιοαπόβλητων και χαρτιού από την μονάδα επεξεργασίας σύμμεικτων αποβλήτων
- Για τα ανακυκλώσιμα υλικά
 - ✓ ενημέρωση των πολιτών
 - ✓ αποτροπή κλοπής από τους μπλε κάδους
 - ✓ τοποθέτηση ειδικών κάδων συλλογής γυαλιού σε καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος
 - ✓ δίκτυο συλλογής έντυπου χαρτιού από σχολεία και υπηρεσίες
- Τα Πράσινα Σημεία, όπου προτείνεται σταδιακή κατασκευή 7 πράσινων σημείων
- Οι Πράσινες Νησίδες (μικρά πράσινα σημεία συλλογής) και βυθιζόμενοι κάδοι.

Ποσοτικοί στόχοι διαχείρισης βιοαποβλήτων

Χωριστή συλλογή βιοαποβλήτων (t)

| | | |
|---|-----|----------|
| Παραγωγή βιοαποβλήτων 2020 (t) | | 37.192,5 |
| Συλλογή χωριστή βιοαποβλήτων | 40% | 14.877,0 |
| > Οικιακή κομποστοποίηση | 3% | 1.115,8 |
| > Διαλογή στην πηγή (καφέ κάδοι, κλαδέματα) | 37% | 13.761,2 |

Εκτροπή ΒΑΑ

Ποσοτικοποίηση στόχων εκτροπής ΒΑΑ από την ταφή

| | Ποσοστό (%) | Ποσότητα (t) |
|--|-------------|--------------|
| Συνολικός στόχος εκτροπής ΒΑΑ (t) | | 44.435,5 |
| Μέσω δικτύων χωριστής συλλογής | 63,32% | 28.137,1 |
| > Εκτροπή από δίκτυο βιοαποβλήτων | | 14.877,0 |
| > Εκτροπή από δίκτυο συλλογής χαρτιού | | 13.260,1 |
| Μέσω επεξεργασίας σύμμεικτων ΑΣΑ | 36,68% | |
| > Εκτροπή ΒΑΑ από επεξεργασία σύμμεικτων | | 16.298,4 |

Προδιαλογή 4 ρευμάτων ανακυκλώσιμων υλικών

Στόχοι διαχείρισης ανακυκλώσιμων υλικών 2020

| Υλικό | Παραγωγή ανακυκλώσιμων υλικών (t) | Ποσοστό ανάκτησης με προδιαλογή (%) | Ποσότητα ανάκτησης με προδιαλογή (t) |
|---------------|-----------------------------------|-------------------------------------|--------------------------------------|
| Χαρτί-Χαρτόνι | 18.943,0 | 70,0% | 13.260,1 |
| Πλαστικό | 16.007,5 | | 18.041,5 |
| | | | 31.301,6 |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| Μέταλλο | 4.702,5 | | | | | | | | |
|--|-------------------------|---------------------------|----------------------------|-------------------------------|---------------------------------|---|----------------------|---------------------------------|---------------|
| Γυαλί | 5.063,5 | | | | | | | | |
| Ξύλο | 1.520,0 | 70,0% | | 1.064 | | | | | |
| Ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασίας | | | | | | | | | |
| ΥΛΙΚΟ | ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΣΑ (%) | ΠΟΣΟΤΗΤΑ (t) | ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ | | | | | | |
| | | | ΣΤΟΧΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ 2020 (%) | ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ 2020 (t) | | | | | |
| ΧΑΡΤΙ - ΧΑΡΤΟΝΙ | 4,99 | 4.740,5 | 92,00 | 4.361,26 | | | | | |
| ΠΛΑΣΤΙΚΟ | 11,8 | 11.210,0 | 70,00 | 7.847,00 | | | | | |
| ΜΕΤΑΛΛΟ | 3,96 | 3.762,0 | 70,00 | 2.633,40 | | | | | |
| ΓΥΑΛΙ | 5,06 | 4.807,0 | 70,00 | 3.364,90 | | | | | |
| ΞΥΛΟ | 1,00 | 950,0 | 80,00 | 760,00 | | | | | |
| ΣΥΝΟΛΟ | 26,81 | 25.469,5 | 74,47 | 18.966,56 | | | | | |
| Προδιαλογή ανακυκλώσιμων και βιοαποβλήτων | | | | | | | | | |
| ΕΙΔΟΣ | ΠΟΣΟΣΤΟ % | ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΕΣ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ (t) | ΠΡΟΔΙΑΛΟΓΗ (t) | | | | | | |
| Οργανικά | 39,15 | 37.192,5 | 14.877,0 | | | | | | |
| Χαρτί - Χαρτόνι | 19,94 | 18.943,0 | 13.260,10 | | | | | | |
| Πλαστικά | 16,85 | 16.007,5 | 18.041,45 | | | | | | |
| Μέταλλα | 4,95 | 4.702,5 | | | | | | | |
| Γυαλί | 5,33 | 5.063,5 | 1.064,00 | | | | | | |
| Ξύλο | 1,60 | 1.520,0 | 1.880,29 | | | | | | |
| Λοιπά | 12,18 | 11.571,0 | 49.122,84 | | | | | | |
| ΣΥΝΟΛΟ | 100,00 | 95.000,0 | 51,71% | | | | | | |
| Ποσότητα απορριμμάτων προς ταφή | | | | | | | | | |
| ΕΙΔΟΣ | ΠΟΣΟΣΤΟ % | ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ (t) | | ΠΡΟΔΙΑΛΟΓΗ (t) | ΠΡΟΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΣΥΜΜΕΙΚΤΩΝ (t) | ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΑΠΟ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΣΥΜΜΕΙΚΤΩΝ (t) | ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ (t) | ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣ ΤΑΦΗ (t) | |
| Οργανικά | 39,15 | 37.192,50 | 56.135,50 | 28.137,10 | 27.998,40 | 16.298,40 | 44.435,50 | 11.700,00 | |
| Χαρτί | 19,94 | 18.943,00 | 25.773,50 | 18.041,45 | 7.732,05 | 1.159,81 | 19.201,26 | 6.572,24 | |
| Πλαστικά | 16,85 | 16.007,50 | | | | | | | |
| Μέταλλα | 4,95 | 4.702,50 | 1.520,00 | 1.064,00 | 456,00 | 114,00 | 1.178,00 | 342,00 | |
| Γυαλί | 5,33 | 5.063,50 | | | | | | | |
| Ξύλο | 1,60 | 1.520,00 | 1.520,00 | 1.064,00 | 456,00 | 114,00 | 1.178,00 | 342,00 | |
| Λοιπά | 12,18 | 11.571,00 | 11.571,00 | 1.880,29 | 9.690,71 | 121,13 | 2.001,42 | 9.569,58 | |
| ΣΥΝΟΛΟ | 100,00 | 95.000,00 | 95.000,00 | 49.122,84 | 45.877,16 | 17.693,34 | 66.816,18 | 28.183,82 | |
| | | | | | | | | ΠΟΣΟΣΤΟ Α.Σ.Α. ΠΡΟΣ ΤΑΦΗ | 29,67% |

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (ΚΥΑ 50910/2727/2005), με την οποία ορίζονται οι υπόχρεοι φορείς διαχείρισης στερεών αποβλήτων, υπόχρεος φορέας για την συλλογή και μεταφορά των αποβλήτων είναι ο Δήμος.

Η υπηρεσία Καθαριότητας του Δήμου Ηρακλείου εκτελεί συγκεκριμένο πρόγραμμα αποκομιδής διαιρώντας την πόλη σε τομείς καθαριότητας. Παράλληλα και σε συνεργασία με τον Ενιαίο Σύνδεσμο Διαχείρισης Απορριμμάτων Κρήτης (ΕΣΔΑΚ), υλοποιεί δράσεις με σκοπό την επίτευξη των παρακάτω στόχων:



- την μείωση της παραγωγής των ΑΣΑ
- την διαλογή αυτών στον τόπο παραγωγής τους
- την σωστή συγκέντρωσή τους
- την προγραμματισμένη με ακρίβεια αποκομιδή τους
- την ανακύκλωση των ανακυκλούμενων υλικών και
- την ασφαλή διάθεση των υπολοίπων στο περιβάλλον

Α) Φάση προσωρινής αποθήκευσης

Η άναρχη δόμηση που παρουσιάζεται στην πόλη του Ηρακλείου και κατ' επέκταση οι ιδιαιτερότητες διαφόρων περιοχών, ώθησαν τους αρμοδίους στην Υπηρεσία Καθαριότητας προς εξεύρεση λύσεων, οι οποίες να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της κάθε περίπτωσης. Στα πλαίσια αυτά, σήμερα στο Δήμο Ηρακλείου αναπτύσσονται τα παρακάτω είδη μέσων Προσωρινής Αποθήκευσης:

- ✚ Κυλιόμενοι κάδοι δύο κύριων τύπων και μεγεθών
- ✚ Μεγάλοι απορριμματοδέκτες – πρέσες

Κυλιόμενοι κάδοι: Ο αριθμός τους ανέρχεται, σύμφωνα με στοιχεία της τελευταίας καταγραφής, σε 3.500, εκ των οποίων 2.780 είναι μεταλλικοί χωρητικότητας 1.100 λίτρων και 720 πλαστικοί 240 λίτρων. Ένα μικρό μέρος αυτών (γύρω στους 250) είναι χωροθετημένοι σε ειδικά διαμορφωμένες εσοχές, ενώ οι υπόλοιποι βρίσκονται πάνω στα πεζοδρόμια ή στην άκρη του δρόμου. Χρησιμοποιούνται, ως επί το πλείστον, στην εκτός των τειχών περιοχή του Ηρακλείου, καθώς και σε κάποιες κεντρικές οδικές αρτηρίες εντός αυτής. Οι κυλιόμενοι κάδοι προκαλούν προστριβές μεταξύ δημοτών και σε σχέση με την υπηρεσία, αναφορικά με την χωροθέτηση τους ενώ έντονη είναι και η αντίδραση των δημοτών στην τοποθέτηση νέων κάδων, σε σημεία όπου παρατηρούνται αυξημένα φορτία.

Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, τα τελευταία χρόνια έχει συγκροτηθεί μία Επιτροπή αποτελούμενη από υπαλλήλους του Δήμου, που έχει αρμοδιότητα την εξέταση των αιτημάτων των Δημοτών για μετακίνηση κάδων.

Ένα πρόβλημα που παρουσιάζεται στο συγκεκριμένο μέσο προσωρινής αποθήκευσης, είναι ότι οι πολίτες, συχνά ρίχνουν μέσα μπάζα, πέτρες, σίδερα με αποτέλεσμα την πρόκληση ζημιών στις πρέσες.

Μεγάλοι απορριμματοδέκτες – πρέσες: Χρησιμοποιούνται σε επιλεγμένα σημεία, όπου υπάρχει αυξημένη παραγωγή, απορριμματοκιβώτια μεγάλης χωρητικότητας (containers). Τα εν λόγω κοντέινερ, είναι 2 ειδών: ανοιχτά και press container (πρέσες). Ειδικότερα, υπάρχουν 2 press container στο Βενιζέλειο νοσοκομείο και 2 στο Πανεπιστημιακό τα οποία έχουν χωρητικότητα 10 m³. Στη νέα Λαχαναγορά έχουν τοποθετηθεί 2 ανοιχτά με διαστάσεις (5m x 2,5m x 1,5m) και χωρητικότητα 18,75 m³. Ακόμα, υπάρχουν:

- ✚ 3 κοντέινερ στην συνοικία των Ρομά
- ✚ 1 στην τοποθεσία "Θαλασσινά" στην Ν.Αλικαρνασσό
- ✚ 5 στο Αμαξοστάσιο (τα οποία λειτουργούν ως εφεδρικά)

Υπόγειοι κάδοι: Το σύστημα των υπογείων κάδων αναπτύχθηκε τα προηγούμενα χρόνια στο κέντρο του Ηρακλείου. Οι κάδοι ανερχόταν σε 28, εκ των οποίων χρησιμοποιούταν οι 20. Η σύλληψη της ιδέας και η κατασκευή τους ξεκίνησαν το έτος 2000 (πριν την εφαρμογή του πόρτα – πόρτα) από το προσωπικό της Υπηρεσίας Καθαριότητας του Δήμου. Η συλλογή των αποβλήτων από τους κάδους αυτούς γινόταν με τη βοήθεια ειδικού γερανοφόρου. Τα τελευταία χρόνια είχαν εγκαταλειφτεί, όμως η νέα δημοτική αρχή προωθεί νέο εκσυγχρονισμένο σύστημα



υπογείων κάδων, γι' αυτό και το συμπεριλαμβάνει στο πενταετές οικονομικό προγραμματισμό της Υπηρεσίας.

Β) Συλλογή και μεταφορά

Το μεγαλύτερο μέρος της συλλογής και μεταφοράς των οικιακών αποβλήτων γίνεται με το στόλο των απορριματοφόρων του Δήμου, που αποτελείται από 27 απορριματοφόρα (πρέσες - μύλοι), 5 δορυφορικά, 3 ανοιχτά φορτηγά και 4 τρίκυκλα. Η συλλογή των αποβλήτων είναι χωρισμένη σε 21 βάρδιες συν τις βάρδιες του κέντρου (3 πρεσάκια το πρωί, 1 το μεσημέρι και 1 το βράδυ).

Εκτός από τη συλλογή των οικιακών αποβλήτων υπάρχει πρόβλεψη και για τη συλλογή ογκωδών αντικειμένων. Τα ογκώδη αντικείμενα συλλέγονται από το προσωπικό της υπηρεσίας καθαριότητας και χρησιμοποιείται ένα τσαπάκι και ένα ως δύο ανοιχτά φορτηγά. Στη διαδικασία που ακολουθείται εμπλέκονται και οι πολίτες, οι οποίοι υποχρεούνται να καλέσουν τηλεφωνικώς στην υπηρεσία και να δηλώσουν την ακριβή τοποθεσία και το είδος των ογκωδών που αποθέτουν. Για την συλλογή των ογκωδών υπάρχει 1 βάρδια σε καθημερινή βάση.

Τα προβλήματα που αναφέρθηκαν παραπάνω (υπερπλήρωση κάδων, προστριβές μεταξύ δημοτών - αντιδράσεις, μπάζα στα containers,) και εντάχθηκαν στην κατηγορία της Προσωρινής Αποθήκευσης, είναι προφανές πως επηρεάζουν και τη διαδικασία της Συλλογής.

Ο εξοπλισμός της Συλλογής - Μεταφοράς δεν είναι επαρκής. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να πραγματοποιείται συλλογή το πρωί, το μεσημέρι και το βράδυ. Στο κέντρο και σε κάποιες κεντρικές οδούς, τα οχήματα μπορεί να περάσουν και αρκετές φορές την ημέρα. Πριν το άνοιγμα των καταστημάτων, λίγο μετά το κλείσιμο, το μεσημέρι και το ίδιο το βράδυ. Παράλληλα, το κυκλοφοριακό πρόβλημα και η κακή ποιότητα των δρόμων του Ηρακλείου σαφώς επηρεάζουν την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της συλλογής.

Χρήζει άμεσης ανάγκης η ανανέωση του στόλου των απορριματοφόρων, αφού οι ανάγκες της Υπηρεσίας ειδικά μετά την εφαρμογή του Καλλικράτη έχουν αυξηθεί, ο δε στόλος οχημάτων μπορεί να χαρακτηριστεί «γερασμένος», με απορριματοφόρα ηλικίας πάνω από δέκα ετών. Αυτό σημαίνει ότι αυξάνεται το κόστος συντήρησής τους (σύμφωνα με τα οικονομικά στοιχεία του 2014 το κόστος συντήρησης του στόλου ανήλθε στα 630.000 €. Σημειώνεται δε, ότι λόγω των συχνών βλαβών τίθενται σε ακινησία επί μεγάλο χρονικό διάστημα.

Γ) Μεταφόρτωση

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (ΚΥΑ 50910/2727/2005) η διαχείριση και λειτουργία του ΣΜΑ ανήκει στους ΦΟ.Δ.Σ.Α.

Ο ΣΜΑ Ηρακλείου όμως αυτή την στιγμή υποστηρίζεται από την Υπηρεσία Καθαριότητας του Δήμου, όπου διαθέτει το απαραίτητο προσωπικό για την λειτουργία του.

Μετά τη συλλογή τους, τα απορρίμματα οδηγούνται στο Σταθμό Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ) του Δήμου, που λειτουργεί από το 1999. Το συγκεκριμένο έργο διευκόλυνε σε μεγάλο βαθμό τη διαχείριση των αποβλήτων, καθώς, πριν να λειτουργήσει ο σταθμός, τα απορριματοφόρα έπρεπε να καλύπτουν την απόσταση των 40 περίπου χιλιομέτρων προς το ΧΥΤΑ των Πέρα Γαληνών, γεγονός που καταπονούσε τα οχήματα. Πριν φτιαχτεί ο ΣΜΑ, το δρομολόγιο του κάθε απορριματοφόρου, καθημερινά, διαρκούσε 2 ώρες περίπου. Η συλλογή δεν μπορούσε να ολοκληρωθεί, οι οδηγοί έκαναν επιλογή και μέρος των αποβλήτων παρέμενε στους δρόμους.



Ο ΣΜΑ έχει δυναμικότητα 5 κοντέινερ και αποτελείται από 2 επίπεδα. Τα απόβλητα αφού αδειασουν από το απορριμματοφόρο, εισέρχονται μέσα στα κοντέινερς, τα οποία βρίσκονται στο χαμηλό επίπεδο του σταθμού και κατόπιν μεταφέρονται στο ΧΥΤΑ με τους τράκτορες. Ημερησίως, πραγματοποιούνται περίπου 13-14 δρομολόγια προς τον χώρο διάθεσης.

Στον ΣΜΑ προωθείται και το υπόλειμμα από το Εργοστάσιο Ανακύκλωσης, με σκοπό την τελική διάθεσή του στο ΧΥΤΑ.

Για την διευκόλυνση του έργου της αποκομιδής, και μετά την εφαρμογή του Καλλικράτη όπου τα διοικητικά όρια του Δήμου έχουν κατά πολύ διευρυνθεί, στο πενταετές πρόγραμμα της Υπηρεσίας υπάρχει πρόταση για την προμήθεια κινητών σταθμών μεταφόρτωσης και η εγκατάστασή τους σε καίρια σημεία.

Δ) Διάθεση

Η τελική διάθεση των απορριμμάτων πραγματοποιείται σε χώρο που μισθώνει ο Δήμος στο Φόδελε (περιοχή Πέρα Γαλήνων). Εκεί τα απορρίμματα εναποτίθενται σε στρώσεις και καλύπτονται καθημερινά με χώμα για την διατήρηση της υγιεινής και την αποφυγή επικίνδυνων αναφλέξεων.

Η διαχείριση του ΧΥΤΑ ανήκει πλέον στον ΕΣΔΑΚ. Εκεί έχουν εκτελεστεί έργα αναβάθμισης και αποκατάστασης του παλιού κυττάρου, δημιουργία νέου κυττάρου εναπόθεσης και πλέον ο χώρος είναι αδειοδοτημένος σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές απαιτήσεις. Η λειτουργία του χώρου έχει ανατεθεί κατόπιν δημόσιου διαγωνισμού που έκανε ο ΕΣΔΑΚ, σε ιδιωτική εταιρεία με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα .

Πρόγραμμα Ανακύκλωσης

Σημαντική εξέλιξη στον τομέα της διαχείρισης απορριμμάτων αποτελεί υλοποίηση προγράμματος ανακύκλωσης υλικών από τους Δήμους Ηρακλείου, Γαζίου. Το πρόγραμμα αυτό αποτελεί μια πρωτοβουλία του ΕΣΔΑΚ σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης (Ε.Ε.Α.Α. Α.Ε.). Για τις ανάγκες του προγράμματος κατασκευάστηκε Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) το οποίο στεγάζεται σε κτίριο 2.000 τ.μ. στη θέση Μαύρος Σπήλιος της ΔΕ Νέας Αλικαρνασσού, σε χώρο που έχει παραχωρήσει ο Δήμος Ηρακλείου στον ΕΣΔΑΚ. Το ΚΔΑΥ καλύπτει τις ανάγκες 170.000 κατοίκων του δήμου Ηρακλείου, καθώς και άλλων δήμων από Ηράκλειο και Λασιθί. Τα υλικά που ανακυκλώνονται στο πλαίσιο του προγράμματος είναι χάρτινες, πλαστικές, μεταλλικές και γυάλινες συσκευασίες, ενώ για τη συλλογή τους χρησιμοποιούνται 2830 ειδικοί μπλε κάδοι, καθώς και 7 οχήματα συλλογής, για να μεταφέρουν τα υλικά στο ΚΔΑΥ. Το σύνολο της επένδυσης ανήλθε σε 2,5 εκ. € και χρηματοδοτήθηκε από την ΕΕΑΑ υλοποιώντας τη συμφωνία της με τους δήμους, όπως προβλέπει το εγκεκριμένο από το ΥΠΕΧΩΔΕ πλαίσιο λειτουργίας της ΕΕΑΑ. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της ΕΕΑΑ στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος ανακύκλωσης αναμένεται να ανακτώνται περισσότεροι από 4.500 τόνοι ανακυκλώσιμων υλικών σε ετήσια βάση.

Από τα στοιχεία που διατηρεί η Υπηρεσία Καθαριότητας προκύπτει ότι το ποσοστό του υπόλειμματος που οδηγείται στο ΧΥΤΑ είναι ιδιαίτερα υψηλό, πράγμα που δηλώνει την αναγκαιότητα δράσεων ενημέρωσης των πολιτών.

Μέσα στο προγραμματισμό της Υπηρεσίας είναι η ίδρυση green points (πράσινα σημεία). Η ίδρυση green points προβλέπεται από τον Περιφερειακό Σχεδιασμό. Μια ιδέα πολλαπλά συμφέρουσα, τόσο οικολογικά όσο και οικονομικά, για τη διαχείριση των απορριμμάτων και την οργανωμένη ανακύκλωση. Το Πράσινο Σημείο είναι ένας χώρος, όπου ο κάθε πολίτης θα μπορούσε να μεταφέρει διάφορα ογκώδη υλικά, προς επαναχρησιμοποίηση ή ανακύκλωση. Στο Πράσινο Σημείο, που θα είναι ένας δημοτικός χώρος, θα μπορεί να γίνεται και συγκέντρωση ανάλογων υλικών από τις υπηρεσίες του δήμου, με σκοπό να μοιραστούν μετά στα διάφορα ρεύματα ανακύκλωσης.



Οδοκαθαρισμός

Ο οδοκαθαρισμός οργανώνεται από την Υπηρεσία καθημερινά ανάλογα με το υπάρχον προσωπικό και τις ανάγκες της πόλης. Εφόσον επαρκεί το προσωπικό, για το κέντρο της πόλης χρησιμοποιούνται συνήθως 12 ως 15 οδοκαθαριστές και 25 ως 35 στις περιοχές εκτός του κέντρου. Σε αντίθετη περίπτωση το διαθέσιμο προσωπικό απασχολείται εξολοκλήρου στην εντός τειχών περιοχή.

Το έργο των οδοκαθαριστών, συμπληρώνεται με μηχανικά σάρωθρα που πραγματοποιούν διαδρομές σε καθημερινή βάση. Έχουν ορίσει κάποιες συνήθειες βάρδιες (κεντρικοί οδικοί άξονες), αλλά οι διαδρομές τους δεν είναι συγκεκριμένες. Τέλος, σημειώνεται πως δεν καλύπτουν όλους τους τομείς συλλογής.

Συνοψίζοντας, για την βελτιστοποίηση του έργου της Καθαριότητας επιβάλλεται εκτός την ενίσχυση του εργατικού δυναμικού της, η άμεση ενίσχυση του εξοπλισμού της κυρίως σε απορριμματοφόρα αλλά και κάδους. Βασική επίσης είναι η ανάπτυξη δράσεων για την προώθηση του έργου της ανακύκλωσης και της μείωσης των παραγόμενων ΑΣΑ (κομποστοποίηση κλπ).

Συνοπτικές πληροφορίες σε ζητήματα Καθαριότητας και Ανακύκλωσης καταγράφονται στον παρακάτω πίνακα:

| | | | | | |
|--|--------------------|------------------------------|--|---------------|------------------------------|
| Όγκος Απορριμμάτων | <i>Τόνοι/ημέρα</i> | <i>Ημερομηνία καταγραφής</i> | Μήκος Δικτύου | <i>χλμ</i> | <i>Ημερομηνία καταγραφής</i> |
| | 171,12 | 31/10/2014 | | 1.667 Km/ημ. | 31/10/2014 |
| Απορριμματοφόρα (συμβατικά) | <i>πλήθος</i> | <i>Ημερομηνία καταγραφής</i> | Απορριμματοφόρα (ανακύκλωσης) | <i>πλήθος</i> | <i>Ημερομηνία καταγραφής</i> |
| | 27 | 31/10/2014 | | 7 | 31/10/2014 |
| Διαχείριση Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) | <i>πλήθος</i> | <i>Ημερομηνία καταγραφής</i> | Οχήματα (πλύσιμο κάδων) | <i>πλήθος</i> | <i>Ημερομηνία καταγραφής</i> |
| | 2 | 31/10/2014 | | 1 | 31/10/2014 |
| Κάδοι (συμβατικοί) | | <i>Ημερομηνία καταγραφής</i> | Κάδοι (ανακύκλωσης) | <i>πλήθος</i> | <i>Ημερομηνία καταγραφής</i> |
| | 3.500 | 31/10/2014 | | 2.830 | 31/10/2014 |
| Οχήματα - Σκούπες | <i>πλήθος</i> | <i>Ημερομηνία καταγραφής</i> | | | |
| | 5 | 31/10/2014 | | | |
| Όγκος Ογκωδών Αντικειμένων | | <i>Ημερομηνία καταγραφής</i> | Οχήματα Συλλογής Ογκωδών Αντικειμένων | <i>πλήθος</i> | <i>Ημερομηνία καταγραφής</i> |
| | 40m ³ | 31/10/2014 | | 3 | 31/10/2014 |
| ΒΑΣΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ Ή ΦΟΡΕΙΣ | | | | | |
| 1. Ε.Σ.Δ.Α.Κ 2. Σύνδεσμος - ΦΟΔΣΑ Διαχείρισης Περιβάλλοντος Δήμων Ν. Καζαντζακη-Αρχανών - Τεμένους | | | | | |

Πηγή: Δ/ση Καθαριότητας & Ανακύκλωσης (επεξεργασία στοιχείων)



Δίκτυα Ύδρευσης, Άρδευσης, Αποχέτευσης

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται συνοπτικά οι υποδομές Ύδρευσης, Άρδευσης και Αποχέτευσης στο Δήμο Ηρακλείου:

| Υποδομές εξυπηρέτησης δικτύων | Μετρήσιμα Δεδομένα | | | | |
|--|--|-----------------------|-----------------------------|-----------------------|-----------------------|
| | Υδροόμετρα | Δίκτυο (χλμ) | Μέση ετήσια κατανάλωση (μ3) | Γεωτρήσεις Ύδρευσης | Ημερομηνία Καταγραφής |
| Ύδρευση | 55.000 | 650 | 8.125.387.000 | 66 | 17/11/2014 |
| Αφαλατώσεις (πλήθος) | Πλήθος | Ημερομηνία Καταγραφής | | | 17/11/2014 |
| Φράγματα - Λιμνοδεξαμενές | Ένα (1) μικρό αλλά πεπαλαιωμένο φράγμα στην περιοχή Αστρακών | | | Ημερομηνία Καταγραφής | |
| Υδατοφόρα Οχήματα (πλήθος) | Πλήθος | Ημερομηνία Καταγραφής | | | 17/11/2014 |
| Αποχέτευση | Δίκτυο (χλμ) 500 | Ημερομηνία Καταγραφής | | | 17/11/2014 |
| Βιολογικοί Καθαρισμοί | Πλήθος | Ημερομηνία Καταγραφής | | | 17/11/2014 |
| | 1 κεντρικός και 12 περιφερειακοί & τοπικοί | | | | |
| Οχήματα Μεταφοράς Λυμάτων (πλήθος) | 4 Αποφρακτικά | | | | |
| Άρδευση | Γεωτρήσεις Άρδευσης 65 | Ημερομηνία Καταγραφής | | | 17/11/2014 |
| Ενέργεια | kwh | Ημερομηνία Καταγραφής | | | |
| ΑΠΕ | Εγκατεστημένα kwh | Ημερομηνία Καταγραφής | | | |
| Διαχείριση Ομβρίων | Δίκτυο (χλμ) 100 | Ημερομηνία Καταγραφής | | | 17/11/2014 |
| Προγράμματα/Δράσεις/Ενέργειες Εξοικονόμησης Ενέργειας (τίτλος) | | | | | |
| a/a | Τίτλος | | | | |
| 1. | Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από βιοαέριο έργο που χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ (ΠΕΠ Κρήτης) | | | | |
| 2. | Παραγωγή νερού για απεριόριστη άρδευση μετά από τρίτοβάθμια επεξεργασία | | | | |



| | |
|---|--|
| | |
| ΒΑΣΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ Ή ΦΟΡΕΙΣ | |
| <p>Η ΔΕΥΑΗ υποδέχεται και επεξεργάζεται όλα τα λύματα του οικισμού Γαζίου του Δήμου Μαλεβυζίου. Επίσης τροφοδοτεί με νερό τους οικισμούς Καλεσίων, Μονής κλπ. του Δήμου Μαλεβυζίου, καθώς και περιοχές που ανήκουν στο Δήμο Χερσονήσου (Άνω Γούβες, Εσταυρωμένος κλπ). Σε συνεργασία με την ΒΙΠΕΤΒΑ τροφοδοτεί με νερό τη Βιομηχανική Περιοχή Ηρακλείου, Επιπρόσθετα συνεργάζεται με το Πανεπιστήμιο Κρήτης (Ιατρική Σχολή - Τμήμα τοξικολογίας) έχοντας παραχωρήσει μηχανήματα για ειδικές αναλύσεις με χρησιδάνειο. Η ΔΕΥΑΗ συνεργάζεται (2014-2015) με το ΕΛΚΕΘΕ για τον έλεγχο της περιβαλλοντικής κατάστασης της θαλάσσιας περιοχής πέριξ του σημείου εκβολής του αγωγού επεξεργασμένων λυμάτων. Έχει συνεργαστεί με το ΤΕΙ σε προγράμματα ΕΟΧ και υποβάλλει προτάσεις σε ανταγωνιστικά προγράμματα.</p> | |
| ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ | |
| <p>Η επάρκεια σε πόσιμο νερό αποτελεί κρίσιμο ζήτημα τοπικής ανάπτυξης. Ως τέτοιο πρέπει να επιδιωχθεί η άμεση αντιμετώπισή του. Η ΔΕΥΑΗ δεν δύναται με ίδια μέσα να το αντιμετωπίσει. <u>Απαιτείται η ενεργή συμβολή της Δημοτικής Αρχής, προκειμένου τούτο να αναδειχθεί ως μείζον περιφερειακό πρόβλημα για την επίλυση του οποίου πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια.</u></p> | |

Σύμφωνα με την μελέτη του Χωροταξικού Σχεδίου της Περιφέρειας Κρήτης η ανάπτυξη του συστήματος μεταφορών θα ολοκληρώνεται σταδιακά και συνολικά με στόχο τη δημιουργία των αναγκαίων δομών συνέργειας, σε σχέση με τους επιλεγμένους άξονες και πόλους ανάπτυξης σε διαπεριφερειακό και ενδοπεριφερειακό επίπεδο.

Λιμενικές Υποδομές

Στα διοικητικά όρια του Δήμου Ηρακλείου βρίσκεται το μεγαλύτερο λιμάνι της Κρήτης, που αποτελεί πύλη εισόδου-εξόδου όχι μόνο για τον νομό αλλά και για ολόκληρο το νησί.

Το Λιμάνι Ηρακλείου είναι τεχνητό και δημιουργήθηκε σε βάρος της θάλασσας με την κατασκευή εξωτερικών βραχιόνων καθέτων μεταξύ τους, τον προσήνεμο μόλο από το φρούριο Κούλε έως ακρομώλιο μήκους 2.330m και τον υπήνεμο μόλο μήκους 318m. Με αυτούς έχουν σχηματισθεί 3 λιμενολεκάνες με υδάτινη επιφάνεια έκτασης 872.627,12m² και με χρήσιμα βάθη από 4,00 έως 11,50m.

Οι εσωτερικοί λιμενικοί χώροι αποτελούνται από 5 κύριες προβλήτες σε διάταξη χτένας που συμπληρώνονται με τα εσωτερικά κρηπιδώματα προκουμαίας συνολικού μήκους 4.730m περίπου. Οι χερσαίοι χώροι έχουν έκταση συνολικά 600.000m².

Το λιμάνι διακρίνεται σε επιβατικό, εμπορικό και αλιευτικό. Επίσης, διαθέτει μαρίνα για τουριστικά σκάφη και μικρή ναυπηγοεπισκευαστική ζώνη για την επισκευή, συντήρηση ή φύλαξη σκαφών βάρους κάτω των 100 τόνων. Πιο συγκεκριμένα:

- ✚ **Αλιευτικό Καταφύγιο.** Περίπου 100 σκάφη (διαφόρων μεγεθών) φιλοξενούνται στον Ενετικό Λιμένα.
- ✚ **Τουριστικό Λιμάνι - Μαρίνα Τουριστικών Σκαφών.** Τα τουριστικά σκάφη ελλιμενίζονται στον Ενετικό Λιμένα και σε συνδυασμό με τα αλιευτικά δημιουργούν μια μοναδική εικόνα με φόντο το φρούριο Κούλε. Ιδιαίτερα τους θερινούς μήνες, υπάρχει αυξημένη ζήτηση από σκάφη που περιοδεύουν στο Αιγαίο και στην Κρήτη. Η μαρίνα προβλέπεται να επεκταθεί με πλωτές προβλήτες και πιο σύγχρονες υπηρεσίες.
- ✚ **Μικρή Επισκευαστική Ζώνη.** Η μικρή επισκευαστική ζώνη είναι απαραίτητη και συμπληρωματική λειτουργία για το λιμάνι. Ο ΟΛΗ προγραμματίζει την οργανωμένη ανάπτυξη της μικρής επισκευαστικής ζώνης για τα τουριστικά και αλιευτικά σκάφη, σε συνεργασία με ιδιωτικούς φορείς στην ανατολικότερη προβλήτα, όπου διατίθεται ο αναγκαίος και κατάλληλος χώρος.



✚ **Επιβατικό Λιμάνι.** Η λειτουργία του επιβατικού λιμένα προσδίδει ζωή και κίνηση στο λιμάνι, στην πόλη του Ηρακλείου και στον νομό γενικότερα. Εξυπηρετεί τις ανάγκες εμπορευμάτων, οχημάτων και επιβατών και έχει ανακηρυχθεί σε λιμάνι εθνικής σημασίας και διεθνούς εμβέλειας¹³. Τα τελευταία χρόνια πραγματοποιήθηκαν σημαντικά έργα στο λιμάνι του Ηρακλείου με αφορμή τους Ολυμπιακούς Αγώνες, με στόχο τη βελτίωση των εγκαταστάσεων και των παρεχόμενων υπηρεσιών. Ενδεικτικά αναφέρεται η κατασκευή νέου επιβατικού σταθμού, νέας προβλήτας, υποδομών μέτρων ασφαλείας, φωταγώγησης, πρόσθεσης νέων πλωτών προβλητών στο ενετικό λιμάνι, κατασκευής χώρου στάθμευσης εντός του λιμένα, ενώ σχεδιάζεται η αναβάθμιση του παλαιού επιβατικού σταθμού προκειμένου να λειτουργήσει αποκλειστικά για τις γραμμές εσωτερικού. Το Επιβατικό Λιμάνι του Ηρακλείου είναι το τρίτο σε διακίνηση επιβατών στην Ελλάδα. Εξυπηρετεί ετησίως περίπου 2,0 εκ. επιβάτες και 310.000 οχήματα (ΕΙΧ και Φ/Γ) και διαθέτει δύο επιβατικούς σταθμούς, ο δεύτερος και νεότερος είναι εμβαδού 2.500m² με σύγχρονες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες. Παράλληλα φιλοξενεί αξιόλογο αριθμό κρουαζιερόπλοιων. Το λιμάνι λειτουργεί, τα τελευταία χρόνια, ως base port σε συνέργεια με το αεροδρόμιο του Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» και είναι το μοναδικό λιμάνι στην Ελλάδα, που σε συνεργασία με τις αρχές του αεροδρομίου, κάνει το Check - in, Check - out των επιβατών στο Νέο Επιβατικό Σταθμό, προσφέροντας τη δυνατότητα στους διερχόμενους επιβάτες να αξιοποιήσουν τον ενδιάμεσο χρόνο μέχρι την αναχώρησή τους από το αεροδρόμιο. Επίσης, πρόκειται για το δεύτερο λιμάνι, μετά του Πειραιά, που προσφέρει υπηρεσίες ως λιμάνι αρχής και τέλους κρουαζιέρας.

✚ **Εμπορικό Λιμάνι.** Η διακίνηση εμπορευμάτων συμπληρώνει τη διακίνηση επιβατών στο λιμάνι και από κοινού προσδιορίζουν τα κύρια χαρακτηριστικά του ως επιβατικό και εμπορικό λιμάνι. Στο Λιμένα Ηρακλείου η διακίνηση εμπορευμάτων αυξάνεται σταθερά τα τελευταία χρόνια. Η διακίνηση γίνεται κύρια στους προβλήτες III και IV, όπου υπάρχει Ελεύθερη Ζώνη έκτασης 66 στρεμμάτων. Η ύπαρξη ζώνης ελεύθερου εμπορίου ενισχύει τον εμπορικό ρόλο του λιμανιού και τη θέση που κατέχει στις διεθνείς μεταφορές ως διαμετακομιστικό κέντρο. Το εμπορευματικό Λιμάνι του Ηρακλείου, το μεγαλύτερο της Νότιας Ελλάδος κατατάσσεται σταθερά πλέον στην 3η θέση στην Ελλάδα, μετά τα Λιμάνια του Πειραιά και της Θεσσαλονίκης.

Τα προγραμματικά μεγέθη του λιμένα Ηρακλείου (σύμφωνα με τη μελέτη master plan του ΟΛΗ - 2007) είναι τα παρακάτω:

Επιβατική - Τουριστική κίνηση

Το Επιβατικό Λιμάνι του Ηρακλείου είναι το τρίτο (3ο) σε διακίνηση επιβατών στην Ελλάδα και εξυπηρετεί ετησίως περίπου 2εκ. επιβάτες και πάνω από 300.000 οχήματα. Οι τελικές προβλέψεις της μελέτης του εγκεκριμένου Master Plan του λιμένα Ηρακλείου για το 2035, που αποτελεί το έτος στόχο, ως προς τη διακίνηση επιβατών και τουριστών ανέρχονται σε: 3.000.047 επιβάτες και 821.908 τουρίστες.

Εμπορευματική κίνηση

Η διακίνηση εμπορευμάτων γίνεται σήμερα στους προβλήτες III και IV, όπου υπάρχει Ελεύθερη Ζώνη έκτασης 66 στρεμμάτων. Επίσης εμπορεύματα διακινούνται με φορτηγά οχήματα με τα ακτοπλοϊκά πλοία, καθώς και από την περιοχή Λινοπεράματα (τσιμέντο, καύσιμα) με εξειδικευμένα εμπορικά πλοία. Οι

¹³ Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Κρήτης (ΦΕΚ Β 1486/10-10-2003)



τελικές προβλέψεις της ως άνω μελέτης για το 2035, ως προς τη διακίνηση εμπορευμάτων ανέρχονται σε:

- 420.987 τόνους γενικού φορτίου
- 775.317 τόνους χύδην φορτίου και
- 4.679.624 εμπορευματοκιβώτια οι οποίες σε περίπτωση μεταφοράς των λιμενικών δραστηριοτήτων των δύο τελευταίων κατηγοριών στο Τυμπάκι, θα είναι πολλαπλάσιου όγκου.

Με τη σημερινή του εικόνα δεν μπορεί να επιτελέσει ικανοποιητικά τον ρόλο του ως πύλη προς την Δυτική Ευρώπη, τη Μεσόγειο και το Αιγαίο. Στον προγραμματισμό περαιτέρω ανάπτυξης του λιμένα υπάρχει η σκέψη κατασκευής απλού λιμένα αλιευτικών σκαφών στη Ν. Αλικαρνασσό.

Θαλάσσιες Συνδέσεις

Το Ηράκλειο συνδέεται με την υπόλοιπη ηπειρωτική και νησιωτική Ελλάδα μέσω του μεγαλύτερου εμπορικού και επιβατικού λιμένα της Κρήτης, του Λιμένα Ηρακλείου. Κάθε μέρα σε τακτική γραμμή προς το λιμάνι του Πειραιά αναχωρούν τουλάχιστον δύο μεγάλα και σύγχρονα πλοία, ενώ υπάρχει απευθείας τακτική ακτοπλοϊκή σύνδεση με πολλά λιμάνια του Αιγαίου και με το λιμάνι της Θεσσαλονίκης. Σε περιόδους μεγάλης τουριστικής αιχμής πραγματοποιούνται και ημερήσια δρομολόγια για τον Πειραιά. Ο στόλος των πλοίων περιλαμβάνει επιβατηγά, οχηματαγωγά, ανοικτού τύπου, flying dolphins κ.α.

Οδικό Δίκτυο

Το οδικό δίκτυο του Δήμου Ηρακλείου διακρίνεται σε:

A) Πρωτεύον εθνικό οδικό δίκτυο, αποτελούμενο από την:

1. Νέα Εθνική Οδός Ηρακλείου – Χανίων
2. Νέα Εθνική Οδός Ηρακλείου – Αγίου Νικολάου

B) Επαρχιακό δίκτυο αποτελούμενο από:

1. Τον Επαρχιακό Δρόμο με αριθμ. 1: "Τύλισσος" (από χ.θ. 10-000 της Εθν. Οδού Ηρακλείου – Ρεθύμνου) – Γωνιές προς Ανώγεια (όρια Νομού)
2. Τον Επαρχιακό Δρόμο με αριθμ. 2: "Γάζι" (χ.θ. 7-000 της Εθν. Οδού Ηρακλείου – Ρεθύμνου) – Αλμυρός – Ρογδιά – Φόδελε) συνάντηση με Εθν. Οδό Ηρακλείου – Ρεθύμνου.
3. Τον Επαρχιακό Δρόμο με αριθμ. 3: "Γάζι" (χ.θ. 6-000 της Εθν. Οδού Ηρακλείου – Ρεθύμνου) – Καραβοχώρι – Κεραμούτσι – Καμάρι μέχρι συνάντηση με Επαρχ. Οδό 1".
4. Τον Επαρχιακό Δρόμο με αριθμ. 4: "Γάζι" (από Επαρχ. Οδό 3) – Κορφές – Κρουσώνας".
5. Τον Επαρχιακό Δρόμο με αριθμ. 5: "Γάζι" Επάνω και Κάτω Καλέσα ως παρακαμπτήριος της Επ. Οδού 4"
6. Τον Επαρχιακό Δρόμο με αριθμ. 7 : "Ηράκλειο" (από χ.θ. 3+000 Εθν. Οδού Ηρακλείου – Φαιστός) – Βούτες (και μέσω παρακαμπτήριας Πεπαγνή – Βούτες) – Πετροκέφαλο – Πενταμόδι – Καθαρίδα – Κρουσώνας.
7. Τον Επαρχιακό Δρόμο με αριθμ. 30 : "Κνωσός (από Λιμάνι Ηρακλείου – ΒΙΠΕ – Καλλιθέα) – Σκαλάνι – Κουνάβοι – Πεζά – Καλλονή Χουδέτσι – Τεφέλι – Πραιτώρια – Χάρακας".
8. Τον Επαρχιακό Δρόμο με αριθμ. 31 : "Κνωσός (από Επαρχ. Οδό 30) – Άνω και Κάτω Αρχάνες – Βαθύπετρο – μέχρι της Επ. Οδό 30".



Από το Ηράκλειο ξεκινούν επίσης οι κάθετοι οδικοί άξονες «Ηράκλειο-Αγ. Δέκα» και «Ηράκλειο-Βιάννος», τμήματα των οποίων δεν έχουν ακόμα ολοκληρωθεί.

Γενικά, αναφέρεται ότι η κατάσταση του οδικού δικτύου χαρακτηρίζεται από μέτρια έως κακή, με χαμηλής ποιότητας ασφαλτο και στενότητα οδοστρώματος. Κατά μήκος του οδικού δικτύου υπάρχουν λακκούβες και κακοτεχνίες, που καθιστούν επικίνδυνη την οδήγηση θέτοντας σε κίνδυνο την ζωή των επιβατών.

Οδικές Συγκοινωνίες

Στο Ηράκλειο υπάρχει ένα εκτεταμένο δίκτυο χερσαίων συγκοινωνιών το οποίο σε γενικές γραμμές εξυπηρετεί τις ανάγκες κατοίκων και επισκεπτών. Οι χερσαίες συγκοινωνίες πραγματοποιούνται: α) με αστικά λεωφορεία (τοπική συγκοινωνία), εντός των ορίων του Δήμων Ηρακλείου, Γαζίου και Αλικαρνασσού και β) με υπεραστικά λεωφορεία του ΚΤΕΛ Ηρακλείου-Λασιθίου Α.Ε, εντός των ορίων των Δήμων Γουβών, Χερσονήσου και Μαλίων.

Οι αστικές μεταφορές πραγματοποιούνται από το Αστικό ΚΤΕΛ Ηρακλείου Α.Ε. που εξυπηρετεί όλο το πολεοδομικό συγκρότημα του Ηρακλείου (συμπεριλαμβάνει τα δημοτικά διαμερίσματα Γαζίου και Ν. Αλικαρνασσού), τα προάστια, καθώς και τα γύρω χωριά, σε μια ακτίνα 12 χλμ. Έχει είκοσι αστικές γραμμές, με το πρώτο δρομολόγιο να αναχωρεί στις 6 π.μ. και το τελευταίο στις 11 μ.μ. Τα γεωγραφικά όρια των γραμμών του ΚΤΕΛ διαιρούνται σε δύο ζώνες:

- Στην Α' ζώνη που περιλαμβάνει την πόλη του Ηρακλείου σε μια ακτίνα από 0 (το κέντρο της πόλης) έως 5 χλμ. και στη Β' ζώνη που περιλαμβάνει τα προάστια, δηλαδή από τα 5 χλμ. και μετά, πλην κάποιων χωριών.
- Στη Β' ζώνη περιλαμβάνονται οι γραμμές: Αμνισσός, Πρασά, Καλλιθέα, Λινοπεράματα, Γάζι, Γάζι-Καβροχώρι και Κνωσός. Το Αστικό ΚΤΕΛ Ηρακλείου διαθέτει έναν στόλο 56 ειδικά διασκευασμένων αστικού τύπου λεωφορείων, μεταξύ των οποίων τρία είναι τύπου mini-bus και τέσσερα διπλά με φυσούνες.

Η σύνδεση του Ηρακλείου με τις υπόλοιπες περιοχές του Νομού Ηρακλείου καθώς και τους υπόλοιπους τρεις νομούς, πραγματοποιείται με καθημερινά τακτικά δρομολόγια του ΚΤΕΛ Ηρακλείου-Λασιθίου και ΚΤΕΛ Χανίων Ρεθύμνου. Να σημειωθεί ότι κατά την τουριστική περίοδο αυξάνεται η συχνότητα των δρομολογίων και ο αριθμός των ανταποκρίσεων προκειμένου να καλύπτονται οι αυξημένες ανάγκες μετακίνησης.

Τα τελευταία χρόνια ο στόλος των ΚΤΕΛ έχει ανανεωθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό και παράλληλα έχει διευρυνθεί το εύρος των δρομολογίων, με δρομολόγια προς την ηπειρωτική Ελλάδα (Λαμία, Λάρισα, Κατερίνη, Θεσσαλονίκη, Κόρινθος, Πάτρα, Άρτα, Μεσολόγγι και Ιωάννινα). Επίσης, το ΚΤΕΛ Ηρακλείου-Λασιθίου διαθέτει τρία τουριστικά γραφεία Γενικού Τουρισμού στο Ηράκλειο, στην Χερσόνησο και στον Άγιο Νικόλαο και ιδιόκτητα τουριστικά λεωφορεία για την πραγματοποίηση κάθε είδους εκδρομών. Παρόλα αυτά, αρκετά προβλήματα παραμένουν που σχετίζονται κυρίως με την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών αλλά και την ελλιπή έως ανύπαρκτη σε αρκετές περιπτώσεις διασύνδεση οικισμών, κυρίως ορεινών, ακόμα και τουριστικών προορισμών.

Όσο αναφορά στο οδικό δίκτυο της Δ.Ε. Ν. Αλικαρνασσού περιλαμβάνει:

- τμήματα του παλαιού και νέου Εθνικού Οδικού δικτύου που διατρέχουν τον Δήμο με κατεύθυνση Α-Δ (Παλαιά Εθνική Οδός, Β.Ο.Α.Κ.),
- τμήμα του οδικού άξονα Ηράκλειο – Άνω Βιάννος,
- ένα δίκτυο τοπικής σημασίας δρόμων που συνδέουν τους οικισμούς μεταξύ τους ή με το εθνικό οδικό δίκτυο.



Σύμφωνα με την απόφαση ΥΠΕΧΩΔΕ ΔΜΕΟ/ε/οικ./827/1995 που αφορά στην κατάταξη του Εθνικού Οδικού Δικτύου των Περιφερειών Κρήτης Βορείου και Νοτίου Αιγαίου χαρακτηρίζονται ως:

- Πρωτεύον Εθνικό Οδικό Δίκτυο, η Νέα Εθνική Οδός με αριθμό 90 Α.Κ. Μουρνιών – Ρέθυμνο – Ηράκλειο (Β.Ο.Α.Κ.)
- Δευτερεύον Εθνικό Οδικό Δίκτυο, η Παλαιά Εθνική Οδός 90

Στα διοικητικά όρια του Δήμου, οι βασικοί οδικοί άξονες είναι:

⇒ Βόρειος Οδικός Άξονας Κρήτης (Β.Ο.Α.Κ.)

Περιβάλλει το μεγαλύτερο μέρος του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Ηρακλείου και εξυπηρετεί ταυτόχρονα αστικές και υπεραστικές μετακινήσεις, ωστόσο δεν λειτουργεί σωστά ούτε ως εσωτερικός ούτε ως εξωτερικός δακτύλιος. Οι αστικές μετακινήσεις εμποδίζουν τις υπεραστικές λόγω των εισόδων –εξόδων και αντίστροφα οι υπεραστικές εμποδίζουν τις αστικές μετακινήσεις λόγω των υψηλών ταχυτήτων. Είναι κατασκευασμένος στο μεγαλύτερο τμήμα σε υψηλό ανάχωμα και επηρεάζει αισθητικά και λειτουργικά την αστική περιοχή από όπου διέρχεται.

Ο Β.Ο.Α.Κ., ο οποίος μέχρι προ ολίγων ετών αποτελούσε και το νοητό νότιο όριο του οικιστικού ιστού της Ν. Αλικαρνασσού, είναι χαρακτηρισμένος ως κύρια αρτηρία, τμήμα του Διευρωπαϊκού δικτύου της χώρας. Με την επέκταση του Σχεδίου Πόλης προς Νότο, βεβαίως, υπάρχουν, πλέον και δομημένες εντός σχεδίου περιοχές νοτίως του Β.Ο.Α.Κ. Το στοιχείο αυτό θα αποτελέσει και βάση προβληματισμού κατά την διατύπωση των προτάσεων σε επόμενες φάσεις της μελέτης, με σκοπό την δυνατότητα ευχερούς επικοινωνίας των δύο διακριτών τμημάτων της πόλης, τα οποία, στην παρούσα φάση, επικοινωνούν μόνον μέσω των δύο ανισόπεδων κόμβων του Β.Ο.Α.Κ. και μίας κάτω διάβασης.

⇒ Π.Ε.Ο. Ηρακλείου – Αγ. Νικολάου

Η Παλαιά Εθνική Οδός Ηρακλείου – Αγίου Νικολάου, τμήμα της οποίας αποτελεί η οδός Ικάρου. Η οδός αυτή, αν και σύμφωνα με το Γ.Π.Σ. της Ε.Π.Α. είναι χαρακτηρισμένη ως συλλεκτήρια, εν τούτοις, επειδή δεν έχουν διανοιχθεί όλες οι προβλεπόμενες από το σχέδιο αρτηρίες, στην πράξη λειτουργεί ως αρτηρία, ενώνοντας, όπως προαναφέρθηκε, την πόλη του Ηρακλείου με το διεθνές αεροδρόμιο, αν και είναι μία απλή αστική οδός σε περιοχή κατοικίας που διαθέτει μόνον μία λωρίδα ανά κατεύθυνση (χωρίς διαχωριστική νησίδα). Να σημειωθεί ότι, κυρίως λόγω των πτήσεων τσάρτερ, το αεροδρόμιο Ηρακλείου είναι το δεύτερο σε επιβατική κίνηση στη χώρα, μετά τον αερολιμένα της Αθήνας, οπότε και οι κυκλοφοριακοί φόρτοι του άξονα αυτού είναι πολύ υψηλοί.

⇒ Οδός Ηρακλείου - Άνω Βιάννου

Πρόκειται για έναν οδικό άξονα διατρέχει το νομό κάθετα με κατεύθυνση Βορρά – Νότου. Στο τμήμα που διατρέχει τον Δήμο ξεκινάει από την παραλιακή οδό του λιμανιού ακολουθώντας προς νότο την διαδρομή του Σιλαμιανού ρέματος (ρέμα Κατσαμπά) και συνδέεται με τον Β.Ο.Α.Κ. με ανισόπεδο κόμβο. Συνεχίζει προς νότο σε επαφή με το δυτικό όριο της ΒΙΠΕ και διέρχεται ανάμεσα από αυτή και τον οικισμό της Καλλιθέας, ενώ παρακάμπει από τα δυτικά το ύψωμα του Προφήτη Ηλία. Ο άξονας αυτός δεν έχει καταταχθεί ακόμα σε κάποια κατηγορία (Εθνικό ή επαρχιακό οδικό δίκτυο) λόγω της πρόσφατης κατασκευής του. Ωστόσο τα γεωμετρικά και λειτουργικά του χαρακτηριστικά του προσδίδουν έναν υπερτοπικό χαρακτήρα, αφού είναι κατασκευασμένος με δύο λωρίδες ανά κατεύθυνση και με διαχωριστική νησίδα, ενώ παράλληλα εξυπηρετεί τη βιομηχανική περιοχή (ΒΙΠΕ) και τις νοτιοανατολικές περιοχές του νομού Ηρακλείου. Σε εύθετο χρονικό διάστημα ο άξονας αυτός θα χαρακτηριστεί σαν πρωτεύον ή δευτερεύον επαρχιακό οδικό δίκτυο. Κατά το τμήμα του από την παραλιακή οδό έως τον κόμβο ΒΙΠΕΗ λειτουργεί ως εθνική οδός, ενώ κατά το υπόλοιπο τμήμα ως επαρχιακή.



⇒ Τοπικές οδοί

Πρόκειται για οδούς που εξυπηρετούν ενδοδημοτικές ή και διαδημοτικές μετακινήσεις και τα γεωμετρικά τους χαρακτηριστικά κρίνονται σε γενικές γραμμές ικανοποιητικά για τον όγκο των μετακινήσεων που εξυπηρετούν. Κατά κανόνα οι οδοί αυτοί ενώνουν:

- τους οικισμούς του Δήμου μεταξύ τους,
- τους οικισμούς του Δήμου με οικισμούς όμορων Δήμων και
- τους οικισμούς με το Εθνικό οδικό δίκτυο

Λόγω της συνεχούς ανάπτυξης οικισμών κύριας κατοικίας (Καλλιθέα, Πρασσάς, κ.α.) νοτίως του Β.Ο.Α.Κ., οι οδοί σύνδεσης αυτών με τον Β.Ο.Α.Κ. και το λοιπό εσωτερικό οδικό δίκτυο του Δήμου, έχουν εκ των πραγμάτων αποκτήσει φόρτους συνεχώς αυξανόμενους και αρκετά σημαντικό ρόλο στην εξυπηρέτηση του συνολικού κυκλοφοριακού έργου.

Να σημειωθεί ότι, από άποψη βατότητας, συνολικά τόσο το πρωτεύον όσο και το τοπικό οδικό δίκτυο του Δήμου παρουσιάζει ικανοποιητική εικόνα.

Εναέριες Συγκοινωνίες

Η αεροπορική σύνδεση του Ηρακλείου με την υπόλοιπη Ελλάδα πραγματοποιείται μέσω του Διεθνή Αερολιμένα «Νίκος Καζαντζάκης», που βρίσκεται 5 περίπου χιλιόμετρα ανατολικά της πόλης του Ηρακλείου, στη ΔΕ Νέας Αλικαρνασσού. Αποτελεί το δεύτερο σε κίνηση αεροδρόμιο της χώρας μετά το «Ελ. Βενιζέλος» της Αθήνας και το πρώτο όσο αφορά τις πτήσεις charters.

Ο αερολιμένας του Ηρακλείου εξυπηρετεί κατά κανόνα την επιβατική – τουριστική κίνηση ενώ η εμπορευματική κίνηση είναι περιορισμένη, καθώς ο κύριος όγκος των εμπορευματικών μεταφορών εξυπηρετείται από το λιμάνι. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για το νέο αεροδρόμιο, παρατηρείται μία συνεχής αύξηση τόσο των πτήσεων όσο και των επιβατών που διακινούνται μέσω του αερολιμένα Ηρακλείου.

Το αεροδρόμιο λειτούργησε πρώτη φορά το 1939, ενώ στη σημερινή του μορφή λειτουργεί από το 1971. Διαθέτει διάδρομο προσγείωσης – απογείωσης 2.680m, κτιριακές εγκαταστάσεις 13.000m², ενώ υπάρχει δυνατότητα εξυπηρέτησης αεροσκαφών με αρκετούς χώρους στάθμευσης. Στις εγκαταστάσεις του αεροδρομίου λειτουργούν εμπορικά καταστήματα, χώροι εστίασης, ιατρείο, τράπεζες και ταχυδρομείο. Υπάρχει διαθέσιμος χώρος στάθμευσης ΙΧ, ενώ είναι δυνατή και η φύλαξη αποσκευών. Τέλος υπάρχουν διάφορες διευκολύνσεις για άτομα με ειδικές ανάγκες. Η πρόσβαση στο αεροδρόμιο γίνεται μέσω του Βόρειου Οδικού Άξονα (με ειδικό κόμβο) και την παλαιάς εθνικής Ρεθύμνου – Ηρακλείου - Αγίου Νικολάου. Η κίνηση εξωτερικού αποτελεί το 80% και πλέον της κίνησης του αερολιμένα, ενώ το σύνολο σχεδόν της επιβατικής κίνησης εξωτερικού διακινείται κατά τους μήνες Απρίλιο – Οκτώβριο. Η επιβατική κίνηση του εξωτερικού διαχωρίζεται σε εκείνη των τακτικών και σε εκείνη των έκτακτων πτήσεων (charter). Κατά τους καλοκαιρινούς μήνες εξαντλείται η δυνατότητα των υποδομών με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η άρτια εξυπηρέτηση όλων των πτήσεων λόγω της περιορισμένης χωρητικότητας.

Το αεροδρόμιο σήμερα αντιμετωπίζει προβλήματα λειτουργίας, κυρίως σε περιόδους νοτίων ανέμων. Επιπροσθέτως η ανάπτυξη της περιοχής και η υπερσυγκέντρωση λειτουργιών της πόλης, του λιμανιού και του αεροδρομίου στην ευρύτερη περιοχή εντείνουν το πρόβλημα των παράλληλων εξυπηρετήσεων. Παρά τις παρεμβάσεις που είναι σήμερα σε εξέλιξη (κατασκευή νέου χώρου στάθμευσης αεροσκαφών και οχημάτων εδάφους, όπως επίσης και η δημιουργία νέας αίθουσας



check in), καθώς και αυτές που έχουν προγραμματισθεί (επέκταση χώρου αφίξεων και αναχωρήσεων, βελτίωση κυκλοφοριακών ρυθμίσεων για καλύτερη πρόσβαση στο αεροδρόμιο), το αεροδρόμιο δε θα είναι σε θέση να ανταπεξέλθει στην αυξανόμενη επιβατική κίνηση που ήδη σήμερα εξυπηρετείται οριακά.

Επιπλέον από την αυξημένη κίνηση και λειτουργία του αερολιμένα Ηρακλείου έχουν δημιουργηθεί περαιτέρω προβλήματα που περιλαμβάνουν:

- ✚ Την έντονη ηχορύπανση των κατοικημένων περιοχών του Ηρακλείου και κυρίως της Νέας Αλικαρνασσού
- ✚ Την αλληλοεπίδραση των χώρων εναέριας κυκλοφορίας των αεροδρομίων Ηρακλείου, Χανίων και Καστελίου
- ✚ Την ύπαρξη ελάχιστου χώρου για επέκταση των επίγειων εγκαταστάσεων
- ✚ Τον κίνδυνο αεροπορικού δυστυχήματος κατά την πτήση των αεροσκαφών πάνω από κατοικημένες περιοχές

Οι εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης των επιβατών κρίνονται ικανοποιητικές, ωστόσο κατά τους καλοκαιρινούς μήνες που είναι η περίοδος αιχμής της τουριστικής περιόδου δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν ικανοποιητικά στην πίεση της αυξημένης κίνησης, γι αυτό απαιτείται καλύτερη αξιοποίηση των υπάρχουσών υποδομών μέχρι την κατασκευή του Νέου Αεροδρομίου. Πρέπει να αναβαθμιστεί άμεσα η δυναμικότητα του Αεροδρομίου στη Νέα Αλικαρνασσό ώστε να εξυπηρετείται καλύτερα η ζήτηση αιχμής κατά τους θερινούς μήνες.

Για όλους τους παραπάνω λόγους, έχει εξαγγελθεί η κατασκευή **νέου διεθνούς αεροδρομίου στο Καστέλι Πεδιάδος**, στις εγκαταστάσεις του υφιστάμενου στρατιωτικού αεροδρομίου. Ωστόσο, δεν είναι προς το παρόν σαφές αν το νέο αεροδρόμιο θα λειτουργήσει συμπληρωματικά ή θα αντικαταστήσει πλήρως το αεροδρόμιο «Ν. Καζαντζάκης».

Ο διαγωνισμός παραχώρησης για 35 έτη του Νέου Διεθνούς Αεροδρομίου στο Καστέλλι Πεδιάδος είχε προκηρυχθεί την 31-8-2009 (εκτίμηση δαπάνης επένδυσης €800 εκ., χωρίς απαλλοτριώσεις). Αμέσως μετά διαπιστώθηκε ότι έπρεπε να επιλυθούν σημαντικές εκκρεμότητες. Δόθηκαν επανειλημμένες παρατάσεις της προθεσμίας κατάθεσης προσφορών, αλλά τελικά ο διαγωνισμός απέβη άγονος στις 18-10-2011, αφού δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά.

Οίκοι που είχαν εκδηλώσει προκαταρκτικά ενδιαφέρον συμμετοχής πρότειναν περιορισμό τεχνικών χαρακτηριστικών ώστε να μειωθεί η δαπάνη κατασκευής και να καταστεί βιώσιμη η επένδυση, με κύρια αλλαγή την πρόβλεψη υλοποίησης του μήκους 3.800 μέτρων διαδρόμου προσ/απογειώσεων σε δύο φάσεις (κατασκευή πρώτα 3.200 μέτρων και των υπολοίπων όταν θα προκύψει ανάγκη με βάση την αεροπορική κίνηση).

Απαιτήθηκε χρόνος για την προσαρμογή του πολιτικού προσωπικού της Χώρας στην οικονομική πραγματικότητα και το έργο επαναδημοπρατήθηκε με σαφώς πιο ρεαλιστικά τεχνικά χαρακτηριστικά (μείωση δαπάνης 20%).



1.3

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

1.3.1 Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο

Στον παρακάτω χάρτη, απεικονίζονται οι διαφοροποιημένες ζώνες του Δήμου Ηρακλείου με βάση τις αναπτυξιακές κατευθύνσεις του εγκεκριμένου Περιφερειακού Σχεδίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Κρήτης - ΠΠΧΣΑΑ (ΦΕΚ 1486Β/2003), αλλά και του υπό αναθεώρηση Περιφερειακού Πλαισίου που αφορούν:

- προστασία και ανάδειξη των ζωνών με ίδιο νομικό καθεστώς
 - ✓ χώροι πολιτιστικού - ιστορικού ενδιαφέροντος με θεσμοθετημένο πλαίσιο προστασίας (Ιστορικό Κέντρο, Κνωσός, Φρούριο Τεμένους - Προφήτη Ηλία)
 - ✓ περιοχές NATURA 2000 (N.3937/2011) (Όρος Γιούχτα - Φαράγγι Αγίας Ειρήνης GR4310002)
 - ✓ μικροί παράκτιοι υγρότοποι Π.Δ. (ΦΕΚ 220ΑΑΠ/2012) (Ξηρόκαμπος και Καρτερός)
- δημιουργία δικτύου φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος με
 - ✓ ανάδειξη και προστασία του ενιαίου φυσικού και πολιτιστικού χώρου και καθορισμός του ως «ζώνες υψηλής προστασίας»:
 - η ζώνη στα βόρεια, που ενσωματώνει τον Γιούχτα, την Κνωσό και το ιστορικό - μνημειακό σύνολο της Πόλης του Ηρακλείου
 - τα καταφύγια άγριας ζωής (ΚΑΖ) του Όρους Γιούχτα-φαράγγι Αγ.Ειρήνης (Δήμων Αρχανών και Ηρακλείου) και Αγ. Αντωνίου (Άνω Ασίτες Δ.Ε. Γοργολαΐνης).
 - ✓ αναγνώριση και εξυγίανση της υπάρχουσας κατάστασης και ήπια τουριστική ανάπτυξη, εκεί όπου θα κριθεί απόλυτα αναγκαίο.
- ζώνη Τουριστικής Ανάπτυξης, στο βόρειο παράκτιο τμήμα, που ταυτίζεται με την προβλεπόμενη ζώνη τουριστικά ανεπτυγμένης περιοχής του Τομειακού Χωροταξικού για τον Τουρισμό όπου :
 - ✓ ορίζονται ως περιοχές «ελέγχου τουριστικής ανάπτυξης»
 - ✓ θεσπίζονται ειδικά κίνητρα για τη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών και της τουριστικής υποδομής των περιοχών αυτών
- ανάπτυξη του Λιμένα Ηρακλείου με :
 - ✓ ανάδειξη και εδραίωσή του λιμένα μεταξύ των κύριων θαλάσσιων πυλών της χώρας
 - ✓ βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός του κρατικού Ηρακλείου - Ανάπτυξη υποδομών ακτοπλοΐας, φιλοξενίας κρουαζιέρας (κυρίως) και θαλάσσιου τουρισμού.
- ανάπτυξη του αγροτικού χώρου με:
 - ✓ πολυλειτουργικότητα, διαφοροποίηση και δραστική ενίσχυση της παραγωγής ποιοτικών προϊόντων (όπως ΠΟΠ και ΠΓΕ)
 - ✓ αναγνώριση της χρήσης «γεωργική γη πρώτης προτεραιότητας» -στο σύνολο ή σε τμήμα της- ως «χρήση προτεραιότητας».
 - ✓ θεσμική προστασία γεωργικής γης με ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ, της προώθησης δράσεων αγροτικού αναδασμού με απαγόρευση κατάτμησης
 - ✓ αποδέσμευση του γεωργικού τομέα από την αλόγιστη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων και εφαρμογή γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων.



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

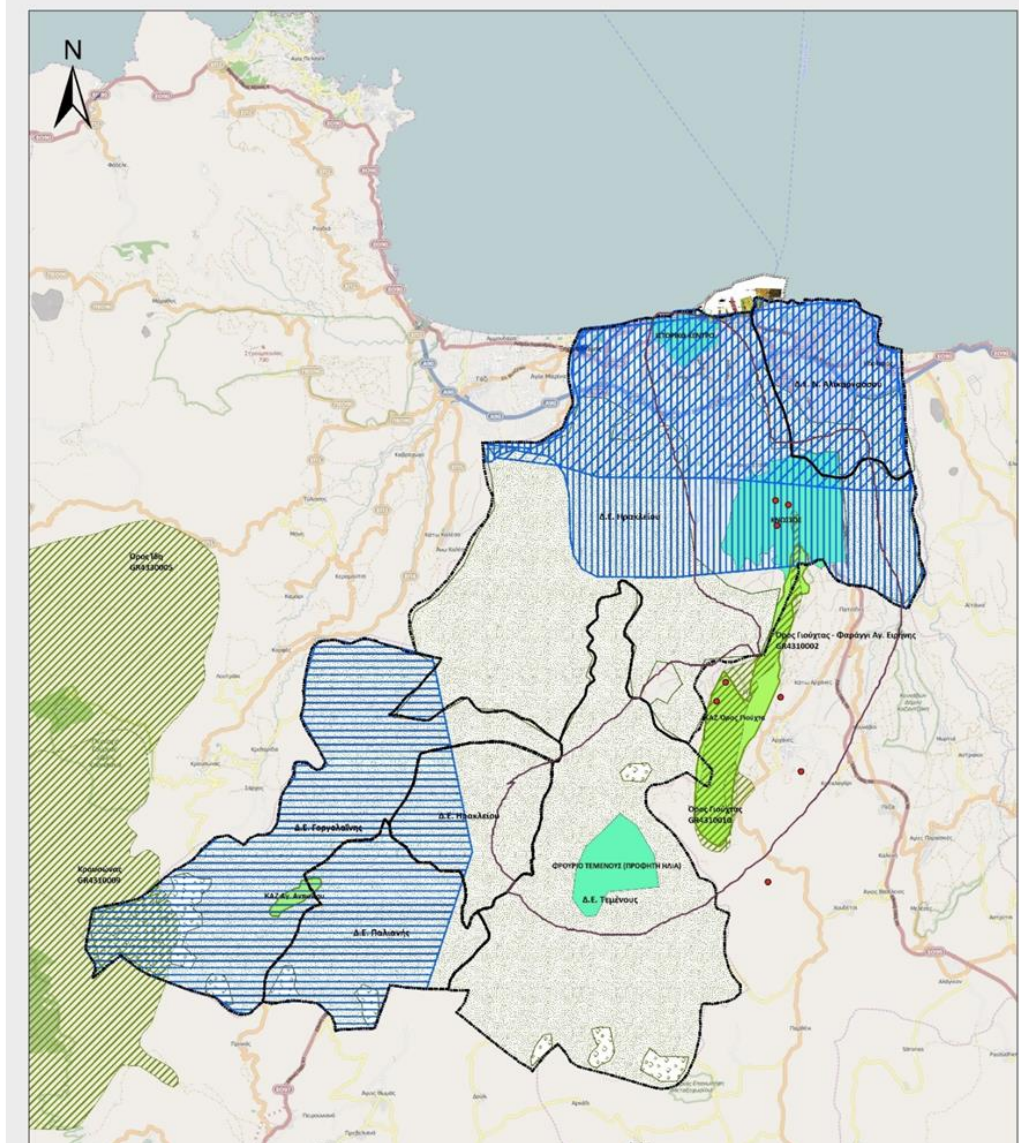
Κατευθύνσεις από το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου
Ανάπτυξης.



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Κατευθύνσεις Ανάπτυξης Δ. Ηρακλείου (ΠΠΧΣΑΑ & ΕΠΧΣΑΑ Τουρισμο)

- Όρια Δημοτικών Ενότητων
- Αρχαιολογικοί Χώροι
- Χώροι πολιτιστικού & ιστορικού ενδιαφέροντος
- Περιοχές Δικτύου Natura 2000
- Καταφύγια Άγριας Ζωής
- Υγρότοποι
- Αγροτικές - Γεωργικές Ζώνες**
 - Γεωργική Γη Πρώτης Προτεραιότητας
 - Γεωργική Γη Χαμηλής Προτεραιότητας
- Δίκτυο φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος
- Ζώνη Τουριστικής Ανάπτυξης
- Ζώνες Τουριστικής Ανάπτυξης (ΦΕΚ 1138/Β/2009)**
 - Ανεπτυγμένες Τουριστικά Περιοχές
 - Αναπτυσσόμενες Τουριστικά Περιοχές
 - Ζώνη Λιμένα





Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται αναλυτικά οι κατευθύνσεις και προτάσεις ανάπτυξης του εγκεκριμένου ΠΠΧΣΑΑ και του αναθεωρούμενου αντίστοιχα

Εγκεκριμένο ΠΠΧΣΑΑ

| A/A | Κατευθύνσεις-Προτάσεις Ανάπτυξης | Χωρική Αναφορά |
|-----|---|---|
| | <p>Εξισορροπημένη και πολυκεντρική χωρική ανάπτυξη των πόλεων</p> <ul style="list-style-type: none">•Καθορισμός Ηρακλείου ως μητροπολιτικό κέντρο διαπεριφερειακής εμβέλειας με άξονα την έρευνα - τεχνολογία και τον πολιτισμό•Ενίσχυση του πολιτιστικού του χαρακτήρα, ως κέντρο του Μινωικού πολιτισμού και κέντρο αρχείων, βιβλιοθηκών και μουσειακών συλλογών, με ιδιαίτερη αναφορά στη Μεσόγειο | Οικιστικό κέντρο Ηρακλείου |
| | <p>Ενίσχυση και βελτίωση τουρισμού</p> <ul style="list-style-type: none">•βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουρισμού, και των τουριστικών υποδομών•ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού (συνεδριακός, εσωτερικός, ορεινός, χειμερινός, θαλάσσιος, κοινωνικός, αγροτικός και αθλητικός, κλπ) για επέκταση της περιόδου και για μείωση των εντάσεων που ασκούνται στον παράκτιο χώρο•δίκτυα πολιτιστικού και φυσικού περιβάλλοντος και με αντιπροσωπευτικά και πιλοτικά ολοκληρωμένα προγράμματα ανάδειξης περιοχών, ώστε να λειτουργήσουν ως βασικοί πόλοι έλξης των επισκεπτών.•Ανασχεδιασμός για ειδικές τουριστικές υποδομές που προορίζονται για τουριστική ανάπτυξη (κλασικού τύπου ή ήπια), καθώς και δράσεις που να οδηγούν σε κοινοπραξίες - δικτυώσεις των επιχειρηματιών, με στόχο την ποιοτική αναβάθμιση του προϊόντος | Τουριστικά αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες περιοχές |
| | <p>Προστασία και διαχείριση Παράκτιου Χώρου:</p> <ul style="list-style-type: none">•υιοθέτηση των αρχών της συμπαγούς πόλης και αντιμετώπιση της εκτός σχεδίου δόμησης•ενίσχυση ποιοτικού τουρισμού με ισόρροπη κατανομή των αναβαθμισμένου τύπου τουριστικών εγκαταστάσεων•προστασία και ανάδειξη της κληρονομιάς, καθώς αναγνώριση και εξυγίανση της υπάρχουσας κατάστασης και ήπια τουριστική ανάπτυξη, όπου θα κριθεί απόλυτα αναγκαίο | Δίκτυο Φύση 2000 |
| | <p>Αστικοποιημένες Παράκτιες ζώνες τουριστικής ανάπτυξης και ποιοτικής αναβάθμισης</p> <ul style="list-style-type: none">•ποιοτική αναβάθμιση του υπεραναπτυγμένου τουριστικά βόρειου άξονα με ισχυρά κίνητρα ποιοτικής αναβάθμισης | Βόρεια ακτή, από Κίσαμο (δυτικά), έως Παχειά Άμμο (ανατολικά) |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | |
|--|---|---|
| | <p>των υφιστάμενων εγκαταστάσεων και πρόβλεψη νέων</p> <ul style="list-style-type: none">• προστασία και ανάδειξη των στοιχείων του φυσικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος• περιορισμός εκτός σχεδίου δόμησης• καταλληλόλητα και συμβατότητα των χρήσεων | |
| | <p>Προστασία και την ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος:</p> <ul style="list-style-type: none">• προώθηση των διαχειριστικών σχεδίων στις ζώνες Natura και SPA• θέσπιση ειδικών χρηματοδοτικών κινήτρων για τη διατήρηση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων• οριοθέτηση ζωνών υψηλής προστασίας (αρχαιολογικοί χώροι, παραδοσιακοί οικισμοί και ιστορικά σύνολα, δίκτυο Natura 2000, ΤΙΦΚ)• δημιουργία δικτύων ολοκληρωμένων και πολλαπλών παρελθόντων αρχαιολογικών πάρκων - χώρων, καθώς και διεθνών εστιών πολιτιστικής παραγωγής με παράλληλες εφαρμογές νέων τεχνολογιών | <p>(Α) Δίκτυο Φύση 2000</p> <p>(Β) Ζώνη στα βόρεια, που ενσωματώνει τον Γιούχτα, την Κνωσσό και το ιστορικό - μνημειακό σύνολο της Πόλης του Ηρακλείου, καθώς και τη νήσο Δία</p> |
| | <p>Κατευθύνσεις για την χωροταξική και πολεοδομική οργάνωση και αναβάθμιση:</p> <ul style="list-style-type: none">• <u>Καθορισμός ΠΕΧΠ:</u> θεωρείται η ζώνη κατά μήκος του ευρωπαϊκού περιπατητικού μονοπατιού Ε4 για την ενίσχυση, αποκατάσταση και εν γένει διαχείριση της• <u>Καθορισμός Ρυθμιστικού σχεδίου , ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ:</u> άμεση κατάρτιση του Ρυθμιστικού σχεδίου για το Ηράκλειο, και εκπόνηση ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ για τις περιοχές μικρότερων οικιστικών κέντρων• <u>Καθορισμός ΣΟΑΠ- προγράμματα αναπλάσεων:</u> για προώθηση ολοκληρωμένων στρατηγικών αστικού σχεδιασμού σε περιοχές με «έντονα προβλήματα αναπτυξιακής υστέρησης, κοινωνικής και οικονομικής συνοχής, περιβαλλοντικής υποβάθμισης και ποιότητας ζωής». | <p>Ευρωπαϊκό Μονοπάτι Ε4</p> <p>(Α) Ηράκλειο</p> <p>(Β) Οικιστικά κέντρα</p> <p>(Α) Στο σύνολο του περιαστικού χώρου των σημαντικών αστικών κέντρων, (Β) Πόλη του Ηρακλείου σε ζώνη κατά μήκος του διερχόμενου διευρωπαϊκού άξονα, της σύνδεσης του με το αεροδρόμιο Ηρακλείου και της περί το αεροδρόμιο περιοχής.</p> |
| | <p>Αναβάθμιση Περιαστικού χώρου Ηρακλείου:</p> <ul style="list-style-type: none">• η χωροθέτηση του διεθνούς κόμβου τηλεϊατρικής στο Ηράκλειο, με δεδομένο ότι στα Χανιά βρίσκεται ήδη εν λειτουργία ο διεθνής τηλεπικοινωνιακός κόμβος Οπτικών Ινών | <p>Περιαστικός χώρος Ηρακλείου</p> |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α΄ ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | |
|--|---|--|
| | <ul style="list-style-type: none">• η χωροθέτηση συνεδριακού - ερευνητικού - πολυλειτουργικού κέντρου, συνδυασμένου με Πάρκο Αναψυχής στον ευρύτερο περιαστικό χώρο της οικιστικής ενότητας Ηρακλείου. | |
| | <p>Προστασία του Αγροτικού Χώρου:</p> <ul style="list-style-type: none">• Υποστήριξη πολυλειτουργικότητας, διαφοροποίησης και ενίσχυσης της παραγωγής ποιοτικών προϊόντων, με περιβαλλοντικά φιλικές μορφές παραγωγής• Οριοθέτηση και θεσμική προστασία τμημάτων γεωργικής γης ως «χρήσης προτεραιότητας», μέσα από ΓΠΣ ή ΣΧΟΟΑΠ ή ΖΟΕ. Καθορισμός επιτρεπόμενων ή μη χρήσεων και περιορισμών στην κατάτμηση και δόμηση• Απαγόρευση κατάτμησης γης από αναδασμούς• Οριοθέτηση κτηνοτροφικών ζωνών και θεσμική υποχρέωση άσκησης κτηνοτροφικής δραστηριότητας σε «ζώνες εναλλασσόμενης βόσκησης»• Προώθηση αγροτουρισμού σε ζώνες με ιδιαίτερα σημαντικούς φυσικούς, πολιτιστικούς και ιστορικούς πόρους• Προστασία και διεύρυνση του θεσμού προϊόντων προέλευσης• Σταδιακή αποδέσμευση αγροτικού τομέα από την αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων | |



Αναθεωρούμενο ΠΠΧΣΑΑ

| Α/Α | Κατευθύνσεις-Προτάσεις Ανάπτυξης | Χωρική Αναφορά |
|-----|---|--|
| Π1 | <p>Αλλαγή του προτύπου κατανάλωσης του χώρου και εμπλουτισμός των πόλεων της Κρήτης με λειτουργίες και διεύρυνσή τους στα μικρότερα αστικά κέντρα της:</p> <ul style="list-style-type: none">•Θεσμική κατοχύρωση, σε επίπεδο εθνικής πολιτικής, της τήρησης της αρχής της συμπαγούς πόλης και ο δραστικός περιορισμός της εκτός σχεδίου δόμησης, με άμεση κατάργηση των εν ισχύ παρεκκλίσεων αρτιότητας και κατάτμησης.•Σε επίπεδο περιφερειακής πολιτικής πρέπει να γίνουν οι απαραίτητες προσαρμογές στα θεσμοθετημένα ΓΠΣ και ΣΧΟΟΑΠ και να δοθούν οι αντίστοιχες κατευθύνσεις στα υπό εκπόνηση.•Ο εμπλουτισμός του δικτύου των αστικών κέντρων της Κρήτης, με τον πολιτικό στόχο για χωρική ανάπτυξη εξισορροπημένη και πολυκεντρική, για πόλεις (και αστικούς σχηματισμούς) δυναμικές, ελκυστικές και ανταγωνιστικές, για νέα σχέση συνεργασίας πόλεων και υπαίθρου.•Στα μικρότερα οικιστικά κέντρα της Περιφέρειας απαιτείται να υποστηριχθούν και να δημιουργηθούν συναφείς υποστηρικτικές υποδομές εμβέλειας, ώστε να υποβοηθηθεί η συνεργασία των πόλεων και της υπαίθρου, με δημιουργία πλεγμάτων, τα οποία σκοπό έχουν να καταστήσουν τον χώρο συνολικά ελκυστικό, με άξονες αναφοράς την έρευνα και τεχνολογία, τον πολιτισμό, την παραγωγή και πιστοποίηση γεωργοπεριβαλλοντικών προϊόντων, το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, τον ποιοτικό τουρισμό, τη χρήση, λειτουργία και επίδειξη εγκαταστάσεων με ειδικές υποδομές και ρόλους. | |
| | <ul style="list-style-type: none">•Το Ηράκλειο πρωτεύων εθνικός πόλος διεθνούς, ευρωπαϊκής και διαπεριφερειακής ακτινοβολίας, με άξονα την έρευνα - τεχνολογία και τον πολιτισμό. Ορίζεται κέντρο του Μινωικού πολιτισμού και κέντρο αρχαίων, βιβλιοθηκών και μουσειακών συλλογών, με ιδιαίτερη αναφορά στη Μεσόγειο, οφείλει να το διατηρήσει και να το αναπτύξει. | Ηράκλειο |
| Π2 | <p>Περιοχές τουριστικής ανάπτυξης και ζώνες αναπτυξιακών κινήτρων:</p> <ul style="list-style-type: none">•Ορίζονται ως περιοχές «ελέγχου τουριστικής ανάπτυξης»•Θεσπίζονται ειδικά κίνητρα για τη βελτίωση των παρερχομένων υπηρεσιών και της τουριστικής υποδομής των περιοχών αυτών•Ανάληψη δράσεων αποφόρτισης των υψηλών πιέσεων και αναβάθμισης του δομημένου χώρου, με εργαλεία τα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού και τις ειδικές ρυθμίσεις, | Βόρεια ακτή Ρεθύμνου από Γεωργιούπολη έως Σταυρωμένο και Ηρακλείου, από Αγία Πελαγία έως Μάλια |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | |
|----|---|---|
| | ώστε να επιτευχθεί η εξυγίανση και η περιβαλλοντική / ποιοτική αναβάθμισή τους. | |
| Π3 | Προστασία Παράκτιου Χώρου: <ul style="list-style-type: none">•Υιοθέτηση των αρχών της συμπαγούς πόλης και ανάληψη δράσεων για την αντιμετώπιση της εκτός σχεδίου δόμησης.•Ενίσχυση του ποιοτικού τουρισμού, με ισόρροπη κατανομή των αναβαθμισμένου τύπου τουριστικών εγκαταστάσεων σε επιλεγμένους χώρους σε όλη την νήσο.•Ποιοτική αναβάθμιση του υπερανπτυγμένου τουριστικά βόρειου άξονα με ισχυρά κίνητρα ποιοτικής αναβάθμισης των υφιστάμενων εγκαταστάσεων και πρόβλεψη νέων.•Προστασία και ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς, καθώς αναγνώριση και εξυγίανση της υπάρχουσας κατάστασης και την ήπια τουριστική ανάπτυξη, εκεί όπου θα κριθεί απόλυτα αναγκαίο. | Δίκτυο Φύση 2000 |
| Π4 | Υποστήριξη της κοινής πολιτικής προστασίας και ανάδειξης του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος: <ul style="list-style-type: none">•Η προώθηση της πολιτικής για συνδυασμένη ανάδειξη των τομέων του Πολιτισμού και της προστασίας του Φυσικού Περιβάλλοντος, με τη δημιουργία δικτύων ολοκληρωμένων και πολλαπλών παρελθόντων αρχαιολογικών πάρκων - χώρων, καθώς και διεθνών εστιών πολιτιστικής παραγωγής (επιστημονική γνώση, σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία), με παράλληλες εφαρμογές νέων τεχνολογιών.•Ενοποίηση των ιστορικών τοπόσημων και του φυσικού τοπίου, μέσα από την ανάδειξη του άξονα «Ενετικό Λιμάνι – Παλαιά Πόλη/Τείχη – Κνωσό», με την εκπόνηση και την εφαρμογή Σχεδίου Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης.•Ολοκληρωμένο πρόγραμμα ενεργειών και δράσεων, των «περιοχών με φέρουσα ικανότητα φυσικού και πολιτιστικού κεφαλαίου» | Ηράκλειο Ζώνη στα βόρεια, που ενσωματώνει τον Γιούχτα, την Κνωσό και το ιστορικό - μνημειακό σύνολο της Πόλης του Ηρακλείου, καθώς και τη νήσο Δία |



| Ανάπτυξη αγροτικού χώρου | |
|--|--|
| Ανασυγκρότηση του γεωργοπεριβαλλοντικού αγροτοδιατροφικού τομέα: <ul style="list-style-type: none">• Ο αγροτοδιατροφικός τομέας να αποτελέσει ένα δυναμικό κλάδο της Περιφέρειας Κρήτης υπερτοπικού χαρακτήρα.• Ανάπτυξη ενός σύγχρονου προτύπου αγροτικής οικονομίας, με αξιοποίηση του θεσμού ποιοτικών προϊόντων (όπως ΠΟΠ και ΠΓΕ) με επίκεντρο τη βιολογική γεωργοκτηνοτροφία και τη μεταποίηση των προϊόντων της, τα τρόφιμα - ποτά και προϊόντα της κρητικής διατροφής, αλλά και τη σύνδεση της αγροτικής παραγωγής με τον ποιοτικό τουρισμό. | |
| Προστασία αγροτικού χώρου: <ul style="list-style-type: none">• Αναβάθμιση αγροτικού χώρου: πολυλειτουργικότητα, διαφοροποίηση και δραστική ενίσχυση της παραγωγής ποιοτικών προϊόντων, με περιβαλλοντικά φιλικές μορφές παραγωγής• Αναγνώριση της χρήσης 'γεωργική γη πρώτης προτεραιότητας' -στο σύνολο ή και παραδειγματικά σε πρώτη φάση σε τμήμα της- ως «χρήση προτεραιότητας».• Θεσμική προστασία γεωργικής γης με τη βοήθεια των μελετών ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ, της προώθησης δράσεων αγροτικού αναδασμού και της λήψης απαγορευτικών μέτρων για την κατάτμηση της γης που προέρχεται από αναδασμό, ώστε να μην απομειώνεται συνεχώς από άλλες χρήσεις.• Μέτρα για την ελαχιστοποίηση της από τα γεωργικά φάρμακα ρύπανσης και μόλυνσης των ακτών, των υδροφορέων και του θαλάσσιου περιβάλλοντος, και σταδιακή αποδέσμευση του γεωργικού τομέα από την αλόγιστη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, καθώς και να υποστηριχθεί η εφαρμογή των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων. | |

1.3.2 Υφιστάμενο Ρυθμιστικό-Πολοδομικό Πλαίσιο Ηρακλείου

Γενικό Πολοδομικό Σχέδιο

Το 1988 δημοσιεύτηκε με το ΦΕΚ 458/Δ/1988 το πρώτο Γενικό Πολοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) της πόλης του Ηρακλείου σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 1337/1983 (ΦΕΚ 458/Δ/1988: «*Έγκριση Γενικού Πολοδομικού Σχεδίου του οικισμού Ηρακλείου του Δήμου Ηρακλείου του οικισμού Νέας Αλικαρνασσού κοινότητας Νέας Αλικαρνασσού και των οικισμών Γαζίου και Αγίας Μαρίνας της κοινότητας Γαζίου (Ν. Ηρακλείου)*». Στο ΦΕΚ της δημοσίευσης δεν είχαν περιληφθεί οι χάρτες του ΓΠΣ και γι' αυτό το λόγο έγινε πλήρης αναδημοσίευση με τους χάρτες το 1992 με το ΦΕΚ 818/Δ/1992.

Το 2003 πραγματοποιήθηκε η τροποποίηση του Γ.Π.Σ. του 1988 με το ΦΕΚ 696/Δ/08.07.2003 η 'Τροποποίηση Γενικού Πολοδομικού Σχεδίου του



Πολεοδομικού Συγκροτήματος Ηρακλείου (Δήμος Ηρακλείου, Νέας Αλικαρνασσοῦ και Γαζίου και το 2005 δημοσιεύεται με το ΦΕΚ 118/Δ/02.02 2005 η Αντικατάσταση χαρτών της 26882/2003 Απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων 'Τροποποίηση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Ηρακλείου' (Δήμος Ηρακλείου, Νέας Αλικαρνασσοῦ και Γαζίου) Ν. Ηρακλείου ,ΦΕΚ696/Δ'/696.

Στο χάρτη που ακολουθεί απεικονίζονται διαφοροποιημένες περιοχές του Δήμου Ηρακλείου, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις - προτάσεις αστικής ανάπτυξης του εγκεκριμένου Γ.Π.Σ., που αφορούν :

- ζώνες προστασίας και ανάδειξης παράκτιων χώρων με :
 - ✓ καθορισμό ζώνης στην παραλιακή ζώνη δυτικά του χειμάρρου Γιόφυρου μέχρι τον Αλμυρό ποταμό
 - ✓ καθορισμό ζώνης στην παραλιακή ζώνη της Νέας Αλικαρνασσοῦ από τα όρια του Λιμένα μέχρι τα όρια του Αεροδρομίου
 - ✓ ζώνη προστασίας παραλίας Καρτερού (Ν. Αλικαρνασσός) (καθορίζεται ζώνη για την προστασία της παράκτιας περιοχής και την απόλυτη προστασία των αμμοθινών)
- καθορισμός συστήματος πεζοδρόμων με βασικούς άξονες :
 - ✓ τον προβλεπόμενο παραλιακό πεζόδρομο κατά μήκος της δυτικής παραθαλάσσιας ζώνης από τις εκβολές του Αλμυρού μέχρι τις εκβολές του Γιόφυρου που συνεχίζεται προς ανατολάς μέχρι το παλιό λιμάνι
 - ✓ τον κάθετο σε αυτόν άξονα, σε όλο το μήκος του οδικού άξονα Δημοκρατίας -Κνωσοῦ, που συνδέει το ιστορικό κέντρο με την Κνωσό.
- διαδρομές κίνησης πεζών, κατά μήκος και εκατέρωθεν των ρεμάτων
- περιοχές ανάπτυξης τουρισμού με :
 - ✓ ζώνη ανάπτυξης τουρισμού - αναψυχής, στην βόρεια παράκτια ζώνη, στην περιοχή Καμίνια από το Γιόφυρο έως τα Ενετικά Τείχη
 - ✓ ζώνη ανάπτυξης ήπιου τουρισμού-αναψυχής, στο παραλιακό μέτωπο Νέας Αλικαρνασσοῦ
 - ✓ ζώνη ανάπτυξης ήπιου τουρισμού-αναψυχής και παραθεριστικής κατοικίας, στο παραλιακό μέτωπο Νέας Αλικαρνασσοῦ
- καθορισμός ζωνών ανάπλασης
 - ✓ Παλιάς Πόλης Ηρακλείου με :
 - ο δίκτυο πεζοδρόμων σε όλη την παλιά πόλη
 - ο καθορισμό κεντρικών λειτουργιών πόλης
 - ο καθορισμό χρήσης ελεύθερων χώρων - αστικού πρασίνου στην περιοχή του συγκροτήματος των ενετικών τειχών
 - ✓ παραλίας Νέας Αλικαρνασσοῦ
 - ✓ Στρατοπέδου ΣΕΑΠ
- ζώνες προστασίας αγροτικών - γεωργικών περιοχών
 - ✓ περιοχές ελέγχου γεωργικής γης Α΄ προτεραιότητας, ανατολικά της Νέας Αλικαρνασσοῦ
 - ✓ γεωργική γη με δυνατότητα ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού, νότιο-ανατολικά της Νέας Αλικαρνασσοῦ
 - ✓ γεωργική γη με δυνατότητα ανάπτυξης κατοικίας
 - ✓ γεωργική γη εντασσόμενη στον αρχαιολογικό χώρο της Κνωσοῦ (αποτελεί τμήμα της ζώνης Β του αρχαιολογικού χώρου της Κνωσοῦ ισχύουν οι διατάξεις του από 6.11.1976 π.δ/τος (ΦΕΚ 373/τ.Δ΄))
 - ✓ ζώνη βιοτεχνίας, χονδρεμπορίου και γεωργικής γης δυτικά της ΒΙ.ΠΕ.Η.

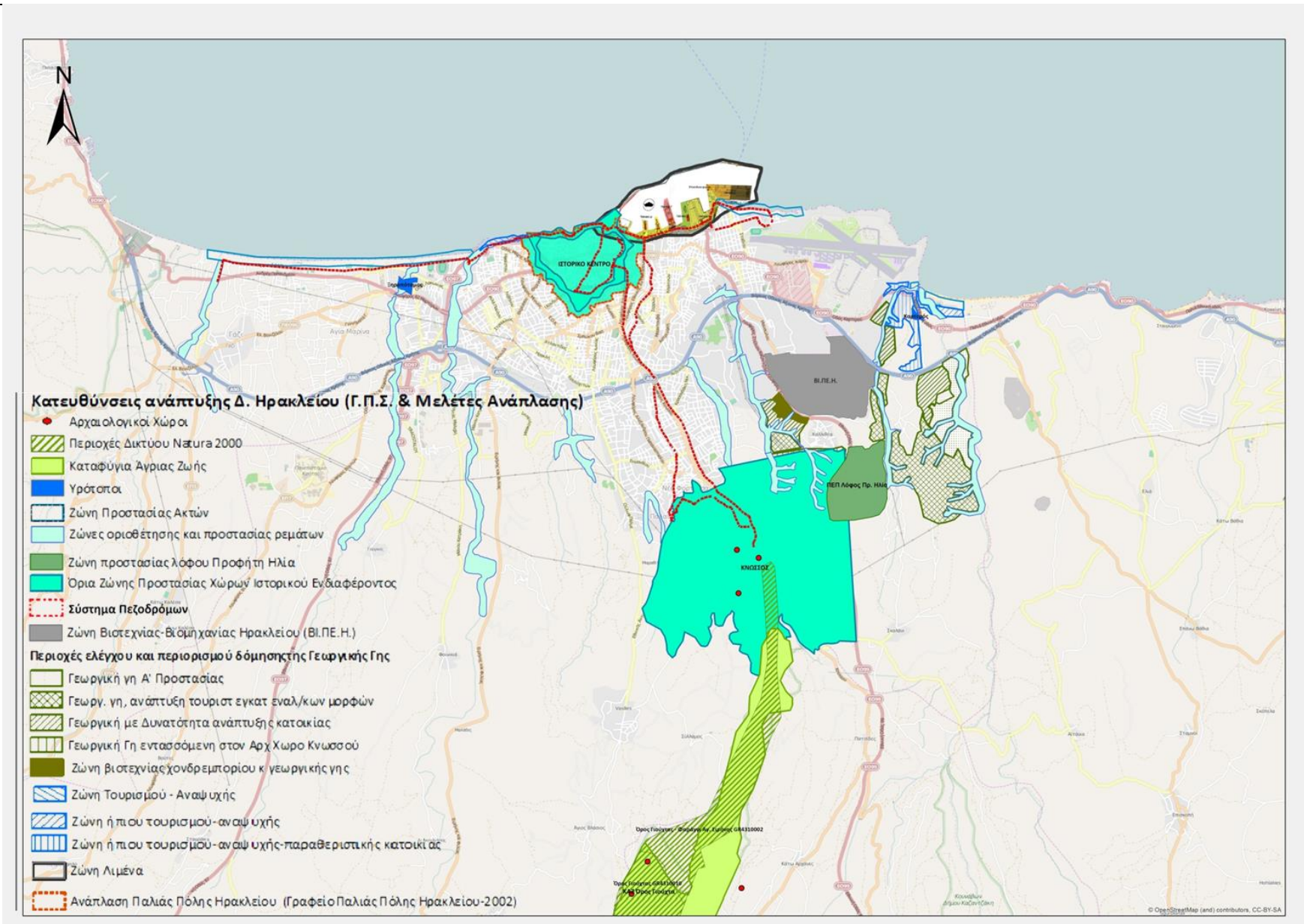


ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Κατευθύνσεις από το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο και Μελέτες Ανάπλασης



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ





ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται αναλυτικά οι κατευθύνσεις – προτάσεις ανάπτυξης των ΓΠΣ του πολεοδομικού συγκροτήματος Ηρακλείου (Δήμος Ηρακλείου, Νέας Αλικαρνασσοῦ και Γαζίου και Νέας Αλικαρνασσοῦ).

Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Γ.Π.Σ.) του πολεοδομικού συγκροτήματος Ηρακλείου (δήμος Ηρακλείου, Νέας Αλικαρνασσοῦ και Γαζίου (Ν. Ηρακλείου)

(Τροποποίηση – ΦΕΚ 696/Δ/08.07.2003)

| A/A | Κατευθύνσεις-Προτάσεις Ανάπτυξης | Χωρική Αναφορά |
|------|--|--|
| ΓΠΣ1 | Καθορισμός κεντρικών λειτουργιών πόλης | Περιοχή εντός των τειχών Παλιάς Πόλης (Π.Ε. 1,2,3,4,5) |
| ΓΠΣ2 | Καθορισμός χρήσης τουρισμού - αναψυχής | Βόρεια της παραλιακής λεωφόρου μεταξύ των εκβολών του Γιόφυρου και του ενετικού λιμένα |
| ΓΠΣ3 | Καθορισμός χρήσης ελεύθερων χώρων - αστικού πρασίνου | A. Στην περιοχή του συγκροτήματος των ενετικών τειχών B. Στο τμήμα βορείως της οδού Μετεώρων μέχρι την παραλιακή λεωφόρο Γ. Εκατέρωθεν των ρεμάτων |
| ΓΠΣ4 | Καθορισμός ζωνών ανάπλασης | A. Παραλίας Νέας Αλικαρνασσοῦ B. Στρατοπέδου ΣΕΑΠ Γ. Περιοχής Κέντρου |
| ΓΠΣ5 | Δημιουργία πεζοδρόμων, ποδηλατοδρόμων και χώρων πρασίνου | Σε όλο το μήκος του οδικού άξονα Δημοκρατίας -Κνωσσοῦ από το αρχαιολογικό μουσείο μέχρι τον αρχαιολογικό χώρο της Κνωσσοῦ |
| ΓΠΣ6 | Δίκτυο Κυκλοφορίας πεζών | Βασικοί άξονες: ο προβλεπόμενος παραλιακός πεζόδρομος κατά μήκος της δυτικής παραθαλάσσιας ζώνης από τις εκβολές του Αλμυρού μέχρι τις εκβολές του Γιόφυρου που συνεχίζεται προς ανατολάς μέχρι το παλιό λιμάνι και ο κάθετος σε αυτόν άξονα που συνδέει το ιστορικό κέντρο με την Κνωσσό. |
| ΓΠΣ7 | Διαδρομές κίνησης πεζών | Κατά μήκος και εκατέρωθεν των ρεμάτων |
| ΓΠΣ8 | Προστασία και ανάδειξη ακτών της παραλιακής ζώνης | A. Στην παραλιακή ζώνη δυτικά του χειμάρρου Γιόφυρου μέχρι τον Αλμυρό ποταμό B. Στην παραλιακή ζώνη της Νέας Αλικαρνασσοῦ από τα όρια του Λιμένα μέχρι τα όρια του Αεροδρομίου |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | |
|-------|--|---|
| ΓΠΣ9 | Εκπόνηση μελετών οριοθέτησης, περιβαλλοντικής αναβάθμισης και προστασίας των ρεμάτων | Ρέματα: Κατσαμπά, Αγίου Ιωάννη, Μαραθίτη, Γιόφυρου, Ξηροποτάμου και Γαζανού |
| ΓΠΣ10 | Καθορισμός Ζώνης Ελεύθερων Χώρων και Πρασίνου (πλάτους τουλάχιστον 50 μ.) | Περιοχές που εντάσσονται σε σχέδιο εκατέρωθεν της Νέας Εθνικής Οδού Ε.90. |
| ΓΠΣ11 | Καθορισμός Ζωνών Προστασίας χώρων Ιστορικού Αρχαιολογικού ενδιαφέροντος | Α. Περιοχή Ενετικών τειχών, εναλίου τείχους, παλιού λιμανιού (Κούλε), Νεωρίων. Β. Περιοχή ζωνών προστασίας του αρχαιολογικού χώρου της Κνωσού. |

Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Ν. Αλικαρνασσού (ΦΕΚ 122/Δ/2009 και τροποποίηση ΦΕΚ 486/ΑΑΠ/2009)

| | | |
|---------|---|--|
| ΓΠΣ(Α)1 | <p>Περιοχές ελέγχου και περιορισμού της δόμησης (Π.Ε.Π.Δ.):</p> <p>Α. Γεωργική γη Α' προτεραιότητας (Π.Ε.Π.Δ. Ι)</p> <p>Β. Γεωργική γη με δυνατότητα ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού (Π.Ε.Π.Δ. ΙΙ)</p> <p>Γ. Γεωργική γη με δυνατότητα ανάπτυξης κατοικίας (ΠΕΠΔΙΙΙ α)</p> <p>Δ. Γεωργική γη εντασσόμενη στον αρχαιολογικό χώρο της Κνωσού, (Π.Ε.Π.Δ. ΙΙΙ β)</p> <p>Ε. Ζώνη πρασίνου διαχωρισμού οικιστικής χρήσης και νέου κοιμητηρίου (Π.Ε.Π.Δ. ΙV)</p> <p>ΣΤ. Περιοχή ανάπτυξης ήπιου τουρισμού και αναψυχής, (Π.Ε.Π.Δ. Vα)</p> <p>Ζ. Περιοχή ανάπτυξης ήπιου τουρισμού-αναψυχής- παραθεριστικής κατοικίας (Π.Ε.Π.Δ. Vβ)</p> <p>Η. Ζώνη εμπορικών και γενικών αστικών χρήσεων-Επιχειρηματικό Πάρκο (Π.Ε.Π.Δ. VΙ)</p> <p>Θ. Ζώνη Βιοτεχνίας, χονδρεμπορίου και γεωργικής γης (Π.Ε.Π.Δ. VΙΙ)</p> | <p>Α. Ανατολικά της Ν. Αλικαρνασσού</p> <p>Β. Νότιο-ανατολικά της Ν. Αλικαρνασσού</p> <p>Δ. Νότιο -δυτικά της Ν. Αλικαρνασσού</p> <p>Ε. Βόρεια της Ν. Αλικαρνασσού</p> <p>ΣΤ. Παραλιακό μέτωπο Ν. Αλικαρνασσού</p> <p>Ζ. Βόρεια - παραλιακό μέτωπο Ν. Αλικαρνασσού</p> <p>Η. Βόρεια Ν. Αλικαρνασσού</p> <p>Θ. Δυτικά Ν. Αλικαρνασσού</p> |
| ΓΠΣ(Α)2 | <p>Περιοχές ειδικής προστασίας (Π.Ε.Π.):</p> <p>Α. Ζώνη προστασίας της παραλίας Καρτερού (Π.Ε.Π. Ι)</p> | <p>Α. Παραλιακό μέτωπο Ν. Αλικαρνασσού</p> <p>Β. Κατά μήκος ποταμών</p> |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | |
|---------|--|--|
| | Β. Ζώνη προστασίας ποταμών, ρεμάτων, παραποτάμιων, παραρεμάτων περιοχών (Π.Ε.Π. ΙΙ) Γ. Περιοχή Προστασίας του Λόφου Προφήτη Ηλία (Π.Ε.Π. ΙΙΙ) | και ρεμάτων, (Καρτερός, Κατσαμπάς και λοιποί συμβαλλόμενοι κλάδοι), καθώς και στις εκβολές του Καρτερού Γ. Ύψωμα προφήτη Ηλία (νότια Ν. Αλικαρνασσού) |
| ΓΠΣ(Α)3 | Πρόγραμμα Κοινωνικής Κατοικίας – ΚΣΕΑ (σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Β' κεφάλαιο του ν. 2508/1997) | Καταυλισμός Αθίγγανων |
| ΓΠΣ(Α)4 | Ζώνη ανάπτυξης: Με χρήσεις γης Τουρισμός – Αναψυχή, πολιτισμού (στο χώρο των Φυλακών) και αθλητισμού | Παραλία Ν. Αλικαρνασσού - εντοπίζεται στην περιοχή ΠΕ 41 (Γ.Π.Σ. Π.Σ. Ηρακλείου) |
| ΓΠΣ(Α)5 | Ζώνη προστασίας πλάτους 50 μ. και 25 μ | Κατά μήκος του Β.Ο.Α.Κ. και των υπόλοιπων κλάδων του Εθνικού οδικού δικτύου |

Λιμενική ζώνη

Ο ρόλος του λιμένα Ηρακλείου και η λειτουργία του, καθορίζει την δυναμική ανάπτυξης των επιμέρους ζωνών, του παραλιακού μετώπου της πόλης του Ηρακλείου, αλλά και την εξέλιξη του Τουρισμού στον τομέα της Κρουαζιέρας.

Σημαντική παράμετρος προσδιορισμού του ρόλου του λιμένα του Ηρακλείου, είναι το Σχέδιο Νόμου «*Ανασυγκρότηση του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου και άλλες διατάξεις*». Με βάση τις προβλέψεις του άρθρου 39 του Σχεδίου Νόμου «*Στρατηγική Ανάπτυξης Εθνικού Λιμενικού Συστήματος*», ο Οργανισμός Λιμένος Ηρακλείου (ΟΛΗ Α.Ε.), αποτελεί ένα από τα 4 κεντρικά λιμενικά δίκτυα της χώρας. Για τα κεντρικά λιμενικά δίκτυα, σύμφωνα με το άρθρο 40 του Σχεδίου Νόμου «*Δημιουργία Κεντρικών Λιμενικών Δικτύων*», το Ταμείο Αξιοποίησης της Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ), εκπονεί μελέτη βιωσιμότητας. Με βάση το άρθρο 48 του Σχεδίου Νόμου «*Προσέλκυση Ιδιωτικών Επενδυτικών Κεφαλαίων για την Ανάπτυξη των Ελληνικών Λιμένων*», μετά την ολοκλήρωση της μελέτης βιωσιμότητας, προκηρύσσεται από το ΤΑΙΠΕΔ διεθνής διαγωνιστική διαδικασία, σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε λιμένα, μέσω της οποίας επιλέγεται ο ιδιώτης επενδυτής.

Η δυνατότητα αυτή, για την ενίσχυση της λιμενικής λειτουργίας με τη συμμετοχή και ιδιωτών επενδυτών, καθιστά επιτακτική την επαναπροσέγγιση, των χρήσεων και της λειτουργίας των επιμέρους ζωνών του παραλιακού μετώπου, κατά τρόπο ώστε να αντιμετωπιστεί, πιθανός ανταγωνισμός από το νέο τρόπο ανάπτυξης της λιμενικής ζώνης. Με βάση και το προαναφερθέν Σχέδιο Νόμου, οι χρήσεις και οι λειτουργίες της λιμενικής ζώνης, προσδιορίζονται από το Master Plan.

Σύμφωνα με τα μέχρι σήμερα δεδομένα, το ισχύον Master Plan του λιμένα Ηρακλείου έχει εγκριθεί στο πλαίσιο «*Κύρωσης των Αποφάσεων Επιτροπής Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Λιμένων (Ε.Σ.Α.Λ.) κανονιστικού χαρακτήρα*» (ΦΕΚ 184Α/27.09.2012)

Σύμφωνα με το Γενικό Προγραμματικό Σχέδιο (Master Plan) οι αναπτυξιακοί στόχοι του Λιμένα Ηρακλείου καθορίστηκαν ως εξής:

- Ανάπτυξη του λιμένα ως τουριστική πύλη της Κρήτης



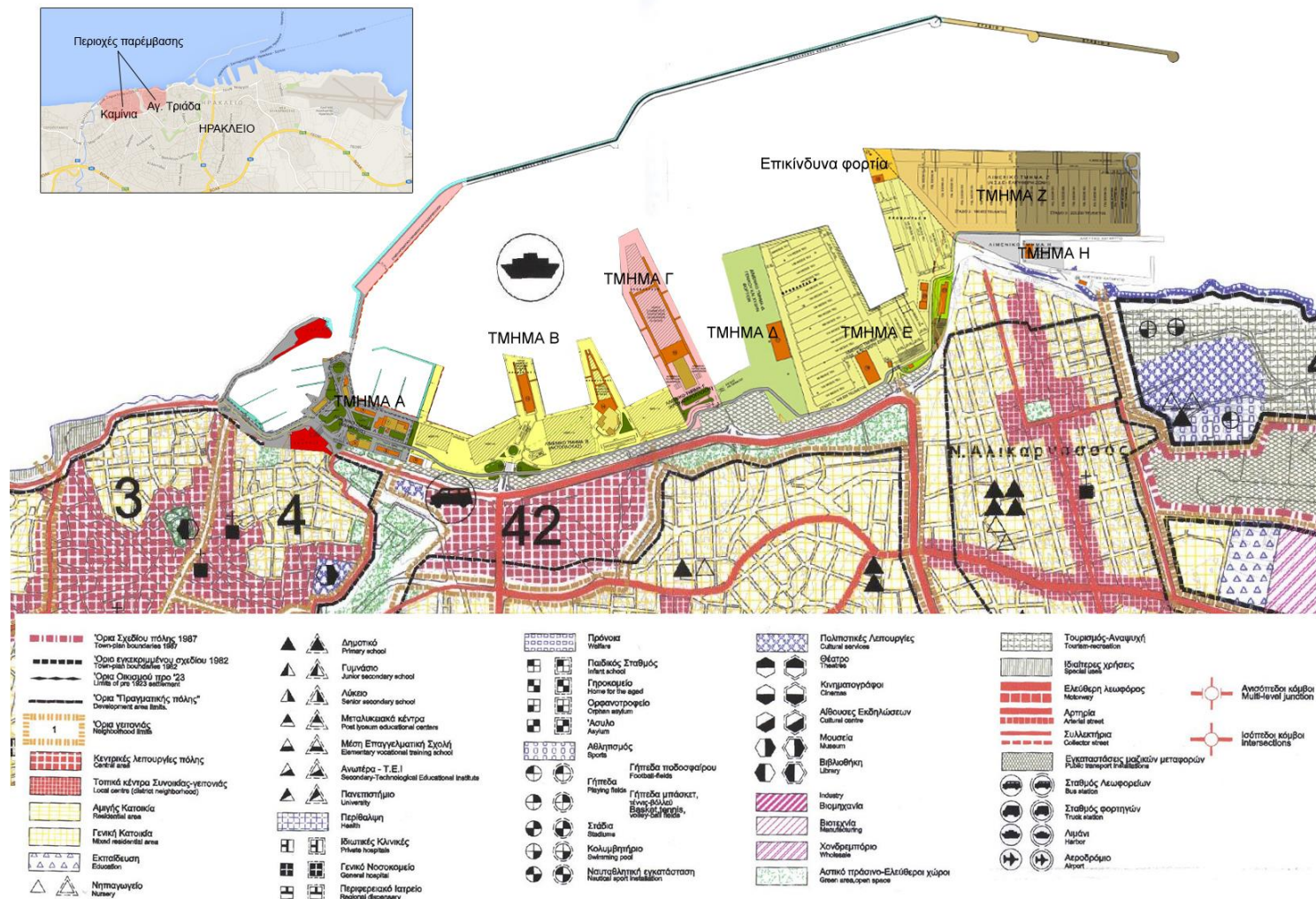
- Εκσυγχρονισμός του λιμένα
- Ανάπτυξη εμπορικού λιμένα
- Αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του Ο.Λ.Η
- Σύνδεση του Λιμένα με την τοπική Κοινότητα.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων ορίστηκε η αναδιάταξη του λιμένα με δημιουργία αυτόνομων διοικητικών μονάδων ή λιμενικών τμημάτων, που απεικονίζονται στον χάρτη που ακολουθεί.



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Γενικό Προγραμματικό Σχέδιο (Master Plan) Λιμένα Ηρακλείου





Ειδικότερα, προβλέπεται η δημιουργία επτά (7) Λιμενικών Τμημάτων, ξεκινώντας την αρίθμηση από τα δυτικά προς τα ανατολικά:

- i) Λιμενικό Τμήμα Α αναψυχής
- ii) Λιμενικό Τμήμα Β ακτοπλοΐας
- iii) Λιμενικό Τμήμα Γ κρουαζιερόπλοιου
- iv) Λιμενικό Τμήμα Δ φορτοεκφόρτωση γενικού και χύδην φορτίων
- v) Λιμενικό Τμήμα Ε Ελεύθερη Ζώνη – Διακινήσεως Εμπορευματοκιβωτίων
- vi) Λιμενικό Τμήμα Ζ μελλοντικές επεκτάσεις Ελεύθερης Ζώνης - Διακινήσεις Εμπορευματοκιβωτίων
- vii) Λιμενικό Τμήμα Η αλιευτικών σκαφών και επισκευαστικής μονάδας μικρών σκαφών
- viii) Λιμενικό Τμήμα Θ Διοικήσεως Οργανισμού Λιμένα Ηρακλείου
- ix) Λιμενικό Τμήμα Ι περιοχής Λινοπεραμάτων

Πέραν των λιμενικών τμημάτων του Λιμένα Ηρακλείου χωρίζεται η χερσαία λιμενική ζώνη σε οικοδομικά τετράγωνα και συγκεκριμένα:

- i) Το Ο.Τ. 1 περιλαμβάνει περιοχή από το «Μπεντενάκι» μέχρι την δυτική πλευρά του τμήματος Α όπου περιλαμβάνει **λειτουργίες εστίασεως, αναψυχής και υπαίθριες δραστηριότητες αναψυχής**
- ii) Το Ο.Τ. 2 περιλαμβάνει την περιοχή από το δυτικό άκρο του τμήματος Α μέχρι το λιμενικό περίπτερο και περιλαμβάνει **την περιοχή Κουλέ, του λιμενικού περιπτέρου, με λειτουργίες εστίασεως και αναψυχής**
- iii) Το Ο.Τ. 3 περιλαμβάνει την περιοχή από το λιμενικό περίπτερο έως την δυτική πλευρά του απεντομωτηρίου, **με λειτουργίες εστίασης, αναψυχής, ναυαθλητισμού, εμπορίου**
- iv) Το Ο.Τ. 4 εκτείνεται από το απεντομωτήριο μέχρι την δυτική πλευρά του προβλήτας ΙΙΙ και περιλαμβάνει **νέο πυροσβεστικό σταθμό, σταθμούς επιβατών ακτοπλοΐας, γεφυροπλάστιγγα, υποσταθμούς και χώρους σταθμεύσεως αυτοκινήτων**
- v) Το Ο.Τ. 5 εκτείνεται από τη δυτική πλευρά του προβλήτα ΙΙΙ μέχρι το κτηνιατρείο και περιλαμβάνει τον **Σταθμό Επιβατών Κρουαζιερόπλοιων**
- vi) Το Ο.Τ. 5Α περιλαμβάνει **το κτηνιατρείο**
- vii) Το Ο.Τ. 6 περιλαμβάνει **λιμενική αποθήκη και την περιοχή γενικού και χύδην φορτίου**
- viii) Το Ο.Τ. 6Α περιλαμβάνει **το Τελωνείο**
- ix) Το Ο.Τ. 7 περιλαμβάνει **το ΛΙΣΔΕ και την Ελεύθερη Ζώνη, Αποθήκη Ελεύθερης Ζώνης, κτίριο C.F.S., διοίκηση ΛΙΣΔΕ, συνεργεία επισκευής μηχανημάτων και εκτείνεται μέχρι τον υπήνεμο μώλο του λιμένα**
- x) Το Ο.Τ. 8 περιλαμβάνει **την Διοίκηση ΟΛΗ, Λιμεναρχεία και Στέγη Λιμενεργατών**
- xi) Το Ο.Τ. 9 περιλαμβάνει **την επισκευαστική μονάδα, την ζώνη επισκευών μικρών πλοίων, κτίριο βοηθητικών χρήσεων και αναψυκτήριο αλιευτικού καταφυγίου**
- xii) Το Ο.Τ. 10 καταλαμβάνει την περιοχή του **1ου Σταδίου επεκτάσεως ανατολικά της ελεύθερης ζώνης**



- xiii) Το Ο.Τ. 11 καταλαμβάνει την περιοχή του **2ου Σταδίου επεκτάσεως ανατολικά της ελεύθερης ζώνης**
- xiv) Το Ο.Τ. 12 περιλαμβάνει **τα Νεώρεια, την περιοχή των Νεωρείων**
- xv) Το Ο.Τ. 13 περιλαμβάνει τα κτίρια παλαιών αποθηκών με **χρήσεις εμπορίου, εστιάσεως αναψυχής**
- xvi) Το Ο.Τ. 14 περιλαμβάνει **ξενοδοχειακό συγκρότημα με συνεδριακό κέντρο ή χώρους εστίασεως, αναψυχής, εμπορίου**
- xvii) Το Ο.Τ. 15 περιλαμβάνει **Αντλιοστάσιο και χώρους πρασίνου**
- xviii) Το Ο.Τ. 16 περιλαμβάνει **υδατοδεξαμενές και χώρους πρασίνου**
- xix) Το Ο.Τ. 17 περιλαμβάνει **χώρους πρασίνου και πρατηρίου καυσίμων**
- xx) Το Ο.Τ. 18 περιλαμβάνει **χώρους πρασίνου, αναψυχής, εστίασεως, εμπορίου**
- xxi) Το Ο.Τ. 19 περιλαμβάνει **χώρους εστίασεως, αναψυχής, εμπορίου**
- xxii) Το Ο.Τ. 20 περιλαμβάνει **χώρους εστίασεως, αναψυχής, εμπορίου**
- xxiii) Τα Ο.Τ. 21 και 22 αφορούν στην περιοχή Λινοπεραμάτων , όπου και στα δύο προτείνεται η χωροθέτηση **χρήσεων εστίασεως, αναψυχής και εμπορίου**

Τέλος ειδικά για το τμήμα Α Αναψυχής προβλέπονται:

1. Έργα διανοίξεως νέας εισόδου για μικρά σκάφη και επαναφορά του Κουλέ στην φυσική του κατάσταση ως προσήνεμου μώλου του Ενετικού Λιμένα.
2. Έργα αναβαθμίσεως του Ενετικού λιμένα σε λιμένα μικτής χρήσεως, σε πρώτη φάση (αλιευτικών και μικρών σκαφών).

Από τις προαναφερθείσες χρήσεις για τη Λιμενική Ζώνη, γίνεται αντιληπτό ότι παράλληλα με την ενίσχυση της λειτουργίας του λιμανιού, προβλέπεται και η δημιουργία, ενός συμπλέγματος δραστηριοτήτων φιλοξενίας, αναψυχής, εστίασης και εμπορίου. Το νέο αυτό σύμπλεγμα, μέσα στην λιμενική ζώνη, μπορεί να λειτουργήσει εν δυνάμει, ανταγωνιστικά ως προς τις ήδη ανεπτυγμένες δραστηριότητες στο παραλιακό μέτωπο της πόλης του Ηρακλείου. Στη λογική αυτή οι ήδη υφιστάμενες ή αναπτυσσόμενες παραλιακές ζώνες θα πρέπει να αξιοποιήσουν εκείνα τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα που θα ενισχύσουν την ελκυστικότητά τους και θα λειτουργήσουν ως Brand Name περιοχής.

Χρήσεις Γης στη Δ.Ε. Ηρακλείου

Οι βασικές λειτουργίες που αναπτύσσονται στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Ηρακλείου διακρίνονται στις κάτωθι γενικές κατηγορίες:

α. Οικονομική λειτουργία

Ο γνωστός οικονομικός κύκλος (εργασία - παραγωγή - διάθεση - κατανάλωση - εργασία) ενεργεί ως κινητήρια δύναμη ανάπτυξης.

β. Διοικητική λειτουργία

Η πολιτική και διοικητική λειτουργία (κεντρική διοίκηση, τοπικές εξουσίες) που αποτελούν σημαντικούς παράγοντες στην πολεοδομική ανάπτυξη.

γ. Πνευματική λειτουργία

Το Πολεοδομικό Συγκρότημα Ηρακλείου δίνει μεγάλη βαρύτητα στην βελτίωση του μορφωτικού και πολιτιστικού επιπέδου των κατοίκων, η οποία είναι προϋπόθεση ανάπτυξης.



δ. Κοινωνική Λειτουργία

Το Π.Σ. Ηρακλείου είναι ο τόπος όπου παρέχονται σε μεγάλη κλίμακα οι λεγόμενες «κοινωνικές υπηρεσίες» (κοινωνική μέριμνα, περίθαλψη κ.α.) αλλά και όπου μπορούν να εξυπηρετηθούν καλύτερα οι ανάγκες κοινωνικότητας του ανθρώπου.

Η διευκόλυνση της επικοινωνίας των κατοίκων μεταξύ τους για επίτευξη όχι μόνο οικιστικής συνοχής, αλλά και κοινωνικής, είναι πολύ ισχυρός παράγοντας για την ανάπτυξη του Π.Σ. Ηρακλείου.

ε. Τουριστική Λειτουργία

Η λειτουργία αυτή βασίζεται στη συστηματική αξιοποίηση και παρουσίαση φυσικών, ιστορικών, καλλιτεχνικών πόρων ή ψυχαγωγικών δυνατοτήτων που διαθέτει το Π.Σ. Ηρακλείου και η ευρύτερη περιοχή. Η ανάπτυξη της λειτουργίας αυτής εξαρτάται από τη δυνατότητα εξασφάλισης μέσω προσέλκυσης, προσωρινής παραμονής και εξυπηρέτησης μικρού ή μεγάλου αριθμού επισκεπτών από άλλες περιοχές.

στ. Συγκοινωνιακή Λειτουργία

Η εξασφάλιση διασυνδέσεων ανάμεσα στο Π.Σ. Ηρακλείου με άλλες πόλεις της Περιφέρειας Κρήτης, της Ελλάδος αλλά και του εξωτερικού, συνιστά έναν από τους κρίσιμότερους παράγοντες για την ανάπτυξή του.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το τροποποιημένο Γ.Π.Σ. Ηρακλείου, οι βασικές λειτουργίες που αναπτύσσονται στα όριά του πολεοδομικού συγκροτήματος εξειδικεύονται ως εξής :

Κατοικία

Οι περιοχές κατοικίας διακρίνονται από την άποψη της ανάμιξης ή όχι με άλλες συγγενείς ή συμβιβαζόμενες με την κατοικία χρήσεις σε: α) περιοχές αμιγούς κατοικίας και β) σε περιοχές γενικής κατοικίας.

Συγκεκριμένα, χρήση *αμιγούς κατοικίας* εντοπίζεται στις πολεοδομικές ενότητες Αλμυρού και Χαλέπας Κεφαλογιάννη, στο νότιο τμήμα της πολεοδομικής ενότητας Αγία Ειρήνη - Κορακοβούνι - Μαραθίτης, στην περιοχή επέκτασης της πολεοδομικής ενότητας Μεσαμπελιών καθώς και στις εκτός ορίων οικισμού περιοχές των πολεοδομικών ενότητων Κολυβά και Αγάκου Μετόχι.

Η χρήση της *γενικής κατοικίας* συναντάται στις πολεοδομικές ενότητες : Γούρνες, Αϊ Γιάννης Χωστός, Δύο Αοράκια και Βασιλειές. Επίσης, χρήση γενικής κατοικίας με εξαίρεση τα επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής όχλησης εντοπίζεται στις πολεοδομικές ενότητες : Λάκκα, Αγ. Πάντες, Τσαλικάκι, Καραμαλή, Αμφιθέα, Κάτω Κατσαμπάς - Μετόχι Πάπα Τίτου - Παγκρήτιο όπως επίσης στο βόρειο τμήμα της πολεοδομικής ενότητας Αγία Ειρήνη - Κορακοβούνι - Μαραθίτης και στις επεκτάσεις των πολεοδομικών ενότητων Ν. Αλικαρνασσού, Περιφερειακού Κέντρου και Γαζίου. Επίσης, γενική κατοικία εντοπίζεται στις εντός ορίων οικισμού περιοχές των πολεοδομικών ενότητων Κολυβά και Αγάκου.

Βιομηχανία

Η βιομηχανία είναι συγκεντρωμένη κυρίως στην πολεοδομική ενότητα Δύο Αοράκια του Δήμου Ν. Αλικαρνασσού, όπου εκεί λειτουργεί η ΒΙ.ΠΕ Ηρακλείου και εν μέρει στη Ζώνη Φοινικιάς, όπου λειτουργεί το ΒΙΟ.ΠΑ.

Βιοτεχνία

Η βιοτεχνική δραστηριότητα αναπτύσσεται στην πολεοδομική ενότητα Δύο Αοράκια, στην επαγγελματική Ζώνη Γαζίου, στην Βιοτεχνική Ζώνη Τυλίσσου, καθώς και στη Φοινικιά, η οποία ενώ ξεκίνησε να θεσμοθετηθεί ως ΒΙΟΠΑ, στη συνέχεια το εγχείρημα αυτό σταμάτησε και έτσι αποτελεί απλή βιοτεχνική ζώνη.



Χονδρεμπόριο

Ως περιοχές χονδρεμπορίου θεωρούνται οι περιοχές με χρήσεις όπως εγκαταστάσεις χονδρικού εμπορίου, εγκαταστάσεις εμπορικών εκθέσεων, εγκαταστάσεις ολοκληρωμένων συγκροτημάτων εμπορίας και επισκευής αυτοκινήτων και αυτοκινούμενων οχημάτων, επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής όχλησης, πρατήρια βενζίνης και υγραερίου.

Η χρήση του χονδρικού εμπορίου στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Ηρακλείου αναπτύσσεται στις πολεοδομικές ενότητες αεροδρομίου, πρώην ΣΕΑΠ, Κόμβου Μεσαράς, σε τμήμα εκατέρωθεν του οδικού άξονα Ηράκλειο-Μοίρες, και σε ένα τμήμα, βορειοανατολικά της ΒΙΠΕΗ.

Τουρισμός - Αναψυχή

Οι τουριστικές δραστηριότητες και η αναψυχή αναπτύσσονται κατά βάση στο βόρειο τμήμα, σε γραμμικό άξονα, που εκτείνεται από την πολεοδομική ενότητα της Παραλίας Αλικαρνασσού έως και την περιοχή της Αμμουδάρας.

Κεντρικές Λειτουργίες

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται οι εξής επιμέρους χρήσεις :

Οι παραπάνω χρήσεις αναπτύσσονται στο Δυτικό Κέντρο, στις πολεοδομικές ενότητες Χαλέπα Κεφαλογιάννη, Αμμουδάρας, Κόμβου Μεσαράς, πρώην ΣΕΑΠ, Ανατολικού Πολεοδομικού Κέντρου, στην περιοχή εντός των ενετικών τειχών (Αγ. Τριάδα, Άγιος Μηνάς, Άγιος Δημήτριος, Άγιος Τίτος, Βαλιδέ Τζαμί), όπως επίσης και στην πολεοδομική ενότητα Βασιλειών. Επίσης κεντρικές λειτουργίες εντοπίζονται στην περιοχή εκατέρωθεν της Λ. Δημοκρατίας, νοτίως του ανισόπεδου κόμβου με την εθνική οδό και μέχρι τις προσωρινές εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου Κρήτης στη Φορτέτσα καθώς και στην περιοχή εκατέρωθεν της Λ. 62 Μαρτύρων και στην περιοχή εκατέρωθεν της Θερίσου – πολεοδομική ενότητα Θέρισσος – Δειλινά.

Εγκαταστάσεις μαζικών μεταφορών

Οι εγκαταστάσεις μαζικών μεταφορών ήτοι, σταθμός λεωφορείων και φορτηγών, λιμάνι και αεροδρόμιο είναι χωροθετημένες αφενός στην περιοχή του αεροδρομίου Ν. Καζαντζάκης και αφετέρου, στην ευρύτερη περιοχή του λιμένα Ηρακλείου, και εν μέρει στην Πλατεία Κόρακα (Χανιόπορτα).

Περιθαλψη

Σε αυτή την κατηγορία χρήσεων περιλαμβάνονται τα νοσοκομεία του δημοσίου τομέα, το Βενιζέλειο που βρίσκεται επί της Λ. Κνωσσού και ανήκει στην πολεοδομική ενότητα Αγίου Ιωάννη και το ΠΑΓΝΗ. Σε ότι αφορά τα ιδιωτικά ιατρεία και τις κλινικές, βρίσκονται διάσπαρτα εντός των ορίων του Πολεοδομικού Συγκροτήματος.

Πρόνοια

Εγκαταστάσεις πρόνοιας εντοπίζονται διάσπαρτες στις πολεοδομικές ενότητες του Π.Σ. Ηρακλείου.

Αθλητισμός

Αθλητικές εγκαταστάσεις (γήπεδα ποδοσφαίρου, γήπεδα μπάσκετ, στάδια, κολυμβητήριο, ναυταθλητικές εγκαταστάσεις) υπάρχουν διάσπαρτες στο Π.Σ. Ηρακλείου και συγκεκριμένα εντοπίζονται στις εξής πολεοδομικές ενότητες: Δημητρίου – Μπεντεβή, Ατσαλένιο, Καμίνια, Άγιος Ιωάννης, Αμμουδάρα, Δύο Αοράκια, Παραλία Αλικαρνασσού, και Αεροδρόμιο. Επίσης αθλητικές εγκαταστάσεις υπάρχουν στην ευρύτερη περιοχή της Σκαφιδαράς και Φοινικιάς.



Εκπαίδευση

Η κατηγορία της εκπαίδευσης περιλαμβάνει υποδομές προσχολικής και στοιχειώδους εκπαίδευσης, μέσης, ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης καθώς επίσης υποδομές τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης. Τέτοιου είδους υποδομές διαθέτουν οι πολεοδομικές ενότητες : Χρυσοπηγή - Πόρος - Κατσαμπάς, Δημητρίου - Μπεντεβή, Καμίνια, Άγιος Ιωάννης, Αεροδρόμιο, ΤΕΙ και Βασιλειές. Επίσης, νότια των πολεοδομικών ενοτήτων Αγάκου και Κολουβά υπάρχουν οι εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου και του ΙΤΕ.

Πολιτιστικές Λειτουργίες

Οι πολιτιστικές λειτουργίες είναι ιδιαίτερα περιορισμένες και εντοπίζονται στην παραλία Αλικαρνασσού και στην πολεοδομική ενότητα του Αγίου Τίτου και στο υπό ανέγερση Πολιτιστικό Κέντρο Ηρακλείου στην περιοχή του Λάκκου (όρια Μαρτινέγκου).

Αστικό πράσινο – ελεύθεροι χώροι

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται διάφορες κατηγορίες κοινόχρηστου πρασίνου όπως π.χ. δημοτικοί και δημόσιοι κήποι, πάρκα, άλση, όπως επίσης λωρίδες πρασίνου μέσα σε λοιπές κοινόχρηστες επιφάνειες (επιφάνειες κυκλοφορίας). Επιπλέον, περιλαμβάνονται ποτάμια και ελεύθεροι χώροι.

Οι παραπάνω χρήσεις εντοπίζονται στην περιοχή των δίδυμων λόφων Δύο Αοράκια, στις περιοχές εκτός των ορίων των πολεοδομικών ενοτήτων Αη Γιάννης Χωστός – Στειακού Μετόχι, Αμφιθέα και Δύο Αοράκια και στην πολεοδομική ενότητα Φοινιάς. Επίσης, ελεύθεροι χώροι αστικού πρασίνου υπάρχουν σε ζώνες κατά μήκος της εθνικής οδού και των ανισόπεδων κόμβων αυτής, καθώς και στα ποτάμια Γιόφυρος, Ξηροπόταμος και Αλμυρός. Τέλος, αστικό πράσινο συναντάται στα ενετικά τείχη, κατά μήκος της Λ. 62 Μαρτύρων, στην πολεοδομική ενότητα Γαζίου και στο Σκαφιδάρα.

Ιδιαίτερες Χρήσεις

Στις ιδιαίτερες χρήσεις κατατάσσονται ο χώρος του στρατοπέδου της ΣΕΑΠ, ο αρχαιολογικός χώρος της Κνωσού, η περιοχή των ενετικών τειχών και η λαχαναγορά.

Αναφορικά με τις παραπάνω χρήσεις και λειτουργίες του Π.Σ. Ηρακλείου όπως αυτές προτείνονται από το Γ.Π.Σ. του Π.Σ. Ηρακλείου, ισχύουν όπως εξειδικεύονται και περιορίζονται με την έγκριση των Πολεοδομικών Μελετών.

Οικιστική Ανάπτυξη

Το Ηράκλειο ως οικιστικό κέντρο 1^{ου} επιπέδου του Νομού, σύμφωνα με το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης, δέχεται τις πιο έντονες οικιστικές πιέσεις, συγκριτικά με τα οικιστικά κέντρα 3^{ου} και 4^{ου} επιπέδου του βόρειου τμήματος του Νομού (Γάζι, Χερσόνησος, Μάλια, Γούβες). Ταυτόχρονα έντονη είναι και η πίεση τουριστικών λειτουργιών στη βόρεια ζώνη του Ηρακλείου και ανατολικά προς τη Χερσόνησο.

Τα διαθέσιμα στοιχεία από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, για την εξέλιξη δόμησης των κατοικιών στο Δήμο Ηρακλείου επιβεβαιώνουν τις έντονες οικιστικές πιέσεις που παρατηρούνται λόγω της αύξησης του πληθυσμού του Δήμου.

Συμπερασματικά, προκύπτει ότι η τάση δόμησης πρώτης κατοικίας συγκεντρώνεται κυρίως γύρω από το Πολεοδομικό Συγκρότημα Ηρακλείου και κατά μήκος της βόρειας ακτής και του Βόρειου Οδικού Άξονα με παραμέτρους ελκυστικότητας όπως η προσπελασιμότητα των περιοχών (χρονοαπόσταση) και η γειτνίαση με τις βασικές μεταφορικές δια-και ένδο-περιφερειακές υποδομές.



ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Ανάπλαση παλιάς πόλης

Στα πλαίσια της έγκρισης της προκαταρκτικής μελέτης ανάπλασης εντός της παλιάς πόλης, σύμφωνα με το ΦΕΚ 89/Δ/2002, η προκαταρκτική πρόταση ανάπλασης της παλιάς πόλης Ηρακλείου περιλαμβάνει:

A. Το Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπλασης με τις κατευθύνσεις και τα κύρια μέτρα όπως κατωτέρω περιγράφονται:

1. Ανάδειξη της Παλαιάς Πόλης του δήμου Ηρακλείου σε εστία καλλιέργειας γραμμάτων, πολιτισμού ελεύθερης σκέψης και διεθνούς συνεργασίας με:

α. Συμμετοχή των φορέων της Παλαιάς Πόλης του δήμου Ηρακλείου στη σύγχρονη πολιτισμική δράση.

β. Ένταξη πολιτιστικών δραστηριοτήτων διεθνούς εμβέλειας σε συγκεκριμένους ιστορικούς χώρους και αξιόλογα κτίρια της Παλαιάς Πόλης του δήμου Ηρακλείου (π.χ. ίδρυση κέντρου σχετικού με την εξέλιξη των θαλάσσιων μεταφορών, Ναυτικού Μουσείου που θα στεγαστεί στον "Κούλε" κ.ά.).

γ. Αναβίωση πολιτιστικών δραστηριοτήτων (το θέατρο, η μουσική, η ζωγραφική)

δ. Δημιουργία πολιτιστικών δραστηριοτήτων, οι οποίες θα συνδέσουν τους πόλους πολιτιστικού και ιστορικού ενδιαφέροντος της Παλαιάς Πόλης του δήμου Ηρακλείου.

ε. Αποκάλυψη αρχαιολογικών χώρων, εκκλησιών, δεξαμενών, κρηνών κλπ που βρίσκονται "θαμμένοι" ή "κρυμμένοι" από νεότερες κατασκευές.

2. Προστασία και ανάδειξη των κύριων ιστορικών, λειτουργικών, κοινωνικών, πολεοδομικών και μορφολογικών χαρακτηριστικών της Παλαιάς Πόλης του δήμου Ηρακλείου με λήψη μέτρων:

α. Για την προστασία και ανάδειξη των Ενετικών Τειχών.

β. Για την προστασία και ανάδειξη του ιστορικού και ταυτόχρονα κοινωνικού - πολιτιστικού - επιχειρηματικού κέντρου που έχει ως πυρήνα την πλατεία των Λιονταριών, την Λότζια, τον Αγ. Μάρκο και τον Αγ. Τίτο και ραχοκοκαλιά τον ιστορικό και παλιότερο δρόμο, την οδό Μαρτύρων 25ης Αυγούστου.

γ. Για την ανάδειξη του ιστορικού ιστού.

δ. Για την ανάδειξη των ιστορικών "ενοριών" - γειτονιών της παλιάς πόλης.

ε. Για την ανάδειξη και προστασία των σημαντικότερων μνημείων.

στ. Για το "Ανοιγμα" της Παλιάς Πόλης προς την παραλία και την θάλασσα.

ζ. Για την ανάδειξη και προστασία του ανθρώπινου δυναμικού.

Στο πλαίσιο της ανάδειξης του Ιστορικού Κέντρου, προτείνεται δίκτυο πολιτιστικών διαδρομών που απεικονίζεται στον χάρτη που ακολουθεί:



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Δίκτυο πολιτιστικών διαδρομών Παλιάς



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ



Πόλης



3. Διατήρηση της χρήσης της κατοικίας, της "γειτονιάς" και ποιοτική αναβάθμιση των εξυπηρετήσεων της με:

- α. Καθιέρωση της χρήσης "γενικής κατοικίας" με συγκεκριμένους περιορισμούς ανεπιθύμητων χρήσεων ώστε να πλησιάζει την "αμιγή κατοικία".
- β. Αναβάθμιση του δημόσιου χώρου.
- γ. Αναβάθμιση και εμπλουτισμός του κοινωνικού και τεχνικού εξοπλισμού των περιοχών κατοικίας με την δημιουργία των απαραίτητων σχολείων, παιδικών σταθμών, χώρων αθλητισμού και παιχνιδιού, "κοινωνικών στεκιών", "στεκιών γειτονιάς".

4. Απόδοση της Παλιάς Πόλης στον πεζό, στον κάτοικο στον χρήστη, στον επισκέπτη, με την δραστική μείωση της όχλησης από το Ι.Χ. με:

- α. Δημιουργία δικτύου κίνησης οχημάτων Ι.Χ. με τον αποκλεισμό της διαμπερούς διέλευσης και την δημιουργία βρόγχων προσπέλασης στον οικιστικό ιστό.
- β. Δημιουργία δικτύου κίνησης μίνι λεωφορείων.
- γ. Διερεύνηση της δημιουργίας τραμ.
- δ. Δραστική μείωση της κίνησης Ι.Χ. στο τμήμα της παραλιακής λεωφόρου στο μέτωπο της Παλιάς Πόλης στη θάλασσα και "άνοιγμα" της λειτουργίας της παλιάς Πόλης προς την παραλία για κίνηση κατοίκων τουριστών, επισκεπτών.
- ε. Δραστική μείωση της κίνησης Ι.Χ. στην εσωτερική περιμετρική των τειχών και σε άλλους δρόμους της Παλαιάς Πόλης του δήμου Ηρακλείου που χαρακτηρίζονται από την συγκέντρωση μνημείων και διατηρητέων κτιρίων.

στ. Δημιουργία οργανωμένων χώρων στάθμευσης εντός των τειχών και εκτός των τειχών, πλησίον των πυλών εισόδου στην Παλιά Πόλη, με βάση τα νέα πολεοδομικά και κυκλοφοριακά δεδομένα όπως αυτά διαμορφώνονται με την παρούσα μελέτη. Τυχόν ειδικές προτάσεις άλλων προγενεστέρων μελετών, τροποποιούνται και χωροθετούνται εκ νέου, τόσο σε ότι αφορά δημόσιους χώρους στάθμευσης, όσο και ιδιωτικούς χώρους στάθμευσης και προδιαγράφονται οι σχετικοί όροι ίδρυσης και λειτουργίας τους.

5. Περιβαλλοντική Ανασυγκρότηση της Παλαιάς Πόλης του δήμου Ηρακλείου και ειδικότερα:

- α. Δραστικός εμπλουτισμός της Παλαιάς Πόλης του δήμου Ηρακλείου με χώρους πρασίνου (και κυρίως με ανάλογη αξιοποίηση της τάφρου και των τειχών).
- β. Διαμόρφωση ειδικού προγράμματος και καμπάνιας από τον Δήμο για μείωση και καλύτερη διαχείριση των στερεών αποβλήτων και ειδικό πρόγραμμα ανακύκλωσης τους (χαρτιών, γυαλιού, αλουμινίου και άλλων οργανικών αποβλήτων).
- γ. Εξοικονόμηση ενέργειας στα κτίρια στις τουριστικές, βιοτεχνικές και εμπορικές εγκαταστάσεις με τη χρήση ειδικού χαμηλού φωτισμού, συστήματος αυτόματης διακοπής ρεύματος, ειδικές μονώσεις, υιοθέτηση ήπιων μορφών ενέργειας.
- δ. Εξοικονόμηση νερού στα κτίρια και αύξηση των διαθέσιμων αποθεμάτων με την υιοθέτηση μέτρων όπως: η αξιοποίηση παλαιών δεξαμενών, η χρήση εξαρτημάτων μείωσης της κατανάλωσης σε βρύσες, ντους, η ανακύκλωση του νερού με την ένταξη του σε δευτερεύοντα δίκτυα ύδρευσης κ.ά.
- ε. Ειδικές δράσεις για την αγωγή, συνειδητοποίηση, εξειδίκευση και εκπαίδευση των κατοίκων.
- στ. Δραστική μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και του θορύβου με την μείωση της κίνησης και χρήσης του Ι.Χ., λειτουργία δικτύου γραμμών τραμ και συστηματικού ελέγχου καυστήρων κεντρικής θέρμανσης.



6. Απομάκρυνση από την εντός των τειχών περιοχή των οχλουσών και ανεπιθύμητων χρήσεων και αποσυμφόρηση της από ασφυκτιούσες δραστηριότητες που την υποβαθμίζουν και συμβάλλουν στον υδροκεφαλισμό της και ειδικότερα:

α. Λειτουργική οργάνωση των χρήσεων.

β. Απαγόρευση ορισμένων χρήσεων εργαστηρίων από την παλιά πόλη που δεν είναι συμβατές με την κατοικία και με τον εν γένει χαρακτήρα της Παλαιάς Πόλης του δήμου Ηρακλείου που θα προκύψει από την ανάπλαση.

γ. Αποκέντρωση διοικητικών λειτουργιών επιπέδου περιφέρειας σε περιοχές του Ηρακλείου εκτός των Τειχών.

7. Ποιοτική αναβάθμιση του ιστορικού, εμπορικού, επιχειρησιακού και κοινωνικού ρόλου της Παλαιάς Πόλης του δήμου Ηρακλείου με:

α. Την ανάπτυξη πολιτιστικών ιδρυμάτων υπερτοπικού χαρακτήρα (όπως π.χ. Διεθνές κέντρο Αγιογραφίας, Ακαδημία Θεάτρου, Μουσικής κ.ά.) που θα τονίσουν το αναπτυξιακό προφίλ της περιοχής.

β. Την προώθηση δημιουργίας εργαστηρίων χαμηλής όχλησης κυρίως στους τομείς παραγωγής παραδοσιακών βιοτεχνικών προϊόντων, χειροτεχνημάτων, προϊόντων "εικαστικής βιοτεχνίας".

γ. Την προσέλκυση εξειδικευμένων επιχειρήσεων σε το-μείς νέων τεχνολογιών (έχει παρατηρηθεί διεθνώς ότι οι επιχειρήσεις αυτές προσελκύνονται από την υψηλή ποιότητα του ιστορικού περιβάλλοντος μετά την ανάπλαση).

δ. Τη δημιουργία σχετικών υποδομών για την ενίσχυση του τουρισμού (π.χ. ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, πολιτιστικού, συνεδριακού, πόλεως κ.ά.).

ε. Τη λήψη μέτρων που αφορούν την κυκλοφοριακή, πολεοδομική και αισθητική αναβάθμιση του περιβάλλοντος που θα συμβάλλουν στην ποιότητα αναβάθμισης του αναπτυξιακού ρόλου της Παλαιάς Πόλης του δήμου Ηρακλείου

στ. Την εξεύρεση πόρων και ενίσχυση παραγωγικών τομέων της Παλαιάς Πόλης του δήμου Ηρακλείου και κυρίως αυτών που συμβάλλουν άμεσα στην ανάδειξη του ιστορικού και πολιτισμικού της ρόλου.

B. Την Προκαταρκτική Πρόταση Πολεοδομικού Κανονισμού και ειδικότερα:

1. Τον καθορισμό χρήσεων γης στην περιοχή ανάπλασης πολεοδομικού κέντρου, χρήσεων τοπικών πολεοδομικών κέντρων και χρήσεων γενικής κατοικίας με περιορισμούς, καθώς επίσης και την προστασία μνημείων και διατηρητέων κτιρίων, όπως τα παραπάνω θα εξειδικευτούν κατά ζώνη στην πολεοδομική μελέτη ανάπλασης.

2. Την πρόταση αναθεώρησης των ισχυόντων όρων και περιορισμών δόμησης στην περιοχή ανάπλασης προς την κατεύθυνση της μείωσης των κτιριακών πυκνοτήτων.

3. Την πρόταση αναθεώρησης του ρυμοτομικού σχεδίου, με σημειακές ή συνολικότερες τροποποιήσεις, με στόχο τη διαφύλαξη του ιστορικού πολεοδομικού ιστού και των αξιόλογων κτιρίων και των μνημείων, με ταυτόχρονη εξασφάλιση της λειτουργικότητας του.

Γ. Τον κατάλογο των προτεινομένων παρεμβάσεων ανά Χωρική Ενότητα της περιοχής ανάπλασης, όπως αυτές θα εξειδικευτούν κατά το στάδιο της πολεοδομικής μελέτης:

1. Περιοχή των Τειχών - Προτείνονται παρεμβάσεις στα παρακάτω σημεία: Προμαχώνας Αγ. Ανδρέα, Παραλία Καράβολα, Χανιόπορτα, Χαμηλές πλατείες, Πύλη Παντοκράτορα, οδός Πεδιάδος, Τάφος, Προμαχώνας Martinego, Βίγλα, Πύλης Siabonega και στις συνδέσεις των Τειχών με την πόλη.



2. Παραλιακό Μέτωπο - Προτείνονται παρεμβάσεις στα παρακάτω σημεία: Ενετικό λιμάνι, κτίριο Τελωνείου, Δυτικό και Ανατολικό Νεώριο, περιοχή Αγ. Πέτρος, περιοχή Λαχαναγοράς, Πύλη Δέρματα, παραλιακό μέτωπο της Αγ. Τριάδας.

3. Κεντρική περιοχή της Παλιάς Πόλης: Προτείνονται παρεμβάσεις στις περιοχές Α και Β βαθμού προστασίας.

4. Γειτονιές - οικιστικές ενότητες - Προτείνονται παρεμβάσεις στις περιοχές: Βαλιδέ Τζαμί, Ανάληψη, Εφόδου, Αγ. Τριάδα, Αγ. Μηνάς, Λαβύρινθος.

Πρόγραμμα στο πλαίσιο της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN II

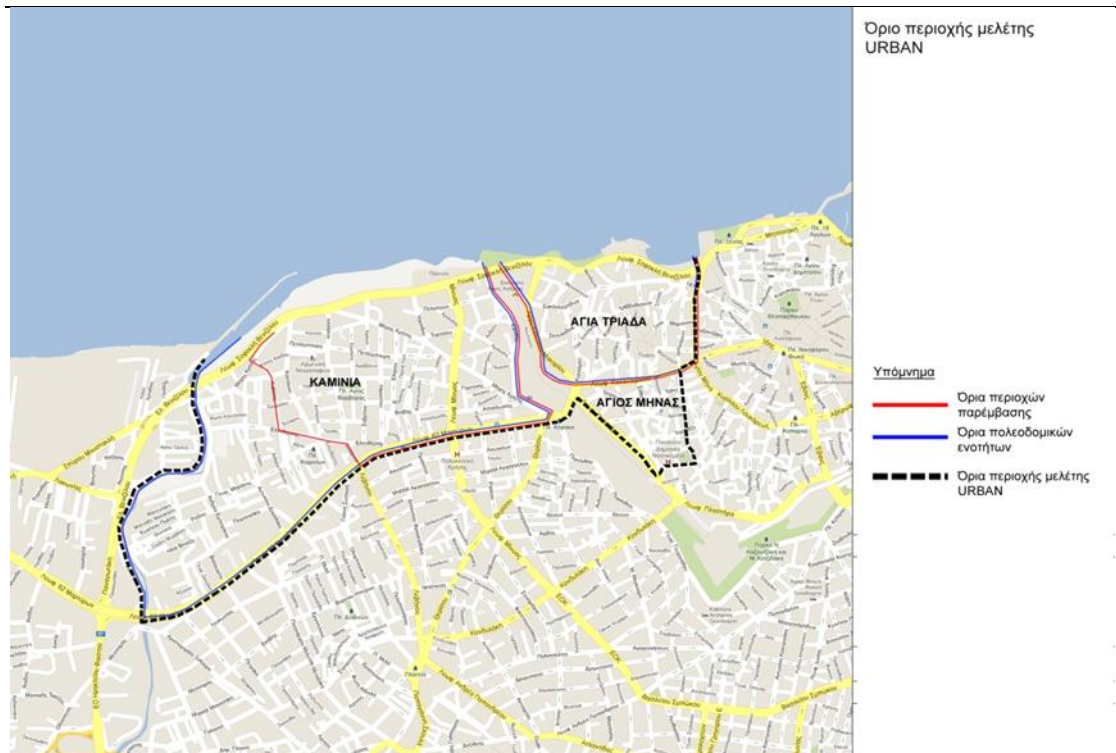
Το 2001 οι Πολεοδομικές Ενότητες των Καμινίων και Αγίας Τριάδας αποτέλεσαν αντικείμενο μελέτης στο πλαίσιο της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας **URBAN II** που αφορούσε στη διαμόρφωση και στην εφαρμογή ιδιαίτερα καινοτόμων στρατηγικών για την αειφόρο οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση πόλεων και οικισμών που βρίσκονται σε κρίση και στην ενίσχυση και ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών σε σχέση με την αειφόρο αστική αναζωογόνηση και ανάπτυξη στην ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Οι αστικές περιοχές στις οποίες απευθυνόταν το πρόγραμμα έπρεπε να παρουσιάζουν συγκεκριμένα προβλήματα εντός μιας συνεκτικής περιοχής, όπως υψηλό επίπεδο ανεργίας, χαμηλό επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας, ιδιαίτερα υποβαθμισμένο περιβάλλον, ειδικές ανάγκες ανασυγκρότησης κλπ. Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας ο Δήμος Ηρακλείου πρότεινε ως περιοχής παρέμβασης την γεωγραφική περιοχή των Πολεοδομικών Ενοτήτων Αγίας Τριάδας και Καμινίων και το μισό περίπου τμήμα της Πολεοδομικής Ενότητας του Αγίου Μηνά, όπως απεικονίζεται στο παρακάτω χάρτη.

Στο πλαίσιο της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας **URBAN II** γίνεται αρχικά η προσέγγιση της περιοχής μέσα από ένα ολοκληρωμένο σχέδιο ανάπτυξης που θέτει τις γενικές αναπτυξιακές κατευθύνσεις που αποτελεί τη «Μελέτη Χάραξης Αναπτυξιακών Κατευθύνσεων Υποβαθμισμένων Περιοχών του Δυτικού Παραλιακού Μετώπου Ηρακλείου Κρήτης 2001-2006» και στη συνέχεια ακολουθούν η «Μελέτη Ανάπλασης της συνοικίας των Καμινίων», η «Μελέτη Ανάπλαση του παραλιακού μετώπου» και το «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Οικονομικής και Κοινωνικής Αναζωογόνησης Υποβαθμισμένων Περιοχών του Δυτικού Παραλιακού Μετώπου Ηρακλείου Κρήτης 2001-2006».

Τα Καμίνια μαζί με την Αγία Τριάδα περιγράφονται ως τις πλέον πιο υποβαθμισμένες Πολεοδομικές Ενότητες του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Ηρακλείου και μαζί με την Πολεοδομική Ενότητα του Αγίου Μηνά συγκροτούν έναν ομοιογενή θύλακα υποβάθμισης στον οποίο η οικονομική αναζωογόνηση κρίνεται απαραίτητη.

Περιοχή μελέτης URBAN



Επιπλέον, διευκρινίζεται ότι η ανάγκη αναζωογόνησης των περιοχών Καμινίων και Αγίας Τριάδας, πρώην βιοτεχνικών-βιομηχανικών συνοικιών, που αναπτύχθηκαν με μεγάλη αυθαίρετη ανοικοδόμηση κατά την μεταπολεμική περίοδο, δεν εντοπίζεται μόνο στο παραλιακό μέτωπο το οποίο παρουσιάζει έντονα στοιχεία αποβιομηχάνισης. Στο εσωτερικό και των δύο Πολεοδομικών Ενότητων η υποβάθμιση εντοπίζεται στις σημαντικότερες ελλείψεις σε κοινόχρηστους χώρους και ιδιαίτερα σε χώρους πρασίνου, αναψυχής και αθλητισμού και στην κακή ποιότητα του εν γένει δομημένου περιβάλλοντος.

Η υποβάθμιση που περιγράφεται στη μελέτη αναπτυξιακών κατευθύνσεων για τις Πολεοδομικές Ενότητες των Καμινίων και Αγίας Τριάδας εξετάζεται σε διάφορους τομείς όπως το κτιριακό απόθεμα, ο πολεοδομικός και περιβαλλοντικός χαρακτήρας της περιοχής, ενώ η προσέγγιση έχει ταυτόχρονα και οικονομική και κοινωνική διάσταση.

Ειδικότερα σύμφωνα με την Α΄ φάση της μελέτης, οι Πολεοδομικές Ενότητες των Καμινίων και της Αγίας Τριάδας, που αποτελούν ουσιαστικά τον πυρήνα του δυτικού παραλιακού μετώπου του Ηρακλείου, παρουσιάζουν αυξημένα προβλήματα οικονομικής, κοινωνικής αλλά και περιβαλλοντικής υποβάθμισης. Οι βασικές διαπιστώσεις συνοπτικά της μελέτης ανά τομέα είναι οι εξής:

1. Στον δημογραφικό και κοινωνικοοικονομικό τομέα, ως μείζονα προβλήματα που παρατηρούνται στην περιοχή, πρέπει να επισημανθούν κυρίως η φτώχεια, το σχετικά χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και ο υψηλός δείκτης ανεργίας που εκτιμήθηκε στα 17% έναντι 11% στο επίπεδο του Νομού. Τα προβλήματα αυτά σε ένα μεγάλο βαθμό τα υφίστανται πλέον έντονα οι οικονομικοί μετανάστες που σε υψηλό ποσοστό ζουν στην περιοχή.
2. Στο αμιγώς οικονομικό επίπεδο επισημαίνονται φαινόμενα αποεπένδυσης και συρρίκνωσης κυρίως της μικροβιοτεχνίας και δευτερευόντως του μικροεμπορίου στον αστικό ιστό της περιοχής που εξετάζεται.
3. Σε ότι αφορά την ποιότητα ζωής, πρέπει να επισημανθούν ιδιαιτέρως τα παρακάτω προβλήματα: οι κακές συνθήκες κατοικίας και οι ουσιαστικές



ελλείψεις σε κοινωνικές και πολιτιστικές υποδομές. Ιδιαίτερα η συνοικία Αγίας Τριάδας αντιμετωπίζει σημαντικό πρόβλημα έλλειψης των απαραίτητων υποδομών υγείας. Αναφέρονται επίσης οι ελλείψεις σε τεχνικές υποδομές (κυρίως στον τομέα της ύδρευσης και δευτερευόντως στην αποχέτευση) και βεβαίως τα περιβαλλοντικά προβλήματα κυρίως σε ότι αφορά τη διαχείριση των απορριμμάτων αλλά και τη ρύπανση του εδάφους και ως ένα βαθμό των υδάτων που αντιμετωπίζονται με την ολοκλήρωση του αποΟΕΕτευτικού δικτύου και των εγκαταστάσεων βιολογικού καθαρισμού.

- 4. Ως προς την συγκοινωνιακή υποδομή, υπάρχουν αδιάνοικτοι δρόμοι λόγω ασυμβατότητας του σχεδιασμού με την πραγματικότητα της περιοχής Καμινίων, ανεπαρκής εξυπηρέτηση από δημόσια συγκοινωνιακά μέσα, ανύπαρκτα δίκτυα ροής πεζών, κυκλοφοριακή συμφόρηση στην εντός των τειχών περιοχή της Αγίας Τριάδας και σε ορισμένες αρτηρίες (Μάχης Κρήτης, 62 Μαρτύρων).*
- 5. Για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων, απαιτείται εφαρμογή του υπάρχοντος σχεδιασμού για την Παλιά Πόλη, αναθεώρηση του σχεδίου της περιοχής Καμινίων, ολοκλήρωση του παραλιακού άξονα με παράλληλη συγκρότηση δικτύων ροής πεζών και πρόσβασης στο θαλάσσιο μέτωπο.*
- 6. Σε ότι αφορά τον πολεοδομικό χαρακτήρα της περιοχής επισημαίνονται τα παρακάτω: χαμηλή ποιότητα δομημένου περιβάλλοντος, σημαντικός αριθμός αχρησιμοποίητων κτιριακών κελύφων, άναρχη δόμηση, κυκλοφοριακή επιβάρυνση, έλλειψη χώρων πρασίνου και αναψυχής και έλλειψη ενιαίου χαρακτήρα γειτονιών.*
- 7. Επισημαίνεται επίσης η ελλιπής προστασία και η υποτυπώδης έως ανύπαρκτη συντήρηση των στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς, με αποτέλεσμα την εκτεταμένη φθορά και πολλές φορές την κατάρρευσή τους. Η πολιτιστική υποδομή για τις σύγχρονες ανάγκες των κατοίκων είναι ελλιπέστατη στην εντός των τειχών περιοχή παρέμβασης και ανύπαρκτη στην εκτός των τειχών.*
- 8. Τέλος, σε ότι αφορά τα περιβαλλοντικά προβλήματα, ειδική αναφορά πρέπει να γίνεται για την ακτή, στο μέτρο που αλλοιώνεται με εκτεταμένες επιχώσεις που επιπλέον καταστρέφουν και την θαλάσσια πανίδα και χλωρίδα.*

Ο ιδιαίτερος χαρακτήρας, και η δυναμική της περιοχής παρέμβασης, ανιχνεύεται και μέσα από την ανάλυση SWOT η οποία αφορά βέβαια τις Πολεοδομικές Ενότητες Καμινίων και Αγίας Τριάδας.



| Πλεονεκτήματα | Προβλήματα |
|---|--|
| <ul style="list-style-type: none">• Σημαντική γεωγραφική θέση: Αγία Τριάδα αποτελεί τμήμα της Παλιάς Πόλης - Καμίνια παρουσιάζουν γειτνίαση με το κέντρο της πόλης• Μεγάλο μέτωπο στη θάλασσα• Ικανοποιητική δημογραφική εικόνα• Σχετικός δυναμισμός Εμπορικών δραστηριοτήτων και υψηλή ζήτηση εργασίας• Αναγνωρισιμότητα κενών χώρων και αναξιοποίητων κτιριακών υποδομών• Περιφερικός Δακτύλιος• Στοιχεία Ιστορικού Ενδιαφέροντος• Χαμηλές αξίες γης | <ul style="list-style-type: none">• Χαμηλή ποιότητα δομημένου περιβάλλοντος και άναρχη δόμηση• Φτώχεια-Ανεργία και χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης-Υψηλό ποσοστό μεταναστών• Κυκλοφοριακή επιβάρυνση• Έλλειψη χώρων πρασίνου και αναψυχής• Έλλειψη ενιαίου χαρακτήρα γειτονιών• Ελλείψεις κοινωνικών υποδομών πρόνοιας και πολιτισμού• Ανεπαρκείς τεχνικές υποδομές• Προβλήματα περιβάλλοντος• Ανεπαρκές οδικό δίκτυο Βορρά-Νότου |
| Ευκαιρίες | Απειλές |
| <ul style="list-style-type: none">• Αναβάθμιση Παλιάς Πόλης-Κέντρου• URBAN II και ευρωπαϊκές πολιτικές-Γ ΚΠΣ• Αθλητικές ολυμπιακές εγκαταστάσεις• Νέες οδικές υποδομές• Ανάπλαση δυτικού παραλιακού μετώπου• Τουρισμός Πόλης-Ηρακλείου (εσωτερικός τουρισμός-Δυναμισμός Ηρακλείου)• Υπολειτουργία Βιομηχανίας-Οχλούσες Χρήσεις | <ul style="list-style-type: none">• Επικυριαρχία Πόλης πάνω στη γειτονιά και αποκλεισμός περιοχής Καμινίων από το θαλάσσιο μέτωπο με ένταση υπερτοπικών δραστηριοτήτων: οικονομικών, αθλητικών, αναψυχής κλπ• Αλόγιστες επεμβάσεις στο παραλιακό μέτωπο: Μαζική διασκέδαση, ποιότητα κατασκευών, κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, στάθμευση, επεμβάσεις στη θάλασσα και την ακτή• Συνέχιση πολεοδομικής αναρχίας• Αποεπένδυση• Κρίση Τουρισμού |

Πέραν όμως από την προαναφερθείσα προσέγγιση στα χαρακτηριστικά της ίδιας της περιοχής παρέμβασης, στο πλαίσιο της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας **URBAN II** προσεγγίζεται για πρώτη φορά οργανωμένα η συνολική αναγέννηση του δυτικού παραλιακού μετώπου, καρδιά του οποίου αποτελεί η περιοχή παρέμβασης.

Για πολλές δεκαετίες το Ηράκλειο αναπτυσσόταν έχοντας στραμμένα τα νώτα του προς την θάλασσα και ειδικότερα στην ζώνη που καλύπτει το δυτικό παραλιακό μέτωπό του. Ήδη από τις αρχές του προηγούμενου αιώνα, η άναρχη ανάπτυξη της πόλης οδήγησε στην εγκατάσταση στην συγκεκριμένη περιοχή όχι μόνο εκτεταμένων συστάδων αυθαίρετης κατοικίας αλλά και κάθε είδους οχλουσών χρήσεων. Η υποβάθμιση που χαρακτήριζε το μεγαλύτερο μέρος της ζώνης μεταξύ



της εξόδου προς Χανιά και της θάλασσας τόσο εντός όσο και εκτός των τειχών της πόλης, επιδεινώθηκε ακόμα περισσότερο τις τελευταίες δεκαετίες με αποτέλεσμα όχι μόνο τη συσσώρευση τεράστιων κοινωνικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων, αλλά και την πλήρη αποκοπή του αστικού ιστού από τη θάλασσα.

Η ευκαιρία για την οργανωμένη παρέμβαση με στόχο την αστική αναγέννηση της περιοχής δόθηκε από την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία **URBAN II** σε συνδυασμό με την διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων 2004, μέρος των οποίων έλαβε χώρα στο Ηράκλειο.

Η κεντρική ιδέα της παρέμβασης ήταν η ριζική ανατροπή των δεδομένων της περιοχής με την επανάχρηση των υφιστάμενων βιομηχανικών και αποθηκευτικών κελυφών με χρήσεις σχετικές με τον πολιτισμό και την αναψυχή σε συνδυασμό με δράσεις κοινωνικού χαρακτήρα, με στόχο που δομήθηκε πάνω σε δύο κύριους άξονες:

- 1) Στην φυσική αναβάθμιση του χώρου με την απελευθέρωση της παράκτιας ζώνης από κάθε είδους εμπόδια, την προστασία και ανάδειξη του ιστορικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και τον ριζικό επαναπροσδιορισμό της σχέσης της πόλης με το δυτικό παραλιακό της μέτωπο.
- 2) Στην οικονομική και κοινωνική ανασυγκρότηση της περιοχής με την εγκατάσταση χρήσεων αναψυχής και πολιτισμού με γνώμονα τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και στόχο την κοινωνική συνοχή.

Κομβικό στοιχείο της παρέμβασης είναι η μετατροπή του ανενεργού παραλιακού εργοστασίου της Παλαιάς Ηλεκτρικής (Αγία Τριάδα) σε σύγχρονο μουσείο Φυσικής Ιστορίας ικανό να λειτουργήσει εμβληματικά για ολόκληρη την λεκάνη της Ανατολικής Μεσογείου. Επίσης κομβικής σημασίας είναι ο γειτονικός χώρος της παλαιάς λαχαναγοράς, που αναπλάστηκε, ώστε να χρησιμοποιηθεί για την στέγαση πολιτιστικού κέντρου και κέντρου γειτονιάς με ιδιαίτερη έμφαση στις χρήσεις που προωθούν την απασχόληση και ενισχύουν την κοινωνική συνοχή. Έτσι, αναμένεται η δημιουργία δικτύου πολιτιστικών δραστηριοτήτων με κεντρικό πυρήνα τον χώρο της πρώην λαχαναγοράς και βασικούς πόλους ενδιαφέροντος το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης και το υπό ανέγερση Μουσείο Βυζαντινής Αγιογραφίας (κτιριακό συγκρότημα του πρώην καπνοκοπηριού), ώστε η αποβιομηχανοποιημένη εντός των τειχών ζώνη να μετατραπεί σε δίκτυο πολιτιστικών δραστηριοτήτων το οποίο σε συνδυασμό με διαμορφώσεις διαδρομών κίνησης πεζών να οδηγήσει στην ουσιαστική εξυγίανση και αναδιάρθρωση του χώρου καθώς και την ενοποίησή του με το παραλιακό μέτωπο των Καμινίων. Οι συστάδες αυθαίρετης δόμησης, όπως αυτή της συνοικίας του Καραβόλα, μεταφέρονται και ολόκληρο το παραλιακό μέτωπο αναπλάθεται με την δημιουργία εκτεταμένων χώρων πρασίνου και αναψυχής που στοχεύουν να καλύψουν τις ελλείψεις του παρακείμενου κέντρου της πόλης που ασφυκτιά από έλλειψη δημόσιου χώρου.

Στο σημείο αυτό σημαντική κρίνεται η βέλτιστη ενσωμάτωση των τειχών στις λειτουργίες της πόλης με στόχο την διεύρυνση της δυνατότητας ένταξης ήπιας κατασκευής διέλευσης των κατοίκων πάνω από τα τείχη και την αξιοποίησή του ως ελεύθερου χώρου αναψυχής και πρασίνου. Η πραγματοποίηση ήπιων παρεμβάσεων στα τείχη μεταξύ των Καμινίων και Αγίας Τριάδας (Παλιά Πόλη) θα ενδυναμώσουν τη σύνδεση των δύο περιοχών και με ταυτόχρονη την αξιοποίηση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων θα συμβάλλουν στη στροφή προς τη θάλασσα.

Η ανάπλαση του παραλιακού μετώπου του Ηρακλείου έχει αξιολογηθεί ως ιδιαίτερα επιτυχημένο παράδειγμα παρέμβασης και ο Δήμος έχει λάβει διεθνείς διακρίσεις για την παρέμβαση αυτή. Συγκεκριμένα, προβλήθηκε :

- αφενός μεν το σύνολο των παρεμβάσεων που υλοποιήθηκαν στην παράκτια ζώνη από το χώρο του πρώην «ΞΕΝΙΑ» μέχρι την περιοχή του «Καραβόλα», συμπεριλαμβάνοντας και την πλατεία της Παλιάς Λαχαναγοράς, με βάση τη



βραβευμένη μελέτη του πανευρωπαϊκού Διαγωνισμού για νέους αρχιτέκτονες Europan 4,

- αφετέρου δε ο σχεδιασμός του Δήμου για την ανάδειξη και ανάπλαση του ενετικού λιμανιού και ειδικότερα του χώρου των Ενετικών Νεωρίων, όπως προτείνεται από τις βραβευμένες μελέτες των δύο Πανελληνίων Αρχιτεκτονικών Διαγωνισμών που προκηρύχθηκαν από το Δήμο για την επανάχρηση των μνημειακών συγκροτημάτων των ανατολικών και δυτικών νεωρίων και την ένταξή τους στη ζωή της πόλης.

Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις στον αστικό χώρο στο πλαίσιο του ΠΕΠ Κρήτης

Ο Δήμος Ηρακλείου, υλοποίησε ολοκληρωμένες παρεμβάσεις στον αστικό χώρο σε 2 περιοχές που απεικονίζονται στον χάρτη που ακολουθεί:

- το Πρόγραμμα «ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ: ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΕ ΘΥΛΑΚΑ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ» στο πλαίσιο των «Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Αστικής Ανάπτυξης σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας» του ΠΕΠ Κρήτης 2000 - 2006, που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ
- το Πρόγραμμα «Ηράκλειο κάθε βήμα ένα ταξίδι στην ιστορία - ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ της εντός των τειχών πόλης» στο πλαίσιο των «Ολοκληρωμένων Σχεδίων Αστικής Ανάπτυξης» του ΠΕΠ Κρήτης 2007 - 2013, που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΤΠΑ

Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις στον αστικό χώρο



Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας ΠΕΠ Κρήτης 2000 - 2006

Ως περιοχή παρέμβασης ορίζεται η γεωγραφική περιοχή «**Αγία Τριάδα και Λάκου - Πηγάδας (περιοχή Παναρείου - Ηλεκτρικής)**» που αποτελεί ένα μεγάλο μέρος του δυτικού τμήματος της παλιάς πόλης του Ηρακλείου και βρίσκεται στις παρυφές των τειχών.



Χαρακτηριστικά και προβλήματα της περιοχής παρέμβασης

Η περιοχή έχει διατηρήσει σε μεγάλο βαθμό τον πολεοδομικό της ιστό δεδομένου ότι δε συναντώνται ψηλά κτίρια, όπως συμβαίνει στην ευρύτερη περιοχή, αντίθετα οι κατοικίες είναι στην πλειοψηφία τους ισόγειες, μονώροφες και διώροφες.

Ο πολεοδομικός ιστός, ακανόνιστος και με στενούς δρόμους (πλάτους 3μ.) συνεπάγεται πλήθος προβλημάτων στα δίκτυα, στον φωτισμό και αερισμό των ισογείων. Σημαντικά επίσης προβλήματα εντοπίζονται στη διέλευση τροχοφόρων πρώτης ανάγκης, στη διάθεση χώρων στάθμευσης και στις εργασίες συντήρησης και ανοικοδόμησης. Χαρακτηριστική είναι επίσης η έλλειψη κοινόχρηστων και ελεύθερων χώρων, αστικού εξοπλισμού (παγκάκια, κάδοι απορριμμάτων κ.α.) καθώς και η υποβάθμιση του κτιριακού αποθέματος που εκφράζει τη γενικότερη υποβάθμιση όλης της περιοχής. Οι παραπάνω συνθήκες προκαλούν έντονα λειτουργικά προβλήματα και χαμηλές συνθήκες διαβίωσης.

Σε όλη την περιοχή παρέμβασης απουσιάζει ο δημόσιος χώρος με τη μορφή πλατείας και οι μικροί και μεγάλοι ελεύθεροι χώροι πρασίνου. Οι μόνοι που υπάρχουν είναι οι πλατείες της Αγίας Τριάδας, του υγειονομικού και του Παναγείου, καθώς επίσης και ο περιβάλλον χώρος της παλιάς Ηλεκτρικής ο οποίος βρίσκεται επί του παραθαλάσσιου τείχους. Επίσης παρατηρείται ανομοιομορφία κατανομής των χώρων αυτών σε επίπεδα γειτονιάς με αποτέλεσμα το νότια τμήμα της περιοχής μελέτης (Λάκος-Πηγάδα), να διαθέτει συχνά συστάδες δέντρων αλλά και πάρκα και πλατείες, κεντρικά να εμφανίζονται μόνο συστάδες δέντρων κυρίως σε κενά οικόπεδα, ενώ βόρεια (Αγία Τριάδα) να παρατηρείται γενικότερη απουσία ελεύθερων χώρων. Σημαντικοί ελεύθεροι χώροι βέβαια είναι όσοι βρίσκονται πάνω ή γύρω από τα τείχη, με λίγες όμως διαμορφωμένες εισόδους σε αυτούς. Η σχέση όμως των κτισμάτων με τους ελεύθερους χώρους δίνει την εικόνα υποβαθμισμένου οικοδομικού όγκου.

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της περιοχής είναι η ποικιλία των αρχιτεκτονικών ρυθμών των κυρηγμένων κατοικιών που αφορούν :

- Βενετσιάνικα κτίσματα
- Οθωμανική Αρχιτεκτονική
- Νεοθωμανική Αρχιτεκτονική
- Λαϊκή Ανώνυμη αρχιτεκτονική
- Νεοκλασική Αρχιτεκτονική
- Εκλεκτικιστικής Αρχιτεκτονικής

Κοινωνικά χαρακτηριστικά περιοχής:

Σημαντική είναι η παρουσία οικονομικών μεταναστών κυρίως από την Αλβανία και χαμηλότερα ποσοστά από Βουλγαρία, Ουκρανία, Ρωσία και Φιλιππίνες. Όλοι οι παλιννοστούντες προέρχονται από τη Βόρεια Ήπειρο, ενώ πολιτικοί πρόσφυγες είναι είκοσι δύο άτομα από τη Γεωργία και την Αρμενία. Στο νότιο τμήμα της περιοχής μελέτης εντοπίζεται ομάδα ΡΟΜ, η οποία απαρτίζεται από σαράντα εννέα άτομα. Τα ΑΜΕΑ αντιπροσωπεύουν το 2,73 % του συνολικού πληθυσμού, ενώ καταγράφονται είκοσι μια μονογονεϊκές οικογένειες. Τα ηλικιωμένα άτομα αντιπροσωπεύουν το 14,58 % του συνολικού πληθυσμού. Σύμφωνα με στοιχεία από το Γραφείο Ασφαλείας, της Αστυνομικής Διεύθυνσης Ηρακλείου, η εγκληματικότητα στην περιοχή μελέτης αφορά περιπτώσεις «εγκληματικότητας του δρόμου», καθώς πρόκειται για περιστατικά μικροκλοπών



Ως Στρατηγικοί Στόχοι τίθενται οι ακόλουθοι:

- Βελτίωση των βασικών δικτύων υποδομής - δημιουργία υποδομών εξυγίανσης και ανάπτυξης του πολεοδομικού ιστού
- Βελτίωση της αισθητικής της πόλης
- Προστασία - ανάδειξη της ιστορικής ταυτότητας και των πολιτιστικών χαρακτηριστικών και ιδιαιτεροτήτων
- Δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης και ικανοποιητικών εισοδημάτων
- Μεγέθυνση της ευαισθησίας και της συμμετοχής του πληθυσμού

Ενώ ως Τακτικοί Στόχοι ορίζονται:

- Δημιουργία προτύπων σχεδίων, επεμβάσεων δόμησης και εκσυγχρονισμού
- Διατήρηση της τοπικής αρχιτεκτονικής
- Κυκλοφοριακή εξυγίανση
- Ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και των οικονομικών δραστηριοτήτων
- Μαζική δημιουργία χώρων και μικρο-χώρων πρασίνου
- Βελτίωση της αισθητικής κοινοχρήστων χώρων
- Άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων
- Πολιτική προστασία και ασφάλεια
- Ποιοτικές, καινοτόμες και ολοκληρωμένες παρεμβάσεις
- Απομάκρυνση οχλουσών χρήσεων
- Δημιουργία «έξυπνης» πόλης με την αξιοποίηση τεχνολογιών αιχμής

Με βάση τους στόχους οι προτεραιότητες είναι:

- βελτίωση της ποιότητας ζωής σε αστικούς πυρήνες με υστέρηση ή κορεσμό-συμφόρηση
- προβολή και ανάδειξη της ταυτότητας των πόλεων
- προστασία του περιβάλλοντος
- ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας
- στήριξη της απασχόλησης και της αυτοαπασχόλησης και την εν γένει ενίσχυση της απασχολησιμότητας
- λειτουργική αναδιοργάνωση και αναζωογόνηση των πόλεων
- ανταλλαγή εμπειριών
- ενίσχυση των υπηρεσιών υποστήριξης προς τις ειδικές ομάδες πληθυσμού (ανέργους, γυναίκες, ΑΜΕΑ, μειονότητες, αλλοδαπούς κ.λπ.)

Ολοκληρωμένο Σχέδιο Αστικής Ανάπτυξης ΠΕΠ Κρήτης 2007 - 2013

Η περιοχή παρέμβασης αποτελεί τμήμα της παλιάς πόλης και ειδικότερα περιλαμβάνει τις γειτονιές 1. του Αγίου Μηνά που καταλαμβάνει το νοτιοδυτικό τμήμα της Παλιάς Πόλης, 2. Βαλιδέ Τζαμί που καταλαμβάνει το νοτιοανατολικό τμήμα της Παλιάς Πόλης, 3. Βίγλα και Πεδιάδος που καταλαμβάνουν το νοτιοανατολικό όριο της Παλιάς Πόλης και μέρος του προμαχώνα Vitturi και του ευθύγραμμου τμήματος του Τείχους μεταξύ των προμαχώνων Ιησού και Vitturi.

Χαρακτηριστικά περιοχής παρέμβασης:



- Η περιοχή παρέμβασης, η «καρδιά» της παλιάς πόλης, δεν έπαψε να εκπληρώνει το διαχρονικό της ρόλο ως οικονομικό, διοικητικό και πολιτισμικό κέντρο.
- Η οικονομική ευρωστία του Ηρακλείου βρίσκει άμεση απεικόνιση σήμερα στην παλιά πόλη, η οποία εξακολουθεί να συγκεντρώνει το σύνολο των οικονομικών και διοικητικών Υπηρεσιών, των επιχειρηματικών δράσεων, αποτελώντας παράλληλα τόπο κατοικίας γηγενών αλλά και οικονομικών μεταναστών.
- Οι κυριότεροι χώροι πολιτιστικών εγκαταστάσεων επιπέδου αναφοράς πόλης, βρίσκονται επίσης συγκεντρωμένοι στην περιοχή.
- Στην περιοχή Βίγλα δεν υπάρχει εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο καθ' όσον αφορά τμήμα του μνημείου των ενετικών τειχών, 4. Η περιοχή Σπιναλόγγα-Λάκκος βρίσκεται στο νοτιοδυτικό τμήμα της Παλιάς Πόλης, απέναντι από τον προμαχώνα Βηθλεέμ. Αποτελεί ιστορική περιοχή της Παλιάς Πόλης, με ιδιαίτερα υποβαθμισμένα χαρακτηριστικά, πολύ στενούς δρόμους και με πολύ χαμηλό επίπεδο οίκησης. Η έκτασή της είναι 10,7 στρέμματα.
- Γίνεται σαφές ότι το σύνολο της περιοχής παρέμβασης συνδυάζει τμήματα παραδοσιακών γειτονιών, με το εμπορικό κέντρο, το οποίο αναπτύσσεται γύρω από την πλατεία Αγίου Μηνά – Κορνάρου – Δικαιοσύνης, κατά μήκος των οδών Καλοκαιρινού, 1821, Αγ. Μηνά, Έβανς και στη γειτονιά Βαλιδέ – Τζαμί, κυρίως στο τρίγωνο που δημιουργούν οι οδοί Δικαιοσύνης, 1821, Βικέλα, Αβέρωφ, Πλ. Ελευθερίας.

Προβλήματα περιοχής παρέμβασης:

- Η κυκλοφοριακή συμφόρηση και η μεγάλη έλλειψη χώρων στάθμευσης
- Η γενικότερη συμφόρηση κεντρικών δραστηριοτήτων και αλληλοσυγκρουόμενων χρήσεων
- Οι ισχύοντες υψηλοί συντελεστές δόμησης και οι υψηλές κτιριακές πυκνότητες
- Η μεγάλη έλλειψη ελεύθερων και κοινοχρήστων χώρων, χώρων αθλητισμού
- Η έλλειψη προστασίας και ανάδειξης των αξιόλογων και διατηρητέων κτιρίων και στοιχείων καθώς επίσης και του αξιόλογου ιστορικού πολεοδομικού ιστού
- Ο συνεχής εξοβελισμός της χρήσης της κατοικίας από δραστηριότητες κεντρικών λειτουργιών.
- Αποτελεί μια περιοχή που γειτνιάζει άμεσα με τη θάλασσα και τα τείχη και που υπό ορισμένες προϋποθέσεις θα μπορούσε να αναπτυχθεί στην κατεύθυνση μιας ελκυστικής περιοχής κατοικίας.

Κοινωνικά χαρακτηριστικά της περιοχής:

Η σύνθεση του πληθυσμού είναι ανομοιογενείς αφού κατά τις τελευταίες δεκαετίες του 20ου αι. και τις αρχές του 21ου αι. παρατηρείται μαζική έλευση οικονομικών μεταναστών που εγκαθίστανται περιφερειακά της περιοχής παρέμβασης (περιοχή Λάκκου, Βίγλας-Πεδιάδος). Σε αυτούς θα πρέπει να προστεθούν και οι ROMA που διαμένουν κυρίως στη γειτονιά του Λάκκου και δεν είναι πουθενά καταγεγραμμένοι. Ο πληθυσμός της περιοχής παρέμβασης εκτιμάται στους 16.540 κατοίκους (απογραφή 2001).

Οικονομία περιοχής:

- Σημαντική οικονομική δραστηριότητα εντοπίζεται κυρίως στους βασικούς οδικούς άξονες που διατρέχουν την περιοχή παρέμβασης (Λ. Δικαιοσύνης, Λ. Καλοκαιρινού, 1866, 1821, Αγ. Μηνά, Κυρίλλου Λουκάρεως, Έβανς, Αβέρωφ), που συγκεντρώνεται σχεδόν το σύνολο των εμπορικών επιχειρήσεων (με



έμφαση στους κλάδους ένδυσης, υπόδησης και κινητής τηλεφωνίας) της πόλης με ιδιαίτερα υψηλά μισθώματα.

- Περιφερειακά της περιοχής, στη Χανιόπορτα, Πλαστήρα και στις καθέτους οδούς παρατηρείται συγκέντρωση εργαστηρίων χαμηλής όχλησης αλλά και πολιτιστικής έκφρασης.
- Νοτιοδυτικά της περιοχής, στο περίγραμμα των οδών Πεδιάδος- Έβανς - Αβέρωφ συναντάμε πολλά γραφεία παροχής υπηρεσιών.
- Ενώ στο σύνολο των μικρών δρόμων της παλιάς πόλης βρίσκονται ακόμα μικρές ατομικές παραδοσιακές επιχειρήσεις, που κατά κοινή ομολογία φαίνεται να «βουλοπλέουν» οικονομικά.
- Όλες οι επιχειρήσεις και τα γραφεία υπηρεσιών που περιγράφονται έχουν ωστόσο πληγεί από την τρέχουσα οικονομική- κοινωνικοπολιτική συγκυρία με αποτέλεσμα για πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια εμπορικές επιχειρήσεις να αλλάζουν χρήσεις και πολλά καταστήματα και γραφεία να είναι κλειστά.

Πολιτιστικά χαρακτηριστικά περιοχής :

Οι κυριότεροι χώροι πολιτιστικών εγκαταστάσεων επιπέδου αναφοράς πόλης, βρίσκονται συγκεντρωμένοι μέσα στα όρια της παλιάς πόλης. Οι χώροι αυτοί είναι:

- η Βασιλική του Αγ. Μάρκου (χώρος για εκθέσεις, συνέδρια, μουσικές εκδηλώσεις), το κτίριο της οδού Ανδρόγεω (διαλέξεις, εκθέσεις, συνέδρια), η Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη, το Αρχαιολογικό Μουσείο, το Ιστορικό Μουσείο, η Αγ. Αικατερίνη (Πινακοθήκη Αγιογραφίας).
- Πολιτιστικό κέντρο Ηρακλείου με κύρια χρήση θεάτρου, μουσικής, χορού.
- Το συγκρότημα προμαχώνα Ιησού - Πύλης Ιησού ανοιχτό θέατρο και οργάνωση των υπόλοιπων χώρων (κηποθέατρο Ν. Καζαντζάκη, μικρό θέατρο Μ. Χατζιδάκη) πάνω στην Πύλη.
- Η πύλη του Παντοκράτορα
- Θερινός Δημοτικός Κινηματογράφος
- Έκθεση EL GRECO στη Βόρεια χαμηλή πλατεία Βηθλεέμ
- Μουσείο Μνήμης στη στοά Μακάσι
- Εκθεσιακός χώρος στην πύλη Βιτούρη
- Εκθεσιακός χώρος πύλης Αγ. Γεωργίου

Βασικός Στόχος είναι «Η ανάδειξη του Ηρακλείου ως μία πόλη με ταυτότητα, ελκυστική, δυναμική, με προοπτικές και δυνατότητες αειφόρου ανάπτυξης, που ξέρει να μετατρέπει τις αδυναμίες της σε πλεονεκτήματα.»

Επιμέρους στόχοι και προτεραιότητες για την επίτευξη του βασικού στόχου:

- ενίσχυση της τοπικής ταυτότητας και η βελτίωση της δημόσιας εικόνας της περιοχής με αναβάθμιση φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος.
- δημιουργία διαύλων επικοινωνίας και πρόσβασης ανάμεσα στις γειτονίες και τις συνοικίες της περιοχής παρέμβασης.
- άρση των φυσικών και λοιπών εμποδίων που δημιουργούν συνθήκες φτώχειας, απομόνωσης, υποβάθμισης, αποκλεισμού και εν τέλει παραβατικότητας.
- ανάδειξη του ανθρώπινου παράγοντα και η κινητοποίηση των τοπικών εταίρων.
- ενσωμάτωση των μειονεκτικών ομάδων.



- βελτίωση των όρων διαβίωσης και εργασίας στην περιοχή.
- αναβάθμιση της ποιότητας του περιβάλλοντος και του αστικού εξοπλισμού της περιοχής.
- ανάδειξη-αξιοποίηση πολιτιστικού αποθέματος.

Ανατολικές συνοικίες: για ένα αστικό μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης

Η περιοχή παρέμβασης αφορά τις γειτονιές της Χρυσοπηγής, του Πόρου και του μέσα Κατσαμπά καθώς και της Αγίας Αικατερίνης και Φιλοθέης, στα ανατολικά του Ιστορικού Κέντρου.

Χαρακτηριστικά και προβλήματα της περιοχής παρέμβασης:

Οι εργατικές συνοικίες της Χρυσοπηγής, του Πόρου και του μέσα Κατσαμπά που είναι σχετικά παλαιά προάστια και χαρακτηρίζονται από πυκνή δόμηση, μεγάλη πληθυσμιακή συγκέντρωση και φαινόμενα ανεργίας, κοινωνικού αποκλεισμού και φτώχειας.

Η συνοικία της Αγίας Αικατερίνης και η Φιλοθέη, περιοχές με υπό διαμόρφωση αστικό χώρο, αφού εντάχθηκαν στο σχέδιο πόλης μόλις τα τελευταία χρόνια, αλλά με έλλειψη βασικών υποδομών προσπελασιμότητας, κοινόχρηστων χώρων και αντικρουόμενες χρήσεις γης κυρίως στην περιοχή της Αγ. Αικατερίνης.

Κοινά προβλήματα καταγράφονται όμως, καθώς στο σύνολο της περιοχής απουσιάζουν βασικές υποδομές (δρόμοι, παλαιωμένα δίκτυα ύδρευσης, ομβρίων), διαμορφωμένοι κοινόχρηστοι χώροι, χώροι ψυχαγωγίας και πρασίνου.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η περιοχή της Χρυσοπηγής με ένα «ιδιαιτερο» δίκτυο δρόμων, γεγονός που δημιουργεί, κατά τόπους, δυσκολίες στη μετακίνηση πεζών και τη διακίνηση των οχημάτων. Οι επιπτώσεις γίνονται ακόμη πιο σοβαρές, αν συνυπολογιστεί η δυσκολία πρόσβασης των οχημάτων πυροσβεστικής και ασθενοφόρων.

Ιδιομορφία παρατηρείται και στη συνοικία της Αγ. Αικατερίνης όπου είναι έντονες οι γεωμορφολογικές διακυμάνσεις και οι υψομετρικές διαφορές (νταμάρια), γεγονός που δυσχεραίνει όχι μόνο την προσβασιμότητα αλλά και την κατασκευή υποδομών κοινής ωφέλειας (δίκτυα ύδρευσης, αποχέτευσης και ομβρίων).

Στα ιδιαίτερα μορφολογικά και γεωλογικά χαρακτηριστικά της περιοχής θα πρέπει να προστεθεί το ρέμα της Χρυσοπηγής που έχει ενταχθεί σε ένα ευρύτερο σχεδιασμό για τη διευθέτηση, ανάδειξη και προστασία του.

Βόρεια της περιοχής παρέμβασης, η υπάρχουσα σήμερα κατάσταση (κατάληψη κοινόχρηστων χώρων κ.ά.) δε συνάδει με το ήδη διαμορφωμένο μέχρι σήμερα παραλιακό μέτωπο και τον εν γένει ιστορικό ρόλο της περιοχής (επίγειο της Κνωσού), καθιστώντας αναγκαία την διαμόρφωσή της ως μία από τις κύριες εισόδους στην πόλη.

Κοινωνικά χαρακτηριστικά της περιοχής:

- Κατά τις τελευταίες δεκαετίες του 20ου αι. και τις αρχές του 21ου ο πληθυσμός της περιοχής διαφοροποιείται, λόγω της μαζικής έλευσης οικονομικών μεταναστών που εγκαθίστανται σε διάφορες γειτονιές της περιοχής.
- Σήμερα ο πληθυσμός της περιοχής εκτιμάται ότι αγγίζει τους 30.000 κατοίκους, σε αυτούς θα πρέπει να προστεθούν οι οικονομικοί μετανάστες και οι Roma που διαμένουν στην περιοχή και δεν είναι πουθενά καταγεγραμμένοι.



- Η περιοχή παρέμβασης χαρακτηρίζεται, κατά τόπους, από φαινόμενα υποβάθμισης, κοινωνικού αποκλεισμού και απομόνωσης. Ενδεικτικά μπορεί να σημειωθεί εδώ το πολύ σοβαρό και έντονο πρόβλημα της διακίνησης και χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών, νεανική παραβατικότητα, ενώ ένα σημαντικό μέρος του πληθυσμού ανήκει σε μειονεκτικές ομάδες (παλιννοστούντες, αθίγγανοι, άποροι, άνεργοι, ηλικιωμένοι).
- Οι περιοχές του Πόρου και της Χρυσοπηγής χαρακτηρίζονται από το χαμηλό κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο των κατοίκων που διαμένουν σε κοινωνικά απομονωμένες περιοχές, με πολύ στενούς έως ανύπαρκτους δρόμους, προβλήματα προσβασιμότητας, υγιεινής και ασφάλειας.
- Αξιόλογο ρόλο, μέσα στην περιοχή αυτή, επιτελούν φορείς που προσφέρουν σημαντικό κοινωνικό έργο όπως το Κέντρο Παιδικής Μέριμνας Θηλέων και το Πνευματικό Κέντρο του Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου στον Πόρο.
- Επίσης, σε κάθε μια από τις συνοικίες της περιοχής παρέμβασης ξεχωριστό ρόλο διαδραματίζει η Εκκλησία η οποία λειτουργεί και ως σημείο αναφοράς για την περιοχή, αναπτύσσοντας αξιόλογο φιλανθρωπικό-κοινωνικό έργο (Ζωοδόχος Πηγή στη Χρυσοπηγή, Άγιος Γεώργιος Πόρου, Άγιος Δημήτριος Κατσαμπά, Αγία Αικατερίνη στον ομώνυμο οικισμό).

Πολιτιστικά χαρακτηριστικά της περιοχής:

- Αξιόλογα σημεία ιστορίας και πολιτισμού εντοπίζονται σε διάφορα σημεία της περιοχής παρέμβασης όπως είναι οι σπηλαιώσεις στο βράχο της Χρυσοπηγής, η οθωμανική κρήνη στην ίδια περιοχή, το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης στον Πόρο, τα μινωικά νεώρια στον Κατσαμπά κ.α.

Οικονομία της περιοχής:

- Οι εγγεγραμμένες επιχειρήσεις ανέρχονται σε 916 και κατανέμονται ισομερώς σε τρία τμήματα του Επιμελητηρίου (Βιοτεχνικό, Εμπορικό, Επαγγελματικό), δηλ. το 35% ανήκουν στον εμπορικό τομέα, το 33% στον βιοτεχνικό και το 31% στον επαγγελματικό τομέα, ενώ μόλις 1% ανήκει στο βιομηχανικό τομέα. Ξεχωρίζουν οι κλάδοι της Κατασκευής-Συντήρησης κτιρίων (17%) στο βιοτεχνικό τμήμα και ο κλάδος Εστίασης-Αναψυχής (30,5%) στο επαγγελματικό τμήμα.
- Από αυτές τις επιχειρήσεις το 82% είναι ατομικές και μόνο το 18% έχει εταιρική μορφή κάτι που σημαίνει ότι αναφερόμαστε σχεδόν αποκλειστικά σε μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις.
- Σημαντική οικονομική δραστηριότητα εντοπίζεται κυρίως στους βασικούς οδικούς άξονες που διατρέχουν την περιοχή παρέμβασης (Λ. Αντιστάσεως, Ικάρου, Γερωνυμάκη κ.α.).
- Σε γενικές γραμμές η περιοχή παρέμβασης φαίνεται να έχει μια καθόλου αμελητέα βάση δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων και επαγγελματιών που συνολικά παρουσιάζει αυξητικές τάσεις, κατά την τελευταία δεκαετία. Ένας τομέας στον οποίο θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή είναι ο βιοτεχνικός κλάδος, ο οποίος φαίνεται να υφίσταται συρρίκνωση. Στο βαθμό που στην περιοχή αυτή υπάρχει μια συγκέντρωση επιχειρήσεων του μεταποιητικού τομέα διαπιστώνεται η ανάγκη λήψης μέτρων προκειμένου να τονωθεί η παραγωγική τους δυναμικότητα αλλά και τα όποια ανταγωνιστικά τους πλεονεκτήματα.

Βασικός στόχος του προγράμματος είναι «Η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και η αρμονική συνύπαρξη διαφορετικών πληθυσμιακών ομάδων (ROMA, οικονομικοί μετανάστες, γηγενείς) είναι ο απώτερος στόχος του μοντέλου.»

Οι επιμέρους στόχοι του Σχεδίου είναι:



- Η ενίσχυση της τοπικής ταυτότητας και η βελτίωση της δημόσιας εικόνας της περιοχής με την αναβάθμιση φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος.
- Η δημιουργία διαύλων επικοινωνίας και πρόσβασης ανάμεσα στις γειτονιές και τις συνοικίες της περιοχής παρέμβασης.
- Η άρση των εμποδίων που δημιουργούν συνθήκες φτώχειας, απομόνωσης, υποβάθμισης, αποκλεισμού και εν τέλει παραβατικότητας.
- Η ανάδειξη του ρόλου του ανθρώπινου παράγοντα και η κινητοποίηση των τοπικών εταίρων.
- Η δημιουργία εναλλακτικών δομών δημιουργικής έκφρασης παιδιών και νέων που στηρίζεται στην πολιτισμική διαφορετικότητα και στην ατομική ιδιαιτερότητα με τη χρήση των νέων τεχνολογιών.
- Η ενσωμάτωση των μειονεκτικών ομάδων.
- Η βελτίωση των όρων διαβίωσης και εργασίας στην περιοχή.
- Η αναβάθμιση της ποιότητας του περιβάλλοντος και του αστικού εξοπλισμού της περιοχής.
- Η ανάδειξη-αξιοποίηση πολιτιστικού αποθέματος.

Με βάση τους παραπάνω στόχους προτείνονται οκτώ προτεραιότητες :

- δημιουργία και εξασφάλιση υψηλής ποιότητας δημόσιων χώρων.
- εκσυγχρονισμός των δικτύων υποδομής.
- προώθηση της καινοτομίας και η ανάπτυξη επιχειρηματικότητας.
- βιώσιμη αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος.
- ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και της τοπικής αγοράς εργασίας.
- προώθηση δυναμικών πολιτικών επιμόρφωσης και κατάρτισης ιδιαίτερα για παιδιά και νέους
- προώθηση των αποδοτικών και προσιτών συστημάτων αστικής μεταφοράς και η δημιουργία υποδομών εναλλακτικής μετακίνησης.
- εξασφάλιση κοινωνικής συνοχής

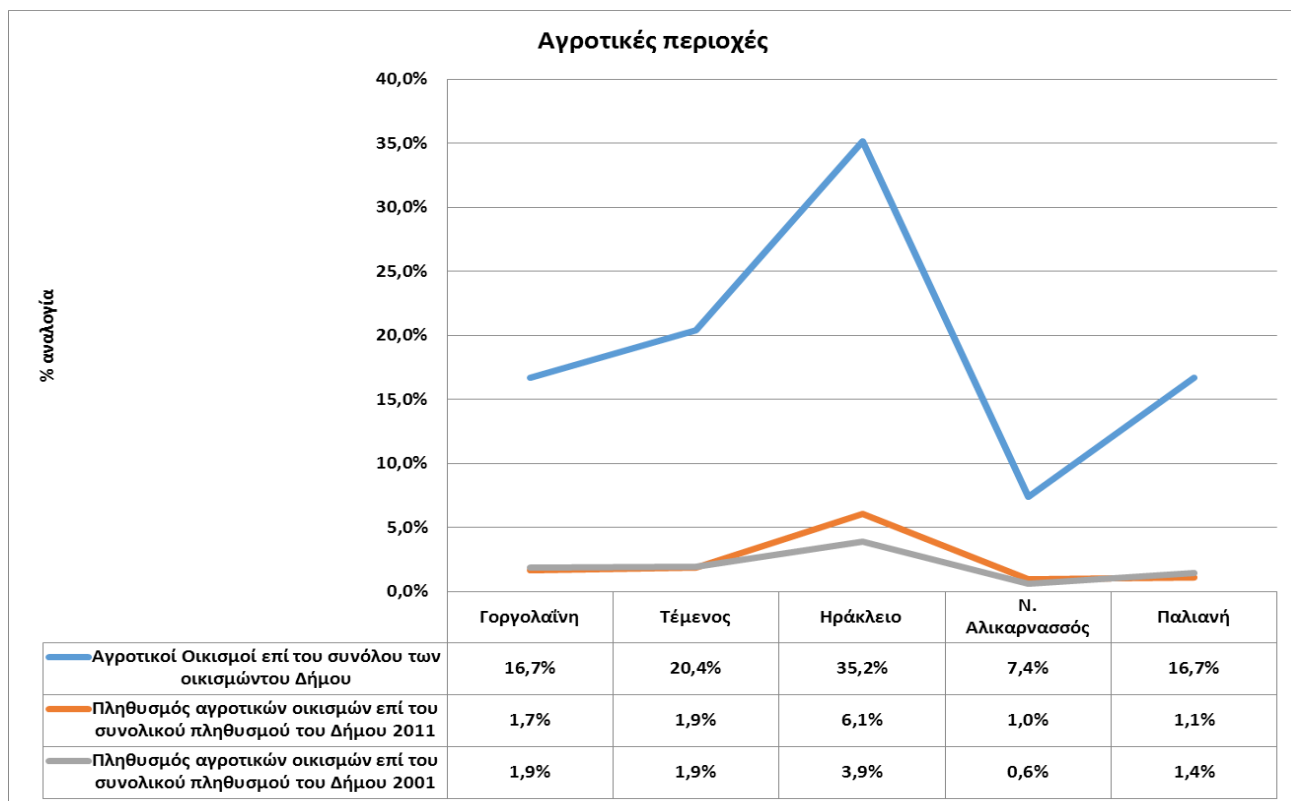
Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις στον αγροτικό χώρο

Στα διαγράμματα 1.5.5α και 1.5.5β, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά των αγροτικών περιοχών καθώς και των ορεινών και ημιορεινών περιοχών. Με δεδομένα τα χαρακτηριστικά των προαναφερόμενων περιοχών, στο χάρτη 1.5.5 απεικονίζονται οι περιοχές όπου υλοποιήθηκαν :

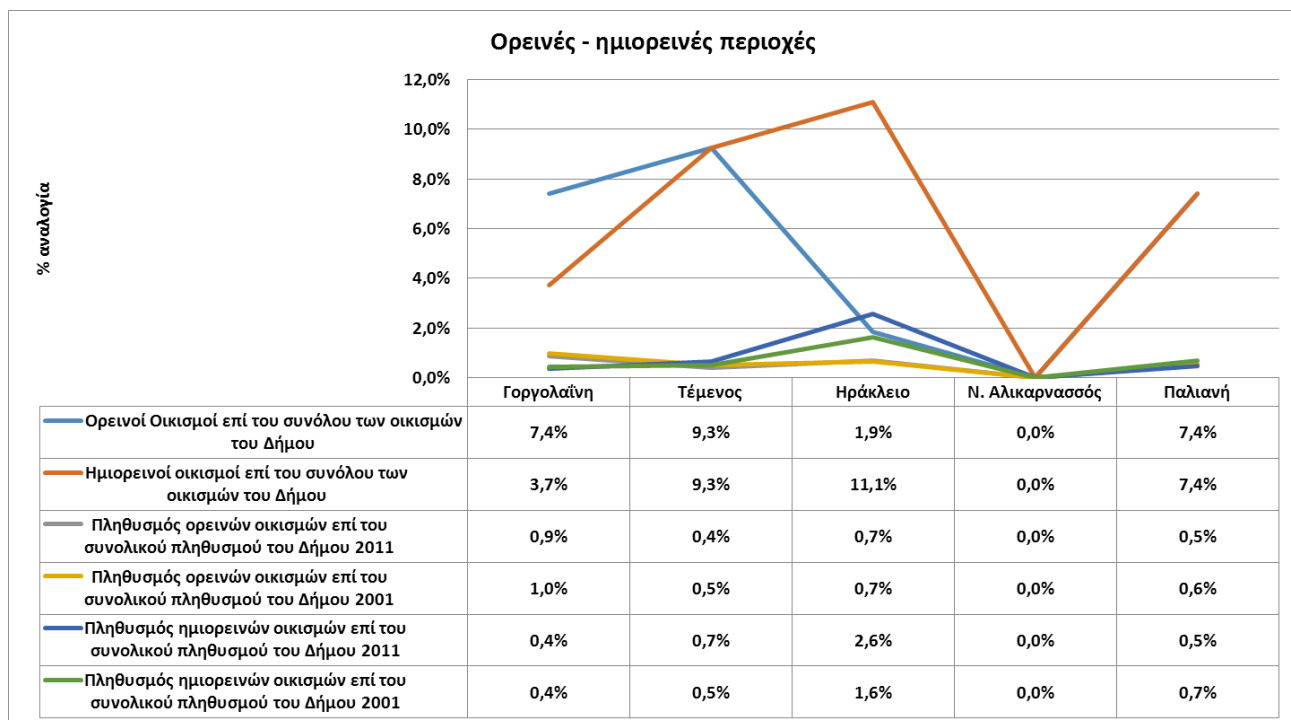
- Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου – ΟΠΑΑΧ (ΥΠΓΕ 2000 - 2006) στις Δημοτικές Ενότητες Γοργολαΐνης, Παλιανής και Τεμένους
- LEADER (ΥΠΓΕ 2000 - 2006), στις Δημοτικές Ενότητες Γοργολαΐνης, Παλιανής, Τεμένους και στις αγροτικές περιοχές της Δημοτικής Ενότητας Ηρακλείου
- Ολοκληρωμένα Σχέδια Ανάπτυξης Περιοχών Υπαίθρου – ΟΣΑΠΥ (2007 - 2013) στις Τοπικές Κοινότητες : Βουτών , Δαφνών και Βασιλείων (της Δ.Ε. Ηρακλείου), Κάτω Ασιτών, Πυργούς (της Δ.Ε. Γοργολαΐνη), Αγίου Σύλλα, Ρουκανίου και Κυπαρισσίου (Δ.Ε. Τεμένους), Βενεράτου (Δ.Ε. Παλιανής) και Καλλιθέας (Δ.Ε. Αλικαρνασσού)
- LEADER (ΥΠΓΕ 2007 - 2013) στις αγροτικές περιοχές της Δημοτικής Ενότητας Ηρακλείου



Χαρακτηριστικά αγροτικών περιοχών



Χαρακτηριστικά ορεινών και ημιορεινών περιοχών

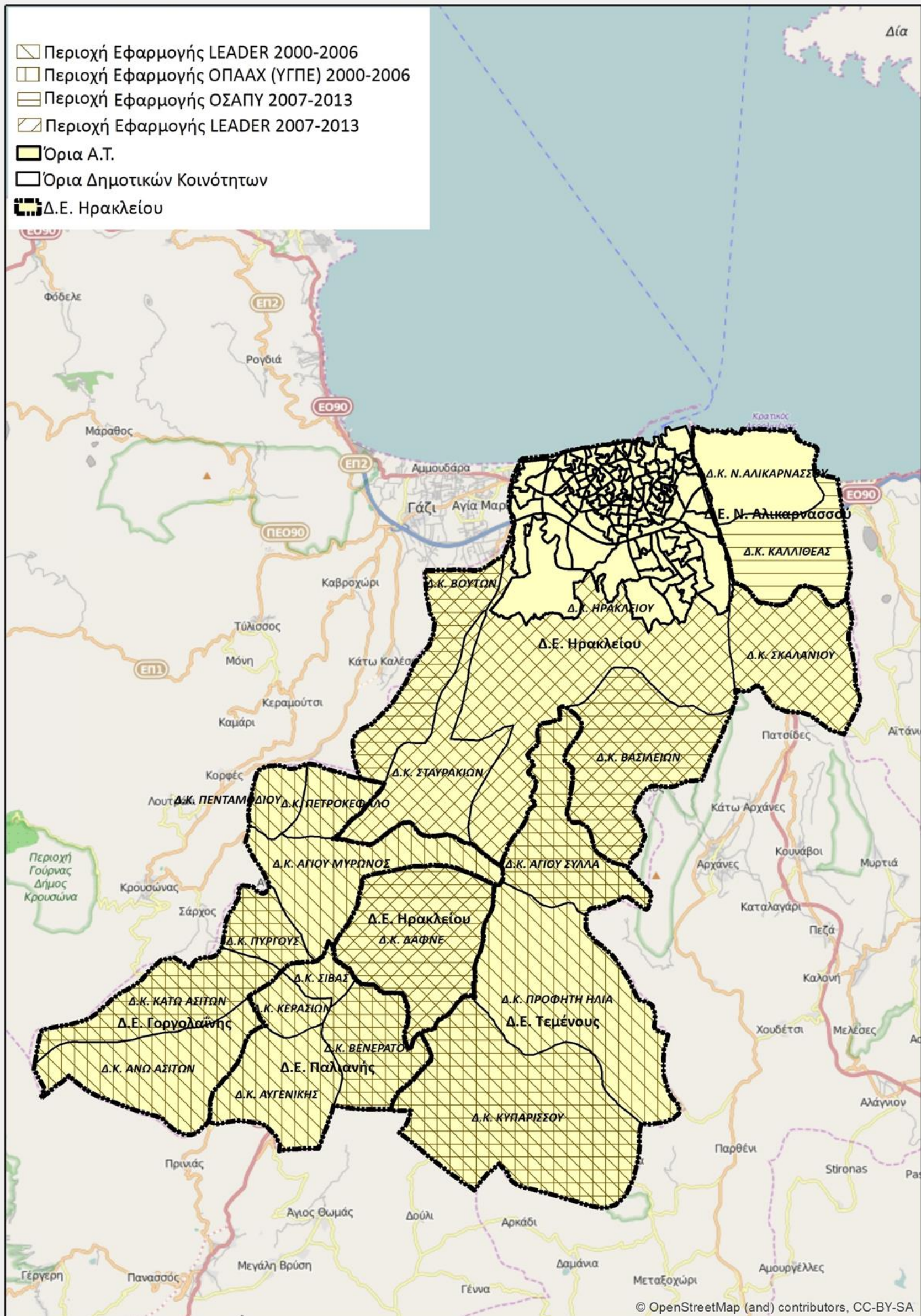




ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ



Περιοχές εφαρμογής Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων στον αγροτικό χώρο





Κοινές επιδιώξεις των προαναφερόμενων Προγραμμάτων στον αγροτικό χώρο είναι η :

- συγκράτηση του πληθυσμού σε αγροτικές και ορεινές περιοχές
- εξειδίκευση και εξαγωγική δραστηριότητα σε αγροτικά (κηπευτικά και λάδι) και κτηνοτροφικά (τυροκομικά) προϊόντα
- αύξηση Προϊόντων Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) και Προϊόντων Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (ΠΓΕ)
- δημιουργία αγροτουριστικών καταλυμάτων
- δημιουργία μικρών μονάδων μεταποίησης κυρίως αγροτικών προϊόντων
- ανάδειξη ιστορικών – πολιτιστικών πόρων στην αγροτική και ορεινή ενδοχώρα
- ανάδειξη ιδιαίτερων στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος
- κατάρτιση και επιμόρφωση στοχευμένων ομάδων πληθυσμού
- δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης
- δημιουργία νέων επιχειρήσεων και την στήριξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις περιοχές παρέμβασης
- στήριξη του κοινωνικού ιστού των περιοχών με την υλοποίηση κατάλληλων δράσεων προς στοχευμένες ομάδες πληθυσμού (Γυναίκες, Άτομα με αναπηρία, Μακροχρόνια άνεργους κλπ).

Τοπικά Προγράμματα για την απασχόληση

Στο Δήμο Ηρακλείου, υπάρχει η εμπειρία υλοποίησης 4 προγραμμάτων για την απασχόληση. Τα 2 πρώτα υλοποιήθηκαν κατά την Προγραμματική Περίοδο 2000 – 2006 και είναι τα :

- το Σχέδιο Δράσης «Παράθυρο Απασχόλησης», που αφορούσε 60 ωφελούμενους, με Συντονιστή Φορέα τον τότε Δήμο Αλικαρνασσού (νυν Δημοτική Ενότητα), Φορέα Συμβουλευτικής το «Κέντρο Ειδικών Παιδιών Ζωοδόχος Πηγή» και Φορέα Δημοσιότητας – Ευαισθητοποίησης τη «Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης Ν. Αλικαρνασσού (ΔΕΠΑΝΑΛ)»
- το Σχέδιο Δράσης «Παρέμβαση Απασχόλησης στο Ηράκλειο», που αφορούσε 28 ωφελούμενους, άνεργους (μετανάστες, γυναίκες-αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών, ανήλικοι παραβάτες) με συντονιστή τον τότε Δήμο Ηρακλείου (νυν Δημοτική Ενότητα)

Τα άλλα 2 υλοποιούνται κατά την Προγραμματική Περίοδο 2007 – 2013, και ο Δήμος Ηρακλείου μετέχει ως εταίρος σε ισάριθμες αναπτυξιακές συμπράξεις :

- το ΤΟΠΕΚΟ «Α.Σ. ΔΙΑΥΛΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ Δ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ» απαρτίζεται από 6 τοπικούς φορείς (ΚΕΚ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΡΗΤΗΣ, ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ, ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ, ΕΝΩΣΗ ΞΕΝΟΔΟΕΙΩΝ ΝΟΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ, ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ Κ.Ε.Κ Α.Ε, ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΓΕΝΩΝ ΨΥΧΙΚΑ ΑΣΘΕΝΩΝ "ΚΡΙΚΟΣ") με Συντονιστή Εταίρο το ΚΕΚ Ανάπτυξη Κρήτης. Περιλαμβάνει κατάρτιση ωφελουμένων στα εξής αντικείμενα :
 1. Στελέχη Μαγειρικής και Ζαχαροπλαστικής τέχνης
 2. Επεξεργασία Τυποποίηση και Προώθηση Τοπικών Προϊόντων
 3. Συντηρητές κήπων και Αστικού Πρασίνου
 4. Ανάπτυξη Επιχειρηματικότητας στην Κοινωνική Οικονομία



5. Κατάρτιση Στελεχών Κατ' οίκον Φροντίδας ατόμων που χρήζουν βοήθειας

Απευθύνεται σε 100 ωφελούμενους εκ των οποίων 50% είναι γυναίκες και τουλάχιστον το 25% είναι νέοι κάτω των 25 ετών :

- ✓ 55 Άτομα ευρισκόμενα σε κατάσταση φτώχειας/ απειλούμενα από φτώχεια
- ✓ 10 άτομα Αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών
- ✓ 10 άτομα Μετανάστες, παλιννοστούντες, πρόσφυγες
- ✓ 10 άτομα με ψυχική αναπηρία
- ✓ 10 άτομα Πρώην χρήστες ουσιών
- ✓ 5 άτομα Άτομα αιτούντες άσυλο
- το ΤΟΠΣΑ Α.Σ. «ΕΠΙ-ΔΡΑΣΗ» απαρτίζεται από 7 τοπικούς φορείς (ΚΕΚ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΡΗΤΗΣ, ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ, ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ, ΎΝΩΣΗ ΞΕΝΟΔΟΘΕΙΩΝ ΝΟΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ, ΣΥΝΔΙΚΑΤΟ ΕΡΓΑΤΟΎΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ-ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ, ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ Κ.Ε.Κ Α.Ε., ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΚΡΗΤΗΣ.) με Συντονιστή Εταίρο το ΚΕΚ Ανάπτυξη Κρήτης. Περιλαμβάνει κατάρτιση ωφελουμένων στα εξής αντικείμενα :

1. Στελέχη μαγειρικής και ζαχαροπλαστικής τέχνης
2. Τυποποίηση και επεξεργασία τοπικών προϊόντων
3. Κατάρτιση στελεχών κατ' οίκον φροντίδας ατόμων που χρήζουν βοήθειας
4. Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας στην κοινωνική οικονομία

Επίσης εξειδικευμένη επιμόρφωση :

1. στο ηλεκτρονικό εμπόριο
2. στον τομέα της οργάνωσης και λειτουργίας επιχειρήσεων

Απευθύνεται σε 100 ωφελούμενους νέους επιστήμονες και επισημαίνεται ότι κατατέθηκαν 290 αιτήσεις (Επιλεχθέντες (100), Επιλαχόντες (159), Απορριφθέντες (31))

1.3.3 Το Ισχύον ΓΠΣ της ΔΕ Νέας Αλικαρνασσοῦ

Οι Χρήσεις Γης / Προστασία Περιβάλλοντος της Δημοτικής Ενότητας διακρίνονται σε:

Οι περιοχές οικιστικής ανάπτυξης:

- ✚ Υφιστάμενες οικιστικές περιοχές (εντός εγκεκριμένου σχεδίου πόλης, με σχέδιο πόλης υπό έγκριση, εγκεκριμένες περιοχές επέκτασης του εγκεκριμένου ΓΠΣ Πολεοδομικού Συγκροτήματος Ηρακλείου για τις οποίες εκκρεμεί η σύνταξη πολεοδομικών μελετών, εντός οριοθετημένων οικισμών), νέες περιοχές επέκτασης της Ν. Αλικαρνασσοῦ, περιοχές επέκτασης των οικισμών, εκτάσεις πρώην στρατοπέδων υπό πολεοδόμηση, περιοχές με εγκεκριμένα Τοπικά Ρυμοτομικά Σχέδια, ΠΕΡΠΟ.
- ✚ Περιοχές παραγωγικών δραστηριοτήτων: η Βιομηχανική Περιοχή Ηρακλείου (ΒΙΠΕΗ), Βιοτεχνικό Πάρκο (ΒΙΟΠΑ), βιοτεχνικές περιοχές και περιοχές χονδρεμπορίου.

Οι Περιοχές Ελέγχου & Περιορισμού της Δόμησης (ΠΕΠΑ):

Γεωργική γη Α' προτεραιότητας, Γεωργική γη εντασσόμενη στον αρχαιολογικό χώρο της Κνωσοῦ, γεωργική γη με δυνατότητα ανάπτυξης κατοικίας, ζώνη πρασίνου διαχωρισμού οικιστικής χρήσης - νέου κοιμητηρίου, περιοχή ανάπτυξης



ήπιου τουρισμού και αναψυχής, γεωργική γη με δυνατότητα ανάπτυξης τουριστικών εγκαταστάσεων μόνο εναλλακτικών μορφών τουρισμού, (οικοτουριστικά - αγροτουριστικά καταλύματα), περιοχή ανάπτυξης ήπιου τουρισμού, αναψυχής, και παραθεριστικής κατοικίας, ζώνη εμπορικών και γενικών αστικών χρήσεων - επιχειρηματικό πάρκο, ζώνη βιοτεχνίας, χονδρεμπορίου και γεωργικής γης.

Οι Περιοχές Ειδικής Προστασίας (ΠΕΠ):

Ζώνη προστασίας παράκτιου χώρου, ζώνη προστασίας ποταμού, ρεμάτων και των παραποτάμιων, παραρεμάτων περιοχών, περιοχές προστασίας τοπίου.

Ειδικές Χρήσεις

Στρατιωτικές εγκαταστάσεις, αερολιμένας, λιμένας (τμήμα του Λιμένα Ηρακλείου ανήκει στα διοικητικά όρια του Δ. Ν. Αλικαρνασσού), νέο κοιμητήριο Ν. Αλικαρνασσού.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΟΙΚΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Όλες οι Περιοχές Οικιστικής Ανάπτυξης πολεοδομούνται και διακρίνονται σε:

ΟΙΚΙΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Αναθεωρήσεις υφιστάμενων οικιστικών περιοχών

Τροποποίηση χρήσεων γης σε τμήματα της ΠΕ 40 (ΣΕΑΠ, πρώην ΜΟΜΑ), σε τμήμα της ΠΕ 41 και σε τμήμα της ΠΕ 44

Αλλαγή των χρήσεων γης στα οριοθετημένα τμήματα των οικισμών Καλλιθέας, Πρασά, Μετόχι Δράκου, Καρτερού και Αγ. Ιωάννη

Στην περιοχή των λόφων «Δύο Αοράκια» είχε εγκριθεί Τοπικό Ρυμοτομικό με τη με αρ. 1555/03 Απόφαση Γεν. Γραμ. Περιφ. Κρήτης (ΦΕΚ 947Δ) για την εγκατάσταση αθίγγανων, η οποία ανακλήθηκε με τη με αρ. 6878/08 απόφαση του Γεν. Γραμ. Περιφ. Κρήτης (ΦΕΚ 22/ΤΑΑΠ). Επειδή το παρόν ΓΠΣ θεσμοθετείται εντός της περιόδου που η απόφαση αυτή εφεσιβάλλεται, η θέση του Τοπικού Ρυμοτομικού παρουσιάζεται στον χάρτη του ΓΠΣ.

Αναπλάσεις

Αναγκαιότητα ανάπλασης, με την έννοια του κεφαλαίου Β' του Νόμου 2508/97, εντοπίζεται στην περιοχή ΠΕ 41 (ΓΠΣ ΠΣ Ηρακλείου) με χρήσεις γης Τουρισμός - Αναψυχή, πολιτισμού (στο χώρο των Φυλακών) και αθλητισμού.

Με βάση την ανάλυση των συνθηκών της περιοχής, συντρέχουν οι περισσότεροι λόγοι της παρ. 4 του άρθρου 8 του Ν. 2508/97 για το χαρακτηρισμό της ως περιοχή ανάπλασης : α) μεγάλες ελλείψεις κοινόχρηστων χώρων β) συγκρούσεις χρήσεων γης και ανάγκη ριζικής αναδιάρθρωσης τους, γ) εντεινόμενη υποβάθμιση της αισθητικής και εν γένει της ποιότητας του δομημένου περιβάλλοντος και των φυσικών στοιχείων της περιοχής, δ) σοβαρά προβλήματα στο απόθεμα κατοικιών και ε) θέματα ιδιοκτησιακού καθεστώτος (καταπατήσεις).

Με βάση το χαρακτήρα των προβλημάτων, η ανάπλαση πρέπει να έχει το ακόλουθο περιεχόμενο και μορφή, κατά σειρά σημασίας : (παρ. 5 του άρθρου 8 του Ν. 2508/97),

- 1) Βελτίωση της λειτουργίας, του εξοπλισμού, της μορφής και της εικόνας των κοινοχρήστων χώρων, κοινωφελών εγκαταστάσεων και ακάλυπτων χώρων.
- 2) Ανασυγκρότηση δομημένης περιοχής ή και μεμονωμένου ΟΤ, η οποία κατά τις διαδικασίες του άρθρου 14 του Νόμου 2508/97, συνεπάγεται την ανοικοδόμηση του μεγαλύτερου τουλάχιστον μέρους της περιοχής.



Η περίπτωση 2 πρέπει να αντιμετωπιστεί με επίλυση του στεγαστικού ζητήματος. Η διαδικασία της υλοποίησης του προγράμματος που προϋποθέτει τη συναίνεση των κατοίκων, απλουστεύεται, επειδή ο Δήμος είναι ο βασικός ιδιοκτήτης στην περιοχή.

Σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 8 του Ν. 2508/97, η ανάπλαση πρέπει να έχει χαρακτήρα «κοινωνικού στεγαστικού έργου ανάπλασης» (ΚΣΕΑ) και να καλύψει μέρος της συνολικής ανάπλασης. Η κύρια προσέγγιση θα μπορούσε να είναι η αναζήτηση εταιρικής σχέσης με τον ιδιωτικό τομέα (μέσω των ΣΔΙΤ ή με άλλη μορφή), επιτρέποντας την αξιοποίηση του πλήρους δυναμικού του παραλιακού μετώπου, και αποφέροντας τόσο πολεοδομικά οφέλη, σε επίπεδο Δήμου Αλικαρνασσού αλλά και του ευρύτερου ΠΣ Ηρακλείου, όσο και σημαντικά έσοδα για το Δήμο. Τα έσοδα αυτά θα μπορούσαν να χρηματοδοτήσουν το «κοινωνικό» σκέλος της ανάπλασης, ή και να χρησιμοποιούνται ανταποδοτικά για περιβαλλοντικές και πολεοδομικές παρεμβάσεις αναβάθμισης στο Δήμο.

Για την προώθηση της ανάπλασης απαιτείται, ως πρώτο βήμα η εκπόνηση προκαταρκτικής μελέτης ανάπλασης σύμφωνα με το άρθρο 9 του Ν. 2508/97. Στην παρούσα περίπτωση, επισπεύδων πρέπει να είναι ο δήμος Ηρακλείου, αυτοτελώς ή σε συνεργασία με τη Περιφέρεια Κρήτης Ηρακλείου ή / και του ΥΠΕΧΩΔΕ. Παράλληλα, να επιδιωχθεί η προσέλκυση ενδιαφέροντος από τον ιδιωτικό τομέα. Τα νομικά ζητήματα να επιλυθούν μέσω ειδικής μελέτης θεσμικού πλαισίου συνεργασίας δημόσιου-ιδιωτικού τομέα που θα προταχθεί της προκαταρκτικής μελέτης ανάπλασης.

Κτίριο των Φυλακών Αλικαρνασσού

Το κτήριο των Φυλακών Αλικαρνασσού προτείνεται να κηρυχθεί ως ιστορικό διατηρητέο κτίριο (χώρος εκτέλεσης Ελλήνων Πατριωτών κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής και αντιστασιακών κατά τη διάρκεια της δικτατορίας). Σημειώνεται ότι αν και υπάρχει δικαστική απόφαση για το ιδιοκτησιακό στην θέση των φυλακών όπου αναγνωρίζεται η κυριότητα του Δήμου, οι φυλακές εξακολουθούν και λειτουργούν χωρίς να αποζημιώνεται ο Δήμος, ενώ αναμένεται η μετεγκατάστασή τους σε άλλη θέση όμορου Νομού (Λασιθίου).

Νέες οικιστικές περιοχές – Επεκτάσεις

Π.Ε. 17

Εντάσσεται η περιοχή των σχολείων που βρίσκονται σε επαφή με το χώρο των φυλακών και για τα οποία έχει εγκριθεί τοπικό ρυμοτομικό σχέδιο. Η υπόλοιπη ΠΕ έχει εγκεκριμένο ρυμοτομικό.

Π.Ε. 44

Στο ανατολικό άκρο της ΠΕ 44 προσαρτάται δημοτική έκταση, εμβαδού 0,15 Ha, για την οποία έχει εγκριθεί τοπικό ρυμοτομικό για την ανέγερση κτιρίων στέγασης Υπηρεσίας του Υπ. Προεδρίας της Κυβερνήσεως. Η έκταση αυτή εκ παραδρομής έχει συμπεριληφθεί στο χώρο του Αερολιμένα Ηρακλείου στο ΓΠΣ ΠΣ Ηρακλείου.

Στρατόπεδα Μπετεινάκη - Θεοδοσάκη και Γιακουμάκη Π.Ε. 50 -Π.Ε.51

Με την ειδική διαδικασία που προβλέπει ο Ν. 2745/99 έχει αρχίσει η διαδικασία πολεοδόμησης των στρατοπέδων. Στην προς πολεοδόμηση έκταση του στρατοπέδου Μπετεινάκη (Π.Ε. 50), συνολικού εμβαδού 24,8 Ha, έχουν συμπεριληφθεί και ιδιωτικές εκτάσεις, εμβαδού περίπου 2,7 Ha, στα νότια της περιοχής, ενσωματώνοντας υφιστάμενους, εκτός σχεδίου, θύλακες στον πολεοδομικό ιστό συμβάλλοντας στην συνεκτικότητα του δομημένου χώρου. Στον προς πολεοδόμηση χώρο του στρατοπέδου Γιακουμάκη (Π.Ε. 51), συνολικής έκτασης 6,7 Ha, προβλέπεται μετά την απομάκρυνση του αεροδρομίου και της παρακείμενης αεροπορικής βάσης, η ανάπτυξη ενός υπερτοπικού πόλου που θα φιλοξενεί θεματικό πάρκο και άλλες πολιτιστικές-εκπαιδευτικές δραστηριότητες.



Επέκταση οικισμού Καλλιθέας Π.Ε. 46

Συνολικού εμβαδού 12,76 Ha, με νότιο όριο τον αρχαιολογικό χώρο της Κνωσού (Ζώνη Α). Η προς πολεοδόμηση περιοχή είναι συνέχεια του υφιστάμενου ιστού και καταλαμβάνει έδαφος με αποδεκτές κλίσεις για οικιστική ανάπτυξη. Η περιοχή, εμβαδού 1,6 Ha που οριοθετείται δυτικά, έως την οδό προς Κνωσό, εξομαλύνει το όριο του οικισμού.

Επέκταση οικισμού Πρασά Π.Ε. 47

Συνολικού εμβαδού 23 Ha. Οι προς πολεοδόμηση περιοχές είναι σε συνέχεια του υφιστάμενου ιστού και αυτές που προορίζονται για κατοικία καταλαμβάνουν εδάφη με αποδεκτές κλίσεις για οικιστική ανάπτυξη.

Επέκταση οικισμού Μετόχι Δράκου Π.Ε. 49

Περιοχή ανάμεσα στους δύο οικιστικούς πυρήνες του Μετόχι Δράκου, εμβαδού 3,4 Ha. Η περιοχή ενοποιεί τους υφιστάμενους δύο πυρήνες και καταλαμβάνει έδαφος με αποδεκτές κλίσεις για οικιστική ανάπτυξη.

Επέκταση οικισμού Καρτερού Π.Ε. 48

Περιοχή δυτικά του οικισμού Καρτερού, που καθορίζεται νότια με τον ΒΟΑΚ, δυτικά με την οδό Αγ. Αλεξάνδρου, βόρεια με την ιδιοκτησία του ΕΟΤ και ανατολικά με το όριο του οικισμού.

Ζώνες για ΠΕΡΠΟ

Σύμφωνα με το ΦΕΚ 405/ΑΑΠ/2007 εντός των διοικητικών ορίων του δήμου Ν. Αλικαρνασσού περιλαμβάνεται τμήμα της ΖΟΑ1. Στο τμήμα του δήμου που εντάσσεται στη ΖΟΑ1 ΠΕΡΠΟ βρίσκεται ο Οικοδομικός Συνεταιρισμός Δασκάλων και Νηπιαγωγών, ο οποίος προτείνεται να πολεοδομηθεί.

Καμία άλλη εδαφική έκταση δεν προβλέπεται να πολεοδομηθεί ως ΠΕΡΠΟ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Βιομηχανική Περιοχή Ηρακλείου (ΒΙ.ΠΕ.Η.)

Στο τμήμα επέκτασης της ΒΙ.ΠΕ.Η, που είχε προταθεί από την μελέτη Γ.Π.Σ. Π.Σ. Ηρακλείου μεταξύ των λόφων «Δύο Αοράκια» και του Β.Ο.Α.Κ. έως τον κόμβο του αεροδρομίου, τροποποιούνται οι χρήσεις γης του από βιοτεχνία σε βιομηχανία και εξομαλύνεται το ανατολικό όριο της ΒΙΠΕ έως την οδό Ηρακλείου-Βιάννου. Η πολεοδόμηση του τμήματος αυτού θα γίνει με τους όρους και περιορισμούς του ήδη εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου της ΒΙ.Π.Ε (ΦΕΚ Δ 758/07-06-1983) όπως τροποποιήθηκε με την αρ. 1415/07 απόφαση του Γενικού Διευθυντή Περιφέρειας Κρήτης (ΦΕΚ 200/ΑΑΠΘ).

Περιμετρικά της ΒΙΠΕ, διατηρείται η ζώνη πρασίνου όπως εμφανίζεται στο εγκεκριμένο τοπικό ρυμοτομικό της. Σε περίπτωση τροποποίησης του ρυμοτομικού σχεδίου της ΒΙΠΕ δεν επιτρέπεται η απομείωση του εμβαδού του πρασίνου. Οποιαδήποτε τροποποίηση του ρυμοτομικού σχεδίου να γίνει μετά την οριοθέτηση των ρεμάτων που εφάπτονται ή διαρρέουν τη ΒΙΠΕ. Περιοχή εγκατάστασης βιοτεχνικών δραστηριοτήτων χαμηλής όχλησης (ΒΙΟΠΑ) ανατολικά του οικισμού Καλλιθέας και νότια της ΒΙΠΕ.

Καθορίζεται βιοτεχνική περιοχή χαμηλής όχλησης (ΚΥΑ 13727/724 ΦΕΚ 1087/Β/2003 «Αντιστοίχιση των κατηγοριών των βιομηχανικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων με τους βαθμούς όχλησης που αναφέρονται στα πολεοδομικά διατάγματα») στην περιοχή ανατολικά του οικισμού Καλλιθέας και νότια της



ΒΙ.ΠΕ.Η. συνολικής έκτασης 23,8 Ha για την απορρόφηση των πιέσεων για εγκατάσταση μη οχλουσών και χαμηλής όχλησης μεταποιητικών δραστηριοτήτων που ασκούνται στην εκτός σχεδίου περιοχή του δήμου, αλλά και για την εγκατάσταση των μεταποιητικών μονάδων που λειτουργούν εντός των περιοχών κατοικίας και είναι ασύμβατες με αυτή τη χρήση γης.

Η περιοχή αυτή περιλαμβάνει εκτάσεις που σήμερα ανήκουν στην ιδιοκτησία της ΒΙΠΕΗ-ΕΤΒΑ αλλά παραμένουν μη πολεοδομημένες και για τις οποίες σύμφωνα με αρ. πρωτ. 14300/15/10/2008 έγγραφο της ΒΙΠΕΗ-ΕΤΒΑ προτίθεται άμεσα να κινήσει την διαδικασία απένταξής τους από τα όρια της. Επιπλέον περιλαμβάνονται εκτάσεις που ήδη έχουν απενταχθεί καθώς και εκτάσεις ιδιωτών.

Περιμετρικά της βιοτεχνικής περιοχής χαμηλής όχλησης απαιτείται ζώνη πρασίνου συνολικού εμβαδού ίσου με το 5% του εμβαδού της προς πολεοδόμησης περιοχής σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία όπως ενδεικτικά εμφανίζεται και στους χάρτες Π1 και Π2 η οποία συγκεκριμένα θα καθορισθεί από την Πολεοδομική μελέτη της βιοτεχνικής περιοχής

Μεταβατικές διατάξεις: Οι νομίμως ιδρυθείσες και λειτουργούσες δραστηριότητες χαμηλής ή μέσης όχλησης μπορούν να εκσυγχρονίζονται και να επεκτείνονται χωρίς ο βαθμός όχλησής τους να ξεπερνά τη μέση όχληση.

Περιοχή εγκατάστασης βιοτεχνίας – χονδρεμπορίου και γεωργικής γης, δυτικά της ΒΙΠΕΗ

Δυτικά της οδού Ηρακλείου - Βιάννου καθορίζεται βιοτεχνική περιοχή χαμηλής όχλησης, εμβαδού 10,08Ha.

Περιοχή Χονδρεμπορίου στο Χώρο της Λαχαναγοράς Ηρακλείου

Η περιοχή χονδρεμπορίου που έχει καθορισθεί με το ΓΠΣ ΠΣ Ηρακλείου επεκτείνεται βορειοδυτικά έως την διασταύρωση του ΒΟΑΚ με την παλαιά Ε.Ο. και νοτιοανατολικά έως το ρέμα, ώστε να συμπεριλάβει τον σταθμό μεταφόρτωσης και διαλογής των απορριμμάτων, καθώς και άλλες δραστηριότητες χονδρεμπορίου που έχουν εγκατασταθεί εκεί. Η συνολική έκταση της ζώνης χονδρεμπορίου είναι 27,9 Ha.

Περιοχή εγκατάστασης χονδρεμπορίου και γεωργικής γης δυτικά της ΒΙΠΕΗ

Δυτικά της οδού Ηρακλείου - Βιάννου καθορίζεται ζώνη χονδρεμπορίου εμβαδού 8,52 Ha.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ (ΠΕΠΔ)

Γεωργική γη Α' προτεραιότητας, ΠΕΠΔ Ι

Επιτρέπεται η γεωργική δραστηριότητα και όλες οι απαραίτητες τεχνικές υποδομές για την γεωργική γη (αρδευτικά έργα κλπ)

Γεωργική γη με δυνατότητα ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού ΠΕΠΔ ΙΙ

Επιτρέπονται οι ακόλουθες χρήσεις γης:

- η γεωργική δραστηριότητα
- γεωργικές αποθήκες έως τριάντα (30.00) μ²
- αντλητικές εγκαταστάσεις, υδατοδεξαμενές, φρεάτια
- δραστηριότητες οικοτουρισμού και ήπιας αντίστοιχης οικο-αναψυχής, εστιατόρια έως 100 καθισμάτων και παραδοσιακά καφενεία δυναμικότητας έως 50 καθισμάτων



- οικότουριστικά, αγροτουριστικά ξενοδοχειακά καταλύματα έως σαράντα (40) κλίνες, σε απόσταση μεγαλύτερη των εκατό (100) μέτρων από τα όρια της περιοχής προστασίας του ρέματος (ΠΕΠ II)
- αποστακτήρια ρακής, με άμβυκα 130 λίτρα (παραδοσιακή αποσταγματοποιία) Γεωργική γη με δυνατότητα ανάπτυξης κατοικίας, ΠΕΠΔIII α

Επιτρέπονται οι ακόλουθες χρήσεις γης:

- γεωργική δραστηριότητα
- γεωργικές αποθήκες έως τριάντα (30.00) μ²
- αντλητικές εγκαταστάσεις, υδατοδεξαμενές, φρεάτια
- κατοικία μόνον για τους ιδιοκτήτες γεωργικών εκμεταλλεύσεων με μέγιστη δόμηση 200.00μ²
- αποστακτήρια ρακής, με άμβυκα 130 λίτρα (παραδοσιακή αποσταγματοποιία)

Γεωργική γη εντασσόμενη στον αρχαιολογικό χώρο της Κνωσού, ΠΕΠΔ III

Εντός της ΠΕΠΔ IIIβ, που αποτελεί τμήμα της ζώνης Β του αρχαιολογικού χώρου της Κνωσού ισχύουν οι διατάξεις του από 06.11.1976 Π.Δ/τος (ΦΕΚ 373 Δ).

Ζώνη πρασίνου διαχωρισμού οικιστικής χρήσης και νέου κοιμητηρίου, ΠΕΠΔ IV

Επιτρέπονται οι ακόλουθες χρήσεις γης:

- αναψυκτήρια έως 100 καθισμάτων

Για την περιοχή αυτή ισχύουν, ειδικότερα, οι δεσμεύσεις της έγκρισης της Υδρογεωλογικής μελέτης για τη μείωση της απόστασης του υπό ίδρυση κοιμητηρίου από το όριο του σχεδίου πόλης.

Περιοχή ανάπτυξης ήπιου τουρισμού και αναψυχής, ΠΕΠΔ Va

Επιτρέπονται οι ακόλουθες χρήσεις γης:

- Ξενοδοχεία τύπου motel, ξενώνες και επιπλωμένα διαμερίσματα μέχρι 100 κλίνες
- Εστιατόρια
- Αναψυκτήρια
- Χώροι αναψυχής και ομαδικών παιχνιδιών που δεν είναι υδροβόρα (επιτρέπονται χώροι αναψυχής που χρησιμοποιούν θαλασσινό νερό)
- Ανοικτοί χώροι συνάθροισης κοινού
- Πολιτιστικά κτίρια και εν γένει πολιτιστικές λειτουργίες
- Υπαίθριες αθλητικές εγκαταστάσεις, πλην αυτών που είναι υδροβόρες όπως γήπεδα γκολφ, κλπ (επιτρέπονται υπαίθριες αθλητικές εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούν θαλασσινό νερό)
- Ανοικτοί χώροι Στάθμευσης

- Δεν επιτρέπεται η λειτουργία Καζίνο ή οποιοσδήποτε τύπος τυχερών παιχνιδιών.
- Επιβάλλεται τα κτήρια καθώς και οι υπαίθριες εγκαταστάσεις να προσαρμόζονται στο τοπίο και να σχεδιάζονται σύμφωνα με τον βιοκλιματικό και ενεργειακό σχεδιασμό.

Περιοχή ανάπτυξης ήπιου τουρισμού-αναψυχής- παραθεριστικής κατοικίας ΠΕΠΔ Vβ

Επιτρέπονται οι ακόλουθες χρήσεις γης:

- Γεωργική δραστηριότητα
- Κατοικία
- Εμπορικά καταστήματα – πολυκαταστήματα – εμπορικά κέντρα



- Ξενοδοχεία τύπου motel, ξενώνες και επιπλωμένα διαμερίσματα μέχρι 100 κλίνες
- Εστιατόρια
- Αναψυκτήρια
- Χώροι αναψυχής και ομαδικών παιγνιδιών που δεν είναι υδροβόρα (π.χ. δεν επιτρέπονται οι νεροτσουλήθρες, κλπ). Επιτρέπονται χώροι αναψυχής που χρησιμοποιούν θαλασσινό νερό
- Ανοιχτοί χώροι συνάθροισης κοινού
- Πολιτιστικά κτίρια και εν γένει πολιτιστικές λειτουργίες
- Υπαίθριες αθλητικές εγκαταστάσεις, πλην αυτών που απαιτούν μεγάλης έκτασης χλοοτάπητα και είναι ιδιαίτερα υδροβόρες, όπως γήπεδα γκολφ, κλπ
- Δεν επιτρέπεται η λειτουργία Καζίνο ή οποιοσδήποτε τύπος τυχερών παιγνιδιών.
- Επιβάλλεται τα κτήρια (πλην κατοικιών) καθώς και οι υπαίθριες εγκαταστάσεις να προσαρμόζονται στο τοπίο και να σχεδιάζονται σύμφωνα με τον βιοκλιματικό και ενεργειακό σχεδιασμό.

Ζώνη εμπορικών και γενικών αστικών χρήσεων – Επιχειρηματικό Πάρκο ΠΕΠΔ VI

Επιτρέπονται οι ακόλουθες χρήσεις γης:

- Ξενώνες, Ξενοδοχεία και λοιπές τουριστικές εγκαταστάσεις
- Εμπορικά καταστήματα – Εμπορικά κέντρα
- Γραφεία, Τράπεζες, Ασφάλειες
- Διοίκηση
- Εστιατόρια
- Αναψυκτήρια
- Κέντρα Διασκέδασης Αναψυχής
- Χώροι συνάθροισης Κοινού
- Πολιτιστικά κτίρια και εν γένει πολιτιστικές εγκαταστάσεις
- Κτίρια Στάθμευσης
- Εγκαταστάσεις Εμπορικών εκθέσεων
- Εγκαταστάσεις Μαζικών Μεταφορών

Ζώνη Βιοτεχνίας, χονδρεμπορίου και γεωργικής γης, ΠΕΠΔ VII α

Επιτρέπονται οι χρήσεις γης:

- μη οχλούσα και χαμηλής όχλησης βιοτεχνίας που περιλαμβάνονται στην ΚΥΑ 13727/724 ΦΕΚ 1087/Β/2003 «Αντιστοίχιση των κατηγοριών των βιομηχανικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων με τους βαθμούς όχλησης που αναφέρονται στα πολεοδομικά διατάγματα»
- Χονδρεμπόριο σύμφωνα με το άρθρο 7 του Π. δ/τος 23.2/6.3.1987 (ΦΕΚ 166/Δ)
- Γεωργική δραστηριότητα
- Γεωργικές αποθήκες

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ (ΠΕΠ)

ΠΕΠ I, Ζώνη προστασίας της παραλίας Καρτερού

Καθορίζεται ζώνη για την προστασία της παράκτιας περιοχής, καθώς και την απόλυτη προστασία των αμμοθινών, εκτός ορίων οικισμών και εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων, πλάτους εβδομήντα μέτρων (70 μ.) από την καθορισμένη γραμμή αιγιαλού στην ζώνη ήπιας ανάπτυξης τουρισμού και αναψυχής του ΕΟΤ. Για την ζώνη του αιγιαλού ισχύουν οι διατάξεις του Ν. 2971/2001 (ΦΕΚ 285/Α).

Για την προστασία της ζώνης καθορίζονται οι ακόλουθοι περιορισμοί:

Δεν επιτρέπεται η αμμοληψία και η απόθεση αδρανών υλικών



Δεν επιτρέπονται οι μόνιμες κατασκευές. Επιτρέπονται μόνον οι μη μόνιμες κατασκευές, στις περιοχές όπου δεν υπάρχουν αμμοθίνες μετά από σύμφωνη γνώμη της ΕΠΑΕ.

- Δεν επιτρέπεται η διάνοιξη δρόμων κυκλοφορίας οχημάτων παράλληλων προς την ακτογραμμή, παρά μόνον ήπιας κυκλοφορίας, όπως ομοίως οι υφιστάμενοι να μετατραπούν σε ήπιας κυκλοφορίας.

ΠΕΠ II Ζώνη προστασίας ποταμών, ρεμάτων, παραποτάμιων, παραρεμάτων περιοχών

Καθορίζεται ζώνη που εκτείνεται κατά μήκος ποταμών και ρεμάτων, (Καρτερός, Κατσαμπάς και λοιποί συμβαλλόμενοι κλάδοι), καθώς και στις εκβολές του Καρτερού. Το πλάτος της ζώνης προστασίας των παραρεμάτων και παραποτάμιων περιοχών είναι 50 μ. από τις γραμμές οριοθέτησης των ποταμών, ενώ των υπολοίπων δευτερευόντων κλάδων του υδρογραφικού δικτύου καθορίζεται ζώνη προστασίας 25 μ. από τις γραμμές οριοθέτησης. Μέχρι την οριοθέτησή τους καθορίζεται ζώνη προστασίας 75 μ. και 50 μ. αντίστοιχα από τη φυσική όχθη τους. Σημειώνεται ότι η εκβολή του ποταμού Καρτερού έχει χαρακτηριστεί υγρότοπος από το ερευνητικό πρόγραμμα της WWF- Ελλάς «Προστασία των νησιωτικών Υγροτόπων της Ελλάδος» με τον κωδικό ΚΡΙ 107.

Για την ανάδειξη της περιοχής, είναι θεμιτή οποιαδήποτε χρήση και υποδομή που σχετίζεται με τη διαχείριση του οικοσυστήματος με στόχο τη βελτίωση, προστασία και αποκατάσταση του, αλλά και ελαφρές υποδομές που σχετίζονται με ήπια ημερήσια αναψυχή και περιβαλλοντική εκπαίδευση – ευαισθητοποίηση.

Επιτρέπεται και είναι επιθυμητή η δημιουργία ενός παραποτάμιου οικοπολιτιστικού πάρκου, στο οποίο οι επιτρεπόμενες χρήσεις γης και υποδομές είναι τα εξοπλισμένα μονοπάτια περιήγησης και αναψυχής με καθιστικά, κιόσκια ενημέρωσης και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, κατάλληλη σήμανση με ανάδειξη των αξιόλογων στοιχείων του οικοσυστήματος, του φυσικού περιβάλλοντος και γεωλογικών φαινομένων, με μη μόνιμες κατασκευές με φυσικά υλικά και υποδομές για σκοπούς διαχείρισης φυσικού περιβάλλοντος μετά από σχετική έγκριση της ΕΠΑΕ. Ο πολιτιστικός χαρακτήρας του πάρκου αυτού έγκειται στα στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς που βρίσκονται στην άμεση περιοχή του (παλαιοί νερόμυλοι, ναΐσκοι) καθώς και ο Μύλος Λαλάκου στο φαράγγι του Καρτερού, που αποτελεί κηρυγμένο ιστορικό διατηρητέο μνημείο (ΦΕΚ 192/Β/1988), τα οποία είναι σκόπιμο να αποκατασταθούν ή να συντηρηθούν.

Για την προστασία της ζώνης καθορίζονται οι ακόλουθες χρήσεις γης, όροι και περιορισμοί:

- Δεν επιτρέπεται η γεωργική δραστηριότητα εντός της κοίτης του ποταμού
 - Δεν επιτρέπεται η αμμοληψία και η απόθεση αδρανών υλικών, η προσωρινή ή τελική απόθεση κάθε είδους υλικών ή απορριμμάτων και η κάθε είδους αλλοίωση της κοίτης και των παρόχθιων περιοχών.
 - Δεν επιτρέπεται η καταστροφή κάθε είδους φυσικής βλάστησης και των φυτοφρακτών. Επιβάλλεται η προστασία της παρόχθιας φυσικής βλάστησης και επιτρέπονται οι φυτεύσεις - δασώσεις μόνον με ενδημικά είδη σε κατάλληλες θέσεις εφόσον κρίνεται απαραίτητο
 - Δεν επιτρέπεται η ρύπανση και η εν γένει υποβάθμιση των υδατικών πόρων και οικοσυστημάτων
 - Δεν επιτρέπεται η αποστράγγιση ελωδών εκτάσεων
 - Δεν επιτρέπεται η θήρα και η σύλληψη κάθε είδους άγριας πανίδας
 - Δεν επιτρέπεται παντός είδους δόμηση. Δεν επιτρέπονται εν γένει οι μόνιμες κατασκευές.
- Επισημαίνεται ότι στο ρέμα που ξεκινά από τον οικισμό του Πρασά και διακόπτεται από την εθνική οδό (ΒΟΑΚ), απαιτείται έργο διευθέτησης της ροής του υδατικού δυναμικού του, επειδή νοτίως του ΒΟΑΚ η κοίτη δεν είναι σαφής.



ΠΕΠ ΙΙΙ Περιοχή Προστασίας του Λόφου Προφήτη Ηλία

Λόφος του Προφήτη Ηλία

Καθορίζεται ζώνη που περιλαμβάνει το λόφο του Προφήτη Ηλία, ο οποίος προστατεύεται ήδη με τη με αρ. 9597/70 απόφαση του ΥΠΟ (ΦΕΚ 666/Β)

Επιτρέπονται οι ακόλουθες χρήσεις γης:

- Γεωργική δραστηριότητα μετά από έγκριση της αρμόδιας Αρχαιολογικής Υπηρεσίας
- Διάνοιξη και κατασκευή της οδού Πρασά - Καλλιθέας ως οδού ήπιας κυκλοφορίας
- Οποιοσδήποτε χρήσεις γης και υποδομές που σχετίζονται με τη διαχείριση του οικοσυστήματος με στόχο τη βελτίωση, προστασία και αποκατάσταση του αλλά και ελαφρές υποδομές που σχετίζονται με ήπια ημερήσια αναψυχή και περιβαλλοντική εκπαίδευση - ευαισθητοποίηση. Απαιτείται ο επανακαθορισμός των ορίων της λαμβάνοντας υπόψη και το ισχύον ΓΠΣ του ΠΣ Ηρακλείου.

Ειδικές Χρήσεις

Στην περιοχή μελέτης συμπεριλαμβάνονται ειδικές χρήσεις (στρατιωτικές εγκαταστάσεις, αερολιμένας, λιμένας (τμήμα του Λιμένα Ηρακλείου ανήκει στα διοικητικά όρια της Δ.Ε. Νέας Αλικαρνασσού), οι οποίες παραμένουν ως έχουν σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ ΠΣ Ηρακλείου, καθώς και το νέο κοιμητήριο.

Στις περιοχές αυτές δεν επιτρέπεται καμία άλλη χρήση πέραν αυτής για την οποία θεσμοθετούνται.

1.3.4 Ισχύον ΣΧΟΟΑΠ της ΔΕ Παλιανής

Από το ισχύον ΣΧΟΟΑΠ της ΔΕ Παλιανής του Δήμου Ηρακλείου, προκύπτουν τα παρακάτω συμπεράσματα:

Η Τ.Κ. Βενεράτου κατατάσσεται ως οικιστικό κέντρο 4ου+ ενισχυμένου επιπέδου ενώ οι υπόλοιποι οικισμοί κατατάσσονται στο 5ο επίπεδο σύμφωνα με το ΠΠΧΣΑΑ Κρήτης. Στη περιοχή μελέτης δεν καταγράφονται συγκεκριμένες θεσμοθετημένες χρήσεις γης ενώ η δόμηση καθορίζεται από τα Προεδρικά Διατάγματα οριοθέτησης των οικισμών.

Οι οικισμοί Αυγενική, Κεράσια, και Σίβα *"συγκροτούν σύνολο περιορισμένου αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος"* ενώ ο οικισμός Βενεράτο χαρακτηρίζεται ως (πληθυσμιακά) δυναμικός.

Στις Τ.Κ. Αυγενικής και Σίβας τα ποσοστά ιστορικών κτιρίων είναι τριπλάσια από τα αντίστοιχα σε περιφερειακό και νομαρχιακό επίπεδο, γεγονός που αποτυπώνεται και από τις αποφάσεις χαρακτηρισμού των αντίστοιχων οικισμών ως *"ενδιαφέροντες"*.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αυξητική τάση της οικοδομικής δραστηριότητας στις Τ.Κ. Κερασιών και Αυγενικής.

Η πέτρα και η κεραμοσκεπή ως στοιχεία δόμησης συναντώνται πολύ συχνότερα στις περιοχές Αυγενικής, Κερασιών και Σίβας όπου συναντάται και μεγαλύτερος αριθμός κτιρίων προ του 1945.

Σε όλη τη Δ.Ε. Παλιανής παρατηρείται γενικότερα μια σημαντική έλλειψη χρήσεων του τριτογενή τομέα σε συνδυασμό με ικανοποιητικά ποσοστά κατοικίας.



Το μεγαλύτερο ποσοστό κενών κατοικιών καταγράφεται στις Τ.Κ. Κερασιών και Βενεράτου, ενώ αντίθετα το μικρότερο ποσοστό αποτυπώνεται στη Τ.Κ. Αυγενικής.

Οι υφιστάμενοι οικιστικοί υποδοχείς επαρκούν για τον πληθυσμό του 2011 με τον υφιστάμενο συντελεστή κορεσμού και τα προτεινόμενα σταθερότυπα επιφάνειας κατοικίας και κοινωνικής υποδομής.

Δεν παρουσιάζονται σημαντικές ελλείψεις σε κοινωνικές και τεχνικές υποδομές, όμως προκύπτει η ανάγκη ίδρυσης νέων υπηρεσιών στο Βενεράτο, όπως : Σταθμός Αστυνομίας και Πυροσβεστικής, Περιφερειακό Ιατρείο και Λύκειο (με βάση τα κριτήρια εκπαίδευσης περί ελάχιστου αριθμού μαθητών ανά τάξη ώστε να είναι εκπαιδευτικά βιώσιμη η σχολική μονάδα). Η ίδρυση τέτοιων υπηρεσιών στην περιοχή της Δ.Ε. Παλιανής θα επιδράσει ευμενώς στην ευρύτερη περιοχή.

1.3.5 Σχέδιο Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων στο Δήμο Ηρακλείου

Ο Δήμος Ηρακλείου με την 368/2015 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, ενέκρινε την εκπόνηση Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ) με βάση τις κατευθύνσεις των επιπέδων χωρικού σχεδιασμού και του 1ου Παραδοτέου «Διαφοροποιημένοι τύποι χωρικών ενοτήτων στα όρια αστικών και περιαστικών περιοχών του Δήμου».

Τα Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ), σύμφωνα με το άρθρο 12 του Ν. 2742/1999 προωθούνται σε πόλεις ή τμήματά τους καθώς και σε ευρύτερες αστικές περιοχές που παρουσιάζουν κρίσιμα και σύνθετα προβλήματα, αναπτυξιακής υστέρησης, κοινωνικής και οικονομικής συνοχής, περιβαλλοντικής υποβάθμισης και ποιότητας ζωής.

Στην σημερινή συγκυρία και μετά την εφαρμογή του Προγράμματος Καλλικράτη ο Δήμος Ηρακλείου, στο πλαίσιο του αναπτυξιακού προγραμματισμού, πρέπει να διαμορφώσει, ένα Ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης και ταυτόχρονα να προσαρμόσει τον χωρικό του σχεδιασμό προκειμένου να ανταποκριθεί στις σύγχρονες απαιτήσεις της μεγάλης κοινωνικής και οικονομικής κρίσης, αξιοποιώντας στον μέγιστο βαθμό, κάθε δυνατή πηγή χρηματοδότησης. Στο πλαίσιο αυτό το ΣΟΑΠ αποτελεί ένα από τα βασικότερα και κρίσιμότερα προγράμματα ανάπτυξης του Δήμου, ώστε να δημιουργηθούν προϋποθέσεις που θα οδηγούν σε:

- Συσχέτιση των χωρικών πολεοδομικών παρεμβάσεων με την αναπτυξιακή δυναμική
- Διασφάλιση ισόρροπης συνεργασίας κεντρικής, τοπικής διοίκησης σε θέματα σχεδιασμού και οργάνωσης του χώρου αλλά και αντιμετώπισης κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων
- Δημιουργία θεσμικών ή και οικονομικών κινήτρων για την συνεργασία κεντρικής τοπικής διοίκησης και ιδιωτικού τομέα
- Συμμετοχή των τοπικών κοινωνικών και οικονομικών εταίρων από το επίπεδο του σχεδιασμού
- Διασφάλιση της κοινωνικής συναίνεσης και μεγιστοποίηση της συμμετοχής των τοπικών εταίρων κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των αναπτυξιακών προγραμμάτων.



Παράλληλο μέλημα του πολεοδομικού ανασχεδιασμού και του Προγράμματος Δράσης του ΣΟΑΠ, θα πρέπει να είναι η αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων θέσης, η αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, η διασφάλιση κοινωνικής συνοχής, η αντιμετώπιση προβλημάτων φτώχειας και η βελτίωση του βαθμού εκπαίδευσης – κατάρτισης του τοπικού πληθυσμού στους επιλεγμένους τομείς της Περιφερειακής Στρατηγικής της «Έξυπνης Εξειδίκευσης».

Στο πλαίσιο του 1ου Παραδοτέου «Διαφοροποιημένοι τύποι χωρικών ενότητων στα όρια αστικών και περιαστικών περιοχών του Δήμου», οριοθετήθηκε η ευρύτερη περιοχή ΣΟΑΠ, εντός των ορίων της οποίας περιλαμβάνεται και η περιοχή εφαρμογής ολοκληρωμένου προγράμματος Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης ΒΑΑ.

Εντός των ορίων του ΣΟΑΠ περιλαμβάνονται 16 Πολεοδομικές Ενότητες (ΠΕ) εκ των οποίων οι 11 ΠΕ εντάσσονται και εντός της περιοχής ΒΑΑ, στο σύνολο της έκτασής τους ή σε τμήμα της.

| ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ | ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΟΑΠ | ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΑΑ |
|---|--------------|-------------|
| ΑΜΜΟΥΔΑΡΑ (ΠΕ29) | Χ | Χ |
| ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ (ΠΕ20) | Τμήμα | Τμήμα |
| ΚΑΜΙΝΙΑ (ΠΕ13) | Χ | Χ |
| ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ (ΠΕ1) | Χ | Χ |
| ΆΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ (ΠΕ3) | Χ | Χ |
| ΆΓΙΟΣ ΜΗΝΑΣ (ΠΕ2) | Χ | Χ |
| ΆΓΙΟΣ ΤΙΤΟΣ (ΠΕ4) | Χ | Χ |
| ΒΑΛΙΔΕ ΤΖΑΜΙ (ΠΕ5) | Χ | Χ |
| ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ (ΠΕ42) | Χ | Χ |
| ΧΡΥΣΟΠΗΓΗ - ΠΟΡΟΣ - ΚΑΤΣΑΜΠΑΣ (ΠΕ10) | Χ | Χ |
| ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΑΝΑΛΗΨΗ (ΠΕ9) | Χ | Τμήμα |
| ΑΤΣΑΛΕΝΙΟ (ΠΕ12) | Χ | |
| ΣΥΝΟΙΚΙΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΜΠΕΝΤΕΒΗ (ΠΕ11) | Χ | |
| ΚΑΤΩ ΚΑΤΣΑΜΠΑΣ - ΜΕΤΟΧΙ ΠΑΠΑ ΤΙΤΟΥ - ΠΑΓΚΡΗΤΙΟ (ΠΕ38) | Χ | |
| ΆΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ (ΠΕ14) | Χ | |
| ΜΕΣΑΜΠΕΛΙΕΣ - ΦΟΡΤΕΤΣΑ (ΠΕ15) | Χ | |

Εντός των ορίων του ΣΟΑΠ εντάσσονται και οι ζώνες προστασίας Α και Β του αρχαιολογικού χώρου της Κνωσού.

Το όραμα και ο στρατηγικός στόχος του ΣΟΑΠ, διαμορφώνεται λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθύνσεις από εγκεκριμένα στρατηγικά πλαίσια χωρικού και αναπτυξιακού σχεδιασμού καθώς και τα ειδικά στρατηγικά πλαίσια, στο υπερτοπικό ή και στο τοπικό επίπεδο, συνεκτιμώντας και τα υφιστάμενα δημογραφικά –



κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά καθώς και τα διαμορφωμένα χαρακτηριστικά του αστικού χώρου και του περιβάλλοντος.

Βασική αναπτυξιακή κατεύθυνση του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ) ισχύοντος αλλά και αναθεωρούμενου, για την περιοχή του Ηρακλείου είναι η ανάδειξη της σε μητροπολιτικό κέντρο διαπεριφερειακής εμβέλειας για τον Μινωικό Πολιτισμό με άξονα την έρευνα – τεχνολογία και τον πολιτισμό, καθώς και ισχυρό κέντρο κρουαζιέρας στην περιοχή της Μεσογείου. Στο πλαίσιο αυτής της αναπτυξιακής κατεύθυνσης, στο ΠΠΧΣΑΑ αλλά και στα στρατηγικά πλαίσια χωρικού σχεδιασμού στο τοπικό επίπεδο, υπάρχει πρόβλεψη για χωροθετήσεις μοναδιαίων χρήσεων γης μητροπολιτικής εμβέλειας καθώς και λειτουργική σύνδεση, δυο μητροπολιτικών πόλων, της Κνωσού και της Παλιάς Πόλης, που αναδεικνύει το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της συνύπαρξης στοιχείων από «5+1» πολιτισμούς. Στην ίδια λογική προβλέπονται και εκτεταμένες αναπλάσεις, με προτεραιότητα στην παλιά πόλη καθώς και σε υποβαθμισμένες περιοχές του αστικού χώρου, με περιβαλλοντική κατεύθυνση προκειμένου να μετατραπεί το Ηράκλειο σε «πράσινη πόλη». Επίσης στην ίδια λογική προβλέπεται και η ταυτόχρονη ενίσχυση της σύνδεσης της παλιάς πόλης και της Κνωσού, με το παράκτιο μέτωπο και το λιμάνι – κόμβο κρουαζιέρας. Στο πλαίσιο αυτής της αναπτυξιακής κατεύθυνσης η περιοχή ΣΟΑΠ/ΒΑΑ, αποτελεί τη ζώνη πρώτης προτεραιότητας.

Στη λογική αυτή το όραμα για την περιοχή ΣΟΑΠ – ΒΑΑ, είναι «Ηράκλειο έξυπνη – συνεκτική πόλη, τόπος συνάντησης «5+1» πολιτισμών».

Στο πλαίσιο αυτού του διατυπωμένου οράματος, κύρια επιδίωξη είναι έξυπνες λύσεις για την ενίσχυση της συνοχής, δηλαδή την αποκατάσταση των «ΚΕΝΩΝ». Των «ΚΕΝΩΝ» που τραυματίζουν την λειτουργία της οικονομίας, της πόλης και της κοινωνίας και είναι αλληλένδετα. Το «ΚΕΝΟ» στην λειτουργική σύνδεση της παλιάς πόλης και του παράκτιου μετώπου με την Κνωσό και το λιμάνι, πύλη εισόδου της κρουαζιέρας, έχει σαν συνέπεια λιγότερους επισκέπτες στην πόλη και επιχειρήσεις να συντηρούνται οριακά ή και να κλείνουν. Τα κενά κτίρια των επιχειρήσεων που κλείνουν διαταράσσουν τη συνοχή της πόλης και δημιουργούν το μεγάλο κενό της ανεργίας, πληγή στην οικονομία. Με τη σειρά της η ανεργία δημιουργεί το μεγάλο κενό της φτώχειας που διαταράσσει την συνοχή στην κοινωνία. Τα κενά από την μη χωρική σύνδεση των δικτύων κοινόχρηστων χώρων και χώρων πρασίνου, κεντρικών λειτουργιών πόλης και μεταφορών βιώσιμης κινητικότητας, διαταράσσουν τη συνοχή της πόλης και επιβαρύνουν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του αστικού περιβάλλοντος.

Για την επίτευξη του οράματος – στρατηγικού στόχου διαμορφώνεται στο πλαίσιο του ΣΟΑΠ, πολυτομεακό πρόγραμμα με συνδυασμένες πολλαπλασιαστικές παρεμβάσεις τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα, με συνδεδετικό κρίκο «Έξυπνες – Πράσινες – Πολιτιστικές – Επιχειρηματικές διαδρομές» που θα οδηγήσουν τους επισκέπτες στα ίχνη των «5+1» πολιτισμών.

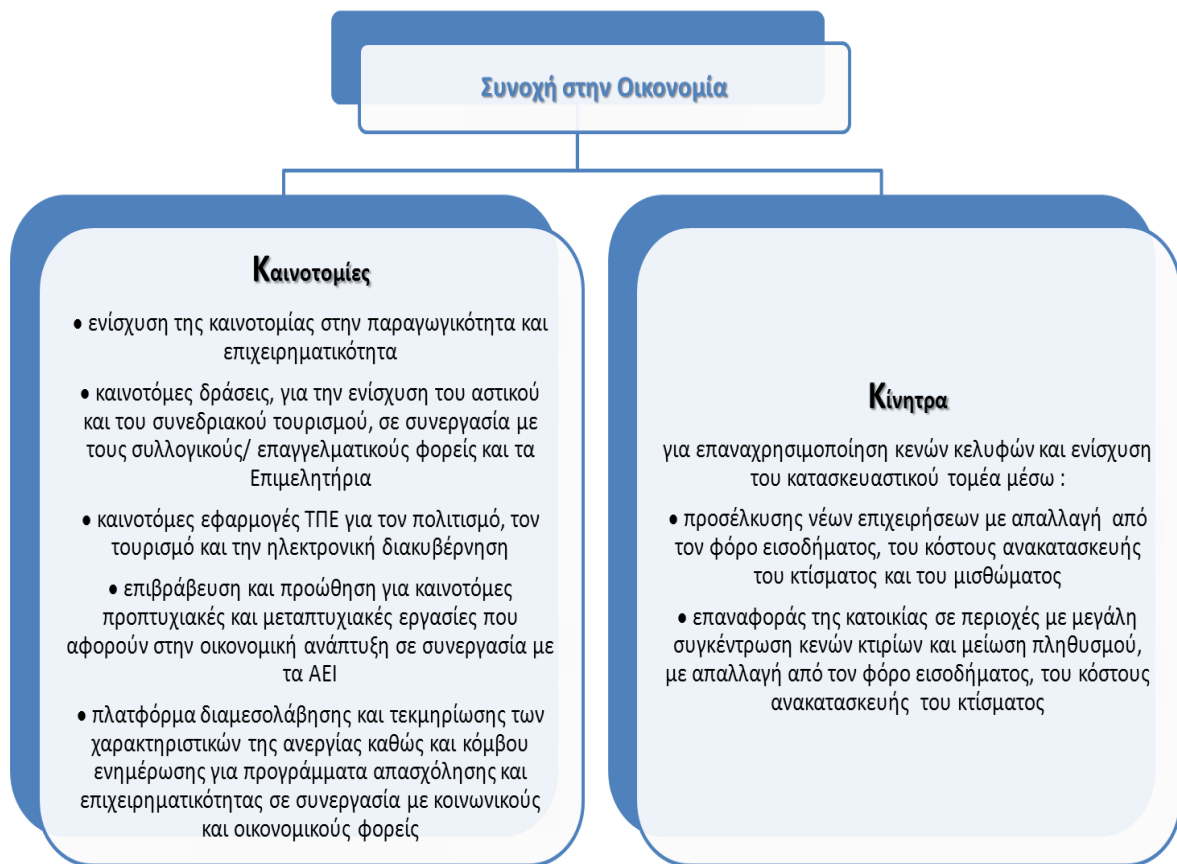
Για την επίτευξη του οράματος διατυπώνονται **3 Άξονες Στρατηγικής**, για την ενίσχυση της συνοχής στην οικονομία, στην πόλη και την κοινωνία.

Ο 1^{ος} Άξονας Στρατηγικής στηρίζεται στις κατευθύνσεις Χωρικών Στρατηγικών Πλαισίων και στο Ολοκληρωμένο Στρατηγικό Σχέδιο του Δήμου Ηρακλείου για την «Έξυπνη πόλη» και αφορά στην ενίσχυση της συνοχής στην οικονομία. Για την



αποκατάσταση των «ΚΕΝΩΝ» της οικονομίας, ο Δήμος λειτουργεί υποστηρικτικά σε συνεργασία με τους οικονομικούς φορείς της πόλης για την :

- αναζήτηση καινοτομιών για την ενίσχυση της παραγωγικότητας, της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης, σε επιλεγμένους τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας, στο πλαίσιο της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση 2014 – 2020
- θεσμοθέτηση κινήτρων για προσέλκυση επιχειρήσεων και νέων κατοίκων, με παράλληλη ενίσχυση του κατασκευαστικού τομέα



Κύριος στόχος η αναζωογόνηση και εξειδίκευση της οικονομικής λειτουργίας, με βάση την Περιφερειακή Στρατηγική για την Έξυπνη Εξειδίκευση 2014 – 2020 και το Ολοκληρωμένο Στρατηγικό Σχέδιο του Δήμου Ηρακλείου για την «Έξυπνη πόλη».

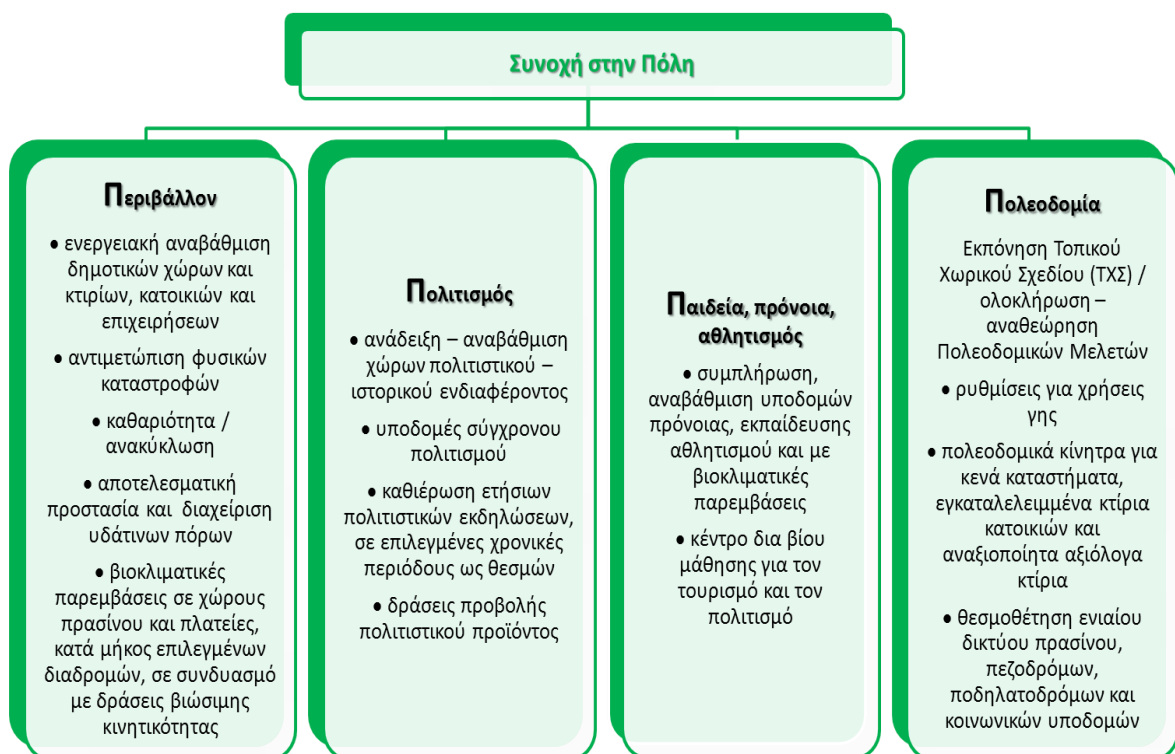
Ο 2^{ος} Άξονας Στρατηγικής αφορά στην ενίσχυση της συνοχής στην πόλη και στηρίζεται :

- στο Στρατηγικό – Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ηρακλείου
- στο Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας (ΣΔΑΕ) Δήμου Ηρακλείου
- στο Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων
- στο Πλαίσιο Στρατηγικής για τους υδατικούς πόρους – διάβρωση ακτών



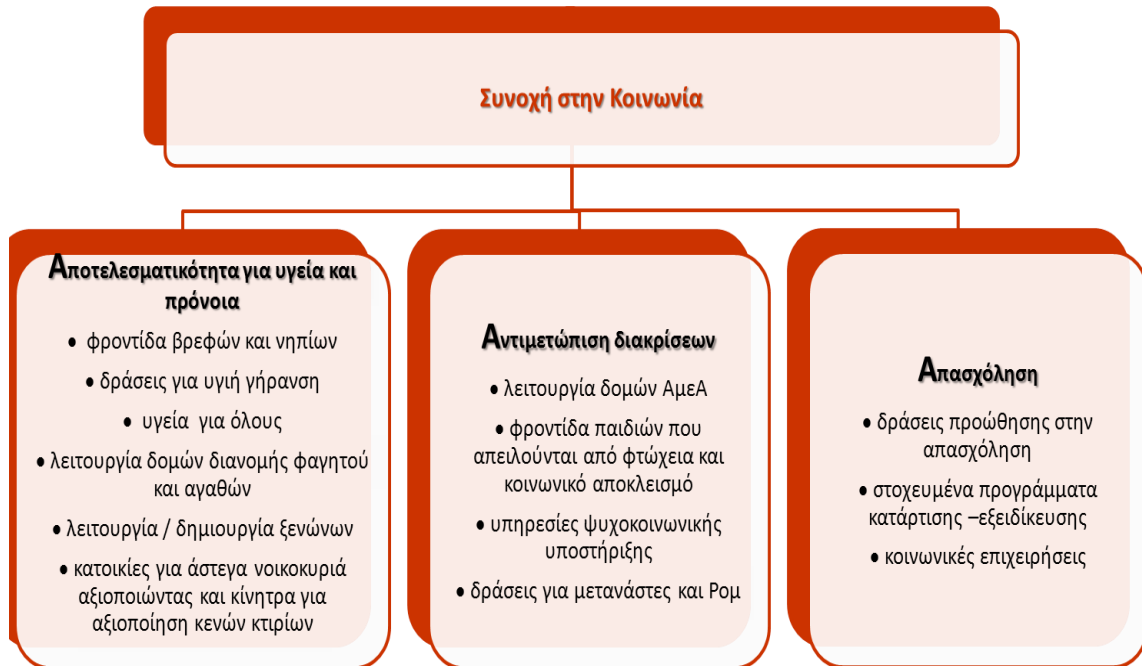
- στο Ολοκληρωμένο Στρατηγικό Σχέδιο του Δήμου Ηρακλείου για την «Έξυπνη πόλη»
- στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινωνικής Πολιτικής
- στις κατευθύνσεις Χωρικών Στρατηγικών Πλαισίων

Για να αποκατασταθούν τα «ΚΕΝΑ» και να επιτευχθεί η συνοχή στην πόλη, ο Δήμος σχεδιάζει δράσεις για το Περιβάλλον, τον Πολιτισμό, τον Τουρισμό τις Κοινωνικές Υποδομές και προετοιμάζει Πολεοδομικές ρυθμίσεις που στοχεύουν στη σωστή οργάνωση χρήσεων – λειτουργιών και στην ισότιμη χωρική κατανομή των κοινωνικών υποδομών.



Κύριος στόχος μια συνεκτική όμορφη πόλη, ασφαλής, καθαρή, φωτεινή, φιλική στο περιβάλλον και στους ανθρώπους, με τον πολιτισμό στοιχείο της καθημερινής ζωής.

Ο 3ος Άξονας Στρατηγικής αφορά στην ενίσχυση της συνοχής στην κοινωνία και στηρίζεται στην πολιτική του Δήμου (που αποτυπώνεται στο εξειδικευμένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινωνικής Πολιτικής του Δήμου) για ισότητα ευκαιριών σε όλους, την Περιφερειακή Στρατηγική Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης, την Περιφερειακή Στρατηγική για τους Ρομά & τους μετανάστες και για την Ισότητα των Φύλων σύμφωνα με τη δέσμευση που ανέλαβε για την προώθηση της αρχής της Ισότητας των Φύλλων στις Τοπικές Κοινωνίες, υπογράφοντας την Ευρωπαϊκή Χάρτα.



Κύριος στόχος είναι ούτε ένα παιδί μακριά από το σχολείο και τους χώρους άθλησης, ούτε ένας άνθρωπος χωρίς στέγη, φαγητό, φάρμακα και ιατρική περίθαλψη, κανένας άνθρωπος στο περιθώριο και ίσες ευκαιρίες για απασχόληση.



1.4

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΡΟΒΟΛΕΣ ΚΑΙ ΤΑΣΕΙΣ

1.4.1 Γενικά Δημογραφικά Χαρακτηριστικά

Δημογραφικά χαρακτηριστικά στην Ελλάδα και την Περιφέρεια Κρήτης

Οι δημογραφικές τάσεις στην Ελλάδα ταυτίζονται σε μεγάλο βαθμό με αυτές της Ευρώπης. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Γενικής Απογραφής Πληθυσμού, όπως αυτά έχουν δημοσιευθεί στην ιστοσελίδα της ΕΛ.ΣΤΑΤ. Ο μόνιμος πληθυσμός της Χώρας ανήλθε σε 10.815.197 άτομα, παρουσιάζοντας μείωση 1,08% σε σχέση με το 2001.

Στην παρούσα ενότητα αναλύονται τα δημογραφικά χαρακτηριστικά της Χώρας και της Περιφέρειας Κρήτης, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία από την ΕΛ.ΣΤΑΤ. Ειδικότερα, ο πληθυσμός της Περιφέρειας Κρήτης το 2011 ανήλθε σε 623.065 κατοίκους, η πλειοψηφία των οποίων συγκεντρώνεται στην ΠΕ Ηρακλείου και την ΠΕ Χανίων. Η Περιφέρεια Κρήτης συγκεντρώνει το 5,8% του πληθυσμού της χώρας, ενώ αναφορικά με την αναλογία ανδρών – γυναικών, παρατηρείται ότι υπερτερούν οι γυναίκες σε όλες τις περιφερειακές ενότητες, με εξαίρεση την ΠΕ Χανίων. Η πυκνότητα του πληθυσμού στην Περιφέρεια Κρήτης είναι 74,74 κάτοικοι ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο, με τον υψηλότερο αριθμό να καταγράφεται στην ΠΕ Ηρακλείου (115,66 κάτοικοι ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο) και τον χαμηλότερο στην ΠΕ Λασιθίου (41,36 κάτοικοι ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο).

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί, το μέγεθος του συνολικού πληθυσμού στην Ελλάδα μειώθηκε ελαφρά, ενώ αντιθέτως ο πληθυσμός της Κρήτης αυξήθηκε κατά 4,8%. Η αύξηση αυτή ήταν πιο σημαντική στις γυναίκες.

| ΕΤΟΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ | ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ | | | ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ | | |
|-------------------|--------------|-----------|-----------|-------------------|---------|----------|
| | Σύνολο | Άνδρες | Γυναίκες | Σύνολο | Άνδρες | Γυναίκες |
| 2001 | 10.934.097 | 5.413.426 | 5.520.671 | 594.368 | 300.191 | 294.177 |
| 2011 | 10.815.197 | 5.302.703 | 5.512.494 | 623.065 | 308.665 | 314.400 |
| % μεταβολή | 1,1 | -2,0 | -0,1 | 4,8 | 2,8 | 6,9 |

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Στοιχεία Απογραφής 2011 (Επεξεργασία Στοιχείων)

Ο πληθυσμός στην Περιφέρεια Κρήτης παρουσιάζει αύξηση μεταξύ των απογραφών 1991, 2001 και 2011, ωστόσο ο ρυθμός μεταβολής είναι μειούμενος, όπως αποτυπώνεται στον πίνακα που ακολουθεί.



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| Μόνιμος Πληθυσμός | 1991 | 2001 | % μεταβολής 2001-1991 | 2011 | % μεταβολής 2011-2001 |
|-------------------|---------|---------|-----------------------|---------|-----------------------|
| Περιφέρεια Κρήτης | 536.433 | 594.368 | 10,8 | 623.065 | 4,8 |
| ΠΕ Ηρακλείου | 265.708 | 291.225 | 9,6 | 305.490 | 4,8 |
| ΠΕ Λασιθίου | 70.253 | 75.736 | 7,8 | 75.381 | -0,5 |
| ΠΕ Ρεθύμνου | 68.905 | 78.957 | 14,6 | 85.609 | 8,4 |
| ΠΕ Χανίων | 131.939 | 148.450 | 12,5 | 156.585 | 5,5 |

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Στοιχεία Απογραφής 2011 (Επεξεργασία Στοιχείων)

Ο πληθυσμός αυξήθηκε στην ΠΕ Ηρακλείου κατά 4,8% μεταξύ 2011 και 2001, στην ΠΕ Ρεθύμνου κατά 8,4%, στην ΠΕ Χανίων κατά 5,5%, ενώ στην ΠΕ Λασιθίου κατεγράφη μείωση 0,5% στο μόνιμο πληθυσμό. Η δημογραφική τάση καταδεικνύει μια δυναμική του τοπικού πληθυσμού της Περιφέρειας Κρήτης, ωστόσο στην ΠΕ Λασιθίου παρατηρείται ότι ο πληθυσμός αναζητά νέο τόπο διαμονής και εργασίας, γεγονός το οποίο συνδέεται με την ρυθμούς ανάπτυξης της εν λόγω περιφερειακής ενότητας.

Σύμφωνα με την απογραφή του 2011, στην Περιφέρεια Κρήτης για κάθε 100 παιδιά (0-14 ετών) αντιστοιχούν 105,91 ηλικιωμένοι (άτομα άνω των 65 ετών), με το δείκτη γήρανσης στην ΠΕ Λασιθίου να σημειώνει τιμή 149,74. Καλύτερη εικόνα ως προς την αναλογία παιδιών ηλικιωμένων εμφανίζει η ΠΕ Ρεθύμνου (94,99) ενώ ακολουθεί η ΠΕ Ηρακλείου, με την ΠΕ Χανίων (107,59) να ξεπερνάει το δείκτη της Περιφέρειας Κρήτης. Από την άλλη πλευρά, ο δείκτης νεανικότητας κυμαίνεται μεταξύ της τιμής 14,82 και 17,46, καταδεικνύοντας ότι στο σύνολο της περιφέρειας, για κάθε 100 άτομα αντιστοιχούν 16,66 παιδιά ηλικίας 0-14 ετών. Πολύ κοντά στο δείκτη της περιφέρειας βρίσκεται η ΠΕ Χανίων (16,30), ελαφρώς πιο βελτιωμένους δείκτες σημειώνουν οι ΠΕ Ηρακλείου και Χανίων, ενώ στην ΠΕ Λασιθίου σε κάθε 100 άτομα αντιστοιχούν μόνο 14,82 παιδιά, σκιαγραφώντας το πρόβλημα της υπογεννητικότητας στο νομό αλλά και το σύνολο της περιφέρειας, αφού οι δείκτες δεν παρουσιάζουν μεγάλη απόκλιση.

Αναφορικά με το δείκτη εξάρτησης, υπολογίζεται ότι για κάθε 100 άτομα του μη οικονομικά ενεργού πληθυσμού της περιφέρειας (άτομα 0-14 ετών και άνω των 65), αντιστοιχούν 52,20 άτομα παραγωγικών ηλικιών (15-64 ετών). Ο δείκτης λαμβάνει τιμή 51 στις ΠΕ Ηρακλείου, Ρεθύμνου και Χανίων, με εξαίρεση την ΠΕ Λασιθίου όπου καταγράφεται δείκτης 58,74, συμπεραίνοντας ότι από το σύνολο του πληθυσμού στην περιφέρεια, μόνο ο μισός είναι παραγωγικός από τον οποίο ουσιαστικά εξαρτώνται και τα ανήλικα και τα ηλικιωμένα άτομα.

| | Δείκτης Γήρανσης | Δείκτης Εξάρτησης | Δείκτης Νεανικότητας |
|-------------------|------------------|-------------------|----------------------|
| Περιφέρεια Κρήτης | 105,91 | 52,20 | 16,66 |
| ΠΕ Ηρακλείου | 98,83 | 51,37 | 17,07 |
| ΠΕ Λασιθίου | 149,74 | 58,74 | 14,82 |
| ΠΕ Ρεθύμνου | 94,99 | 51,62 | 17,46 |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | |
|-----------|--------|-------|-------|
| ΠΕ Χανίων | 107,59 | 51,15 | 16,30 |
|-----------|--------|-------|-------|

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Στοιχεία Απογραφής 2011 (Επεξεργασία Στοιχείων)

Σε γενικές γραμμές, παρόλο που οι δείκτες παρουσιάζουν ομοιομορφία χωρίς ιδιαίτερες αποκλίσεις στο σύνολο της περιφέρειας, ωστόσο κρίνονται ανησυχητικοί, καθότι αποτυπώνουν το πρόβλημα της γήρανσης και της υπογεννητικότητας. Εντούτοις, λαμβάνοντας υπόψη τους αντίστοιχους δείκτες σε επίπεδο χώρας, είναι εμφανές ότι **η Περιφέρεια Κρήτης σημειώνει καλύτερες «επιδόσεις», σε όρους γήρανσης και νεανικότητας πληθυσμού, ενώ αναφορικά με τον παραγωγικό της πληθυσμό, οι δείκτες δεν παρουσιάζουν αξιοσημείωτες διαφορές σε σχέση με την επικράτεια.**

| | Δείκτης Γήρανσης | Δείκτης Εξάρτησης | Δείκτης Νεανικότητας |
|-------------------|------------------|-------------------|----------------------|
| Περιφέρεια Κρήτης | 105,91 | 52,20 | 16,66 |
| Σύνολο Χώρας | 134,39 | 51,53 | 14,51 |

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Στοιχεία Απογραφής 2011 (Επεξεργασία Στοιχείων)

Σύμφωνα με το πίνακα που ακολουθεί και συγκριτικά με την απογραφή του 2001, στη Περιφέρεια Κρήτης υπάρχει εμφανής μεταβολή του δείκτη γήρανσης και των ηλικιωμένων ατόμων αναλογικά με τον νεανικό πληθυσμό, ενώ γενικά παρατηρείται ότι η εικόνα του 2001 ήταν ελαφρώς πιο ικανοποιητική.

| Περιφέρεια Κρήτης | Δείκτης Γήρανσης | Δείκτης Εξάρτησης | Δείκτης Νεανικότητας |
|-------------------|------------------|-------------------|----------------------|
| 2011 | 105,91 | 52,20 | 16,66 |
| 2001 | 98,83 | 49,76 | 16,96 |

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Στοιχεία Απογραφής 2011 (Επεξεργασία Στοιχείων)

Ο πληθυσμός της Περιφέρειας Κρήτης παρουσιάζει αύξηση 4,8% σε σχέση με την προηγούμενη δεκαετία, γεγονός που καταδεικνύει τη δυναμική της και τη συγκράτηση του πληθυσμού της, παρά το κύμα μετανάστευσης των νέων στο εξωτερικό για αναζήτηση εργασίας. Σε αυτό συμβάλλει και η κοινωνική δομή των περιοχών της περιφέρειας και οι ισχυροί κοινωνικοί και οικογενειακοί δεσμοί που επηρεάζουν την απόφαση για μετακίνηση ή μετανάστευση.

Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δήμου Ηρακλείου

Σύμφωνα με την απογραφή του 2011 ο πληθυσμός του Δήμου Ηρακλείου ανέρχεται σε 173.450 κατοίκους και αντιστοιχεί στο 57% (54,38% το 2001) του πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου, στο 28% (26,46% το 2001) της Περιφέρειας Κρήτης και στο 1,60% (1,45% το 2001) της χώρας. Είναι σημαντικό να τονιστεί η παραπάνω αύξηση του πληθυσμού του Δήμου Ηρακλείου, όταν μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας όπως οι Δήμοι Αθηναίων, Θεσσαλονίκης, Πειραιώς, Καλλιθέας, Περιστερίου κ.α. παρουσίασαν αξιοσημείωτη μείωση του μόνιμου πληθυσμού τους.

Ειδικότερα ο Δήμος Ηρακλείου συγκαταλέγεται ανάμεσα στους δέκα δήμους με τη μεγαλύτερη αύξηση πληθυσμού όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα:



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| ΔΗΜΟΙ ΜΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΑΥΞΗΣΗ | | | | |
|--|-------------------------|-------------------------------|-------------------------------|---------------------------|
| Περιφέρεια | Δήμος | Μόνιμος Πληθυσμός 2011 | Μόνιμος Πληθυσμός 2001 | Μεταβολή 2011-2001 |
| Κρήτης | Δήμος Ηρακλείου | 173.450 | 163.115 | 10.335 |
| Κεντρικής Μακεδονίας | Δήμος Παύλου Μελά | 98.870 | 87.587 | 11.283 |
| Κεντρικής Μακεδονίας | Δήμος Θερμαϊκού | 50.100 | 37.126 | 12.974 |
| Κεντρικής Μακεδονίας | Δήμος Ωραιοκαστρου | 38.330 | 24.962 | 13.368 |
| Θεσσαλίας | Δήμος Λαρισαίων | 163.380 | 145.981 | 17.399 |
| Κεντρικής Μακεδονίας | Δήμος Θέρμης | 53.070 | 34.436 | 18.634 |
| Κεντρικής Μακεδονίας | Δήμος Πυλαίας-Χορτιάτη | 70.210 | 49.922 | 20.288 |
| Αττικής | Δήμος Παλλήνης | 54.390 | 33.611 | 20.779 |
| Κεντρικής Μακεδονίας | Δήμος Κορδελιού-Ευόσμου | 101.010 | 77.174 | 23.836 |
| Αττικής | Δήμος Αχαρνών | 107.500 | 82.555 | 24.945 |

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Στοιχεία Απογραφής 2011 (Επεξεργασία Στοιχείων)

Στο διάστημα της τελευταίας τριαντακονταετίας (1981-2011) ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού του Δήμου βαίνει συνεχώς ανοδικά με την ποσοστιαία μεταβολή του πληθυσμού στα διαστήματα 1981-1991 (13,61%), 1991-2001 (13,39%) και 2001-2011 (9,06%) να είναι πολύ μεγαλύτερη απ' ό τι σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

Πληθυσμιακή δυναμική

Η πληθυσμιακή δυναμική, προσεγγίζεται με βάση την μεταβολή του συνολικού πληθυσμού από το 2001 έως το 2011 αλλά και την μεταβολή των δεικτών γήρανσης και εξάρτησης στο ίδιο χρονικό διάστημα, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ.

Μεταβολή πληθυσμού

Η μεταβολή πληθυσμού 2001 - 2011 για τον Δήμο Ηρακλείου, είναι αυξητική με τιμή μεγαλύτερη από εκείνη της Περιφέρειας (6,7% έναντι 4,8%). Για την πόλη του Ηρακλείου η αύξηση πληθυσμού είναι 5%, ίδια με την αύξηση πληθυσμού στην Περιφέρεια (4,8%). Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα ποσοτικά στοιχεία και τα βασικά συμπεράσματα σε ότι αφορά την μεταβολή πληθυσμού 2001 - 2011.



Μεταβολή Πληθυσμού 2001-2011

| | Περιφέρεια | | Δήμος | | Πόλη Ηρακλείου | |
|--|-------------|---------|----------------|---------|----------------|---------|
| | 2001 | 2011 | 2001 | 2011 | 2001 | 2011 |
| Πληθυσμός | 594.368 | 623.065 | 163.115 | 173.993 | 131.369 | 138.159 |
| Περιφέρεια | Δήμος | | Πόλη Ηρακλείου | | | |
| +4,8% | +6,7% | | 5% | | | |
| | Min= -19,6% | | Min= -56,2% | | | |
| | Max=+16,5% | | Max= +92% | | | |
| <ul style="list-style-type: none">• Τα απογραφικά τμήματα εμφανίζουν μεταβολή πληθυσμού πάνω από τις αντίστοιχες μεταβολές του Δήμου και της Περιφέρειας συγκεντρώνουν το 49,8% (68.206 κάτοικοι) του πληθυσμού της πόλης του Ηρακλείου.• Τα απογραφικά τμήματα εμφανίζουν μεταβολή πληθυσμού κάτω από τις αντίστοιχες μεταβολές του Δήμου και της Περιφέρειας συγκεντρώνουν το 50,2% (68.665 κάτοικοι) του πληθυσμού της πόλης του Ηρακλείου.• Η δημοτική ενότητα Παλιανής εμφανίζει τη μεγαλύτερη μείωση πληθυσμού (-19,6%, μειώθηκε κατά 1.841 κατοίκους το 2011) ενώ τη μεγαλύτερη θετική μεταβολή εμφανίζει η Ν. Αλικαρνασός (+16,5%, αυξήθηκε κατά 2.076 κατοίκους το 2011). | | | | | | |

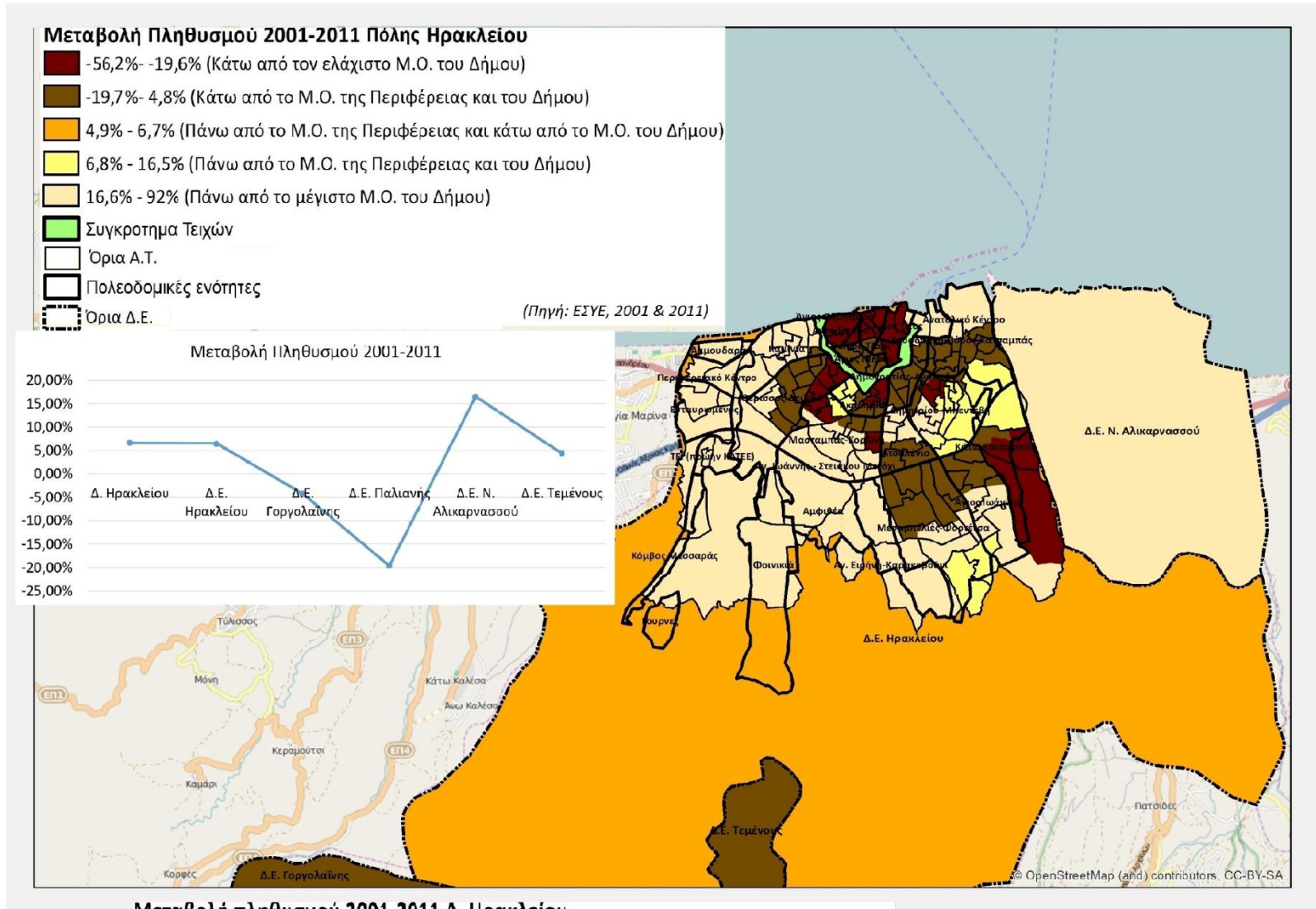
Στον παρακάτω χάρτη παρουσιάζονται διαφοροποιημένες χωρικές ενότητες ως προς τη μεταβολή πληθυσμού 2001 - 2011, συγκριτικά με την αντίστοιχη μεταβολή του Δήμου και της Περιφέρειας. Στον εξωαστικό χώρο, η προσέγγιση γίνεται στο επίπεδο των Δημοτικών Ενοτήτων, με την Δημοτική Ενότητα Παλιανής, να εμφανίζει την μεγαλύτερη αρνητική μεταβολή και τις Δημοτικές Ενότητες Γοργολαϊνης και Τεμένους, να υπολείπονται του μέσου όρου Δήμου και Περιφέρειας, σε αντίθεση με το εξωαστικό τμήμα της Δημοτικής Ενότητας Ηρακλείου που εμφανίζει αύξηση πληθυσμού μεγαλύτερη του μέσου όρου της Περιφέρειας και μικρότερη του Δήμου.

Στο αστικό τμήμα της πόλης του Ηρακλείου:

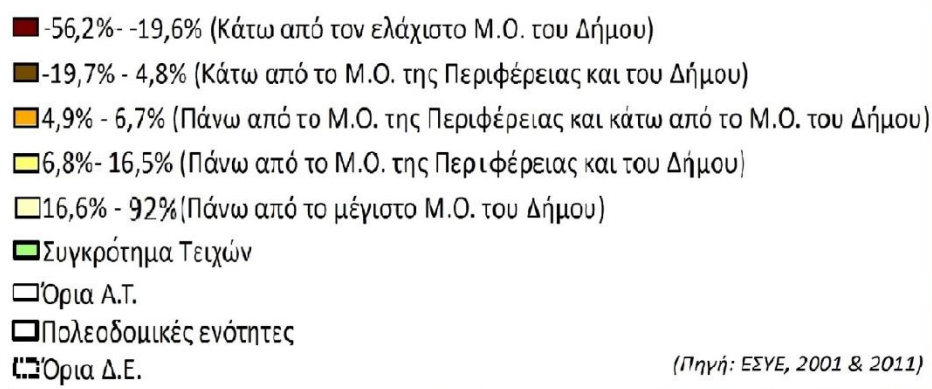
- εντοπίζονται 2 θύλακες με αρνητική μεταβολή πληθυσμού στην παλιά πόλη και μια περιμετρική ζώνη στα νότια της (Θέρισσος - Δειλινά, Δημοκρατίας - Ανάληψη, Χρυσοπηγή - Πόρος - Κατσαμπάς), καθώς και στο πιο νότια προς το ανατολικό όριο του Δήμου (Κάτω Κατσαμπάς, Άγιος Ιωάννης)
- τα παράκτια μέτωπα στα ανατολικά και δυτικά της παλιάς πόλης καθώς και το δυτικό αστικό κομμάτι, παρουσιάζει αυξητική πληθυσμιακή δυναμική πάνω από το μέγιστο μέσο όρο του Δήμου.



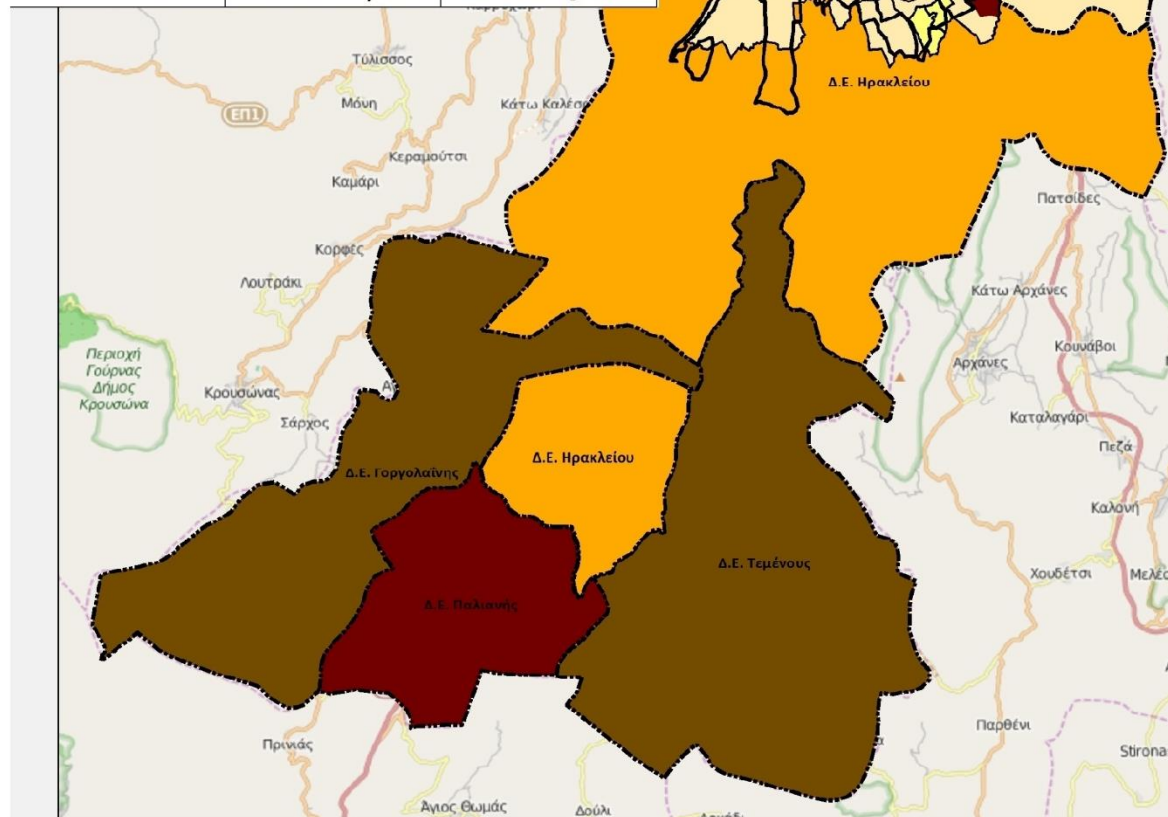
Μεταβολή πληθυσμού 2001 - 2011



Μεταβολή πληθυσμού 2001-2011 Δ. Ηρακλείου



| % Μεταβολή Πληθυσμού 2001-2011 | | |
|--------------------------------|-------------|----------------|
| Περιφέρεια | Δήμος | Πόλη Ηρακλείου |
| +4,8% | +6,7% | 5% |
| | Min= -19,6% | Min= -56,2% |
| | Max=+16,5% | Max= +92% |





1.4.2 Πληθυσμιακή Κατανομή

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή του πληθυσμού ανά Δημοτική Ενότητα και ως ποσοστό επί του πληθυσμού της Περιφέρειας Κρήτης, της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του συνόλου της χώρας.

| ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ | | | | |
|--|-------------------|--------------|-----------------|--------------|
| | Περιφέρεια Κρήτης | ΠΕ Ηρακλείου | Δήμος Ηρακλείου | Σύνολο Χώρας |
| Δήμος Ηρακλείου | 27,93 | 56,96 | 100,00 | 1,61 |
| ΔΕ Ηρακλείου | 24,29 | 49,53 | 86,97 | 1,40 |
| ΔΕ Γοργολαΐνη | 0,47 | 0,96 | 1,68 | 0,03 |
| ΔΕ Ν. Αλικαρνασσοῦ | 2,35 | 4,79 | 8,41 | 0,14 |
| ΔΕ Παλιανής | 0,30 | 0,60 | 1,06 | 0,02 |
| ΔΕ Τεμένους | 0,52 | 1,07 | 1,87 | 0,03 |

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Στοιχεία Απογραφής 2011 (Επεξεργασία Στοιχείων)

Στο διάστημα της τελευταίας τριαντακονταετίας (1981-2011) ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού του Δήμου βαίνει συνεχώς ανοδικά με την ποσοστιαία μεταβολή του πληθυσμού στα διαστήματα 1981-1991 (13,61%), 1991-2001 (13,39%) και 2001-2011 (10,04%) να είναι πολύ μεγαλύτερη απ' ό τι σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Ακολουθεί ο πίνακας της ποσοστιαίας μεταβολής στο διάστημα 2001 - 2011, του πληθυσμού ανά δημοτική ενότητα:

| ΠΕΡΙΟΧΗ | ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2001 | ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2011 | ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ |
|------------------------|----------------|----------------|---------------------|
| Σύνολο Χώρας | 10.934.097 | 10.815.197 | -1,09 |
| Περιφέρεια Κρήτης | 594.368 | 623.065 | 4,83 |
| ΠΕ Ηρακλείου | 291.225 | 305.490 | 4,90 |
| Δήμος Ηρακλείου | 142.112 | 173.993 | 22,43 |
| ΔΕ Ηρακλείου | 137.390 | 151.324 | 10,14 |
| ΔΕ Γοργολαΐνη | 3.026 | 2.930 | -3,17 |
| ΔΕ Ν. Αλικαρνασσοῦ | 12.559 | 14.635 | 16,53 |
| ΔΕ Παλιανής | 2.296 | 1.844 | -19,69 |
| ΔΕ Τεμένους | 3.122 | 3.260 | 4,42 |



Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Στοιχεία Απογραφών 2001, 2011

Η ευρύτερη περιοχή του Ηρακλείου φιλοξενεί πληθυσμό πολλαπλάσιο των μονίμων κατοίκων, οι οποίοι αναμένεται να αυξηθούν ακόμη περισσότερο, λόγω της επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου, της υψηλής ποιότητας των καταλυμάτων και της ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού (συνεδριακός, αγροτουριστικός, γαστρονομικός, κ.α.).

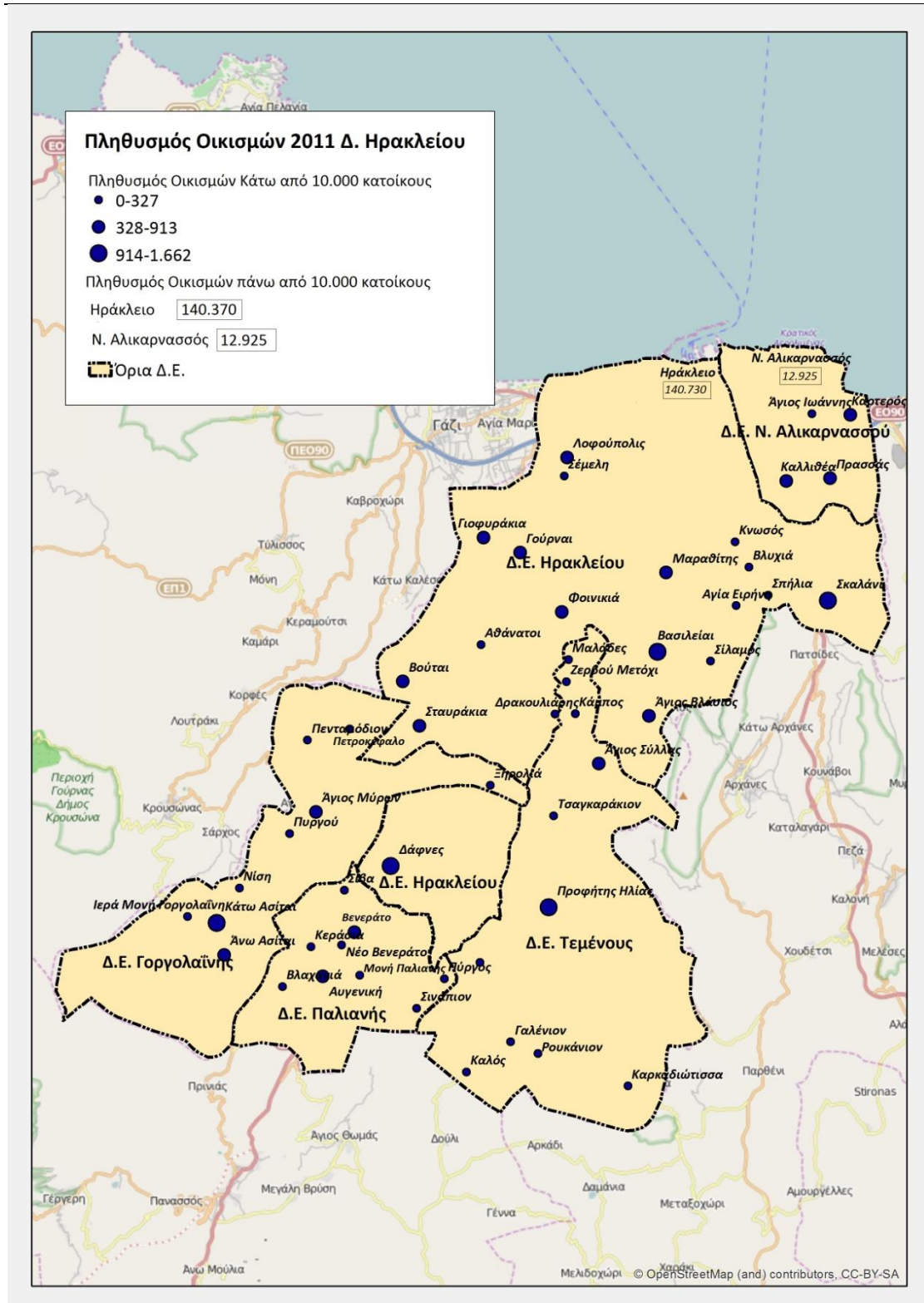
Με βάση τη του πληθυσμιακού μεγέθους των οικιστικών περιοχών, προκύπτουν 3 διαφοροποιημένες ενότητες που απεικονίζονται στον παρακάτω χάρτη:

- ✚ η αστική περιοχή του Ηρακλείου με πληθυσμό άνω των 100.000 κατοίκων
- ✚ η οικιστική περιοχή της Νέας Αλικαρνασσού με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων
- ✚ οι οικισμοί με πληθυσμό κάτω των 10.000 κατοίκων, που είναι το σύνολο των οικισμών των Δημοτικών Ενοτήτων Γοργολαϊνης (9), Παλιανής (9) και Τεμένους (11), 4 οικισμοί της Δημοτικής Ενότητας της Νέας Αλικαρνασσού καθώς και 19 οικισμοί της Δημοτικής Ενότητας Ηρακλείου.

Χωρική κατανομή πληθυσμού 2011



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ





1.4.3 Πληθυσμιακή Σύθεση

Σύμφωνα με την απογραφή του 2011, **τον μόνιμο πληθυσμό του Δήμου Ηρακλείου αποτελούν 49,1% άνδρες και 51,9% γυναίκες, ποσοστά αντίστοιχα της χώρας 49,2% και 51,8%**. Τα αντίστοιχα ποσοστά σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου είναι αντίστοιχα 49,6% και 51,4%, σε επίπεδο Περιφέρειας Κρήτης είναι 49,7% και 51,3%.

Όσο αναφορά στην **πυκνότητα του μόνιμου πληθυσμού**, φαίνεται να αντιστοιχούν στο Δήμο Ηρακλείου **709 άτομα ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο**, σημαντικά υψηλότερο από τα αντίστοιχα της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου (115,20 άτομα ανά τετρ. χιλ.), της Περιφέρειας Κρήτης (74,54 άτομα ανά τετρ. χιλ.) και της Χώρας (81,75 άτομα ανά τετρ. χιλ.).

Η μελέτη της δομής του πληθυσμού (κατά ηλικία) είναι ιδιαίτερα χρήσιμη καθώς επιτρέπει τη εξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με τις δημογραφικές προοπτικές. Επίσης, συμβάλει στην εκτίμηση του επιπέδου της κοινωνικής ανάπτυξης με τη σύθεση και το μέγεθος του γεροντικού πληθυσμού και παρέχει πληροφορίες για τις προοπτικές της οικονομικής ανάπτυξης και τα αναγκαία μέτρα κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής, δίδοντας ενδείξεις για το εργατικό δυναμικό (μέγεθος, σύθεση κ.λ.π.), την έκταση και τη σύθεση της αγοράς εργασίας κλπ.

Η δομή του πληθυσμού του Δήμου Ηρακλείου έχει δυσμενή εξέλιξη με την πάροδο του χρόνου με τον παιδικό πληθυσμό να μειώνεται και τον πληθυσμό των ατόμων της τρίτης ηλικίας να αυξάνεται.

Συγκεκριμένα στο διάστημα 1991-2001 το ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 0-14 ετών, στο Δήμο Ηρακλείου, μειώθηκε κατά 15,04%. Μείωση του παιδικού πληθυσμού καταγράφεται όμως και στο επίπεδο του νομού, της περιφέρειας και της χώρας συνολικά. Βάσει των παραπάνω, καταγράφεται σαφής τάση υπογεννητικότητας.

Παράλληλα με τον παιδικό πληθυσμό, μειώθηκε και ο πληθυσμός ηλικίας 15-24 ετών του Δήμου Ηρακλείου, κατά 9,4%, ενώ την ίδια περίοδο (1991-2001) αυξήθηκε αρκετά ο πληθυσμός ηλικίας 65 ετών και άνω, κατά 27,2%, γεγονός που τεκμηριώνει την ύπαρξη δημογραφικού προβλήματος και προκαλεί ανησυχία για την μελλοντική ανανέωση του πληθυσμού.

Ο περιορισμός του ποσοστού των νέων σε ηλικία ατόμων συνεπάγεται δυσχέρεια υιοθέτησης νέων μεθόδων εργασίας, αξιοποίησης των τεχνολογικών μεταβολών στην παραγωγή κλπ.

Η ποσοστιαία ηλικιακή σύθεση του πληθυσμού, σύμφωνα με τη τελευταία απογραφή εμφανίζει τα παρακάτω στοιχεία κατανομής:

| ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΗΛΙΚΙΑΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ | | | | | | |
|--------------------------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|---------------|
| ΠΕΡΙΟΧΗ | 0-14 | 15-24 | 25-44 | 45-64 | 65+ | ΣΥΝΟΛΟ |
| Σύνολο Χώρας | 14,51 | 10,91 | 29,51 | 25,57 | 19,50 | 100,00 |
| Περιφέρεια Κρήτης | 16,66 | 11,79 | 30,40 | 23,52 | 17,64 | 100,00 |
| ΠΕ Ηρακλείου | 17,07 | 11,97 | 30,97 | 23,12 | 16,87 | 100,00 |
| Δήμος Ηρακλείου | 17,25 | 13,38 | 32,63 | 23,32 | 13,43 | 100,00 |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | | | | |
|--------------------|-------|-------|-------|-------|-------|--------|
| ΔΕ Ηρακλείου | 17,09 | 13,38 | 32,74 | 23,51 | 13,28 | 100,00 |
| ΔΕ Γοργολαΐνη | 16,96 | 9,15 | 27,30 | 24,27 | 22,32 | 100,00 |
| ΔΕ Ν. Αλικαρνασσοῦ | 18,89 | 15,10 | 33,73 | 21,41 | 10,87 | 100,00 |
| ΔΕ Παλιανής | 16,27 | 8,73 | 28,58 | 20,77 | 25,65 | 100,00 |
| ΔΕ Τεμένους | 18,01 | 12,15 | 29,39 | 23,34 | 17,12 | 100,00 |

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Στοιχεία Απογραφής 2011 (Επεξεργασία Στοιχείων)

Από τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε τα εξής :

Ο νεότερος πληθυσμός κυριαρχεί στην Δημοτική Ενότητα Ν. Αλικαρνασσοῦ, οι ηλικίες μεταξύ 0- 14 ετών αποτελούν το 18,89% και από 15-24 ετών το 15,10% όταν το ποσοστό της δημοτικής ενότητας Ηρακλείου από 0-14 είναι 17,25% του ΠΕ Ηρακλείου 17,07% της Περιφέρειας Κρήτης 16,66 και στο σύνολο της χώρας 14,51%. Επίσης ο γηραιότερος πληθυσμός εντοπίζεται στις δημοτικές ενότητες Παλιανής και Γοργολαΐνη με ποσοστά πληθυσμού άνω των 65 ετών 25,65% και 22,32% αντίστοιχα, όταν τα ποσοστά του ΠΕ Ηρακλείου είναι 16,87 % της Περιφέρειας Κρήτης 17,64 % και στο σύνολο της χώρας 19,50%, ενώ στις δημοτικές ενότητες Αλικαρνασσοῦ και Ηρακλείου εμφανίζονται τα μικρότερα ποσοστά ηλικίας άνω των 65 ετών, 10,87% και 13,28% αντίστοιχα.

Σε επίπεδο Δήμου Ηρακλείου παρατηρούμε ότι τα ποσοστά του πληθυσμού που αντιστοιχεί σε ηλικίες μεταξύ 0-44 ετών είναι ελαφρώς υψηλότερα από τα ποσοστά της ΠΕ Ηρακλείου της Περιφέρειας Κρήτης και του συνόλου της χώρας, ενώ το αντίθετο ακριβώς συμβαίνει για τις ηλικίες άνω των 45 ετών.

Προκειμένου να συμπληρωθεί το δημογραφικό προφίλ του Δήμου υπολογίζονται **τρεις δημογραφικοί δείκτες** όπως, Δείκτης Γήρανσης¹⁴, Δείκτης Νεανικότητας¹⁵ και Δείκτης Εξάρτησης¹⁶.

Ειδικότερα:

Α. Ο Δείκτης Γήρανσης εκφράζει κατά πόσο το βάρος του πληθυσμού μετατοπίζεται από τη βάση της πληθυσμιακής πυραμίδας προς την κορυφή, πόσο δηλαδή γερασμένος είναι ο πληθυσμός και κατά πόσο μια περιοχή αντιμετωπίζει πρόβλημα ανανέωσης του πληθυσμού της.

Ο Δήμος Ηρακλείου δεν αντιμετωπίζει πρόβλημα γήρανσης καθώς η τιμή του σχετικού δείκτη βρίσκεται σε χαμηλότερα επίπεδα (77,86%) συγκριτικά με το επίπεδο, της Περιφέρειας και της Χώρας.

Β. Ο Δείκτης Νεανικότητας δείχνει το ποσοστό των νέων ατόμων ηλικίας 0-14 ετών, στο συνολικό πληθυσμό. Η τιμή του δείκτη για το Δήμο χαρακτηρίζεται αρκετά ικανοποιητική (17,25%) και μάλιστα είναι ελαφρά υψηλότερη από εκείνη του συνόλου της Περιφέρειας (16,66%) και της Χώρας (14,51%).

Γ. Ο Δείκτης Εξάρτησης δηλώνει την επιβάρυνση που δέχεται ο ενεργός πληθυσμός (15-64 ετών) από το γεροντικό και το νεανικό πληθυσμό (65+ και 0-14 ετών). Στο Δήμο Ηρακλείου η τιμή του δείκτη εξάρτησης ανέρχεται στο

¹⁴ Δ. Γήρανσης : (πληθυσμός 65+ / πληθυσμό 0-14 ετών) X 100

¹⁵ Δ. Νεανικότητας : (πληθυσμός 0-14 ετών / σύνολο πληθυσμού) X 100

¹⁶ Δ. Εξάρτησης : (πληθυσμός 0-14 ετών) + (πληθυσμός 65+) / (πληθυσμό 15-64 ετών) X 100



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

44,25% και είναι χαμηλότερος από τον αντίστοιχο δείκτη σε επίπεδο Περιφέρειας Κρήτης (52,20%).

| ΠΕΡΙΟΧΗ | ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ | ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ | ΔΕΙΚΤΗΣ ΝΕΑΝΙΚΟΤΗΤΑΣ |
|------------------------|------------------|-------------------|----------------------|
| Σύνολο Χώρας | 134,39 | 51,53 | 14,51 |
| Περιφέρεια Κρήτης | 105,91 | 52,20 | 16,66 |
| ΠΕ Ηρακλείου | 98,83 | 51,37 | 17,07 |
| Δήμος Ηρακλείου | 77,86 | 44,25 | 17,25 |
| ΔΕ Ηρακλείου | 77,68 | 43,61 | 17,09 |
| ΔΕ Γοργολαΐνη | 131,59 | 64,70 | 16,96 |
| ΔΕ Ν. Αλικαρνασσού | 57,56 | 42,36 | 18,89 |
| ΔΕ Παλιανής | 157,67 | 72,18 | 16,27 |
| ΔΕ Τεμένους | 95,06 | 54,14 | 18,01 |

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Στοιχεία Απογραφής 2011 (Επεξεργασία Στοιχείων)

Μεταβολή δείκτη γήρανσης

Ο δείκτης γήρανσης (ηλικιωμένοι προς παραγωγικές ηλικίες) 2001 και 2011 για τον Δήμο και την πόλη του Ηρακλείου, είναι μικρότερος από εκείνον της Περιφέρειας (61/56,8 για το 2001 και 78/79,5 για το 2011 έναντι 96 και 106). Για την πόλη του Ηρακλείου ο δείκτης γήρανσης είναι μικρότερος από του Δήμου το 2001 και μεγαλύτερος το 2011. Στους ακόλουθους πίνακες, παρουσιάζονται τα ποσοτικά στοιχεία και τα βασικά συμπεράσματα σε ότι αφορά τον δείκτη γήρανσης για το 2001 και το 2011.

Δείκτης Γήρανσης 2001

| Περιφέρεια | Δήμος | Πόλη Ηρακλείου |
|------------|--------------------------|-------------------------------|
| 96 | 61 Min= 43 Max=157 | 56,8 Min=10,4 Max=149,3 |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν δείκτη γήρανσης πάνω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 12% (15.736 κάτοικοι) του πληθυσμού της πόλης του Ηρακλείου.
- Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν δείκτη γήρανσης κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 58% (76.236 κάτοικοι) του πληθυσμού της πόλης του Ηρακλείου.
- Αντίστοιχα για τις δημοτικές ενότητες, η δημοτική ενότητα που εμφανίζει το χαμηλότερη δείκτη γήρανσης είναι η Ν. Αλικαρνασσός (43) , ενώ το μεγαλύτερο η Παλιανή 157.

Δείκτης Γήρανσης 2011

| Περιφέρεια | Δήμος | Πόλη Ηρακλείου |
|------------|--------------------------|-----------------------------|
| 106 | 78 Min= 58 Max=157 | 79,5 Min=15,8 Max=279 |

- Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν δείκτη γήρανσης πάνω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 30% (40.429 κάτοικοι) του πληθυσμού της πόλης του Ηρακλείου.
- Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν δείκτη γήρανσης κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 44% (61.077 κάτοικοι) του πληθυσμού της πόλης Ηρακλείου.
- Αντίστοιχα για τις δημοτικές ενότητες, η δημοτική ενότητα που εμφανίζει το χαμηλότερη δείκτη γήρανσης είναι η Ν. Αλικαρνασσός (58), ενώ το μεγαλύτερο η Παλιανή 157.

Στον χάρτη που ακολουθεί παρουσιάζονται διαφοροποιημένες χωρικές ενότητες ως προς τη μεταβολή του δείκτη γήρανσης 2001 – 2011 συγκριτικά με την αντίστοιχη μεταβολή του Δήμου και της Περιφέρειας. Στον εξωαστικό χώρο, η προσέγγιση γίνεται στο επίπεδο των Δημοτικών Ενοτήτων, με τις Δημοτικές Ενότητες Παλιανής, Γοργολαϊνης και Τεμένους να εμφανίζουν ποσοστό μεταβολής του δείκτη γήρανσης μεγαλύτερο από τους μέσους όρους Δήμου και Περιφέρειας, σε αντίθεση με το εξωαστικό τμήμα της Δημοτικής Ενότητας Ηρακλείου και τη Δημοτική Ενότητα Αλικαρνασσού που κυμαίνονται κοντά στο μέσο όρο Δήμου.

Στο αστικό τμήμα της πόλης του Ηρακλείου το ποσοστό μεταβολής του δείκτη γήρανσης :

- υπερβαίνει το μέσο όρο του Δήμου και της Περιφέρειας στην παλιά πόλη στα παράκτια τμήματα αλλά και στο μεγαλύτερο τμήμα του αστικού ιστού
- είναι κάτω από το μέσο όρο του Δήμου και της Περιφέρειας σε θύλακα στο αστικό κομμάτι στα ανατολικά της πόλης (Κάτω Κατσαμπάς, Άγιος Ιωάννης).



Μεταβολή δείκτη εξάρτησης

Ο δείκτης εξάρτησης (ηλικιωμένοι και παιδιά προς παραγωγικές ηλικίες) 2001 και 2011 για τον Δήμο και την πόλη του Ηρακλείου, είναι μικρότερος από εκείνον της Περιφέρειας (42/42,2 για το 2001 και 45/44 για το 2011 έναντι 50 και 52,2). Για την πόλη του Ηρακλείου ο δείκτης εξάρτησης είναι μικρότερος από του Δήμου για το 2011 και ελαφρά μεγαλύτερος το 2001. Στους ακόλουθους πίνακες παρουσιάζονται τα ποσοτικά στοιχεία και τα βασικά συμπεράσματα σε ότι αφορά τον δείκτη εξάρτησης για το 2001 και το 2011.

Δείκτης Εξάρτησης 2001

| Περιφέρεια | Δήμος | Πόλη Ηρακλείου |
|---|------------------------|------------------------------|
| 50 | 42 Min=41 Max=58 | 42,2 Min=33,6 Max=52,5 |
| <ul style="list-style-type: none">• Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν δείκτη εξάρτησης πάνω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 3% (3.821 κάτοικοι) του πληθυσμού της πόλης του Ηρακλείου.• Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν δείκτη γήρανσης κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 49% (64.531 κάτοικοι) του πληθυσμού της πόλης του Ηρακλείου.• Αντίστοιχα για τις δημοτικές ενότητες, η δημοτική ενότητα που εμφανίζει το χαμηλότερη δείκτη εξάρτησης είναι η Ν. Αλικαρνασός (41) , ενώ το μεγαλύτερο η Παλιανή και Γοργαλαΐνη (158). | | |

Δείκτης Εξάρτησης 2011

| Περιφέρεια | Δήμος | Πόλη Ηρακλείου |
|---|------------------------|----------------------------|
| 52,2 | 45 Min=42 Max=72 | 44 Min=25,1 Max=61,2 |
| <ul style="list-style-type: none">• Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν δείκτη εξάρτησης πάνω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 10,7% (14.741 κάτοικοι) του πληθυσμού της πόλης του Ηρακλείου.• Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν δείκτη εξάρτησης κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 42,7% (58.968 κάτοικοι) του πληθυσμού της πόλης του Ηρακλείου.• Αντίστοιχα για τις δημοτικές ενότητες, η δημοτική ενότητα που εμφανίζει το χαμηλότερη δείκτη γήρανσης είναι η Ν. Αλικαρνασός (42) , ενώ το μεγαλύτερο η Παλιανή (72). | | |

Στον παρακάτω χάρτη παρουσιάζονται διαφοροποιημένες χωρικές ενότητες ως προς τη μεταβολή του δείκτη γήρανσης 2001 – 2011 συγκριτικά με την αντίστοιχη μεταβολή του Δήμου και της Περιφέρειας. Στον εξωαστικό χώρο, η προσέγγιση γίνεται στο επίπεδο των Δημοτικών Ενοτήτων, με τις Δημοτικές Ενότητες Παλιανής, Γοργολαΐνη και Τεμένους να εμφανίζουν ποσοστό μεταβολής του δείκτη εξάρτησης μεγαλύτερο από τους μέσους όρους Δήμου και Περιφέρειας, σε



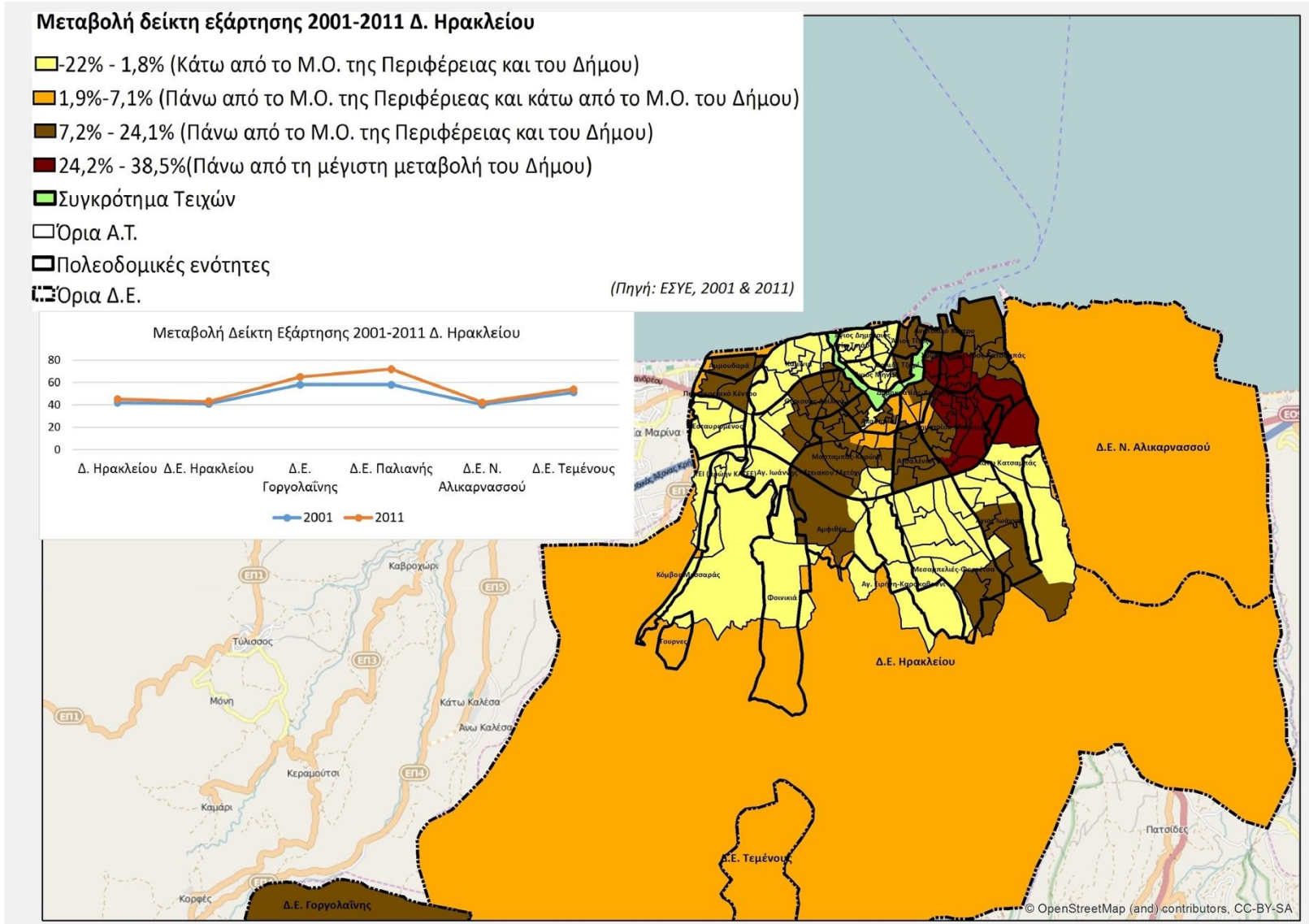
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

αντίθεση με το εξωαστικό τμήμα της Δημοτικής Ενότητας Ηρακλείου και τη Δημοτική Ενότητα Αλικαρνασσοῦ που κυμαίνονται κοντά στο μέσο όρο Δήμου.

Στο αστικό τμήμα της πόλης του Ηρακλείου, το ποσοστό μεταβολής του δείκτη εξάρτησης υπερβαίνει το μέσο όρο του Δήμου και της Περιφέρειας στην αστική περιοχή νότια και ανατολικά της παλιάς πόλης (Χρυσοπηγή - Πόρος - Κατσαμπάς, Δημοκρατίας - Ανάληψη, Δημητρίου Μπεντεβή).

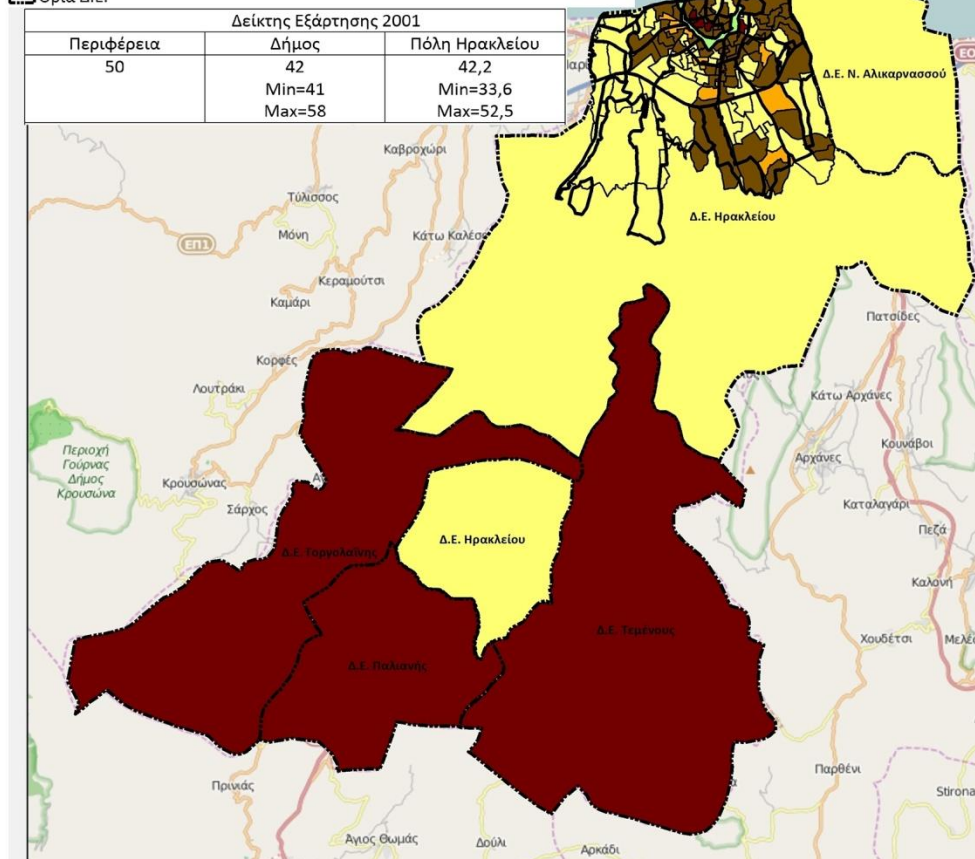


Δείκτης εξάρτησης



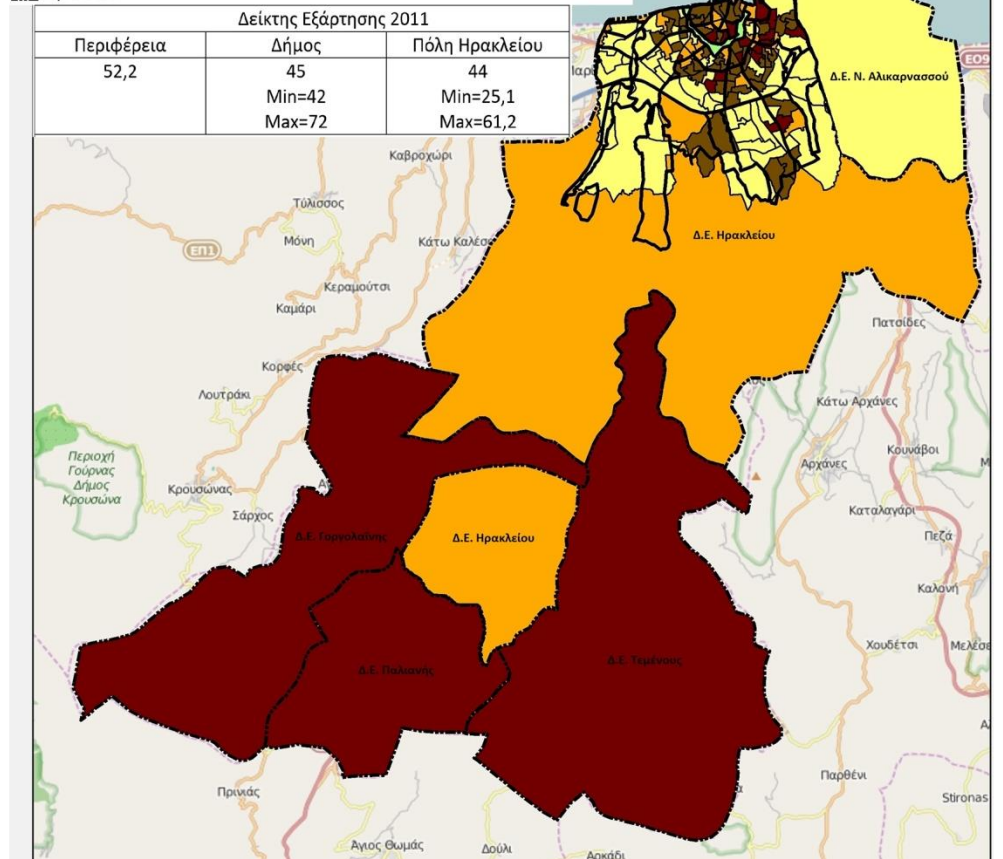
Δείκτης Εξάρτησης 2001 Δ. Ηρακλείου

- 33,6- 41 (Κάτω από τον ελάχιστο Δ. Εξ. του Δήμου)
 - 41,1 - 42 (Κάτω από το Μ.Ο. του Δήμου και της Περιφέρειας)
 - 42,1 - 50 (Πάνω από το Μ.Ο. του Δήμου και κάτω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας)
 - 50,1 - 58 (Πάνω από το Μ.Ο. του Δήμου και της Περιφέρειας)
 - Συγκρότημα Τειχών
 - Όρια Α.Τ.
 - Πολεοδομικές ενότητες
 - Όρια Δ.Ε.
- (Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001)



Δείκτης Εξάρτησης 2011 Δ. Ηρακλείου

- 25,1 - 42 (Κάτω από τον ελάχιστο Δ. Εξ. του Δήμου)
 - 42,1 - 45 (Κάτω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)
 - 45,1 - 52,2 (Πάνω από το Μ.Ο. του Δήμου και κάτω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας)
 - 52,3 - 72 (Πάνω από το Μ.Ο. του Δήμου και της Περιφέρειας)
 - Συγκρότημα Τειχών
 - Όρια Α.Τ.
 - Πολεοδομικές ενότητες
 - Όρια Δ.Ε.
- (Πηγή: ΕΣΥΕ, 2011)





1.5

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ - ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ - ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

1.5.1 Δομές και Υποδομές Εκπαίδευσης

Στο Δήμο Ηρακλείου λειτουργούν υποδομές που αντιπροσωπεύουν όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Πιο συγκεκριμένα:

ΣΧΟΛΕΙΑ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

| ΔΗΜΟΣ | ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ | ΔΗΜΟΤΙΚΑ |
|------------------------|------------------|----------------------------|
| Δ.Ε. ΓΟΡΓΟΛΑΪΝΗ | 4 | 3 |
| Δ.Ε. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ | 84 (2 ΕΙΔΙΚΑ) | 61 (3 ΕΙΔΙΚΑ & 1 ΚΩΦΩΝ) |
| Δ.Ε. ΝΕΑΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ | 10 | 5 |
| Δ.Ε. ΠΑΛΙΑΝΗΣ | 1 | 1 |
| Δ.Ε. ΤΕΜΕΝΟΥΣ | 3 | 2 |
| ΣΥΝΟΛΟ | 101 | 72 |

Πηγή : Τμήμα Παιδείας και δια βίου μάθησης (επεξεργασία στοιχείων)

ΣΧΟΛΕΙΑ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

| ΔΗΜΟΣ | ΓΥΜΝΑΣΙΑ | ΛΥΚΕΙΑ | ΤΕΕ-ΕΠΑΛ-ΣΕΚ-ΙΕΚ-ΕΕΕΕΚ-ΠΕΚ |
|------------------------|------------------|-----------|----------------------------|
| Δ.Ε. ΓΟΡΓΟΛΑΪΝΗ | 1 | 1 | - |
| Δ.Ε. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ | 16 (1 ΕΙΔΙΚΟ) | 13 | 13 |
| Δ.Ε. ΝΕΑΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ | 1 | 1 | - |
| Δ.Ε. ΠΑΛΙΑΝΗΣ | 1 | - | - |
| Δ.Ε. ΤΕΜΕΝΟΥΣ | 1 | - | - |
| ΣΥΝΟΛΟ | 20 | 15 | 13 |

Πηγή : Τμήμα Παιδείας και δια βίου μάθησης (επεξεργασία στοιχείων)



ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

1. Σχολή Επιστημών Υγείας

- Τμήμα Ιατρικής

2. Σχολή Θετικών και Τεχνολογικών Επιστημών

- Τμήμα Φυσικής
- Τμήμα Βιολογίας
- Τμήμα Χημείας
- Τμήμα Μαθηματικών
- Τμήμα Εφαρμοσμένων Μαθηματικών
- Τμήμα Επιστήμης Υπολογιστών
- Τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας Υλικών

3. Σχολή Επιστημών Αγωγής

- Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
- Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης

4. Σχολή Κοινωνικών Επιστημών

- Τμήμα Κοινωνιολογίας
- Τμήμα Οικονομικών Επιστημών
- Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης
- Τμήμα Ψυχολογίας

5. Φιλοσοφική Σχολή

- Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
- Τμήμα Φιλολογίας
- Τμήμα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

1. ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

- Τμήμα Ηλεκτρονικών Μηχανικών
- Τμήμα Μηχανικών Φυσικών Πόρων & Περιβάλλοντος
- Τμήμα Μηχανικών Μουσικής Τεχνολογίας & Ακουστικής

2. ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

- Τμήμα Διατροφής και Διαιτολογίας
- Τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων

3. ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

- Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής
- Τμήμα Εμπορίας και Διαφήμισης

4. ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ



- Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας
- Τμήμα Νοσηλευτικής

5. ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ

- Ηλεκτρολόγων Μηχανικών
- Μηχανικών Πληροφορικής
- Μηχανολόγων Μηχανικών
- Πολιτικών Δομικών Έργων

Α' ΔΗΜΟΣΙΟ ΙΕΚ

1. Ειδικός Αεροπορικών Εταιρειών
2. Νοσηλευτική μονάδων εντατικής θεραπείας
3. Τεχνικός Εφαρμογών Ιατρικής πληροφορικής
4. Τεχνικός Θερμικών και Υδραυλικών Εγκαταστάσεων
5. Τεχνικός συστημάτων τηλεπικοινωνιών και μετάδοσης πληροφορίας
6. Τεχνικός τηλεπληροφορικής
7. Προσχολική Αγωγή Δημιουργίας και Έκφρασης Δραστηριοτήτων
8. Διοικητικό και Οικονομικό Στέλεχος Επιχειρήσεων
9. Ειδικός Εφαρμογών διαιτητικής
10. Ειδικός Ναυτιλιακής κατεύθυνσης
11. Ειδικός νοσηλευτικής τραυματολογίας
12. Τεχνικός Εφαρμογών Πληροφορικής με πολυμέσα
13. Τεχνικός Αυτοκινήτων Οχημάτων
14. Τεχνικός Η/Υ επικοινωνίας και δικτύων

Β' ΔΗΜΟΣΙΟ ΙΕΚ

1. Κινησιοθεραπείας
2. Ειδικός Φοροτεχνικού Γραφείου
3. Τεχνικός Εφαρμογών Πληροφορικής
4. Τεχνικός Συντήρησης Έργων Τέχνης
5. Τεχνικός Διακόσμησης
6. Ειδικός Εφαρμογών Αισθητικής
7. Ειδικός Εμπορίας Διαφήμισης και προώθησης προϊόντων (μάρκετινγκ)
8. Τεχνικός Δικτύων Υπολογιστών
9. Τεχνικός Δομικών Έργων
10. Γραμματείας Νομικών Επαγγελματιών

Το **Κέντρο Δια Βίου Μάθησης (Κ.Δ.Β.Μ.)** είναι η βασική δομή εκπαίδευσης ενηλίκων, που από το 2013 λειτουργεί σε τοπικό επίπεδο και στο Δήμο Ηρακλείου,



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

σε συνεργασία με το Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης, Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ. (Ν.Π.Ι.Δ., εποπτευόμενο από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων) και συγχρηματοδοτείται από το Ε.Κ.Τ. (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και το Ελληνικό Δημόσιο.

Η μάθηση που παρέχεται στο Κ.Δ.Β.Μ. είναι προσαρμοσμένη στις ανάγκες της εκπαίδευσης ενηλίκων, δίνοντας προτεραιότητα στις ανάγκες του εκπαιδευόμενου. Τα προγράμματα που παρέχονται στο Κ.Δ.Β.Μ. έχουν αναπτυχθεί για να εξυπηρετήσουν τον παραπάνω σκοπό και είναι αποτέλεσμα συνεργασίας πολλών και εξειδικευμένων επιστημόνων και φορέων με μεγάλη εμπειρία στην εκπαίδευση ενηλίκων.

Η υποστήριξη και προώθηση του εκπαιδευτικού έργου ενεργοποιείται με:

(α) εκπαιδευτικές δράσεις εθνικής εμβέλειας (Θεματικές Ενότητες),

(β) εκπαιδευτικές δράσεις τοπικής εμβέλειας, οι οποίες μετά από πρόταση των αιτούντων Δήμων και έγκριση του Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ. θα υλοποιούνται.

Στο πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται συνοπτικά το πλήθος των εκπαιδευτικών δομών και υποδομών στο Δήμο Ηρακλείου και πως αυτές χωροθετούνται στις Δημοτικές Ενότητες.

| ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ | | | | | | |
|---|--------------|--------------------|-------------------|----------|----------|------------|
| ΔΟΜΕΣ-ΥΠΟΔΟΜΕΣ | ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ | Δημοτικές Ενότητες | | | | |
| | | ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ | ΝΕΑΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ | ΤΕΜΕΝΟΥΣ | ΠΑΛΙΑΝΗΣ | ΓΟΡΓΟΛΑΪΝΗ |
| Νηπιαγωγεία | 101 | 84 | 10 | 3 | 1 | 3 |
| Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση | 73 | 61 | 5 | 3 | 1 | 3 |
| Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση | 44 | 38 | 2 | 1 | 1 | 2 |
| Μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση | 2 | 2 | | | | |
| Τριτοβάθμια Εκπαίδευση | 2 | 2 | | | | |
| Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Κ.Δ.Β.Μ.) | 1 | 1 | | | | |
| Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας | 1 | 1 Τυλίσσου | | | | |

Πηγή: Τμήμα Παιδείας και δια βίου μάθησης (επεξεργασία στοιχείων)



1.5.2 Δομές και Υποδομές Υγείας, Κοινωνικής Πρόνοιας και Φροντίδας

Υποδομές Υγείας

Στα διοικητικά όρια του Δήμου Ηρακλείου λειτουργούν και εξυπηρετούν ιατρικά και νοσηλευτικά μεγάλο μέρος του νησιού, **το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ηρακλείου (ΠΑΓΝΗ) και το Βενιζέλειο Νοσοκομείο.**

Το **ΠΑΓΝΗ** με το πλήθος κλινικών και εργαστηρίων, καθώς και με το υψηλού επιπέδου ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό που διαθέτει, παρέχει πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας όχι μόνο σε κατοίκους του νομού Ηρακλείου, αλλά σε πολλές περιπτώσεις καλύπτει περιστατικά και από άλλες περιοχές του νησιού.

Ο γηπεδικός χώρος του Νοσοκομείου είναι περίπου 84.000 τ.μ. Η συνολική κάλυψη του Νοσοκομείου ανέρχεται σε 60.837 τ.μ. και η δυναμικότητα σε 672 κλίνες. Τα εγκαίνια έγιναν στις 21-5-89, ενώ η λειτουργία των πρώτων Εξωτερικών Ιατρείων είχε αρχίσει από 17-5-89. Ακολούθησαν τα εργαστηριακά τμήματα σταδιακά από 14-6-89 και τα νοσηλευτικά τμήματα από 21-10-89 με εξήντα (60) περίπου κρεβάτια. Από τότε μέχρι σήμερα το Νοσοκομείο βρίσκεται σε συνεχή ανοδική πορεία με την αύξηση των δραστηριοτήτων του σε όλα τα επίπεδα υγείας.

Το Γενικό Νοσοκομείο Ηρακλείου "**BENIZELIO - ΠΑΝΑΝΕΙΟ**", οφείλει το όνομά του στο μεγάλο Εθνάρχη Ελευθέριο Βενιζέλο. Δημιουργήθηκε το 1953 από δωρεά των Κρητών της Αμερικής και λειτούργησε αρχικά για Πνευμονολογικές Παθήσεις. Σήμερα λειτουργεί ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με 500 οργανικές κλίνες. Στόχος του νοσοκομείου είναι η παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών υγείας στους πολίτες μέσα σε ένα φιλικό και ανθρώπινο περιβάλλον.

Σημαντικός αριθμός ιδιωτικών θεραπευτικών και διαγνωστικών κέντρων λειτουργούν στη πόλη του Ηρακλείου, συντελώντας στη μέγιστη και ποιοτικότερη κάλυψη της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας της ευρύτερης περιοχής.

Επιπρόσθετα, στη **ΔΕ Παλιανής** έχει έδρα ένα Περιφερειακό Ιατρείο το οποίο λειτουργεί καθημερινά εκτός Σαββατοκύριακο με δύο μόνιμους Ιατρούς γενικής Ιατρικής και μία νοσοκόμα. Το Ιατρείο στεγάζεται σε Δημοτικό χώρο, στο Βενεράτο, χωρίς να διαθέτει τον απαραίτητο εξοπλισμό και έτσι η ιατρική περίθαλψη που παρέχεται στους κατοίκους του Δήμου, περιορίζεται σε εξετάσεις ρουτίνας και στη χορήγηση φαρμάκων. Τα σοβαρότερα περιστατικά καλύπτονται από το Κέντρο Υγείας Αγίας Βαρβάρας και από το Περιφερειακό Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ηρακλείου που λειτουργούν σε μικρή απόσταση από το πρώην Δήμο Παλιανής. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην περιοχή του Δήμου δεν υπάρχουν Ιατρεία ιδιωτών – ελεύθερων επαγγελματιών ιατρών. Όμως λόγω της κοντινής απόστασης με το Κέντρο Υγείας Αγίας Βαρβάρας, το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ηρακλείου, τα υπόλοιπα Νοσοκομεία και ιδιωτικά ιατρεία της πόλης του Ηρακλείου τα προβλήματα υγείας των κατοίκων αντιμετωπίζονται έγκαιρα και αποτελεσματικά.

Οι κάτοικοι της ευρύτερης περιοχής της **ΔΕ Τεμένους** εξυπηρετούνται τα Αγροτικά ιατρεία που λειτουργούν στον Προφήτη Ηλία, στο Κυπαρίσσι και τον Άγιο Σύλλα, ενώ στη **ΔΕ Γοργολαΐνη** εντάσσονται δύο Αγροτικά ιατρεία στον Άγιο Μύρωνα και στις Κάτω Ασίτες.

Από το 2009 έχει υπογραφεί **Πρωτόκολλο Συνεργασίας μεταξύ Δήμου Ηρακλείου, της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Ηρακλείου,** που αφορά στην **οργάνωση και λειτουργία των Δημοτικών Ιατρείων** που λειτουργούν με στόχο την αναβάθμιση της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας καθώς και την υποστήριξη της έρευνας στον τομέα αυτό. Επίσης



σε συνεργασία με τον τομέα Κοινωνικής Ιατρικής και αξιοποιώντας αντίστοιχα Ευρωπαϊκά Προγράμματα θα γίνεται εκτίμηση των αναγκών υγείας των κατοίκων.

Το **Δημοτικό Ιατρείο** παρέχει υπηρεσίες κυρίως σε άτομα χωρίς ιατροφαρμακευτική κάλυψη, με χαμηλό εισόδημα και ανασφάλιστους. Το **Δημοτικό Ιατρείο** του Ηρακλείου, λειτουργεί στα **Δυτικά Προάστια** σε χώρο όμορο του 3^{ης} Δημοτικής Κοινότητας. Ο Δήμος με τις υπηρεσίες του έχει διαμορφώσει τους απαραίτητους χώρους που ξεπερνούν τα 100 τ.μ. Βούληση της **Δημοτικής Αρχής** είναι να παρέχονται υπηρεσίες ποιότητας σε χώρους που θα είναι άνετοι και πλήρως εξοπλισμένοι. Με την πρωτοβουλία του αυτή ο Δήμος αναπτύσσει μια σημαντική και πρωτοπόρα συνεργασία με το Πανεπιστήμιο και το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο, με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των Πολιτών και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής.

Η Κοινωνική Πολιτική του Δήμου ασκείται με δομές και δράσεις όπως:

- ✚ Λειτουργία ενός ΚΕΚΟΙΦ-ΑΠΗ σε 1η, 2η, 3η και 4η Δημοτική Κοινότητα & Δημοτική Ενότητα Ν. Αλικαρνασσού, ως πολυδύναμα συνοικιακά κέντρα συμβουλευτικής - ψυχοκοινωνικής - ψυχολογικής στήριξης, ενημέρωσης και πληροφόρησης πολιτών
- ✚ Εφαρμογή επιδοματικής πολιτικής μέσω του Τμήματος Επιδοματικής Πολιτικής & Ελέγχου (προνοιακά επιδόματα, βιβλιάρια ανασφαλίστων)
- ✚ Σχεδιασμός, υλοποίηση και αξιολόγηση δράσεων κοινωνικής - κοινοτικής παρέμβασης στο Δήμο Ηρακλείου από το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής Καινοτόμων Δράσεων και Ισότητας των Φύλων
- ✚ Συμμετοχή στην υλοποίηση προγραμμάτων ενίσχυσης της απασχόλησης μέσω της συμμετοχής του Δήμου σε εταιρικά σχήματα
- ✚ Καθοδήγηση ωφελουμένων και στήριξη για τη σύσταση και λειτουργία κοινωνικών επιχειρήσεων

Επίσης δομές και δράσεις προσχολικής αγωγής (Κέντρα προσχολικής αγωγής) λειτουργούν και εποπτεύονται από το ΝΠΔΔ του Δήμου με την επωνυμία **ΔΟΠΑΦΜΗ**, καθώς επίσης διεξάγονται εκδηλώσεις που υπάγονται στο Αθλητικό Καλεντάρι, μαζικού αθλητισμού κ.α.

Μέσα από τα προγράμματα των κοινωνικών δομών που υλοποιεί η Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση (**ΔΗΚΕΗ**), ωφελούμενοι από τις υπηρεσίες είναι:

1) Για το βοήθεια στο Σπίτι άτομα μη αυτοεξυπηρετούμενα, ηλικιωμένα και άτομα με αναπηρίες δίνοντας προτεραιότητα σε άτομα μοναχικά, με χαμηλό εισόδημα, ελλιπές υποστηρικτικό περιβάλλον και απομακρυσμένα από υπηρεσίες. Πρόκειται για κινητή μονάδα που παρέχει κατ' οίκον υπηρεσίες οργανωμένης, συστηματικής και εξατομικευμένης φροντίδας και υποστήριξης σε κάθε εξυπηρετούμενο.

2) Για τα Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) ηλικιωμένοι που δεν μπορούν να αυτοεξυπηρετηθούν απόλυτα (κινητικές δυσκολίες- άνοια- τύφλωση κτλ) των οποίων το περιβάλλον που τα φροντίζει εργάζεται ή αντιμετωπίζει σοβαρά κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα ή προβλήματα υγείας και αδυνατεί να ανταποκριθεί στη φροντίδα που έχει αναλάβει.

3) Για το Ιατροκοινωνικό Κέντρο (ΙΑΚ) ωφελούμενοι είναι Έλληνες τσιγγάνοι που διαμένουν στο Δήμο Ηρακλείου. Είναι ένα κέντρο παροχής φροντίδας ιατρικής και κοινωνικής, που υλοποιείται με ευθύνη του Δήμου με τη συγχρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Τα οφέλη του ΙΑΚ είναι πάρα πολλά για τους εξυπηρετούμενους δημότες λόγω των ιατρικών και κοινωνικών παροχών του προς αυτούς. Επίσης το ιατρείο του ΙΑΚ λειτουργεί καθημερινά και ως Κοινωνικό Ιατρείο



προσφέροντας υπηρεσίες σε ευπαθείς ομάδες του Δήμου και κυρίως ανασφάλιστους.

4) Για τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) ωφελούμενοι είναι κυρίως παιδιά ηλικίας 6-12 ετών που διαμένουν στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου, για ορισμένο χρονικό διάστημα της ημέρας και εκτός σχολικού ωραρίου και η σωστή αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου με ατομική ή οργανωμένη δραστηριότητα ή μέσα από οργανωμένες ομάδες εργαστηρίων καθώς και η εξυπηρέτηση των γονέων. Όλες οι υπηρεσίες παρέχονται δωρεάν.

5) Δημοτικό Ωδείο Ηρακλείου

Ωφελούμενοι είναι κυρίως παιδιά όπου ενδιαφέρονται για τη μουσική τους εκπαίδευση. Το Ωδείο Δήμου Ηρακλείου προσφέρει μουσική εκπαίδευση με υψηλά ποιοτικά κριτήρια και κατοχυρώνει με τίτλους σπουδών τους μαθητές του. Το ωδείο Δήμου Ηρακλείου δημιούργησε δύο παραρτήματα προσφέροντας μουσική εκπαίδευση και στην περιφέρεια. Το ένα είναι στη Δημοτική Ενότητα Παλιανής και το άλλο στη Δημοτική Ενότητα Αλικαρνασσού.

Ειδικές πληθυσμιακές ομάδες

ROMA

Στην Π.Ε. 39 Δύο Αοράκια, νότια της νέας εθνικής οδού (Β.Ο.Α.Κ.), επί της Ε.Ο. Ηρακλείου – Αγ. Νικολάου, σε μια έκταση δημοτικής ιδιοκτησίας εμβαδού 30 στρ. περίπου, έχει δημιουργηθεί μια τσιγγάνικη γειτονιά τουλάχιστον πριν από 25 χρόνια, όπου συγκεντρωθεί 127 οικογένειες με συνολικό πληθυσμό 528 άτομα περίπου. Ζουν σε άθλιες συνθήκες, σε καλύβες κατασκευασμένες από πρόχειρα υλικά και χωρίς καμιά τεχνική υποδομή πλην μιας υδροδότησης η οποία είναι εξαιρετικά πλημμελής.

Οι οικογένειες αυτές στην συντριπτική τους πλειοψηφία έχουν απορροφηθεί από την τοπική οικονομία, απασχολούμενοι κυρίως ως πλανόδιοι έμποροι στους οικισμούς της ευρύτερης περιοχής Ηρακλείου, αλλά και στις Λαϊκές Αγορές του Ηρακλείου. Ταυτόχρονα όμως ζουν σε ένα καθεστώς κοινωνικού αποκλεισμού, απομακρυσμένοι από τον οικιστικό και κοινωνικό ιστό της πραγματικής πόλης της Αλικαρνασσού, και επομένως από τις υποδομές που παρέχονται στον οικισμό για τον υπόλοιπο πληθυσμό.

Το έτος 2003 είχε γίνει μια μεγάλη προσπάθεια κοινωνικής ένταξης των Ρομά μέσω του προγράμματος χρηματοδότησης για πρώτη κατοικία από το Υπουργείο Εσωτερικών με στόχο την ενσωμάτωσή τους στο κοινωνικό σύνολο. Είχαν εγκριθεί όλες οι αιτήσεις που κατατέθηκαν στο Υπουργείο Εσωτερικών, εκτός από περίπου 15 οικογένειες (σύμφωνα με στοιχεία των εκπροσώπων τους) που λόγω έλλειψης ταυτοτήτων απαγορεύθηκε η κατάθεση αιτήσεων, αλλά το μεγαλύτερο μέρος των δικαιούχων εξακολουθούν και στεγάζονται στους καταυλισμούς.

Ο Δήμος Ηρακλείου στο πλαίσιο της πολιτικής για την προαγωγή και την προάσπιση της δημόσιας υγείας υλοποιεί δράσεις που απευθύνονται σε ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, έχοντας ως μέλημα τη στήριξη του παιδιού και της οικογένειας και την κοινωνική συνοχή. Τα τελευταία χρόνια έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη λειτουργία του **Ιατροκοινωνικού Κέντρου**, που εποπτεύεται από την Κοινωφελή Επιχείρηση και απευθύνεται σε ROMA καθώς και σε άλλες ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, όπως για παράδειγμα τους μετανάστες. Γίνεται συστηματική προσπάθεια κυρίως σε θέματα υγείας, με εμβολιασμούς παιδιών, τεστ ΠΑΠ, προληπτικούς ελέγχους, ιατρικές παραπομπές και εξετάσεις, που στόχο έχουν αφενός την πρόληψη ή τη θεραπεία και αφετέρου τη βελτίωση της υγιεινής και τη θωράκιση της υγείας των ROMA.



Μετανάστες

Ένα σημαντικό βήμα για την εμπέδωση των δημοκρατικών θεσμών αλλά την προώθηση της κοινωνικής συνοχής και της ομαλής ένταξης των νομίμων μεταναστών, γίνεται μέσω της λειτουργίας του **Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών** που συστήθηκε το 2012, σύμφωνα και το άρθρο 78 του Ν. 3852/2010. Αντικείμενο του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών αποτελεί η καταγραφή και η διερεύνηση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες που κατοικούν μόνιμα στον Δήμο ως προς την ένταξή τους στην τοπική κοινωνία και την επαφή τους με δημόσιες υπηρεσίες ή τη δημοτική αρχή.

Ισότητα των φύλων

Ο Δήμος Ηρακλείου έχει αναλάβει την δέσμευση για την προώθηση της αρχής της Ισότητας των Φύλων, υπογράφοντας την **Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες**. Στο πλαίσιο αυτό σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Ισότητας του ΥΠ.ΕΣ., εκπονήθηκε και υλοποιείται το Σχέδιο Δράσης για την Ένταξη της Ισότητας των Φύλων. Το Σχέδιο Δράσης καθορίζει τις προτεραιότητες, τις ενέργειες και τα μέσα που αναλαμβάνει ο Δήμος Ηρακλείου για την περίοδο 2014-2016, προωθώντας την επίτευξη της πραγματικής ισότητας στην πράξη. Οι δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στην Ευρωπαϊκή Χάρτα και εξειδικεύονται στο Σχέδιο Δράσης, στοχεύουν στη βέλτιστη αξιοποίηση των δυνατοτήτων και των πόρων για την προώθηση της ισότητας των φύλων προς όφελος όλου του εύρους των ασκούμενων πολιτικών και των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Το όραμα του Δήμου Ηρακλείου σύμφωνα με το εν λόγω σχέδιο δράσης, αφορά σε μια κοινωνία με ισότιμα μέλη χωρίς αποκλεισμούς και διακρίσεις.

Οι δεσμεύσεις που απορρέουν για το Δήμο είναι οι εξής:

- Η ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας.
- Η συμμετοχή των γυναικών σε δραστηριότητες της υπαίθρου με στόχο την τοπική ανάπτυξη.
- Η πρόληψη και καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών.
- Η στήριξη της οικογένειας.
- Η ένταξη της διάστασης του φύλου σε ζητήματα κοινωνικής προστασίας και προστασίας της υγείας.
- Η προώθηση συμμετοχής των γυναικών στη δημόσια ζωή και αύξηση της συμμετοχής τους στα πολιτική, κοινωνικά και οικονομικά κέντρα λήψεως αποφάσεων.
- Η καταπολέμηση των έμφυλων στερεοτύπων.
- Η ένταξη της ισότητας των φύλων στις δημόσιες πολιτικές, παρακολούθηση και αξιολόγησή τους.

Εξαρτήσεις

Σημαντική συμβολή στην πρόληψη των εξαρτήσεων και την προαγωγή της ψυχοκοινωνικής υγείας στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου, έχει το **ΚΕΣΑΝ (Κέντρο Συμβουλευτικής Αγωγής Νέων)** με δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και ενεργοποίησης των νέων, των γονέων, των εκπαιδευτικών και των πολιτών γενικά για μία καλύτερη ποιότητα ζωής. Το ΚΕΣΑΝ το οποίο δημιουργήθηκε ως διοικητική δομή με απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου το 1989. Από το 1991 λειτουργεί ως τμήμα της Δ/σης Κοινωνικών - Πολιτιστικών



Λειτουργιών και από το 2011 μέχρι και σήμερα, ως τμήμα της Δ/νσης Πολιτισμού – Αθλητισμού. Το Νοέμβριο του 2005, ο Δήμος Ηρακλείου σε συνεργασία με τον Οργανισμό Κατά των Ναρκωτικών (ΟΚΑΝΑ) - Εθνικός Συντονιστικός Φορέας για τη χάραξη της εθνικής πολιτικής στο πρόβλημα των εξαρτήσεων - προχώρησε στην ίδρυση και της Αστικής μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας με εταίρους το Δήμο Ηρακλείου και άλλους εννέα φορείς για την ενίσχυση της χρηματοδότησής του.

1. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

Στόχος του Δήμου αποτελεί η ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου Δικτύου Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας στο Δημο Ηρακλείου, με την συνεργασία και συμμετοχή όλων των φορέων που σχετίζονται με την παροχή υπηρεσιών πρωτοβάθμιας υγείας της περιοχής αναφοράς και την βέλτιστη αξιοποίηση του εξειδικευμένου ανθρώπινου στελεχειακού δυναμικού των υφιστάμενων δημοτικών κοινωνικών δομών.

Η σύσταση και η λειτουργία του είναι δυνατόν να χρηματοδοτηθεί από το ΣΕΣ 2014 – 2020 αλλά και από Δημοτικούς ή/και από Ιδιωτικούς πόρους, από Δημοτικές και δημόσιες Υπηρεσίες υγείας & πρόνοιας καθώς και από μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

Το δίκτυο στην ολοκληρωμένη του μορφή θα αποτελείται από Δημοτικά Ιατρεία, ιατρεία του ΠΕΔΥ, Δημοτικά Κέντρα Πρόληψης, Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας (Βοήθεια στο Σπίτι, γηροκομεία, παιδικοί σταθμοί κ.λ.π.), Κέντρα Πρόληψης ΟΚΑΝΑ, Δομές ΚΕΘΕΑ, δομές Ψυχικής Υγείας, ΜΚΟ, εκκλησιαστικούς φορείς, Νοσοκομεία.

Προτείνεται η υπογραφή πρωτοκόλλου συνεργασίας μεταξύ Δήμου – Υπουργείου Υγείας – Πανεπιστημίου επί τη βάση των κάτωθι αξόνων:

• **Αγωγή-προαγωγή δημόσιας υγείας**

- ✚ Παρεμβάσεις στα σχολεία του Α/βάθμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης, με σκοπό τον έλεγχο των εμβολιασμών, αλλά και την πραγματοποίηση αυτών στα ανεμβολίαστα παιδιά,
- ✚ Κλινική εξέταση με σκοπό την πρωτογενή και δευτερογενή πρόληψη υγείας του παιδιού, καθώς και προγράμματα αγωγής υγείας (οδοντιατρική αγωγή, εξαρτησιογόνους ουσίες, όπως νικοτίνη, οινόπνευμα κλπ)

✚ Δημοτικά Ιατρεία

• **Κοινωνική Αλληλεγγύη**

- ✚ Δράσεις αγωγής και προαγωγής υγείας στους κατοίκους της περιοχής του Δήμου Ηρακλείου
- ✚ Δράσεις για τον προσυμπτωματικό έλεγχο των πολιτών του Δήμου για τα χρόνια και μεταδιδόμενα νοσήματα (κακοήθεια, υπέρταση, χολιστερινοπάθεια, διαβήτης και AIDS, ελονοσία, ηπατίτιδα β' κ.λ.π.)
- ✚ Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας – κατ' οίκον βοήθεια

• **Κέντρα Κοινωνικής Στήριξης**

- ✚ Καταφύγια Επείγουσας Προστατευμένης Φιλοξενίας
- ✚ Ξενώνες φιλοξενίας ανηλίκων
- ✚ Συνεργασίες μεταξύ των υπηρεσιών κοινωνικής αλληλεγγύης Υπουργείου και Δήμου και ειδικότερα, συνεργασία για την περίθαλψη αστέγων που η κατάσταση της υγείας δεν επιτρέπει την παραμονή τους στις δομές του Δήμου

• **Επικοινωνία-προβολή**



- ✚ Δράσεις επικοινωνίας για όλους τους τομείς δραστηριοτήτων
- ✚ Ειδικά επικοινωνιακά προγράμματα σε επιλεγμένο κοινό, με τη συνεργασία εξειδικευμένων επιστημόνων και φορέων
- ✚ Διοργάνωση ολοκληρωμένων δράσεων σε χώρους δημοτικής ευθύνης όπως σχολεία, ΚΕΚΟΙΦ-ΑΠΗ, γυμναστήρια κ.λ.π.

2. ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ ΤΩΝ ΕΥΠΑΘΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

• Μελέτες καταγραφής

Σκοπός είναι:

- ✚ ο συνεχής εντοπισμός των ευπαθών πληθυσμιακών ομάδων,
- ✚ η καταγραφή των χαρακτηριστικών τους,
- ✚ η αποτύπωση των απαιτούμενων αναγκών τους για κοινωνική και ιατροφαρμακευτική στήριξη,
- ✚ η διερεύνηση της δημιουργίας δικτύου υποστήριξης και
- ✚ ο σχεδιασμός στοχευμένων παρεμβάσεων για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και την κοινωνικο-οικονομική τους ένταξη.

• Δομές καταπολέμησης της φτώχειας

- ✚ Δημοτικό Κοινωνικό Παντοπωλείο με την ευγενική χορηγική υποστήριξη αρκετών επιχειρήσεων, συλλόγων, φορέων και απλών δημοτών της πόλης του Ηρακλείου.
- ✚ Δημοτικό Κοινωνικό Φαρμακείο
- ✚ Δημοτικό Κοινωνικό Φροντιστήριο
- ✚ Δημοτικό Κοινωνικό Συσσίτιο
- ✚ Χορήγηση πρωινού σε μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, που αποδεδειγμένα έχουν αδυναμία να το αγοράσουν λόγω της οικονομικής κρίσης

• Αντιμετώπιση του φαινομένου της έλλειψης στέγης

Συνεχής εντοπισμός και «χαρτογράφηση» των ομάδων παιδιών και των οικογενειών τους, που ζουν και επαιτούν / διαβιούν στην περιοχή του Δήμου Ηρακλείου κάτω από το όριο της φτώχειας, βάσει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών (profile, συνθήκες διαβίωσης, κοινωνικο-οικονομική κατάσταση, γεωγραφική διάσταση, προέλευση). Προβλέπονται τα εξής:

✚ Λειτουργία Ξενώνα Φιλοξενίας Αστεγών

Πρόκειται για ξενώνα υποστηριζόμενης διαμονής έως και 30 ατόμων και μη δυνάμενων να επανενταχθούν αστέγων (π.χ χωρίς σοβαρά προβλήματα υγείας, ανυπαρξία οικογένειας, ένδεια, απορία). Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να είναι αυτοεξυπηρετούμενοι. Προβλέπεται δικτύωση και συνεργασία με ιατρούς των δημοτικών πολύ-ιατρείων, νοσηλευτές και Κοινωνικούς Λειτουργούς. Προσφέρει στους άστεγους τη δυνατότητα να καλύψουν τις άμεσες βιοτικές τους ανάγκες καθώς και υπηρεσίες υποστήριξης. Πιλοτικά θα μπορούσε ο Δήμος να ξεκινήσει μια προσπάθεια δημιουργία ενός ξενώνα φιλοξενίας αστέγων μαζί με άλλους τοπικούς φορείς, (π.χ. την Περιφέρεια, την εκκλησία, τη ΔΥΠΕ κτλ) και μέσα από μια προγραμματική σύμβαση να συμβάλλει ο καθένας ανάλογα (προσωπικό, κτίριο, αναλώσιμα, συντήρηση κ.α.). Παράλληλα, δύναται να διερευνηθεί και η δυνατότητα να αξιοποιηθεί σε επόμενη φάση και η δυνατότητα χρηματοδότησης της Δομής αυτής από το ΣΕΣ.



✚ Αξιοποίηση παλιών εγκαταλελειμμένων κτιρίων

Η δράση αυτή αφορά σε πρωτοβουλία αξιοποίησης παλιών εγκαταλελειμμένων κτιρίων που ανήκουν σε ιδιώτες, οι οποίοι δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να τα συντηρήσουν αποτελώντας εστίες μόλυνσης σε πολλές περιπτώσεις και επιπλέον υποβαθμίζοντας και το περιβάλλοντα χώρο. Μέσα από αυτή τη δράση, είναι δυνατή η αξιοποίησή τους από το Δήμο, με τη σύμφωνη έγγραφη γνώμη των ιδιοκτητών (παραχώρηση ή ενοικίαση ή ακόμη κι αγορά), προκειμένου να δοθούν με μικρό αντίτιμο και με την υποχρέωση συντήρησής τους, σε οικογένειες ή άτομα που βρίσκονται σε κατάσταση ένδειας και οι συνθήκες στέγασής τους βρίσκεται σε απόλυτη επισφάλεια. Έτσι θα ξαναζωντανέψουν οι γειτονιές, θα κατοικηθούν ξανά περιοχές υποβαθμισμένες και θα βοηθήσει στην τοπική ανάπτυξη, ενώ παράλληλα σε πολλές οικογένειες θα έχει δοθεί μια σημαντική διέξοδος στην στέγασή τους.

✚ Αποκατάσταση – ενεργοποίηση αστέγων

Πρόκειται για πλέγμα δράσεων που στοχεύουν στην ανάπτυξη πρωτοβουλιών συντονισμένης στήριξης κι ενεργοποίησης των αστέγων ή των δημοτών των οποίων η κατάσταση στέγασής τους βρίσκεται σε απόλυτη επισφάλεια, προκειμένου να επανενταχθούν στον κοινωνικό ιστό και να ενεργοποιηθούν, αναλαμβάνοντας πλήρως την διαχείριση της καθημερινότητάς τους, διεκδικώντας ένα καλύτερο επίπεδο διαβίωσης.

Δράσεις προς ευπαθείς ομάδες πληθυσμού

✚ Δομές Ρομά

Στόχος οι Έλληνες Ρομά που διαβιούν στα όρια του Δήμου να ενσωματωθούν ομαλά στον κοινωνικό ιστό, να προωθηθούν στην νόμιμη εργασία, να προστατεύεται η υγεία τους και τα παιδιά τους να συμμετέχουν στην υποχρεωτική εκπαίδευση

✚ Μετανάστες

Στόχος του, η ομαλή συνύπαρξη των νομίμων μεταναστών με τους Δημότες του Ηρακλείου, ο ασφαλής επαναπατρισμός όσων επιθυμούν να επιστρέψουν, η μείωση φαινομένων ξеноφοβίας και ρατσισμού, αλλά και η προστασία της δημόσιας υγείας.

✚ Γυναίκες

Συνέχεια λειτουργίας του ξενώνα γυναικών θύματα βίας και ανάπτυξη δράσεων για αναβάθμιση επαγγελματικών προσόντων για την αύξηση των δυνατοτήτων τους για εργασιακή επανένταξη, ενώ παράλληλα θα συσταθεί κέντρο οικογενειακής στήριξης και συμβουλευτικής, με την αξιοποίηση εθελοντών.

✚ Παιδιά

Κυρίαρχο θέμα εστίασης αποτελεί και η δημιουργία Δομής Φιλοξενίας παιδιών που αποδεδειγμένα βρίσκονται σε κίνδυνο και με έμφαση στα παιδιά που κυκλοφορούν στους δρόμους για επαιτεία και πολλές φορές χωρίς επίβλεψη. Η δράση αυτή κρίνεται απαραίτητη, καθώς στον Δήμο μας εντοπίζεται σημαντική έλλειψη κενών θέσεων στις υπάρχουσες δομές και εντοπίζονται σημαντικά προβλήματα όταν τίθεται αναγκαία η ΑΜΕΣΗ απομάκρυνσή τους από το οικογενειακό περιβάλλον.

Επιπλέον, σε ότι αφορά στη φύλαξη παιδιών, στην παρούσα χρονική περίοδο εφαρμόζεται από Νομικό Πρόσωπο του Δήμου ΔΟΠΑΦΜΑΗ μέσα από την αξιοποίηση προγραμμάτων, ενώ θα διερευνηθεί και η δυνατότητα υλοποίησης των δράσεων αυτών, στο μέλλον, από το Δήμο Ηρακλείου.

✚ ΑμεΑ

Απαραίτητη σε αυτή την περίπτωση είναι η σύσταση ενός ΚΔΑΠμεΑ, δεδομένης της έλλειψης της Δομής αυτής στο Δήμο.



Σύμφωνα με το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα** που συντάχθηκε **για την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής του Δήμου Ηρακλείου**, προτάσσεται η παρακάτω ιεράρχηση τεσσάρων (4) βασικών ομάδων δράσεων, που εν δυνάμει μπορούν να χρηματοδοτηθούν από Ευρωπαϊκούς Κοινωνικούς πόρους και να υποστηριχθούν από το Δήμο.

Ο πρώτος Άξονας «Καταπολέμηση της Φτώχειας», αφορά στην λήψη πολιτικών για την δημιουργία και αναδιαμόρφωση των υφιστάμενων κοινωνικών υποδομών και την ανάπτυξη πρωτοβουλιών για την υλοποίηση δράσεων ανάπτυξης κοινωνικής πολιτικής. Σκοπός είναι η εξάλειψη των ανισοτήτων, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού καθώς και η ανάπτυξη της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας, με την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και την παροχή υποστηρικτικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών για την ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση της ανεργίας και την στήριξη της τοπικής οικονομίας.

Ο δεύτερος Άξονας «Στήριξη Ευπαθών Ομάδων» αφορά σε πλέγμα δράσεων, παρεμβάσεων και σύσταση δομών που σε συνεργασία με τους άμεσα ή έμμεσα εμπλεκόμενους φορείς, ο Δήμος θα μπορεί να απαντά στις ειδικές ανάγκες τους αλλά και να συμβάλει στην πρόληψη φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού.

Ο τρίτος Άξονας «Βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας», αφορά κυρίως στην σύσταση Δομής που θα αποτελέσει το κύριο μέσο άμεσης ανακούφισης των Δημοτών που αντιμετωπίζουν ζητήματα μειωμένης πρόσβασης σε υφιστάμενους φορείς υγείας και παράλληλα αφορά σε συνέχεια δράσεων προληπτικής ιατρικής και προστασίας της υγείας του πληθυσμού.

Ο τέταρτος Άξονας «Πιλοτική ολοκληρωμένη παρέμβαση σε αστική περιοχή του Δήμου», αφορά στην υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος συνολικής και πολυεπίπεδης παρέμβασης σε αστική περιοχή του Δήμου, η οποία μπορεί να εστιάζει είτε σε μια περιοχή, είτε σε διάσπαρτες συνοικίες του αστικού Δήμου, στις οποίες εντοπίζονται σημαντικά κοινωνικοοικονομικά ζητήματα, τα οποία υποβαθμίζουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων.

Στο πλαίσιο των προαναφερομένων τεσσάρων Αξόνων προσδιορίζονται 3 βασικές δράσεις άμεσης προτεραιότητας που αφορούν:

- Στη δημιουργία ολοκληρωμένου Δικτύου Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, με παρεμβάσεις για :
 - ✓ Αγωγή-προαγωγή δημόσιας υγείας
 - ✓ Κοινωνική Αλληλεγγύη
 - ✓ Κέντρα Κοινωνικής Στήριξης
 - ✓ Επικοινωνία-προβολή
- Στην ενσωμάτωση των ευπαθών κοινωνικών ομάδων, με παρεμβάσεις για :
 - ✓ Μελέτες καταγραφής
 - ✓ Δομές καταπολέμησης της φτώχειας



- ✓ Αντιμετώπιση του φαινομένου της έλλειψης στέγης, με λειτουργία Ξενώνα
- ✓ Φιλοξενίας Αστέγων, αξιοποίηση παλιών εγκαταλελειμμένων κτιρίων ο Αποκατάσταση – ενεργοποίηση αστέγων
- ✓ Υπηρεσίες προς ευπαθείς ομάδες πληθυσμού, Ρομά, Μετανάστες, Γυναίκες, Παιδιά, ΑμεΑ
- Στην κοινωνική οικονομία, με παρεμβάσεις για:
 - ✓ Εντοπισμό των ενδιαφερομένων ανέργων – ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού
 - ✓ Διερεύνηση των επαγγελματικών και κοινωνικών τους δεξιοτήτων
 - ✓ Μεταφορά καλών πρακτικών από άλλες κοινωνικές επιχειρηματικές δραστηριότητες
 - ✓ Εμπύχωση και ενημέρωση και διασύνδεση των ανέργων με φορείς και προγράμματα καθοδήγησης, συμβουλευτικής ή χρηματοδότησης που θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν
 - ✓ Διάθεση μέρους της περιουσίας του Δήμου (π.χ. διάθεση ελαιοδέντρων του δήμου για την καλλιέργεια, επίβλεψη και συγκομιδή και διάθεση μέρους του ελαιολάδου για την κάλυψη των αναγκών των παιδικών – βρεφονηπιακών σταθμών που λειτουργούν στο Δήμο)

Είναι σημαντικό στο σημείο αυτό να επισημανθεί ότι με βάση πρωτοβουλίες και αποφάσεις αρμόδιων υπουργείων (μεταγενέστερες του χρόνου σύνταξης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Κοινωνικής Πολιτικής του Δήμου), πρέπει να συμπεριληφθούν προγράμματα και δράσεις που πρόσφατα ανακοινώθηκαν, αλλά έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον Δήμο Ηρακλείου και είναι:

(α) Σύσταση και λειτουργία των Κέντρων Κοινότητας

(β) Λειτουργία των Δομών Αντιμετώπισης της Φτώχειας (Κοινωνικό Παντοπωλείο, Κοινωνικό Συσσίτιο και Κοινωνικό Φαρμακείο) και

(γ) Συνέχεια λειτουργίας του ΚΗΦΗ, το οποίο μέχρι σήμερα ως πρόγραμμα υλοποιείται από τη ΔΗΚΕΗ

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Κοινωνικής Πολιτικής του Δήμου θα πρέπει να διασφαλιστεί η λειτουργία για:

- τα 12 προγράμματα Βοήθεια στο Σπίτι (2.4 στήριξη ηλικιωμένων) και
- το Κέντρο Στήριξης Ρομά κι Ευπαθών Ομάδων (2.2 Στήριξη Ρομά),

τα οποία είναι χρηματοδοτούμενες δομές από Εθνικούς Πόρους, σε εθνικό επίπεδο και υλοποιούνται, επίσης, από τη ΔΗΚΕΗ.



Ενδεικτικοί Άξονες και Μέτρα και κατηγορίες δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος Κοινωνικής Πολιτικής του Δήμου Ηρακλείου, παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

| ΜΕΤΡΑ | ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ |
|---|---|
| ΑΞΟΝΑΣ 1. ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ | |
| 1.1. Αναδιοργάνωση υφιστάμενων κοινωνικών δομών - υπηρεσιών του Δήμου | 1.1.1. Λειτουργία ενός ΚΕΚΟΙΦ-ΑΠΗ σε 1 ^η , 2 ^η , 3 ^η και 4 ^η Δημοτική Κοινότητα & Δημοτική Ενότητα Ν. Αλικαρνασσού, ως πολυδύναμα συνοικιακά κέντρα συμβουλευτικής - ψυχοκοινωνικής - ψυχολογικής στήριξης, ενημέρωσης και πληροφόρησης πολιτών |
| | 1.1.2. Εφαρμογή επιδοματικής πολιτικής μέσω του Τμήματος Επιδοματικής Πολιτικής & Ελέγχου (προνοιακά επιδόματα, βιβλιάρια ανασφάλιστων) |
| | 1.1.3. Σχεδιασμός, υλοποίηση και αξιολόγηση δράσεων κοινωνικής - κοινοτικής παρέμβασης στο Δήμο Ηρακλείου από το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής Καινοτόμων Δράσεων και Ισότητας των Φύλων |
| | 1.1.4. Συμμετοχή στην υλοποίηση προγραμμάτων ενίσχυσης της απασχόλησης μέσω της συμμετοχής του Δήμου σε εταιρικά σχήματα |
| | 1.1.5. Καθοδήγηση ωφελουμένων και στήριξη για τη σύσταση και λειτουργία κοινωνικών επιχειρήσεων |
| 1.2. Λειτουργία νέων δομών κοινωνικής στήριξης και φροντίδας | 1.2.1. Λειτουργία Δημοτικού Κοινωνικού Παντοπωλείου |
| | 1.2.2. Λειτουργία Δημοτικού Κοινωνικού Φροντιστηρίου |
| | 1.2.3. Λειτουργία Δημοτικού Κοινωνικού Συσιτίου |
| | 1.2.4. Παροχή πρωινού γεύματος σε μαθητές σχολείων του Δήμου Ηρακλείου |
| | 1.2.5. Συνέχιση συνεργασίας με τις Δομές Αντιμετώπισης της Φτώχειας που λειτουργούν στο Δήμο Ηρακλείου |
| 1.3. Ανάπτυξη καινοτόμων πρωτοβουλιών κοινωνικής παρέμβασης για την αντιμετώπιση της φτώχειας | 1.3.1. Νομοθετική ρύθμιση για την εξόφληση οφειλών από δημότες στο Δήμο Ηρακλείου (π.χ. τράπεζα χρόνου) |
| | 1.3.2. Πρωτοβουλία έκδοσης κοινωνικού τιμολογίου χρέωσης δημοτικών τελών & ΔΕΥΑΗ για δημότες - κατοίκους που πιστοποιημένα είναι στο όριο της φτώχειας |
| | 1.3.3. Δημιουργία και λειτουργία ενιαίας Βάσης Δεδομένων για την καταγραφή των ωφελουμένων των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου |
| | 1.3.4. Ανάπτυξη του εθελοντισμού και της αλληλεγγύης, μέσα από δράσεις ευαισθητοποίησης και ενεργοποίησης των πολιτών |
| ΑΞΟΝΑΣ 2: ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΥΠΑΘΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ | |
| 2.1. Στήριξη Αστέγων | 2.1.1. Λειτουργία Ξενώνα Φιλοξενίας Αστέγων |
| | 2.1.2. Street work για τον εντοπισμό και ενεργοποίηση αστέγων, ιδιαίτερα σε περιόδους ακραίων καιρικών φαινομένων |
| | 2.1.3. Φιλοξενία απόρων μη αυτοεξυπηρετούμενων αστέγων ή & χωρίς υποστηρικτικό περιβάλλον σε χώρους προστατευμένης διαβίωσης με την οικονομική συνδρομή του Δήμου |
| | 2.1.4. Αξιοποίηση παλιών εγκαταλελειμμένων κτιρίων που ανήκουν σε ιδιώτες και διάθεση αυτών με συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις σε οικογένειες ή άτομα που διαβιούν στο όριο της φτώχειας σε μη ασφαλείς συνθήκες στέγασης |
| | 2.1.5. Στήριξη (συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη) αστέγων ή ατόμων σε επισφαλείς συνθήκες στέγασης |
| | 2.1.6. Υλοποίηση του εγκεκριμένου προγράμματος "ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ" |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | |
|--|---|
| 2.2. Στήριξη Ρομά | 2.2.1. Παρεμβάσεις για τη στήριξη Ρομά που διαμένουν στον καταυλισμό Ηρακλείου |
| | 2.2.2. Συμμετοχή του Δήμου στο Διαδημοτικό Δίκτυο ΡΟΜ |
| | 2.2.3. Συμμετοχή του Δήμου στην Ομάδα Συμβουλίου της Ευρώπης για θέματα Ρομά |
| 2.3. Στήριξη Μετανάστες | 2.3.1. Συνέχεια λειτουργίας του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών |
| | 2.3.2. Δράσεις ενημέρωσης, πληροφόρησης, καταγραφής και στήριξης μεταναστών |
| 2.4. Στήριξη Ηλικιωμένων | 2.4.1. Ενεργοποίηση και στήριξη των ηλικιωμένων, μέσα από τις παρεχόμενες υπηρεσίες των ΚΕΚΟΙΦ-ΑΠΗ |
| | 2.4.2. Ενίσχυση των υπηρεσιών ειδικής φροντίδας ηλικιωμένων και μοναχικών πολιτών μέσα από τη σύσταση και λειτουργία ΚΕΝΤΡΟΥ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ |
| 2.5. Στήριξη Γυναικών | 2.5.1. Συνέχεια λειτουργίας της Δομής Φιλοξενίας θυμάτων Οικογενειακής Βίας |
| | 2.5.2. Ανάπτυξη δράσεων ενημέρωσης και ενεργοποίησης γυναικών με χαμηλά προσόντα για την συμμετοχή τους σε προγράμματα εκπαίδευσης και ανάπτυξης νέων επαγγελματικών δεξιοτήτων |
| | 2.5.3. Σύσταση και λειτουργία Κέντρου Συμβουλευτικής και Στήριξης Οικογένειας (αξιοποίηση δωρεάς υπάρχουσας κτιριακής υποδομής) |
| 2.6. Στήριξη Παιδιών | 2.6.1. Ανάπτυξη συνεργασιών και υλοποίηση στοχευμένων παρεμβάσεων στα σχολεία του Δήμου |
| | 2.6.2. Καταγραφή των παιδιών που βρίσκονται στους δρόμους, με ελλιπή γονεϊκή επίβλεψη και ανάπτυξη συντονισμένης παρέμβασης αντιμετώπισης του φαινομένου, σε συνεργασία με τοπικούς αρμόδιους φορείς |
| | 2.6.3. Σύσταση και λειτουργία Δομής Προσωρινής Φιλοξενίας Παιδιών που βρίσκονται σε κίνδυνο |
| 2.7. Στήριξη ΑμεΑ | 2.7.1. Σύσταση και λειτουργία ΚΔΑΠμεΑ |
| 2.8. Πρόληψη χρήσης ουσιών | 2.8.1. Ανάπτυξη συντονισμένης συνεργασίας με το ΚΕΝΤΡΟ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΝΕΩΝ (ΚΕΣΑΝ) για την υλοποίηση δράσεων πρόληψης |
| 2.9 Δικτύωση | 2.9.1. Ανάπτυξη συνεργασιών με τα νομικά πρόσωπα του Δήμου και το σύνολο των τοπικών φορέων και υπηρεσιών για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των προβλημάτων που απασχολούν τις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού του Δήμου μας. |
| ΑΞΟΝΑΣ 3: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΥΓΕΙΑΣ | |
| 3.1. Οργάνωση και λειτουργία Μονάδας παροχής υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας | 3.1.1. Σύσταση και λειτουργία Δημοτικού Κοινωνικού Ιατρείου ως θεσμοθετημένη Μονάδα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας |
| | 3.1.2. Λειτουργία Δημοτικού Κοινωνικού Φαρμακείου |
| 3.2. Ανάπτυξη προγραμμάτων προστασίας της υγείας του πληθυσμού | 3.2.1. Ανάπτυξη και υλοποίηση δράσεων πρόληψης και προαγωγής υγείας, σε συνεργασία με φορείς και υπηρεσίες και φορείς |
| | 3.2.3. Καταγραφή και εμβολιασμός ανεμβολίαστων - ανασφάλιστων παιδιών |
| ΑΞΟΝΑΣ 4: ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΕ ΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ | |
| 4.1. Υλοποίηση Ολοκληρωμένου Σχεδίου Τοπικής Ανάπτυξης | 4.1.1. Σχεδιασμός και υλοποίηση ολοκληρωμένης παρέμβασης σε περιοχή του αστικού κέντρου του Ηρακλείου, η οποία μπορεί να εστιάζει είτε σε μια περιοχή, είτε σε διάσπαρτες συνοικίες του αστικού Δήμου, με πολλά κοινωνικοοικονομικά ζητήματα, όπου επιπλέον πιθανά να χωροθετούνται και σημαντικοί πόλοι έλξης επισκεπτών με ιδιαίτερη πολιτιστική ταυτότητα διαχρονικής αξίας (μνημεία, παραδοσιακά κτίρια) |



Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται συνοπτικά το πλήθος των κοινωνικών δομών και ενδεικτικών δράσεων στο Δήμο Ηρακλείου και πως αυτές χωροθετούνται στις Δημοτικές Ενότητες.



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| ΔΟΜΕΣ ΥΓΕΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ & ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ | | | | | | |
|--|--|---------------------------|--------------------------|-----------------|-----------------|--|
| | ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ | Δημοτικές Ενότητες | | | | |
| | | ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ | ΝΕΑΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ | ΤΕΜΕΝΟΥΣ | ΠΑΛΙΑΝΗΣ | ΓΟΡΓΟΛΑΪΝΗ |
| Υπηρεσίες Υγείας | | | | | | |
| Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας | ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ | | | | | |
| <i>Αριθμός ατόμων που έκαναν χρήση των υπηρεσιών (απολογιστικά στοιχεία)</i> | Ιατρείο Γενικής Ιατρικής 310 άτομα (1-2 επισκέψεις το μήνα) | | | | | |
| | Παιδιατρικό 82 παιδιά (εξέταση, εμβολιασμός, επαναλαμβανόμενες επισκέψεις) | | | | | Ψυχολόγος 64 άτομα(8-10 συνεδρίες ανά άτομο) |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| Υπηρεσίες Πρόνοιας - Τμήμα εφαρμογής επιδοματικής πολιτικής & ελέγχου | | | | | | |
|--|---|--|-------|--|--|--|
| <i>Αριθμος ατόμων που έκαναν χρήση των υπηρεσιών (απολογιστικά στοιχεία)</i> | Από 1.1.2014 μέχρι 31.10.2014 - 18.320 προνοιακά επιδόματα σε επίπεδο Νομού Ηρακλείου + 80 επιδόματα Α' Κοινωνικών Βοηθειών σε επίπεδο Δήμου Ηρακλείου + 489 νέα βιβλιάρια ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης ανασφάλιστων + 853 ανανεώσεις βιβλιαρίων σε επίπεδο Δήμου Ηρακλείου Γενικό σύνολο 19.722 | Στα προνοιακά επιδόματα ο αριθμός αφορά 5 δίμηνα | | | | |
| ΚΕΚΟΙΦ (πλήθος δομών) | 10 | | 1 | | | |
| Αιτήσεις (απολογιστικά στοιχεία) | 6.066 | | 1.200 | | | |
| Αριθμός αιτήσεων που ικανοποιήθηκαν (απολογιστικά στοιχεία) | ΟΛΕΣ | | ΟΛΕΣ | | | |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) | 8 ΚΔΑΠ | 3 (ΚΔΑΠ ΞΗΡΟΠΟΤΑΜΟΥ, ΚΕΝΤΡΟΥ, ΤΡΕΙΣ ΒΑΓΙΕΣ) | 1 (ΚΔΑΠ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ) | 1 (ΚΔΑΠ ΤΕΜΕΝΟΥΣ) | 1 (ΚΔΑΠ ΠΑΛΙΑΝΗΣ) | 1 (ΚΔΑΠ ΓΟΡΓΟΛΑΪΝΗ) |
|---|--------|---|-----------------------|-------------------|-------------------|---------------------|
| Αιτήσεις (απολογιστικά στοιχεία) | 848 | 564 | 156 | 36 | 36 | 56 |
| Αριθμός ατόμων που έκαναν χρήση των υπηρεσιών (απολογιστικά στοιχεία) | 708 | 467 | 135 | 35 | 26 | 45 |
| ΚΔΑΠ - ΑμΕΑ | | | | | | |
| Αιτήσεις (απολογιστικά στοιχεία) | | | | | | |
| Αριθμός ατόμων που έκαναν χρήση των υπηρεσιών (απολογιστικά στοιχεία) | | | | | | |
| Βρεφονηπιακοί - Παιδικοί Σταθμοί | 20 | 14 | 2 | 1 | 2 | 1 |
| Αιτήσεις (απολογιστικά στοιχεία) | 2.500 | | | | | |
| Αριθμός ατόμων που έκαναν χρήση των υπηρεσιών (απολογιστικά στοιχεία) | 1.774 | | | | | |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| ΚΗΦΗ | 3 ΚΗΦΗ | 1 (ΚΗΦΗ ΑΓ. ΤΡΙΑΔΑΣ) | 1 (ΚΗΦΗ Ν. ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ) | 1 (ΚΗΦΗ ΤΕΜΕΝΟΥΣ) | | |
|---|------------------------------------|---|--------------------------------|---|-------------------|---|
| Αιτήσεις (απολογιστικά στοιχεία) | 69 | 23 | 21 | 25 | 0 | 0 |
| Αριθμος ατόμων που έκαναν χρήση των υπηρεσιών (απολογιστικά στοιχεία) | 45 | 15 | 15 | 15 | 0 | 0 |
| "Βοήθεια στο Σπίτι" | 12 ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ | 6 (ΤΑΛΩΣ, ΠΟΡΟΣ, ΦΟΡΤΕΤΣΑ, ΑΓ.ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ΚΑΤΣΑΜΠΑ, ΑΓ. ΤΡΙΑΔΑ) | 1 ΒΣΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ | 2 ΒΣΣ (Αγ.Σύλλα & Προφήτη Ηλία) | 1 ΒΣΣ ΠΑΛΙΑΝΗΣ | 1 ΒΣΣ ΓΟΡΓΟΛΑΪΝΗ |
| Αιτήσεις | | | | | | |
| Αριθμος ατόμων που έκαναν χρήση των υπηρεσιών | 1.021 | 554 | 85 | 155 | 138 | 89 |
| Μονάδες Κοινωνικής Μέριμνας | 1 ΜΟΝΑΔΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ | | | | | 1 ΜΟΝΑΔΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΓΟΡΓΟΛΑΪΝΗ |
| Αιτήσεις (απολογιστικά στοιχεία) | | | | | | |
| Εντάξεις (απολογιστικά στοιχεία) | 82 | | | | | 82 |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | | | | |
|--|---|--|---|--|--|--|
| Κέντρο Στήριξης Ρομά & Ευπαθών Ομάδων Ν. Αλικαρνασσού | 1 ΚΕΝΤΡΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΡΟΜΑ & ΕΥΠΑΔΩΝ ΟΜΑΔΩΝ | | 1 ΚΕΝΤΡΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΡΟΜΑ & ΕΥΠΑΔΩΝ ΟΜΑΔΩΝ Ν. ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ | | | |
| Αριθμός ατόμων που έκαναν χρήση των υπηρεσιών | 553 | | 553 | | | |
| Εθελοντικός Τομέας (Προγράμματα/Δράσεις/Ενέργειες) | | | | | | |
| Λειτουργία Ομάδων αλληλοβοήθειας κυρίως από τους ηλικιωμένους ωφελούμενους των Κέντρων (στήριξη μοναχικών ατόμων, ενεργή συμμετοχή στις δράσεις αλληλεγγύης των ΚΕΚΟΙΦ | | | | | | |
| Προγράμματα/Δράσεις/Ενέργειες Πρόνοιας | | | | | | |
| Δράσεις διασύνδεσης με τις νεότερες γενιές, Βιωματικές Δράσεις σε Σχολεία, Δράσεις δημιουργικής Απασχόλησης και Ανάπτυξης Δεξιοτήτων, Επιμορφωτικά και Ψυχαγωγικά προγράμματα, Λειτουργία πιλοτικών προγραμμάτων όπως σχολή παπουδών και γιαγιάδων κλπ | | | | | | |
| Ειδικές πληθυσμιακές ομάδες | | | | | | |
| <i>Πληθυσμός</i> | | | | | | |
| ΑμεΑ | | | | | | |
| Άστεγοι | | | | | | |
| ΡΟΜΑ | | | | | | |
| Μετανάστες | | | | | | |
| | | | | | | |
| ΒΑΣΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ Ή ΦΟΡΕΙΣ | | | | | | |
| Σχολεία, παιδικό Σταθμοί, Νηπιαγωγεία, Γυμνάσια, Λύκεια, ΚΕΘΙ, Δημοτικό Ιατρείο, ΜΚΟ, Εθελοντικές Οργανώσεις, Ασφαλιστικά Ταμεία, Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής, Νοσοκομεία, Εισαγγελία Πρωτοδικών, Εκκλησία κ.α. | | | | | | |



Δημοτικό Ενδιαίτημα

Το **Δημοτικό Ενδιαίτημα (Κυνοκομείο)** του Δήμου Ηρακλείου λειτουργεί από το 2004 στην περιοχή Φοινικιά του Δήμου Ηρακλείου. Βάση του Ν.3170/2003 το προσωπικό του κυνοκομείου έχει το δικαίωμα περισυλλογής όλων των σκύλων που περιφέρονται μέσα στα διοικητικά όρια του Δήμου Ηρακλείου, έξω από το χώρο κατοικίας τους και μακριά από τον ιδιοκτήτη τους. Εάν διαπιστωθεί ότι ο σκύλος που περισυνελέγη φέρει ειδική σήμανση (μικροτσιπ) τότε επιστρέφεται στον ιδιοκτήτη του, διαφορετικά παραμένει στο χώρο του κυνοκομείου για να υποβληθεί στις απαραίτητες κτηνιατρικές εξετάσεις, σε στείρωση, αποπαρασίτωση και εμβολιασμό και δίνεται για υιοθεσία έπειτα από την συμπλήρωση σχετικής υπεύθυνης δήλωσης. Το κυνοκομείο του Δήμου Ηρακλείου λειτουργεί σήμερα με δυνατότητα φιλοξενίας 80 ζώων. Λόγω του περιορισμένου χώρου και του αυξημένου αριθμού σκύλων που περιμένουν να φιλοξενηθούν στο χώρο, το κυνοκομείο αδυνατεί να κρατήσει ζώα για μακρύ χρονικό διάστημα. Λειτουργεί επίσης και **Δημοτικό Κτηνιατρείο**, σε εφαρμογή του **Ν.4039/2012**, για τη στήριξη της περίθαλψης και τη γενικότερη υποστήριξη της φροντίδας των αδέσποτων ζώων συντροφιάς.

ΥΙΟΘΕΣΙΑ

Η υιοθεσία των σκύλων από το χώρο του ενδιαιτήματος επιτρέπεται σε όποιον το επιθυμεί (ακόμα και σε κάτοικους εκτός των διοικητικών ορίων του δήμου Ηράκλειου) και γίνεται με την υπογραφή σχετικής υπεύθυνης δήλωσης και με την υποχρέωση της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης του ζώου. Καθένας που το επιθυμεί μπορεί να επισκεφτεί το χώρο του ενδιαιτήματος και να γνωρίσει από κοντά όλα τα σκυλιά που φιλοξενούνται σε αυτό. Επίσης εύκολη είναι η πρόσβαση και στη σελίδα κοινωνικής δικτύωσης του Δήμου Ηρακλείου στην οποία προβάλλονται φωτογραφίες των σκύλων που φιλοξενούνται στο ενδιαίτημα.

ΠΕΡΙΣΥΛΛΟΓΗ

Οι κάτοικοι του δήμου Ηράκλειου μπορούν να απευθύνονται στο ενδιαίτημα για να δηλώσουν την ύπαρξη αδέσποτων ή τραυματισμένων σκυλιών στην περιοχή τους, οι οποίοι χρίζουν στείρωσης ή περίθαλψης. Το προσωπικό περισυλλογής μεριμνά για την περισυλλογή αυτών τηρώντας σειρά προτεραιότητας βάση της σοβαρότητας της κατάστασης και της αναγκαιότητας περισυλλογής.

Ο Δήμος Ηρακλείου στο πλαίσιο της επιδιωκόμενης ολοκληρωμένης παρέμβασης για τα αδέσποτα ζώα, έχει συστήσει **Πενταμελή Επιτροπή για το ενδιαίτημα ζώων συντροφιάς** & οι αποφάσεις της αναρτώνται σε διακριτή ενότητα της ιστοσελίδας του Δήμου, προκειμένου να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή δημοσιότητα.

1.5.3 Υποδομές και Δραστηριότητες για τον Πολιτισμό

Χώροι Αρχαιολογικού και Ιστορικού Ενδιαφέροντος

Η Κνωσός είναι ο σπουδαιότερος αρχαιολογικός χώρος της Κρήτης. Κατέχει την δεύτερη θέση, μετά την Ακρόπολη στην προσέλκυση επισκεπτών. Απέχει μόλις 5 χλμ. από την πόλη του Ηρακλείου. Η Κνωσός κατοικείται από την 7η χιλιετηρίδα π.Χ. Πρόκειται για τον αρχαιότερο πολιτισμό της Νεολιθικής περιόδου στη Κρήτη. Κατά την 3η χιλιετηρίδα π.Χ. μια προμινωική πόλη χτίστηκε πάνω από τον συνοικισμό της Νεολιθικής περιόδου. Το πρώτο ανάκτορο της Κνωσού κατασκευάστηκε γύρω στο 1950 π.Χ. αλλά καταστράφηκε από σεισμό περίπου το 1700 π.Χ. Ένα δεύτερο παλάτι, εντυπωσιακότερο και μεγαλοπρεπέστερο από το πρώτο αναγέρθηκε αμέσως μετά, όμως είχε και αυτό την ίδια τύχη με το προηγούμενο στην μεγάλη καταστροφή του 1400 π.Χ. Η Κνωσός συνέχισε να



κατοικείται μέχρι τα Ρωμαϊκά χρόνια. Οι κτιριακές εγκαταστάσεις με τις διάφορες αναστηλώσεις που βλέπει κανείς σήμερα ανήκουν στο δεύτερο ανάκτορο.

Το ανάκτορο της Κνωσού, σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε η ΕΛ.ΣΤΑΤ. για την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2014, δέχθηκε 587.485 τουρίστες ενώ το 9μηνο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου του 2013 οι τουρίστες που το επισκέφθηκαν ανήλθαν σε 602.949, παρουσιάστηκε δηλαδή πτώση κατά 2,6%.

Τα Ενετικά Τείχη είναι το μεγαλύτερο και σημαντικότερο οχυρωματικό μνημείο της Ανατολικής Μεσογείου. Ο οχυρωματικός περίβολος του βενετσιάνικου Χάνδακα του 15ου αιώνα, που σώζεται μέχρι τις μέρες μας, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα μνημεία του είδους του και λόγω της έκτασης και του βαθμού διατήρησής του, σε ολόκληρη τη μεσογειακή λεκάνη. Σήμερα τα τείχη οριοθετούν την παλιά πόλη του Ηρακλείου καταλήγοντας στα ανατολικά στο επιβλητικό θαλάσσιο φρούριο του Κούλε, ένα επίσης σημαντικό μνημείο της περιόδου της ενετοκρατίας. **Τα Ενετικά Τείχη έχουν προταθεί προς ένταξη στο καλεντάρι των Μνημείων Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO.**

Ο σχεδιασμός και η κατασκευή της νέας οχύρωσης του Χάνδακα έγινε σε διάφορες φάσεις και κράτησε σχεδόν δύο αιώνες ξεκινώντας από τα μέσα περίπου του 15ου αιώνα. Ο σχεδιασμός έγινε με βάση τις νέες αρχές της οχυρωματικής τέχνης με την καθιέρωση του προμαχωνικού συστήματος και τις ανάγκες που προέκυψαν από την εφεύρεση της πυρίτιδας. Ο νέος αμυντικός περίβολος, που έχει σχήμα τριγώνου με βάση στη θάλασσα, έχει περίμετρο περίπου 5 χιλιόμετρα. Την οχύρωση συμπλήρωνε, από την πλευρά του χερσαίου τμήματος, τάφος και άλλα εξωτερικά οχυρά. Χαρακτηριστικό στοιχείο του οχυρωματικού σχεδιασμού αποτελούσαν οι **προμαχώνες** (Fronte Bastionato) που ήταν συνολικά επτά από ανατολικά προς τα δυτικά: ο Προμαχώνας Σαμπιονάρα (της Άμμου, που ανακατασκευάστηκε από τους Τούρκους), ο Προμαχώνας Βιτούρι, ο Προμαχώνας Ιησού, ο Προμαχώνας Μαρτινέγκο, ο Προμαχώνας Βηθλεέμ, ο Προμαχώνας Παντοκράτορα και ο Προμαχώνας Αγ. Ανδρέα (επίσης ανακατασκευασμένος από τους Τούρκους). Οι Προμαχώνες ενώνονταν μεταξύ τους με ευθύγραμμα τμήματα (cortina) και στα σημεία ένωσης σχηματιζόνταν δύο **χαμηλές πλατείες**, χαμηλότερα από το επίπεδο του ίδιου του προμαχώνα και ψηλότερα από την τάφο. Στους **ανοικτούς αυτούς** χώρους υπήρχαν κτιστές κανονιοθυρίδες, όπου τοποθετούνταν κανόνια που προστάτευαν την τάφο και τον απέναντι προμαχώνα. Στις χαμηλές Πλατείες υπήρχαν δύο ανοίγματα με στοές, το ένα οδηγούσε στο εσωτερικό της πόλης και το άλλο στην τάφο. Ένα άλλο χαρακτηριστικό στοιχείο του οχυρωματικού περιβάλλοντος, που επιβλήθηκε, σε ορισμένες περιπτώσεις, για λόγους μεγαλύτερης ασφάλειας και προστασίας των αμυνομένων, εξαιτίας της ανομοιομορφίας του φυσικού εδάφους έξω από την τάφο, ήταν η κατασκευή επιπρομαχώνων (cavalieri). Κατασκευάστηκαν τρεις μεγάλοι επιπρομαχώνες: ο επιπρομαχώνας Βιπούρι, ο επιπρομαχώνας Μαρτινέγκο και ο επιπρομαχώνας Τζάνε απέναντι από τον προμαχώνα Σαμπιονάρα.

Οι Τούρκοι τέλος, όταν κατέλαβαν τον Χάνδακα και ανακατασκεύασαν τον προμαχώνα του Αγίου Ανδρέα, πρόσθεσαν έναν επιπρομαχώνα. Το παραθαλάσσιο τμήμα των τειχών κατασκευάστηκε και εδράστηκε πάνω στην υπάρχουσα βραχώδη ακτή. Προς την ανατολική πλευρά το τείχος κατέληγε στο μεγάλο φρούριο που προστάτευε το λιμάνι, το λεγόμενο Castello del Molo (Κούλε).

Οι Πύλες των Ενετικών Τειχών

Οι πύλες της ενετικής οχύρωσης που σώζονται μέχρι τις μέρες μας αποτελούν σημαντικά αρχιτεκτονικά μνημεία της περιόδου της ενετοκρατίας και εξυπηρετούσαν στη σύνδεση της πόλης με τα προάστια και την εξοχή. Ειδικότερα: Η **πύλη του Αγ. Γεωργίου** (επίσης γνωστή και ως πύλη του Μαρουλά ή του Λαζαρέτο) για την επικοινωνία με τις ανατολικές περιοχές, σήμερα σώζεται μόνο η έξοδος της στη λεωφόρο Ικάρου, ενώ η πρόσοψή της προς την πόλη υπήρξε



μνημειακή, κατεδαφίστηκε όμως το 1917. Έχει ολοκληρωθεί το έργο της σύνδεσης της με την πλατεία Ελευθερίας και χρησιμοποιείται ως εκθεσιακός χώρος αλλά και ως πέρασμα.

Η **πύλη Ιησού** που βρίσκεται στο νότιο τμήμα του περιβόλου (γνωστή σαν Καινούρια Πόρτα), για την επικοινωνία με τις νότιες περιοχές.(έχει ολοκληρωθεί η μελέτη αναστήλωσης καθώς και η Μουσειολογική μελέτη και θα φιλοξενηθεί η έκθεση για τη ζωή και το έργο του Ν. Καζαντζάκη)

Η **Πύλη του Παντοκράτορα**, γνωστή και ως Χανιώπορτα, ένωσε την Πόλη του Χάνδακα της εποχής της Ενετοκρατίας με τις δυτικές επαρχίες του νησιού και το αντίστροφο. Το όνομά της οφείλεται στη μικρή εκκλησία του Παντοκράτορα που βρισκόταν στο εσωτερικό της οχύρωσης και κοντά στην πύλη. Πάνω από την Πύλη υπάρχει ανάγλυφο με τη μορφή του Παντοκράτορα σε μετάλλιο και κάτω ανάγλυφος λέοντας, σύμβολο των ενετών. Ο Παντοκράτορας φέρει επιγραφή σε λατινικούς χαρακτήρες, ενώ στο αντίστοιχο ανάγλυφο πάνω από την έξοδο της Πύλης οι χαρακτήρες στο μετάλλιο είναι γραμμένοι στην ελληνική γραφή. Χρονολογία της κατασκευής της είναι το 1567. Η πρόσοψη της πύλης είναι μνημειακού χαρακτήρα και ο σχεδιασμός της οφείλεται στον ενετό αρχιτέκτονα Michele Sanmichele. Στον εικοστό αιώνα πλάι στην Πύλη κατεδαφίστηκε τμήμα του τείχους και δημιουργήθηκε πέρασμα για τα αυτοκίνητα και τους πεζούς. Η γεφύρωσή του έγινε το 1915 με ευρύ τοξωτό άνοιγμα κάτω από το οποίο διέρχεται ο οδικός άξονα της Πόλης. Το 2014 ολοκληρώθηκαν τα έργα αναστήλωσης και αναδείχθηκαν ιδιαίτεροι χώροι της Πύλης που μπορούν να φιλοξενήσουν πολιτιστικές εκδηλώσεις, μουσικές συναντήσεις αλλά και παραστάσεις έκφρασης θεατρικού περιεχομένου στις χαμηλές Πλατείες.

Εκτός αυτών υπήρχαν και δευτερεύουσες πύλες στρατιωτικού ή βοηθητικού χαρακτήρα όπως είναι η **βόρεια του Παντοκράτορα**, η **βόρεια Βηθλεέμ** στην οποία φιλοξενείται η έκθεση του GRECO Επιστροφή στην πατρίδα, η **νότια Βηθλεέμ** όπου λειτουργεί ως Δημοτικός θερινός κινηματογράφος, η **νοτιοανατολική Μαρτινέγκο** η οποία φιλοξενεί το Μουσείο Ιστορίας και Μνήμης, η **Βιττούρι** η οποία **χρησιμοποιείται ως εκθεσιακός χώρος αλλά και ως πέρασμα**. Όλες έχουν στερεωθεί αποκατασταθεί από τα συνεργεία του Τμήματος Ενετικών Τειχών. Η ανατολική Ιησού (κηποθέατρο Μ. Χατζηδάκη αναστηλώνεται), η βορειοδυτική Μαρτινέγκο (αναστηλώνεται). Υπήρχαν, τέλος, πύλες που συνδέανε την πόλη με το λιμάνι, τα νεώρια και τη θάλασσα. Απ' αυτές σήμερα σώζονται η Πύλη του Δερματά στο μέσον περίπου του θαλάσσιου τείχους, στον ομώνυμο κόλπο (διασώζεται η έξοδος της προς την πόλη και έχει αναστηλωθεί) που βοήθησε στην επικοινωνία με τη θάλασσα, και η πύλη της Σαμπιονάρα στον ομώνυμο προμαχώνα (η οποία μετά την κατεδάφιση των Κτισμάτων έγινε ανασκαφή και αποκαλύφθηκε έγινε μελέτη και αναμένεται έγκριση του ΚΑΣ προκειμένου να δημοπρατηθεί). Εκτός αυτών η Πύλη του Μόλου και η Πύλη των Νεωρίων που δεν σώζονται σήμερα, εξυπηρέτούσαν τη σύνδεση με το λιμάνι και τα νεώρια. Ο φρουριακός περίβολος του Χάνδακα αποτελεί έργο θαυμαστό όσον αφορά την έμπνευση και το σχεδιασμό του για ολόκληρη τη μεσογειακή λεκάνη. Άντεξε πάνω από 20 χρόνια την πολιορκία από τους Τούρκους και αποτελεί πλέον ένα σημαντικό ιστορικό μνημείο για την πόλη του Ηρακλείου. Για το σκοπό αυτό από το 1989 λειτουργεί στο Δήμο ειδικό Γραφείο με σκοπό την αναστύλωση και αποκατάσταση των Ενετικών Τειχών, μέσα από το θεσμικό πλαίσιο μιας Προγραμματικής Σύμβασης που έχει συναφθεί μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού, του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και του Δήμου Ηρακλείου. Με εργολαβίες, έργα αυτεπιστασίας και ειδικές μελέτες ο Δήμος προσπαθεί να αποκαταστήσει και να αναδείξει τον οχυρωματικό περίβολο και την τάφρο, να δημιουργήσει χώρους πρασίνου, παιδικής χαράς και αθλοπαιδιών, χώρους περιπάτου και αναψυχής, έτσι ώστε ο σημερινός περιπατητής και επισκέπτης να συνδεθεί με το ιστορικό παρελθόν της πόλης και τα μνημεία της.



Η στοά Μακάσι βρίσκεται κάτω από τον Προμαχώνα Μαρτινέγκο (Τάφος Καζαντζάκη) απέναντι από το Πολιτιστικό Συνεδριακό Κέντρο Ηρακλείου, είναι συνολικού μήκους 110μ. και ένωνε το εσωτερικό της πόλης με το χώρο της ανατολικής χαμηλής πλατείας του προμαχώνα Μαρτινέγκο. Είναι μία από τις πολλές στρατιωτικές στοές του ενετικού οχυρωματικού περιβόλου που εξυπηρετούσε αποκλειστικά στη διακίνηση των στρατιωτών. Από το εσωτερικό της πόλης προς τον ανοιχτό χώρο της χαμηλής πλατείας του αντίστοιχου προμαχώνα όπου τοποθετούνταν τα κανόνια που προστάτευαν τον απέναντι προμαχώνα και την αντίστοιχη τάφρο. Η συγκεκριμένη στοά χρησιμοποιήθηκε ως προσωρινός χώρος συγκέντρωσης αιχμαλώτων από τα ναζιστικά στρατεύματα, κατά την διάρκεια της γερμανικής κατοχής και στο Μεγάλο Μπλόκο του 1943. Ο Δήμος Ηρακλείου μετέτρεψε τη Στοά σε Χώρο Ιστορίας και Μνήμης, τιμώντας έτσι τους αιχμαλώτους αγωνιστές της αντίστασης. **Η αρχιτεκτονική μελέτη του έργου «Χώρος Ιστορίας και μνήμης της πόλης στην ανατολική στοά του προμαχώνα Μαρτινέγκο- στοά Μακάσι» τιμήθηκε με το βραβείο αρχιτεκτονικής 2010 στον τομέα «Εικαστική Παρέμβαση».**

Σύμφωνα με τη μελέτη προστασίας και ανάδειξης της παλιάς πόλης προτείνονται:

1. Η δημιουργία ιστορικού, αρχαιολογικού, περιηγητικού, φυσιολατρικού και αθλητικού περιπάτου στα τείχη και στους προμαχώνες.
2. Η ανάδειξη και λειτουργική αξιοποίηση των χαμηλών πλατειών και η σύνδεση μέσω αυτού του συστήματος, των τειχών και της τάφρου, με την εντός και εκτός των τειχών πόλη
3. Η αξιοποίηση της τάφρου με τη δημιουργία χώρων πρασίνου, πάρκων κ.α.
4. Η δημιουργία στον προμαχώνα του Αγ. Ανδρέα πάρκου για παιδιά, με θέμα τα οχυρωματικά έργα και την τέχνη της πολιορκίας.
5. Η ανάδειξη των εσωτερικών χώρων του τείχους και της δομής του στον προμαχώνα στην πύλη Παντοκράτορα
6. Η επανάχρηση των βιομηχανικών κτηρίων των αποθηκών στον προμαχώνα του Παντοκράτορα
7. Η διάνοιξη της Πύλης Sabionara¹⁷ και η απομάκρυνση κτισμάτων και σύνδεση του προμαχώνα με το Πάρκο Νεολαίας.
8. Η οργανική σύνδεση του Τείχους και του ιστού της παλιάς πόλης.

Το Κάστρο ή Κούλες είναι χτισμένο στην είσοδο του βενετσιάνικου λιμανιού με σκοπό να το προστατεύει από τις επιδρομές. Στις πλευρές του διατηρούνται τα εντοιχισμένα, ανάγλυφα λιοντάρια του Αγίου Μάρκου που το στόλιζαν. Είναι ανοιχτό για επισκέψεις από το κοινό και στο επάνω μέρος του έχει διαμορφωθεί υπαίθριο θέατρο. Το όνομα Κούλες είναι τούρκικο. Οι Βενετοί το ονόμαζαν Rocca al Mare.

Η ενετική Λότζια, ορθογώνιο, διώροφο κτίριο, το κομψότερο από τα βενετσιάνικα κτίσματα της πόλης. Σήμερα στεγάζει το Δημαρχείο. Χτίστηκε το 1626-1628 από το Γενικό Προβλεπτή Φραγκίσκο Μοροζίνη, που κατασκεύασε και την ομώνυμη κρήνη. Κατά την ενετοκρατία ήταν τόπος συγκέντρωσης και αναψυχής των ευγενών και από τους εξώστες της ο Δούκας προσφώνουσε το λαό ή παρακολουθούσε διάφορες τελετές. Το σημερινό κτίριο είναι αναστήλωση του κατεστραμμένου παλιού μεγάρου.

¹⁷ Η διάνοιξη και η απομάκρυνση έχουν πραγματοποιηθεί.



Κρήνη Μοροζίνη: Βρίσκεται στο κέντρο της πλατείας Βενιζέλου που ονομάζεται και πλατεία Λιονταριών. Η πλατεία αυτή ήταν μικρογραφία της πλατείας του Αγίου Μάρκου στη Βενετία και αποτελούσε το κέντρο της βενετσιάνικης Candia με εντυπωσιακά διοικητικά μέγαρα και το παλάτι του Δούκα (Palazzo Duxale). Ήταν επόμενο λοιπόν να έχει στολιστεί ανάλογα. Το νερό ερχόταν εδώ από το υδραγωγείο που είχε κατασκευαστεί επίσης από τον Μοροζίνη. Στη σημερινή της μορφή η κρήνη έχει μία κεντρική λεκάνη που Βαστάζεται στις ράχες τεσσάρων λιονταριών. Το νερό χύνεται μέσα σε οκτώ λεκάνες που επικοινωνούν μεταξύ τους και είναι στολισμένες με ανάγλυφες διακοσμήσεις από την ελληνική μυθολογία. Αρχικά είχε στο κέντρο της άγαλμα του θεού Ποσειδώνα με τρίαινα στο χέρι σε υπερφυσικό μέγεθος, γι' αυτό λεγόταν κρήνη του Γίγαντα (Τσιγάντε). Το άγαλμα αυτό πιθανόν καταστράφηκε σε σεισμό.

Ο μητροπολιτικός ναός του Αγίου Μηνά, στην πλατεία Αγίας Αικατερίνης. Εντυπωσιακός ναός, από τους μεγαλύτερους στην Ελλάδα. Έχει σταυρικό σχήμα με τέσσερις ίσες κεραίες, μεγαλοπρεπή τρούλο και δύο πανύψηλα κωδωνοστάσια. Στη βορειοδυτική γωνιά του σώζεται η παλιά εκκλησία του Αγίου Μηνά και της Υπαπαντής.

Ο ναός του Αγίου Τίτου, προστάτη Αγίου του νησιού, στην ομώνυμη πλατεία. Είναι κράμα ανατολικών και δυτικών αρχιτεκτονικών στοιχείων. Χτίστηκε αρχικά από τους Βυζαντινούς. Μετά από μετατροπές από τους Βενετούς και τους Τούρκους, που τον χρησιμοποίησαν οι μεν σαν καθολικό μητροπολιτικό ναό, οι δε σαν τζαμί, καταστράφηκε από το μεγάλο σεισμό του 1856. Το 1872 ξαναχτίστηκε πάνω στα παλιά του θεμέλια και αργότερα έγιναν ορισμένες τροποποιήσεις για να λειτουργήσει και πάλι σαν ορθόδοξη εκκλησία. Εδώ φυλάσσεται η ιερή κέρα του Αγίου Τίτου.

Ο ναός του Αγίου Μάρκου, στην πλατεία Βενιζέλου ή Πλατεία Κρήνης (Λιονταριών). Χτίστηκε από τους Βενετούς που τον αφιέρωσαν στον προστάτη τους. Οι Τούρκοι μετά την άλωση του Ηρακλείου τον μετέτρεψαν σε τζαμί προσθέτοντας του μιναρέ. Το 1956 αποκαταστάθηκε στην ενετική μορφή του. Σήμερα χρησιμοποιείται ως Δημοτική Πινακοθήκη.

Ο Ιερός Ναός του Αγίου Πέτρου των Δομνηκανών είναι διατηρητέο μνημείο της εποχής της Φραγκοκρατίας που χρονολογείται από τα μέσα του 13ου αιώνα με αλληπάλλληλες οικοδομικές φάσεις μέχρι και την Τουρκοκρατία. Οι σημαντικότερες μορφολογικές αλλαγές που υπέστη το μνημείο οφείλονται σε σημαντικές καταστροφές και ανοικοδομήσεις μετά από μεγάλους σεισμούς, καθώς και σε διαδοχικές προσθήκες 6 παρεκκλησίων στην περίοδο μέχρι και τον 17ο αι. Οι εργασίες αποκατάστασης του μνημείου πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ από την ΔΑΒΜΜ του Υπουργείου Πολιτισμού. Το επόμενο διάστημα ο Δήμος Ηρακλείου σε συνεργασία με την 13η Εφορία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων θα ανοίξουν της πύλες του Ναού για το κοινό, πραγματοποιώντας από κοινού έκθεση με τα ιδιαίτερος σημαντικά και διαχρονικά από τα παλαιοχριστιανικά χρόνια μέχρι πρόσφατα ευρήματα του Αγ. Πέτρου των Δομνηκανών και της Καστέλα.

Το **Μουσείο Χριστιανικής Τέχνης** στεγάζεται σε ένα από τα σημαντικότερα μνημεία του Ηρακλείου, στο ναό της Αγίας Αικατερίνης Σιναϊτών, καθολικό της ομώνυμης μονής που λειτούργησε από τη Β' Βυζαντινή Περίοδο μέχρι το 1669 και αποτέλεσε θρησκευτικό και πνευματικό κέντρο της ενετοκρατούμενης Κρήτης. Βρίσκεται στο κέντρο της πόλης, πολύ κοντά στον παλιό και τον σημερινό Μητροπολιτικό Ναό του Αγίου Μηνά. Με τη νέα μορφή του το μουσείο προσφέρει στους επισκέπτες του τη δυνατότητα να αποκτήσουν μια κατά το δυνατόν ολοκληρωμένη εικόνα της χριστιανικής τέχνης που αναπτύχθηκε στην Κρήτη από τον 14ο μέχρι τα τέλη της Τουρκοκρατίας (19ος αιώνας). Ανάμεσα στα πιο σημαντικά του εκθέματα είναι έργα του Άγγελου Ακοτάντου (15ος αιώνας) και Μιχαήλ Δαμασκηνού (16ος αιώνας), σημαντικών εκπροσώπων της Κρητικής Σχολής Αγιογραφίας. Εκτίθενται ακόμη τοιχογραφίες, αντιπροσωπευτικά έργα



λιθογλυπτικής, ξυλογλυπτικής, μεταβυζαντινής μεταλλοτεχνίας και μικροτεχνίας, νομισμάτων, λατρευτικών αντικειμένων, αμφίων, κεντητικής, χειρογράφων και παλαιτύπων.

Η Κρήνη Μπέμπο στην πλατεία Κορνάρου, είναι η παλιότερη σωζόμενη κρήνη. Πήρε το όνομα της από τον Βενετό Βδίοπο που την έχτισε το 1588 και φρόντισε να στολιστεί με ανάγλυφα ενετικά οικόσημα κι ένα εντοιχισμένο, ρωμαϊκό άγαλμα ανδρός, χωρίς κεφάλι. Στην πρόσοψη έχει παραστάδες και κίονες.

Η Κρήνη Πριούλι ή Ντελιμάρκου, χτισμένη σύμφωνα με επιγραφή το 1666 από το γενικό προβλεπτή Antonio Priuli που βρήκε μία φλέβα νερού μέσα στην τάφρο.

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται οι σημαντικότεροι χώροι πολιτισμικού ενδιαφέροντος που υπάρχουν στις έξι ΔΚ του Δήμου Ηρακλείου, όπως αυτοί καταγράφηκαν από τα οικεία συμβούλια.

| A/A | Τοπωνύμιο | Σύντομη περιγραφή | Επισκεψιμότητα | Δημοτική Κοινότητα |
|--|---------------------------------------|--|---------------------------------|--------------------|
| Χώροι Αρχαιολογικού - Ιστορικού Ενδιαφέροντος | | | | |
| | Ολόκληρη η εντός των τειχών πόλη | | Μεγάλη | 1η Δ.Κ. |
| | Το Σπήλαιο της Παναγίας | Είναι το σπήλαιο που οι λεπροί μετέτρεψαν σε εκκλησία και οι ίδιοι αγόρασαν τα εκκλησιαστικά σκεύη. Σήμερα που η εκκλησία Ζωοδόχου Πηγής επεκτάθηκε το σπήλαιο φαίνεται όταν μπεις στο χώρο του Ιερού. | | 2η Δ.Κ. |
| | ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ | Ιδρύθηκε από τον Ζαχαρία Μπαντουβά με εκθέματα των Ομάδων δράσης κ.α. του Αρχηγού της Εθνικής Αντίστασης Καπετάν Μανόλη Μπαντουβά. | Ναι υπάρχει μετά από συνεννόηση | 2η Δ.Κ. |
| | Εντός των θερμκηπίων περιοχή Κατσαμπά | ΚΤΙΡΙΑ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΩΝ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ (στην πλαγιά) | | 2η Δ.Κ. |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | | |
|--|---|-------------------|---|---------|
| | Κρήνη Πριούλι Η Δελημάρκου | Ενετοκρατία 1666 | Μεγάλη επισκεψιμότητα. Τελεί υπό συντήρηση από 13η ΕΒΑ | 3η Δ.Κ. |
| | Κρήνη Παλμέτη | Τουρκοκρατία 1679 | Μεγάλη επισκεψιμότητα. Χρήζει ανάδειξης - συντήρησης- προστασίας. Αίτημα 3ου Διαμερίσματος και εξωραϊστικού Αγ. Τριάδας | 3η Δ.Κ. |
| | Βάσεις ναού (αδιέξοδο Σακουλιέρδων) | Τουρκοκρατία | Έχει μεταμορφωθεί σε πάρκινγκ. Χρήζει ανάδειξης | 3η Δ.Κ. |
| | Πύλη Παντοκράτορα | Ενετοκρατία | Μεγάλη επισκεψιμότητα. Χώρος πολιτισμού εκθέσεων και πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Παρατηρείται στο άνω μέρος της πύλης της Χανιώπορτας προβλήματα αποκόλλησης λίθων. | 3η Δ.Κ. |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | | |
|---|--|---|---|----------------|
| | Πύλη Αγ. Ανδρέα | Ενετοκρατία | Μεγάλη επισκεψιμότητα. Χρήζει φωτισμού | 3η Δ.Κ. |
| | Πύλη Δερματά | Ενετοκρατία | Μεγάλη επισκεψιμότητα. Έντονο πρόβλημα το χειμώνα από ύδατα και για τους κατοίκους της περιοχής αλλά και για το ίδιο το μνημείο | 3η Δ.Κ. |
| | ΑΓ.ΒΛΑΣΣΗΣ | α) σπηλιές είσοδος οικισμού β) τζαμί σε ιδιωτικό χώρο | ΝΑΙ | Δ.Κ. ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ |
| | ΣΥΛΛΑΜΟΣ ΠΑΛΙΟ ΧΩΡΙΟ | Παλιά κτίσματα με δεξαμενή βενετσιάνικη και δημοτικό σχολείο. | δύσκολη πρόσβαση. Ανασύλωση- καθαρισμός | Δ.Κ. ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ |
| | ΣΥΛΛΑΜΟΣ ΠΑΛΙΟ ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΟ | Από εδώ ξεκινούσε το νερό για την πόλη. Γέφυρα σε κακή κατάσταση. | δύσκολη πρόσβαση. Ανασύλωση- καθαρισμός | Δ.Κ. ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ |
| | ΟΡΙΑ ΑΡΧΑΝΩΝ- ΣΥΛΛΑΜΟΥ | Γέφυρα υδραγωγείου μεταφοράς νερού | δύσκολη πρόσβαση. Ανασύλωση- καθαρισμός | Δ.Κ. ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ |
| | ΟΡΙΑ ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ- ΣΥΛΛΑΜΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΣ ΣΤΕΡΓΙΑΝΟ | Πετρόκτιστος οικισμός | δύσκολη πρόσβαση χωματόδρομος. | Δ.Κ. ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ |
| | | | | |
| Εκκλησίες και θρησκευτικές θέσεις της περιοχής | | | | |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | | |
|-----|---|---|--|---------|
| 1 | Ναός Αγ. Τίτου (Μνημείο) | Κατάλληλο για θρησκευτικό τουρισμό. | Μεγάλη | 1η Δ.Κ. |
| 2 | Ναός Αγ. Μηνά | | Μεγάλη | 1η Δ.Κ. |
| 3 | Μικρός Ναός Αγ. Μηνά | | Μεγάλη | 1η Δ.Κ. |
| 4. | Ναός Αγ. Δημητρίου | | | 1η Δ.Κ. |
| 5. | Παναγία των Σταυροφόρων (Μνημείο) | | | 1η Δ.Κ. |
| 6. | Ναός Αγ. Παρασκευή | | | 1η Δ.Κ. |
| 7. | Ναός Αγ. Ματθαίου (Μνημείο) | | Χορωδίες και θρησκευτικές εκδηλώσεις | 1η Δ.Κ. |
| 8. | Ναός Αγ. Αικατερίνης των Σιναϊτών (Μνημείο – Μουσείο) | Κατάλληλο για θρησκευτικό τουρισμό | Μεγάλη | 1η Δ.Κ. |
| 9. | Ναός Αγ. Ανδρέα | | | 1η Δ.Κ. |
| 10. | Ναός της Αναλήψεως | | | 1η Δ.Κ. |
| 11. | Ναός Αγ. Άννας | | | 1η Δ.Κ. |
| 12. | Ναός Αγ.Πέτρου & Παύλου των Δομηκανών (Μνημείο) | Αποκατάσταση περιβάλλοντος χώρου και εισόδου. Κατάλληλο για θρησκευτικό τουρισμό. | | 1η Δ.Κ. |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | | |
|-----|---|--|--|---------|
| 13. | Παναγία των Αγγέλων | Εξαγορά και αποκατάσταση (Στεγάζεται το κατάστημα ενδυμάτων) | | 1η Δ.Κ. |
| 14. | Ναός Αγ. Ονουφρίου | Εξαγορά και αποκατάσταση (Στεγάζεται ο φούρνος Τούλη) | | 1η Δ.Κ. |
| 15. | Ναός Αγ. Ιωάννου Βαπτιστού | Εξαγορά και αποκατάσταση (πρώην κατάστημα ηλεκτρολογικών Βασιλειάδη, εγκαταλειμμένο - επικίνδυνο) | | 1η Δ.Κ. |
| 16. | Ναός Παναγία η Τριμάρτυρη | Εξαγορά και αποκατάσταση (Στεγάζονται καταστήματα και καφεκοπτεία της κεντρικής αγοράς) | | 1η Δ.Κ. |
| | Ιερός ναός Αγίου Γεωργίου, Ενορίας Αγίου Γεωργίου Πόρος | Η ανέγερση του ξεκίνησε με ιδιωτικές πρωτοβουλίες το 1925. Η πρώτη Θ. Λειτουργία τελέστηκε την 23η Απριλίου 1933, ημέρα της εορτής του Αγίου. Έκτοτε η | | 2η Δ.Κ. |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | | |
|--|---|--|--|----------------|
| | | <p>λειτουργία τελούνταν κάθε χρόνο την ημέρα που εόρταζε ο Άγιος. Ο ναός άρχισε να λειτουργεί κανονικά ως ενοριακός ναός την Κυριακή των Βαΐων του 1937. Τα εγκαίνια του έγιναν από το Μητροπολίτη Κρήτης κυριο Τιμόθεο Βενέρη την 26η Σεπτεμβρίου 1937</p> | | |
| | <p>Ιερός ναός Αγίου Νεκταρίου, Ενορίας Αγίου Γεωργίου Πόρος</p> | <p>Την 9η Νοεμβρίου 1971, ανήμερα της εορτής του Αγίου, τελέστηκε η πρώτη Θεία Λειτουργία στον νεοανεγερθέντα Ιερό Ναό του Αγίου Νεκταρίου. Τα εγκαίνια του Ιερού Ναού του Αγίου Νεκταρίου έγιναν την Κυριακή, 3 Οκτωβρίου του έτους 1982.</p> | | |
| | <p>Ιερός Ναός Αναλήψεως Του Σωτήρος ΝΗΣΟΥ ΝΤΙΑΣ, Ενορίας Αγίου Γεωργίου Πόρος</p> | <p>Στις 12 Νοεμβρίου 1956 τέθηκε ο θεμέλιος λίθος και, παρά τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες, η τοιχοποιία τέλειωσε περί τα μέσα Δεκεμβρίου του ίδιου έτους. Οι εργασίες ξανάρχισαν το Μάρτιο του 1957 και συνεχίστηκαν με διακοπές, λόγω οικονομικών δυσκολιών. Το έργο της ανοικοδόμησης του ναού ολοκληρώθηκε το Μάιο του 1958 και η πρώτη λειτουργία τελέστηκε στις 22 Μαΐου 1958. Το Μάιο του 1959 αποπερατώθηκε το υπόστεγο της εκκλησίας, ενώ το 1960 κατασκευάστηκε και η υπάρχουσα</p> | | <p>2η Δ.Κ.</p> |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | | |
|--|---|--|--|----------------|
| | | <p>εκεί δεξαμενή για τη συλλογή των όμβριων υδάτων από την οροφή του ναού. Το εκκλησάκι, που καθιερώθηκε εξ αρχής να πανηγυρίζει προς τιμήν της Αναλήψεως του Κυρίου, εγκαινιάστηκε στις 2 Σεπτεμβρίου του 2001. Οι ιερείς της Ενορίας του Αγίου Γεωργίου Πόρου τελούν κάθε χρόνο τις ακολουθίες του Εσπερινού και της Θ. Λειτουργίας στο πανέμορφο εκκλησάκι της Αναλήψεως στη Ντία, παρουσία εκατοντάδων προσκυνητών, οι οποίοι ζουν τη Θ. Λειτουργία μέσα στην ομορφιά και την ησυχία του μοναδικού περιβάλλοντος του νησιού.</p> | | |
| | <p>Ιερός Ναός Ζωοδόχου Πηγής Ενορίας Ζωοδόχου Πηγής Χρυσσπηγή</p> | <p>Ο ιερός ναός Ζωοδόχου Πηγής είναι επέκταση του σηλαίου της Παναγίας που χρησιμοποιούσαν οι λεπροί που φιλοξενήθηκαν στην περιοχή της Χρυσσπηγής.</p> <p>Η εκκλησία είναι τριμάρτυρη. Το 1956 κτίστηκε το Ιερό του Αγίου Νικολάου και το 1977 το Ιερό των ταξιαρχών. Το 1977 έγιναν τα εγκαίνια της Τριμάρτυρου εκκλησίας που χωριζόταν σε τρία κλήτη</p> | | <p>2η Δ.Κ.</p> |
| | <p>Ιερός Ναός Αγίου Φανουρίου</p> | <p>Βρίσκεται στα διοικητικά όρια της</p> | | <p>2η Δ.Κ.</p> |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | |
|--|---|--|---------|
| περιοχή Αλικαρνασσός Ενορίας Ζωοδοχου Πηγής Χρυσοπηγή | Αλικαρνασσού. Εγκαινιάστηκε το 1909 για την εξυπηρέτηση των ελάχιστων κατοίκων της γύρω περιοχής. Το ίδιο διάστημα 1908-1909 η σπηλιά που είναι κάτω από τον Ιερό Ναό του Αγίου Φανουρίου μετατράπηκε σε εκκλησία της Αγίας Πελαγίας | | |
| Κοιμητήριο στην περιοχή Πατελών Ενορίας Ζωοδόχου Πηγής Χρυσοπηγή | Το 1902 η ενορία Χρυσοπηγής αγόρασε το οικόπεδο που βρίσκεται στα διοικητικά όρια της περιοχής Πατελών και για δημιουργία κοιμητηρίου. Λειτουργήσε έως το 2004. | Παρατήρηση: Στο σχέδιο πόλης προβλέπεται μελλοντικό πάρκο | 2η Δ.Κ. |
| Ιερός Ναός Μεταμόρφωσης Του Κυρίου Πατέλες | | | 2η Δ.Κ. |
| Ιερός Ναός Αγίου Κυρίλλου Φιλοθέη | Κατασκευή προκάτ που χρησιμοποιείται ως Εκκλησία. Δεν υπάρχει οικόπεδο. Έχει ζητηθεί επανειλημμένα ώστε να στεγαστεί. | 2.500 κάτοικοι | 2η Δ.Κ. |
| ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΓΙΑΣ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ | ΝΕΟΔΗΜΤΟΣ ΤΡΙΚΛΥΤΟΣ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΣ ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΟΙΚΙΑΣ ΑΓΙΑΣ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ | ΑΠΟ ΤΙΣ ΟΔΟΥΣ ΦΙΛΟΛΑΟΥ ΚΑΙ ΙΠΟΛΥΤΟΥ | 2η Δ.Κ. |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | | |
|--|---|--|---------------------------|---------------------------|
| | ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΓΙΑΣ ΣΚΕΠΗΣ | ΙΔΡΥΜΑΤΙΚΟΣ ΝΑΟΣ ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΚΡΗΤΗΣ | ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΔΟ ΑΛΚΙΒΙΑΔΗ | 2η Δ.Κ. |
| | ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΩΝ Γ.Ο.Χ. | ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΩΝ Γ.Ο.Χ. | ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΔΟ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ | 2η Δ.Κ. |
| | Ιερός Ναός Αγίου Δημητρίου Κατσαμπά | | | 2η Δ.Κ. |
| | Ιερός Ναός Αγίου Παντελεήμονα Κατσαμπά (κοιμητήριο) | | | 2η Δ.Κ. |
| | Αγ. Τριάδα | | | 3η Δ.Κ. |
| | Αρμενική εκκλησία | | | 3η Δ.Κ. |
| | Εκκλησία κυρά των Αγγέλων | Πλησίον Καλοκαιρινού | | 3η Δ.Κ. |
| | Αγία Αναστασία | | | |
| | Αγία Βαρβάρα - Καμίνια, Αγία Τριάδα, Μιχαήλ Αρχάγγελος- Θέρισσος , Άη Γιώργης-Δειλινά, Άη Στυλιανός-Νέος Κόσμος. Ι.Ν. Εσταυρωμένου, Άη Γιάννης Χωστός | Σύγχρονοι Ναοί με πνευματικά κέντρα με δράσεις κοινωνικές και πολιτιστικές . | Μεγάλη επισκεψιμότητα | 3η Δ.Κ. |
| | Άγιος Νικόλαος | Οδός Ηροδότου | | Δ.Κ. ΝΕΑΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | | |
|--|--|--|---|---------------------------|
| | Παναγία Καμαριανή | Οδός Ηροδότου | | Δ.Κ. ΝΕΑΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ |
| | Άγιος Γεώργιος | Οδός Αγίου Γεωργίου | | Δ.Κ. ΝΕΑΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ |
| | Άγιος Φανούριος | Οδός Αγίου Φανουρίου | | Δ.Κ. ΝΕΑΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ |
| | ΑΛΣΥΛΙΟ ΑΓ.ΑΝΤΩΝΙΟΥ | ΣΠΗΛΑΙΩΔΗΣ ΝΑΟΣ | ΜΙΚΡΗ ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ ΛΟΓΩ ΔΥΣΚΟΛΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ | Δ.Κ. ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ |
| | ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ | ΚΑΤΩ ΒΡΥΣΗ:ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΕΙΑ | ΜΙΚΡΗ ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ ΛΟΓΩ ΔΥΣΚΟΛΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ | Δ.Κ. ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ |
| Ιστορικά κτίρια, μνημεία, μουσεία και άλλοι χώροι τουριστικού ενδιαφέροντος | | | | |
| | Ολόκληρο το ιστορικό κέντρο της πόλης | | Μεγάλη | 1η Δ.Κ. |
| | Αραβικά Τείχη | Δημιουργία προϋποθέσεων ανάδειξης και επισκεψιμότητας | | 1η Δ.Κ. |
| | Ενετικά Τείχη | Προσάρτηση όλου του ενετικού τείχους στην περιοχή της 1ης Δημοτικής Κοινότητας | Μεγάλη | 1η Δ.Κ. |
| | Ενετικό Λιμάνι | | Μεγάλη | 1η Δ.Κ. |
| | Αρχαιολογικό | | Μεγάλη | 1η Δ.Κ. |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | | |
|--|---------------------------------------|--|---------|---------|
| | Μουσείο | | | |
| | Ιστορικό Μουσείο | | Μεγάλη | 1η Δ.Κ. |
| | Οικία Χρονάκη | Εγκαταλειμμένη | Κλειστή | 1η Δ.Κ. |
| | Έκθεση Πύλης Αγ. Γεωργίου | | | 1η Δ.Κ. |
| | Έκθεση Στοάς Μακάσι | | | 1η Δ.Κ. |
| | Διατηρητέα πολλά δημόσια και ιδιωτικά | | | 1η Δ.Κ. |
| | Κρήνη Χαζινέ | <p>Το 1890 κατασκευάστηκε ένας χαζινές (τουρκόβρυση), που υπάρχει μέχρι και σήμερα στη Χρυσοπηγή, και εξυπηρετούσε τους κατοίκους. Κατασκευάστηκε για να καλύψει τις ανάγκες των λεπρών που κατοικούσαν την εποχή του Αβδούλ Κερείμ Πασά.</p> <p>Έχει γίνει η καταγραφή της. Εκκρεμεί η ανάδειξη της και η ανάπλαση του γύρω χώρου</p> | | 2η Δ.Κ. |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | | |
|--|---|---|--|---------|
| | Περιοχή Τρυπητή (νυν ονομασία Κυανή Ακτή) | Τρυπητή. Πήρε το όνομα από ένα βράχο της παραλίας, που σχηματίζει μια φυσική καμάρα. Υπήρξε νεκροταφείο Χριστιανών πριν 200 χρόνια. (πηγή: Γεώργιος Σπανάκης Αυγουστος 1965) Σημείωση: Μέρος της πρέπει να εντάσσεται στο νέο σχέδιο πόλης και στη μελέτη απαλλοτρίωσης για την ολοκλήρωση της Λ. Ικάρου | | 2η Δ.Κ. |
| | Κρήνη Πριούλι | Ενετοκρατία 1666 | Τελεί υπό συντήρηση | 3η Δ.Κ. |
| | Κρήνη Παλμέτη | Τουρκοκρατία 1679 | Χρήζει ανάδειξης- συντήρησης - προστασίας. | 3η Δ.Κ. |
| | Μποδοσάκειο | Ένα από τα πιο παλιά σχολεία του Ηρακλείου | Συντήρηση και βελτίωση των συνθηκών για τους μαθητές | 3η Δ.Κ. |
| | Ανωγειανάκη (ελαιοτριβείο) | | | 3η Δ.Κ. |
| | Κτίριο Γιαμαλάκη 7 | Διατηρητέο, 2ο μισό 20ου αιώνα | | 3η Δ.Κ. |
| | Πολυκλινική (Αγ. Τριάδα) | | | 3η Δ.Κ. |
| | Παναγιά Ακρωτηριανή | Στεγάζεται η 13η εφορία βυζαντινών αρχαιοτήτων (Μοναστήρι 17ου αιώνα) | | 3η Δ.Κ. |
| | Τζαμί Φετιχέ | Οθωμανικό Τέμενος | | 3η Δ.Κ. |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | | |
|---------------------|--|--|---|---------|
| | (Σακουλιέρηδων) | | | |
| | Ταμπακαριά | Παλιές μικρές βιοτεχνίες επεξεργασίας δέρματος | Ερείπιο Χρήζει συντήρησης και ανάδειξης | 3η Δ.Κ. |
| Λοιποί χώροι | | | | |
| | Κτίριο του Ερυθρού Σταυρού (Οδός Χαριλάου Τρικούπη & Δημοκρατίας γωνία) | Ενδιαφέρον αρχιτεκτονικά - Εγκαταλειμμένο | | 1η Δ.Κ. |
| | Ιδιοκτησία Τρανταλλίδειου Ιδρύματος Ρεθύμνου στην οδό Ιδομενέως και στην οδό Αγ. Τίτου | Εγκαταλειμμένα - Πολύ επικίνδυνα | | 1η Δ.Κ. |
| | Κλινική Ευαγγελισμός | Υπό κατάληψη | | 1η Δ.Κ. |
| | Κτίριο στην οδό Θησέως αρ.3 | Κτίριο κατάλληλο για στέγαση υπηρεσιών - κενό σήμερα (ιδιωτικό) | | 1η Δ.Κ. |
| | Κτίριο μπροστά από το ATLANTIS | Κτίριο φάντασμα μέσα σ' ένα πολύ όμορφο αλλά εγκαταλειμμένο πάρκο | | 1η Δ.Κ. |
| | Κτίριο Κυλινδρόμυλων Καστρινάκη | Βιομηχανικό κτίριο με εξαιρετικά αρχιτεκτονικά στοιχεία κάτω από το άγαλμα του Ελ. Βενιζέλου. Ανήκει σε τράπεζα, αποκατάσταση και ανάδειξη | | 1η Δ.Κ. |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | | |
|--|------------------|--|---|----------------|
| | Παλαιά ηλεκτρική | Μουσείο Φυσικής Ιστορίας | Μεγάλη επισκεψιμότητα, πολλές δράσεις | 3η Δ.Κ. |
| | ΣΥΛΛΑΜΟΣ-ΓΕΦΥΡΑ | ΚΑΒΟΥΣΙ-ΣΤΕΡΙΑΝΟ ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΛΛΟΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ | ΔΥΣΚΟΛΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ | Δ.Κ. ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ |

Πηγή: Ερωτηματολόγιο Δημοτικών Κοινοτήτων (επεξεργασία στοιχείων)

Χώροι Αρχαιολογικού και Ιστορικού Ενδιαφέροντος στην ενδοχώρα του Δήμου

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι σημαντικότεροι χώροι και μνημεία ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος που υπάρχουν στις ΔΕ της ενδοχώρας του Δήμου Ηρακλείου, όπως αυτοί καταγράφηκαν από τις Τοπικές Κοινότητες.

| Τοπική Κοινότητα | Τοπωνύμιο | Σύντομη περιγραφή | Επισκεψιμότητα |
|--|---|--|---------------------------|
| Χώροι Ιστορικού - Αρχαιολογικού Ενδιαφέροντος | | | |
| ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Αρχαία ΡΑΥΚΟΣ | Σημαντικότερη αρχαία Μινωική πόλη με δικό της νόμισμα του 430 π.Χ. | Μικρή |
| ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Σπήλαιο- Σκήτη Αγίου Μύρωνος | 2ος – 3ος αιώνας μ.Χ. | Μεγάλη |
| ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Αγία Παρασκευή – Κρήνες- Βρύση- Παραβρυσιδα- Αγία Μαρίνα – Κουτσουνάρι- Πηγάδια Γούμενου | Οι χώροι χρειάζονται καθαρισμό και διαμόρφωση | Μικρή και μεγάλη δυσκολία |
| ΣΙΒΑ | Δυτικά του χωρίου στη θέση Μάρκου από ανασκαφικές εργασίες ανακαλύφθηκαν μηνωικές λάναρκες οι οποίες φυλάσσονται στο Αρχαιολογικό Μουσείο | | |
| ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | Μινωικό Ιερό στην Κορυφή Γυριστής | | |
| ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ | Χαλέπα | Λαξευτά πατητήρια | Μικρή |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | |
|---|--|---|----------|
| ΔΑΦΝΩΝ | Κρήνη στο Καβούσι | | |
| ΔΑΦΝΩΝ | Κρήνη στα Βρουλιά | | |
| ΔΑΦΝΩΝ | Κρήνη στο Κάτω Τσικούρι | | |
| ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Ρωμαϊκά Λουτρά | Χώρος ιστορικού ενδιαφέροντος | |
| ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Κάστελας | Χώρος ιστορικού ενδιαφέροντος | |
| ΚΕΡΑΣΙΩΝ | Μνημείο Καπετάν Χαράλαμπου Βλαχάκη | Οπληρχηγός Μαλεβυζίου επί τουρκοκρατίας (Ανάδειξη-Ανασύλωση) | Μέτρια |
| ΠΕΝΤΑΜΟΔΙ | Κρήνη | Σε κακή κατάσταση | |
| ΣΚΑΛΑΝΙΟΥ | ΤΑΒΕΡΝΑ | ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΟ ΠΕΤΡΟΚΤΙΣΤΟ ΕΝΕΤΙΚΟ | Μηδενική |
| ΑΓΙΟΥ ΣΥΛΛΑ | Σπήλαιο Χαμαμουτζή Εκκλησία Αγίου Γεωργίου | Ορκωμοσία Εθνικής Αντίστασης | Ελαχίστη |
| Εκκλησίες και θρησκευτικές θέσεις της περιοχής | | | |
| ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Εκκλησία Αγίο Μύρωνος | Κτίσμα 11ου αιώνα | Ναι |
| ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Εκκλησία Αγίων Αποστόλων | Κτίσμα 12ου αιώνα | Ναι |
| ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Εκκλησία Χρειστού | | Ναι |
| ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Περίπου 20 εξωκλήσια | | Ναι |
| ΣΙΒΑ | Βυζαντινός Ιερός Ναός Αγίας Παρασκευής | Αναφέρεται στους Ελληνικούς χρόνους του Βυζαντίου 961-1204 όπως ένορκος βεβαιώνει ο THEODURUS LASTRATI 1320μ.χ. Έχει καταχωρηθεί στο Εκκλησιαστικό κατάστιχο 1320 με το όνομα SANTA VENERATA και περιλαμβάνεται στον κατάλογο των τοιχογραφημένων εκκλησιών Κρήτη του GIUSEPPE GEROLA σελίδα 71 αριθμό 433.ΟΙ τοιχογραφίες του Ναού | |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | |
|------------|---|--|--|
| | | <p>σώζονται σε καλή κατάσταση και είναι καλής εκτελέσεως. Αναπαλαιώθηκε και συντηρήθηκε από την 13η Ε.Β.Α. Είναι ξεχωριστό Ιστορικό μνημείο τέχνης, τόπος λατρείας, ταυτότητα του χωρίου μας.</p> <p>Για την πλήρη αποκατάσταση του μνημείου και μετά την απομάκρυνση της παλαιάς εθνικής οδού έξω από τον οικισμό επιβάλλεται η αποχωμάτωση ανατολικά του Ιερού για την αποφυγή της υγρασίας, την συντήρηση των τοιχογραφιών είχε συνταχθεί προμελέτη, εγκεκριμένη από την 13η Ε.Β.Α από τον τέως Δήμο Παλιανής η όποια δεν έγινε λόγω της επελεύσεως οικονομικής κρίσης.</p> | |
| ΣΙΒΑ | Πάνω Βρύση | <p>Πετρόκτιστο μνημείο αρχιτεκτονικής των νεώτερων χρόνων. Το 1934 κατασκευάστηκε αποθηκευτικός χώρος νερού (δεξαμενή)για την κάλυψη τις ανάγκης των κατοίκων φέρει ως έμβλημα το δικέφαλο αετό. Χαρακτηρίστηκε ως Ιστορικό διατηρητέο μνημείο ,σύμφωνα με την υπ αριθμό 49523/8-10-1998 απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού γιατί αποτελεί σημαντικό δείγμα λαϊκής αρχιτεκτονικής, είναι συνδεδεμένο με της μνήμες των κατοίκων και αποτελεί σημείο αναφοράς. Συντηρήθηκε από την 7η εφορεία νεοτέρων μνημείων</p> | |
| ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | <ol style="list-style-type: none">1. Άγιος Ιωάννης2. Άγιος Αντώνιος3. Άγιος Δημήτριος4. Άγιος Γεώργιος5. Άγιος Χαράλαμπος6. Άγιο Πνεύμα7. Σωτήρος Χριστού8. Άγιοι Απόστολοι9. Κρητών Αγίων Πάντων | | |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | |
|-----------|------------------------------------|---|----------|
| ΑΥΓΕΝΙΚΗΣ | Παναγία Δρομολάτισσα | Είναι εκκλησία του 12ου αιώνα και βρίσκεται στην είσοδο του χωριού | Μέτρια |
| ΑΥΓΕΝΙΚΗΣ | Μιχαήλ Αρχάγγελος | Εκκλησία του 13ου αιώνα στον οικισμό Βλαχιανών. Διαθέτει εικονογραφικό διάκοσμο. Απαιτείται σύνταξη μελέτης για την αποκατάσταση, ενίσχυση, συντήρηση τοιχογραφικού διακόσμου και ανάδειξη Ιερού Ναού Μιχαήλ Αρχαγγέλου – περιβάλλοντα χώρου και κρήνης «Καβούσι» | Μικρή |
| ΑΥΓΕΝΙΚΗΣ | Μονή Εσταυρωμένου (Τίμιος Σταυρός) | Μικρή μονή στην κοντά στον οικισμό Βλαχιανά. Ελάχιστα πράγματα θυμίζουν σήμερα το παλιό μοναστήρι που χρονολογείται από την εποχή της Ενετοκρατίας, όπως δείχνουν τα σωζόμενα ερείπια νοτίως του ναού | Μηδενική |
| ΑΥΓΕΝΙΚΗΣ | Ο Άγιος Γεώργιος | Μεγαλοπρεπής σύγχρονος ναός. Αποτελεί τον ενοριακό ναό της Αυγενικής | Μεγάλη |
| ΑΥΓΕΝΙΚΗΣ | Αγία Μαρίνα | Εξωκκλήσι σε αγροτική περιοχή Ανατολικά του οικισμού. Εορτάζει στις 17 Ιουλίου και γίνεται μεγάλο πανηγύρι | Μεγάλη |
| ΑΥΓΕΝΙΚΗΣ | Εξωκκλήσια | Στην περιφέρεια Αυγενικής υπάρχουν πολλά εξωκκλήσια μεταξύ των οποίων είναι: ο Άγιος Ρωμανός, ο Άγιος Νεκτάριος, ο Άγιος Ιωάννης, η Αγία Θεοδώρα κ.α. | |
| ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ | Άγιος Γεώργιος | Δίκλιτη βασιλική εντός οικισμού του Βενεράτου 12ου - 13ου αιώνα. Αποτέλεσε τον ενοριακό ναό του Βενεράτου έως το 1895. Το ένα κλίτος είναι αφιερωμένο στον Άγιο Γεώργιο και το άλλο στην Αγία Αικατερίνη. Εορτάζει του Αγίου Γεωργίου και στις 25 Νοεμβρίου της Αγίας Αικατερίνης | Λιγοστή |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | |
|-----------|---------------------|--|--------------------------------------|
| BENERATOY | Ι.Μ.Παλιανής | <p>Η Μονή είναι γυναικεία αφιερωμένη στην κοίμηση της Θεοτόκου, και εορτάζει 15 Αυγούστου, θεωρείται από τις πιο παλιές Μονές της Κρήτης, ακριβή χρονολογία ιδρύσεως της δεν είναι γνωστή, αυτή είναι και η μία από τις δύο εκδοχές της προέλευσης του ονόματος της Μονής, δηλαδή Παλαιά Μονή που με το πέρασμα των χρόνων έγινε Παλιανή, η άλλη εκδοχή συνδέει το όνομα Παλιανή, με την αρχαία πόλη Απολλωνία που ήταν λίγο πιο κάτω. Η Μονή Παλιανής έχει ως σήμα κατατεθέν την ιερή Μυρτιά, ένα αιωνόβιο δέντρο το οποίο εορτάζει 24 Σεπτεμβρίου</p> <p>Επίσης γύρω από το μοναστήρι της Παλιανής βρίσκονται αρκετές εκκλησίες όπως ο Άγιος Ιωάννης, ο Άγιος Νεκτάριος, η Παναγία η Οκτώρισα, οι Άγιοι Απόστολοι κ.α.</p> | Μεγάλη καθ'όλη τη διάρκεια του έτους |
| BENERATOY | Άγιος Ιωάννης | Βρίσκεται εντός οικισμού του Βενεράτου. Χρονολογείται από την Β' Βυζαντινή περίοδο. Από τον παλιό ναό σώζεται μόνο η πρόσοψη του | Άρκετη |
| BENERATOY | Άγιος Φανούριος | Παλιός σπηλαιώδης ναός που ανακαινίστηκε πριν από το 1940. Βρίσκεται σε μια απόμερη περιοχή, στις όχθες του ποταμού Απόλλωνα, ανάμεσα στη Μονή Παλιανής και τη Μονή Αγίας Θεοτόκου, και στην είσοδο του φαραγγιού | Μεγάλη καθ'όλη τη διάρκεια του έτους |
| BENERATOY | Μονή Αγίας Θεοτόκος | Μικρή μονή (ερειπωμένη) δίπλα στον ποταμό Απόλλωνα. Δεν είναι γνωστό το πότε χτίστηκε, αν ληφθεί όμως υπ' όψιν το ότι κατά το 1754 ήταν ήδη ετοιμόρροπη, θα πρέπει να υποθέσουμε ότι λειτουργούσε κατά τα τελευταία χρόνια της Ενετοκρατίας | Μικρή |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | |
|-----------|--|---|----------|
| ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ | Ναός Ευαγγελισμού της Θεοτόκου | Δίκλιτη βασιλική αφιερωμένη στον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου και στον Άγιο Αντώνιο. Χτίστηκε το 1895, στην πλατεία "πλάτσα" του Βενεράτου, πάνω στα ερείπια παλιού νεκροταφείου. Η εκκλησία είναι συνδεδεμένη με την τελευταία απελευθερωτική κρητική επανάσταση του 1896 ενάντια στους Τούρκους. Σήμερα αποτελεί τον ενοριακό ναό του Βενεράτου. Εορτάζει στις 25 Μαρτίου Ευαγγελισμός της Θεοτόκου και στις 17 Ιανουαρίου Άγιος Αντώνιος | Μεγάλη |
| ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ | Αγία Φωτεινή | Εκκλησία που αναστηλώθηκε την δεκαετία του 1950, πάνω στα ερείπια παλαιότερου ναού. Βρίσκεται δίπλα στο Δημοτικό σχολείο Βενεράτου | Μικρή |
| ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ | Η Κυρία των Αγγέλων | Νεώτερος ναός που χτίστηκε το 1932. Βρίσκεται στην περιοχή της "Άκρας" στο Βενεράτο και εορτάζει στις 21 Νοεμβρίου | Ελάχιστη |
| ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ | Άγιος Νικόλαος | Εκκλησία κτισμένη πάνω στο λόφο του Αγίου Νικολάου, πάνω σε ερείπια παλαιού ναού. Κάτω από το λόγο πιθανολογείται ότι ήταν ο πρώτος οικισμός Βενεράτου με την ονομασία Πάλαι όπου σώζονται και σήμερα ερείπια | Μηδενική |
| ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ | Εξωκκλήσια | Εκτός από τις παραπάνω εκκλησίες υπάρχουν πολλά εξωκκλήσια όπως: ο Προφήτης Ηλίας ΒΑ του χωριού, ο Άγιος Ιωάννης στην είσοδο του χωριού, ο Άγιος Στυλιανός, ο Άγιος Σπυρίδωνας Ο Άγιος Γεώργιος στο Σινάπι, ο Άγιος Γεώργιος στον Πύργο κ.α. | |
| ΒΟΥΤΩΝ | ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ | | |
| ΒΟΥΤΩΝ | ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ 4 ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΚΑΠΟΙΕΣ ΗΜΕΡΕΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ | | |
| ΔΑΦΝΩΝ | Αγ. Ζώνη, Μιχ. Αρχάγγελος, Αγ. Ιωάννης, Αγ. Άννα | | |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | |
|--------------|--|--|----------|
| ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Ναός Αγίας Αικατερίνης | Χώρος ιστορικού και θρησκευτικού ενδιαφέροντος | |
| ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Μονή Γοργολαΐνη | Χώρος ιστορικού και θρησκευτικού ενδιαφέροντος | |
| ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Αγία Παρασκευή, Άγιος Νικόλαος, Δεσπότης Χριστός, Παναγία, Άγιος Νεκτάριος, Άγιος Νικόλαος, Αγία Τριάδα, νέος ναός αγίας Αικατερίνης | | |
| ΚΕΡΑΣΙΩΝ | Εξωκκλήσι Αγίου Σύλλα | Των πρώτων χριστιανικών χρόνων (Ανάδειξη-Ανασύλωση) | Μηδενική |
| ΠΕΝΤΑΜΟΔΙ | Αγία Παρασκευή | | |
| ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ | Προφήτης Ηλίας, Άγιοι Πάντες, Αγ. Νικόλαος, Αγία Παρασκευή, Αγία Φωτεινή, Μιχαήλ Αρχάγγελος (περιοχή Κάμινος) | | |
| ΠΕΤΡΟΚΕΦΑΛΟΥ | Εκκλησία Αγίας Άννας | | |
| ΠΥΡΓΟΥΣ | Χρυσοπηγή | Παλιό μοναστήρι σε περιοχή φυσικού καλούς | |
| ΠΥΡΓΟΥΣ | Παναγία | Εκκλησία του 10ου αιώνα | |
| ΠΥΡΓΟΥΣ | Άγιος Γεώργιος | Εκκλησία του 1882 | |
| ΣΚΑΛΑΝΙΟΥ | ΑΓΙΟΣ ΜΗΝΑΣ | ΕΚΚΛΗΣΙΑ 10ου ΑΙΩΝΑ (1Η ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ) | Μέτρια |
| ΣΚΑΛΑΝΙΟΥ | ΚΑΜΗΝΟΣ | ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΙΧΑΗΛ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ ΕΠΙ ΣΑΡΑΚΙΝΩΝ | Μέτρια |
| ΣΚΑΛΑΝΙΟΥ | ΑΦΕΝΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΣ | ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΦΕΝΤΗ ΧΡΙΣΤΟΥ | Μέτρια |
| ΣΤΑΥΡΑΚΙΩΝ | ΠΑΝΑΓΙΑ | ΠΑΛΑΙΟ ΠΕΤΡΟΚΤΙΣΤΟ ΚΤΙΣΜΑ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΠΑΝΩ ΧΩΡΙΟ ΕΝΤΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ | |
| ΣΤΑΥΡΑΚΙΩΝ | ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ | ΠΑΛΑΙΟ ΠΕΤΡΟΚΤΙΣΤΟ ΚΤΙΣΜΑ ΣΤΗΝ ΘΕΣΗ ΜΕΣΟΧΩΡΙΟ ΕΝΤΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ | |
| ΣΤΑΥΡΑΚΙΩΝ | ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ | ΝΕΟ ΚΤΙΣΜΑ ΜΕ ΜΕΓΑΛΟ ΠΡΟΑΥΛΙΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΜΕ ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΚΑΙ ΣΑΝ ΧΩΡΟΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ | |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | |
|-------------------------------|---|---|-----------------------|
| ΣΤΑΥΡΑΚΙΩΝ | ΑΓ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ | ΕΚΤΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ | |
| ΣΤΑΥΡΑΚΙΩΝ | ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ | ΕΚΤΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΠΑΛΑΙΟ ΠΕΤΡΟΚΤΙΣΤΟ ΕΚΚΛΗΣΑΚΙ ΜΕ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑ | |
| ΣΤΑΥΡΑΚΙΩΝ | ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ | ΕΝΤΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΜΕΣΟΧΩΡΙΟ | |
| ΑΓΙΟΥ ΣΥΛΛΑ | Άγιος Σύλλας Άγιος Γεώργιος Άγιος Παντελεήμονας Άγιος Νικόλαος Άγιος Δημήτριος Άγιος Γεώργιος Άγιοι Πάντες Άγιοι αναργυροι | Άγιος Σύλλας Χαμαμουτζή Γιουχτάκι Γιουχτα Άγιος Δημήτριος Τσαγκαρακη Τσαγκαράκη Μαλάδες | |
| | | | |
| Τοπική Κοινότητα | Τοπωνύμιο | Σύντομη περιγραφή | Επισκεψιμότητα |
| Θέσεις νεότερων χρόνων | | | |
| ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Άλσος Χριστού | Ξεκίνησε η επανάσταση Μαλεβιζίου κατά των Τούρκων το 1866 | Ναι |
| ΑΥΓΕΝΙΚΗΣ | Γεφύρι και κρήνη στην θέση «Παλαιά Καμάρα» | Έχουν χαρακτηριστεί ιστορικά διατηρητέα μνημεία που χρειάζονται ειδική κρατική προστασία. (ΦΕΚ 35/Β/26-01-1999) | |
| ΑΥΓΕΝΙΚΗΣ | Κρήνη στην θέση «Κάτω βρύση» | Έχει χαρακτηριστεί ιστορικό διατηρητέο μνημείο που χρειάζεται ειδική κρατική προστασία. (ΦΕΚ 35/Β/26-01-1999) | |
| ΑΥΓΕΝΙΚΗΣ | Καβούσι στα Βλαχιάνα | Προϋπήρχε του 1900-1902 από φωτογραφία του Giuseppe Gerola | |
| ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ | Πάρκο Γλυπτών | Γλυπτά τα οποία κατασκευάζονται στο Συμπόσιο γλυπτικής | Σημαντική |
| | | | |
| Μουσεία | | | |
| ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | Λαογραφικό Μουσείο | | |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | |
|------------------------|--|--|---|
| ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | Αίθουσα Πολιτιστικού Συλλόγου συλλόγου στο δημοτικό σχολείο Άνω Ασιτών το οποίο κτίστηκε από τον Ιωάννη Πολυξύγγη το έτος 1900 | | |
| ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Μουσείο Αγίου Γεωργίου | | |
| ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Μουσείο Μονή Γοργοαΐνη ιδιοκτησίας ενορίας | | |
| ΠΕΝΤΑΜΟΔΙΟΥ | Μουσείο στο κτίριο του δημοτικού σχολείου | | |
| ΠΕΤΡΟΚΕΦΑΛΟΥ | Οικία Κρασαδάκη | | |
| Υπαίθρια Θέατρα | | | |
| ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Άλσος Χριστού | Ανοικτός χώρος ιδιαίτερης φυσικής ομορφιάς | Ναι |
| ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Παλιό νταμάρι | Υπάρχει αποτύπωση της πρώην ΤΥΔΚ Ηρακλείου για τη δημιουργία ανοικτού θεάτρου | Μηδενική |
| ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Υπαίθριο δημοτικό ανοικτό θέατρο | Υπό Κατασκευή | |
| ΑΓΙΟΥ ΣΥΛΛΑ | Υπό κατασκευή Ανοικτό Πολιτιστικό κέντρο | Στην θέση Σχολείο Αγίου Σύλλα | |
| Λοιπά | | | |
| ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Ρολόι σχολικού κτιρίου Δημοτικού Νηπιαγωγείου | Σήμα κατατεθέν-σύμβολο της Τοπικής Κοινότητας Αγίου Μύρωνα το οποίο αναστηλώθηκε πριν από τέσσερα χρόνια Κτίσμα του 1900 με θέα σε όλο το Μαλεβίτσι | Μηδενική γιατί βρίσκεται εντός σχολικού κτιρίου |
| ΣΙΒΑ | Κάτω Βρύση | Η ωριαία παροχή νερού ανέρχεται σε 10-15 κυβικά ανάλογα την εποχή. Πότιζε παλαιότερα μια μεγάλη περιοχή με κήπους και οπωροφόρα δέντρα κάτω περβόλια τόπος απείρου φυσικού κάλους. Το νερό της διοχετεύεται με ρυάκι σε περιβόλια με άφθονη βλάστηση δημιουργώντας ένα θαυμάσιο υδροβιότοπο πλούσιο σε πανίδα και χλωρίδα. Σήμερα τα υγρά απόβλητα του οικισμού το μολύνουν. Στη | |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | |
|------------|---------------------------|---|----------|
| | | Βρύση αυτή παλαιότερα γινόταν η πλύση των ρούχων (μπουγάδες). Υπάρχει κατασκευασμένο υπόστεγο από οπλισμένο σκυρόδεμα το οποίο περιμετρικά φέρει κρουνούς και κάτω από κάθε κρουνό υποδοχή για την τοποθέτηση της σκάφης. Γούρνες σταθερές τοποθετημένες στη σειρά λαξευμένες με τέχνη. Είναι ένα αξιοθέατο μνημείο τέχνης μα περισσότερο τόπος ανεξίτηλων βιωμάτων, ιστορικών αναμνήσεων που πρέπει να αναπαλαιωθεί και συντηρηθεί | |
| ΣΙΒΑ | | Στην αίθουσα του πολιτιστικού συλλόγου λειτουργεί έκθεση με παλιές φωτογραφίες των κατοίκων και της περιοχής | |
| ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | | 1. Νεκρόπολις (Κοιμητήριο Ρηζηνίας) 2. Σιδερόσπηλια (Δύο λαξευμένα σπήλαια στο βράχο) 3. Νυκτεριδόσπηλιο | |
| ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | Νερόμυλος | Ιδιωτική περιουσία | |
| ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | Πέτρινα Γεφύρια | Ιδιοκτησίας του Δήμου | |
| ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ | Βρύσες | Υπάρχουν σε διάφορα σημεία βρύσες όπως: Κορακόβρυση, Άγιος Μάμας, Κάτω Βρύση | |
| ΚΕΡΑΣΙΩΝ | Κρήνη στη θέση Καβάκι | Ανάδειξη- Ανασύλωση με αγιογραφίες | Μηδενική |
| ΚΕΡΑΣΙΩΝ | Κρήνη στη θέση Βαγιά | Έγινε ανάδειξη- Ανασύλωση | Μηδενική |
| ΚΕΡΑΣΙΩΝ | Συλεκτήριο στη θέση Βαγιά | Ανάδειξη- Ανασύλωση | Μηδενική |

Πηγή: Ερωτηματολόγιο Τοπικών Κοινοτήτων (επεξεργασία στοιχείων)

Πολιτιστικές Υποδομές και Δραστηριότητες

Πολιτιστικό Συνεδριακό Κέντρο Ηρακλείου (ΠΣΚΗ)

Στην τελική φάση κατασκευής του βρίσκεται το Πολιτιστικό και Συνεδριακό Κέντρο Ηρακλείου (ΠΣΚΗ). Πρόκειται για ένα πολυώροφο κτιριακό συγκρότημα που βρίσκεται επί της λεωφόρου Πλαστήρα στο Ηράκλειο και διαθέτει άμεση σύνδεση με τα Ενετικά Τείχη και τον προμαχώνα Μαρτινέγκο, όπου βρίσκεται και ο τάφος του Ν. Καζαντζάκη. Το Συγκρότημα, διαθέτει συνολικό εμβαδόν 28.487,79 τ.μ. που περιλαμβάνει:



- ✚ Μία πλήρως εξοπλισμένη Αίθουσα Θεάτρου και Πολλαπλών Χρήσεων, χωρητικότητας 800 μόνιμων θέσεων, που διατάσσονται σε πλατεία, θεωρεία και εξώστη.
- ✚ Μία πλήρως εξοπλισμένη Αίθουσα Συναυλιών, χωρητικότητας 237 μόνιμων θέσεων, που διατάσσονται σε πλατεία και εξώστη.
- ✚ Ένα πλήρως εξοπλισμένο Μικρό Θέατρο, χωρητικότητας 121 μόνιμων θέσεων.
- ✚ Μία πλήρως εξοπλισμένη Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων με φουαγιέ (Πειραματικό θέατρο), μέσου μεγέθους, με κινητές θέσεις και χωρητικότητα 175-250 θέσεων ανάλογα με την εκδήλωση.
- ✚ Τρεις διαχωριζόμενους χώρους εκδηλώσεων με ευελιξία μεγέθους / χρήσης, με κινητά καθίσματα συνολικής χωρητικότητας 230 θέσεων.
- ✚ Φουαγιέ, χώρους παραμονής κοινού και χώρους εξυπηρέτησης των ανωτέρω λειτουργιών.
- ✚ Εκθεσιακούς χώρους.
- ✚ Χώρους εστίασης - αναψυχής που μπορούν να εξυπηρετήσουν μέχρι 1030 άτομα.
- ✚ Καταστήματα, Τράπεζα, Καφενείο, Καφετερία και 5 τοπικά Bar.
- ✚ Ειδικά διαμορφωμένο αίθριο εσωτερικό χώρο 700 τ.μ.
- ✚ Χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων (σε 4 υπόγεια επίπεδα), δυναμικότητας 219 θέσεων.
- ✚ Μηχανοστάσιο, Λεβητοστάσιο και Ψυχοστάσιο ιδιαίτερων δυνατοτήτων και σύγχρονης τεχνολογίας με ψηφιακό έλεγχο (BMΣ - Building Management System) 2.500 σημείων.
- ✚ Λοιπούς βοηθητικούς χώρους εξυπηρέτησης του κτιριακού συγκροτήματος.

Το ΠΣΚΗ όταν τεθεί σε πλήρη λειτουργία θα μπορεί να υποστηρίξει στους χώρους του, Συνέδρια, Θεατρικές παραστάσεις, Συναυλίες, Εκθέσεις, Σεμινάρια, Δεξιώσεις, Κοινωνικές εκδηλώσεις κ.λ.π.

Είναι γεγονός ότι η κατασκευή του ΣΠΚΗ θα προσδώσει αξία στην πόλη, τόσο σε θέματα πολιτισμού όσο και από οικονομική άποψη, με τις νέες θέσεις εργασίας που θα προκύψουν. Οι αξίες των ακινήτων στην περιοχή από τις εμπορευματικές πράξεις δείχνουν κατακόρυφη άνοδο τα τελευταία χρόνια παρά την οικονομική ύφεση. Η ολοκλήρωση της κατασκευής σε συνδυασμό με τα έργα ανάπλασης των οδών Πλαστήρα, Γιαννίκου και της πλατείας της Παναγίας Φανερωμένης θα βοηθήσει στην ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής και σε νέα άνοδο της τιμής των ακινήτων. Έτσι το ΣΠΚΗ αφενός βοηθάει στην άνοδο της ποιότητας ζωής στην πόλη και σε ολόκληρο το νησί και αφετέρου προσθέτει διαρκώς αυξανόμενη αξία στα παλιά περιουσιακά στοιχεία-ακίνητα.

Η βελτίωση της καθημερινότητας στην πόλη μας έχει άμεση σχέση με την κατασκευή και ολοκλήρωση του ΠΣΚΗ. Οι κλειστοί υπόγειοι χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων, με έργα πολιτισμού και τέχνης στην επιφάνεια, πράσινων χώρων με αναπλάσεις και δένδροφυτεύσεις θα δώσουν «αναπνοές» στην πόλη. Η μείωση των σταθμευμένων αυτοκινήτων συνδυάζεται με πολιτιστικές, οικονομικές, κυκλοφοριακές, περιβαλλοντολογικές και θετικές επιπτώσεις που βοηθούν στην απόκτηση με άμεσα και έμμεσα οφέλη.

Η ολοκλήρωση του ΣΠΚΗ θα βοηθήσει:

- ✚ Στην αναθέρμανση της οικονομικής δραστηριότητας στην πόλη



- + Στην φάση κατασκευής και ολοκλήρωσης δίνει εργασίας σε πολλούς εργαζομένους διαφόρων ειδικοτήτων.
- + Με την ολοκλήρωση του, στην φάση της διαχείρισης και λειτουργίας θα δημιουργήσει μόνιμες θέσεις εργασίας σε πολλούς εργαζομένους.
- + Θα αποτελέσει κορυφαίο πνευματικό κέντρο όλης της Κρήτης και θα βοηθήσει στην ανάπτυξη του πνευματικού επιπέδου του τόπου μας αλλά και την επαφή του με άλλους πολιτισμούς και τέχνες σε όλη την διάρκεια του έτους. Στη βελτίωση και διαφοροποίηση του παρεχόμενου πολιτιστικού προϊόντος και υπηρεσιών στην ευρύτερη περιοχή, τόσο για τους κατοίκους αυτής όσο και για τους επισκέπτες, έτσι ώστε αυτό να καταστεί περισσότερο ελκυστικό, ιδιαίτερα για ομάδες «στόχος» με ειδικά ενδιαφέροντα και υψηλή μέση τουριστική δαπάνη.
- + Στην ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού.
- + Στην διάχυση πολλαπλασιαστικών επιπτώσεων με τη δημιουργία νέων επενδύσεων σε υποδομές στον τομέα και τους κλάδους του πολιτισμού – τουρισμού στο νησί.
- + Στη συμβολή στην προσέλευση επιστημονικού τουριστικού ρεύματος με εκπαιδευτικό και ερευνητικό χαρακτήρα.
- + Στη συμβολή για την διασύνδεση των ελληνικών πολιτιστικών στοιχείων με τις σύγχρονες διεθνείς και ευρωπαϊκές τάσεις και αντιλήψεις της πολιτιστικής παραγωγής.

Έτσι σε μια περιοχή με ελάχιστες προοπτικές αξιοποίησης, το ΠΣΚΗ βοηθά στην δημιουργία προοπτικών αξιοποίησης και αναπτυξιακών ευκαιριών ενώ προσθέτει κύρος και αίγλη στην πόλη μας τόσο σε τοπικό, εθνικό αλλά και σε διεθνές επίπεδο.

Κτίριο ΑΧΤΑΡΙΚΑ

Ένα πραγματικό κόσμημα για το ιστορικό κέντρο του Ηρακλείου αποτελεί το κτίριο Αχτάρικα που θα στεγάσει τη Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη το οποίο βρίσκεται στην τελική φάση της ολοκλήρωσής του. Ανταποκρίνεται σε υψηλές αισθητικές, αρχιτεκτονικές, ποιοτικές και λειτουργικές προδιαγραφές ενώ διαθέτει και υπερσύγχρονο εξοπλισμό. Ένα κτίριο Διαχρονικό το οποίο θα αποτελέσει άλλο ένα σημείο Πνευματικής και Πολιτιστικής αναφοράς, μια νέα κυψέλη δημιουργίας, κόσμημα για το Ηράκλειο και πόλο έλξης για τους νέους, τους πολίτες και τους ανθρώπους του Πνεύματος και της Έρευνας.

Στο ισόγειο και κεντρικά επί της οδού 25ης Αυγούστου δημιουργείται η κύρια είσοδος της βιβλιοθήκης με κλιμακοστάσιο και δύο πλέον ανελκυστήρες, από ένα που υπήρχε πριν. Ο χώρος καταλαμβάνει επιφάνεια 116 τ.μ. έχει ύψος 5,10 μ. και, για πρώτη φορά επικοινωνεί με την στοά που συνδέει την Λεωφόρο Δικαιοσύνης με την οδό Δαιδάλου. Ο μεγάλος χώρος του κτιρίου στο ισόγειο που είναι σε επαφή με την στοά διατίθεται στην Βικελαία Βιβλιοθήκη και καλύπτει τις ανάγκες του Παιδικού Τμήματος. Η θέση είναι ιδανική διότι η πρόσβαση μέσω της στοάς στο επίπεδο του πεζού είναι άμεση, και προστατεύεται από το θόρυβο του δρόμου καθώς βρίσκεται στο πίσω μέρος του κτιρίου. Δημιουργείται επίσης πατάρι για επιπλέον χώρους αναγνωστήριων και βιβλιοστασιών. Η παιδική βιβλιοθήκη προσφέρει χώρο 186 τ.μ. στο ισόγειο και 70 τ.μ. στον ημιώροφο. Στην περιοχή αυτή τοποθετείται και δεύτερο κλιμακοστάσιο, απαραίτητο για λόγους πυρασφάλειας.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΟΡΟΦΟΣ θα φιλοξενήσει την γενική βιβλιοθήκη. Εκεί υπάρχει η είσοδος της βιβλιοθήκης, ο χώρος υποδοχής, το τμήμα δανεισμού και ο χώρος μη δανειζόμενων βιβλίων. Η δυτική πλευρά του κτιρίου προσφέρεται για την τοποθέτηση των βιβλιοστασιών, ενώ ο χώρος στην βόρεια πλευρά είναι ιδανικός λόγω φυσικού φωτισμού και λόγω σχήματος για αναγνωστήριο. Η γενική βιβλιοθήκη καταλαμβάνει επιφάνεια 510τ.μ. Στον ίδιο πυρήνα με το κεντρικό κλιμακοστάσιο τοποθετούνται οι χώροι υγιεινής με ειδικό χώρο για ΑΜΕΑ. Το



επίπεδο του πρώτου ορόφου διαμορφώνεται σε δύο στάθμες, λόγω υψομετρικής διαφοράς 60 εκ. Η μετάβαση από την μία στάθμη στην άλλη, γίνεται από τον κοινόχρηστο διάδρομο μέσω ράμπας με κλίση 6% και εσωτερικά από την βιβλιοθήκη με τρία σκαλοπάτια. Στον πρώτο όροφο βρίσκεται επίσης ο χώρος της καταλογογράφησης στην νότια πλευρά του κτιρίου, επιφάνειας 66 τ.μ.

ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΟΡΟΦΟ στην περιοχή που βρίσκεται πάνω από την κεντρική είσοδο δημιουργείται ενιαίος χώρος υποδοχής, που λειτουργεί ως «Φουαγιέ» για την αίθουσα εκδηλώσεων που είναι χωρητικότητας 170 ατόμων (205 τ.μ.). Βρίσκεται στην βορειοδυτική γωνία του κτιρίου και καταλαμβάνει όλη την όψη επί της οδού Δαιδάλου. Στο πίσω μέρος της αίθουσας τοποθετούνται βοηθητικοί χώροι όπως το control room και η αποθήκη. Στην ίδια στάθμη βρίσκονται η βιβλιοθήκη Σεφέρη - Βικέλα προς την μεριά του ακάλυπτου με εμβαδόν 116τ.μ., και το Αρχείο Τζεδάκη - Σπανάκη προς την Λεωφόρο Δικαιοσύνης με εμβαδόν περίπου 70τ.μ. Δίπλα στην υποδοχή βρίσκονται τα γραφεία της βιβλιοθήκης και ο χώρος για τα περιοδικά. Επίσης τοποθετούνται χώροι υγιεινής στην ίδια θέση που βρίσκονται και στον πρώτο όροφο. Η αντικατάσταση της οροφής της αίθουσας εκδηλώσεων έχει επιτρέψει την κατασκευή παταριού στο οποίο η πρόσβαση γίνεται μέσω του κεντρικού και του βοηθητικού κλιμακοστασίου, αφού βρίσκεται στην ίδια στάθμη με το σημερινό δώμα του κτιρίου. Ο χώρος αυτός 110τ.μ. διατίθεται για τα οπτικοακουστικά μέσα της βιβλιοθήκης.

Το υπάρχον κτίσμα στο δώμα ανακατασκευάζεται και λειτουργεί ως εντευκτήριο 85τ.μ. Ο χώρος της βεράντας που απομένει χρησιμοποιείται για μηχανολογικό εξοπλισμό, στο πίσω μέρος προς τον ακάλυπτο, ενώ προς την οδό 25ης Αυγούστου διαμορφώνεται ως επέκταση του εντευκτηρίου.

ΤΟ ΥΠΟΓΕΙΟ μετά την στατική ενίσχυση και την κατάλληλη διαμόρφωση για την ανάδειξη των σπουδαιών αρχαιολογικών ευρημάτων. θα χρησιμοποιηθεί για την φύλαξη και ανάδειξη του πολύτιμου Τούρκικου (Τ.Α.Η.) και Βενετσιάνικου (Β.Α.Η.) αρχείου, του Αρχείου της Δημογεροντίας, παλαιοτύπων, κλειστών συλλόγων κλπ. Τα αρχεία τοποθετούνται σε χώρο συνολικής επιφάνειας 300τ.μ. Δημιουργούνται επίσης εργαστήρια μικροφωτογράφησης συντήρησης και βιβλιοδέτησης. Ο ακάλυπτος χρησιμεύει για τις κατακόρυφες επικοινωνίες μηχανολογικών παροχών.

Τέλος κατά μήκος της οδού 25ης Αυγούστου και στο εσωτερικό του υπογείου δημιουργούνται οπές με γυάλινο δάπεδο και κατάλληλο φωτισμό με σκοπό την ανάδειξη του τείχους και άλλων ευρημάτων στους περαστικούς αλλά και στους επισκέπτες.

Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη

Η Β.Δ.Β. έχει περάσει τα όρια της βιβλιοθήκης και έχει μετεξελιχθεί σε πολιτιστικό και πνευματικό κέντρο με εκδόσεις, πολιτιστικές εκδηλώσεις, συνέδρια κλπ. Σ' αυτό το πλαίσιο εντάσσεται και η αναβάθμιση και η πολύπλευρη ανάπτυξη, ιδίως κατά τα τελευταία τριάντα χρόνια, της Β.Δ.Β., σχεδιάζοντας ή και αναλαμβάνοντας πολλές άλλες, μη τυπικές για μια παραδοσιακή ελληνική βιβλιοθήκη, πολιτιστικές δραστηριότητες, όπως οι ενδιαφέρουσες και επιμελημένες εκδόσεις της, η διοργάνωση μεγάλων επιστημονικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων και η συστηματική συγκέντρωση, καταλογογράφηση και διαφύλαξη του σχετικού με την Κρήτη αρχαιολογικού υλικού.

Παρά τις αντιξοότητες που αντιμετωπίζει τα τελευταία χρόνια, η Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη δεν σταμάτησε στιγμή τις πολιτιστικές της δραστηριότητες. Χάρη στο μεράκι και το φιλότιμο των εργαζομένων σε αυτήν και για αυτήν, εξακολουθεί να είναι ένας πολιτιστικός φάρος για τον Δήμο και την πόλη του Ηρακλείου. Επίκειται η μεταστέγασή της στο ανακαινισμένο της κτίριο «Αχτάρικα», προκειμένου να λειτουργήσει, ως μια βιβλιοθήκη σύγχρονη, όπως αρμόζει στη μακρά ιστορία της.

Στις πολιτιστικές εκδηλώσεις της Βικελαίας περιλαμβάνονται επίσης:



- Το Εργαστήριο Ελληνικής Παλαιογραφίας
- Κύκλοι μαθημάτων με θέμα ιστορικού ενδιαφέροντος
- Ο κύκλος των παιδικών εκδηλώσεων

Επιπλέον, η Βικελαία Βιβλιοθήκη:

- Εμπλουτίζει διαρκώς το υλικό των βιβλίων της με νέους τίτλους
- Προχωρεί τις εργασίες τεκμηρίωσης και ψηφιοποίησης του καταλόγου της
- Συνεχίζει σταθερά το εκδοτικό της πρόγραμμα. Προετοιμάζεται ήδη ο διαγωνισμός για την έκδοση: δύο νέων βιβλίων, αυτού για την αρχαία *Γόρτυνα* του καθηγητή Antonino Di Vitta σε ελληνική μετάφραση, και του *Καστροφύλακα* από το Βενετσιάνικο αρχείο καθώς και του καινούργιου τεύχους του περιοδικού «*Παλίμψηστον*».

Αυτή τη περίοδο είναι σε εξέλιξη η διαδικασία εκπόνησης μελέτης για τη μεταφορά του βιβλιοπωλείου στη μεγάλη γωνιακή αίθουσα του κτιρίου της Βικελαίας στα Ακτάρικα. Η μεταφορά αυτή, που γίνεται σε συνεργασία με τη Δ.Ε.Π.Τ.Α.Η. θεωρείται απαραίτητη για να αναδειχθούν οι εξαιρετικές εκδόσεις της Βιβλιοθήκης και να εμπλουτισθεί ο κατάλογος των βιβλίων που διατίθενται.

Παράλληλα με την επέκταση της, η Βιβλιοθήκη οργανώνεται σε διάφορα αυτόνομα τμήματα με καθορισμένο περιεχόμενο και δραστηριότητες.

Το Τμήμα μη Δανειζομένων Βιβλίων: Περιλαμβάνει τα παλαιά βιβλία, αυτά που δεν κυκλοφορούν πια στο εμπόριο και ικανό αριθμό σύγχρονων εκδόσεων, όπως και όλες τις μεγάλες δωρεές: Δημήτρη Βικέλα, Μάρκου Αυγέρη, Έλλησ Αλεξίου, Γιώργου Σεφέρη και άλλων. Ο επισκέπτης μπορεί να τα διαβάσει μόνο στο Αναγνωστήριο της Βιβλιοθήκης. Το σύνολο των διαθέσιμων τίτλων του τμήματος είναι περίπου 150.000 δηλαδή ανέρχονται σε περίπου 180.000 τόμους και τα τελευταία χρόνια έχει ξεκινήσει η αναδρομική ψηφιακή του καταλογογράφηση.

Οι επισκέπτες, με την κάρτα μέλους που αποκτούν, μπορούν να δανειστούν τα βιβλία του τμήματος, το οποίο εμπλουτίζεται συνεχώς από τις τρέχουσες κυρίως εκδόσεις. Στο τμήμα αυτό λειτουργεί και Παιδικό - Δανειστικό. Το σύνολο των διαθέσιμων τίτλων του τμήματος ανέρχεται στους 25.000 περίπου. Το τμήμα είναι πλήρως μηχανογραφημένο και υπάρχει δυνατότητα αναζήτησης βιβλίων και κράτησης τους μέσω διαδικτύου.

Το Τμήμα Εφημερίδων και Περιοδικών: Περιλαμβάνει εφημερίδες και περιοδικά από τον προ-προηγούμενο αιώνα μέχρι σήμερα. Εμπλουτίζεται από παλαιό υλικό όπως και από τον καθημερινό και περιοδικό Τύπο. 1500 είναι οι τίτλοι που εμπεριέχονται στο τμήμα αυτό δηλαδή διαθέτει περίπου 4.000 τόμους.

Το Τμήμα Μικροφωτογράφησης: Από το 1988 έγινε προσπάθεια όλο το σπάνιο υλικό της «Β.Δ.Β.» να μικροφωτογραφηθεί για λόγους προφύλαξης των πρωτοτύπων. Με την πρόοδο της τεχνολογίας, οι συσκευές μικροφωτογράφησης αντικαταστάθηκαν από Scanner και το αρχειακό υλικό αποθηκεύεται σε ψηφιακά αρχεία υψηλής ανάλυσης.

Το Τμήμα Οπτικοακουστικών Μέσων: Αρχαιοσυλλεκτικός ο χαρακτήρας του σε οπτικό και ακουστικό υλικό, με παράλληλη εξυπηρέτηση όλων των εκδηλώσεων της Βικελαίας με τα σύγχρονα ηλεκτρονικά - οπτικοακουστικά μέσα που διαθέτει. Στο πλαίσιο της λειτουργίας του Τμήματος, ιδρύθηκε σε συνεργασία με στελέχη της παλαιάς Κινηματογραφικής Λέσχης Ηρακλείου και επί μια οκταετία λειτούργησε η "Κινηματογραφική Λέσχη" προβάλλοντας σπουδαίες ταινίες, συνεργάστηκε δε, με ειδικούς μουσικολόγους και επί τρία χρόνια σε εβδομαδιαία βάση παραδόθηκαν στους φίλους-μέλη της Βιβλιοθήκης μαθήματα για την κλασική μουσική, την Τζαζ, την NewAge κ.α. Ηχογραφούνται και βιντεοσκοποούνται όλες οι



δραστηριότητες της Βιβλιοθήκης αλλά και οι λοιπές σημαντικές για την διατήρηση σε αρχείο εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται σε δημοτικές αίθουσες και ανοικτά θέατρα. Έγινε καταγραφή σε βιντεοταινίες μιας σειράς «ζωντανών» μαρτυριών για τα γεγονότα της Κατοχικής Περιόδου. Συνεργάζεται με ειδικούς καθηγητές του Πανεπιστημίου Αιγαίου και του Πανεπιστημίου Κρήτης και πραγματοποιεί ηχογραφήσεις και βιντεοσκοπήσεις επιστημονικού ενδιαφέροντος, όχι μόνο για την ευρύτερη περιοχή του Ηρακλείου αλλά και την εκτός Κρήτης -όπως στη Γαύδο, στη Χίο και στη Σάμο. Ντοκιμαντέρ που παρήχθησαν για το σκοπό αυτό, βραβεύθηκαν σε ανάλογα φεστιβάλ όπου προβλήθηκαν.

Το Τμήμα Αρχείων: Σε αυτό στεγάζονται όλα τα αρχεία και αρχειακές συλλογές, που υπήρχαν αλλά και αποκτήθηκαν τα τελευταία χρόνια. Το Αρχειακό υλικό που καλύπτει μία περίοδο από το 1217 έως το 1975 είναι συγκεντρωμένο σε αυτό το τμήμα και είναι τακτοποιημένο και αρκετό μέρος του καταλογογραφημένο. Σ' αυτό έχει συγκεντρωθεί ο βασικός κορμός του αρχειακού υλικού που «παρήχθη» στην Κρήτη από τους κατακτητές της, στη διάρκεια επτά περίπου αιώνων (1217-1898) και το σύνολό του είναι προσιτό στους ερευνητές.

Οι κυριότερες συλλογές δημοσίων εγγράφων του Τμήματος Αρχείων της Β.Δ.Β. είναι:

- ✚ **Το Βενετσιάνικο Αρχείο:** Περιλαμβάνει αρχεία που αποκτήθηκαν σε μικροφίλμ και είναι σχετικά με την περίοδο της Βενετοκρατίας.
- ✚ **Το Τουρκικό Αρχείο Ηρακλείου.** Αποτελείται, κατά βάση, από χειρόγραφους Κώδικες του Ιεροδικείου Ηρακλείου, που εκτείνονται σε χρονικό διάστημα 230 ετών και είναι γραμμένοι στην τουρκική γλώσσα με την παλιά αραβική γραφή - γλώσσα την οποία μπορούν να διαβάσουν μόνον όσοι την έχουν σπουδάσει ειδικά. Στους κώδικες αυτούς οι κατήδες καταχωρούν όλα τα σχετικά έγγραφα με τη δημόσια λειτουργία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.
- ✚ **Το Αρχείο της Δημογεροντίας Ηρακλείου:** Ο θεσμός των «δημογεροντιών» ίσχυσε στα τελευταία σαράντα χρόνια της τουρκικής κυριαρχίας (1858-1900). Πρόκειται για ένα μórφωμα θεσμού κοινοτικής αυτοδιοίκησης, στα πλαίσια των προνομίων που παρείχαν οι Οθωμανοί στους Χριστιανικούς κυρίως πληθυσμούς, για την αποφυγή έξαρσης εθνικών επαναστατικών αγώνων.
- ✚ **Το Αρχείο Γερμανικής Κατοχής:** Τη δεκαετία 1993-2003 η Β.Δ.Β. προχώρησε στις ενέργειες για την απόκτηση των γερμανικών αρχείων κατοχής 1941-1945. Στο Φράιμπουργκ εντοπίσαμε όσα έγγραφα συναποτελούσαν ότι αποκαλείται «Γερμανικό Αρχείο Κατοχής της Κρήτης» και δώσαμε την εντολή για την αναπαραγωγή τους. Την περίοδο αυτή μεταφράζονται και θα ακολουθήσει η έκδοση τους σε τόμους.

Ξεχωριστή δραστηριότητα έχει επιδείξει η Β.Δ.Β. κατά την τελευταία εικοσιπενταετία στον τομέα των εκδόσεων, στο πλαίσιο αυτής της δραστηριότητας έχουν συνεργαστεί με την Β.Δ.Β. τουλάχιστον τρεις εκατοντάδες, συνήθως διαπρεπείς, φιλόλογοι, ιστορικοί και λογοτέχνες, και έτσι έχει προσφερθεί στο αναγνωστικό κοινό ένα μεγάλο σύνολο βιβλίων ποιότητας, κάτι που δεν συμβαίνει τακτικά σε βιβλιοθήκες, - ούτε του κέντρου ούτε της περιφέρειας. Συνολικά έχουν εκδωθεί περίπου 140 βιβλία.

Η βιβλιοθήκη αναλαμβάνει επίσης τη διοργάνωση σε συνεργασία με: το "Μορφωτικό Ίδρυμα της Εθνικής Τραπέζης", το Μορφωτικό Τμήμα της Ισπανικής Πρεσβείας, την Ιταλική Αρχαιολογική Σχολή, την Αγγλική Αρχαιολογική Σχολή, κ.α., ανάλογες εκθέσεις και συνέδρια.

Με το έργο «Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Ιστορικών Εγγράφων» ψηφιοποιήθηκαν σε αρχεία υψηλής ανάλυσης, και προβάλλονται μέσω του διαδικτύου μέρος από τρεις πολύ σημαντικές Συλλογές Δημοσίων Εγγράφων της βιβλιοθήκης: το Τουρκικό Αρχείο Ηρακλείου, το Αρχείο της Δημογεροντίας Ηρακλείου και το Αρχείο



Εφημερίδων και Περιοδικών. Μέσω αυτού του προγράμματος, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ψάξει στην βάση δεδομένων και με κριτήρια πολλαπλής αναζήτησης να βρει το αποτέλεσμα που επιθυμεί.

Τα άμεσα αναμενόμενα αποτελέσματα από την υλοποίηση των έργων αυτών είναι:

- + Η προβολή του Δήμου Ηρακλείου στον Ευρωπαϊκό, αλλά και τον υπόλοιπο διεθνή χώρο.
- + Η διαφύλαξη και ανάδειξη του παραδοσιακού πολιτισμού της πόλης και της ιστορίας της.
- + Η διάθεση των ψηφιακών συλλογών μέσω διαδικτύου.
- + Η διευκόλυνση ερευνητικών δραστηριοτήτων με την παροχή πληροφοριών εξ αποστάσεως και τη δυνατότητα για συγκριτικές μελέτες.

Βασιλική Αγίου Μάρκου

Πραγματοποιούνται εκθέσεις έργων τέχνης, διαλέξεις, ρεσιτάλ, συνέδρια, παρουσιάσεις βιβλίων, προβολές επιστημονικών εργασιών, τιμητικές εκδηλώσεις. Χτίστηκε το 1239 στην ανατολική πλευρά της Πλατείας Δημητριακών, σημερινή Πλατεία Ελ. Βενιζέλου. Ήταν τρίκλιτη, ξυλόστεγη βασιλική με το μεσαίο κλίτος ψηλότερο από τα άλλα. Αποτελούσε την επίσημη Δουκική Εκκλησία του Χάνδακα. Στο νοτιοδυτικό άκρο υπήρχε ψηλό καμπαναριό με ρολόι. Το αρχικό οικοδόμημα καταστράφηκε με το μεγάλο σεισμό του 1303 και ανοικοδομήθηκε. Το 1508 έπαθε πάλι μεγάλες ζημιές από το σεισμό και επισκευάστηκε ξανά. Οι κιόνες του, από πράσινη πέτρα, πιστεύεται πως προέρχονται από ελληνορωμαϊκά μνημεία της Κνωσού. Μετά την κατάκτηση του Χάνδακα από τους Τούρκους, ο Άγιος Μάρκος παραχωρήθηκε από τον Κιοπρουλή στον Δεφτερδάρ Αχμέτ Πασά, αρχηγό των Οικονομικών και γι' αυτό, στην Τουρκοκρατία ήταν γνωστός με το όνομα Δεφτερδάρ Τζαμί. Οι Τούρκοι κατεδάφισαν το καμπαναριό και στη θέση του έφτιαξαν μιναρέ, που έπεσε με το σεισμό του 1767, όπως αναφέρεται σε τουρκικό έγγραφο. Οι Τούρκοι κατέστρεψαν τις τοιχογραφίες του ναού. Μέχρι το 1915 ήταν τζαμί. Με την ανταλλαγή πληθυσμών το πήρε η Εθνική Τράπεζα και μετά παραχωρήθηκε στο Δήμο για να χτιστεί στη θέση του Δημοτικό Θέατρο. Τελικά το 1956 ύστερα από σύμβαση του Δήμου και της Εταιρείας Κρητικών Ιστορικών Μελετών, το μνημείο, με τη βοήθεια της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας αποκαταστάθηκε στην αρχική του μορφή, με σκοπό να χρησιμοποιείται ως αίθουσα διαλέξεων, τελετών, εκθέσεων και για παρόμοιες πνευματικές εκδηλώσεις.

- ⇒ **Αίθουσα Εκδηλώσεων στο κτίριο της Ανδρόγεω:** Πραγματοποιούνται διαλέξεις, ρεσιτάλ, συνέδρια, παρουσιάσεις βιβλίων, προβολές επιστημονικών εργασιών, τιμητικές εκδηλώσεις.
- ⇒ **Θεατρικός Σταθμός:** Πραγματοποιούνται θεατρικές παραστάσεις, παρουσιάσεις βιβλίων, προβολές επιστημονικών εργασιών κλπ.
- ⇒ **Μεγάλο Κηποθέατρο «Ν. Καζαντζάκης»:** Μεγάλες μουσικές εκδηλώσεις, συναυλίες, μοντέρνος κλασικός χορός από ελληνικά και ξένα συγκροτήματα, παραστάσεις τοπικών σχολών χορού.
- ⇒ **Μικρό Κηποθέατρο «Μάνος Χατζηδάκης»:** Θεατρικές παραστάσεις, κονσέρτα, μουσικές εκδηλώσεις (χορωδίες συγκροτήματα κλπ.).
- ⇒ **Οικία Χρονάκη:** Παλαιά τούρκικη οικία ανακαινισμένη από τις Τεχνικές Υπηρεσίες του Δήμου Ηρακλείου. Φιλοξενεί γκραβούρες, έργα του ζωγράφου Μαρκογιαννάκη, σειρά φωτογραφιών του Μπεχσεντίν, διάφορα αρχεία κλπ.
- ⇒ **Μουσείο Μάχης Κρήτης:** Εκθέματα από την περίοδο της κατοχής και της Εθνικής Αντίστασης.



- ⇒ **Ναός της Αγίας Αικατερίνης Σιναϊτών** που λειτουργεί ως εκθεσιακός χώρος της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης με αντιπροσωπευτικά έργα της Κρητικής Αναγέννησης ανάμεσα στα οποία ξεχωριστή θέση κατέχουν οι φορητές εικόνες του Μιχαήλ Δαμασκηνού.
- ⇒ **Αίθριο της Ενετικής Λότζια:** Διάφορες εκθέσεις λαϊκής και σύγχρονης τέχνης (παζάρια από συλλόγους κοινωφελούς χαρακτήρα και σχολεία).
- ⇒ **Εργαστήρι Ψηφιδωτού Δήμου Ηρακλείου.** Εκμάθηση της τέχνης του ψηφιδωτού σε σπουδαστές της Σχολής Καλών Τεχνών και σε δημότες.
- ⇒ **Θερινός Κινηματογράφος στην Πύλη Βηθλεέμ** με προβολές επιλεγμένων ταινιών ποιότητας.
- ⇒ Εκθεσιακός χώρος στην **Πύλη Αγίου Γεωργίου.**
- ⇒ **Συλλογή έργων τέχνης του Δήμου Ηρακλείου** [πίνακες ζωγραφικής (συλλογή Φανουράκη, Μαρκογιαννάκη), γλυπτά, χάρτες, γκραβούρες, κλπ.].

Μουσεία

Το **Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου** θεωρείται ως ένα από τα σημαντικότερα μουσεία στην Ευρώπη. Το σημερινό κτήριο οικοδομήθηκε την περίοδο 1933-1937 σε σχέδια του Π. Καραντινού, στη θέση του μεγαλοπρεπή ενετικού μοναστηριού του Αγίου Φραγκίσκου που καταστράφηκε από το σεισμό του 1856. Στο Μουσείο έχουν συγκεντρωθεί αρχαιολογικά ευρήματα απ' όλη την Κρήτη, καλύπτοντας την ιστορία του νησιού για περισσότερο από 5500 χρόνια. Κυρίαρχη θέση ανάμεσα σε αυτά κατέχουν οι θησαυροί του μινωικού πολιτισμού, τον οποίο εδώ μπορεί κανείς να θαυμάσει σε όλη την ιστορική του συνέχεια. Η συλλογή με τις μινωικές αρχαιότητες είναι μάλιστα η σημαντικότερη στον κόσμο και το μουσείο δίκαια θεωρείται το κατ' εξοχήν μουσείο του μινωικού πολιτισμού.

Οι ανακαινισμένοι χώροι του Μουσείου έγιναν πόλος έλξης για τους χιλιάδες επισκέπτες του Ηρακλείου, που μετά από πολλά χρόνια ημιτελούς λειτουργίας του, θέλησαν να θαυμάσουν τους παγκοσμίως γνωστούς θησαυρούς του. Πιο αναλυτικά σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιοποίησε η ΕΛ.ΣΤΑΤ. το εννεάμηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου του 2014 η επισκεψιμότητα στο Αρχαιολογικό Μουσείου παρουσίασε αύξηση κατά 53%. Πιο αναλυτικά βλέπουμε πως το διάστημα αυτό το Μουσείο του Ηρακλείου δέχθηκε 170.983 επισκέπτες έναντι 111.740 το αντίστοιχο διάστημα.

Το **Ιστορικό Μουσείο Κρήτης (Ι.Μ.Κ.)** που ιδρύθηκε το 1953 από την Εταιρία Κρητικών Ιστορικών Μελετών (Ε.Κ.Ι.Μ.) παρουσιάζει μια συνολική εικόνα της ιστορίας της Κρήτης από τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες έως τη σύγχρονη εποχή και ήταν άλλοτε κατοικία του ευεργέτη της πόλης Ανδρέα Καλοκαιρινού. Το **Ιστορικό Μουσείο Κρήτης** παρουσιάζει μια συνολική εικόνα της ιστορίας της Κρήτης από τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες έως τη σύγχρονη εποχή. Το μουσείο διαθέτει μια από τις πλουσιότερες συλλογές του Παλαιοχριστιανικού και Μεσαιωνικού πολιτισμού καθώς και αντικείμενα λαϊκής τέχνης, στον ελλαδικό χώρο. Επίσης, στο Μουσείο φιλοξενούνται ενθυμήματα του Νίκου Καζαντζάκη, καθώς και ο πίνακας «Βάφτιση» του Δομίνικου Θεοτοκόπουλου. Στεγάζεται σε δώροφο νεοκλασικό κτήριο, το οποίο κατασκευάστηκε το 1903 στη θέση παλαιότερου μεγάρου της οικογένειας Καλοκαιρινού. Το νέο κτήριο, σε σχέδια Κ. Τσαντηράκη, σαφώς επηρεασμένο από τις μορφολογικές λύσεις του παλαιότερου, έχει χαρακτηριστεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο. Η επέκταση του Μουσείου προς τα δυτικά, αποτέλεσε εγχείρημα συνδυασμού της μοντέρνας με την παραδοσιακή αρχιτεκτονική.

Το **Μουσείο Εικαστικών Τεχνών Ηρακλείου (Μ.Ε.Τ.Η.)**, ιδρύθηκε για την στήριξη κάθε πολιτιστικής και καλλιτεχνικής δραστηριότητας και ιδιαίτερα την



προαγωγή και ενδυνάμωση των εικαστικών τεχνών και την προβολή του έργου των Κρητών καλλιτεχνών. Αποτελεί ένα χώρο συγκέντρωσης και γόνιμης συνδιαλλαγής δημιουργών, φιλότεχνων αλλά και φίλων, ένας χώρος ανάπτυξης πνεύματος αλληλεγγύης, συνεργασίας και ομοψυχίας αλλά και πνευματικής και αισθητικής καλλιέργειας, επιμόρφωσης και ψυχαγωγίας. Προς αυτή την κατεύθυνση σχεδιάζονται: η διοργάνωση επιμορφωτικών και εκπαιδευτικών σεμιναρίων και διαλέξεων σε θέματα καλλιτεχνικής δημιουργίας, συνέδρια, συναυλίες, σεμινάρια, εκδόσεις, ενώ ο χώρος προσφέρεται και για εκθέσεις εικαστικών τεχνών, ανταλλαγές συλλογών, συνεργασίες με άλλα ιδιωτικά ή κρατικά μουσεία τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Ένα ακόμα σημαντικό μουσείο που λειτουργεί στην πόλη, είναι το **Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης**. Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, υφίσταται θεσμικά από το 1980. Ιδρύθηκε με Προεδρικό Διάταγμα το Δεκέμβριο του 1980 στα πλαίσια της Σχολής Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης. Περιλαμβάνει πέντε Τμήματα: Ζωολογικό, Βοτανικό, Ανθρωπολογικό, Παλαιοντολογικό - Γεωλογικό και Ορυκτολογικό. Από το 1985 καταβάλλονται μεγάλες προσπάθειες αρχικά για τη δημιουργία και στη συνέχεια για τον εμπλουτισμό και την ταξινόμηση των συλλογών του Μουσείου. Σήμερα οι συλλογές του Μουσείου περιλαμβάνουν δείγματα από την Ελλάδα και τη Μεσόγειο. Ένα μεγάλο τμήμα τους προέρχεται από δωρεές των προσωπικών συλλογών των ερευνητών του Μουσείου. Εκτός από το υλικό που συλλέγεται στα πλαίσια των ερευνητικών προγραμμάτων, κάθε χρόνο οργανώνονται εκδρομές για δειγματοληψίες τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Εκτός από τις συλλογές και τα εργαστήρια, σημαντικός στόχος του Μουσείου υπήρξε και η δημιουργία εκθεσιακού χώρου όπου το κοινό θα είχε την ευκαιρία να έρθει σε επαφή με τις συλλογές του Μουσείου και να ενημερωθεί για το φυσικό περιβάλλον. Για το λόγο αυτό από το 1994 μέχρι το 1997 πραγματοποιήθηκαν πέντε προσωρινές εκθέσεις για το φυσικό περιβάλλον της Κρήτης και του ευρύτερου νησιωτικού χώρου του Αιγαίου. Σήμερα το μουσείο στεγάζεται στο κτίριο της παλαιάς ηλεκτρικής Ηρακλείου το οποίο έχει παραχωρηθεί από το Δήμο Ηρακλείου στο Πανεπιστήμιο Κρήτης για το σκοπό αυτό. Τέλος, το ΜΦΙΚ αποτελεί σημαντικό τουριστικό πόλο έλξης με τα 4.000 τ.μ. των εκθεσιακών χώρων του, τον σεισμικό προσομοιωτή & τις σημαντικές κατά καιρούς περιοδικές εκθέσεις που φιλοξενεί.

Στη ΔΕ Νέας Αλικαρνασσοῦ, λειτουργεί το Πολύκεντρο Νεολαίας δίπλα από το γήπεδο του Ηρόδοτου στο οποίο φιλοξενούνται πολιτιστικές εκδηλώσεις, ενώ στη φάση ολοκλήρωσης βρίσκεται το Κέντρο Εκπαίδευσης και Πολιτισμού Νέας Αλικαρνασσοῦ που κατασκευάζεται σε ιδιόκτητο οικόπεδο του Δήμου, έκτασης 316.20 τ.μ., επί της Λεωφόρου Ικάρου. Με την υποδομή αυτή η Νέα Αλικαρνασσός αποκτά το δικό της Πολιτιστικό Κέντρο, ένα Πολυχώρο ο οποίος θα συμβάλλει στην παραγωγή και διάδοση του Πολιτισμού, ενώ παράλληλα θα μπορούν να αναπτυχθούν και εκπαιδευτικές δράσεις.

Το κτίριο, περιλαμβάνει τις εξής λειτουργικές ενότητες:

1. Ενότητα της Υποδοχής,
2. Ενότητα της Βιβλιοθήκης – Εκπαίδευσης,
3. Ενότητα του Χώρου Πολλαπλών Χρήσεων,
4. Ενότητα των Υποστηρικτικών Εγκαταστάσεων.

Διατάσσεται σε τρία επίπεδα:

- A) Υπόγειο συνολικής επιφάνειας 207,29 τ.μ.
- B) Ισόγειο συνολικής επιφάνειας 207,29 τ.μ.
- Γ) Όροφος συνολικής επιφάνειας 207,29 τ.μ.



Ενδεικτικές Πολιτιστικές Δραστηριότητες

- ✚ **Φεστιβάλ «Ηράκλειο-Καλοκαίρι»:** Κατά τη διάρκεια του Φεστιβάλ Ηράκλειο – Καλοκαίρι που γίνεται κάθε χρόνο στο μεγάλο και στο μικρό Κηποθέατρο γίνονται μεγάλες μουσικές εκδηλώσεις & συναυλίες από διεθνώς αναγνωρισμένα συγκροτήματα, ή και μεμονωμένους καλλιτέχνες της σύγχρονης ή παραδοσιακής μουσικής. Δίνονται παραστάσεις θεατρικών έργων από τοπικά θέατρα ή της πρωτεύουσας. Παραστάσεις διαφόρων συγκροτημάτων μοντέρνου, κλασσικού, παραδοσιακού χορού από το εξωτερικό και το εσωτερικό.
- ✚ **Πολιτιστικοί Αγώνες:** Διαγωνισμοί Φωτογραφίας, Λογοτεχνικοί Αγώνες, Θεατρικά Σεμινάρια, Φεστιβάλ Θεάτρου με παραστάσεις από θεατρικές ομάδες της Κρήτης στο Θεατρικό Σταθμό Ηρακλείου και στο Πολιτιστικό-Συνεδριακό Κέντρο.
- ✚ **Λειτουργία Θερινού Δημοτικού Κινηματογράφου στην Πύλη Βηθλεέμ:** Πραγματοποιούνται προβολές επιλεγμένων ταινιών ποιότητας κατά τους θερινούς μήνες.
- ✚ **Κασρινό Καρναβάλι-Αποκριάτικες εκδηλώσεις:** Συναυλίες συγκροτημάτων, ακροβάτες, ταχυδακτυλουργοί, οργάνωση του παιχνιδιού «το κυνήγι του κρυμμένου θησαυρού», συναυλία από τη φιλαρμονική του Δήμου, μουσικό αποκριάτικο πρόγραμμα γνωστών καλλιτεχνών, συναυλίες κρητικών συγκροτημάτων. Αποκριάτικα παιδικά πάρτι και καντάδες στους πεζόδρομους και τους κεντρικούς δρόμους του Ηρακλείου από χορωδίες. Το αποκριάτικο πρόγραμμα τελειώνει την Καθαρή Δευτέρα στο κηποθέατρο Ν. Καζαντζάκης με μουσικοχορευτικά δρώμενα και με την προσφορά νηστίσιμων παραδοσιακών εδεσμάτων και ποτών.
- ✚ **Κύκλος Πολιτιστικών Εκδηλώσεων Χριστουγέννων-Πρωτοχρονιάς:** Θεατρικές παραστάσεις, μουσικοθεατρικά δρώμενα και θεατρικά παιχνίδια στο πνεύμα των Χριστουγέννων, για παιδιά. Παραδοσιακά κάλαντα και χριστουγεννιάτικες μελωδίες από την φιλαρμονική από χορωδίες του Δήμου και χορωδίες διαφόρων συλλόγων. Συναυλίες από διακεκριμένους καλλιτέχνες του εξωτερικού ή του εσωτερικού, και από συλλόγους καλλιτεχνών κρητικής μουσικής. Συγκροτήματα με κρητικούς παραδοσιακούς χορούς, μπαλέτα, και λοιπά.
- ✚ Διοργάνωση Παγκρήτιου Φεστιβάλ Δρόμου (Τέχνη καθ' οδόν)
- ✚ Διοργάνωση εκδηλώσεων προβολής και προώθησης τοπικών προϊόντων στις περιφερειακές Δημοτικές Ενότητες του Δήμου (Εκτός Πόλης)
- ✚ Ανεξάρτητες Εικαστικές Εκδηλώσεις
- ✚ Διοργάνωση Μαθητικών Φεστιβάλ
- ✚ Απονομή Βραβείου Καζαντζάκη κάθε τέσσερα χρόνια
- ✚ Λειτουργία εργαστηρίου Ελευθέρων Σπουδών της Βικελαίας Δημοτικής Βιβλιοθήκης
- ✚ Τιμητικές εκδηλώσεις, παρουσιάσεις βιβλίων

Σημαντικές και ποικίλες **εκδηλώσεις** οργανώνονται από τους Πολιτιστικούς Συλλόγους των περιφερειακών ΔΕ του Δήμου, οι οποίες σε μεγάλο μέρος τους είναι αρκετά ενδιαφέρουσες και πρωτότυπες (π.χ. Γιορτή Κρασιού στις Δαφνές, Διεθνές Συμπόσιο Γλυπτικής στο Βενεράτο, κ.λπ.). Εκδηλώσεις που για κάθε φορέα τους έχουν ιδιαίτερο τοπικό χαρακτήρα. Με την αρωγή και συνδιοργάνωση



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

της Δημοτικής Αρχής, οι τοπικοί Σύλλογοι σε συνεργασία με τον αντίστοιχο Πολιτιστικό Τομέα του Δήμου επιτελούν σπουδαίο πρωτογενές πολιτιστικό έργο.

Συγκεντρώνουν, καταγράφουν, διασώζουν, επεξεργάζονται και παρουσιάζουν λαογραφικά, εθνικά, εθνολογικά, κοινωνικά, οικονομικά, μυθολογικά, ιστορικά, αφηγηματικά, μουσικά, χορευτικά, ήθη και έθιμα, τελετουργικά και κάθε είδους στοιχεία που φυλάσσονται στη λαϊκή μνήμη, διατηρούνται ως λαϊκή πρακτική και αποτελούν το αξιακό υλικό της κάθε κοινωνικής ομάδας, του κάθε χωριού και οικισμού.

Ενδεικτικές πολιτιστικές εκδηλώσεις των Τοπικών Κοινοτήτων του Δήμου Ηρακλείου καταγράφονται στον παρακάτω πίνακα.

| Τοπική Κοινότητα | Ονομασία Εκδήλωσης |
|------------------|---|
| ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | 1. Πανηγύρι Αγίου Μύρωνος 7ης και 8ης Αυγούστου 2. Εκδηλώσεις «ΡΑΥΚΕΙΑ» από την 1η έως την 8η Αυγούστου 3. Εκδηλώσεις Πολιτιστικού Συλλόγου (Χριστούγεννα, Αποκριές, Κλήδονας κ.α.) |
| ΣΙΒΑ | 1. Γευσιγνωσία αυλοί Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου 2. 6 Ιουλίου γλέντι στο χώρο της Αγίας Παρασκευής |
| ΑΥΓΕΝΙΚΗΣ | 1. Γλέντι Αγίας Μαρίας 2. Καρναβάλι Παλιανής 3. Θεατρική ομάδα παρουσίαση θεάτρου |
| ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ | 1.Καρναβάλι Παλιανής 2. Συμπόσιο Γλυπτικής 3. Γλέντι Παναγίας 4. Γλέντι το Πάσχα στην πλατεία 5. Συναυλία Αγίου Φανουρίου 6. Εορτή Αγίου Γεωργίου Μεθυστή - Γευσιγνωσία 7. Ρακοβραδιά στην Άκρα |
| ΔΑΦΝΩΝ | 1. Γιορτή Κρασιού 2. Καθαρά Δευτέρα |
| ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | 1. Αποκριάτικο Κρναβάλι Κάτω Ασιτών 2. Πολιτιστικές εκδηλώσεις Αγίας παρασκευής από 20 έως 26 Ιουλίου |
| ΚΕΡΑΣΙΩΝ | Μαγειρέματα |
| ΠΕΝΤΑΜΟΔΙΟΥ | Πανηγύρι Αγίας Παρασκευής |
| ΣΚΑΛΑΝΙΟΥ | 1. ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ 2. ΑΠΟΚΡΙΕΣ |
| ΣΤΑΥΡΑΚΙΩΝ | 1. ΓΛΕΝΤΙ ΑΓ. ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΑ |



Πηγή: Ερωτηματολόγιο Τοπικών Κοινοτήτων (επεξεργασία στοιχείων)

1.5.4 Αθλητικές Εγκαταστάσεις και Δραστηριότητες

Παγκρήτιο Στάδιο

Το Παγκρήτιο Στάδιο βρίσκεται στο Ηράκλειο, στη δυτική πλευρά της πόλης, σε μια αναπτυσσόμενη περιοχή κοντά σε μεγάλους οδικούς άξονες και πρόσβαση από κάθε πλευρά της πόλης, έχει χωρητικότητα 26.240 θεατών και είναι από τα πιο σύγχρονα στάδια της χώρας.

Ως ολυμπιακή εγκατάσταση των αγώνων του ΑΘΗΝΑ 2004 φιλοξένησε πέντε προκριματικούς αγώνες ποδοσφαίρου ανδρών, πέντε γυναικών, έναν προημιτελικό ανδρών και ένα ημιτελικό γυναικών. Χρησιμοποιείται ως προπονητικό κέντρο της ομάδας ΠΑΕ ΕΡΓΟΤΕΛΗΣ και ως έδρα αγώνων του Κυπέλλου Ελλάδος και Πρωταθλήματος SUPERLEAGUE Ελλάδος. Κατά καιρούς φιλοξενεί σημαντικούς διεθνείς αγώνες στίβου (πρόσφατα ολοκληρώθηκε με επιτυχία η διοργάνωση στίβου Bruno Jauli κατηγορίας Α'), ενώ πραγματοποιούνται σ' αυτό συναυλίες ελλήνων & ξένων συνθετών και ερμηνευτών καθώς και δεκάδες πανελλήνιοι και τοπικοί αγώνες περισσότερων από δέκα ολυμπιακών αθλημάτων.

Το Παγκρήτιο Στάδιο ως ένα πολυδύναμο αθλητικό κέντρο με το έμπειρο προσωπικό και τις σύγχρονες εγκαταστάσεις του, έχει τη δυνατότητα να μπορεί να φιλοξενήσει οποιαδήποτε αθλητική-πολιτιστική και καλλιτεχνική εκδήλωση παρέχοντας υψηλού επιπέδου υπηρεσίες.

Περιλαμβάνει: δύο γήπεδα ποδοσφαίρου διεθνών προδιαγραφών, στίβο οκτώ διαδρομών και βοηθητικό στίβο έξι διαδρόμων, δημοτικό κλειστό γυμναστήριο, δημοτικό κλειστό κολυμβητήριο, αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, αίθουσα πάλης πυγμαχίας, ξιφασκίας, χορού, άρσης βαρών, σκοποβολής, ΤΑΕ ΚΩΟ ΔΟ, προσομοιωτή κωπηλασίας, ιατρείο, φυσιοθεραπευτήριο με σάουνα και υδρομασάζ, αίθουσες σεμιναρίων-συνεδριάσεων, χώρο εστίασης, εκθεσιακό χώρο με φωτογραφίες και εκθέματα από τους ολυμπιακούς αγώνες ΑΘΗΝΑ 2004 και SPECIAL OLYMPICS 2011. Το Παγκρήτιο Στάδιο είναι ένα πολυδύναμο αθλητικό κέντρο ικανό να φιλοξενήσει διεθνής και εθνικές διοργανώσεις και ταυτόχρονα να είναι πόλος έλξης για ψυχαγωγικές και πολιτιστικές δραστηριότητες για όλη την οικογένεια.

Δημοτικό Αθλητικό και Πνευματικό Κέντρο Ηρακλείου (ΔΑΠΚΗ)

Το Δημοτικό Αθλητικό και Πνευματικό Κέντρο Ηρακλείου (ΔΑΠΚΗ) είναι ένας υπερσύγχρονος χώρος φυσικής δραστηριότητας για άτομα όλων των ηλικιών. Βρίσκεται στη περιοχή των Πατελών, βρίσκεται σε οικόπεδο έκτασης 5.000 τ.μ. και έχει συνολικό εμβαδόν 1.800 τμ. Το κέντρο αποτελεί πόλο έλξης καθημερινά μεγάλου αριθμού πολιτών.

Περιλαμβάνει: πλήρη σειρά μηχανημάτων αερόβιας άσκησης και μυϊκής ενδυνάμωσης, αίθουσα ομαδικών προγραμμάτων, ιατρείο, αποδυτήρια, χώρους υγιεινής, αναψυκτήριο, άνετο χώρο στάθμευσης, αίθουσα σεμιναρίων, αίθουσα αθλοπαιδιών και αθλημάτων σάλας, ιατρείο, κλιματισμό-θέρμανση. Επίσης είναι προσβάσιμο για ΑΜΕΑ και τους παρέχει ιατρείο, αποδυτήρια, χώρους υγιεινής, κυλικείο. Φιλοξενεί αθλητικές δραστηριότητες των τοπικών συλλόγων ομαδικών αθλημάτων, ενώ το εξειδικευμένο προσωπικό του κέντρου βρίσκεται στη διάθεση σας για τη διαμόρφωση κατάλληλου προγράμματος εκγύμνασης ανάλογα με το σωματότυπο, τις ανάγκες σας και την προπονητική σας εμπειρία. Διαθέτει επίσης σε όλα τα μέλη του δωρεάν πρόσβαση στη χρήση Ηλεκτρονικών Υπολογιστών του



άρτια εξοπλισμένου Internet Point. Το ΔΑΠΚΗ αποτελεί ένα πολυχρηστικό κέντρο με έμπειρο προσωπικό και έχει τη δυνατότητα να μπορεί να φιλοξενήσει αθλητικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις παρέχοντας υψηλού επιπέδου υπηρεσίες.

Επίπεδο 1:

- Ιατρείο
- Αίθουσα υδρομασάζ
- Κυλικείο
- Αποδυτήρια με χώρους υγιεινής
- Αποδυτήρια και χώροι υγιεινής ΑμΕΑ
- Γυμναστήριο ενδυνάμωσης
- Χώρους αποθήκευσης
- Μηχανοστάσιο

Επίπεδο 0:

- Γραφεία διοίκησης
- Κυλικείο
- Χώρους υγιεινής
- Χώρο αναμονής και εστίασης

Επίπεδο 1:

- Γραφεία διοίκησης
- Ενιαίο Χώρο εμβαδού 160 τ.μ. για αεροβική άσκηση, συνέδρια και εκδηλώσεις
- Ενιαίο χώρο εμβαδού 90 τ.μ. για τα μηχανήματα αεροβικής

Επίπεδο 2:

- Κλειστό γυμναστήριο για αγωνίσματα σάλας και εκδηλώσεις
- Αποδυτήρια
- Γραφεία
- Χώρους αποθήκευσης
- Χώρους υγιεινής

Επίπεδο 3:

- Κερκίδα 120 -150 φιλάθλων, θεατών

Περιβάλλον χώρος:

- Θέσεις στάθμευσης
- Αίθριο κατάλληλο για εκδηλώσεις και ανάπαυση
- Μεγάλες νησίδες πρασίνου
- Χώρους στάσης

Σε όλο το κτίριο υπάρχει πρόσβαση για ΑμΕΑ

Οι δραστηριότητες για τις οποίες διατίθεται το Δημοτικό Αθλητικό και Πνευματικό Κέντρο Ηρακλείου είναι:

1. Αθλητικές δραστηριότητες:

- Αθλοπαιδιές σάλας (Μπάσκετ, Βόλει, Ποδόσφαιρο σάλας κ.λ.π)



- Γυμναστική – Aerobic
- Ρυθμική και ακροβατική γυμναστική
- Πάλη
- Judo
- Karate
- Παραδοσιακούς χορούς
- Αθλητισμό για όλες τις ηλικίες
- Οποιαδήποτε άλλη αθλητική δραστηριότητα

2. Μη αθλητικές εκδηλώσεις - δραστηριότητες:

- Ημερίδες – Διημερίδες
- Συνέδρια
- Εμπορικές – Καλλιτεχνικές εκθέσεις
- Πολιτιστικές εκδηλώσεις
- Κοινωνικές εκδηλώσεις
- Συνδικαλιστικές – Πολιτικές συναντήσεις

Προτεραιότητα στη χρήση του ΔΑΠΚΗ έχουν οι αθλητικές δραστηριότητες και οι δραστηριότητες του Δήμου Ηρακλείου και του Δημοτικού Αθλητικού Οργανισμού (ΔΑΟΗ).

ΜΕΓΑΛΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΣΤΑ 2 ΑΟΡΑΚΙΑ

Το Μεγάλο Κλειστό Ηρακλείου βρίσκεται στην τοποθεσία Δύο Αοράκια στην περιοχή Νέας Αλικαρνασσού σε απόσταση αναπνοής από το αεροδρόμιο και το λιμάνι Ηρακλείου. Η χωρητικότητα του μεγάλου Κλειστού Ηρακλείου είναι 5.222 θέσεων. Είναι η μόνη κλειστή αθλητική εγκατάσταση στην Κρήτη που μπορεί να φιλοξενήσει μεγάλα αθλητικά γεγονότα διεθνούς κύρους στα αθλήματα: Μπάσκετ, Βόλεϊ, Χάντμολ, Ενόργανης γυμναστικής και Τραμπολίνο, Αθλημάτων Ακροβατικής γυμναστικής, Πυγμαχίας, Πάλης, Ξιφασκίας, Μπάντμιντον, επιτραπέζιας Αντισφαίρισης, Judo-Αθλημάτων επαφής, Άρσης βαρών, Ρυθμικής γυμναστικής, Αθλημάτων Α.Μ.Ε.Α.

Διαθέτει κεντρική σάλα διεθνών προδιαγραφών, βοηθητικό γυμναστήριο/προπονητήριο με δύο σάλες αθλοπαιδιών διεθνών προδιαγραφών στο οποίο μπορούν να φιλοξενοούνται ταυτόχρονα μέχρι και δύο διαφορετικές ομάδες οποιασδήποτε αθλοπαιδιάς ή αθλήματος. Επίσης διαθέτει αίθουσα ενδυνάμωσης, ιατρείο, αίθουσα VIP, αίθουσα συνεντεύξεων, σύστημα ηλεκτρονικής παρακολούθησης, υπερσύγχρονο σύστημα κλιματισμού και θέρμανσης, σύγχρονα ηχητικά συστήματα, χώρους στάθμευσης, και ηλεκτρονικούς πίνακες αποτελεσμάτων, πρόσβαση ΑΜΕΑ σε όλους τους χώρους.

Όλα τα παραπάνω του δίνουν τη δυνατότητα να μπορεί να φιλοξενήσει οποιαδήποτε καλλιτεχνική-πολιτιστική εκδήλωση όπως συναυλίες, θέατρο και μεγάλες αθλητικές διοργανώσεις.

ΛΟΙΠΑ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Αθλητικό Κέντρο Εφόδου: 3.600 τ.μ. Γήπεδο μπάσκετ και Βόλεϊ με quick

Αθλητικό Κέντρο Κατσαμπιά: 2.600 τ.μ. Γήπεδο μπάσκετ και Βόλεϊ με quick

Αθλητικό κέντρο Βουτών: 5.470,13τμ εμβαδόν οικοπέδου



- Γήπεδο ποδοσφαίρου 5*5
- Γήπεδο καλαθοσφαίρισης διαστάσεων 19,00μ*32,00μ
- Συγκρότημα αποδυτηρίων

Αθλητικό κέντρο Σκαλιού: 2.600,00 τ.μ. εμβαδόν οικοπέδου

- Γήπεδο ποδοσφαίρου 5*5
- Συγκρότημα αποδυτηρίων

Αθλητικό κέντρο Φορτέτσας: 13.907,80 τ.μ. εμβαδόν οικοπέδου

- Γήπεδο ποδοσφαίρου 5*5
- Γήπεδο μπάσκετ
- Συγκρότημα αποδυτηρίων
- Β' φάση
- Κολυμβητήριο με πισίνα 33,00μ*25,00μ και πισίνα εκμάθησης και αποδυτήρια

Αθλητικό κέντρο Σταυρακίων: 2.637,62 τ.μ. εμβαδόν οικοπέδου

- Γήπεδο μπάσκετ
- Γήπεδο ποδοσφαίρου 5x5
- Εγκαταστάσεις αποδυτηρίων

Αθλητικό κέντρο Δαφνών: 21.460,83 τ.μ. εμβαδόν οικοπέδου

- Γήπεδο ποδοσφαίρου 11*11
- Συγκρότημα αποδυτηρίων

Αθλητικό κέντρο Αγίου Βλάσση: 8.670,99 τ.μ εμβαδόν οικοπέδου

- Γήπεδο ποδοσφαίρου 8x8
- Συγκρότημα αποδυτηρίων
- Το έργο εκτελείται και αναμένεται η παράδοση προς χρήση το 2008

Αθλητικό κέντρο στην Αγία Αικατερίνη: 5.154,06 τ.μ εμβαδόν οικοπέδου

- Γήπεδο ποδοσφαίρου 5*5, γήπεδο μπάσκετ και κερκίδες
- Συγκρότημα αποδυτηρίων

Αθλητικό κέντρο στον Άγιο Ιωάννη: 14.000,00 τ.μ εμβαδόν οικοπέδου

- Γήπεδο ποδοσφαίρου 8*8 με συνθετικό χλοοτάπητα
- Γήπεδο μπάσκετ
- Γήπεδο τένις-βόλεϊ
- Πισίνα 33μ

Το μεγαλύτερο μέρος της Αθλητικής υποδομής της ΔΕ Νέας Αλικαρνασσοῦ βρίσκεται εκτός του εγκεκριμένου σχεδίου της Αλικαρνασσοῦ και συγκεκριμένα περιλαμβάνει:

- Το Κλειστό Γυμναστήριο "Μελίνα Μερκούρη", που περιλαμβάνει γήπεδα μπάσκετ και βόλεϊ και ανήκει στην εποπτεία της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού. Το συγκεκριμένο γυμναστήριο καλύπτει τις ευρύτερες ανάγκες του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Ηρακλείου



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- Το πρώην εκθεσιακό κέντρο (ΤΟΛ), που περιλαμβάνει γήπεδα μπάσκετ και τένις, τραπέζια πινγκ- πονγκ, αίθουσα πάλης και αίθουσα γυμναστικής
- Το Γήπεδο ποδοσφαίρου του Ηροδότου
- Το Γήπεδο ποδοσφαίρου "Μαυσώλου" (πρώην βοηθητικό Ηροδότου), το οποίο χρησιμοποιείται ευρέως για την φιλοξενία αθλητικών εκδηλώσεων

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι αθλητικές υποδομές όπως αυτές δηλώθηκαν από τις ΔΚ του Δήμου Ηρακλείου:

| Είδος Εγκατάστασης | Σύντομη περιγραφή | Έκταση (σε τ.μ.) | Δυναμικότητα | Δημοτική Κοινότητα |
|---|--|------------------|--------------|---------------------|
| Γήπεδα τένις στον Προμαχώνα Σαμπιονάρα | Αθλητικοί χώροι που δε συνάδουν με την περιοχή, δεδομένου ότι είναι στα πάνω στα ενετικά τείχη. Συνάθροιση και μεγάλη επισκεψιμότητα χωρίς προδιαγραφές για παρκινγκ κλπ. | | | 1 ^η Δ.Κ. |
| Δημοτικό Γυμναστήριο στην περιοχή Πατελών | Στεγάζεται σε κτίριο Δημοτικό στις Πατέλες και προσφέρει ατομικό και ομαδικό πρόγραμμα γυμναστικής | | | 2 ^η Δ.Κ. |
| Ικάριο γήπεδο (της Α.Ε.Κ. Κατσαμπά) | Είναι υπό εκτέλεση το έργο στην περιοχή Μέσα Κατσαμπά | | | 2 ^η Δ.Κ. |
| Δημοτικό γήπεδο μπάσκετ στην οδό Καζαντζίδα στην περιοχή Κατσαμπά | Χρειάζεται διαμόρφωση και επισκευή περίφραξης του αθλητικού χώρου (μπάσκετ) που είναι στην οδό Καζαντζίδα, καθώς και βάψιμο του γηπέδου και καθαρισμός των κερκίδων τόσο στο μπάσκετ όσο και στο πιο μέσα μέρος του χώρου (νοτίως). Θα μπορούσε να διαμορφωθεί και να χωριστεί σε χώρο για μπάσκετ και στο μέσα χώρο σε καλτσέτο 5Χ5 ικανοποιώντας τόσο τα παιδιά που παίζουν δίπλα από την παιδική χαρά του Κατσαμπά ποδόσφαιρο αλλά και | | | 2 ^η Δ.Κ. |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | | |
|---------------------------------------|--|-------|--------------------------------------|------------------------|
| | τους γύρω κατοίκους της παιδικής χαράς που έχουν καταθέσει κατ επανάληψη παράπονα για όχληση | | | |
| Αθλητικό Πολύκεντρο Αγίας Αικατερίνης | Βρίσκεται στο στάδιο γεωλογικής μελέτης | 5.000 | | 2 ^η Δ.Κ. |
| Παγκρήτιο Στάδιο | Σε καλή κατάσταση, χρήζει συντήρησης | | | 3 ^η Δ.Κ. |
| Γήπεδα Μπάσκετ Εφόδου | Ακαδημίες μπάσκετ ΟΦΗ | | | 3 ^η Δ.Κ. |
| Μπασκέτες Εφόδου-Μάχης Κρήτης | Εγκαταλελειμμένες με τους προβολείς να λειτουργούν κανονικά | | | 3 ^η Δ.Κ. |
| Γήπεδο Μπάσκετ | Νέος Κόσμος | | | 3 ^η Δ.Κ. |
| Γήπεδο ποδοσφαίρου Δειλινά | Αλλαγή τάπητα | | | 3 ^η Δ.Κ. |
| Γήπεδο ποδοσφαίρου Ηροδότου | Οι υποδομές του είναι σε μέτρια κατάσταση | | 350 αριθμός ατόμων που αθλούνται | Δ.Κ. ΝΕΑΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ |
| Κλειστό Μελίνα Μερκούρη Μπάσκετ | Οι υποδομές του είναι σε πολύ καλή κατάσταση | | 350-400 αριθμός ατόμων που αθλούνται | Δ.Κ. ΝΕΑΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ |
| Κλειστό Στάδιο (Δυο Αοράκια) | Οι υποδομές του είναι σε πολύ καλή κατάσταση | | | Δ.Κ. ΝΕΑΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ |
| Γήπεδο μπάσκετ | χρήζει συντήρησης-φωτισμός | μικρή | | Δ.Κ. ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ |
| Γήπεδο ποδοσφαίρου στον Άγιο Βλάση | διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου | μικρή | | Δ.Κ. ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ |

Πηγή: Ερωτηματολόγιο Δημοτικών Κοινοτήτων (επεξεργασία στοιχείων)

Στις **περιφερειακές Δημοτικές Ενότητες** του Δήμου υπάρχουν οι ακόλουθες αθλητικές εγκαταστάσεις, τα στοιχεία των οποίων αποτυπώνονται στον πίνακα που ακολουθεί.



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| Τοπική Κοινότητα | Είδος Εγκατάστασης | Σύντομη περιγραφή | Έκταση (σε τ.μ.) | Παλαιότητα | Δυναμικότητα |
|------------------|---|--|-------------------------------------|--------------------------------------|---------------------|
| ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Δημοτικό γήπεδο | Υπάρχει χλοοτάπητας | | 35 ετών. Ο χλοοτάπητας είναι 10 ετών | Δεν υπάρχει κερκίδα |
| ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων Γυμνασίου-Λυκείου | Η αίθουσα είναι σε καλή κατάσταση και χρησιμοποιείται σπανιότατα από το Δήμο | | 6 ετών | |
| ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | Γυμναστήριο | (Στεγάζεται σε κτίριο του Συνεταιρισμού και είναι ιδιοκτησίας Πολιτιστικού Συλλόγου) | | | |
| ΑΥΓΕΝΙΚΗΣ | ΓΗΠΕΔΟ | Γήπεδο ποδοσφαίρου με αποδυτήρια σε πλήρη εγκατάλειψη | 7.000 τ.μ. περίπου | 1985 | |
| ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ | Αθλητικό στάδιο Βενεράτου | Γήπεδο ποδοσφαίρου | Περίπου 25 στρέμματα | 2004 | |
| ΒΟΥΤΩΝ | ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5 | | | | |
| ΒΟΥΤΩΝ | ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ | | | | |
| ΔΑΦΝΩΝ | Αθλητικό Κέντρο | Κατασκευάστηκε το 2012 | 16 στρ. Αγωνιστικός χώρος 6 στρ. | 5 ετών | 300 ατόμων |
| ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Δημοτικό γήπεδο | | | | |
| ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ | Γήπεδο μπάσκετ | Στη παιδική χαρά του Πρασά | | | |
| ΣΚΑΛΑΝΙΟΥ | ΚΑΛΤΣΕΤΟ 5Χ5 | ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ | 1,5 ΣΤΡ ΠΕΡΙΠΟΥ | 5 ΕΤΩΝ | |
| ΣΤΑΥΡΑΚΙΩΝ | ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ | ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ- ΜΠΑΣΚΕΤ – ΛΟΙΠΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ | | ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΘΗΚΕ ΤΟ ΕΤΟΣ 2005 | |



Πηγή: Ερωτηματολόγιο Τοπικών Κοινοτήτων (επεξεργασία στοιχείων)

1.5.5 Εθελοντισμός

Κύριος στόχος της θεσμοθέτησης εθελοντικών δράσεων είναι να δοθεί το κίνητρο και η ευκαιρία για την ενεργοποίηση των πολιτών σε μια συμμετοχική κοινωνία, η ανάληψη ευθυνών από πλευράς τους, η συμμετοχή τους στις δράσεις και τον σχεδιασμό, η προσφορά τους στην τοπική κοινωνία. Συνεπώς οι εθελοντές δεν είναι "συμπληρώματα" των ελλείψεων της διοίκησης, ούτε πανάκεια για τα κενά του κράτους. Είναι ενεργοί πολίτες, οι οποίοι εκουσίως και αφιλοκερδώς επιθυμούν να αναλάβουν ενεργό ρόλο στην κοινωνική σύμπραξη.

Με βάση τα ανωτέρω, οι βασικές αρχές του εθελοντισμού είναι:

1. Ο Εθελοντισμός είναι εκούσια και άμισθη παροχή εργασίας.
2. Ο Εθελοντισμός προάγει τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ισότητα.
3. Ο Εθελοντισμός σέβεται τα δικαιώματα, την αξιοπρέπεια και τον πολιτισμό όλων των ανθρώπων.
4. Ο Εθελοντισμός ενεργοποιεί τους πολίτες, ώστε να συμμετέχουν στις δραστηριότητες της κοινωνίας τους.
5. Ο Εθελοντισμός δεν είναι υποκατάστατο της αμειβόμενης εργασίας.
6. Ο Εθελοντισμός δεν αποτελεί απειλή για τα εργασιακά δικαιώματα.
7. Αντιθέτως, σέβεται, υποστηρίζει και διεκδικεί μαζί με τους εργαζόμενους.

Το νομικό πλαίσιο της παρούσας εισήγησης ερείδεται στις παρακάτω διατάξεις:

1. Στο άρθρο 102 του Συντάγματος
2. Στα άρθρα 83, 84 του Ν. 3852/2010 [Καλλικράτης]
3. Στο άρθρο 75 του Ν. 3463/2006 [Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων]
4. Στις γενικές ερμηνευτικές διατάξεις του Α.Κ.

Σύμφωνα με το πνεύμα και το γράμμα των διατάξεων αυτών, ο νομοθέτης αποδέχεται ως σύννομη την εθελοντική δράση στα πλαίσια λειτουργίας των Δήμων, ενδιαφέρεται για την ενίσχυση του πνεύματος του εθελοντισμού, υποστηρίζει τη συνεργασία των φορέων και των υπηρεσιών με τις ομάδες των εθελοντών και προωθεί την ανάπτυξη διαλόγου και συνεργασίας με τους δημότες. Η δημιουργία και η λειτουργία εθελοντικών ομάδων στα πλαίσια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εκτός από αναγκαία, είναι συνεπώς και απολύτως σύννομη.

Ο Δήμος Ηρακλείου επιθυμώντας να αξιοποιήσει το σημαντικά μεγάλο δυναμικό εθελοντών του & να συμβάλλει στην καθιέρωση της συμμετοχικής Δημοκρατίας σε τοπικό επίπεδο και να συντονίσει τις δράσεις, έθεσε το νομικό και ιδεολογικό πλαίσιο λειτουργίας και διαχείρισης των ομάδων. Ιδιαίτερη σημασία δίδεται στο να εμπεδωθεί η εθελοντική συνείδηση και να αποφευχθούν παρανοήσεις και παρεξηγήσεις, ως προς την έννοια του εθελοντή και της εθελοντικής προσφοράς. Η νέα περί εθελοντισμού αντίληψη, αφήνοντας πίσω της την ιδέα ότι εθελοντισμός σημαίνει φιλανθρωπία, δίδει ιδιαίτερη έμφαση στο αξίωμα εθελοντής σημαίνει ενεργός πολίτης, θέτει ευρύτερους στόχους και σχεδιάζει προγραμματισμό δράσεων με μετρήσιμα αποτελέσματα. Ήδη, ο Δήμος Ηρακλείου επί σειρά ετών είχε ενεργοποιήσει εθελοντές και συνεργάζεται με εθελοντικές οργανώσεις για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων (Μινωίστας, Εθελοντικές Αιμοδοσίες, Protectas κ.α.).

Ο Δήμος Ηρακλείου έπειτα από ανοιχτή πρόσκληση προς τους κατοίκους του Δήμου και τις Ενώσεις Προσώπων, έχει συγκροτήσει **Δίκτυο Εθελοντών** με τον



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

τίτλο «Κοινόν των Κρητών-Συν Ένας» το οποίο περιλαμβάνει όλους όσους έχουν υποβάλει σχετική δήλωση συμμετοχής και ενημερώνει το αρχείο των εθελοντικών δράσεων. Επίσης συντάσσει και τηρεί αρχείο των «**πρεσβευτών**» του Δήμου, διακεκριμένων δηλαδή προσωπικοτήτων του επιστημονικού, καλλιτεχνικού, πολιτικού ή κοινωνικού χώρου, που μεριμνούν εθελοντικά για την προβολή του στο εξωτερικό, καθώς και αρχείο των καθ' οιονδήποτε τρόπο «ευεργετών» του.

Το Δίκτυο Εθελοντών λειτουργεί κατά ομάδες, ανάλογα με το αντικείμενο. Τον συνολικό τρόπο λειτουργίας του καθορίζει ομάδα συντονισμού, η οποία αποτελείται από τους συντονιστές των επί μέρους ομάδων ή τους αναπληρωτές τους, και η οποία θα συντάξει «χάρτα εθελοντισμού» - έναν πρακτικό οδηγό για όσους ενδιαφέρονται να γνωρίσουν τη λειτουργία του και να συνδεθούν με το δίκτυο.

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται **ενδεικτικές** εθελοντικές ομάδες ανά θεματικό τομέα, που δρουν και συνεργάζονται με το Δήμο Ηρακλείου ανάλογα με τη προγραμματισμένη δράση.

ΤΟΜΕΑΣ: ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

| ΟΝΟΜΑΣΙΑ | ΣΚΟΠΟΣ | ΕΔΡΑ | ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ |
|---|---|--|----------------|
| «Μινοίστας» | Αισθητικός και περιβαλλοντικός ευπρεπισμός της πόλης Ηρακλείου | | |
| Σύνδεσμος Προστασίας Περιβάλλοντος Νομού Ηρακλείου | Προστασία του περιβάλλοντος του Νομού Ηρακλείου | Ινστιτούτο Θαλάσσιας Βιολογίας, Ηράκλειο | |
| Ομάδα εθελοντών «PROTECTA» | Διαχείριση κινδύνων & κρίσεων | | |
| Ελληνική Ομάδα Διάσωσης Παράρτημα Ηρακλείου (υπό τμήμα Ανθρωπιστικών Αποστολών) | Η παροχή βοήθειας στο κοινωνικό σύνολο με την μορφή ανθρωπιστικών αποστολών στην περιφέρεια δράσης του παραρτήματος, Τμήμα αντιμετώπισης καταστροφών | Λεμονάκη 136-15, Μαλάδες | 40 εγεγραμμένα |
| Φυσιολατρικός Σύλλογος Ηρακλείου | Η καλλιέργεια και εξωτερίκευση της αγάπης προς την φύση, η προστασία της φύσης γενικότερα και ειδικότερα η προστασία όλων των συνιστωσών και αξιών του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος του τοπίου της ευρύτερης περιοχής του Ηρακλείου | Πλατεία Κορνάρου 46, 1 ^{ος} όροφος | |

ΤΟΜΕΑΣ: Α.Μ.Ε.Α.

| | | | |
|---|--|-----------------|--|
| Παγκρήτιος Σύλλογος γονέων και φίλων παιδιών τυφλών ή με μειωμένη όραση | | Ιερολοχιτών 173 | |
|---|--|-----------------|--|



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | |
|--|--|--|-----------------------|
| Ομάδα εθελοντών του Κέντρου Παιδιών Ζωοδόχος Πηγή. | | | |
| Σύλλογος γονέων και φίλων ΑΜΕΑ «Δικαίωμα στη ζωή» | Ενημέρωση ΑΜΕΑ και τοπικής κοινωνίας. Στήριξη ατόμων με κινητικές αναπηρίες, νοητική στέρσης, αυτισμός και πολλαπλές αναπηρίες. | Καλέσσα Χανιώπορτα | |
| Σύλλογος γονέων κηδεμόνων και φίλων ατόμων με αυτισμό «Στηρίζω» | Πρωτοβάθμια κοινωνική φροντίδα ή βοήθεια και στήριξη αυτιστικών ατόμων | Ρούσου Χούρδου 4 | |
| Σύνδεσμος Τυφλών (Τοπική Ένωση Κρήτης) | Ενημέρωση - Στήριξη Κινητικότητα αυτοεξυπηρέτηση στο σπίτι στην γειτονιά. Γραφή Praize ψυχολογική υποστήριξη σε ατομικό και οικογενειακό επίπεδο | Σκεπεντζή 28, Εργατικές κατοικίες Μπεντεβή | 200 ενεργά μέλη |
| Σωματείο Λέσχης Κωφαλάλων Ν. Ηρακλείου | | Μπεντεβή Α2, Εργατικές κατοικίες, Ηρακλείου | |
| «Αγώνας για Ζωή», Σύλλογος Φίλων Αμέα & Πακ (Παιδικό Αναπτυξιακό Κέντρο) | Συμβουλευτική | | |
| «Ηλιαχτίδα» | Ηθική, υλική, ψυχολογική βοήθεια στα παιδιά που πάσχουν από νεοπλασματικά νοσήματα. | Κόσμων 6, Ηράκλειο | 500 εγγεγραμμένα μέλη |

ΤΟΜΕΑΣ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ- ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

| | | | |
|-----------------------------------|--|------------------------------------|---|
| Ροταριανός Όμιλος | Προσφορά Υπηρεσιών | Καλοκαιρινού 120 Ηράκλειο | |
| Σοροπτιμιστικός Όμιλος «Αρετούσα» | Πρόσπιση δικαιωμάτων του ανθρώπου και ιδιαίτερα για την γυναίκα και κορίτσι. Πρόσπιση της ιδέας του κοινωνικού εθελοντισμού σε οποιαδήποτε μορφή του. | Παυσανίου 10 | 22 μέλη |
| Σώμα «Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού» | Εκπαίδευση εθελοντών (από 17 έως 45 ετών) σε πρώτες βοήθειες και προσφορά βοήθειας, γνώσης και συμπαράστασης σε όσους βρίσκονται σε συνθήκες έκτακτης ή διαρκούς | Ρούσου 7 & Χούρδου, Ηράκλειο | Εθελοντές κοινωνικής Πρόνοιας Εκπαιδευμένοι 120, ενεργοί 80 |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | |
|--|---|-------------------------------|----------------------------|
| | ανάγκης. | | |
| Εθελοντική ομάδα «GIVE» | Προσφορά υπηρεσιών, τροφίμων και ειδών πρώτης ανάγκης | FACEBOOK | 10.597 μέλη |
| Σωματείο Πρόληψης και Προστασίας Κακοποιημένων Παιδιών «Όαση του Παιδιού» | Παροχή πρόληψης και στήριξης παιδιών που είναι σε κίνδυνο, κακοποιημένα και παραμελημένα παιδιά. | Πλαστήρα 27, Ηράκλειο | |
| Σύλλογος «Ζεστή Αγκαλιά» | Βοήθεια σε συνανθρώπους μας που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα προσφέροντας τους τρόφιμα είδη ένδυσης και υπόδησης κάποιες ειδικότητες ιατρών, εμβολιασμό ανασφάλιστων παιδιών κ.τ.λ. | Παρασκευοπ ούλου 44, Ηράκλειο | |
| Διεθνής αμνηστία | Προστασία των διεθνώς αναγνωρισμένων ανθρωπίνων δικαιωμάτων. | | 20 άτομα (λιγότερα ενεργά) |
| Ξενώνας για την κακοποιημένη γυναίκα και το παιδί του Συνδέσμου Γυναικείων Σωματείων Νομού Ηρακλείου | Φιλοξενία κακοποιημένων γυναικών και παιδιών | Μεραμβέλου 56 | |

ΤΟΜΕΑΣ: ΥΓΕΙΑ – ΠΡΟΛΗΨΗ

| | | | |
|--|--|--|-----------------|
| Εθελοντική Ομάδα «ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ» | Πρόληψη από το αλκοόλ | Κνωσσού, | 60 ενεργά μέλη |
| Σύλλογος Εθελοντών Πρόληψης Τροχαίων Ατυχημάτων «Ε.ΣΥ.ΠΡΟ.ΤΑ» | Πρόληψη τροχαίων ατυχημάτων | Γ. Παπανδρέου 10, Ηράκλειο | 178 ενεργά μέλη |
| «Κόπα» | Κλαμπ Οικογενειών με Προβλήματα από το Αλκοόλ | Αλικαρνασός Αρτεμισίας, Πολύκεντρο | 50 εγγεγραμμένα |
| Αιματοκρίτης (Παγκρήτιος Σύλλογος Αιμοδοτών και Δωρητών Οργάνων Σώματος) | Προώθηση της Εθελοντικής Αιμοδοσίας από τακτικούς εθελοντές αιμοδότες. | Μιχαήλ Σοφοκλή 15, Ηράκλειο | |
| Ο.Φ.Ε.Α.Κ. (Ομάδα φοιτητικής εθελοντικής αιμοδοσίας Κρήτης) | | Πανεπιστήμιο Κρήτης Φοιτητικό Κέντρο, 1ος όροφος, Βούτες | |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | |
|---|--|--|--|
| «Ομάδα» Σύλλογος Εθελοντών στην Πρόληψη | Αγωγή και προαγωγή της υγείας του πληθυσμού της πόλης, μέσα από τη διάδοση της πρωτογενούς πρόληψης. | Μιχ. Αρχάγγελου & Μίνωος 67, Ηράκλειο | 12-15 ενεργά μέλη(ανάλογο με τις δράσεις αυξάνονται) |
| Σύλλογος Οικογένειας Ανοιχτού Θεραπευτικού Προγράμματος «Αριάδνη» | | Λασσαίας 15 | |
| Όμιλος Εθελοντών κατά του Καρκίνου «Αγκαλιάζω», παράρτημα Νομού Ηρακλείου | Ενημέρωση, πρόληψη του πληθυσμού για την ασθένεια του καρκίνου | Παπαλεξάνδρου 16, Πλατεία Αρχαιολογικού Μουσείου | 200 ενεργά μέλη |
| Σύλλογος Στήριξης ασθενών που πάσχουν από Νεοπλασματική Νόσο. «Ευ ζω με τον Καρκίνο». | Ενδονοσοκομειακή νοσηλευτική φροντίδα σε ασθενείς με καρκίνο, κατ' οίκον βοήθεια καθώς και παροχή κοινωνικής, ψυχολογικής και οικονομικής στήριξης σε ασθενείς και τις οικογένειές τους. | Κυρίλλου Λουκάρεως 49, Ηράκλειο | 340 (εγγεγραμμένα μέλη) 50 ενεργά |
| «Προμηθέας» Σύλλογος πρόληψης & βοήθειας για το αλκοόλ. | Ενημέρωση, πρόληψη εξαρτημένων ατόμων από το αλκοόλ και η ψυχολογική στήριξη αυτών βοήθεια στην απεξάρτηση. | Μονής οδηγήτριας 37, Ηράκλειο | 50(διοικητικοί υπάλληλοι) |
| Σύλλογος Χρηστών Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας «Υπέρβαση» | Υποστήριξη σε θέματα Ψυχικής Υγείας | Μαλικούτη 2 | |
| Σύλλογος Φίλων και Συγγενών Ψυχικά Ασθενών «Κρίκος» | Υποστήριξη σε θέματα Ψυχικής Υγείας | Μαλικούτη 2 | |
| Δίκτυο Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ηρακλείου | Υπηρεσίες υγείας σε ανασφάλιστους | Λ. Κνωσού (κτίρια Παν/μίου Κρήτης) | Βασίζεται κυρίως σε εθελοντές εκ των οποίων συμπεριλαμβάνεται και ο Ε.Ε.Σ. |
| ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ | Συμβουλευτική | Δαμασκηνού 31 & Ικτινίου, | |
| Πανελλήνιος σύλλογος πρόληψης και συμπαράστασης φορέων του «AIDS» | Ενημέρωση-ηθική-οικονομική συμπαράσταση φορέων ή ήδη νοσούντων. | Δεν έχει στέγη | |



ΤΟΜΕΑΣ: ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

| | | | |
|----------------------------|--------------------------------|-----------------------|--|
| Σύλλογος Εθελοντών Ξεναγών | Ξεναγήση σημείων ενδιαφέροντος | 1η Δημοτική Κοινότητα | |
|----------------------------|--------------------------------|-----------------------|--|

ΤΟΜΕΑΣ: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΝΕΑ ΓΕΝΙΑ

| | | | |
|--------------------------------|---|---|---|
| Σώμα προσκόπων Δήμου Ηρακλείου | Εκπαίδευση και διαπαιδαγώγηση παιδιών | Βίγλας 2, Κέντρο | Υπάρχουν 5 συστήματα (Αλικαρνασός 60 μέλη, Μασταμπάς 80 μέλη, Βίγλας 100 μέλη, Άγιο Δημήτριο 100 μέλη,) |
| «Οδηγισμός» | Εκπαίδευση και διαπαιδαγώγηση παιδιών από 5-17 ετών | Δρακοντοπούλου & Αθ. Διάκου (γωνία), Ηράκλειο | |

ΤΟΜΕΑΣ: ΆΛΛΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

| | | | |
|--|---------------------------------|----------------|-----------------|
| Φιλοζωική Κρήτης | Προστασία και σεβασμός των ζώων | Μάλια | |
| Ζωόφιλη Δράση | Προστασία αδέσποτων | | 500 μέλη ενεργά |
| Ζωφόρος δράση | Πολιτισμός-περιβάλλον-ζωοφιλία | Λίκνου 7 Πόρος | 528 μέλη |
| Ένωση Πολιτών κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας Ηρακλείου | | | 80 μέλη |
| Κίνηση Ενωμένοι ενάντια στο ρατσισμό και τη φασιστική απειλή Ηρακλείου | | | |

Πηγή: Τμήμα Εθελοντισμού



1.6

ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

1.6.1 Τοπική Οικονομία

Η ευρύτερη περιοχή του Δήμου Ηρακλείου με την πλούσια παραγωγή παραδοσιακών προϊόντων, υιοθετώντας το σύγχρονο πνεύμα της επιχειρηματικότητας, έχει εκταθεί και εκσυγχρονίζεται και σε άλλους επιχειρηματικούς τομείς. Επικεντρώνεται στην επεξεργασία, τυποποίηση και προώθηση των παραδοσιακών προϊόντων και ταυτόχρονα παρουσιάζει έντονη σύγχρονη οικιστική (αναπαλαιώσεις, ανοικοδομήσεις, διασώσεις, ανακατασκευές, κ.λ.π.), πολιτισμική (εκδηλώσεις τοπικές και διεθνούς εμβέλειας), τουριστική (αγροτουριστικά καταλύματα, ενοικιαζόμενα δωμάτια, κ.λπ.), βιομηχανική, βιοτεχνική και επιχειρηματική ανάπτυξη.

Ο επισκέπτης συναντά ιδιαίτερα στις περιόδους συγκομιδής, να λειτουργούν σύγχρονα εργοστάσια επεξεργασίας του ελαιοκάρπου (ελαιοτριβεία), μονάδες συσκευασίας και τυποποίησης του λαδιού, μονάδες επεξεργασίας, τυποποίησης, εμπορίας και εξαγωγής ελαιοκομικών προϊόντων (βρώσιμες ελιές, Θρούμπες, Τσακιστές, Κολυμπάδες, Σταφιδολιές, ελαιοπάστα, κ.λπ.) με γνωστές ονομασίες και διεθνείς διακρίσεις. Το εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο από τα Κορωνέικα ελαιόδεντρα (οξύτητας 0,1 - 1%) αποτελεί για την περιοχή σταθερά αναγνωρισμένη αξία.

Λειτουργούν σύγχρονες μονάδες παραλαβής, επεξεργασίας και οινοποίησης διαφόρων τύπων σταφυλιών που παράγουν συμβατικοί ή βιολογικοί αμπελώνες σε πολλά χωριά (π.χ. Δαφνές, Σταυράκια, Άγιος Μύρων, Ασίτες, Βενεράτο, Προφήτης Ηλίας, Αυγενική, Σκαλάνι, κ.λπ.) με διεθνώς γνωστές ονομασίες, αναγνωρισμένες ως ΠΟΠ και με αρκετά τοπικά και διεθνή βραβεία στο ενεργητικό τους.

Φημισμένα κρασιά όπως ο Λευκός (ξηρός, ημίξηρος, ημίγλυκος και γλυκός), ο Ερυθρός (ξηρός, ημίξηρος, ημίγλυκος και γλυκός), ο Ερυθρωπός (Ροζέ) (ξηρός, ημίξηρος, ημίγλυκος και γλυκός), ο Λιαστός (από λιαστά σταφύλια) από μοναδικές ποικιλίες (όπως: Κοτσιφάλι, Βηλάνια, Αθήρι, Μοσχάτο, Πλυτό, Θραψαθήρι, Sauvignon, Syrah, Cabernet, Merlot, Malvasia di Candia Aromatica, Λαδικινό, Λιάτικο, Ασύρτικο, Βιδιανό, κ.λπ.) αποτελούν την «ταυτότητα» της περιοχής, παράγονται και διακινούνται σ' ολόκληρο τον κόσμο.

Μεγάλο τμήμα του διεθνούς αναγνωρισμένου από την Ε.Ε. Προγράμματος «Δρόμοι του Κρασιού» διέρχεται από τα περισσότερα χωριά της περιφέρειας του Δήμου Ηρακλείου, γεγονός που αποδεικνύει ποιοτική αναγνώριση από τη διεθνή κοινότητα των ποικιλιών του κρασιού και των σταφυλιών που παράγονται στην περιοχή.

Οι κάτοικοι επεξεργάζονται και διαθέτουν στην αγορά με ίδια μέσα το «οικογενειακό» παραγόμενο προϊόν, όπως προϊόντα μελισσοκομίας (μέλι, βασιλικό πολτό, κηρήθρα, κερι), «σπιτικά» γλυκά από τα προϊόντα της περιοχής (γλυκά κουταλιού ή ταψιού, αποξηραμένων φρούτων), προϊόντα άρτου (ψωμί, παξιμάδι, γλυκά, βουτήματα, κ.λπ.).

Πλήθος άλλες επιχειρήσεις και βιοτεχνίες (π.χ. συνεργεία επισκευών, εμπορικά, Μίνι και Σούπερ Μάρκετ, επεξεργασίας και εμπορίας βοτάνων και αρωματικών φυτών, παραγωγής και εμπορίας κηπευτικών και βιολογικών προϊόντων, ρακοκάζανα, καταστήματα γεωργικών εφοδίων, πτηνοτροφεία, κρεοπωλεία, παραγωγής φυτωρίων, κ.λπ.) εδρεύουν και λειτουργούν καθιστώντας την ενδοχώρα του Δήμου έναν εκτός των τειχών δυναμικό οικονομικό οργανισμό, ενώ ταυτόχρονα καλύπτουν κάθε τυχούσα ανάγκη ή επιθυμία του επισκέπτη τους.



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Δεν στερείται κανενός είδους προϊόντων από ντόπια μέχρι και υποτροπικών περιοχών, η ευρύτερη περιφέρεια του Δήμου Ηρακλείου. Το «μικροκλίμα» είναι τόσο πολύτροπο που επιτρέπει την καλλιέργεια σχεδόν κάθε είδους φυτού με την απόδοση του καρπού του.

Η κύρια παραγωγή είναι στα ελαιοκομικά, στα αμπελουργικά, στα μελισσοκομικά, στα κτηνοτροφικά και στα φημισμένα της κηπευτικά προϊόντα. Οργανωμένοι σύγχρονοι αμπελώνες και ελαιώνες προσφέρουν τα εκλεκτά για την ποιότητά τους σταφύλια (οινοστάφυλα και επιτραπέζια), λάδι και κρασί που αποτελούν τις κινητήριες δυνάμεις της αναπτυξιακής προσπάθειας που συντελείται.

Ο παραδοσιακός τρόπος καλλιέργειας, η πλούσια εμπειρία και φροντίδα των καλλιεργειών, η γονιμότητα του εδάφους, η επάρκεια του νερού, το «μεράκι» των καλλιεργητών, οι καλές κλιματολογικές συνθήκες εγγυώνται όχι μόνο την παραδοσιακή νοστιμιά των προϊόντων και ιδιαίτερα των κηπευτικών, αλλά τα κάνουν και περιζήτητα στις ντόπιες και εκτός Κρήτης αγορές.

Τα μελισσοκομικά και κτηνοτροφικά προϊόντα της περιοχής λόγω της πλούσιας και ποικίλης χλωρίδας στην οποία «βόσκουν» οι μέλισσες και τα αιγοπρόβατα αποτελούν το υπόβαθρο πάνω στο οποίο πατά σταθερά η μοναδική γεύση τους, η πλούσια σε συστατικά σύνθεση και διατροφική τους αξία και η αναγνωρισμένη διεθνώς βάση της Κρητικής Διατροφής.

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται τα **τοπικά προϊόντα** από τις καλλιέργειες που αναπτύσσονται στην ενδοχώρα του Δήμου.

| Τοπική Κοινότητα | Είδος/Προϊόν | Ενδεικτική Ποσότητα |
|------------------|--|--|
| ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Σταφίδα | Κάποτε υπήρχε ετήσια παραγωγή 1700 τόνων. Τώρα έχει μειωθεί κατά περίπου 70% |
| | Σταφύλια | Ετήσια παραγωγή από 600 έως 900 τόνους ανάλογα τη χρονιά |
| | Ελαιόλαδο | Ετήσια παραγωγή από 300 έως 500 τόνους ανάλογα τη χρονιά |
| ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Οπωροκηπευτικά- λαχανικά | Μόνο για οικιακή χρήση |
| ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ | Λάδι, σταφίδα, σταφύλια, μέλι, μήλα, αρωματικά φυτά, βρώσιμες ελιές, ρακή κρασί, γάλα τυροκομικά | |
| ΑΥΓΕΝΙΚΗΣ | ΛΑΔΙ | ΜΕΓΑΛΗ |
| | ΚΡΑΣΙ | ΜΕΤΡΙΑ |
| | ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΣΤΑΦΥΛΙΑ | ΛΙΓΕΣ |
| | ΜΕΛΙ | ΜΕΤΡΙΑ |
| | ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ | ΛΙΓΑ |
| | ΡΑΚΙ | ΜΕΓΑΛΗ |
| | ΣΤΑΦΙΔΑ | ΜΕΤΡΙΑ |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | |
|--------------|---|-------------|
| ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ | ΛΑΔΙ | ΜΕΓΑΛΗ |
| | ΚΡΑΣΙ | ΜΕΤΡΙΑ |
| | ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΣΤΑΦΥΛΙΑ | ΜΕΓΑΛΕΣ |
| | ΜΕΛΙ | ΜΕΤΡΙΑ |
| | ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ | ΜΙΚΡΗ |
| | ΡΑΚΙ | ΜΕΤΡΙΑ |
| | ΣΤΑΦΙΔΑ | ΜΕΤΡΙΑ |
| ΒΟΥΤΩΝ | ΣΤΑΦΥΛΙΑ-ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΑ | ΜΙΚΡΗ |
| | ΣΤΑΦΙΔΑ-ΛΑΔΙ-ΚΡΑΣΙ-ΡΑΚΙ | ΜΕΤΡΙΑ |
| ΔΑΦΝΩΝ | Λάδι, σταφίδα, σταφύλια, ρακή, κρασί | |
| ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Λάδι | 500 τόνοι |
| ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Σταφύλια | 500 τόνοι |
| ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | Οινοποιήσιμα σταφύλια | 1.000 τόνοι |
| ΚΕΡΑΣΙΩΝ | Ελαιόλαδο, σταφίδα, σταφύλια | Μικρή |
| ΠΕΝΤΑΜΟΔΙΟΥ | Ελιές, αμπέλια | |
| ΠΕΤΡΟΚΕΦΑΛΟΥ | Ελαιόλαδο | 80 τόνοι |
| ΠΕΤΡΟΚΕΦΑΛΟΥ | Αμπέλια (Κρασί- Ρακή) | |
| ΠΥΡΓΟΥΣ | Λάδι, σταφίδα, ρακή | |
| ΣΚΑΛΑΝΙΟΥ | ΛΑΔΙ, ΣΤΑΦΥΛΙΑ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ, ΚΡΑΣΙ, ΡΑΚΙ, ΚΗΠΕΥΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΑΦΙΔΕΣ | |
| ΑΓΙΟΥ ΣΥΛΛΑ | Λάδι | 500 τόνοι |
| ΑΓΙΟΥ ΣΥΛΛΑ | Σταφίδα | 50 τόνοι |
| ΑΓΙΟΥ ΣΥΛΛΑ | Σταφύλια επιτραπέζια | 200 τόνοι |
| ΣΤΑΥΡΑΚΙΩΝ | ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΣΤΑΦΥΛΙΑ | 1.000 ΤΟΝΟΙ |
| ΣΤΑΥΡΑΚΙΩΝ | ΛΑΔΙ | 500 ΤΟΝΟΙ |
| ΣΤΑΥΡΑΚΙΩΝ | ΣΤΑΦΥΛΙΑ ΓΙΑ ΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ | 1.000 ΤΟΝΟΙ |
| ΣΤΑΥΡΑΚΙΩΝ | ΣΤΑΦΙΔΑ | 5.000 ΚΙΛΑ |

Πηγή: Ερωτηματολόγιο Τοπικών Κοινοτήτων (επεξεργασία στοιχείων)



Επίσης, σύμφωνα με τα στοιχεία της Δ/σης Αγροτικής Ανάπτυξης για τις καλλιέργειες των ελαιόδεντρων και των αμπελιών, τα δεδομένα για τις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Ηρακλείου καταγράφονται ως εξής:

ΔΕ Αλικαρνασσού

Στους οικισμούς της ΤΚ Καλλιθέας υπάρχουν **64.000 ελαιόδεντρα** που καταλαμβάνουν **3.840 στρέμματα**. Η ΔΕ Νέας Αλικαρνασσού δεν έχει αναπτυγμένη ούτε την αμπελουργία και μόνο στους οικισμούς της ΤΚ Καλλιθέας είναι καταγεγραμμένα γύρω στα **25 στρέμματα κρυσάμπελα και 285 στρέμματα σουλτανίνα**.

ΔΕ Γοργολαΐνη

Άγ. Μύρωνας: 96.000 ελαιόδεντρα, 5.762 στρέμματα.

Άνω Ασίτες: 62.000 ελαιόδεντρα, 3.721 στρέμματα

Κάτω Ασίτες: 73.000 ελαιόδεντρα, 4.382 στρέμματα

Πενταμόδι: 23.000 ελαιόδεντρα, 1.380 στρέμματα.

Πετροκέφαλο: 26.000 ελαιόδεντρα, 1.560 στρέμματα

Πυργού: 40.000 ελαιόδεντρα, 2.400 στρέμματα

Σύνολο: 320.000 ελαιόδενδρα που καταλαμβάνουν 19.205 στρέμματα

Σε σχέση με τα αμπέλια:

Άγ. Μύρων: 180 στρέμματα κρυσάμπελα και 2.884 στρέμματα σουλτανίνα.

Άνω Ασίτες: 97 στρέμματα κρυσάμπελα και 964 στρέμματα σουλτανίνα.

Κάτω Ασίτες: 78 στρέμματα κρυσάμπελα και 998 στρέμματα σουλτανίνα.

Πενταμόδι: 24 στρέμματα κρυσάμπελα και 999 στρέμματα σουλτανίνα

Πετροκέφαλο: 34 στρέμματα κρυσάμπελα και 862 στρέμματα σουλτανίνα

Πυργού: 64 στρέμματα κρυσάμπελα και 1.076 στρέμματα σουλτανίνα

Σύνολο: 477 στρέμματα κρυσάμπελα και 7.783 στρέμματα σουλτανίνα.

ΔΕ Ηρακλείου

Βασιλειές: 88.000 ελαιόδεντρα, 5.280 στρέμματα

Βούτες: 59.000 ελαιόδεντρα, 3.540 στρέμματα

Σκαλάνι: 87.000 ελαιόδεντρα, 5.220 στρέμματα

Σταυράκια: 74.000 ελαιόδεντρα, 4.440 στρέμματα

Δαφνές: 104.000 ελαιόδεντρα, 6.240 στρέμματα

Σύνολο: 412.000 ελαιόδενδρα που καταλαμβάνουν 24.720 στρέμματα

Σε σχέση με τα αμπέλια:

Βασιλειές: 343 στρέμματα κρυσάμπελα και 2.900 στρέμματα σουλτανίνα



Βούτες: 97 στρέμματα κρασάμπελα και 2.500 στρέμματα σουλτανίνα
Σκαλάνι: 260 στρέμματα κρασάμπελα και 1.170 στρέμματα σουλτανίνα
Σταυράκια: 80 στρέμματα κρασάμπελα και 1.770 στρέμματα σουλτανίνα
Δαφνές: 1.000 στρέμματα κρασάμπελα και 3.350 στρέμματα σουλτανίνα
Ηράκλειο: 270 στρέμματα κρασάμπελα και 4.650 στρέμματα σουλτανίνα
Σύνολο: 2.050 στρέμματα κρασάμπελα και 16.340 στρέμματα σουλτανίνα

ΔΕ Παλιανής

Αυγενική: 68.000 ελαιόδεντρα, 4.080 στρέμματα
Βενεράτο: 62.000 ελαιόδεντρα, 3.720 στρέμματα
Κεράσια: 24.000 ελαιόδεντρα, 1.440 στρέμματα
Σίβα: 22.000 ελαιόδεντρα, 1.320 στρέμματα
Σύνολο: 176.000 ελαιόδενδρα που καταλαμβάνουν 10.560 στρέμματα

Σε σχέση με τα αμπέλια:

Αυγενική: 162 στρέμματα κρασάμπελα και 1.724 στρέμματα σουλτανίνα
Βενεράτο: 236 στρέμματα κρασάμπελα και 2.355 στρέμματα σουλτανίνα
Κεράσια: 63 στρέμματα κρασάμπελα και 331 στρέμματα σουλτανίνα
Σίβα: 58 στρέμματα κρασάμπελα και 520 στρέμματα σουλτανίνα
Σύνολο: 519 στρέμματα κρασάμπελα και 4.930 στρέμματα σουλτανίνα

ΔΕ Τεμένους

Προφήτης Ηλίας: 124.000 ελαιόδενδρα, 7.440 στρέμματα
Κυπαρίσσι: 69.000 ελαιόδεντρα, 4.140 στρέμματα
Άγ. Σύλλας: 65.000 ελαιόδεντρα, 3.900 στρέμματα
Σύνολο: 258.000 ελαιόδενδρα που καταλαμβάνουν 15.480 στρέμματα

Σε σχέση με τα αμπέλια:

Προφήτης Ηλίας: 390 στρέμματα κρασάμπελα και 7.417 στρέμματα σουλτανίνα
Κυπαρίσσι: 422 στρέμματα κρασάμπελα και 4.455 στρέμματα σουλτανίνα
Άγ. Σύλλας: 260 στρέμματα κρασάμπελα και 2.950 στρέμματα σουλτανίνα
Σύνολο: 1.072 στρέμματα κρασάμπελα και 14.822 στρέμματα σουλτανίνα

Επιχειρηματική Δραστηριότητα

Οι οικονομικές δραστηριότητες του Δήμου Ηρακλείου συγκεντρώνονται κυρίως στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα, ενώ περιορίζεται σημαντικά και σταδιακά η ενασχόληση με τον πρωτογενή τομέα.

Το Ηράκλειο συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μερίδιο βιομηχανικής και βιοτεχνικής δραστηριότητας σε ολόκληρη την Κρήτη. Περισσότερο από 60% των βιομηχανικών



μονάδων του Νομού είναι εγκατεστημένες γύρω από την πόλη. Εξάλλου με την απόφαση 22292/4915/1999 (ΦΕΚ1768/Β/20.9.99) των Υπουργών Ανάπτυξης και ΠΕΧΩΔΕ καθορίστηκαν για την περιοχή Ηρακλείου οι παρακάτω περιοχές για εγκατάσταση βιομηχανιών – βιοτεχνιών:

- ✚ Περιοχή ΒΙΠΕΗ (Αλικαρνασσός), η οποία είναι οργανωμένη βιομηχανική περιοχή, όπου λειτουργούν περισσότερες από 100 επιχειρήσεις και
- ✚ Περιοχή Φοινικιάς (Ηράκλειο), με σοβαρά & χρόνια ζητήματα. Ειδικότερα, οι εγκατεστημένες επιχειρήσεις στο ΒΙΟ.ΠΑ. δεν λαμβάνουν καμία ανταποδοτική υπηρεσία πλην της περιορισμένης συγκομιδής των απορριμμάτων. Ο δημοτικός ηλεκτροφωτισμός είναι σχεδόν ανύπαρκτος, το οδικό δίκτυο προβληματικό, το δίκτυο υδροδότησης ανεπαρκές, δεν υφίσταται αποχετευτικό δίκτυο, ούτε δίκτυα απορροής ομβρίων.

Ο τριτογενής τομέας κατέχει με βάση τον αριθμό των απασχολούμενων, την πρώτη θέση στην οικονομία (80%). Στο συγκεκριμένο τομέα εμφανίζεται το μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης σε μισθωτούς, σε σχέση με τον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα. Τα υψηλά ποσοστά οφείλονται, στο γεγονός των απασχολούμενων σε υπηρεσίες της Δημόσιας Διοίκησης. Κυρίαρχη θέση στον τριτογενή τομέα κατέχουν και οι κλάδοι του λιανικού εμπορίου και των εστιατορίων – ξενοδοχείων.

Η συγκέντρωση των μονάδων εντοπίζεται μέσα στο συνεκτικό ιστό των κατοικημένων περιοχών της ΔΕ Ηρακλείου. Οι περισσότερες ξενοδοχειακές μονάδες λειτουργούν σε ετήσια βάση και εξυπηρετούν, όχι μόνο τους τουρίστες αλλά και αυτούς που μετακινούνται για επαγγελματικούς ή άλλους λόγους.

Στοιχεία συρρίκνωσης παρουσίασε η επιχειρηματική δραστηριότητα στην ΠΕ Ηρακλείου κατά το περασμένο έτος, συνεχίζοντας την πτωτική πορεία που είχε διαγράψει και κατά το έτος 2013.

Είναι χαρακτηριστικό ότι στη διάρκεια του 2014 δημιουργήθηκαν 1.048 επιχειρήσεις και έκλεισαν 1.831 (διαφορά -783), ενώ κατά το έτος 2013 είχαν δημιουργηθεί 1.491 επιχειρήσεις και έκλεισαν 1.615 (διαφορά -124).

Αναλυτικά κατά την περυσινή χρονιά, θετικό πρόσημο παρουσίασε μόνο ο κλάδος του τουρισμού, στον οποίο δημιουργήθηκαν 59 επιχειρήσεις περισσότερες από αυτές που έκλεισαν, ενώ απογοητευτική ήταν η εικόνα που παρουσίασε τόσο ο μεταποιητικός κλάδος όπου δημιουργήθηκαν 112 επιχειρήσεις και έκλεισαν 467 (διαφορά -355 επιχειρήσεις), όσο και ο εμπορικός, στον οποίο άνοιξαν 317 επιχειρήσεις και έκλεισαν 639 (διαφορά -322 επιχειρήσεις).

Αντίστοιχα στον κλάδο των υπηρεσιών δημιουργήθηκαν 516 επιχειρήσεις και έκλεισαν 679 (διαφορά -163), στον εξαγωγικό τομέα δημιουργήθηκαν 2 επιχειρήσεις και έκλεισαν 4 (διαφορά -2 επιχειρήσεις).

Σύμφωνα με τον πίνακα που ακολουθεί, φαίνεται πως πάνω από το μισό (το 54,4%) της επιχειρηματικής δραστηριότητας στη ΠΕ Ηρακλείου, ασκείται στα διοικητικά όρια του Δήμου Ηρακλείου και ειδικότερα στη ΔΕ Ηρακλείου.

| ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ | | | | | |
|------------------------------|---------------------|---------|------------|-----------|-----------|
| | ΠΛΗΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ | ΕΜΠΟΡΙΟ | ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ | ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ | ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ |
| ΠΕ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ | 21.971 | | | | |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ | 11.955 | 4.227 | 3.297 | 334 | 4.097 |
|----------------------------|---------------|--------------|--------------|------------|--------------|
| ΔΕ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ | 10.894 | 3.870 | 2.872 | 302 | 3.850 |
| ΔΕ ΝΕΑΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ | 746 | 245 | 296 | 27 | 178 |
| ΔΕ ΠΑΛΙΑΝΗΣ | 59 | 19 | 25 | 1 | 14 |
| ΔΕ ΤΕΜΕΝΟΥΣ | 118 | 44 | 48 | - | 26 |
| ΔΕ ΓΟΡΓΟΛΑΪΝΗ | 138 | 49 | 56 | 4 | 29 |

Πηγή: Επιμελητήριο Ηρακλείου (επεξεργασία στοιχείων Ιαν. 2015)

Στη σύγχρονη εικόνα της περιφέρειας του Δήμου Ηρακλείου είναι αναγκαίο να προστεθούν τόσο η βιομηχανική ανάπτυξη (16 σύγχρονες οινοποιητικές μονάδες), όσο και η βιοτεχνική (ελαιοτριβεία, ρακοκάζανα, πατητήρια, επιπλοποιεία, αρτοποιεία, πτηνοτροφεία).

Δίπλα σ' αυτές λειτουργούν συνεταιριστικές και ιδιωτικές μονάδες συγκέντρωσης, επεξεργασίας και εμπορίας των παραγόμενων προϊόντων (π.χ. ελαιουργικοί, αμπελουργικοί, οινοποιητικοί, συνεταιρισμοί γυναικών, βιολογικοί καλλιεργητές, κρεοπώλες, συλλέκτες βοτάνων και αρωματικών φυτών, κ.λπ.).

Όλη αυτή η δραστηριότητα αποκαλύπτει και την έντονη παραγωγική και επιχειρηματική πρωτοβουλία των κατοίκων η οποία εκτείνεται και σε πολλούς ακόμη τομείς (π.χ. μελισσοκομικά προϊόντα, κτηνοτροφικά - τυροκομικά, βρώσιμες ελιές, επιτραπέζια σταφύλια, ρακή, κηπευτικά, φρούτα και λαχανικά, κ.λπ.).

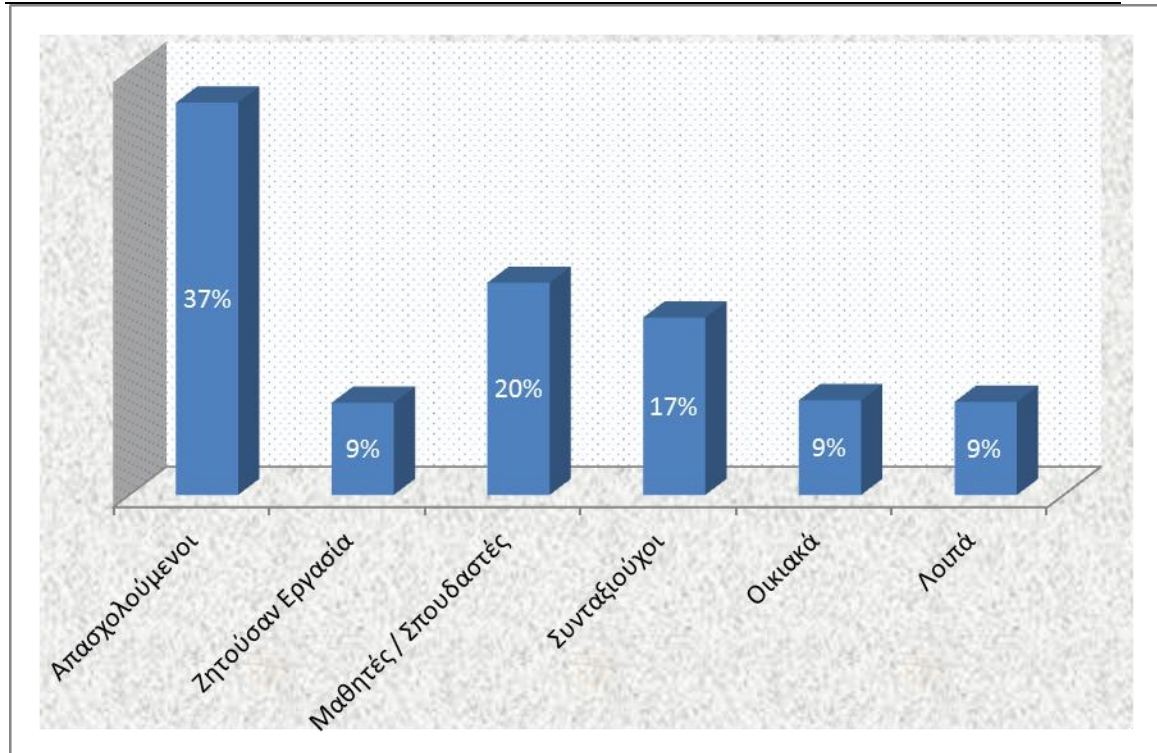
Τέλος, στα πλαίσια της αγροτικής παραγωγής και ζωής ασκούνται παραδοσιακά επαγγέλματα (όπως του μαραγκού, του κοσμηματοποιού, του σαπουνά, του αγγειοπλάστη, της υφάντρας, του αγιογράφου, του βοσκού, του υποδηματοποιού, κ.λπ.) που προσδίδουν την ιδιαιτερότητα του κάθε επαγγέλματος αφενός και διατηρούν την ντόπια παράδοση αφετέρου.

1.6.2 Απασχόληση

Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή, η κατάσταση ασχολίας του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Ηρακλείου αποτυπώνεται στο Διάγραμμα που ακολουθεί. Από αυτό προκύπτει πως το 74% αυτού αποτελούν οι απασχολούμενοι με 37%, οι μαθητές και σπουδαστές με 20% και οι συνταξιούχοι με 17%.



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ



Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή 2011 (επεξεργασία στοιχείων)

Ακολουθεί πίνακας με στοιχεία απασχολούμενων στους πέντε μεγαλύτερους Δήμους της Χώρας, κατά τόπο εργασίας τους: Αποτυπώνεται, σε απόλυτα νούμερα, πως κατανέμονται οι 64.269 απασχολούμενοι ανάλογα με τον τόπο εργασίας τους.

| Δήμος μόνιμης διαμονής | Απασχολούμενοι | | | | | |
|------------------------|----------------|--------------------|--------------------------------|---|---|------------------------|
| | Σύνολο | Σε μη μόνιμο μέρος | Στον Δήμο της μόνιμης διαμονής | Στην Π.Ε. μόνιμης διαμονής αλλά σε διαφορετικό Δήμο | Σε διαφορετική από τη μόνιμη διαμονή Π.Ε. | Σε χώρα του εξωτερικού |
| Αθηναίων | 260.658 | 20.790 | 172.718 | 4.860 | 61.228 | 1.062 |
| Θεσσαλονίκης | 103.243 | 2.640 | 83.275 | 11.876 | 5.049 | 403 |
| Πατρών | 68.820 | 3.050 | 59.309 | 3.602 | 2.696 | 163 |
| Ηρακλείου | 64.269 | 2.819 | 53.909 | 6.177 | 1.288 | 76 |
| Πειραιώς | 59.122 | 3.884 | 29.318 | 3.747 | 21.968 | 205 |

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ Απογραφή 2011 (επεξεργασία στοιχείων)

Χαρακτηριστικά απασχόλησης

Το ποσοστό των απασχολούμενων 2001 και 2011 για τον Δήμο και την πόλη του Ηρακλείου, είναι περίπου ίσος με εκείνο της Περιφέρειας (89,9%/89,3% έναντι



89,3%) για το 2001 και χαμηλότερο (80,9%/80,7% έναντι 83,6%) για το 2011. Για την πόλη του Ηρακλείου το ποσοστό των απασχολούμενων είναι μικρότερο από του Δήμου και το 2001 και το 2011. Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται τα ποσοτικά στοιχεία και τα βασικά συμπεράσματα σε ότι αφορά το ποσοστό των απασχολούμενων για το 2001 και το 2011.

Ποσοστό Απασχολούμενων 2001

| Περιφέρεια | Δήμος | Πόλη Ηρακλείου |
|---|-------------------------------|---------------------------------|
| 89,3% | 89,9% Min=88,3% Max=94% | 89,3% Min=82,7% Max=95,3% |
| <ul style="list-style-type: none"> • Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό απασχολούμενων πάνω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 43,6% (59.104 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 44,9% (24.650 άτομα) των απασχολούμενων της πόλης του Ηρακλείου. • Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό απασχολούμενων κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 50,4% (68.386 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 48,9% (26.792 άτομα) των απασχολούμενων της πόλης του Ηρακλείου. • Η δημοτική ενότητα που εμφανίζει ποσοστό απασχολούμενων κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας είναι Ν. Αλικαρνασός (88,2%), ενώ υψηλότερο η Γοργολαίη (94%). | | |

Ποσοστό Απασχολούμενων 2011

| Περιφέρεια | Δήμος | Πόλη Ηρακλείου |
|--|---------------------------------|---------------------------------|
| 83,6% | 80,9% Min=79,3% Max=85,5% | 80,7% Min=69,1% Max=89,9% |
| <ul style="list-style-type: none"> • Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό απασχολούμενων κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 45,8% (63.381 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 41,7% (21.758 άτομα) των απασχολούμενων της πόλης του Ηρακλείου. • Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό απασχολούμενων πάνω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 28,6% (39.754 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 32,6% (17.023 άτομα) των απασχολούμενων της πόλης του Ηρακλείου. • Η δημοτική ενότητα που εμφανίζει ποσοστό απασχολούμενων κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας είναι Ν. Αλικαρνασός (79,3%), ενώ υψηλότερο η Παλιανή (85,5%). | | |

Στον ακόλουθο χάρτη παρουσιάζονται διαφοροποιημένες χωρικές ενότητες ως προς τη μεταβολή του ποσοστού των απασχολούμενων 2001 - 2011 συγκριτικά με την αντίστοιχη μεταβολή του Δήμου και της Περιφέρειας. Στο σύνολο του δήμου καταγράφεται μείωση του ποσοστού των απασχολούμενων. Στον εξωαστικό χώρο, η προσέγγιση γίνεται στο επίπεδο των Δημοτικών Ενοτήτων, με την Δημοτική Ενότητα Αλικαρνασού να εμφανίζει μείωση στην απασχόληση μεγαλύτερη από τους μέσους όρους Δήμου και Περιφέρειας, σε αντίθεση με το υπόλοιπο εξωαστικό τμήμα του Δήμου.

Στο αστικό τμήμα της πόλης του Ηρακλείου η μεταβολή του ποσοστού των απασχολούμενων υπερβαίνει το μέσο όρο του Δήμου και της Περιφέρειας στο δυτικό τμήμα της παλιάς πόλης στα παράκτια τμήματα δυτικά της (Καμίνια) και σε θύλακα στο νότιο αστικό κομμάτι (Μεσαμπελιές - Φορτέτσα).



Μεταβολή Ποσοστού Απασχολούμενων

Μεταβολή ποσοστού απασχολούμενων 2001-2011 Δ. Ηρακλείου

- -50,7%- -8,4% (Κάτω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)
- -8,3% - -5,6% (Πάνω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και κάτω από το Μ.Ο. του Δήμου)
- -5,7% - 87% (Πάνω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)

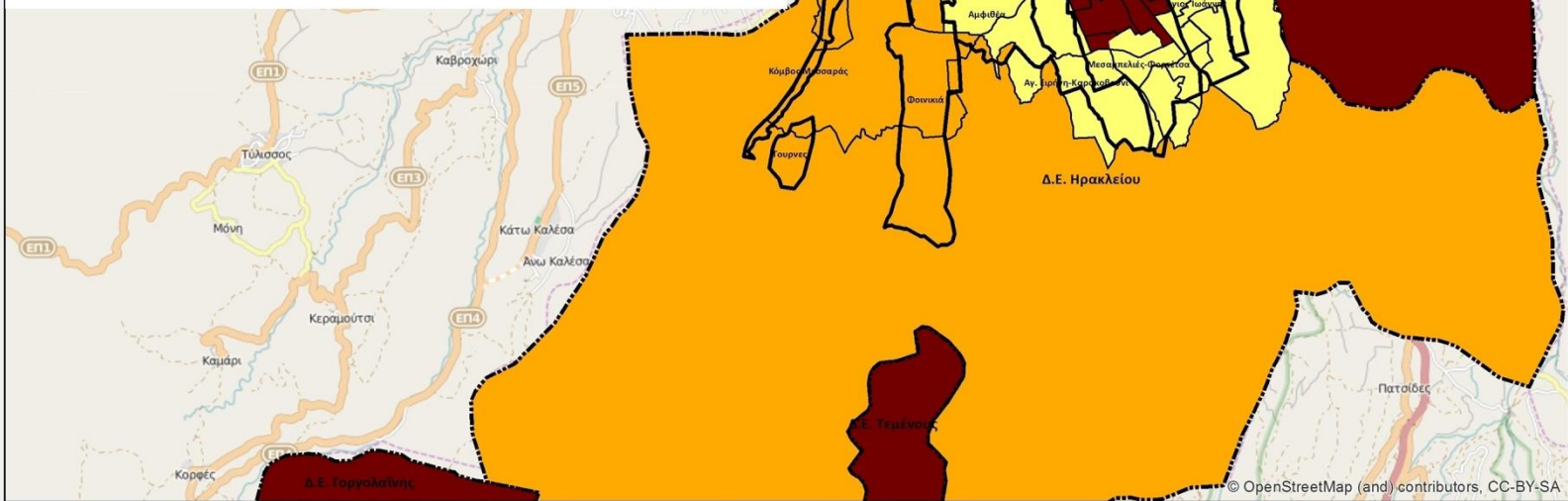
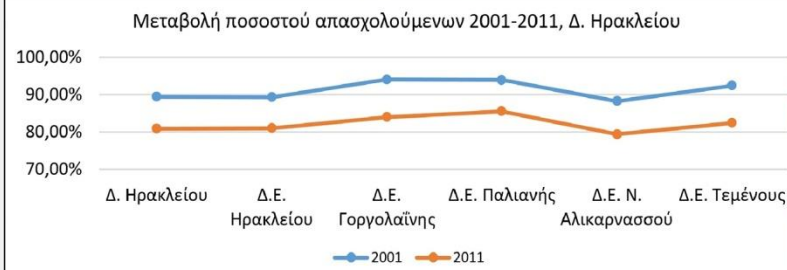
■ Συγκρότημα Τειχών

□ Όρια Α.Τ.

□ Πολεοδομικές ενότητες

□ Όρια Δ.Ε.

(Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001 & 2011)



Ποσοστό Απασχολούμενων 2001 Δ. Ηρακλείου

- 82,7% - 88,2% (Κάτω από τον ελάχιστο Μ.Ο. του Δήμου)
- 88,3% - 89,2% (Κάτω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)
- 89,3% - 89,9% (Πάνω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και κάτω από το Μ.Ο. του Δήμου)
- 90% - 95,3% (Πάνω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)

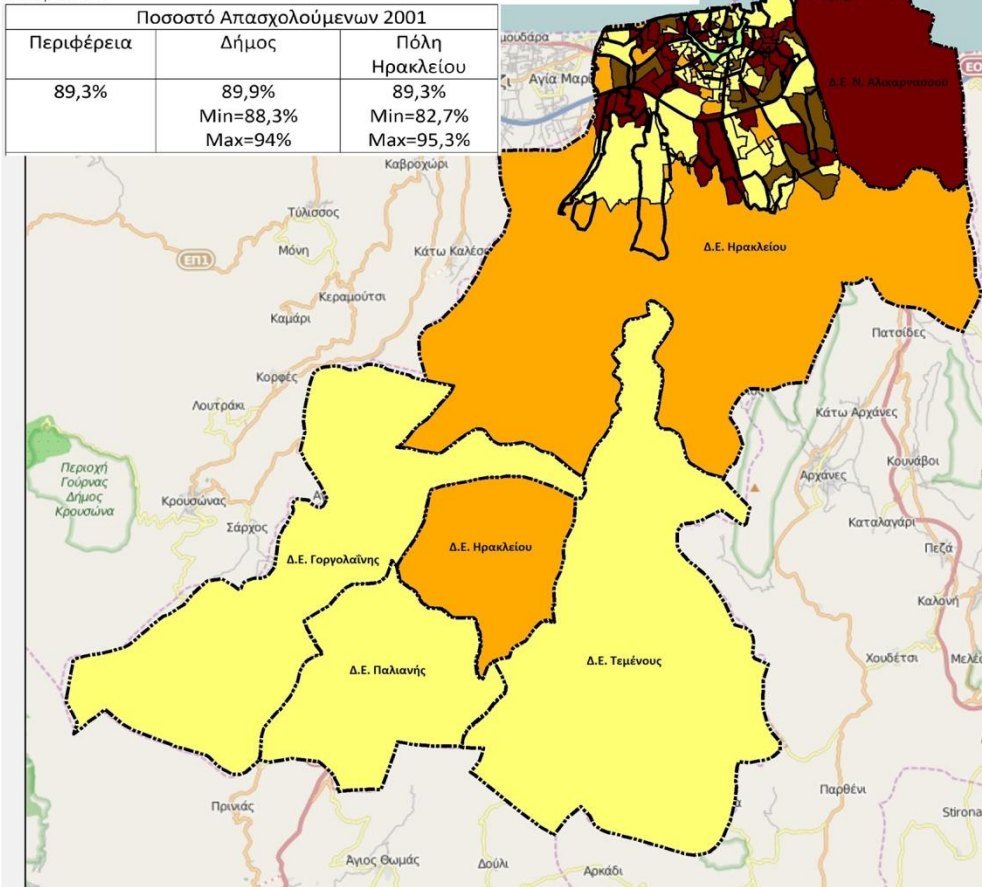
■ Συγκρότημα Τειχών

□ Όρια Α.Τ.

□ Πολεοδομικές ενότητες

□ Όρια Δ.Ε.

(Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001)



Ποσοστό Απασχολούμενων 2011 Δ. Ηρακλείου

- 69,1% - 79,3% (Κάτω από τον ελάχιστο Μ.Ο. του Δήμου)
- 79,4% - 80,9% (Κάτω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)
- 81% - 83,6% (Πάνω από το Μ.Ο. του Δήμου και κάτω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας)
- 83,7% - 85,5% (Πάνω από το Μ.Ο. του Δήμου και της Περιφέρειας)
- 85,5% - 89,9% (Πάνω από το μέγιστο Μ.Ο. του Δήμου)

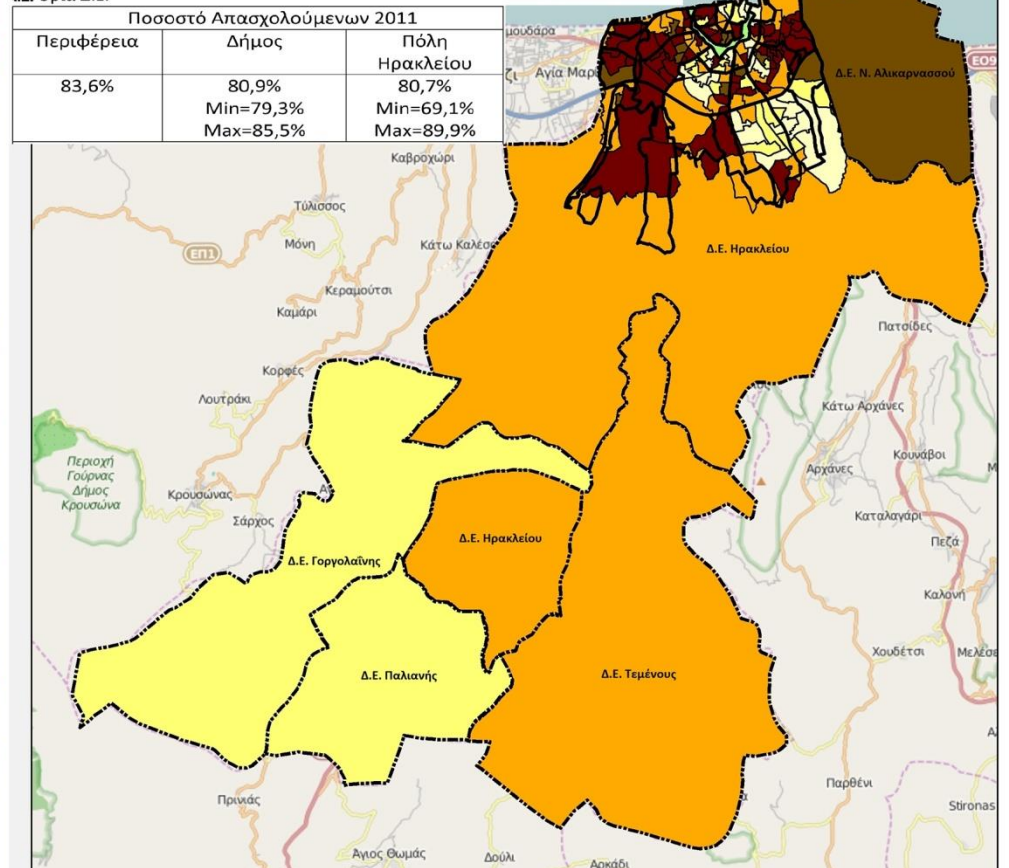
■ Συγκρότημα Τειχών

□ Όρια Α.Τ.

□ Πολεοδομικές ενότητες

□ Όρια Δ.Ε.

(Πηγή: ΕΣΥΕ, 2011)





Το ποσοστό των οικονομικά ενεργών 2001 και 2011 για τον Δήμο και την πόλη του Ηρακλείου, είναι μεγαλύτερο από εκείνο της Περιφέρειας (45%/45,2% έναντι 43,5%) για το 2001. Για το 2011 ο Δήμος εμφανίζει ποσοστό των οικονομικά ενεργών μεγαλύτερο από την Περιφέρεια σε αντίθεση με την πόλη του Ηρακλείου που εμφανίζει σημαντική μείωση (45,6%/39,5% έναντι 43,3%). Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται τα ποσοτικά στοιχεία και τα βασικά συμπεράσματα σε ότι αφορά το ποσοστό των οικονομικά ενεργών για το 2001 και το 2011.

Ποσοστό Οικονομικά ενεργών 2001

| Περιφέρεια | Δήμος | Πόλη Ηρακλείου |
|--|-------------------------------|---------------------------------|
| 43,5% | 45% Min=42,2% Max=47,3% | 45,2% Min=32,5% Max=51,1% |
| <ul style="list-style-type: none">• Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό οικονομικά ενεργών κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 22,5% (29.642 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 20,6% (12.172 άτομα) των οικονομικά ενεργών της πόλης του Ηρακλείου.• Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό οικονομικά ενεργών κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 21,8% (29.642 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 19,8% (12.172 άτομα) των οικονομικά ενεργών της πόλης του Ηρακλείου.• Η δημοτική ενότητα που εμφανίζει ποσοστό οικονομικά ενεργών πάνω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου είναι το Τέμενος (47,3%), ενώ το χαμηλότερο η Ν. Αλικαρνασσός (42,2%) | | |

Ποσοστό Οικονομικά ενεργών 2011

| Περιφέρεια | Δήμος | Πόλη Ηρακλείου |
|---|-------------------------------|---------------------------------|
| 43,3% | 45,6% Min=36% Max=46,6% | 39,5% Min=30,7% Max=68,3% |
| <ul style="list-style-type: none">• Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό οικονομικά ενεργών πάνω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 22% (30.325 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 18,9% (12.220 άτομα) των οικονομικά ενεργών της πόλης του Ηρακλείου.• Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό οικονομικά ενεργών κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 22,7% (31.418 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 20,5% (13.186 άτομα) των οικονομικά ενεργών της πόλης του Ηρακλείου.• Η δημοτική ενότητα που εμφανίζει ποσοστό οικονομικά ενεργών πάνω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου είναι το Ηράκλειο (46,6%), ενώ το χαμηλότερο η Παλιανή (36%) | | |

Στον ακόλουθο χάρτη παρουσιάζονται διαφοροποιημένες χωρικές ενότητες ως προς τη μεταβολή του ποσοστού των οικονομικά ενεργών 2001 – 2011 συγκριτικά με την αντίστοιχη μεταβολή του Δήμου και της Περιφέρειας. Στον εξωαστικό χώρο, η προσέγγιση γίνεται στο επίπεδο των Δημοτικών Ενοτήτων, με τις Δημοτικές Ενότητες Παλιανής, Γοργολαϊνης και Τεμένους να εμφανίζουν μείωση του ποσοστού των οικονομικά ενεργών μεγαλύτερη από τους μέσους όρους Δήμου και Περιφέρειας, σε αντίθεση με το εξωαστικό τμήμα της Δημοτικής Ενότητας Ηρακλείου και τη Δημοτική Ενότητα Αλικαρνασσού που κυμαίνονται πάνω από το μέσο όρο του Δήμου και της Περιφέρειας.



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Στο αστικό τμήμα της πόλης του Ηρακλείου η μείωση του ποσοστού των οικονομικά ενεργών υπερβαίνει το μέσο όρο του Δήμου και της Περιφέρειας στο νότιο και ανατολικό τμήμα της παλιάς πόλης αλλά και σε ζώνη στα νότια της (Ακαδημίας, Δημοκρατία – Ανάληψη, Χρυσοπηγή – Πόρος - Κατσαμπά) και προς τα δυτικά (ΤΕΙ, Άγιος Ιωάννης, Φοινικιά και Κόμβος Μεσσαράς)

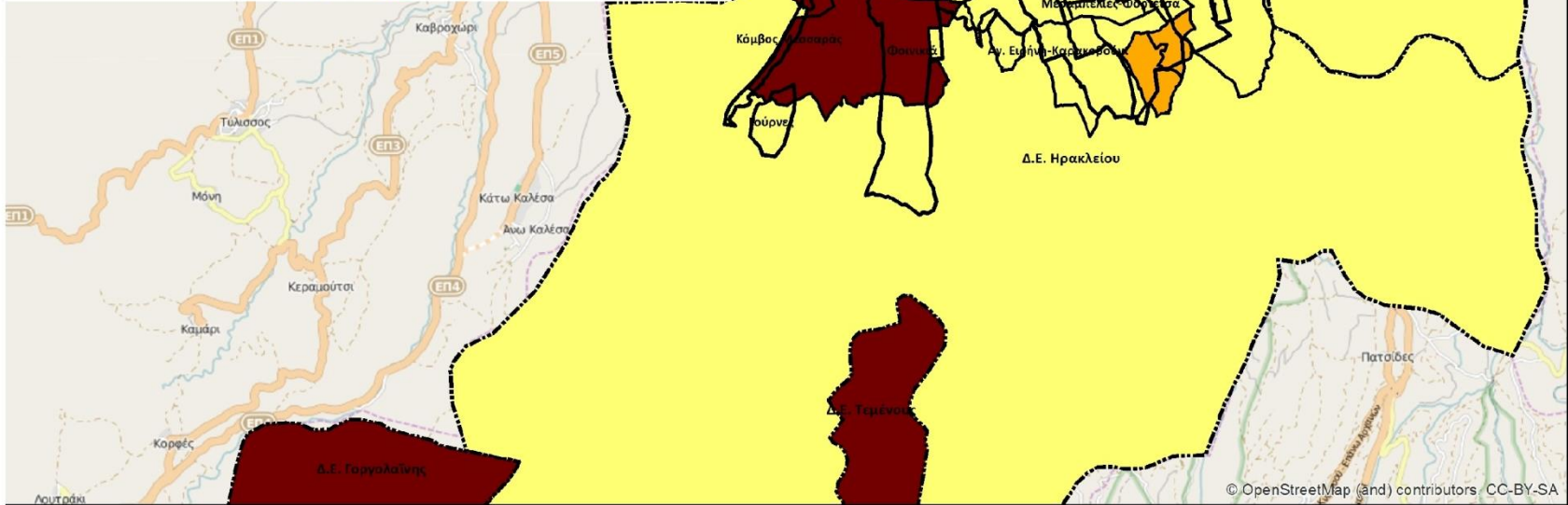


Οικονομικά ενεργοί

Μεταβολή ποσοστού οικονομικά ενεργών 2001-2011 Δ. Ηρακλείου

- -8,6%- -0,2% (Κάτω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)
- -0,1% - 0,6% (Πάνω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και κάτω από το Μ.Ο. του Δήμου)
- 0,7% - 22,6% (Πάνω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)
- Συγκρότημα Τειχών
- Όρια Α.Τ.
- Πολεοδομικές ενότητες
- Όρια Δ.Ε.

(Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001 & 2011)

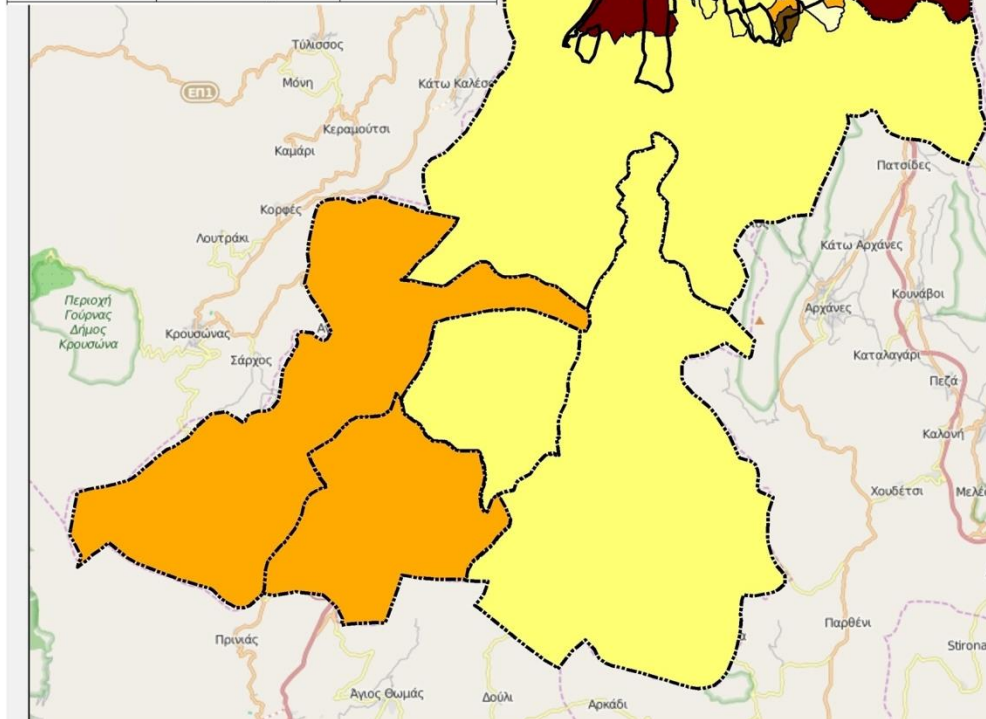


Ποσοστό Οικονομικά Ενεργών 2001 Δ. Ηρακλείου

- 32,5% - 42,3% (Κάτω από τον ελάχιστο Μ.Ο. του Δήμου)
- 42,4% - 43,5% (Κάτω από το Μ.Ο. του Δήμου και της Περιφέρειας)
- 43,6% - 45% (Πάνω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και κάτω από το Μ.Ο. του Δήμου)
- 45,1% - 47,3% (Πάνω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)
- 47,4% - 51,5% (Πάνω από το μέγιστο Μ.Ο. του Δήμου)
- Συγκρότημα Τειχών
- Όρια Α.Τ.
- Πολεοδομικές ενότητες
- Όρια Δ.Ε.

| Ποσοστό Οικονομικά ενεργών 2001 | | |
|---------------------------------|-----------|----------------|
| Περιφέρεια | Δήμος | Πόλη Ηρακλείου |
| 43,5% | 45% | 45,2% |
| | Min=42,2% | Min=32,5% |
| | Max=47,3% | Max=51,1% |

(Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001)

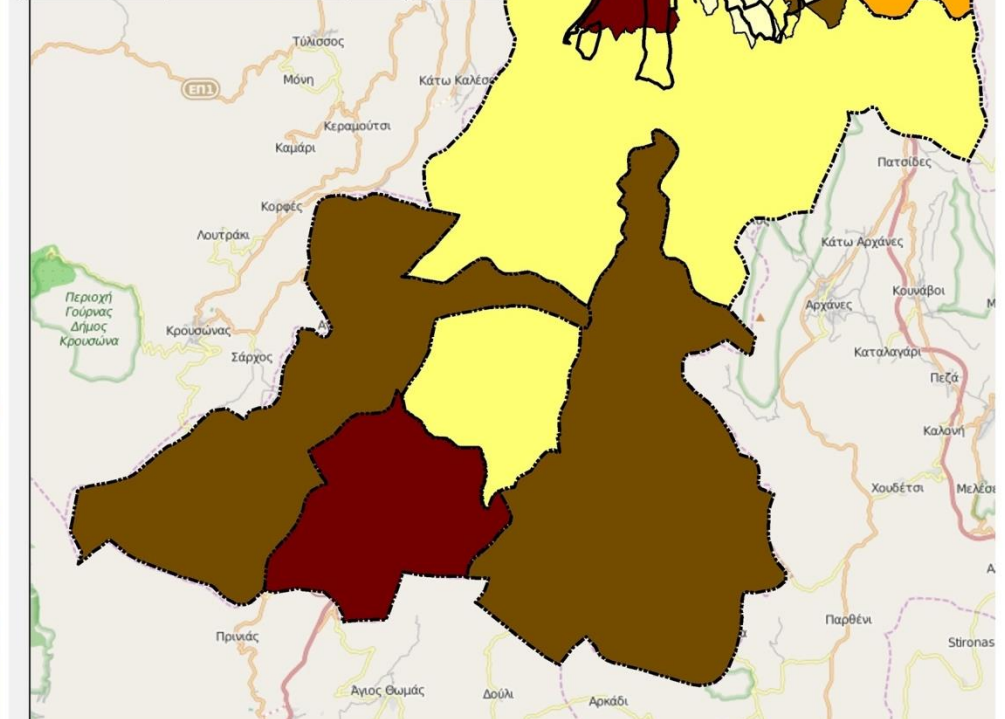


Ποσοστό Οικονομικά Ενεργών 2011 Δ. Ηρακλείου

- 30,7% - 36% (Κάτω από τον ελάχιστο Μ.Ο. του Δήμου)
- 36,1% - 43,3% (Κάτω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)
- 43,4% - 45,6% (Πάνω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και κάτω από το Μ.Ο. του Δήμου)
- 45,7% - 46,6% (Πάνω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)
- 46,7% - 68,3% (Πάνω από το μέγιστο Μ.Ο. του Δήμου)
- Συγκρότημα Τειχών
- Όρια Α.Τ.
- Πολεοδομικές ενότητες
- Όρια Δ.Ε.

| Ποσοστό Οικονομικά ενεργών 2011 | | |
|---------------------------------|-----------|----------------|
| Περιφέρεια | Δήμος | Πόλη Ηρακλείου |
| 43,3% | 45,6% | 39,5% |
| | Min=36% | Min=30,7% |
| | Max=46,6% | Max=68,3% |

(Πηγή: ΕΣΥΕ, 2011)





Ανεργία

Το ποσοστό των ανέργων 2001 και 2011 για τον Δήμο και την πόλη του Ηρακλείου, είναι μεγαλύτερο από εκείνο της Περιφέρειας (10,6%/10,6% για το 2001 και 19%/19,3% για το 2011 έναντι 10,2% και 15,4%). Για την πόλη του Ηρακλείου το ποσοστό των ανέργων είναι ταυτόσημο με του Δήμου το 2001 και ελαφρά μεγαλύτερο το 2011. Στους ακόλουθους πίνακες, παρουσιάζονται τα ποσοτικά στοιχεία και τα βασικά συμπεράσματα σε ότι αφορά το ποσοστό των ανέργων για το 2001 και το 2011.

Ποσοστό Ανεργίας 2001

| Περιφέρεια | Δήμος | Πόλη Ηρακλείου |
|--|------------------------------|--------------------------------|
| 10,2% | 10,6% Min=6% Max=11,8% | 10,6% Min=4,7% Max=17,2% |
| <ul style="list-style-type: none"> • Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό ανεργίας πάνω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 55,5% (71.139 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 62,8% (4.114 άτομα) των ανέργων της πόλης του Ηρακλείου. • Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό ανεργίας κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου είναι το 44%(60.444 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 36% (2.362 άτομα) των ανέργων της πόλης του Ηρακλείου. • Η δημοτική ενότητα που συγκεντρώνει το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας είναι η Γοργολαΐνη (6%), ενώ το υψηλότερο η Ν. Αλικαρνασσός (11,8%). | | |

Ποσοστό Ανεργίας 2011

| Περιφέρεια | Δήμος | Πόλη Ηρακλείου |
|---|-------------------------------|-------------------------------|
| 15,4% | 19% Min=14,5% Max=20,6% | 19,3% Min=10,1% Max=31% |
| <ul style="list-style-type: none"> • Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό ανεργίας πάνω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 53,4% (73.804 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 48,5% (6.020 άτομα) των ανέργων της πόλης του Ηρακλείου. • Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό ανεργίας κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 19,4% (26.799 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 14,5% (1.793 άτομα) των ανέργων της πόλης του Ηρακλείου. • Η δημοτική ενότητα που εμφανίζει ποσοστό ανεργίας πάνω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου είναι η Παλιανή (14,%), ενώ το υψηλότερο η Ν. Αλικαρνασσός (20,6%) | | |

Στον παρακάτω χάρτη παρουσιάζονται διαφοροποιημένες χωρικές ενότητες ως προς τη μεταβολή του ποσοστού των ανέργων 2001 – 2011 συγκριτικά με την αντίστοιχη μεταβολή του Δήμου και της Περιφέρειας. Στον εξωαστικό χώρο, η προσέγγιση γίνεται στο επίπεδο των Δημοτικών Ενοτήτων, με τη Δημοτική Ενότητα Αλικαρνασσού να εμφανίζει την μικρότερη μεταβολή του ποσοστού των ανέργων.

Στο αστικό τμήμα της πόλης του Ηρακλείου η μεταβολή του ποσοστού των ανέργων :

- υπερβαίνει το μέσο όρο του Δήμου και της Περιφέρειας στην παλιά πόλη στα παράκτια τμήματα καθώς και στο βορειοανατολικό και δυτικό τμήμα του αστικού ιστού

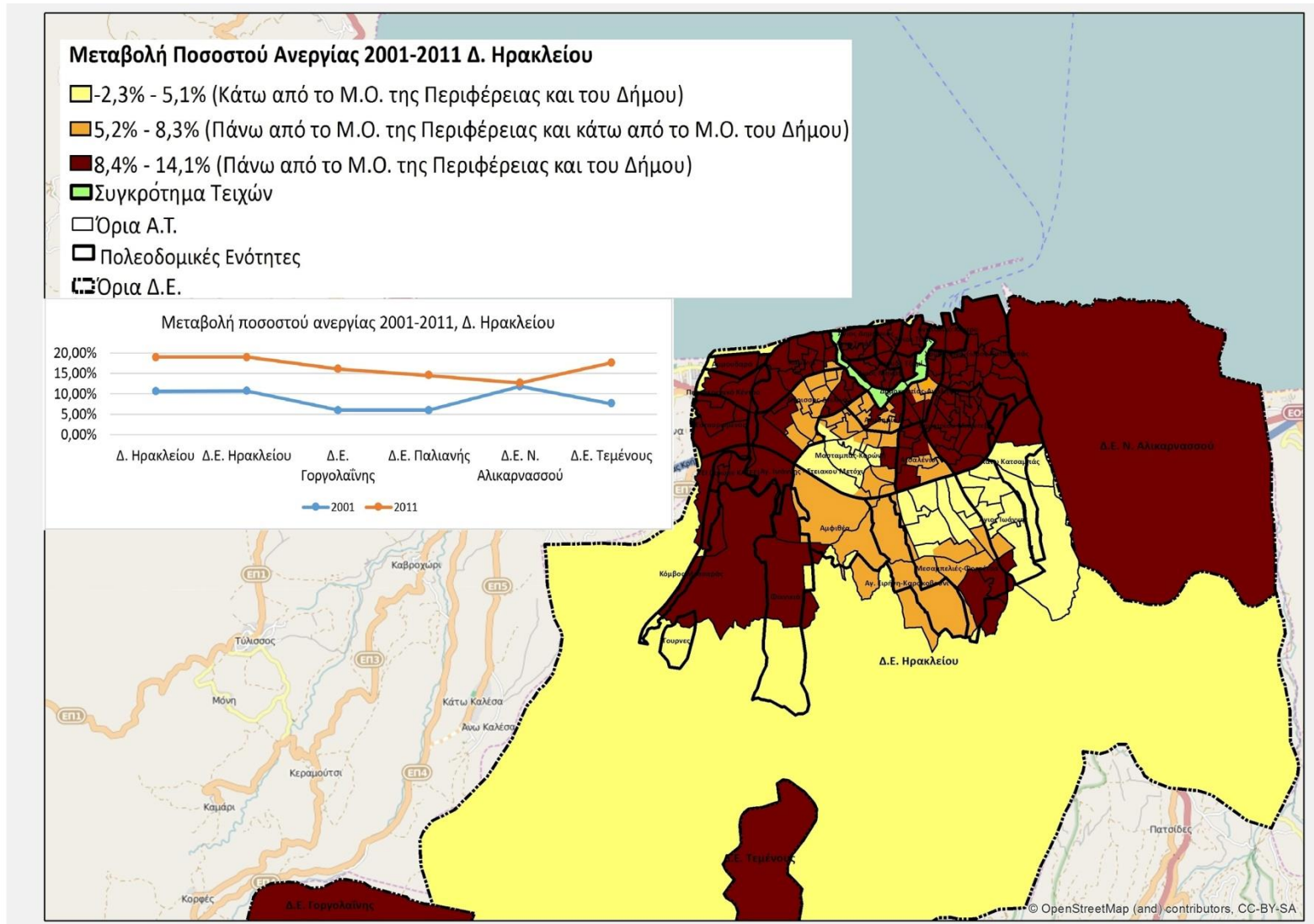


ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- είναι κάτω από το μέσο όρο του Δήμου και της Περιφέρειας για θύλακα στο αστικό κομμάτι στα ανατολικά της πόλης (Μεσαμπελιές – Φορτέτσα, Άγιος Ιωάννης, Κάτω Κατσαμπάς).



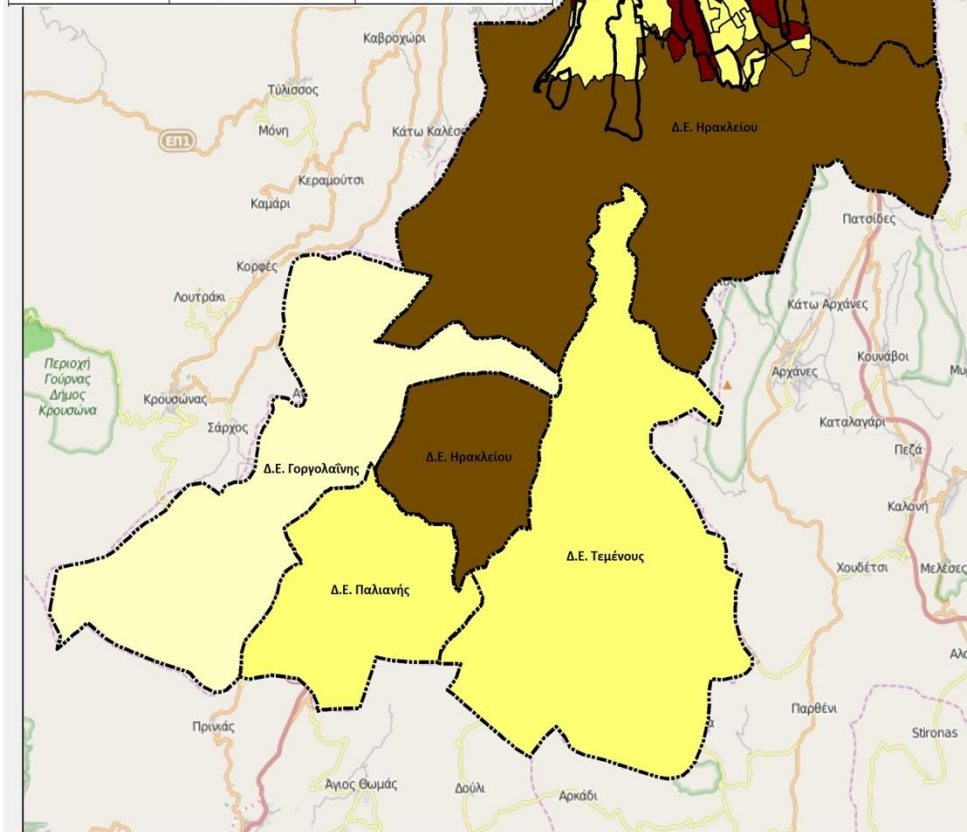
Ανεργία



Ποσοστό Ανεργίας 2001 Δ. Ηρακλείου

- 4,7% - 6% (Κάτω από τον ελάχιστο Μ.Ο. του Δήμου)
- 6,1% - 10,2% (Κάτω από το Μ.Ο. του Δήμου και της Περιφέρειας)
- 10,3% - 10,6% (Πάνω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και κάτω από το Μ.Ο. του Δήμου)
- 10,7% - 11,8% (Πάνω από το Μ.Ο. του Δήμου και της Περιφέρειας)
- 11,9% - 17,2% (Πάνω από το μέγιστο Μ.Ο. του Δήμου)
- Συγκρότημα Τειχών
- Όρια Α.Τ.
- Πολεοδομικές ενότητες
- Όρια Δ.Ε.

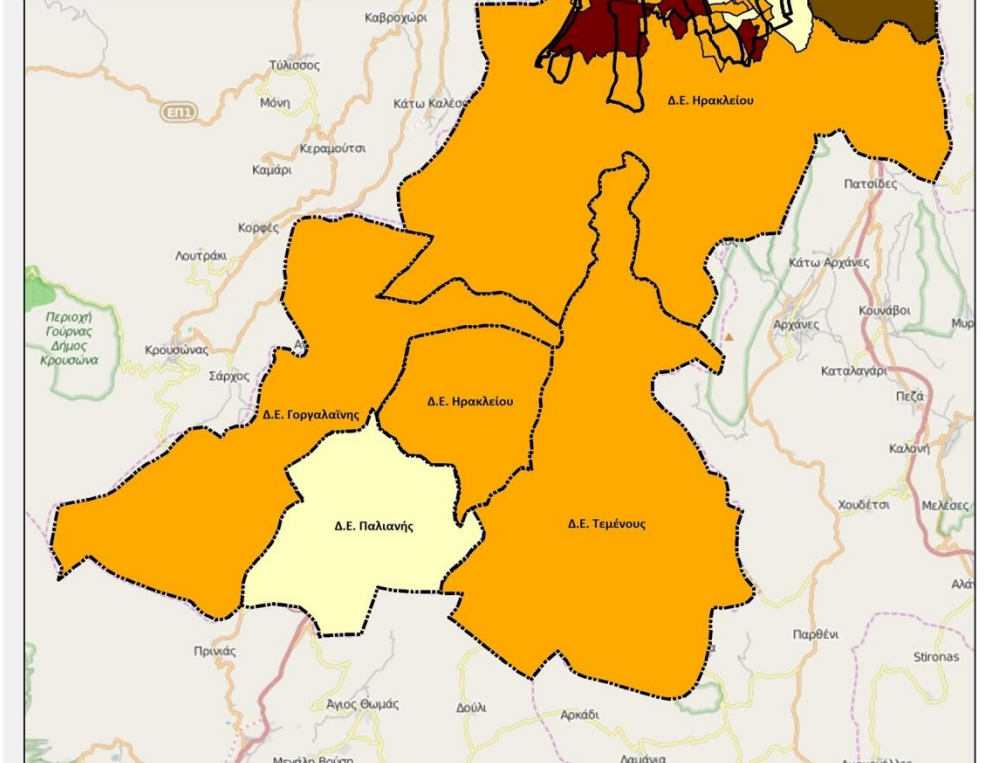
| Ποσοστό Ανεργίας 2001 | | |
|-----------------------|-----------|----------------|
| Περιφέρεια | Δήμος | Πόλη Ηρακλείου |
| 10,2% | 10,6% | 10,6% |
| | Μin=6% | Μin=4,7% |
| | Μax=11,8% | Μax=17,2% |



Ποσοστό Ανεργίας 2011 Δ. Ηρακλείου

- 10,1% - 14,5% (Κάτω από τον ελάχιστο Μ.Ο. του Δήμου)
- 14,6% - 15,4% (Κάτω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)
- 15,5% - 19% (Πάνω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και κάτω από το Μ.Ο. του Δήμου)
- 19,1% - 20,6% (Πάνω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)
- 20,7% - 31% (Πάνω από το μέγιστο Μ.Ο. του Δήμου)
- Συγκρότημα Τειχών
- Όρια Α.Τ.
- Πολεοδομικές ενότητες
- Όρια Δ.Ε.

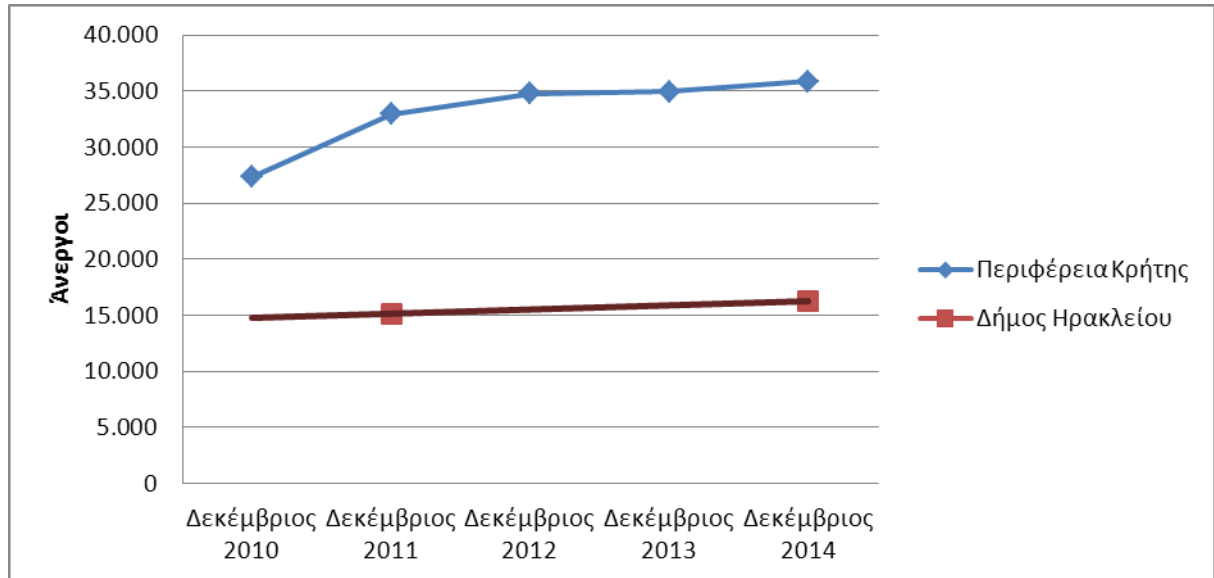
| Ποσοστό Ανεργίας 2011 | | |
|-----------------------|-----------|----------------|
| Περιφέρεια | Δήμος | Πόλη Ηρακλείου |
| 15,4% | 19% | 19,3% |
| | Μin=14,5% | Μin=10,1% |
| | Μax=20,6% | Μax=31% |





Η μεταβολή του ποσοστού των ανέργων στο Δήμο Ηρακλείου, φαίνεται να ακολουθεί την γενικότερη τάση της μεταβολής, που καταγράφεται στο επίπεδο της Περιφέρειας. Στο παρακάτω διάγραμμα, αποτυπώνεται η διαχρονική μεταβολή των ανέργων με βάση τα στοιχεία του ΟΑΕΔ στο επίπεδο της Περιφέρειας και στο επίπεδο του Δήμου, με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το 2011 και του ΟΑΕΔ για το 2014.

Διαχρονική εξέλιξη ποσοστού ανέργων



Πέραν της αναφοράς στο συνολικό ποσοστό των ανέργων, ενδιαφέρον έχει η προσέγγιση της μεταβολής των απασχολούμενων σε σημαντικούς για την Περιφέρεια τομείς και ιδιαίτερα για το αστικό κέντρο του Ηρακλείου, που είναι ο τουρισμός - εμπόριο και ο κατασκευαστικός τομέας. Στον που ακολουθεί, αποτυπώνεται η μείωση της απασχόλησης στον κατασκευαστικό τομέα και η αύξηση της απασχόλησης στον τουρισμό - εμπόριο, κυρίως με εποχική απασχόληση στον τουρισμό

Διαχρονική μεταβολή απασχόλησης σε επιλεγμένους τομείς

| | Μεταβολή Περιφέρεια 2001-2011 | Μεταβολή Δήμος 2001-2011 | Μεταβολή Πόλη Ηρακλείου 2001-2011 |
|--|-------------------------------------|--------------------------------|---|
| Ποσοστό απασχολούμενων στους τομείς Τουρισμού & Εμπορίου | +7,5% | +6,1% | +1% |
| Ποσοστό απασχολούμενων στον Κατασκευαστικό Τομέα | -1,2% | -1,8% | -1,7% |

Στον χάρτη που ακολουθεί, εμφανίζονται διαφοροποιημένες ζώνες ως προς την μεταβολή της απασχόλησης, στους τομείς τουρισμού - εμπορίου και κατασκευών, στην αστική περιοχή του Ηρακλείου, συγκριτικά με τους αντίστοιχους μέσους όρους του Δήμου και της Περιφέρειας. Μείωση της απασχόλησης :

- και στους 2 προαναφερόμενους τομείς καταγράφεται στο νοτιοανατολικό τμήμα και σε ζώνη νότια της παλιάς πόλης προς τα δυτικά (Ανατολικό Κέντρο,



Χρυσοπηγή - Πόρος - Κατσαμπάς, Δημοκρατίας - Ανάληψη, Δημητρίου Μπεντεβή)

- στον κατασκευαστικό τομέα καταγράφεται στο παράκτιο μέτωπο και στο ανατολικό τμήμα της πόλης
- στον τουρισμό - εμπόριο σε τμήμα της παλιάς πόλης και στην αστική περιοχή στα νότια της



Διαχρονική μεταβολή απασχόλησης σε επιλεγμένους τομείς

Μεταβολή Απασχολούμενων στους δυναμικούς οικονομικούς κλάδους 2001-2011 Δ. Ηρακλείου

Απασχολούμενοι ανά δυναμικό οικονομικό κλάδο

Μείωση των απασχολούμενων στον Κατασκευαστικό τομέα έως 8% σε σχέση με το Δήμο κ Περιφέρεια

Μείωση των απασχολούμενων στους τομείς του Τουρισμού & Εμπορίου έως 12% σε σχέση με Δήμο κ Περιφέρεια

Μεταβολή Ανεργίας 2001-2011

-2,3% - 5,1% (Κάτω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)

5,2%- 8,2% (Πάνω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και κάτω από το Μ.Ο. του Δήμου)

8,3%- 14,1% (Πάνω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)

Συγκρότημα Τειχών

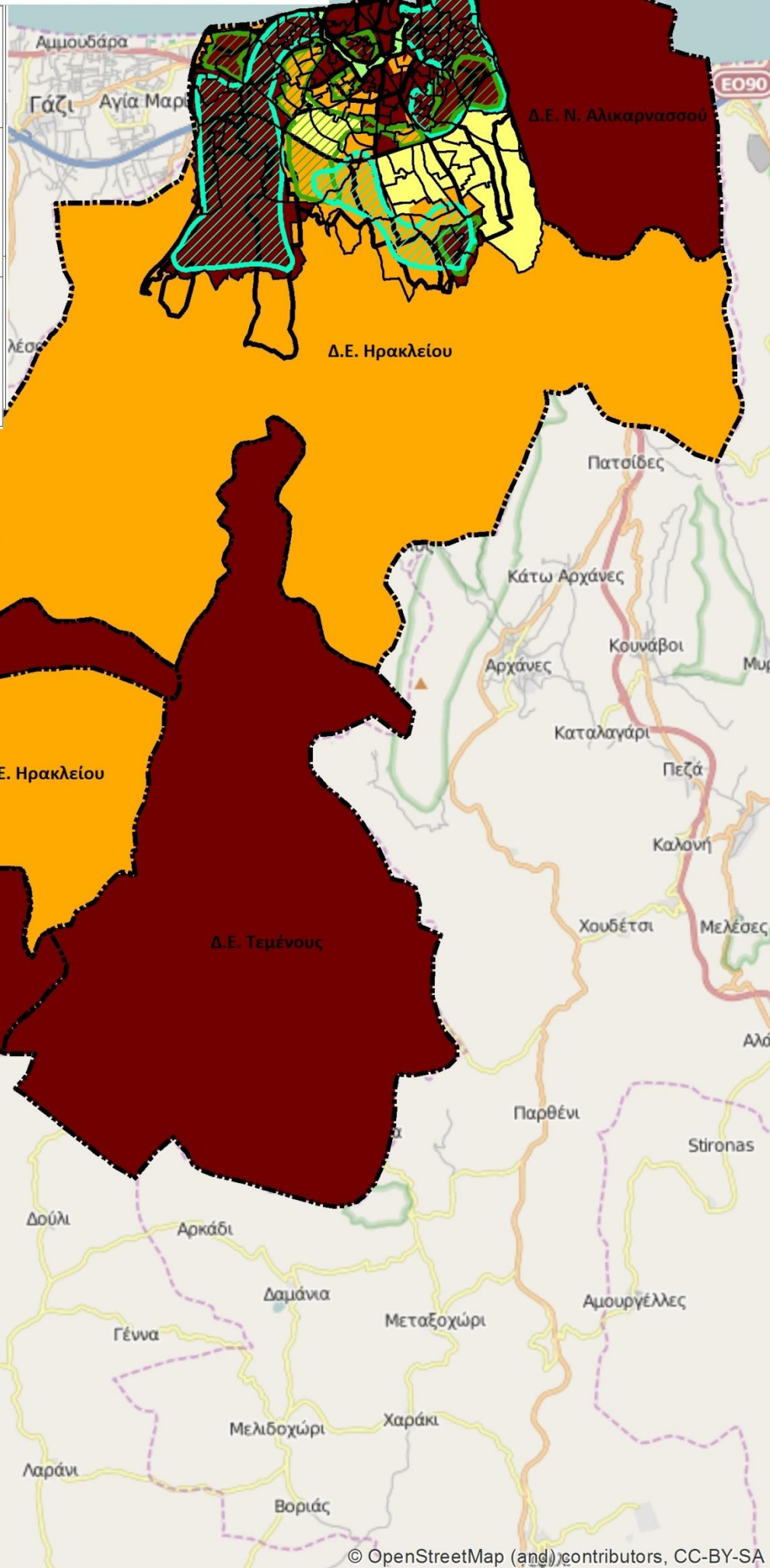
Όρια Α.Τ.

Πολεοδομικές ενότητες

Όρια Δ.Ε.

(Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001 & 2011)

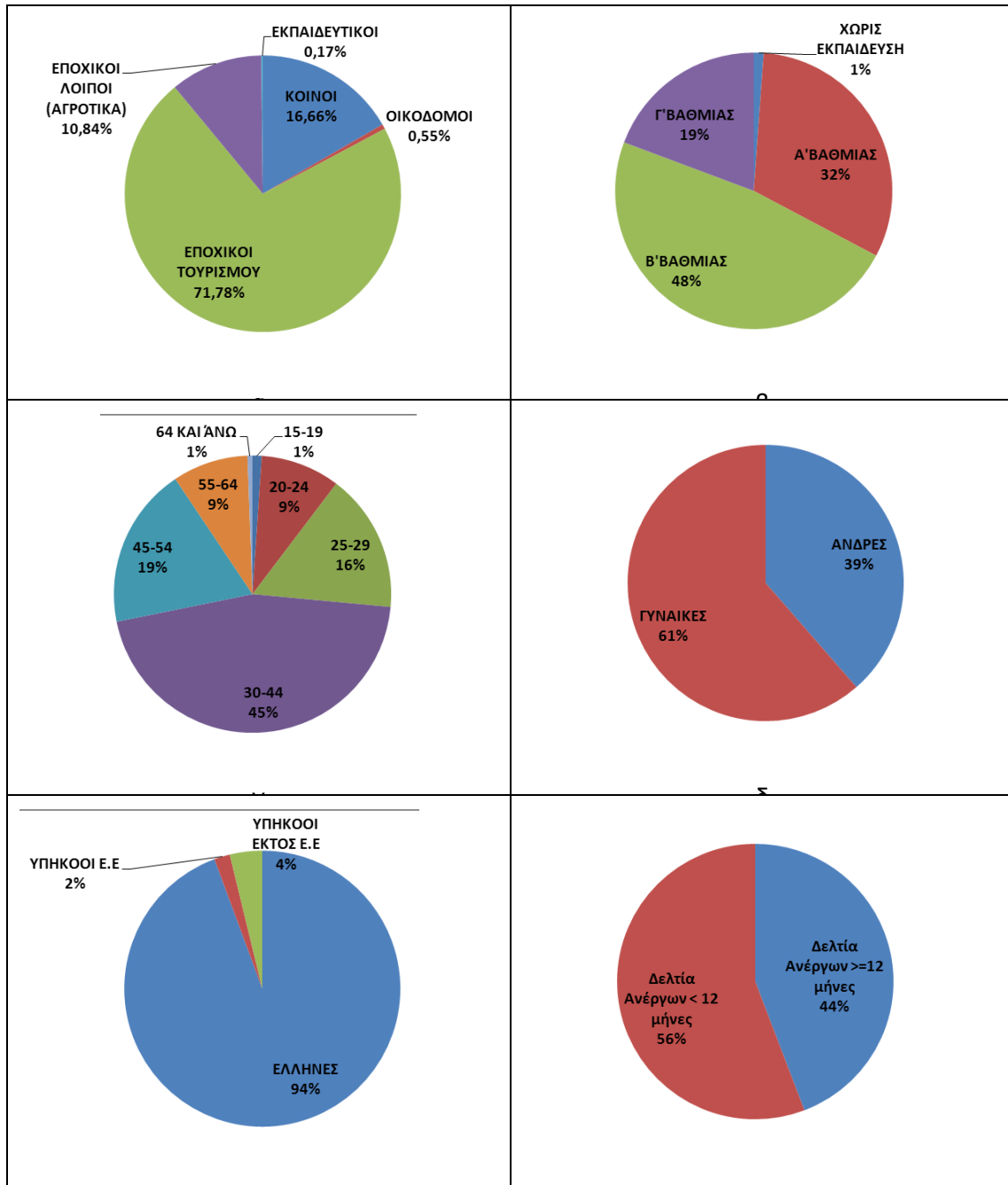
| | Μεταβολή Περιφέρεια 2001-2011 | Μεταβολή Δήμος 2001-2011 | Μεταβολή Πόλη Ηρακλείου 2001-2011 |
|--|-------------------------------|--------------------------|-----------------------------------|
| Ποσοστό απασχολούμενων στους τομείς Τουρισμού & Εμπορίου | +7,5% | +6,1% | +1% |
| Ποσοστό απασχολούμενων στον Κατασκευαστικό Τομέα | -1,2% | -1,8% | -1,7% |





ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Η εποχικότητα σε ότι αφορά την απασχόληση, κυρίως στον τουρισμό (71,78%), αλλά και στον αγροτικό τομέα (10,84%), επιβεβαιώνεται και από τα στοιχεία του ΟΑΕΔ για τις κατηγορίες επιδοτούμενων ανέργων, όπως αυτά αποτυπώνονται στο παρακάτω διάγραμμα, στο επίπεδο της Περιφέρειας για τον Δεκέμβριο του 2014



Ως προς τα χαρακτηριστικά των ανέργων στον Δήμο Ηρακλείου, με βάση τα στοιχεία του ΟΑΕΔ, για τον Δεκέμβριο του 2014, διαπιστώνεται ότι στους ανέργους υπερτερούν :

- οι άνεργοι κάτω των 12μηνών (56%)
- οι γυναίκες (61%)
- οι Έλληνες (94%)
- οι απόφοιτοι Β'βάθμιας εκπαίδευσης (48%) και 32% Α'βάθμιας



- οι ηλικίες 30-44 (45%) και 45-54 (19%)

Η ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων κατά τόπο εργασίας, στο Δήμο Ηρακλείου φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα, όπου παρατηρείται πως οι περισσότεροι απασχολούμενοι εργάζονται στον τόπο μόνιμης διαμονής τους, ενώ υπάρχει και ένα 10% περίπου που δηλώνει πως εργάζεται στα διοικητικά όρια άλλου Δήμου από αυτόν της διαμονής του:



Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή 2011 (επεξεργασία στοιχείων)

Από τον παρακάτω πίνακα προκύπτει μείωση του Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού (πληθυσμός ηλικίας 15-64 ετών) που απασχολείται στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, από δεκαετία σε δεκαετία (1981-2011) και παράλληλη αύξηση της απασχόλησης στον τριτογενή τομέα.

| ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ | ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ | ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ | ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ |
|-----------|-------------------|---------------------|-------------------|
| 1981 | 9,6 | 33,6 | 56,8 |
| 1991 | 4,6 | 20,6 | 74,8 |
| 2001 | 4,3 | 17,1 | 78,6 |
| 2011 | 4,2 | 15,8 | 80,0 |

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (επεξεργασία στοιχείων απογραφών 1981-2011)

Από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων των Τοπικών Κοινοτήτων και σύμφωνα με τα δεδομένα που καταγράφηκαν, ο παρακάτω πίνακας αποτυπώνει ενδεικτικά τον αριθμό των ενεργών Αγροτών – Κτηνοτρόφων – Μελισσοκόμων του Δήμου Ηρακλείου:



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| Τοπική Κοινότητα | Αγρότες | Κτηνοτρόφοι | Μελισσοκόμοι |
|------------------|--------------------------------|--|--------------|
| ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ | Σχεδόν το σύνολο του πληθυσμού | Κατ επάγγελμα ένας (1) και περίπου δέκα (10) δημότες με οικόσιτα ζώα | |
| ΣΙΒΑ | 60 | | |
| ΑΥΓΕΝΙΚΗΣ | 150 | 5 | 10 |
| ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ | 200 | 15 | 10 |
| ΒΟΥΤΩΝ | 250 | | |
| ΔΑΦΝΩΝ | 550 | 20 | |
| ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ | 350 | 30 | |
| ΚΕΡΑΣΙΩΝ | 80 | | |
| ΠΕΝΤΑΜΟΔΙΟΥ | 10 | | |
| ΠΕΤΡΟΚΕΦΑΛΟΥ | 10 | | |
| ΠΥΡΓΟΥΣ | 70 | 4 | |
| ΣΚΑΛΑΝΙΟΥ | 100 | 3 | |
| ΑΓΙΟΥ ΣΥΛΛΑ | 10 | 200 | |
| ΣΤΑΥΡΑΚΙΩΝ | 80 | 1 (ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ) | |

Πηγή: Ερωτηματολόγιο Τοπικών Κοινοτήτων (επεξεργασία στοιχείων)

1.6.3 Εκπαιδευτικό Επίπεδο

Η προσέγγιση γίνεται με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, για τους αναλφάβητους και τους απόφοιτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το ποσοστό των αναλφάβητων 2001 και 2011 για τον Δήμο και την πόλη του Ηρακλείου, είναι μικρότερο από εκείνο της Περιφέρειας (2,1%/2,6% έναντι 3,1%) για το 2001 και μεγαλύτερο (2,5%/2,4% έναντι 2%) για το 2011. Για την πόλη του Ηρακλείου το ποσοστό αναλφάβητων είναι ελαφρά μικρότερο από του Δήμου για το 2011 και μεγαλύτερο το 2001. Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται τα ποσοτικά στοιχεία και τα βασικά συμπεράσματα σε ότι αφορά το ποσοστό αναλφάβητων για το 2001 και το 2011.

Ποσοστό Αναλφάβητων 2001

| Περιφέρεια | Δήμος | Πόλη Ηρακλείου |
|------------|----------------------------|------------------------------|
| 3,1% | 2,1% Min=2% Max=4,3% | 2,6% Min=1,3% Max=4,4% |



- Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό αναλφάβητων πάνω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 15%(19.591 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 19,2% (652 άτομα) των αναλφάβητων της πόλης του Ηρακλείου.
- Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό αναλφάβητων κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 15,5%(21.057 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 10,7% (272 άτομα) των αναλφάβητων της πόλης του Ηρακλείου.
- **Η δημοτική ενότητα που εμφανίζει ποσοστό αναλφάβητων κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας είναι το Ηράκλειο (2%), ενώ υψηλότερο το Τέμενος (4,4%).**

Ποσοστό Αναλφάβητων 2011

| Περιφέρεια | Δήμος | Πόλη Ηρακλείου |
|------------|------------------------------|--------------------------|
| 2% | 2,5% Min=2,4% Max=3,3% | 2,4% Min=0% Max=4% |

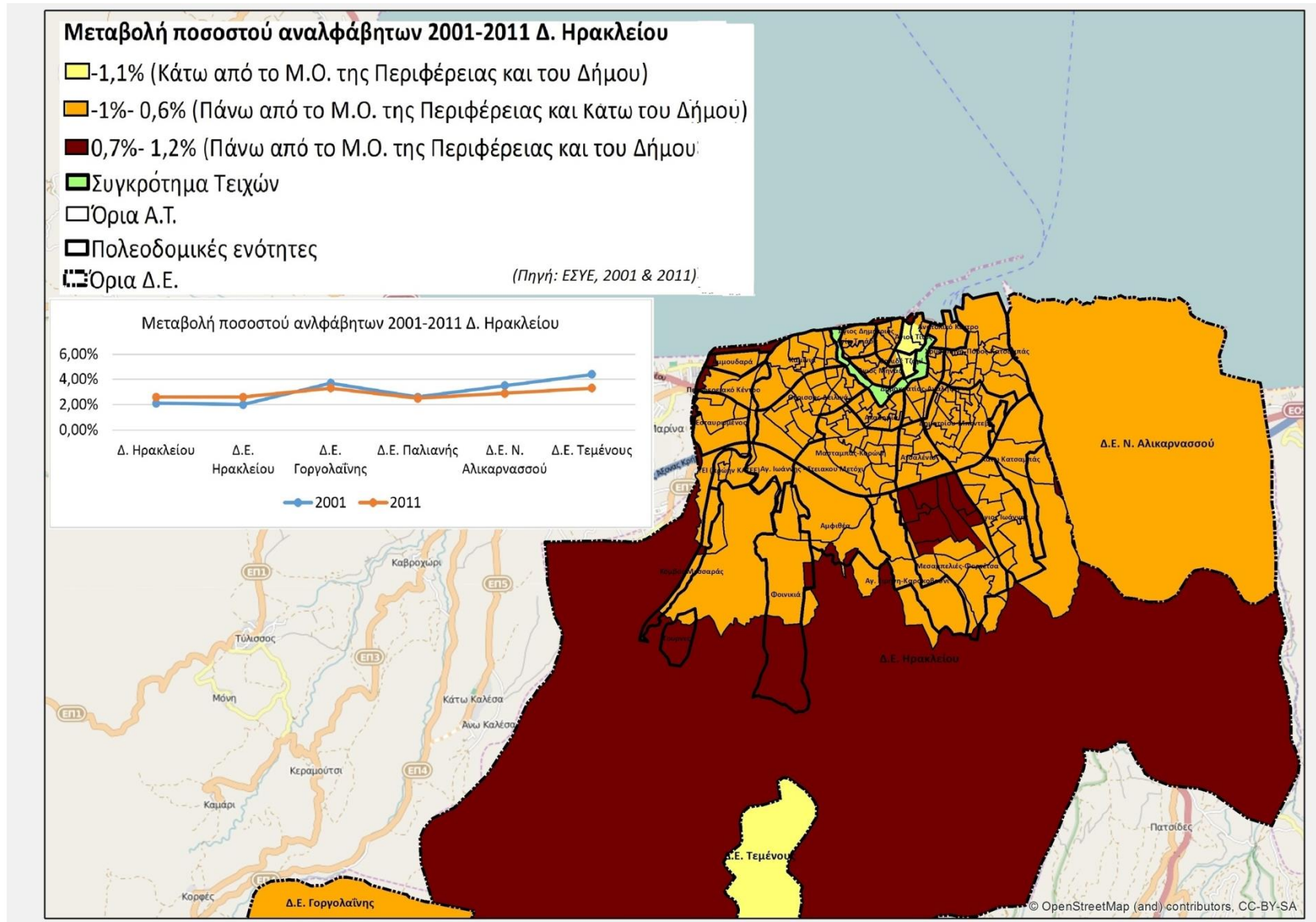
- Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό αναλφάβητων πάνω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 60,8% (84.048 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 68,7% (2.471 άτομα) των αναλφάβητων της πόλης του Ηρακλείου.
- Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό αναλφάβητων κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 13,4% (18.600 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 7,6 % (257 άτομα) των αναλφάβητων της πόλης του Ηρακλείου.
- **Η δημοτική ενότητα που εμφανίζει ποσοστό αναλφάβητων κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας είναι η Παλιανή (2,4%), ενώ υψηλότερο το Τέμενος (3,3%).**

Στον ακόλουθο χάρτη παρουσιάζονται διαφοροποιημένες χωρικές ενότητες ως προς τη μεταβολή του ποσοστού αναλφάβητων 2001 – 2011 συγκριτικά με την αντίστοιχη μεταβολή του Δήμου και της Περιφέρειας. Στον εξωαστικό χώρο, η προσέγγιση γίνεται στο επίπεδο των Δημοτικών Ενοτήτων, με τις Δημοτικές Ενότητες Αλικαρνασσού, Γοργολαίνης και Τεμένους να εμφανίζουν μεταβολή του ποσοστού αναλφάβητων μεγαλύτερο από τους μέσους όρους Δήμου και Περιφέρειας, σε αντίθεση με το εξωαστικό τμήμα της Δημοτικής Ενότητας Ηρακλείου και τη Δημοτική Ενότητα Παλιανής που κυμαίνονται κοντά στο μέσο όρο Δήμου.

Στο αστικό τμήμα της πόλης του Ηρακλείου, η μεταβολή του ποσοστού αναλφάβητων κυμαίνεται μεταξύ των μέσων όρων του Δήμου και της Περιφέρειας στο σύνολο της πόλης με εξαίρεση έναν θύλακα προς στο νότιο τμήμα (Μεσαμπελιές - Φορτέτσα), που υπερβαίνει το μέσο όρο του Δήμου και της Περιφέρειας.

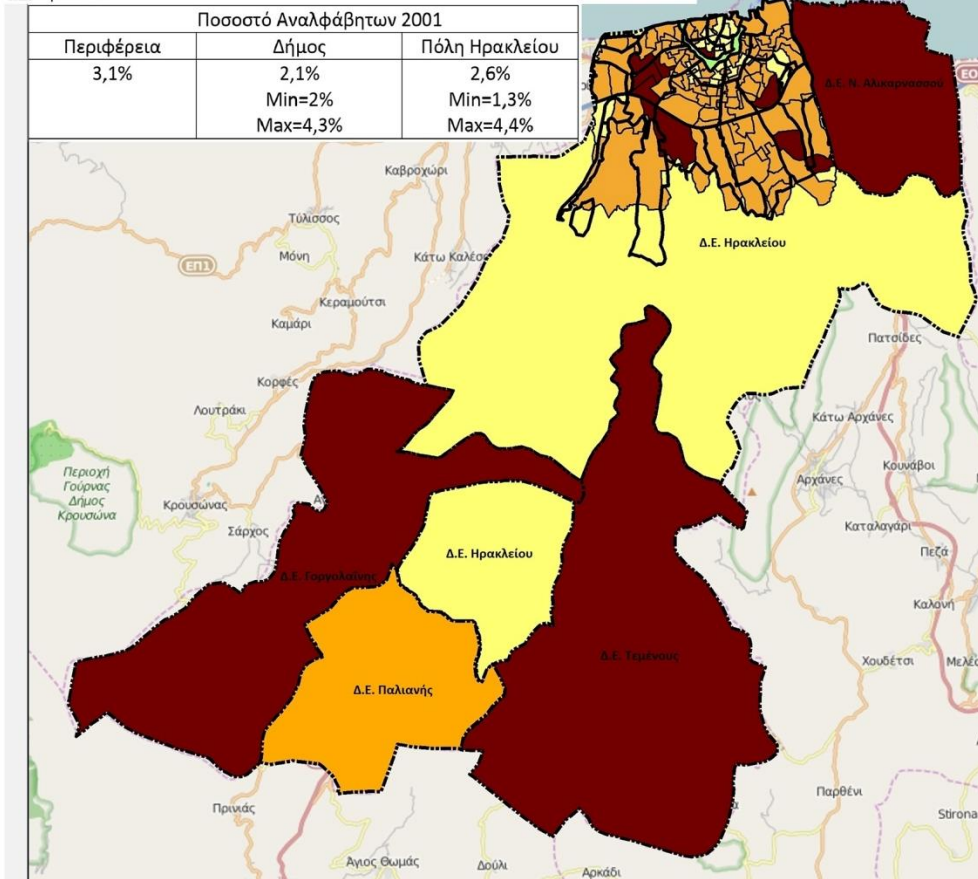


Αναλφάβητοι



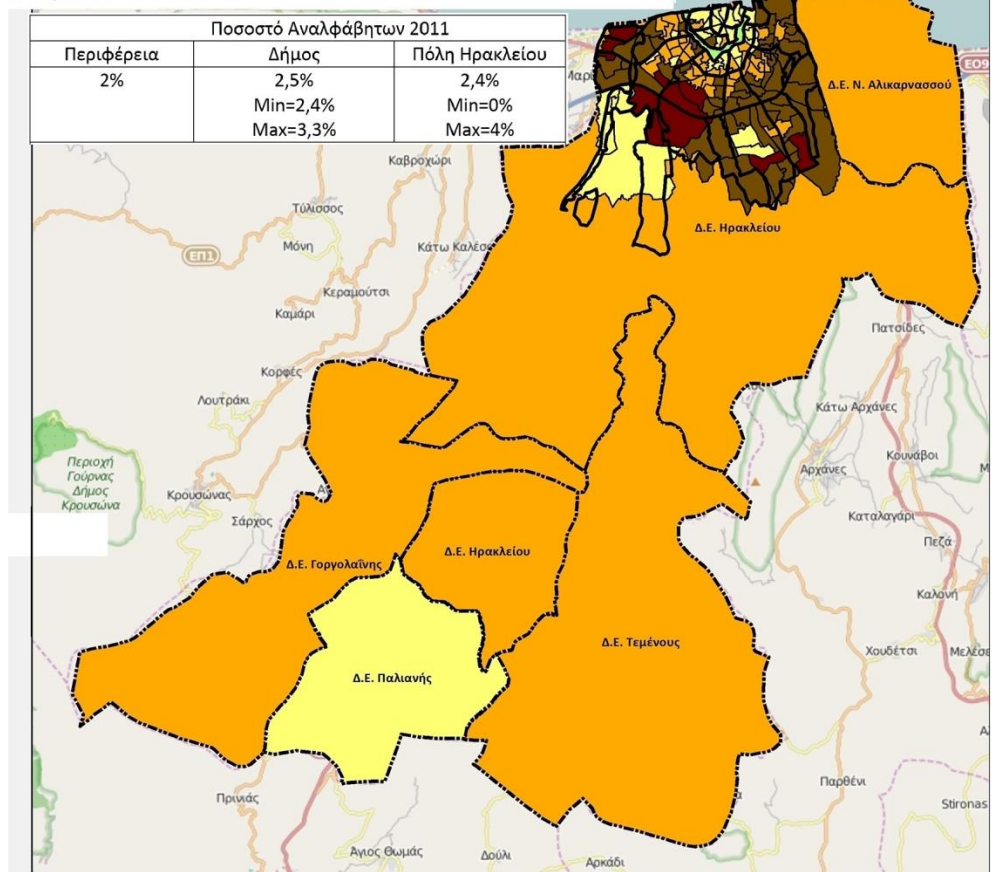
Ποσοστό Αναλφάβητων 2001 Δ. Ηρακλείου

- 1,3% - 2% (Κάτω από το Μ.Ο. του Δήμου και της Περιφέρειας)
 - 2,1% - 3,1% (Πάνω από το Μ.Ο. του Δήμου και κάτω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας)
 - 3,2% - 4,4% (Πάνω από το Μ.Ο. του Δήμου και της Περιφέρειας)
 - Συγκρότημα Τειχών
 - Όρια Α.Τ.
 - Πολεοδομικές ενότητες
 - Όρια Δ.Ε.
- (Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001)



Ποσοστό Αναλφάβητων 2011 Δ. Ηρακλείου

- 0% - 2% (Κάτω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)
- 2,1% - 2,5% (Πάνω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και κάτω από το Μ.Ο. του Δήμου)
- 2,6% - 3,3% (Πάνω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)
- 3,3%- 4% (Πάνω από το μέγιστο Μ.Ο. του Δήμου)
- Συγκρότημα Τειχών
- Όρια Α.Τ.
- Πολεοδομικές ενότητες
- Όρια Δ.Ε.





Το ποσοστό πληθυσμού τριτοβάθμιας εκπαίδευσης 2001 και 2011 για τον Δήμο και την πόλη του Ηρακλείου, είναι υψηλότερο από εκείνο της Περιφέρειας (18,4%/14,8% για το 2001 και 19,4%/20,5% για το 2011 έναντι 13,5% και 18,5%). Για την πόλη του Ηρακλείου το ποσοστό είναι μικρότερο από του Δήμου για το 2001 και μεγαλύτερο για το 2011. Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται τα ποσοτικά στοιχεία και τα βασικά συμπεράσματα σε ότι αφορά το ποσοστό πληθυσμού τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για το 2001 και το 2011.

Ποσοστό πληθυσμού με συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση 2001

| Περιφέρεια | Δήμος | Πόλη Ηρακλείου |
|---|--------------------------------|--------------------------------|
| 13,5% | 18,4% Min=4,7% Max=19,7% | 14,8% Min=3,2% Max=29,6% |
| <ul style="list-style-type: none">• Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό πληθυσμού με συμμετοχή στην ανώτερη εκπαίδευση κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 48% (63.132 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 33% (6.337 άτομα) των συμμετεχόντων στην ανώτερη εκπαίδευση της πόλης του Ηρακλείου.• Η δημοτική ενότητα που εμφανίζει ποσοστό πληθυσμού με συμμετοχή στην ανώτερη εκπαίδευση κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας είναι το Τέμενος (4,7%), ενώ υψηλότερο το Ηράκλειο (19,7%). | | |

Ποσοστό πληθυσμού με συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση 2011

| Περιφέρεια | Δήμος | Πόλη Ηρακλείου |
|---|--------------------------------|------------------------------|
| 18,5% | 19,4% Min=4,4% Max=20,5% | 20,6% Min=3% Max=39,5% |
| <ul style="list-style-type: none">• Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό πληθυσμού με συμμετοχή στην ανώτερη εκπαίδευση κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 46,6% (64.470 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 31% (8.829 άτομα) των συμμετεχόντων στην ανώτερη εκπαίδευση της πόλης του Ηρακλείου.• Η δημοτική ενότητα που εμφανίζει ποσοστό πληθυσμού με συμμετοχή στην ανώτερη εκπαίδευση κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας είναι το Τέμενος (4,4%), ενώ υψηλότερο το Ηράκλειο (20,5%). | | |

Στον ακόλουθο χάρτη παρουσιάζονται διαφοροποιημένες χωρικές ενότητες ως προς τη μεταβολή του ποσοστού πληθυσμού με συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση 2001 – 2011 συγκριτικά με την αντίστοιχη μεταβολή του Δήμου και της Περιφέρειας. Στον εξωαστικό χώρο, η προσέγγιση γίνεται στο επίπεδο των Δημοτικών Ενοτήτων, με τις Δημοτικές Ενότητες Αλικαρνασσού, Παλιανής, Γοργολαϊνης και Τεμένους να εμφανίζουν μεταβολή του ποσοστού πληθυσμού με συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, χαμηλότερη από τους μέσους όρους Δήμου και Περιφέρειας, σε αντίθεση με το εξωαστικό τμήμα της Δημοτικής Ενότητας Ηρακλείου που κυμαίνεται ανάμεσα στο μέσο όρο του Δήμου και της Περιφέρειας.

Στο μεγαλύτερο αστικό τμήμα της πόλης του Ηρακλείου, η μεταβολή του ποσοστού πληθυσμού με συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση υπερβαίνει το



μέσο όρο του Δήμου και της Περιφέρειας, ενώ στο νοτιοδυτικό τμήμα της παλιάς πόλης καθώς και στα παράκτια τμήματα, στα ανατολικά και δυτικά της, υπερβαίνει τον αντίστοιχο μέσο όρο του Δήμου αλλά υπολείπεται από εκείνον της Περιφέρειας.

Συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση



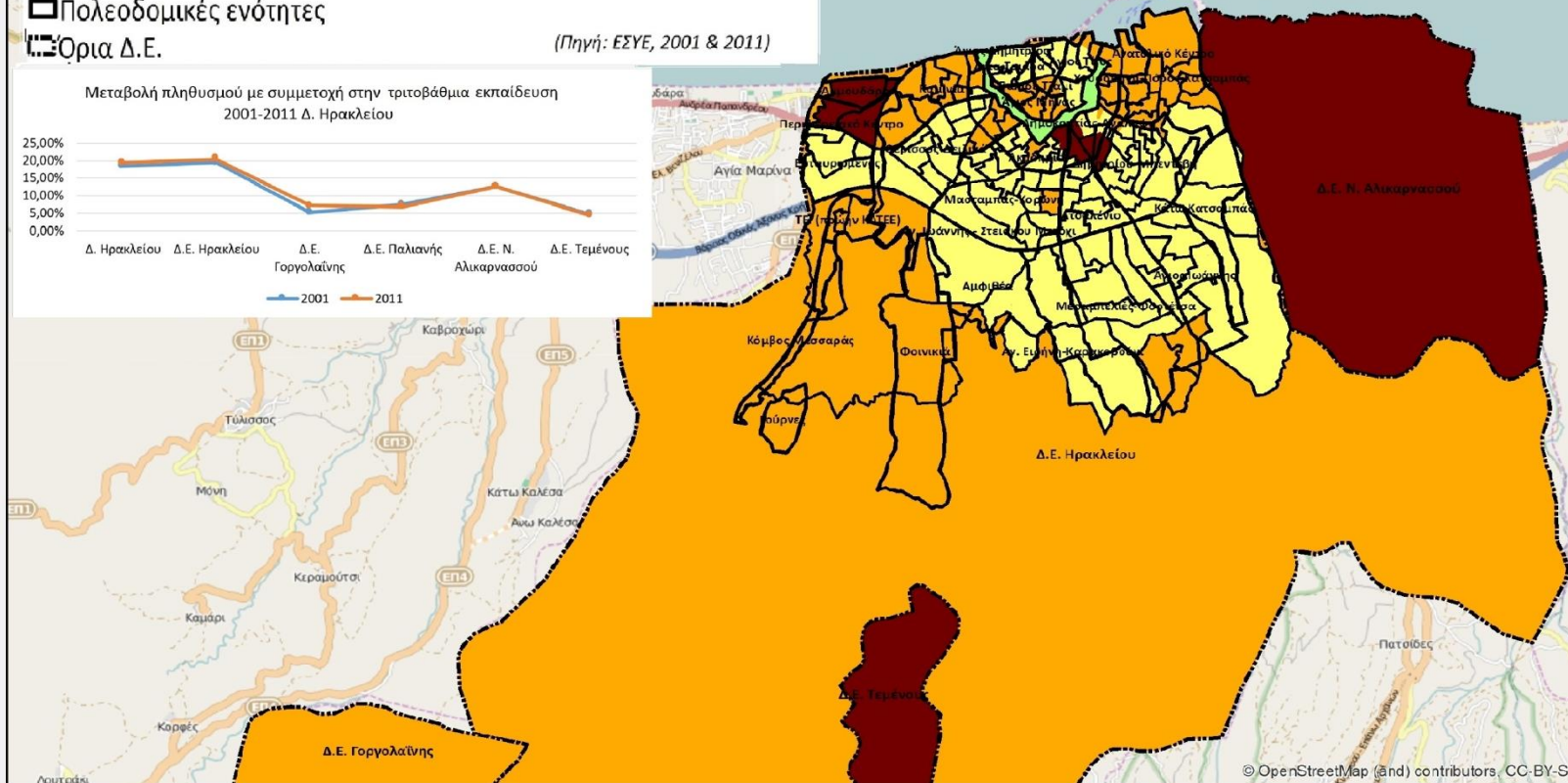
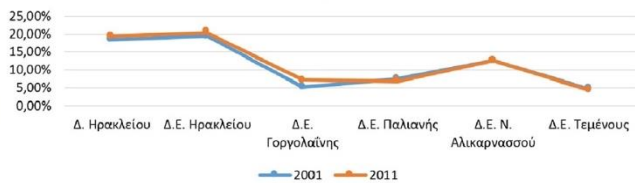
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Μεταβολή ποσοστού πληθυσμού με συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση 2001-2011 Δ. Ηρακλείου

- -0,2%-1% (Κάτω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)
- 1,1%-5% (Πάνω από το Μ.Ο. του Δήμου και κάτω της Περιφέρειας)
- 5, %-14,6% (Πάνω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)
- Συγκρότημα Τειχών
- Όρια Α.Τ.
- Πολεοδομικές ενότητες
- Όρια Δ.Ε.

(Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001 & 2011)

Μεταβολή πληθυσμού με συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση 2001-2011 Δ. Ηρακλείου



Ποσοστό Πληθυσμού με συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση 2001 Δ. Ηρακλείου

- 3,2% - 4,7% (Κάτω από τον ελάχιστο Μ.Ο. του Δήμου)
- 4,8% - 13,5% (Κάτω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)
- 13,6% - 18,4% (Πάνω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και κάτω από το Μ.Ο. του Δήμου)
- 18,5% - 19,7% (Πάνω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)
- 19,8% - 29,6% (Πάνω από το μέγιστο Μ.Ο. του Δήμου)
- Συγκρότημα Τειχών
- Όρια Α.Τ.
- Πολεοδομικές ενότητες

Ποσοστό Πληθυσμού με συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση 2011 Δ. Ηρακλείου

- 0% - 4,4% (Κάτω από τον ελάχιστο Μ.Ο. του Δήμου)
- 4,5% - 18,5% (Κάτω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)
- 18,6% - 19,4% (Πάνω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και κάτω από το Μ.Ο. του Δήμου)
- 19,5% - 20,4% (Πάνω από το Μ.Ο. της Περιφέρειας και του Δήμου)
- 20,5% - 39,5% (πάνω από το μέγιστο Μ.Ο. του Δήμου)
- Συγκρότημα Τειχών
- Όρια Α.Τ.
- Πολεοδομικές ενότητες

(Πηγή: ΕΣΥΕ, 2011)



1.7

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Από την ανάλυση που προηγήθηκε προκύπτει ότι η χωρική ενότητα του Δήμου Ηρακλείου διαθέτει έντονο αναπτυξιακό χαρακτήρα, γεγονός που προκύπτει τόσο από τα δημογραφικά και οικονομικά χαρακτηριστικά της όσο και από άλλες παραμέτρους, όπως η γεωγραφική θέση, οι τεχνικές υποδομές και οι αναπτυξιακοί φορείς και ιδρύματα που εδρεύουν στο Δήμο, αλλά αναπτύσσουν υπερτοπική δράση.

Ο Δήμος Ηρακλείου, αποτελεί Μητροπολιτικό Κέντρο Διαπεριφερειακής Ακτινοβολίας, με άξονα την έρευνα, την τεχνολογία, τον τουρισμό και τον πολιτισμό, σύμφωνα με το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης. Η πόλη του Ηρακλείου αποτελεί το μεγαλύτερο αστικό κέντρο της Κρήτης. Είναι η πρωτεύουσα και το οικονομικό κέντρο του νησιού, που ιδιαίτερα την καλοκαιρινή περίοδο δέχεται εκατοντάδες χιλιάδες επισκέπτες που κατακλύζουν την αγορά, τα μουσεία, τους αρχαιολογικούς χώρους, παραλίες και άλλα ενδιαφέροντα αξιοθέατα. Το Ηράκλειο αποτελεί έναν από τους πιο δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς της χώρας και της Μεσογείου. Η πόλη του Ηρακλείου είναι γνωστό επιστημονικό κέντρο σε όλη την Ευρώπη, ενώ αποτελεί και σπουδαίο εμπορικό και οικονομικό κέντρο του νησιού. Κατέχει στρατηγική και γεωπολιτική θέση στη νοτιοανατολική μεσόγειο, συνδέοντας τρεις ηπείρους και πολλαπλούς διαφορετικούς πολιτισμούς. Τα τελευταία χρόνια η πόλη έχει σημειώσει τεράστια πρόοδο στον ακαδημαϊκό και τεχνολογικό τομέα.

Το Ηράκλειο υπάγεται διοικητικά στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηρακλείου της οποίας αποτελεί και έδρα, είναι το διοικητικό κέντρο της Περιφέρειας Κρήτης καθώς και έδρα της Αρχιεπισκοπής Κρήτης. Είναι το μεγαλύτερο αστικό κέντρο της Κρήτης, με έκταση 244.613 τετρ. χιλιόμετρα και 4ος μεγαλύτερος Δήμος της χώρας με πληθυσμό που ανέρχεται στους 173.993 μόνιμους κατοίκους, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή. Ο πληθυσμός της αυξήθηκε την τελευταία εικοσαετία (1981-2001) κατά 30% περίπου ενώ προβλέπεται να αυξηθεί περαιτέρω κατά 20% έως το 2021. **Η μεγάλη αύξηση της έκτασης του Δήμου, τον κατέστησε από αμιγώς αστικό σε αστικό-αγροτικό Δήμο.** Ο Δήμος Ηρακλείου διοικητικά διαιρείται σε έξι (6) Δημοτικές Κοινότητες και δεκαοκτώ (18) Τοπικές Κοινότητες.

Σήμερα το Ηράκλειο κατέχει εξέχουσα θέση ως πρωτεύουσα αλλά και ως έδρα της Περιφέρειας Κρήτης, βρίσκεται στο κέντρο της βόρειας ακτής του νησιού και αποτελεί κεντρικό κόμβο με το διεθνές αεροδρόμιο «Νίκος Καζαντζάκης», το Δεύτερο Διεθνές Αεροδρόμιο της χώρας, πρώτο σε ναυλωμένες πτήσεις (charter) και το δεύτερο σε κίνηση λιμάνι της χώρας, έχουν ως επακόλουθο το μεγαλύτερο μέρος της τουριστικής κίνησης που καταφθάνει στην Κρήτη να περνά από το Ηράκλειο τουλάχιστον 2 φορές. Επιπλέον, το λιμάνι το οποίο περιλαμβάνει μαρίνα, αλιευτικούς & εμπορικούς προβλήτες καθώς και επισκευαστική ζώνη, **αποτελεί κέντρο διαμετακομιστικού εμπορίου και διακίνησης μεγάλου αριθμού επιβατών και εμπορευμάτων προς όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό.** Λόγω των λιμενικών του υποδομών που συνεχώς αναβαθμίζονται, η πόλη του Ηρακλείου τείνει να αναδειχθεί σε **εμπορευματικό κέντρο της Νοτιοανατολικής Μεσογείου.** Επίσης δέχεται ολοένα και περισσότερες επισκέψεις κρουαζιερόπλοιων τονώνοντας ακόμη περισσότερο την τοπική οικονομία.

Τα τελευταία χρόνια η πόλη έχει αλλάξει και αλλάζει ριζικά όψη δίνοντας περισσότερο έμφαση σε θέματα ποιότητας ζωής για τον κάτοικο και τον επισκέπτη του ιστορικού κέντρου της πόλης. Η αγορά της πόλης χαρακτηρίζεται ως πολύ καλή στην ποιότητα αλλά και την επάρκεια των αγαθών (ντόπιων, εγχώριων ή εισαγόμενων).



Θέματα πολιτισμικού και καλλιτεχνικού ενδιαφέροντος βρίσκουν έκφραση μέσα από τις οργανωμένες εκδηλώσεις τόσο της **Βικελαίας Δημοτικής Βιβλιοθήκης, του Πολιτιστικού Συνεδριακού Κέντρου** (που αποτελούν κέντρα δημιουργίας και ανάδειξης της πολιτιστικής ταυτότητας του Δήμου) όσο και άλλων φορέων και πολιτιστικών οργανώσεων της ευρύτερης περιοχής. Τα διάφορα Μουσεία (Αρχαιολογικό, Ιστορικό, Μάχης Κρήτης, Φυσικής Ιστορίας) καθώς και οι αρχαιολογικοί χώροι με προεξέχοντα **το μινωικό ανάκτορο της Κνωσού** ελκύουν, σε ετήσιο επίπεδο, χιλιάδες επισκέπτες του εσωτερικού και του εξωτερικού που κατακλύζουν κυρίως τις βόρειες ακτές του νησιού, γεύονται την περιώνυμη «κρητική κουζίνα» και απολαμβάνουν τις φυσικές ομορφιές της περιοχής. Η αποκατάσταση, ανάδειξη και επανάχρηση των Ενετικών Τειχών (Πύλες, Θολοσκεπείς Στοές, χαμηλές πλατείες) **το μεγαλύτερο και καλύτερα σωζόμενο Μνημείο Οχυρωματικής Αρχιτεκτονικής της Ανατολικής Μεσογείου**, έχουν αλλάξει και βελτιώσει τη συνολική τους εικόνα με αποτέλεσμα το μνημείο να έχει προταθεί για ένταξη στο καλεντάρι των Μνημείων Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO.

Ο Δήμος Ηρακλείου λόγω της κεντροβαρικής του θέσης του, του ανθρώπινου κεφαλαίου και των υποδομών που διαθέτει, (μεταφορικών-συγκοινωνιακών, αθλητικών, τουριστικών, στρατιωτικών, ακαδημαϊκών, ενεργειακών και επιχειρηματικών) μέσα στα διοικητικά του όρια αλλά και στα ευρύτερα όρια του πολεοδομικού συγκροτήματος Ηρακλείου, συγκεντρώνει ένα πολύ μεγάλο όγκο οικονομικής δραστηριότητας, γεγονός που τον αναδεικνύει, **δυναμικό πόλο ανάπτυξης, όχι μόνο σε επίπεδο Περιφέρειας αλλά και σε εθνικό επίπεδο. Το αναπτυξιακό προφίλ του Δήμου Ηρακλείου ενισχύεται ακόμα περισσότερο από το γεγονός ότι ένα πλήθος οικονομικών και αναπτυξιακών φορέων εδρεύει και δραστηριοποιείται εντός των διοικητικών του ορίων.**

Η Δημοτική Ενότητα της Νέας Αλικαρνασσού διεκδικεί σημαντικό μερίδιο από τον νέο στρατηγικό ρόλο του Ηρακλείου όπως αυτός σκιαγραφείται μέσα από το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδίου Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης, αλλά και από τις αναπτυξιακές πολιτικές που ακολουθούνται τα τελευταία χρόνια στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και που εξειδικεύονται ακόμη περισσότερο για το μέλλον. Η Δ.Ε. Νέας Αλικαρνασσού είναι παραλιακή που δεν έχει αξιοποιήσει τον παραλιακό της χαρακτήρα, πέρα από την κατασκευή του παραλιακού δρόμου (από την Περιφέρεια Κρήτης και τον ΟΛΗ) που δεν έχει ακόμη παραληφθεί. Σε ένα μεγάλο κομμάτι γης ανατολικά στεγάζεται το Διεθνές Αεροδρόμιο «Νίκος Καζαντζάκης» περιορίζοντας την ανάπτυξη του πρώην Δήμου, όχι μόνο με την ηχορύπανση και επικινδυνότητα της χωρικής του ύπαρξης σε πυκνοκατοικημένη περιοχή, αλλά και εμποδίζοντας την διάνοιξη παραλιακού δρόμου που θα ένωνε τη Δ.Κ. Νέας Αλικαρνασσού με τον οικισμό Καρτερού, δίνοντας τη δυνατότητα στους επισκέπτες να απολαύσουν την παραλιακή βόλτα τους. Η λειτουργία στρατοπέδων στην περιοχή του Δήμου δυσκολεύει την ανάπτυξη των περιοχών γύρω από τα στρατόπεδα. Πρόσφατα έχουν έρθει στη κυριότητα του Δήμου δύο στρατόπεδα τα οποία ο Δήμος θα αξιοποιήσει στο μέγιστο, δημιουργώντας δομές και υπηρεσίες για τους πολίτες.

Οι αναπτυξιακές δυνατότητες που έχει η Δ.Ε. Νέας Αλικαρνασσού είναι σημαντικές. Με το Γ.Π.Σ. η ρύθμιση και η οργάνωση του χώρου οφείλει να λάβει υπόψη τις αναπτυξιακές δυνατότητες, αλλά ταυτόχρονα να εξορθολογήσει τις αρνητικές επιπτώσεις που προκαλεί η πολυμορφία των παραγωγικών δραστηριοτήτων. Πρέπει να συνδυασθεί η τριτογενεποιημένη οικονομία των οικισμών Νέας Αλικαρνασσού και Καρτερού στο βόρειο μέτωπο, με τον δευτερογενή τομέα που έχει εστιασθεί στη ΒΙΠΕ, αλλά και τον αγροτικό χαρακτήρα της ενδοχώρας του πρώην Δήμου. Σ' αυτή την ολοκληρωμένη αναπτυξιακή διαδικασία πρέπει να



ληφθεί υπόψη η αναμενόμενη περαιτέρω ανάπτυξη της οικοδομικής δραστηριότητας λόγω της ήδη προδιαγεγραμμένης τάσης του προσανατολισμού του Δήμου ως οικιστικός υποδοχέας του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Ηρακλείου (Π.Σ.Η.) στην εκτός σχεδίου περιοχή και στους οικισμούς του Πρασά, της Καλλιθέας και του Καρτερού, κυρίως ως α' κατοικίας και συμπληρωματικά ως β' κατοικίας.

Φαίνεται ότι λόγω του κορεσμού της ΒΙΠΕ και των ήδη υφιστάμενων δεσμεύσεων στην εκτός σχεδίου περιοχή, ο δευτερογενής τομέας αναμένεται να έχει μια σταθεροποιημένη εξέλιξη ακόμα κι αν δοθεί μια σχετική διέξοδος με κάποια επέκταση των ορίων της ΒΙΠΕ. Οι κλάδοι οι οποίοι υπάρχουν στην ΒΙΠΕ δεν είναι γενικά φθίνοντες και έτσι φαίνεται ότι η προαναφερθείσα εξέλιξη αποτελεί ένα σενάριο ιδιαίτερα ρεαλιστικό. Ο συνεχώς φθίνων πρωτογενής τομέας πρέπει να τονωθεί με ιδιαίτερα μέτρα και συγκεκριμένες προτάσεις που εστιάζονται στο χωρικό επίπεδο με ταυτόχρονη αναβάθμιση της ενδοχώρας – του νότιου τμήματος του Δήμου – με την πρόβλεψη υποδομών που δυνητικά θα προκαλέσουν την υπεραπασχόληση. Η προστασία της γεωργικής γης στην κοιλάδα του Καρτερού αποτελεί βασική συνιστώσα, όπου η αγροτική δραστηριότητα μπορεί να βρει διέξοδο με επιχειρηματικές προοπτικές. Οι καλλιέργειες μπορούν να συνδυαστούν με μεταποιητική δραστηριότητα, δηλαδή την συσκευασία τους και την πώλησή τους σε ειδικό καταναλωτικό κοινό, είτε στην ίδια την περιοχή παραγωγής τους, είτε και σε ευρύτερη περιοχή. Η ενδοχώρα αυτή δύναται και πρέπει σύντομα να αξιοποιηθεί οικότουριστικά σε συνδυασμό με το επίκεντρο μιας τέτοιας δραστηριότητας, τον ποταμό Καρτερό. Στον ποταμό αυτό, μετά την οριοθέτησή του δύναται να προβλεφθεί ένα έργο, το οποίο να εξασφαλίζει την κατά μήκος του πεζή βατότητα από τις εκβολές του μέχρι το φαράγγι, όπου στην τερματική αυτή θέση θα μπορούσε να φθάνει ένας δρόμος βατός από οχήματα, ως κλάδος του δρόμου που οδηγεί προς τον οικισμό Σκαλάνι της Δ.Ε. Ηρακλείου, η χάραξη του οποίου υπάρχει ήδη τουλάχιστον στο μεγαλύτερο τμήμα του. Εκεί θα προβλεφθούν οικότουριστικές εγκαταστάσεις για ανάπαυση, ήπια αναψυχή και εστίαση, ακόμα και για διανυκτέρευση σε λυόμενες κατασκευές από ξύλο.

Στο πλαίσιο μιας τέτοιας αναπτυξιακής κατεύθυνσης, θα μπορούσε να συνδυασθεί το εμπόριο των πρότυπων προϊόντων, για το οποίο αναφερθήκαμε, με προϊόντα οικότεχνίας της περιοχής μελέτης και της ευρύτερης περιοχής.

Η αναπτυξιακή προοπτική ωστόσο της ενδοχώρας φαίνεται να είναι μακροπρόθεσμα πολύ σημαντική, καθώς η ανάπτυξη του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Ηρακλείου (Π.Σ.Η.) γενικότερα αναμένεται ότι θα γίνει πλέον κατά του άξονα βορά – νότου / Ηράκλειο – Κνωσός – Καστέλι, όπου προβλέπεται όπως ήδη αναφέρθηκε η μελλοντική μεταφορά του αεροδρομίου. Η δια αυτού του λόγου αναγκαιότητα της ανατολικής παρακαμπτηρίου του Π.Σ.Η, με κατεύθυνση το ανατολικό τμήμα του νομού και της Περιφέρειας, φαίνεται ότι είναι ένα έργο αιχμής που θα συμπαρασύρει την περαιτέρω οικιστική ανάπτυξη α' κατοικίας.

Το μεθοδολογικό εργαλείο της **Διαγνωστικής Ανάλυσης (SWOT ANALYSIS)** εξασφαλίζει ακριβώς τη σύνδεση των δύο επιπέδων ανάλυσης, δηλαδή τη σύνδεση των εσωτερικών παραγόντων ανάπτυξης (μικροκλίμακα ανάλυσης) με τους παράγοντες του γενικού περιβάλλοντος (εξωτερικό περιβάλλον, μακροοικονομική κλίμακα ανάλυσης). Και στα δύο επίπεδα ανάλυσης (εσωτερικό και εξωτερικό) καταγράφονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της περιοχής.

Σύμφωνα λοιπόν με τα βασικά φυσικογεωγραφικά, κοινωνικοοικονομικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της περιοχής του Δήμου Ηρακλείου, όπως παρουσιάστηκαν στις προηγούμενες ενότητες, πραγματοποιήθηκε η ανάλυση SWOT με απώτερο στόχο να αναδειχθούν τα κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης, ανά θεματικό τομέα, με βάση τα οποία θα προσδιοριστεί ο Στρατηγικός Σχεδιασμός του Δήμου, για την επόμενη πενταετία.



A. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

- 1. Πλεονεκτήματα (Strengths):** Πρόκειται για τις ενδογενείς συνθήκες και τα χαρακτηριστικά της ίδιας της περιοχής που ενισχύουν την αναπτυξιακή προσπάθεια και σχετίζονται άμεσα με τη δυναμική, χάρη στην οποία διαφαίνονται αναπτυξιακές προοπτικές. Τα πλεονεκτήματα αυτά αφορούν τους πόρους, τους συντελεστές παραγωγής, την οργάνωση, τη λειτουργία και τη διάρθρωση του κοινωνικοοικονομικού ιστού, και γενικά όλους τους παράγοντες που καθορίζουν την αποτελεσματικότητα των παραγωγικών δραστηριοτήτων.
- 2. Αδυναμίες (Weaknesses):** Πρόκειται για τα ενδογενή χαρακτηριστικά της περιοχής που εμποδίζουν την αναπτυξιακή προσπάθεια. Οι παράγοντες αυτοί, με την αρνητική τους επιρροή, μειώνουν την απόδοση και την αποτελεσματικότητα είτε ορισμένων, είτε όλων των κλάδων της οικονομικής δραστηριότητας και ταυτόχρονα καταγράφονται ως προβλήματα για την περιοχή μελέτης. Όπως ισχύει και για τα πλεονεκτήματα, οι αδυναμίες συσχετίζονται με όλους τους παράγοντες που άμεσα ή έμμεσα επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα των δραστηριοτήτων.

B. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

- 1. Ευκαιρίες (Opportunities):** Πρόκειται για τις τρέχουσες, καθώς και μελλοντικές συνθήκες του γενικού περιβάλλοντος, μέσα στο οποίο υφίσταται και λειτουργεί η περιοχή μελέτης, συνθήκες που έχουν ή τείνουν να έχουν θετική επιρροή στην αναπτυξιακή διαδικασία και βοηθούν τις εσωτερικές προσπάθειες για πρόβλεψη και προώθηση των οικονομικών αλλαγών, αναδιάρθρωση του τοπικού προϊόντος, αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής, βελτίωση και επέκταση των προσφερόμενων κοινωνικών υπηρεσιών κ.ά..
- 2. Απειλές (Threats):** Πρόκειται για τις τρέχουσες ή μελλοντικές συνθήκες του γενικού περιβάλλοντος που ασκούν αρνητική επιρροή στις προσπάθειες ανάπτυξης της περιοχής. Με λίγα λόγια αναφέρονται σε παράγοντες που απειλούν τη βιώσιμη ανάπτυξη με την έννοια ότι αποτελούν προβλήματα στη μέχρι σήμερα οργάνωση και λειτουργία των οικονομικών δραστηριοτήτων και δυσκολεύουν τις προσπάθειες για μελλοντική βελτίωσή τους.



ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ (SWOT ANALYSIS) ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

| ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 1 : | |
|--|--|
| ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ | |
| Πλεονεκτήματα | Ευκαιρίες |
| <ul style="list-style-type: none">✓ Εκπόνηση Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ)✓ Βράβευση Δήμου Ηρακλείου ως μια από τις 21 πιο έξυπνες ψηφιακά πόλεις του κόσμου για τα έτη 2012, 2013, 2014 (Ηράκλειο: Έξυπνη Πόλη)✓ Λειτουργία Δημοτικής Επιτροπής Συντονισμού & Εποπτείας θεμάτων Πολεοδομικού & Χωροταξικού Σχεδιασμού✓ Υλοποίηση διαδικτυακής πλατφόρμας γεωπληροφορικής για την υπηρεσία πρασίνου✓ Ύπαρξη τοπικού σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων Δήμου Ηρακλείου✓ Έξυπνα συστήματα ελέγχου κυκλοφορίας και πληροφόρησης✓ Δημοτικό Μητροπολιτικό Δίκτυο Οπτικών Ινών 72 χιλιομέτρων οπτικών ινών και 14 Κόμβων σε όλη την πόλη✓ Λειτουργία τοπικών κέντρων ελεύθερης πρόσβασης στο διαδίκτυο✓ Λειτουργία «Κομβικού Σημείου Επαφής Δήμου Ηρακλείου» (ΚΟ.Σ.Ε.) για γεωχωρικά δεδομένα✓ Ύπαρξη μεγάλης και ιδιαίτερης ομορφιάς ακτογραμμής✓ Ύπαρξη σημαντικών οικολογικά περιοχών (Natura 2000, καταφύγια άγριας ζωής, υδροβιότοποι, ζώνες ειδικής προστασίας, φαράγγια, διαδρομές ευρωπαϊκού μονοπατιού E4, φυσιολατρικές διαδρομές κ.α.)✓ Ύπαρξη σημαντικών ειδών χλωρίδας, πανίδας και θαλάσσιας βιοποικιλότητας που συναντώνται στα διοικητικά όρια του Δήμου✓ Ύπαρξη Σχεδίου Δράσης Αειφόρου Ενέργειας (Σύμφωνο Δημάρχων) με στόχο την εξοικονόμηση, την αύξηση | <ul style="list-style-type: none">✓ Νέο γενικό πολεοδομικό σχέδιο για την αποφυγή συγκρούσεων χρήσεως γης✓ Εφαρμογή του σχεδίου πόλης και έγκριση νέων επεκτάσεων όπου θεωρείται απαραίτητο✓ Πρώθηση κανονιστικής πράξης της Παλιάς Πόλης✓ Θεσμοθέτηση ρυμοτόμησης περιοχών της Παλιάς Πόλης✓ Οι προτάσεις βελτίωσης του Ν. 4178/13 για τις τακτοποιήσεις αυθαιρέτων✓ Διερεύνηση συνεργασιών με σημαντικούς φορείς και ιδρύματα της περιοχής✓ Ανάπτυξη διαδημοτικών συνεργασιών για τη διατήρηση, προστασία & διαχείριση των σημαντικών οικολογικά περιοχών✓ Δράσεις & παρεμβάσεις Πολιτικής Προστασίας για σωστό & βιώσιμο αναπτυξιακό σχεδιασμό✓ Να καταστεί το Ηράκλειο Ανθεκτική Πόλη (resilient city)✓ Η καθαριότητα και ο ευπρεπισμός των ενετικών τειχών✓ Μεγέθυνση της ευαισθησίας και της συμμετοχής του πληθυσμού σε ζητήματα καθημερινότητας✓ Ανταλλαγή εμπειριών και στρατηγικές συνεργασίες με άλλους Δήμους✓ Πρώθηση μελετών παλιάς πόλης, ενετικών τειχών και οικισμών✓ Η διασύνδεση με τον πολιτισμό και τον τουρισμό, της παλιάς πόλης & των ενετικών τειχών✓ Δράσεις & παρεμβάσεις αντιδιαβρωτικής προστασίας των ακτών |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | |
|---|--|
| <p>της χρησιμοποίησης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Διαδικτυακή υπηρεσία παρακολούθησης της ενεργειακής κατανάλωσης των δημοτικών ακινήτων καθώς και παρακολούθησης-καταγραφή της κυκλοφοριακής κίνησης (Πρόγραμμα RERUM)✓ Σημαντική εμπειρία σε πιλοτικά έργα για βιοκλιματικές παρεμβάσεις σε δημοτικά ακίνητα✓ Συνεχείς υπογειώσεις Δικτύων Κοινής Ωφέλειας✓ Δράσεις για την προστασία και συντήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς σε περίπτωση φυσικών καταστροφών Πρόγραμμα P.A.T.C.H. (Prevention, Analysis and Tools for Cultural Heritage)✓ Σημαντική κάλυψη των απαιτήσεων στη διαχείριση των υγρών αποβλήτων✓ Πολεοδομική Χωροταξική Οργάνωση με την εφαρμογή του Σχεδίου Πόλης και επέκτασή του✓ Λειτουργία επιτροπής συντονισμού πολεοδομικών & χωροταξικών θεμάτων✓ Ύπαρξη Στρατηγικού Σχεδίου της «Έξυπνης Πόλης» του Ηρακλείου✓ Παρεμβάσεις για τη δημιουργία επιπλέον Κοινοφελών & Κοινόχρηστων Χώρων✓ Αδιάλειπτη συντήρηση & επέκταση του αστικού πρασίνου | <ul style="list-style-type: none">✓ Εμπλουτισμός παράκτιας βλάστησης✓ Δράσεις εναρμόνισης αστικού πρασίνου με το φυσικό περιβάλλον✓ Υψηλό επίπεδο της πρωτοποριακής ερευνητικής εργασίας σημαντικών ιδρυμάτων της περιοχής✓ Προώθηση μελετών αποκατάστασης κρηνών στην πόλη του Ηρακλείου και σε οικισμούς του Δήμου✓ Προώθηση μελετών ανάλυσης τρωτότητας και κινδύνων σε σχέση με τις κλιματικές αλλαγές και τις φυσικές καταστροφές✓ Καταγραφή κτιρίων που μπορούν να αγοραστούν ή/και παραχωρηθούν στο Δήμο✓ Προώθηση κατά προτεραιότητα των ΑΠΕ και της πράσινης ανάπτυξης, αξιοποιώντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του ήλιου και του αέρα στην περιοχή και αναβαθμίζοντας το ισοζύγιο της διαθέσιμης ενέργειας✓ Προετοιμασία και αξιοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων του ΣΕΣ 2014-2020✓ Αυξανόμενη τάση για νέες μορφές τουρισμού (αγροδιατροφικός, φυσιολατρικός κ.α.)✓ Αυξανόμενη ευαισθητοποίηση πολιτών και φορέων σε θέματα περιβάλλοντος και κλιματικής αλλαγής✓ Εφαρμογή του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΠΕΣΔΑΚ)✓ Αντιπλημμυρικό φράγμα Δαφνών✓ Ανάπτυξη διασυνδέσεων πρωτογενούς και τριτογενούς τομέα με ΤΠΕ✓ Σημαντικά περιθώρια εξοικονόμησης ενέργειας στα κτίρια και τις μεταφορές✓ Ύπαρξη τεχνολογικών εφαρμογών που διευκολύνουν την πρόληψη και αντιμετώπιση των κινδύνων✓ Ανάγκη κατασκευής μιας οργανωμένης μαρίνας σε απόσταση από το λιμάνι Ηρακλείου✓ Ανάγκη επικαιροποίησης του κανονισμού καθαριότητας |
| Αδυναμίες - Προβλήματα | Κίνδυνοι-Περιορισμοί |



| | |
|--|---|
| <ul style="list-style-type: none">✓ Ζήτημα παραχώρησης χρήσης των ενετικών τειχών από το αρμόδιο υπουργείο✓ Η ηχορύπανση πόλης (ιδιαίτερα του κέντρου) και οι συνέπειες της στην ποιότητα ζωής των πολιτών✓ Το ζήτημα της νόμιμης χρήσεις των πεζόδρομων - τραπεζοκαθίσματα✓ Εκτεταμένες ζώνες υποβαθμισμένου αστικού περιβάλλοντος λόγω αυθαίρετης δόμησης και έλλειψης κοινοχρήστων χώρων✓ Αυξανόμενη οικιστική πόλωση στο βόρειο παραλιακό μέτωπο, με σύγχρονη τάση εγκατάλειψης του ημιορεινού χώρου και των πλέον απόμακρων οικισμών της περιοχής✓ Έντονες πιέσεις στο φυσικό περιβάλλον λόγω ελλιπών υποδομών και ανεξέλεγκτων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων (π.χ. αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων, ανεξέλεγκτη βόσκηση, λύματα ελαιουργείων και βιοτεχνικών μονάδων, πολεοδομικές παραβάσεις κ.α.)✓ Ανεπάρκειες και καθυστερήσεις στην αναβάθμιση των τεχνικών υποδομών μητροπολιτικής κλίμακας (επέκταση εμπορευματικού λιμανιού, νέος σύγχρονος διεθνής αερολιμένας, κ.α.)✓ Εσφαλμένος καθορισμός της Χερσαίας Ζώνης του Λιμένα Ηρακλείου✓ Χαμηλός βαθμός ζήτησης στις νέες τεχνολογίες, κυρίως στους κλάδους της αγροτικής οικονομίας✓ Υψηλή εξάρτηση της αγοράς από το πετρέλαιο✓ Εποχικό έλλειμμα μεταξύ της ζήτησης και της προσφοράς για ηλεκτρική ενέργεια✓ Έλλειψη ολοκληρωμένων σχεδίων και παρεμβάσεων για την αντιμετώπιση των πλημμυρών, σεισμών και διάβρωσης ακτών✓ Κατακερματισμός αρμοδιοτήτων με επικαλύψεις και αδυναμία συντονισμού✓ Υψηλή σεισμικότητα της περιοχής✓ Συνεχιζόμενη φθορά της εικόνας των αστικών κέντρων και των παραλιακών | <ul style="list-style-type: none">✓ Περιβαλλοντική υποβάθμιση και ερημοποίηση του φυσικού τοπίου✓ Σημαντικές οι οικολογικές πιέσεις που δέχεται το φυσικό περιβάλλον✓ Αλλοίωση παραδοσιακής οικιστικής δομής λόγω αυθαίρετης δόμησης σε αναπτυσσόμενες περιοχές του Δήμου✓ Ολοένα αυξανόμενες περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή✓ Οξύ πρόβλημα των αυθαίρετων κτισμάτων✓ Δυσμενής κοινωνικοοικονομική συγκυρία✓ Η προσαρμογή των τιμών σε ορισμένες κατηγορίες ΑΠΕ αφαιρεί κίνητρα για επενδύσεις✓ Η ανάγκη εισαγωγής υλικών προσαρμοσμένων στις βιοκλιματικές απαιτήσεις που θα επιβαρύνουν ακόμη περισσότερο το κόστος των τεχνικών έργων✓ Αποσπασματικότητα επιχειρησιακού σχεδιασμού και εφαρμογών διαχείρισης κινδύνων✓ Καθυστερήσεις στις απαιτούμενες εγκρίσεις περιβαλλοντικών όρων και λοιπών αδειοδοτήσεων λόγω της ειδικής φύσης των παρεμβάσεων✓ Έλλειμμα στην αξιοποίηση του ευνοϊκού κλίματος και της μεγάλης διάρκειας ηλιοφάνειας |
|--|---|



| | |
|--|--|
| <p>ζωνών</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Η μη έγκαιρη ολοκλήρωση νέων πολεοδομικών χωροταξικών ρυθμίσεων ή και η προσαρμογή των υφισταμένων✓ Αδυναμία εξασφάλισης ιδίων πόρων για εφαρμογή του πολεοδομικού σχεδιασμού✓ Ελλιπής & ανομοιόμορφη κυκλοφοριακή σήμανση | |
| Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης | |
| <ol style="list-style-type: none">1. Κατάρτιση Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας του Δήμου Ηρακλείου (ΣΒΑΚ)2. Προώθηση υλοποίησης μελετών ρυμοτόμησης & ανάπλασης υποβαθμισμένων περιοχών (Αγίας Τριάδας, Βίγλας, κ.α.)3. Ολοκλήρωση των πολεοδομικών μελετών4. Απομάκρυνση οχλουσών χρήσεων5. Επαναπροσδιορισμός των ορίων των 4 Δημοτικών Κοινοτήτων της ΔΕ Ηρακλείου6. Εκπόνηση πολεοδομικής μελέτης για το ΒΙΟΠΑ Φοινικιάς για τη διευθέτηση των ζητημάτων που αντιμετωπίζει η περιοχή7. Ολοκλήρωση μελέτης πολεοδόμησης για το Δυτικό Πολεοδομικό Κέντρο8. Έγκριση των μελετών για τα ρήγματα της πόλης, προκειμένου να υπάρξει σωστός πολεοδομικός σχεδιασμός9. Επίλυση εκκρεμοτήτων σχεδίου πόλης10. Κατασκευή μονάδας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από το παραγόμενο βιοαέριο και αναβάθμιση του βιολογικού καθαρισμού11. Δράσεις & παρεμβάσεις για την αύξηση των ανακυκλώσιμων αστικών αποβλήτων και τη μείωση της παραγωγής των οικιακών και βιομηχανικών αστικών αποβλήτων12. Επικαιροποίηση μελετών για την αντισεισμική θωράκιση της πόλης και μελέτη για Βιομηχανικό Ατύχημα Μεγάλης έκτασης σε ΒΙΠΕΗ αεροδρόμιο και λιμάνι και άμεση υλοποίηση υποδομών και ενισχύσεων όπου κριθεί απαραίτητο13. Επικαιροποίηση του κανονισμού καθαριότητας του Δήμου14. Ενίσχυση της περιβαλλοντικής ευαισθησίας των κατοίκων την εξοικονόμηση ενέργειας15. Ενίσχυση της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας16. Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών CO2 σε όλους τους τομείς (Πλήρης εφαρμογή των δεσμεύσεων που απορρέουν από το «Σύμφωνο των Δημάρχων» για την κλιματική αλλαγή)17. Προώθηση της προσαρμογής στις κλιματικές αλλαγές, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνου από φυσικές καταστροφές (σεμινάρια εκπαίδευσης, καμπάνιες κ.α.) | |



18. Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση βιώσιμης και αποδοτικής χρήσης των φυσικών πόρων
19. Έλεγχος χρήσεων γης και τήρηση πολεοδομικών κανονισμών στις εντός και εκτός σχεδίου περιοχές
20. Αύξηση του αστικού και περιαστικού πρασίνου
21. Δημιουργία ενιαίου αστικού κήπου στην τάφρο των ενετικών τειχών
22. Ανακατασκευή, επισκευή και ενίσχυση του δημοτικού φωτισμού
23. Αντικατάσταση των παλαιών φωτιστικών σωμάτων με νέα αντιρρυπαντικής τεχνολογίας
24. Ενεργειακή αναβάθμιση των κεντρικών πεζοδρόμων της πόλης που θα συντελέσει στη βελτίωση του μικροκλίματος
25. Ανάγκη παρεμβάσεων για τη μείωση των ατυχημάτων και την αντιμετώπιση του κυκλοφοριακού προβλήματος
26. Προετοιμασία και αξιοποίηση πόρων από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΣΕΣ 2014-2020
27. Υλοποίηση προγραμμάτων εκπαίδευσης εθελοντικών ομάδων σε ετήσια βάση, επί θεμάτων αντιμετώπισης περιστατικών έκτακτης ανάγκης και Πολιτικής Προστασίας
28. Ενίσχυση εθελοντικών δράσεων «υιοθέτησης» δημοτικών πάρκων και χώρων πρασίνου
29. Εγκατάσταση συστημάτων ΑΠΕ και έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας σε δημοτικά ακίνητα
30. Ολοκλήρωση του αντισεισμικού ελέγχου των σχολικών κτιρίων και των δημοτικών ακινήτων
31. Ολοκλήρωση της αξιολόγησης της συνολικής ενεργειακής κατάστασης των δημοτικών ακινήτων
32. Εκσυγχρονισμός του δημοτικού στόλου αυτοκινήτων, είτε με οχήματα φιλικότερα προς το περιβάλλον, είτε με αντικατάσταση των κινητήρων τους με σύγχρονα φιλικά προς το περιβάλλον καύσιμα
33. Μετεγκατάσταση του Γραφείου Πολιτικής Προστασίας σε κατάλληλες εγκαταστάσεις, για την ομαλότερη λειτουργία και τον αρτιότερο σχεδιασμό περιπτώσεων έκτακτης ανάγκης
34. Εκπόνηση μελέτης γενικού αντιπλημμυρικού σχεδίου προστασίας της πόλης, των οικισμών και της ενδοχώρας του Δήμου Ηρακλείου

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 2 :

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ, ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

| Πλεονεκτήματα | Ευκαιρίες |
|---|---|
| ✓ Εφαρμογή Επιχειρησιακού Προγράμματος για την άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής | ✓ Ανάδειξη του Ηρακλείου ως Κέντρο Μινωικού Πολιτισμού ✓ Προστασία – ανάδειξη της |



| | |
|--|---|
| <ul style="list-style-type: none">✓ Εκπόνηση Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ)✓ Εφαρμογή Στρατηγικού-Επιχειρησιακού Σχεδίου Τουριστικής Προβολής του Δήμου✓ Λειτουργία του γραφείου πληροφόρησης (info point) που αποτελεί παράδειγμα βέλτιστης αξιοποίησης ευρωπαϊκών πόρων και άριστης συνεργασίας της τοπικής αυτοδιοίκησης με τα ερευνητικά ιδρύματα της περιοχής✓ Εφαρμογή των δεσμεύσεων της Ευρωπαϊκής Χάρτας Ισότητας των δύο φύλων (υλοποίηση σχεδίου δράσης για την ένταξη της ισότητας των δύο φύλων στο Δήμο Ηρακλείου 2014-2016)✓ Λειτουργία του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών✓ Βράβευση Παγκρητίου Σταδίου για τη γενικότερη λειτουργία και αξιοποίηση του προς όφελος της κοινωνίας✓ Ύπαρξη Στρατηγικού Σχεδίου της «Έξυπνης Πόλης» του Ηρακλείου✓ Υφιστάμενες υπηρεσίες, δομές και προγράμματα στον τομέα της πρόνοιας και κοινωνικής πολιτικής (βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί, ΚΑΠΗ, ΚΗΦΗ, ΚΔΑΠ, Βοήθεια στο Σπίτι κ.α.) που καλύπτουν σε υψηλό βαθμό τις ανάγκες✓ Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκό Forum για την Αστική Ασφάλεια (αντιμετώπιση της εγκληματικότητας ή των ενδεχόμενων πηγών εγκληματικότητας, trafficking, κινητοποίηση και δραστηριοποίηση των τοπικών κοινωνικών εταίρων στην επίλυση κοινωνικών προβλημάτων, κοινωνική ενσωμάτωση μεταναστών✓ Υλοποίηση του Έργου: «Κοινωνικές δομές αντιμετώπισης της φτώχειας στο δήμο Ηρακλείου»✓ Λειτουργία του Ξενώνα Φιλοξενίας Γυναικών Θυμάτων Βίας✓ Λειτουργία ιατροκοινωνικού κέντρου για τους ROMA✓ Λειτουργία δομών κοινωνικής | <ul style="list-style-type: none">ιστορικής ταυτότητας και των πολιτιστικών χαρακτηριστικών και ιδιαιτεροτήτων✓ Διοργάνωση ξεναγήσεων, ομιλιών και περιπάτων, από Εθελοντές Τουρισμού και Πολιτισμού του Δήμου Ηρακλείου με στόχο τη γνωριμία των πολιτών με την ιστορία, τα μνημεία και τη φύση του ευρύτερου Δήμου✓ Λειτουργία του Πολιτιστικού και Συνεδριακού Κέντρου Ηρακλείου✓ Προσέλκυση εναλλακτικών-ειδικών μορφών τουρισμού (αγροδιατροφικός, ιατρικός, θρησκευτικός, φυσιολατρικός κλπ)✓ Μεγέθυνση της ευαισθησίας και της συμμετοχής του «επιχειρηματικού κόσμου» σε ζητήματα κοινωνικής πολιτικής✓ Ενίσχυση των υπηρεσιών υποστήριξης προς τις ειδικές ομάδες πληθυσμού (ανέργους, γυναίκες, ΑΜΕΑ, μειονότητες, αλλοδαπούς κ.λπ.)✓ Υψηλό επίπεδο της πρωτοποριακής ερευνητικής εργασίας σημαντικών ιδρυμάτων της περιοχής✓ Ανταλλαγή εμπειριών και στρατηγικές συνεργασίες με άλλους Δήμους✓ Καθιέρωση «ταυτότητας» τουριστικού προϊόντος (Κρητική Διατροφή και Γαστρονομία)✓ Αναγκαιότητα ύπαρξης «Brand Name» (Ταυτότητα Πόλης-Παλιά Πόλη-Ενετικά Τείχη)✓ Δυνατότητες διοργάνωσης διεθνών αθλητικών και λοιπών εκδηλώσεων✓ Αξιοποίηση ΤΠΕ στην ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος της ευρύτερης περιοχής✓ Διασύνδεση με τη νεολαία μέσω βιωματικών αθλητικών-εκπαιδευτικών προγραμμάτων✓ Διερεύνηση & αξιοποίηση συνεργασιών με σημαντικούς φορείς και ιδρύματα της περιοχής✓ Προετοιμασία και αξιοποίηση των νέων χρηματοδοτικών ευκαιριών (ΣΕΣ |
|--|---|



| | |
|--|--|
| <p>στήριξης & αλληλεγγύης (Κοινωνικό Ιατρείο, Κοινωνικό Παντοπωλείο, Κοινωνικά Φροντιστήρια κ.α.)</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Λειτουργία Πενταμελούς Επιτροπής για το ενδιαίτημα ζώων συντροφιάς✓ Σχεδιασμός και οργάνωση δράσεων υπέρ της προστασίας και της κοινωνικής στήριξης ανηλίκων, της ευαισθητοποίησης του κοινού✓ Αξιόλογη πολιτιστική δραστηριότητα και εκδηλώσεις✓ Προγραμματικές συμβάσεις και συμπράξεις συνεργασίας με άλλους Δήμους, φορείς και ιδρύματα της περιοχής για την προώθηση κρίσιμων θεμάτων τοπικής ανάπτυξης✓ Δωρεάν Προγράμματα του Κέντρου Δια Βίου Μάθησης του Δήμου Ηρακλείου σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων✓ Ικανοποιητικά επίπεδα κατάρτισης των ανέργων | <p>2014-2020 & λοιπά ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά εργαλεία)</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Θεσμοθετημένες αρμοδιότητες των ΟΤΑ Α' Βαθμού στους τομείς της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, στον τομέα της παιδείας και του πολιτισμού, αθλητισμού✓ Προώθηση προγραμμάτων και πολιτικών που ενισχύουν την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, την πρόληψη και προαγωγή υγείας, την παιδεία και δια βίου μάθηση✓ Προώθηση δικτύωσης και συνεργασιών ανάμεσα σε τοπικούς φορείς δημοσίου, ιδιωτικού και εθελοντικού τομέα✓ Υλοποίηση προγραμμάτων μαζικού και εργασιακού αθλητισμού✓ Παροχή υψηλού επιπέδου προγραμμάτων άθλησης στα αθλητικά κέντρα του Δήμου✓ Συνεργασία Δήμου, πολιτιστικών συλλόγων, εθελοντικών οργανώσεων και άλλων φορέων για την ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος και την ενδυνάμωση των πολιτιστικών δράσεων✓ Ενεργοποίηση νεολαίας και εθελοντισμού✓ Ευαισθητοποίηση-κινητοποίηση των τοπικών κοινωνιών σε εθελοντικές δράσεις κοινωνικής αλληλεγγύης✓ Δημιουργία σύγχρονου θεσμικού πλαισίου για την Κοινωνική Οικονομία και Επιχειρηματικότητα✓ Δημιουργία προϋποθέσεων συνεργασίας σε τοπικό επίπεδο για κρίσιμα κοινωνικά ζητήματα✓ Ανάπτυξη χρηματοδοτικών εργαλείων για την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας✓ Σημαντική ερευνητική δραστηριότητα σε διεπιστημονική βάση με ανάπτυξη κυρίως συστημάτων τηλεϊατρική✓ Αρχιτεκτονικοί διαγωνισμοί για την ανέγερση νέων και τον εξωραϊσμό υφιστάμενων κτιρίων- ορόσημων της πόλης |
|--|--|



| Αδυναμίες - Προβλήματα | Κίνδυνοι-Περιορισμοί |
|---|---|
| <ul style="list-style-type: none">✓ Ελλιπής σήμανση, ανάδειξη & διασύνδεση των αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών μνημείων✓ Ελλείψεις σε τουριστικές και πολιτιστικές υποδομές για διοργάνωση διεθνούς εμβέλειας εκδηλώσεις✓ Πλημμελής ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού✓ Χρόνια προβλήματα στέγασης για ορισμένα σχολεία κυρίως της Α' βάθμιας Εκπαίδευσης✓ Περιορισμένη προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση του πλούσιου και διεθνούς σημασίας φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος με σύγχρονους όρους✓ Έλλειψη κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης✓ Έλλειψη οικονομικών πόρων για διοργάνωση εκδηλώσεων και για επέκτασή τους χρονικά στη διάρκεια του έτους✓ Ανεπαρκής αξιοποίηση και προβολή των πολιτιστικών πόρων του τόπου✓ Ανεκμετάλλετοι δημοτικοί κοινόχρηστοι χώροι και κτίρια | <ul style="list-style-type: none">✓ Όξυνση κοινωνικών ανισοτήτων✓ Διαπιστωμένη αυξανόμενη ένταση (ποσοτικά & ποιοτικά) του φαινομένου της φτώχειας σε τοπικό επίπεδο✓ Επιδείνωση κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος εξαιτίας της οικονομικής κρίσης✓ Έλλειψη συντονισμού και αποσπασματικότητα των δράσεων μεμονωμένων φορέων, συλλόγων και ομάδων σε τοπικό επίπεδο και έλλειψη κοινής δράσης και συμμετοχής✓ Κλείσιμο κάποιων σχολικών μονάδων λόγω μεταρρυθμίσεων στο τομέα της εκπαίδευσης✓ Εγκατάλειψη της ενδοχώρας του Δήμου από τη νεολαία✓ Δημοσιονομική δυσχέρεια με ενδεχόμενο μεσοπρόθεσμο περιορισμό χρηματοδότησης παρεμβάσεων στους τομείς πολιτισμού και αθλητισμό✓ Περιορισμένη δυνατότητα συνέχισης και βελτίωσης προγραμμάτων κοινωνικής πρόνοιας χωρίς κρατική και κοινοτική χρηματοδότηση |
| Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης | |
| <ol style="list-style-type: none">1. Ένταξη του μνημείου της Κνωσού και των Ενετικών Τειχών στον ενδεικτικό κατάλογο της UNESCO2. Ίδρυση Κέντρου Μελέτης του Μινωικού Πολιτισμού3. Δημιουργία «συστάδων πολιτιστικών επιχειρήσεων (clusters)»4. Δράσεις για την απόκτηση μιας ισχυρής «Πολιτιστικής Ταυτότητας»5. Δημιουργία «έξυπνης» πόλης με την αξιοποίηση τεχνολογιών αιχμής6. Συγκρότηση και λειτουργία Δημοτικής Επιτροπής Επιχειρηματικότητας και Τουρισμού7. Εκπόνηση Μελέτης Τουρισμού για την προώθηση του Ηρακλείου ως τουριστικού προορισμού8. Διοργάνωση Φεστιβάλ Νέων με καλλιτεχνικό και αθλητικό περιεχόμενο9. Δράσεις και παρεμβάσεις για την αναβάθμιση, ανάδειξη και αξιοποίηση των Ενετικών Τειχών (δημιουργία 6 πολιτιστικών διαδρομών)10. Ομοιόμορφη και καλαίσθητη σήμανση για χώρους, μνημεία & κτίρια ιστορικού ενδιαφέροντος11. Εκπόνηση σχεδίου για την διασύνδεση του Πολιτιστικού Κέντρου με τους υπόλοιπους σημαντικούς πολιτιστικούς χώρους της πόλης (Ενετικά Τείχη - | |



Αρχαιολογικό Μουσείο - Ιστορικό Μουσείο – Μουσείο Φυσικής Ιστορίας κ.α.)

12. Βελτίωση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης απαραίτητα για τη προσαρμογή των δεξιοτήτων και των επαγγελματικών προσόντων, της αναβάθμισης των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας που σχετίζονται με την ενέργεια
13. Επαναλειτουργία του ΑΤ στο κέντρο της πόλης για την ενίσχυση τους αισθήματος της ασφάλειας των πολιτών
14. Εφαρμογή δεσμεύσεων που απορρέουν από τη Ευρωπαϊκή Χάρτα Ισότητας των δυο φύλων
15. Σχεδιασμός εξειδικευμένων πολιτικών & δράσεων προώθησης της ισότητας των δυο φύλων
16. Παροχή ισχυρών κινήτρων στους πολίτες, ώστε να υιοθετήσουν ένα από τα αδέσποτα ζώα που κυκλοφορούν στους δρόμους ή από αυτά που υπάρχουν στο δημοτικό κυνοκομείο (δωρεάν εισιτήρια εισόδου σε εκδηλώσεις του Δήμου, εκπαιδευτικές κάρτες από τοπικές επαγγελματικές οργανώσεις, δημόσιες επιβραβεύσεις και ευχαριστήριες επιστολές, κ.α.)
17. Ενεργοποίηση και ευαισθητοποίηση της νέας γενιάς στο σοβαρό θέμα των αδέσποτων ζώων
18. Εξασφάλιση παροχής βασικών υπηρεσιών υγείας, πρόνοιας και εν γένει ποιότητας ζωής
19. Εξασφάλιση κοινοτικής χρηματοδότησης για την ανέγερση αθλητικών και πολιτιστικών υποδομών
20. Αξιοποίηση ανεκμετάλλεωτων δημοτικών ακινήτων και εγκαταστάσεων για στέγαση δράσεων πολιτισμού
21. Προετοιμασία για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση πόρων από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΣΕΣ 2014-2020
22. Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς στο πλαίσιο της ήπιας τουριστικής ανάπτυξης
23. Ενεργοποίηση των ενεργών πολιτών και αξιοποίηση του μητρώου εθελοντών του Δήμου
24. Ενδυνάμωση και εμπέδωση της κοινωνικής συνοχής
25. Συντηρήσεις δημοτικών κτιρίων και εγκαταστάσεων

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 3 :

ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

| Πλεονεκτήματα | Ευκαιρίες |
|---|---|
| ✓ Συγκρότηση και λειτουργία Δημοτικής Επιτροπής Επιχειρηματικότητας και Τουρισμού | ✓ Βασικές πύλες εισόδου στη χώρα το Διεθνές Αεροδρόμιο και Λιμάνι Ηρακλείου |
| ✓ Συγκρότηση και λειτουργία επιτροπής για την διοίκηση του Δημοτικού Κέντρου Προώθησης | ✓ Δημιουργία σύγχρονου θεσμικού πλαισίου για την Κοινωνική Οικονομία και Επιχειρηματικότητα |
| | ✓ Νέος κανονισμός λειτουργίας των |



| | |
|--|--|
| <p>του Διαλόγου, της Καινοτομίας και της Επιχειρηματικότητας με τον τίτλο «ΔΗΜΟΣΚΟΠΙΟ»</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Υπαρξη Επιχειρησιακού Προγράμματος για τη Δημοτική Περιουσία✓ Υπαρξη Στρατηγικού Σχεδίου του Δήμου Ηρακλείου για την «Έξυπνη Πόλη»✓ Προβολή πιστοποιημένων τοπικών προϊόντων μέσω της διαδραστικής ιστοσελίδας του Δήμου✓ Άνοδος του επιπέδου τεχνογνωσίας κυρίως των νέων αγροτών✓ Υπαρξη διεθνούς επιπέδου, εκπαιδευτικού και ερευνητικού ιστού με δυνατότητες ανάπτυξης και διάχυσης καινοτομιών✓ Προσέλκυση εργατικού δυναμικού από όλη τη χώρα✓ Σημαντικές δυνατότητες παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ λόγω κλιματολογικών συνθηκών✓ Ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού δεδομένου του περιβαλλοντικού και πολιτιστικού πλούτου της περιοχής | <p>Λαϊκών αγορών</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Υψηλό επίπεδο της πρωτοποριακής ερευνητικής εργασίας σημαντικών ιδρυμάτων της περιοχής✓ Νέο μοντέλο ανάπτυξης που θα απελευθερώνει και θα αναδεικνύει μιας ποιοτικής, περιβαλλοντικής, καινοτόμου και εξωστρεφούς γεωργικής παραγωγής και θα δημιουργεί προϋποθέσεις νέων θέσεων εργασίας✓ Το πλαίσιο της νέας εθνικής αγροτικής στρατηγικής✓ Ανταλλαγή εμπειριών και στρατηγικές συνεργασίες με άλλους Δήμους✓ Θεσμοθέτηση χρήσεων γης με έμφαση στην διατήρηση του αγροτικού και φυσικού τοπίου✓ Ανάπτυξη πιστοποιημένου αγροτοδιατροφικού τομέα, με ιδιαίτερη έμφαση στην παραγωγή προϊόντων βιολογικής γεωργίας, κτηνοτροφίας & μελισσοκομίας, με ονομασία προέλευσης και γεωγραφική ένδειξη✓ Διασύνδεση του αστικού με τον αγροτικό χώρο✓ Ενθάρρυνση της ανάπτυξης ΠΟΠ και βιολογικών εξαγωγίμων αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων (Πράσινη Οικονομία)✓ Πλούσιο ερευνητικό έργο σε νέες καινοτόμες τεχνολογίες✓ Συνεργασία με Ακαδημαϊκά και Ερευνητικά Ιδρύματα, εισαγωγή καινοτόμων ΤΠΕ με σημαντικό αντίκτυπο σε αναπτυσσόμενους κλάδους της οικονομίας✓ Δυνατότητα για επικέντρωση των ερευνητικών προτεραιοτήτων στις εθνικές ανάγκες και όπου ο Δήμος έχει συγκριτικά πλεονεκτήματα✓ Προετοιμασία για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των πόρων από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΣΕΣ 2014-2020✓ Αναζήτηση Πράσινων Καινοτόμων Τεχνολογιών✓ Υπαρξη ενός σημαντικού τοπικού |
|--|--|



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | |
|---|---|
| | <p>ανθρώπινου δυναμικού ικανού σε συνδυασμό με τους πλούσιους οικοπολιτιστικούς πόρους να συμβάλλει στην ενδογενή ανάπτυξη και να υποστηρίξει την βιώσιμη ανάπτυξη</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Επέκταση και αναβάθμιση των μεταφορικών υποδομών (νέο εμπορευματικό λιμάνι, νέο αεροδρόμιο στο Καστέλι, κ.α.), η οποία επίσης μπορεί να προσελκύσει επενδύσεις και επιπλέον να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας στην ευρύτερη περιοχή✓ Νέες χρηματοδοτικές ευκαιρίες για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας✓ Έμφαση των προγραμμάτων του ΣΕΣ 2014-2020 σε ζητήματα απασχόλησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης✓ Περιοχή με δυνατότητα αναδιάρθρωσης καλλιεργειών✓ Αυξημένη ζήτηση ποιοτικών παραδοσιακών και βιολογικών προϊόντων διεθνώς✓ Διεθνής αναγνώριση της Κρητικής διατροφής και καθιέρωση του μεσογειακού προτύπου διατροφής✓ Διεθνής αναγνωσιμότητα των κρητικών προϊόντων και δη του ελαιολάδου και του κρασιού, προϊόντα που παράγονται στο Δήμο✓ Συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας μέσω δράσεων κοινωνικής οικονομίας✓ Ηλεκτρονικό εμπόριο για άρση της απομόνωσης και μείωση της απόστασης από τις αγορές |
| Αδυναμίες - Προβλήματα | Κίνδυνοι-Περιορισμοί |
| <ul style="list-style-type: none">✓ Προβλήματα κορεσμού στη ΒΙ.ΠΕ. στη Νέα Αλικαρνασσό και διάσπαρτες χωροθετήσεις που δυσχεραίνουν την ανταγωνιστικότητα✓ Προβληματική η λειτουργία των καταστημάτων ιχθυαλιευμάτων χονδρικής πώλησης στην οδό Καρτερού✓ Σοβαρά & χρόνια ζητήματα στη λειτουργία των εγκατεστημένων επιχειρήσεων στο ΒΙΟ.ΠΑ. Φοινικιάς | <ul style="list-style-type: none">✓ Διεύρυνση καθορισμού ζωνών Τεχνολογικού Πάρκου για δημιουργία νέων ερευνητικών δραστηριοτήτων και υποδομών✓ Δυσμενής κοινωνικοοικονομική συγκυρία✓ Καθυστέρηση στην προώθηση κεντρικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων κυρίως στο τομέα των γραφειοκρατικών διαδικασιών✓ Έλλειψη κουλτούρας στην συνεργασία |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | |
|---|---|
| <ul style="list-style-type: none">✓ Μικρός αριθμός επιχειρήσεων έντασης γνώσης και περιορισμένη συνεργασία επιχειρήσεων και ερευνητικών φορέων✓ Έλλειψη τοπικού στρατηγικού σχεδίου προώθησης της καινοτομίας✓ Έλλειψη εξειδίκευσης και στόχευσης✓ Σταδιακή μείωση του εργατικού δυναμικού στο πρωτογενή τομέα✓ Αδυναμία στήριξης της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας σε κατεύθυνση εξωστρέφειας✓ Έλλειψη ισχυρής διασύνδεσης του ερευνητικού δυναμικού με την παραγωγική και μεταποιητική διαδικασία✓ Περιορισμένος βαθμός παραγωγής και τυποποίησης βιολογικών αγροδιατροφικών προϊόντων ποιότητας του πρωτογενή τομέα✓ Αυξημένος δείκτης ανεργίας✓ Χαμηλός βαθμός διαφοροποίησης τη παραγωγικής βάσης✓ Έντονη εξάρτηση από τον πρωτογενή τομέα (ελαιοκαλλιέργεια, αμπελοκαλλιέργεια, μελισσοκομία)✓ Ατελής οργάνωση εκμεταλλεύσεων και έλλειψη επιχειρηματικότητας γεωργίας, κτηνοτροφίας✓ Μικρό ποσοστό καλλιεργούμενων εκτάσεων σε σχέση με τη συνολική έκταση✓ Προσήλωση στον παραδοσιακό τρόπο παραγωγής και οργάνωσης αγροκτηνοτροφικής δραστηριότητας✓ Υποαπασχόληση, εποχικότητα γεωργικών δραστηριοτήτων και ενίοτε χαμηλή παραγωγικότητα✓ Χαμηλή ανάπτυξη του δευτερογενή τομέα✓ Περιορισμένη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, εσωστρεφής μεταποιητική δραστηριότητα✓ Έλλειψη τουριστικών υποδομών ικανών να συγκροτήσουν κρίσιμα μεγέθη | <ul style="list-style-type: none">και ισχυρή διασύνδεση ερευνητικού και επιχειρηματικού χώρου✓ Μειωμένη εξωστρέφεια της τοπικής οικονομίας |
|---|---|

Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης



1. Λειτουργία και αξιοποίηση ατομικών και συλλογικών μονάδων «Αγορών του Αγρότη»
2. **Διοργάνωση φεστιβάλ προβολής & προώθησης τοπικών προϊόντων στην ενδοχώρα με πολιτιστικά δρώμενα**
3. **Μετεγκατάσταση & δημιουργία σύγχρονης υποδομής χονδρικής πώλησης ιχθυαλιευμάτων**
4. Κατάρτιση ενός Προγραμματικού Σχεδίου Δράσης και στοχευμένων παρεμβάσεων για την επίλυση χρόνιων προβλημάτων & την εύρυθμη λειτουργία των εγκατεστημένων επιχειρήσεων στο ΒΙΟ.ΠΑ. Φοινικιάς
5. **Δημιουργία Κέντρου Νεανικής Επιχειρηματικής Καινοτομίας**
6. **Ανάπλαση - ανάδειξη των παραδοσιακών εμπορικών δρόμων και μετατροπή τους σε ανοιχτά εμπορικά κέντρα (open Mall) με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και οργάνωση ώστε να προσελκύσουν περισσότερους καταναλωτές**
7. Έκδοση και παροχή προνομιακής «κάρτας» στους επισκέπτες της πόλης και δημιουργία Δικτύου Συνεργαζόμενων επιχειρήσεων και φορέων
8. Άρση των περιορισμών για την εκποίηση ακινήτων και αποτροπή των καταπατήσεων ακινήτων που αποτελούν Δημοτική Περιουσία
9. Συντονισμένη λειτουργία δομών κατάρτισης, δια βίου μάθησης και προώθησης της απασχόλησης
10. Στοχευμένες δράσεις & προγράμματα αντιμετώπισης της ανεργίας των νέων & των γυναικών
11. Αξιοποίηση της προνομιακής γεωγραφικής θέσης, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη κυρίως του κλάδου υπηρεσιών και εμπορίου
12. Συμμετοχή του Δήμου σε προγράμματα ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, έρευνας - καινοτομίας - τεχνολογικής ανάπτυξης και εφαρμογής σύγχρονων τεχνικών πληροφορικής και επικοινωνίας
13. Σχεδιασμένη ανάπτυξη και διαρκής υποστήριξη της επιχειρηματικότητας
14. Προετοιμασία για την καλύτερη αξιοποίηση πόρων από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΣΕΣ 2014-2020
15. Οργάνωση χωρικού σχεδιασμού για τη διευκόλυνση εγκατάστασης νέων επενδύσεων



1.8

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Στο προηγούμενο κεφάλαιο παρουσιάστηκαν τα βασικά χαρακτηριστικά των δυο αστικών Δημοτικών Ενοτήτων του Δήμου Ηρακλείου. Έγινε μια προσπάθεια καταγραφής με άλλα λόγια των βασικών χαρακτηριστικών μιας περιοχής μελέτης, που λόγω των ιδιομορφιών που παρουσιάζει, είναι σκόπιμο να αποτελέσει μια άλλη αναπτυξιακή ενότητα που αναζητά τη θέση της σήμερα στο Δήμο Ηρακλείου. Και πραγματικά αναφερόμαστε σε ένα μεγάλο Δήμο Ηρακλείου, αφού στην οικιστική ενότητα των 262,10 τετρ. χιλιομέτρων που αφορά στους πρώην Δήμους Ηρακλείου και Νέας Αλικαρνασσοῦ, προστέθηκαν 119,73 τετρ. χιλιόμετρα της ενδοχώρας του Ν. Ηρακλείου, ένα μεγάλο τμήμα της εύφορης και εύμορφης επαρχίας Μαλεβουζίου και μεγάλο τμήμα της επαρχίας Τεμένους. Η περιοχή αυτή μπορεί να αποτελέσει το «οξυγόνο» της πόλης του Ηρακλείου και να της δώσει νέες δυνατότητες και προοπτικές. Η οικονομία και η ζωή της πόλης του Ηρακλείου παλαιότερα πιο πολύ, αλλά και σήμερα, τροφοδοτείται από την ενδοχώρα της.

Επειδή η εδαφική διαμόρφωση, η ιδιαιτερότητα του τοπίου, η ιστορία, οι άνθρωποι, οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες καθιστούν την περιοχή των πρώην Δήμων Γοργολαΐνη, Τεμένους και Παλιανής μια ανθρωπογεωγραφική ενότητα με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, όμοια προβλήματα και δυνατότητές ανάπτυξης, θα σκιαγραφήσουμε το προφίλ της ως ενότητας με κοινά χαρακτηριστικά επισημαίνοντας διαφοροποιήσεις μόνο όταν ο βαθμός σημαντικότητας είναι υψηλός. Η περιοχή μελέτης αποτελεί μια κατεξοχήν αγροτική περιοχή, η οποία χαρακτηρίζεται από μια μεγάλη ποικιλία γεωμορφολογικών και οικολογικών χαρακτηριστικών.

Το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής αποτελείται από καλλιεργημένες εκτάσεις (ελιές και αμπέλια), και η οικονομία της περιοχής έχει γεωργικό χαρακτήρα αφού το μεγαλύτερο ποσοστό των εισοδημάτων προέρχεται από τον Πρωτογενή τομέα Κυριαρχούν οι καλλιέργειες της ελιάς και του αμπελιού. Τα αμπέλια (Σουλτανίνα) καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό στην συνολική παραγωγή και προορίζονται για σταφίδα, σαν επιτραπέζια και για οινοποίηση Όσον αφορά την καλλιέργεια της ελιάς, το στοιχείο που προκύπτει είναι η αναδιάρθρωση των καλλιεργειών με φυτά ψιλοελιάς.

Οι υπόλοιπες κατηγορίες φυτικής παραγωγής παίζουν ασήμαντο ρόλο στην οικονομία της περιοχής, ικανοποιώντας κυρίως τις ανάγκες των αγροτικών νοικοκυριών. Επίσης ένα μικρό ποσοστό των κατοίκων της περιοχής ασχολούνται με την κτηνοτροφία.

- ✚ Η προσκόληση σε παραδοσιακές καλλιέργειες (αμπέλι – ελιά) δημιούργησε διαχρονικά προβλήματα αποδοτικότητας και διάθεσης, το κόστος παραγωγής αυξήθηκε, ενώ η βελτίωση των ποικιλιών, ο εκσυγχρονισμός του τρόπου καλλιέργειας και η αλλαγή του χρόνου παραγωγής γίνεται με αργά βήματα και σε περιορισμένη κλίμακα.
- ✚ Η κτηνοτροφία με τη σημερινή της μορφή κρίνεται αναποτελεσματική και ασύμφορη με έντονα προβλήματα στην παραγωγή γάλακτος, κρέατος και αναπαραγωγής του ζωϊκού κεφαλαίου.
- ✚ Οι δύο βασικές δραστηριότητες, γεωργία και κτηνοτροφία, στηρίχθηκαν τα τελευταία χρόνια στις κοινοτικές επιδοτήσεις, γεγονός που δημιούργησε αρνητικό προηγούμενο και ταυτόχρονα προδιαγράφει το μέλλον λίαν επισφαλές, λαμβάνοντας σαν δεδομένο τη σταδιακή μείωση των επιδοτήσεων αυτών σε σύντομο μάλιστα χρονικό διάστημα.



- ✚ Στα παραπάνω πρέπει να προσθέσουμε το σχετικά χαμηλό δείκτη άρδευσης της περιοχής που ενώ ο δείκτης διαφοροποιείται στις διάφορες Δημοτικές Ενότητες, τα προβλήματα ωστόσο δεν εκλείπουν στην ποσότητα, την διανομή, την κατάσταση των δικτύων άρδευσης και τελικά αποτελεί βασικό ανασταλτικό παράγοντα για την βελτίωση της αγροτικής παραγωγής.

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων του πρωτογενή τομέα, κρίνεται απαραίτητη η αναβάθμιση της αγροτικής παραγωγής, με διαφοροποίηση της παραγωγής, δηλαδή με την παραγωγή και άλλων γεωργικών προϊόντων πέραν των ήδη παραγόμενων από την ελιά και το αμπέλι. Βασική προϋπόθεση για την αλλαγή αυτή είναι η κατασκευή ικανού αρδευτικού δικτύου που θα μπορεί να υποστηρίξει τις υφιστάμενες αλλά και τις νέες παραγωγικές δραστηριότητες, παράλληλα με την αναβάθμιση του αγροτικού οδικού δικτύου. Για το σκοπό αυτό απαιτούνται δράσεις όπως:

1. Εκσυγχρονισμός και βελτίωση των μεθόδων και τεχνικών παραγωγής.
2. Επεξεργασία και τυποποίηση των γεωργικών – κτηνοτροφικών προϊόντων.
3. Προβολή και εμπορία αγροτικών – κτηνοτροφικών προϊόντων
4. Προώθηση νέων καλλιεργειών (π.χ. ιπποφαές, αλόη κ.α.)
5. Επέκταση – βελτίωση της αγροτικής οδοποιίας
6. Βελτίωση της διαχείρισης του υδάτινου δυναμικού
7. Πραγματοποίηση εγγειοβελτιωτικών έργων

Ο δευτερογενής τομέας δεν παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον αφού υπάρχει στην περιοχή μελέτης περιορισμένος αριθμός παραγωγικών μονάδων, κατέχοντας ασήμαντη θέση στην οικονομία της περιοχής.

Ουσιαστικά λειτουργούν ελάχιστες μικρές μεταποιητικές μονάδες κυρίως στον κλάδο των ποτών (ρακί-κρασί) και εντοπίζονται κυρίως στις πρώην κοινότητες Βενεράτου Ασιτών, Προφήτη Ηλία κ.α.

Βασική κατεύθυνση για την στήριξη της βιοτεχνίας είναι η τυποποίηση των αγροτικών προϊόντων, αφού σήμερα είναι περιορισμένη με αποτέλεσμα να υπάρχει έντονο πρόβλημα εμπορίας, διάθεσης αφού μέχρι τώρα τα προϊόντα διατίθενται ανώνυμα στην αγορά. Το επώνυμο τοπικό προϊόν, με δεδομένο την υψηλή του ποιότητα, αποτελεί πλέον μονόδρομο για να μπορεί να «σταθεί» στην αγορά και να αντέξει τον έντονο ανταγωνισμό.

Για την ενδυνάμωση του δευτερογενούς τομέα απαιτούνται:

- ✚ Ενίσχυση και τεχνική υποστήριξη της τοπικής βιοτεχνίας και των μικρών επιχειρήσεων
- ✚ Αξιοποίηση των πλουτοπαραγωγικών πόρων της περιοχής
- ✚ Ενημέρωση δημοτών για συμμετοχή τους σε επιδοτούμενα προγράμματα νέων επιχειρηματιών

Το εμπόριο εξυπηρετεί, στην περιοχή μελέτης, κυρίως τις ανάγκες των κατοίκων, σε καταναλωτικά αγαθά και είδη πρώτης ανάγκης (παντοπωλεία, κρεοπωλεία) είδη ένδυσης (ρούχα) καθώς και σε ζωοτροφές και φυτοφάρμακα.

Απουσιάζουν άλλων ειδών καταστήματα, αφού η εξυπηρέτηση των κατοίκων γίνεται από το Ηράκλειο, που βρίσκεται σε σχετικά μικρή απόσταση. Η γειτνίαση με την πόλη του Ηρακλείου δεν διαμορφώνει ευνοϊκές συνθήκες για την ανάπτυξη του εμπορίου.

Σε σχέση με **τον τουρισμό** δεν υπάρχει σημαντικός αριθμός επισκεπτών παρόλο που η περιοχή αποτελεί μια σαφή ανθρωπογεωγραφική και φυσική ενότητα με



πλούσιο φυσικό, παραδοσιακό, ιστορικό και πολιτιστικό περιβάλλον και επιπλέον η περιοχή διαθέτει αγροτουριστικές μονάδες υψηλής ποιότητας, με περίπου 200 κλίνες.

Υπάρχουν τεράστιες δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής, μιας και αναφερόμαστε σε μια περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους με μνημεία, παλαιούς οικισμούς, σπήλαια, φαράγγια, αρχαιολογικούς χώρους, το ορειβατικό-πεζοπορικό μονοπάτι Ε4 κ.α. Για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων τουριστικής ανάπτυξης απαιτούνται:

- ✚ Προβολή και διαφήμιση της περιοχής
- ✚ Δημιουργία αγροτουριστικής υποδομής (καταλύματα, χώροι αναψυχής κ.λ.π.)
- ✚ Κατασκευή ή αναστήλωση παραδοσιακών οικιών- οικισμών, για τη δημιουργία αγροτουριστικών καταλυμάτων
- ✚ Προώθηση των νέων μορφών τουρισμού (Αγροδιατροφικός, Ορειβατικός, Φυσιολατρικός, κ.λ.π.)
- ✚ Έργα βελτίωσης και αισθητικής αναβάθμισης των οικισμών

Ο συνεχώς φθίνων πρωτογενής τομέας πρέπει να τονωθεί με ιδιαίτερα μέτρα και συγκεκριμένες προτάσεις που εστιάζονται στο χωρικό επίπεδο με ταυτόχρονη αναβάθμιση της περιοχής. Πρέπει ο κόσμος να μπορεί να παραμείνει στον τόπο του και να δραστηριοποιηθεί με τρόπο τέτοιο ώστε η αγροτική δραστηριότητα που θα βασίζεται και σε νέες καλλιέργειες να συνδυάζεται με την μεταποιητική την εμπορική και την αγροτουριστική δραστηριότητα.

Με άλλα λόγια η αγροτική και κτηνοτροφική παραγωγή να μπορούν να συνδυαστούν με μεταποιητική δραστηριότητα, δηλαδή την συσκευασία τους και την πώλησή τους σε ειδικό καταναλωτικό κοινό, είτε στην ίδια την περιοχή παραγωγής τους, είτε και σε ευρύτερη περιοχή. Στο πλαίσιο μιας τέτοιας αναπτυξιακής κατεύθυνσης, θα μπορούσε να συνδυασθεί το εμπόριο των πρότυπων προϊόντων, με προϊόντα οικοτεχνίας της περιοχής μελέτης και της ευρύτερης περιοχής.

Η περιαστική περιοχή του Δήμου Ηρακλείου, θα πρέπει να αποτελέσει μελλοντικά ένα βασικό άξονα οικιστικής και οικονομικής ανάπτυξης όχι μόνο για τους ντόπιους αλλά και τους σημερινούς κατοίκους της πόλης του Ηρακλείου, αφού ως περιοχή συνδυάζει πολλά πλεονεκτήματα όπως φυσικό περιβάλλον, παραδοσιακούς οικισμούς, φτηνή αγορά γης, μικρή απόσταση από την πόλη του Ηρακλείου, καλή κατάσταση οδικών δικτύων κ.α. Στην δημοτική ενότητα Τεμένους και ιδιαίτερα στον οικισμό Αγ. Σύλλα και Προφήτη Ηλία έχουν εγκατασταθεί τα τελευταία χρόνια πολλοί μη αυτόχθονες κάτοικοι και έχουν δραστηριοποιηθεί ιδιαίτερα στον τομέα της μεταποίησης. Επίσης στη Δημοτική ενότητα Γοργολαΐνη και ιδιαίτερα στο Πενταμόδι την τελευταία δεκαετία έχουν οικοδομήσει πολλοί Ηρακλιώτες και έχουν εγκατασταθεί μόνιμα.

Η βασική αναπτυξιακή πρόταση με άλλα λόγια είναι ο εκσυγχρονισμός της γεωργικής παραγωγής και η σύνδεση της με την μεταποίηση και εμπορία των παραγόμενων προϊόντων, καθώς και την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με στόχο τη συγκράτηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο. Ταυτόχρονα, την κατασκευή έργων υποδομής και την ανάδειξη των περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, την ανάδειξη των μνημείων και των παραδοσιακών οικισμών έτσι ώστε η περιοχή μελέτης να καταστεί ελκυστική και να αποτελέσει πόλο έλξης για την μετακίνηση πληθυσμού από τα αστικά κέντρα προς την ύπαιθρο.

Ο στρατηγικός σχεδιασμός για τη βιώσιμη ανάπτυξη μιας περιοχής πρέπει να στηριχθεί τόσο στα εσωτερικά (ενδογενή) της χαρακτηριστικά, όσο και στα εξωτερικά στοιχεία που την επηρεάζουν, δεδομένου ότι κάθε χωρική ενότητα,



μικρής ή μεγάλης κλίμακας εντάσσεται σε ένα γενικότερο περιβάλλον και επηρεάζεται λιγότερο ή περισσότερο από τις εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς εξελίξεις και συγκυρίες. Στο πλαίσιο αυτό, η κατάρτιση ενός επιχειρησιακού προγράμματος οφείλει να λάβει υπόψη του τις εθνικές και ευρωπαϊκές κατευθύνσεις, οι οποίες έχουν πλέον άμεση επιρροή στον κοινωνικοοικονομικό ιστό της περιοχής μελέτης.

Κατά την μελέτη της περιοχής που αποτελούν οι Δημοτικές Ενότητες Τεμένους, Παλιανής, Γοργολαΐνη εντοπίστηκαν τα παρακάτω κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης, που απορρέουν από τη συμπλήρωση των στοιχείων του ερωτηματολογίου καταγραφής υφιστάμενης κατάστασης των Τοπικών Κοινοτήτων του Δήμου.

ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ (SWOT ANALYSIS)

ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ ΤΕΜΕΝΟΥΣ-ΠΑΛΙΑΝΗΣ-ΓΟΡΓΟΛΑΪΝΗ

| ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 1 : | |
|---|---|
| ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ | |
| Πλεονεκτήματα | Ευκαιρίες |
| <ul style="list-style-type: none"> ✓ Ύπαρξη σημαντικών οικολογικά περιοχών (Natura 2000, καταφύγια άγριας ζωής, υδροβιότοποι, ζώνες ειδικής προστασίας, φαράγγια, διαδρομές ευρωπαϊκού μονοπατιού E4, φυσιολατρικές διαδρομές κ.α.) ✓ Ύπαρξη σημαντικών ειδών χλωρίδας, πανίδας και θαλάσσιας βιοποικιλότητας που συναντώνται στα διοικητικά όρια του Δήμου ✓ Ύπαρξη Στρατηγικού Σχεδίου της «Έξυπνης Πόλης» του Ηρακλείου ✓ Ύπαρξη συστημάτων βιολογικού καθαρισμού στις περισσότερες Τ.Κ. | <ul style="list-style-type: none"> ✓ Πρώθηση και αποκατάσταση της εταιρικής σχέσης πόλης – υπαίθρου (ενίσχυση της έννοιας της αγροφιλίας) ✓ Διαφύλαξη της τοπικής αρχιτεκτονικής ✓ Πρώθηση μελετών για παραδοσιακούς οικισμούς στις Τ.Κ. ✓ Διερεύνηση συνεργασιών με σημαντικούς φορείς και ιδρύματα της περιοχής ✓ Υψηλό επίπεδο της πρωτοποριακής ερευνητικής εργασίας σημαντικών ιδρυμάτων της περιοχής ✓ Ανάπτυξη διαδημοτικών συνεργασιών για τη διατήρηση, προστασία & διαχείριση σημαντικών οικολογικά περιοχών ✓ Ανταλλαγή εμπειριών και στρατηγικές συνεργασίες με άλλους Δήμου ✓ Νέες χρηματοδοτικές ευκαιρίες για την προστασία - ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής από το ΣΕΣ 2014-2020 ✓ Αυξανόμενη τάση για νέες μορφές τουρισμού (αγροδιατροφικός, φυσιολατρικός κ.α.) ✓ Ολοκλήρωση του φράγματος Καρκαδιώτισσας που θα δημιουργήσει νέους φυσικούς πόρους ιδιαίτερης |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | <p>ομορφιάς για την περιοχή</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Αυξανόμενη ευαισθητοποίηση πολιτών και φορέων σε θέματα περιβάλλοντος και κλιματικής αλλαγής✓ Οργάνωση, διαχείριση και ανάδειξη των περιοχών Natura 2000✓ Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των τοπικών κοινωνιών για την προστασία του περιβάλλοντος και τη σπουδαιότητα των φυσικών πόρων στη βιώσιμη τοπική ανάπτυξη✓ Σήμανση ορεινών διαδρομών και δημιουργία χώρων αναψυχής |
|---|---|
| Αδυναμίες - Προβλήματα | Κίνδυνοι-Περιορισμοί |
| <ul style="list-style-type: none">✓ Τάσεις απομείωσης των δασικών εκτάσεων λόγω πυρκαγιών, βόσκησης και επέκτασης των οικιστικών χρήσεων✓ Έντονες πιέσεις στο φυσικό περιβάλλον λόγω ελλειψών υποδομών και ανεξέλεγκτων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων (π.χ. αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων, ανεξέλεγκτη βόσκηση, λύματα ελαιουργείων και βιοτεχνικών μονάδων, πολεοδομικές παραβάσεις κ.α.)✓ Αποσπασματικές παρεμβάσεις ανάδειξης φυσικού τοπίου & ιστορικών μνημείων✓ Έλλειψη ολοκληρωμένου χωροταξικού σχεδιασμού✓ Καταπατήσεις δημοτικών εκτάσεων από ιδιώτες✓ Διαχειριστικές δυσχέρειες που προκύπτουν από το χαρακτηρισμό εκτεταμένων ζωνών NATURA 2000 και πολυάριθμων υγροβιότοπων σε περιοχές με τουριστική ανάπτυξη και αστικές συγκεντρώσεις✓ Προβληματικό αγροτικό οδικό δίκτυο✓ Ανεπαρκές αποχετευτικό δίκτυο✓ Ανεπαρκές αρδευτικό δίκτυο✓ Έλλειψη κενών ταφοπεδίων στα κοιμητήρια✓ Έλλειψη συστήματος βιολογικού καθαρισμού σε ορισμένες Τ.Κ. | <ul style="list-style-type: none">✓ Υποβάθμιση και ερημοποίηση του φυσικού τοπίου✓ Σημαντικές οι οικολογικές πιέσεις που δέχεται το φυσικό περιβάλλον✓ Μείωση ή και εξαφάνιση ειδών σπάνιας πανίδας και χλωρίδας λόγω της ανεξέλεγκτης βόσκησης✓ Μόλυνση των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων (υδροφόρος ορίζοντας)✓ Αλλοίωση παραδοσιακής οικιστικής δομής λόγω αυθαίρετης δόμησης σε αναπτυσσόμενες περιοχές του Δήμου✓ Ολοένα αυξανόμενες οι επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή✓ Ελλιπής σήμανση φυσιολατρικών διαδρομών και σημαντικών πολιτιστικών & θρησκευτικών μνημείων✓ Δυσμενής κοινωνικοοικονομική συγκυρία |



- ✓ Ελλιπής δημοτικός φωτισμός
- ✓ Έλλειψη οδοκαθαριστών στις Τ.Κ.

Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

1. **Υλοποίηση διαδικτυακής πλατφόρμας γεωπληροφορικής για την υπηρεσία πρασίνου**
2. **Λειτουργία Δημοτικής Επιτροπής Συντονισμού & Εποπτείας Θεμάτων Πολεοδομικού & Χωροταξικού Σχεδιασμού**
3. Σχεδιασμός διαδρομών στα χωριά του Δήμου, για την περιήγηση επισκεπτών ειδικών μορφών ποιοτικού τουρισμού (αγροδιατροφικού, οινοτουρισμού, φυσιολατρικού, ορειβατικού κ.λπ.).
4. Μελέτες διαμόρφωσης πλέγματος κοινοχρήστων χώρων σε οικισμούς του Δήμου Ηρακλείου
5. Αποτελεσματική προστασία όλων των υπόγειων νερών από κάθε μορφής ρύπανση
6. Ελεγχόμενη άντληση των υδροφόρων στρωμάτων είναι επιτακτική ανάγκη με εξασφάλιση εναλλακτικών πηγών υδροδότησης (φράγματα , αφαλάτωση κλπ) ώστε το καλοκαίρι να υπάρχουν εφεδρείες
7. Αξιοποίηση πόρων από το ΣΕΣ 2014-2020
8. Ενεργειακή αναβάθμιση των δημοτικών κτιρίων και εγκαταστάσεων
9. Ενίσχυση της περιβαλλοντικής ευαισθησίας των κατοίκων για τη μείωση της ρύπανσης, ενίσχυση της ανακύκλωσης και της εξοικονόμησης ενέργειας
10. Αντικατάσταση και επέκταση των δικτύων άρδευσης
11. Η πλήρης αξιοποίηση της τριτοβάθμιας επεξεργασίας των λυμάτων για άρδευση
12. Η κατασκευή μικρών βιολογικών καθαρισμού σε Τοπικές Κοινότητες που δεν διαθέτουν
13. Εκπόνηση μελέτης γενικού αντιπλημμυρικού σχεδίου προστασίας της ενδοχώρας του Δήμου Ηρακλείου
14. Υλοποίηση προγραμμάτων εκπαίδευσης εθελοντικών ομάδων σε ετήσια βάση, επί θεμάτων αντιμετώπισης περιστατικών έκτακτης ανάγκης και Πολιτικής Προστασίας
15. Επέκταση υπάρχοντων κοιμητηρίων ή δημιουργία νέων
16. Δημιουργία χώρων αναψυχής και άθλησης όπου είναι εφικτό
17. Βελτίωση βατότητας αγροτικών δρόμων
18. Βελτίωση και επέκταση συγκοινωνιακών συνδέσεων μεταξύ των Τ.Κ. και του Ηρακλείου
19. Τοιχία αντιστήριξης σε επικλινή εδάφη εντός και εκτός οικισμών
20. Επέκταση δημοτικού φωτισμού
21. Επέκταση κοιμητηρίων
22. Τοποθέτηση οδοκαθαριστών στις Τ.Κ.



ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 2 :

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

| Πλεονεκτήματα | Ευκαιρίες |
|--|--|
| <ul style="list-style-type: none">✓ Πληθυσμός που αγαπάει και υποστηρίζει τον τόπο του✓ Αναλλοίωτη φυσιογνωμία: κρητική φιλοξενία, διατήρηση εθίμων, διάσωση θρύλων και παραδόσεων✓ Υφιστάμενες υπηρεσίες, δομές και προγράμματα στον τομέα της πρόνοιας και κοινωνικής πολιτικής (βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί, ΚΑΠΗ, ΚΗΦΗ, ΚΔΑΠ, Βοήθεια στο Σπίτι κ.α.) που καλύπτουν σε υψηλό βαθμό τις ανάγκες✓ Ενεργή δραστηριοποίηση σημαντικών αναπτυξιακών φορέων και εθελοντικών οργανώσεων, αγροτικών και γυναικείων συνεταιρισμών, πολιτιστικών συλλόγων και ομάδων, αθλητικών σωματείων που συμβάλουν στην τοπική ανάπτυξη, τη διαφύλαξη του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων✓ Αξιόλογη πολιτιστική δραστηριότητα και εκδηλώσεις✓ Ύπαρξη επιχειρησιακού σχεδίου τουριστικής προβολής του Δήμου✓ Ύπαρξη Στρατηγικού Σχεδίου της «Έξυπνης Πόλης» του Ηρακλείου | <ul style="list-style-type: none">✓ Προώθηση μελετών αποκατάστασης κρητών στην σε οικισμούς του Δήμου✓ Προστασία – ανάδειξη της ιστορικής ταυτότητας και των πολιτιστικών χαρακτηριστικών και ιδιαιτεροτήτων✓ Διοργάνωση ξεναγήσεων, ομιλιών και περιπάτων, από Εθελοντές Τουρισμού και Πολιτισμού του Δήμου Ηρακλείου με στόχο τη γνωριμία των πολιτών με την ιστορία, τα μνημεία και τη φύση του ευρύτερου Δήμου✓ Νέες χρηματοδοτικές ευκαιρίες για την προστασία - ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής✓ Διερεύνηση συνεργασιών με σημαντικούς φορείς και ιδρύματα της περιοχής✓ Υψηλό επίπεδο της πρωτοποριακής ερευνητικής εργασίας σημαντικών ιδρυμάτων της περιοχής✓ Ανταλλαγή εμπειριών και στρατηγικές συνεργασίες με άλλους Δήμους✓ Θεσμοθετημένες αρμοδιότητες των ΟΤΑ Α' Βαθμού στους τομείς της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, στον τομέα της παιδείας και του πολιτισμού, αθλητισμού✓ Προώθηση προγραμμάτων και πολιτικών που ενισχύουν την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, την πρόληψη και προαγωγή υγείας, την παιδεία και δια βίου μάθηση✓ Δυνατότητες χρηματοδότησης με την αξιοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων, προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας και ευκαιριών χρηματοδότησης✓ Προώθηση δικτυώσεων και συνεργασιών ανάμεσα σε τοπικούς |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | <p>φορείς δημοσίου, ιδιωτικού και εθελοντικού τομέα</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Υλοποίηση προγραμμάτων μαζικού και εργασιακού αθλητισμού✓ Δωρεάν άθληση στα κατά τόπους αθλητικά κέντρα του Δήμου✓ Συνεργασία Δήμου, πολιτιστικών συλλόγων, εθελοντικών οργανώσεων και άλλων φορέων για την ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος και την ενδυνάμωση των πολιτιστικών δράσεων✓ Ενεργοποίηση νεολαίας και εθελοντισμού |
|---|--|
| Αδυναμίες - Προβλήματα | Κίνδυνοι-Περιορισμοί |
| <ul style="list-style-type: none">✓ Πληθυσμός με σχετικά χαμηλό μορφωτικό επίπεδο✓ Διατάραξη κοινωνικής συνοχής✓ Έλλειψη αθλητικών και πολιτιστικών υποδομών σε ορισμένες Τ.Κ.✓ Περιορισμένες υποδομές και υπηρεσίες που εξυπηρετούν τους νέους, τους επιχειρηματίες και τις ειδικές ομάδες πληθυσμού✓ Έλλιπης υποδομή καταγραφής και παρακολούθησης των τοπικών κοινωνικών αναγκών✓ Ανεπαρκής αξιοποίηση υποδομών για πολιτιστικά δρώμενα✓ Έλλειψη οικονομικών πόρων για διοργάνωση εκδηλώσεων και για επέκτασή τους χρονικά στη διάρκεια του έτους✓ Ανεπαρκής αξιοποίηση και προβολή των πολιτιστικών πόρων✓ Ανεκμετάλλετοι δημοτικοί κοινόχρηστοι χώροι και κτίρια | <ul style="list-style-type: none">✓ Επιδείνωση κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος εξαιτίας της οικονομικής κρίσης✓ Στρεβλός κοινωνικός μετασχηματισμός, αυξημένες ανάγκες μαθητικής κοινότητας, μετανάστευση, υγεία, περιβαλλοντικά προβλήματα, απασχόληση, φτώχεια✓ Έλλειψη συντονισμού και αποσπασματικότητα των δράσεων μεμονωμένων φορέων, συλλόγων και ομάδων σε τοπικό επίπεδο και έλλειψη κοινής δράσης και συμμετοχής.✓ Κλείσιμο σχολικών μονάδων λόγω μεταρρυθμίσεων στο τομέα της εκπαίδευσης✓ Εγκατάλειψη της ενδοχώρας του Δήμου από τη νεολαία✓ Υποβάθμιση πολιτιστικού και κτιριακού αποθέματος✓ Δημοσιονομική δυσχέρεια με ενδεχόμενο μεσοπρόθεσμο περιορισμό χρηματοδότησης παρεμβάσεων στους τομείς πολιτισμού και αθλητισμό✓ Περιορισμένη δυνατότητα συνέχισης και βελτίωσης προγραμμάτων κοινωνικής πρόνοιας χωρίς κρατική και κοινοτική χρηματοδότηση |
| Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης | |
| 1. Εξασφάλιση παροχής βασικών υπηρεσιών υγείας, πρόνοιας και εν γένει ποιότητας ζωής και μείωσης χωρικών ανισοτήτων | |



2. Διοργάνωση φεστιβάλ προβολής & προώθησης τοπικών προϊόντων στην ενδοχώρα με πολιτιστικά δρώμενα
3. Εξασφάλιση κοινοτικής χρηματοδότησης για την ανέγερση αθλητικών και πολιτιστικών υποδομών
4. Αξιοποίηση ανεκμετάλλεωτων δημοτικών κτιρίων και εγκαταστάσεων για στέγαση δράσεων πολιτισμού
5. Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων και μέσων (ΣΕΣ 2014-2020)
6. Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς στο πλαίσιο της ήπιας τουριστικής ανάπτυξης
7. Ενεργοποίηση της νεολαίας και αξιοποίηση του μητρώου εθελοντών του Δήμου
8. Ενδυνάμωση και εμπέδωση της κοινωνικής συνοχής
9. Χαρακτηρισμός οικισμών ως «παραδοσιακών» και ανάπλαση αυτών
10. Επεκτάσεις σχολικών κτιρίων
11. Συντηρήσεις δημοτικών κτιρίων και εγκαταστάσεων
12. Αξιοποίηση ανεκμετάλλεωτων δημοτικών κοινοχρήστων χώρων και κτιρίων για δράσεις πολιτισμού και αθλητισμού

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 3 :

ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

| Πλεονεκτήματα | Ευκαιρίες |
|--|--|
| <ul style="list-style-type: none">✓ Προβολή πιστοποιημένων τοπικών προϊόντων μέσω της διαδραστικής ιστοσελίδας του Δήμου✓ Ύπαρξη Στρατηγικού Σχεδίου της «Έξυπνης Πόλης» του Ηρακλείου✓ Άνοδος του επιπέδου τεχνογνωσίας κυρίως των νέων αγροτών✓ Μεγάλο τμήμα του διεθνούς αναγνωρισμένου από την Ε.Ε. Προγράμματος «Δρόμοι του Κρασιού» διέρχεται από τα περισσότερα χωριά της περιφέρειας του Δήμου Ηρακλείου✓ Δυναμική γεωργική δραστηριότητα✓ Σημαντικότερη οινοπαραγωγός περιοχή της Κρήτης✓ Παραγωγή ποιοτικών παραδοσιακών προϊόντων✓ Ποιοτικά αγροκτηνοτροφικά προϊόντα✓ Εμφάνιση νέων, αποδοτικών καλλιεργειών | <ul style="list-style-type: none">✓ Κοινοτικές πολιτικές υπέρ του αγροτουρισμού και των ήπιων βιοτεχνικών δραστηριοτήτων στην ύπαιθρο✓ Υψηλό επίπεδο της πρωτοποριακής ερευνητικής εργασίας σημαντικών ιδρυμάτων της περιοχής✓ Ανταλλαγή εμπειριών και στρατηγικές συνεργασίες με άλλους Δήμους✓ Νέες χρηματοδοτικές ευκαιρίες για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας✓ Έμφαση του ΣΕΣ 2014-2020 σε ζητήματα απασχόλησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης✓ Περιοχή με δυνατότητα αναδιάρθρωσης καλλιεργειών✓ Αυξημένη ζήτηση ποιοτικών παραδοσιακών και βιολογικών προϊόντων διεθνώς✓ Διεθνής αναγνώριση της Κρητικής |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | |
|---|--|
| <ul style="list-style-type: none">✓ Έντονο συνεταιριστικό κίνημα (Γυναικείοι Συνεταιρισμοί, Αγροτικοί Συνεταιρισμοί)✓ Προσέλκυση εργατικού δυναμικού από όλη τη χώρα✓ Ευνοϊκές συνθήκες ανάπτυξης βιολογικών καλλιεργειών, αλλά και νέων καλλιεργειών που μπορούν να ευδοκιμήσουν στην περιοχή✓ Σημαντικές δυνατότητες παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ✓ Διαφοροποίηση της παραγωγικής βάσης με ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού δεδομένου του περιβαλλοντικού και πολιτιστικού πλούτου της περιοχής | <p>διατροφής και καθιέρωση του μεσογειακού προτύπου διατροφής</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Διεθνής αναγνωσιμότητα των κρητικών προϊόντων και δη του ελαιολάδου και του κρασιού✓ Συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας μέσω δράσεων κοινωνικής οικονομίας✓ Εφαρμογές ηλεκτρονικού εμπορίου για άρση της απομόνωσης και μείωση της απόστασης από τις αγορές✓ Διερεύνηση συνεργασιών με σημαντικούς φορείς και ιδρύματα της περιοχής |
| Αδυναμίες - Προβλήματα | Κίνδυνοι-Περιορισμοί |
| <ul style="list-style-type: none">✓ Προβλήματα οργάνωσης, ποιότητας, σχεδιασμού και τυποποίησης, καθώς και πρόβλημα εκσυγχρονισμού της παραγωγικής διαδικασίας στη μεταποίηση των προϊόντων του πρωτογενή τομέα✓ Δυσκολίες στην οργάνωση εμπορικών δικτύων για την προώθηση των τοπικών προϊόντων✓ Χαμηλός βαθμός ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού✓ Αυξημένος δείκτης ανεργίας✓ Έντονη εξάρτηση από τον πρωτογενή τομέα (ελαιοκαλλιέργεια, αμπελοκαλλιέργεια)✓ Ατελής οργάνωση εκμεταλλεύσεων και έλλειψη επιχειρηματικότητας γεωργίας, κτηνοτροφίας✓ Μικρό ποσοστό καλλιεργούμενων εκτάσεων σε σχέση με τη συνολική έκταση✓ Προσήλωση στον παραδοσιακό τρόπο παραγωγής και οργάνωσης της αγροκτηνοτροφικής δραστηριότητας✓ Υποαπασχόληση, εποχικότητα γεωργικών δραστηριοτήτων και ενίοτε χαμηλή παραγωγικότητα✓ Χαμηλή ανάπτυξη του δευτερογενή τομέα✓ Εσωστρεφής μεταποιητική | <ul style="list-style-type: none">✓ Επιπτώσεις από τη νέα ΚΑΠ✓ Γήρανση αγροτικού πληθυσμού✓ Έλλειψη αρδευτικών αποθεμάτων✓ Κατακερματισμός του αγροτικού κλήρου✓ Χαμηλό ποσοστό αρδευόμενων εκτάσεων✓ Έλλειψη επιστημονικού αγροτικού προσωπικού✓ Μετατροπή γεωργικής γης σε οικιστική✓ Έλλειψη εξωστρέφειας της οικονομίας✓ Δυσμενής κοινωνικοοικονομική συγκυρία |



| | |
|---|--|
| δραστηριότητα των τοπικών προϊόντων | |
| ✓ Έλλειψη ποιοτικών τουριστικών υποδομών ικανών να συγκροτήσουν κρίσιμα μεγέθη | |
| Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης | |
| <ol style="list-style-type: none">1. Λειτουργία ατομικών και συλλογικών μονάδων «Αγορών του Αγρότη»2. Διοργάνωση φεστιβάλ προβολής & προώθησης τοπικών προϊόντων στην ενδοχώρα με πολιτιστικά δρώμενα3. Δημιουργία Δημοτικής Επιτροπής Επιχειρηματικότητας και Τουρισμού4. Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της εξωστρέφειας και της αποτελεσματικότητας της τοπικής οικονομίας (δημιουργία τοπικών ομάδων παραγωγών)5. Αξιοποίηση πλουτοπαραγωγικών πόρων και συγκριτικών πλεονεκτημάτων για την ανάπτυξη κύριου ή και συμπληρωματικού τοπικού εισοδήματος6. Αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας προς όφελος των τοπικών κοινωνιών7. Δημιουργία – οργάνωση χωρικού σχεδιασμού για τη διευκόλυνση εγκατάστασης νέων επενδύσεων8. Ύπαρξη επιχειρησιακού προγράμματος της τουριστικής προβολής του Δήμου9. Προετοιμασία για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση πόρων από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΣΕΣ 2014-2020 | |



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

2.1

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΔΟΜΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

2.1.1 Η ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Στο πλαίσιο της πιστοποίησης των υπηρεσιών του Δήμου κατά το πρότυπο Ποιότητας ISO 9001:2008 που εφαρμόζεται, καταρτίστηκε Πολιτική Ποιότητας σύμφωνα με την οποία:

«Πρωταρχικό στόχο του Δήμου Ηρακλείου αποτελεί η αποτελεσματική και συστηματική ικανοποίηση των απαιτήσεων κάθε Δημότη και συνεργάτη, με τον πιο αποδοτικό τρόπο.

Προτεραιότητά αποτελεί η συνεχής αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών που προσφέρονται από το Δήμο»

Ο Δήμος Ηρακλείου διευθύνει και ρυθμίζει όλες τις τοπικές υποθέσεις στηρίζοντας με τις δράσεις του την οικονομική, πολιτιστική, περιβαλλοντολογική, και κοινωνική ανάπτυξη της πόλης. Αναλυτικότερα οι αρμοδιότητες του Δήμου περιγράφονται στον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006). Οι μεταβιβαζόμενες πρόσθετες αρμοδιότητες στους Δήμους αναφέρονται αναλυτικά στα άρθρα 94 και 95 του Ν.3852/2010 «Πρόγραμμα Καλλικράτης».

Σύμφωνα με τον ψηφισμένο από το Δημοτικό Συμβούλιο Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΦΕΚ 2122/22-09-2011), οι υπηρεσίες του **συνοπτικά** διαρθρώνονται σύμφωνα με τα παρακάτω:

ΕΝΟΤΗΤΑ Α' : ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ

1. Τμήμα Υποστήριξης Δημοτικού Έργου
 - α) Γραφείο Δημάρχου
 - β) Γραφείο Αντιδημάρχων
 - γ) Γραφείο Τύπου και Επικοινωνίας
2. Τμήμα Νομικών Υπηρεσιών
 - α) Γραφείο Δικηγόρων
 - β) Γραμματεία
3. Γραφείο Ειδικών Συμβούλων, Συνεργατών και Επιστημονικών Συνεργατών
4. Γραφείο Γενικού Γραμματέα
5. Διεύθυνση Δημοτικής Αστυνομίας (**Επανασύσταση**)
 - α) Τμήμα Επιχειρησιακού Σχεδιασμού & Διοικητικής Μέριμνας
 - β) Τμήμα Γενικής Αστυνόμευσης



ΕΝΟΤΗΤΑ Β' : ΕΠΙΤΕΛΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ, ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

- Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης Διεύθυνσης
- 1. Τμήμα Προγραμματισμού και Οργάνωσης
- 2. Τμήμα Πιστοποίησης και Εφαρμογής Συστημάτων Ποιότητας – Αποτελεσματικότητας
- 3. Τμήμα Πληροφορικής, Επικοινωνιών και Διαφάνειας
 - α) Γραφείο Επικοινωνιών και Δικτύων
 - β) Γραφείο Διαχείρισης Εξοπλισμού Πληροφορικής
 - γ) Γραφείο Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Εφαρμογών και Διαφάνειας
- 4. Τμήμα Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ' : ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ

ΕΜΠΟΡΙΟΥ που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

- Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης Διεύθυνσης
- 1. Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης
- 2. Τμήμα Ζωικής Παραγωγής και Αλιείας
- 3. Τμήμα Αδειοδοτήσεων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων
- 4. Τμήμα Περιβάλλοντος
- 5. Τμήμα Μελετών και Συντήρησης Πρασίνου
- 6. Αυτοτελές Γραφείο Πολιτικής Προστασίας

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ' : ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

1. **ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ** που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

- 1. Τμήμα Πολεοδομικών Μελετών
- 2. Τμήμα Τοπογραφικών - Πολεοδομικών Εφαρμογών & Απαλλοτριώσεων
- 3. Τμήμα Οικοδομικών Αδειών και Ελέγχου
- 4. Τμήμα Ελέγχου Κατασκευών
- 5. Τμήμα Τεχνικού Αρχείου – Μηχανοργάνωσης – Εξυπηρέτησης Πολιτών

2. **ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ** που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

- Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης Διεύθυνσης
- 1. Τμήμα Μελετών, Προγραμματισμού και Ανακύκλωσης
- 2. Τμήμα Αποκομιδής Απορριμμάτων και Ανακυκλώσιμων Υλικών
- 3. Τμήμα Διαχείρισης και Συντήρησης Οχημάτων Καθαριότητας



ΕΝΟΤΗΤΑ Ε΄: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

1. **ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ** που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

- Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης Διεύθυνσης

1. Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής-Καινοτόμων Δράσεων - Δημόσιας Υγείας και Ισότητας των δύο φύλων

2. Τμήμα Κοινοτικής Φροντίδας – Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων με έδρα την 1η Δημοτική Κοινότητα

3. Τμήμα Κοινοτικής Φροντίδας – Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων με έδρα την 2η Δημοτική Κοινότητα

4. Τμήμα Κοινοτικής Φροντίδας – Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων με έδρα την 3η Δημοτική Κοινότητα

5. Τμήμα Κοινοτικής Φροντίδας – Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων με έδρα την 4η Δημοτική Κοινότητα

6. Τμήμα Εφαρμογής Επιδοματικής Πολιτικής και Ελέγχου

2. **ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΙΔΕΙΑΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ** που περιλαμβάνει τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

- Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης Διεύθυνσης

1. Τμήμα Βικελαίας Βιβλιοθήκης

2. Τμήμα Πολιτισμού - Αθλητισμού – Νέας Γενιάς - Εθελοντισμού και ΚΕΣΑΝ

3. Τμήμα Παιδείας και δια βίου μάθησης

4. Τμήμα Φύλαξης και Καθαρισμού Σχολικών Μονάδων

5. Τμήμα Μουσικής Παιδείας

6. Τμήμα Τουρισμού

ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ΄: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

1. **ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ** που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

- Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης Διεύθυνσης

1. Τμήμα Διοικητικής Υποστήριξης

- Γραφείο Διοικητικής Μέριμνας και Εξυπηρέτησης του Πολίτη 1ης Δημοτικής Κοινότητας

- Γραφείο Διοικητικής Μέριμνας και Εξυπηρέτησης του Πολίτη 2ης Δημοτικής Κοινότητας

- Γραφείο Διοικητικής Μέριμνας και Εξυπηρέτησης του Πολίτη 3ης Δημοτικής Κοινότητας

- Γραφείο Διοικητικής Μέριμνας και Εξυπηρέτησης του Πολίτη 4ης Δημοτικής Κοινότητας

2. Τμήμα Υποστήριξης Πολιτικών Οργάνων

3. Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού

4. Τμήμα Ληξιαρχείου



5. Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης
 - α) Γραφείο Εθνικού Δημοτολογίου
 - β) Γραφείο Ιθαγένειας – Πολιτογράφησης
 - γ) Γραφείο Μητρώου Αρρένων - Στρατολογίας
6. Τμήμα Πρωτοκόλλου και Διεκπεραίωσης

2. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

- Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης Διεύθυνσης
- 1. Τμήμα Προϋπολογισμού
- 2. Τμήμα Εκκαθάρισης Δαπανών
- 3. Τμήμα Διπλογραφικού
- 4. Τμήμα Ταμείου
- 5. Τμήμα Ελέγχου Προσόδων
- 6. Τμήμα ΤΑΠ και Τελών Καθαριότητας και Φωτισμού
- 7. Τμήμα Δημοτικής Περιουσίας
- 8. Τμήμα Ταμειακής Βεβαίωσης – Εισπράξεων – Κοινοποιήσεων φορολογητέας ύλης
- 9. Τμήμα Προμηθειών – Δημοπρασιών
- 10. Τμήμα Διαχείρισης Υλικών και Αποθεμάτων
- 11. Τμήμα Δημοτικών Κοιμητηρίων

3. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ & ΜΕΛΕΤΩΝ που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

1. Τμήμα Τεχνικής και Γραμματειακής Υποστήριξης - Τεχνικό Αρχείο
2. Τμήμα Υδραυλικών και Εγγειοβελτιωτικών Έργων
3. Τμήμα Εκτέλεσης Κτιριακών Έργων
4. Τμήμα Έργων Υπαίθριων Χώρων
5. Τμήμα Κυκλοφορίας και Συγκοινωνιών
6. Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων – Ενεργειακής Διαχείρισης και Αδειοδοτήσεων
7. Τμήμα Προστασίας και Ανάδειξης Παλιάς Πόλης, Οικιστικών Συνόλων και Ενετικών Τειχών

4. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ & ΑΥΤΕΠΙΣΤΑΣΙΑΣ που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

1. Τμήμα Συντονισμού & Διεκπεραίωσης Αιτημάτων
2. Τμήμα Συντήρησης Δημοτικών και Σχολικών Κτιρίων



3. Τμήμα Οδοποιίας
4. Τμήμα Συντήρησης Κοινόχρηστων Χώρων
5. Τμήμα Ηλεκτροφωτισμού και Σήμανσης
6. Τμήμα Διαχείρισης και Συντήρησης Οχημάτων
7. Γραφείο Φροντίδας Αδέσποτων Ζώων

5. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΕΝΤΡΩΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

1. Τμήμα Εξυπηρέτησης Πολιτών
2. Τμήμα Εσωτερικής Ανταπόκρισης

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Οι Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες του Δήμου είναι εγκατεστημένες στην έδρα δημοτικών ενοτήτων, εξυπηρετούν τις δημοτικές/τοπικές κοινότητες της ενότητας και περιλαμβάνουν υπηρεσίες οι οποίες υπάγονται διοικητικά σε αντίστοιχες μονάδες των Κεντρικών Υπηρεσιών του Δήμου.

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗΝ ΝΕΑ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟ

- 1) Τμήμα ΚΕΠ – Διοικητικής Μέριμνας και Εξυπηρέτησης του Πολίτη
- 2) Τμήμα Κοινοτικής Φροντίδας-Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων με έδρα την Νέα Αλικαρνασσό
 - α) Γραφείο Κοινοτικής Φροντίδας- Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων με έδρα τον Άγιο Μύρωνα
 - β) Γραφείο Κοινοτικής Φροντίδας- Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων με έδρα το Βενεράτο
 - γ) Γραφείο Κοινοτικής Φροντίδας- Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων με έδρα τον Προφήτη Ηλία

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟΝ ΑΓΙΟ ΜΥΡΩΝΑ

- 1) Τμήμα ΚΕΠ - Διοικητικής Μέριμνας και Εξυπηρέτησης του Πολίτη

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟ ΒΕΝΕΡΑΤΟ

- 1) Τμήμα ΚΕΠ – Διοικητικής Μέριμνας και Εξυπηρέτησης του Πολίτη

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟΝ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ

- 1) Τμήμα ΚΕΠ - Διοικητικής Υποστήριξης και Εξυπηρέτησης του Πολίτη

Τα γραφεία που προβλέπονται στη διάρθρωση όλων των Υπηρεσιών είναι μη αυτοτελή.



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Οι ασκούμενες αρμοδιότητες - λειτουργίες από το Δήμο περιγράφονται λεπτομερώς στον Κώδικα Δήμων (Ν.3463/2006) και στο Πρόγραμμα «Καλλικράτης» (Ν.3852/2010).

Σύμφωνα με τον ισχύοντα από το 2011 Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας, ο Δήμος Ηρακλείου διοικείται συνολικά από 11 Διευθύνσεις, 69 Τμήματα και 28 Γραφεία τα οποία δεν είναι αυτοτελή.

Στον παρακάτω Πίνακα αποτυπώνονται οι εν λόγω οργανικές μονάδες σε υπηρεσίες συναφούς σκοπού και αντικειμένου.

| ΙΣΧΥΟΝ ΟΕΥ | ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ | ΤΜΗΜΑΤΑ | ΓΡΑΦΕΙΑ | ΣΥΝΟΛΑ |
|--|-------------|-----------|-----------|------------|
| ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ | 0 | 2 | 6 | 8 |
| ΕΠΙΤΕΛΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ | 1 | 4 | 4 | 9 |
| ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ | 1 | 5 | 2 | 8 |
| ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ | 2 | 8 | 1 | 11 |
| ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ | 2 | 12 | 2 | 16 |
| ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ | 5 | 33 | 10 | 48 |
| ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ | 0 | 5 | 3 | 8 |
| ΣΥΝΟΛΑ | 11 | 69 | 28 | 108 |



2.1.2 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ (ΟΕΥ)

Από την σύνθεση των απαντήσεων στο Ερωτηματολόγιο που συντάχθηκε ως προς στην αξιολόγηση της λειτουργίας των δομών του Δήμου Ηρακλείου, εξάγονται συνολικά & συνοπτικά και ανά θεματική ενότητα τα εξής:

Περί περιγραφής αρμοδιοτήτων στον ΟΕΥ και διαφορές από τις ασκούμενες

Σε ορισμένα σημεία οι περιγραφόμενες στον ΟΕΥ αρμοδιότητες είναι ανομοιογενείς σε επίπεδο λεπτομέρειας περιγραφής (αλλού γενικές, αόριστες και αλλού λεπτομερείς) χωρίς ιεράρχηση, άλλοτε σε επίπεδο προθέσεων και στόχων, άλλοτε σε επίπεδο διεκπεραίωσης διαδικαστικών βημάτων, με συνέπεια να είναι δυσχερής και ο προγραμματισμός και ο απολογισμός παραγόμενου έργου ποιοτικά και ποσοτικά.

Προβλήματα εντοπίζονται επίσης στις περιπτώσεις αλληλοεπικάλυψης των αρμοδιοτήτων μεταξύ των οργανικών μονάδων, καθώς επίσης αναφέρονται και περιπτώσεις Τμημάτων με περισσότερες ασκούμενες αρμοδιότητες από τις ισχύουσες βάσει του ΟΕΥ.

Καταγράφονται επίσης και περιπτώσεις αρμοδιοτήτων Τμημάτων που ναι μεν διοικητικά ανήκουν σε αυτά, αλλά ασκούνται από άλλα Τμήματα.

Ο κατακερματισμός και η αλληλοεπικάλυψη των αρμοδιοτήτων δυσχεραίνει την επίτευξη υψηλών στόχων του δημοτικού έργου και κατ' επέκταση την εξυπηρέτηση του πολίτη.

Παρατηρείται έλλειψη καθορισμού θέσεων εργασίας ποσοτικά και ποιοτικά ανά Δ/ση και Τμήμα και έλλειψη κανονισμού εσωτερικής λειτουργίας. Κρίνεται πως θα βοηθούσε σημαντικά, η λογική «περιγραμμάτων θέσεων εργασίας» που θα ενσωμάτωναν τους στόχους και το όραμα της υπηρεσίας «μεταφρασμένο» σε συγκεκριμένες δράσεις, καθήκοντα και προϋποθέσεις (στελέχωση, τεχνικός εξοπλισμός, επιμόρφωση) στην καθημερινή ροή εργασίας των στελεχών.

Προβλήματα μεταφερόμενων αρμοδιοτήτων

Όπως προκύπτει από την καταγραφή στοιχείων των μεταφερόμενων αρμοδιοτήτων στους Δήμους με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης», (καταγραφή ΕΕΤΑΑ), υπάρχουν αρμοδιότητες στις οποίες ο αριθμός περιπτώσεων άσκησης είναι ελάχιστος ή μηδενικός (μη ύπαρξη αιτημάτων, αδυναμία ανταπόκρισης, ή ασάφειες στην περιγραφή). Επίσης, υπάρχουν ακόμα ασάφειες σχετικά με τις υποχρεώσεις εξυπηρέτησης σε όμορους υποστηριζόμενους Δήμους.

Παρατηρείται επίσης έλλειψη ενημέρωσης από τα Υπουργεία και τους φορείς από τους οποίους μεταφέρθηκαν οι νέες αρμοδιότητες, με αποτέλεσμα να υπάρχουν κενά στη γνώση του νομικού πλαισίου που υφίσταται κατά περίπτωση.

Στελέχωση – περιγράμματα εργασίας – προσόντα – επιμόρφωση

Σχεδόν στο σύνολο των οργανικών μονάδων του Δήμου τίθεται ως κρίσιμο ζήτημα το θέμα της στελέχωσης, καθώς αναφέρονται περιπτώσεις υπαλλήλων του Δήμου που ασκούν παράλληλα καθήκοντα και σε άλλες οργανικές μονάδες, πλην αυτής που διοικητικά ανήκουν (π.χ. αποτυπώσεις-σύνταξη μελετών και επιβλέψεις μελετών και έργων).

Παρουσιάζεται έλλειψη κατάλληλων ειδικοτήτων για την άσκηση συγκεκριμένων



αρμοδιοτήτων(π.χ. οικονομολόγος, ιατρός, επόπτης δημόσιας υγείας, ψυχολόγος) και ανεπαρκής αριθμός προσωπικού για να ασκηθούν πλήρως οι αρμοδιότητες που περιλαμβάνονται στον ΟΕΥ (χαρακτηριστικά αναφέρεται η ειδικότητα του τοπογράφου μηχανικού ΠΕ ή ΤΕ, για την οποία από 7 τμήματα των Υπηρεσιών του Δήμου διατυπώνεται ανάγκη ενίσχυσης (βλ. παρακάτω πίνακα ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ Δ.Η. ΓΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗΣ ΤΟΥΣ).

Ως αναγκαία κρίνεται η αύξηση προσωπικού ειδικοτήτων πληροφορικής, (αλλά και ειδικοτήτων για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής) λόγω της συνεχούς αυξανόμενης διείσδυσης των υποδομών και υπηρεσιών πληροφορικής και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης τόσο μέσα στον οργανισμό όσο και μέσα στο αστικό περιβάλλον της πόλης. (Επίσης λόγω της μη αντικατάστασης του προσωπικού υπάρχει ο κίνδυνος να ανατίθενται καθήκοντα σε ειδικότητες που δεν είναι συμβατά με αυτές).

Επίσης, λόγω της μη επαρκούς στελέχωσης, αναφέρονται περιπτώσεις υπαλλήλων να εκτελούν εργασίες πέραν της ειδικότητάς τους (π.χ. εργάτες καθαριότητας ή γενικών καθηκόντων να εκτελούν χρέη εργατών ταφών – εκταφών ή κηπουρικής και μαρμαράδες να προσφέρουν γενικές εργασίες συντήρησης).

Θα πρέπει όμως, το αίτημα της ενίσχυσης του δυναμικού των τμημάτων να τεκμηριωθεί και σε συνδυασμό με συγκεκριμένες αρμοδιότητες - καθήκοντα (με στοιχεία όγκου και συχνότητας άσκησης αρμοδιοτήτων) και ενδεχόμενη «οικονομία» διαδικαστικών βημάτων (όπου εμπλέκονται περισσότερα τμήματα) και κατά συνέπεια να προσδιορίζεται εκτός από τον κλάδο και η απαιτούμενη επιμόρφωση του προσωπικού, η οποία θα πρέπει να είναι περισσότερο στοχευμένη στις ανάγκες των αρμοδιοτήτων αυτών.

Λόγω των επικείμενων αποχωρήσεων τα επόμενα χρόνια, αν άμεσα δεν προστεθεί προσωπικό που να μπορέσει να εκπαιδευτεί και να ενσωματωθεί σε κάποιες υπηρεσίες (π.χ. Τμήμα Βικελαίας Βιβλιοθήκης κ.α.) δεν θα είναι δυνατή η εξυπηρέτηση των πολιτών.

Τα προσόντα των υφιστάμενων εργαζομένων του Δήμου είναι επαρκή. Η επαγγελματική επιμόρφωση στο πλαίσιο προγραμμάτων δια βίου μάθησης είναι πάντα επιθυμητή και επιδιωκόμενη για διαρκή αναβάθμιση των προσόντων των εργαζομένων και των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τον πολίτη σε ένα ραγδαία μεταβαλλόμενο περιβάλλον.

Αναγκαία θεωρείται η προσθήκη σε κάθε υπηρεσιακό φάκελο υπαλλήλου ενός πρόσφατου βιογραφικού και η εξέταση από νέα βάση όλων των υπηρεσιακών φακέλων σύμφωνα όχι μόνο τα υπηρεσιακά προσόντα (προϋπηρεσία, βαθμό κ.λ.π) αλλά και τα ουσιαστικά προσόντα και η ανακατανομή του Προσωπικού σύμφωνα με αυτά.

Δεδομένης της αναστολής των προσλήψεων στο δημόσιο τομέα για τις κατηγορίες ΔΕ και ΥΕ έως και τις 31/12/2016 αλλά και του καθεστώτος μίας πρόσληψης για κάθε πέντε αποχωρήσεις, για τις κατηγορίες ΠΕ και ΤΕ, αρκετές είναι οι υπηρεσίες που πρέπει να στελεχωθούν και από άλλους φορείς του Δημοσίου, με αποσπάσεις ή μετατάξεις.

Οι ανάγκες στελέχωσης δεν μπορούν καθ' ολοκληρία να καλυφθούν μέσω επιμόρφωσης του υπάρχοντος προσωπικού, διότι απαιτούνται επιπλέον εξειδικευμένες ειδικότητες σε κάποιες υπηρεσίες. Επίσης, το σύνολο σχεδόν των υπηρεσιών του Δήμου είναι ήδη υποστελεχωμένο και οποιαδήποτε εσωτερική μετακίνηση θεωρείται αδύνατη.



Υπάρχουν τομείς αρμοδιότητας, όπως η Δ/ση Καθαριότητας και Ανακύκλωσης όπως και τα περισσότερα Δημοτικά Νομικά Πρόσωπα που εν πολλοίς υποστηρίζονται από υπαλλήλους ορισμένου χρόνου.

Καταγράφεται ένας σημαντικός αριθμός Τμημάτων του Δήμου που αποτελούνται από έναν έως τέσσερις υπαλλήλους.

Βαθμός ανταπόκρισης των παρεχόμενων υπηρεσιών στις ανάγκες των αποδεκτών

Το σύνολο των Δ/σεων του Δήμου Ηρακλείου δηλώνει πως ανταποκρίνεται επαρκώς έως πολύ καλά στα αιτήματα των αποδεκτών των προσφερόμενων υπηρεσιών τους. Οι απαντήσεις σε προβλήματα ή αιτήματα δημοτών δεν είναι πάντα στη διάθεση των υπηρεσιών του Δήμου που τα δέχονται. Παράδειγμα τα κοινωνικά προβλήματα για τα οποία ζητούν λύσεις οι Δημότες. Οι διαθέσιμες λύσεις είναι ελάχιστες σε πολλές περιπτώσεις ανύπαρκτες για παράδειγμα ανεργία, έλλειψη στέγης λόγω έξωσης, ανυπαρξία δομών φιλοξενίας παιδιών, ηλικιωμένων, μετανοσοκομειακών ασθενών μοναχικά αδύναμων ατόμων.

Ενδεχόμενα προβλήματα καθυστέρησης στην παροχή υπηρεσιών οφείλονται κυρίως στις γραφειοκρατικές διαδικασίες λόγω εμπλοκής πολλών υπηρεσιών. Δευτερευόντως σε ελλειψείς συνεννοήσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και σε φόρτο εργασίας ανά περιόδους.

Συνεργασία με τις άλλες Δ/σεις και Νομικά Πρόσωπα του Δήμου

Παρατηρούνται κενά ενημέρωσης, συνεννόησης και αλληλοκατανόησης μεταξύ των υπηρεσιών και των νομικών προσώπων του Δήμου. Απαιτείται πληρέστερος συντονισμός, σαφέστερη οριοθέτηση αρμοδιοτήτων, συνεχής εκπαίδευση και ενημέρωση του προσωπικού και καλλιέργεια αισθήματος υπηρέτησης κοινών στόχων.

Είναι επίσης ζητούμενη η συστηματικότερη συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία, λόγω της αυξημένης συχνότητας δικαστικών εμπλοκών, σχετικών με θέματα των Υπηρεσιών.

Άλλα ζητήματα που διατυπώθηκαν

- ✚ Δικαιότερη κατανομή φόρτου εργασίας αναλόγως κλάδου και θέσης εργασίας
- ✚ Έγκαιρη και τεκμηριωμένη αξιολόγηση των δομών του Δήμου με διαφανή κριτήρια και εξωστρέφεια
- ✚ Προώθηση χρήσης ΤΠΕ (Τεχνολογίες Πληροφοριών & Επικοινωνιών), θέμα ιδιαίτερα σημαντικό για την οργάνωση και την εξοικονόμηση πόρων και ενέργειας, στο οποίο η λειτουργία της Υπηρεσίας έχει μεγάλα περιθώρια βελτίωσης
- ✚ Ενθάρρυνση πρωτοβουλίας στην υποβολή προτάσεων λειτουργίας
- ✚ Η δυσχερής οικονομική συγκυρία κάνει επιτακτικότερη την ανάγκη να αναζητηθούν πόροι εκτός της Κεντρικής Κυβέρνησης



2.1.3 ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ

Ο Δήμος Ηρακλείου την 30/6/2015 απαρithούσε 550 Μόνιμους Υπαλλήλους και 206 υπαλλήλους Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου, σύμφωνα με τα στοιχεία του Τμήματος Ανθρώπινου Δυναμικού. Δηλαδή το τακτικό προσωπικό του Δήμου κατά την 30/6/2015 απαρithούνταν σε 756 υπαλλήλους.

Ειδικότερα, το πλήθος των ΙΔΑΧ υπαλλήλων ανά ειδικότητα καταγράφεται στον πίνακα που ακολουθεί:

| | ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΙΔΑΧ | ΠΛΗΘΟΣ ΙΔΑΧ |
|----|--|-------------|
| ΔΕ | ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ | 9 |
| ΔΕ | ΔΕ ΕΠΟΠΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ | 1 |
| ΔΕ | ΔΕ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ | 2 |
| ΔΕ | ΔΕ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ | 4 |
| ΔΕ | ΔΕ ΜΟΥΣΙΚΩΝ | 35 |
| ΔΕ | ΔΕ ΟΔΗΓΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ | 9 |
| ΔΕ | ΔΕ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ | 13 |
| ΔΕ | ΣΧΕΔΙΑΣΤΩΝ | 1 |
| ΔΕ | ΔΕ ΤΑΜΙΩΝ | 2 |
| ΔΕ | ΔΕ ΤΕΧΝΙΤΩΝ | 5 |
| ΔΕ | ΔΕ ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ | 1 |
| ΠΕ | ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ | 3 |
| ΠΕ | ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ | 1 |
| ΠΕ | ΠΕ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΩΝ | 1 |
| ΠΕ | ΠΕ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ | 1 |
| ΠΕ | ΠΕ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ | 1 |
| ΠΕ | ΠΕ ΜΟΥΣΙΚΩΝ | 2 |
| ΠΕ | ΠΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ | 2 |
| ΤΕ | ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ & ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ | 5 |
| ΤΕ | ΤΕ ΕΠΙΜΕΛΗΤΡΙΩΝ | 1 |
| ΤΕ | ΤΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ | 2 |
| ΤΕ | ΤΕ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ | 1 |
| ΤΕ | ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ | 1 |
| ΤΕ | ΤΕ ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ | 1 |
| ΥΕ | ΥΕ ΕΡΓΑΤΩΝ ΓΕΝΙΚΑ | 4 |
| ΥΕ | ΥΕ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ | 12 |
| ΥΕ | ΥΕ ΕΡΓΑΤΩΝ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ | 6 |
| ΥΕ | ΥΕ ΚΑΘΑΡΙΣΤΡΙΑ | 73 |
| ΥΕ | ΥΕ ΚΛΗΤΗΡΩΝ | 2 |
| ΥΕ | ΥΕ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΒΟΗΘΩΝ | 3 |
| ΥΕ | ΥΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ | 1 |
| ΠΕ | ΠΕ ΕΙΔΙΚΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ | 1 |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | |
|---------------|------------|
| ΣΥΝΟΛΟ | 206 |
|---------------|------------|

Πηγή: Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει **το 41,26 % (δηλ. οι 85) έχουν ειδικότητα Σχολικού Καθαριστή, Εργάτη Καθαριότητας & Πρασίνου, οπότε έχουν συγκεκριμένα καθήκοντα στις αντίστοιχες Δ/νσεις. Τα ίδια ισχύουν και για τους 39 Μουσικούς (δηλ. το 19,5%).**

Η ηλικιακή σύνθεσή τους ανά επίπεδο εκπαίδευσης, φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί:

| ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΙΔΑΧ | | | | | |
|----------------------------|--------------------|--------------|--------------|------------------------|---------------|
| ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ | ΕΩΣ 35 ΕΤΩΝ | 36-45 | 46-55 | ΑΝΩ ΤΩΝ 56 ΕΤΩΝ | ΣΥΝΟΛΑ |
| ΠΕ | 0 | 4 | 4 | 2 | 10 |
| ΤΕ | 0 | 5 | 4 | 1 | 10 |
| ΔΕ | 10 | 30 | 33 | 11 | 84 |
| ΥΕ | 1 | 15 | 39 | 47 | 102 |
| ΣΥΝΟΛΟ | 11 | 54 | 80 | 61 | 206 |

Πηγή: Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού

Ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης των υπαλλήλων Αορίστου Χρόνου, **οι 102 (δηλ. το 49,51%) είναι Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης**, οι 84 Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, οι 10 Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης και οι 10 Τεχνολογικής Εκπαίδευσης.

Η μεγάλη πλειονότητα (δηλ. το 38,8%) των υπαλλήλων ΙΔΑΧ είναι μεταξύ 46-55 ετών, ενώ **άνω των 56 ετών είναι το 29,61%**. Από τους 206 υπαλλήλους **οι 86 (δηλ. το 41,74%) είναι Άνδρες και οι 120 (δηλ. το 58,25%) Γυναίκες**. Η πλειοψηφία (το 41,86%) των Ανδρών είναι μεταξύ 46 - 55 ετών, **ενώ το 21,8% ανήκει στην ηλικιακή κατηγορία των άνω των 56 ετών**. Αντίστοιχα στις Γυναίκες υπαλλήλους ΙΔΑΧ, στην ηλικιακή ομάδα 46-55 εντάσσεται το 38,33%, **ενώ άνω των 56 ετών είναι το 35%**.

| ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΙΔΑΧ | | | | | |
|---------------------------|------------------------------|-----------------|---------------|---------------|-----------------|
| ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ | ΠΛΗΘΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΙΔΑΧ | | | % | |
| | ΑΝΔΡΕΣ | ΓΥΝΑΙΚΕΣ | ΣΥΝΟΛΟ | ΑΝΔΡΕΣ | ΓΥΝΑΙΚΕΣ |
| ΕΩΣ 35 | 8 | 3 | 11 | | |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | | | |
|-------------------|-----------|------------|------------|--|--|
| 36-45 | 22 | 31 | 53 | | |
| 46-55 | 36 | 44 | 80 | | |
| ΑΝΩ ΤΩΝ 56 | 20 | 42 | 62 | | |
| ΣΥΝΟΛΟ | 86 | 120 | 206 | | |

Πηγή: Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού

Ωστόσο η μεγάλη πλειοψηφία του προσωπικού του Δήμου Ηρακλείου είναι μόνιμοι υπάλληλοι. Ειδικότερα την 30^η Ιουνίου 2015 απαριθμούνταν σε 550 άτομα. Η διάρθρωσή τους ανά ειδικότητα έχει ως εξής:

| ΚΛΑΔΟΣ | ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΜΟΝΙΜΩΝ | ΠΛΗΘΟΣ ΜΟΝΙΜΩΝ |
|---------------|---------------------------------|-----------------------|
| ΔΕ Δ.Π. | ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ | 4 |
| ΔΕ Κ.Κ. | ΤΕΧΝΙΤΩΝ | 0 |
| ΔΕ1 | ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ | 98 |
| ΔΕ14 | ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ-ΕΞΟΔΩΝ | 0 |
| ΔΕ2 | ΕΠΟΠΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ | 2 |
| ΔΕ23 | ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ | 12 |
| ΔΕ24 | ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ | 9 |
| ΔΕ26 | ΜΗΧΑΝΟΤΕΧΝΙΤΩΝ | 13 |
| ΔΕ27 | ΗΛΕΚΤΡΟΤΕΧΝΙΤΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ | 1 |
| ΔΕ28 | ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΕΡΓΩΝ | 15 |
| ΔΕ29 | ΟΔΗΓΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ | 43 |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | |
|---------|--------------------------------|----|
| ΔΕ30 | ΤΕΧΝΙΤΩΝ | 32 |
| ΔΕ | ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ | 1 |
| ΔΕ35 | ΔΕΝΔΡΟΑΝΘΟΚΗΠΟΥΡΩΝ-ΔΕΝΔΡΟΚΟΜΩΝ | 3 |
| ΔΕ38 | ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ Η/Υ | 3 |
| ΔΕ5 | ΕΡΓΟΔΗΓΩΝ | 8 |
| ΔΕ6 | ΣΧΕΔΙΑΣΤΩΝ | 6 |
| ΔΕ | ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ | 0 |
| ΔΕ | ΔΕ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ | 0 |
| ΔΕ | ΔΕ ΤΑΜΕΙΩΝ | 0 |
| ΠΕ | ΙΑΤΡΩΝ | 1 |
| ΠΕ ΑΓ. | ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ | 0 |
| ΠΕ ΓΕ. | ΓΕΩΛΟΓΩΝ | 0 |
| ΠΕ Δ.Π. | ΔΙΕΚΠΑΙΡΕΩΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ | 17 |
| ΠΕ ΙΧ. | ΙΧΘΥΟΛΟΓΩΝ | 1 |
| ΠΕ Κ. | ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΩΝ | 0 |
| ΠΕ ΚΑ. | ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ | 1 |
| ΠΕ1 | ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΙ | 34 |
| ΠΕ1 | ΔΙΟΙΚΗΤΙΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ | 10 |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | |
|--------|--|----|
| ΠΕ1 | ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ | 1 |
| ΠΕ Ο.Λ | ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ-ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ | 4 |
| ΠΕ ΠΕ. | ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΟΣ | 2 |
| ΠΕ ΨΥ. | ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ | 1 |
| ΠΕ1 | ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ(ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΣ) | 1 |
| ΠΕ10 | ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ | 2 |
| ΠΕ11 | ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ | 2 |
| ΠΕ14 | ΔΑΣΟΛΟΓΩΝ | 1 |
| ΠΕ2 | ΕΦΟΡΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ | 1 |
| ΠΕ23 | ΕΙΔΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ (ΔΗΜΟΤ. ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ) | 6 |
| ΠΕ3 | ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ | 19 |
| ΠΕ4 | ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ | 9 |
| ΠΕ5 | ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ-ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ | 2 |
| ΠΕ6 | ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ | 4 |
| ΠΕ9 | ΓΕΩΠΟΝΩΝ | 4 |
| ΠΕ | ΕΙΔΙΚΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ | 0 |
| ΤΕ | ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ | 1 |
| ΤΕ | ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ | 2 |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | |
|--------|---|----|
| ΤΕ | ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ | 1 |
| ΤΕ | ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ | 1 |
| | ΤΕ & ΠΕ ΜΟΥΣΙΚΩΝ | 0 |
| ΤΕ | ΤΕ ΕΠΙΜΕΛΗΤΡΙΩΝ | 0 |
| ΤΕ Δ.Π | ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ | 3 |
| ΤΕ ΜΑ. | ΜΑΙΩΝ | 1 |
| ΤΕ ΣΥ. | ΥΠΟΜ. ΣΥΓΚ/ΚΩΝ ΥΔΡ/ΚΩΝ ΕΡΓΩΝ | 1 |
| ΤΕ10 | ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΩΝ | 6 |
| ΤΕ13 | ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ | 2 |
| ΤΕ17 | ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ | 14 |
| ΤΕ18 | ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΩΝ | 8 |
| ΤΕ19 | ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ | 4 |
| ΤΕ2 | ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ | 13 |
| ΤΕ22 | ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ | 4 |
| ΤΕ23 | ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ | 3 |
| ΤΕ3 | ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ | 13 |
| ΤΕ4 | ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ | 4 |
| ΤΕ5 | ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ | 3 |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | |
|--------|-----------------------------|------------|
| ΤΕ8 | ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ | 5 |
| ΥΕ1 | ΚΛΗΤΗΡΩΝ-ΘΥΡΩΡΩΝ | 6 |
| ΥΕ15 | ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΒΟΗΘΩΝ | 2 |
| ΥΕ16 | ΕΡΓΑΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ | 1 |
| ΥΕ16 | ΕΡΓΑΤΩΝ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ | 11 |
| ΥΕ16.1 | ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ | 61 |
| ΥΕ16.5 | ΕΡΓΑΤΩΝ ΓΕΝΙΚΑ | 7 |
| ΥΕ2 | ΕΠΙΣΤΑΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ | 0 |
| | ΣΥΝΟΛΟ | 550 |

Πηγή: Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού

Η ηλικιακή σύνθεση και το επίπεδο εκπαίδευσης του μόνιμου προσωπικού έχει όπως παρακάτω:

| ΜΟΝΙΜΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ | | | | | |
|----------------------------|--------------------|--------------|--------------|------------------------|---------------|
| ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ | ΕΩΣ 35 ΕΤΩΝ | 36-45 | 46-55 | ΑΝΩ ΤΩΝ 56 ΕΤΩΝ | ΣΥΝΟΛΑ |
| ΠΕ | 3 | 61 | 45 | 18 | 127 |
| ΤΕ | 4 | 37 | 33 | 15 | 89 |
| ΔΕ | 3 | 76 | 130 | 40 | 249 |
| ΥΕ | 0 | 12 | 58 | 15 | 85 |
| ΣΥΝΟΛΑ | 10 | 186 | 266 | 88 | 550 |

Πηγή: Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού

Ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης των μόνιμων υπαλλήλων, οι 249 (**δηλ. το 45,27%**) είναι **απόφοιτοι Λυκείου**, οι 216 (**δηλ. το 39,27%**) είναι



Πανεπιστημιακής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, ενώ το 15,45% είναι Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης.

| ΜΟΝΙΜΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ | | | | | | |
|--------------------|------------|------------|------------|--------------|--------------|---------------|
| ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ | ΠΛΗΘΟΣ | | | % | | |
| | ΑΝΔΡΕΣ | ΓΥΝΑΙΚΕΣ | ΣΥΝΟΛΟ | ΑΝΔΡΕΣ | ΓΥΝΑΙΚΕΣ | ΣΥΝΟΛΟ |
| ΕΩΣ 35 | 2 | 8 | 10 | 0,6% | 3,4% | 1,8% |
| 36-45 | 92 | 94 | 186 | 29,1% | 40,2% | 33,8% |
| 46-55 | 161 | 105 | 266 | 50,9% | 44,9% | 48,4% |
| ΑΝΩ ΤΩΝ 56 | 61 | 27 | 87 | 19,3% | 11,5% | 15,8% |
| ΣΥΝΟΛΟ | 316 | 234 | 550 | 57,5% | 42,5% | 100,0% |

Πηγή: Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού

Η συντριπτική πλειονότητα (δηλ. το 48,4%) των μονίμων υπαλλήλων είναι μεταξύ 46-55 ετών, ενώ άνω των 56 ετών είναι το 15,8%.

Από τους 550 μόνιμους υπαλλήλους οι 316 (δηλ. το 57,5%) είναι Άνδρες και οι 234 (δηλ. το 42,5%) Γυναίκες. Η πλειοψηφία (το 50,9%) των Ανδρών είναι μεταξύ 46 - 55 ετών, ενώ το 19,3% ανήκει στην ηλικιακή κατηγορία των άνω των 56 ετών. Αντίστοιχα στις Γυναίκες υπαλλήλους, στην ηλικιακή ομάδα 46-55 εντάσσεται το 44,9%, ενώ άνω των 56 ετών είναι το 11,5%.



Πορεία ποσοτικής εξέλιξης του προσωπικού του Δήμου Ηρακλείου

Η πορεία της ποσοτικής εξέλιξης του απασχολούμενου προσωπικού του Δήμου Ηρακλείου με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, αποτυπώνεται στον πίνακα που ακολουθεί:

| ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ | ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 01/01/2011 | ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31/12/2012 | ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 01/10/2013 | ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 4/12/2014 | ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 30/6/2015 | ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2015 - 2011 |
|--|-------------------------------------|-------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------------|------------------------------------|-------------------------|
| ΜΟΝΙΜΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ | 766 | 695 | 607 | 552 | 550 | -216 |
| ΙΔΑΧ | 265 | 229 | 201 | 199 | 206 | -59 |
| ΙΔΟΧ | 200 | 0 | 60 | 92 | 5 | -195 |
| ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΠΡΟΣΛΗΨΗ | 108 | 108 | 108 | 105 | 103 | -3 |
| ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΡΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ | 86 | 0 | 0 | 0 | 0 | -86 |
| ΣΥΜΒΑΣΗ ΜΙΣΘΩΣΗΣ ΕΡΓΟΥ | 1 | 1 | 3 | 1 | 1 | 0 |
| ΙΔΟΧ (2 ΜΗΝΩΝ) | 0 | 16 | 0 | 0 | 34 | +34 |
| ΠΑΓΙΑ ΑΝΤΙΜΙΣΘΙΑ (ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ) | 6 | 6 | 6 | 6 | 6 | 0 |
| ΣΥΝΟΛΑ | 1.432 | 1.055 | 985 | 957 | 905 | -527 |

Πηγή: Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού

Από τα στοιχεία του πίνακα παρουσιάζεται καταρχήν, ένας σημαντικός αριθμός κατά την 01/01/2011 στο ανθρώπινο δυναμικό του Δήμου με κάθε σχέση εργασίας, που προήλθε κυρίως ως μεταφερόμενο προσωπικό από την καταργηθείσα Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, έπειτα από την εφαρμογή του Προγράμματος «Καλλικράτης». **Έκτοτε, το συνολικό προσωπικό του Δήμου Ηρακλείου βαίνει συνεχώς μειούμενο και στην τελευταία αποτύπωσή του στις 30/6/2015 καταμετρήθηκαν 905 υπάλληλοι, με οποιαδήποτε εργασιακή σχέση.**



Από τους 905 υπαλλήλους, ο βαθμός επισφάλειας για τους 143 (15,80%) από αυτούς κρίνεται υψηλός, λόγω της εργασιακής σχέσης που τους διέπει (ΙΔΟΧ, προσωρινή πρόσληψη, σύμβαση έργου) και των συνεχών αλλαγών που προκύπτουν στο θεσμικό πλαίσιο εργασιακών και ασφαλιστικών θεμάτων.

Συνολικά 527 λιγότεροι υπάλληλοι εργάζονται σήμερα στο Δήμο Ηρακλείου σε σχέση με το 2011. **Το ποσοστό μείωσης του προσωπικού που έχει επέλθει στο Δήμο κατά τα τέσσερα περίπου τελευταία χρόνια ανέρχεται στο 36,80%**). Οι περισσότερες αποχωρήσεις εντοπίζονται στους μόνιμους υπαλλήλους (216 λιγότεροι) και στους Ορισμένου Χρόνου (195 λιγότεροι).

Το προαναφερθέν ποσοστό μείωσης, θα αμβλυωθεί περισσότερο σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.4071/2012 για το ρυθμό των προσλήψεων ΙΔΟΧ και Συμβάσεων Έργου (-20% το 2013, -20% το 2014, -10% το 2015 και -10% το 2016).

Οι αποχωρήσεις αυτές συνέβαλαν στην ανάγκη ανασχεδιασμού της κατανομής προσωπικού μέσω εσωτερικών μετακινήσεων του προσωπικού, λόγω «παγώματος» νέων προσλήψεων μέχρι το 2016 τουλάχιστον. Ειδικότερα, οι ενδοϋπηρεσιακές μετακινήσεις στο Δήμο Ηρακλείου το 2011 ανήλθαν στις 79, το 2012 τις 55, το 2013 στις 85, ενώ έως 4/12/2014 έχουν αλλάξει οργανική μονάδα 53 υπάλληλοι και από 5/12/2015 έως 30/6/2015 52 υπάλληλοι.

Συνοπτικά Στοιχεία Στελέχωσης Οργανικών Μονάδων

Ο αριθμός των υπηρετούντων υπαλλήλων στις Δ/νσεις του Δήμου αποτυπώνεται στον πίνακα που ακολουθεί:

| ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΑΝΑ ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ (ΟΛΕΣ ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ) | | |
|--|---|---------------|
| Α/Α | ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ | ΣΥΝΟΛΑ |
| 1 | ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΗΜΑΡΧΟΥ | 4 |
| 2 | ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ | 7 |
| 3 | ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ, ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ | 2 |
| 4 | Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ, ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ | 17 |
| 5 | Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΕΜΠΟΡΙΟΥ | 34 |
| 6 | Δ/ΝΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ | 36 |
| 7 | Δ/ΝΣΗ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ & ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ | 188 |
| 8 | Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ | 62 |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | |
|----|--|------------|
| 9 | Δ/ΝΣΗ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ | 159 |
| 10 | Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ | 57 |
| 11 | Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ | 83 |
| 12 | Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ & ΜΕΛΕΤΩΝ | 29 |
| 13 | Δ/ΝΣΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ & ΑΥΤΕΠΙΣΤΑΣΙΑΣ | 98 |
| 14 | Δ/ΝΣΗ ΚΕΝΤΡΩΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ | 33 |
| 15 | Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ | 23 |
| 16 | ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΩΝ | 3 |
| 17 | ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ | 18 |
| 18 | ΑΠΟΣΠΑΣΜΕΝΟΙ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ | 16 |
| | ΣΥΝΟΛΟ | 869 |

Πηγή: Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού

Όσον αφορά στη στελέχωση των οργανικών μονάδων του Δήμου επισημαίνονται τα εξής:

- ✚ Το 55% του προσωπικού του Δήμου Ηρακλείου (δηλαδή 474 εργαζόμενοι) απασχολείται σε τέσσερις (4) Δ/νσεις, **κυρίως ανταποδοτικού χαρακτήρα** (Καθαριότητας & Ανακύκλωσης, Παιδείας-Πολιτισμού & Νέας Γενιάς, Συντήρησης & Αυτεπιστασίας, Τεχνικών Έργων).
- ✚ Ο Μέσος Όρος προσωπικού των 12 Δ/νσεων είναι περίπου 72 άτομα. Από αυτές, τέσσερις (4) Δ/νσεις απασχολούν προσωπικό πάνω από το Μ.Ο. προσωπικού ανά Δ/νση.



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Στους πίνακες που ακολουθούν γίνεται προσπάθεια κατανομής όλου του προσωπικού του Δήμου ανά βασικούς τομείς αρμοδιοτήτων και επιπέδου σπουδών.

ΤΟΜΕΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

| ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ | Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ , ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΕΜΠΟΡΙΟΥ | Δ/ΝΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ | Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ | Δ/ΝΣΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ & ΑΥΤΕΠΙΣΤΑΣΙΑΣ | Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ & ΜΕΛΕΤΩΝ | Δ/ΝΣΗ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ & ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ |
|------------------------|--|----------------------|----------------------------------|--|---|--|
| ΠΕ | 9 | 15 | 7 | 5 | 17 | 0 |
| ΤΕ | 4 | 7 | 3 | 9 | 4 | 4 |
| ΔΕ | 11 | 13 | 13 | 59 | 6 | 82 |
| ΥΕ | 10 | 1 | 0 | 25 | 2 | 102 |
| ΣΥΝΟΛΑ | 34 | 36 | 23 | 98 | 29 | 188 |

Πηγή: Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού

| Α/Α | ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ | ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ/ΓΡΑΦΕΙΩΝ | ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ | Μ.Ο. ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ |
|-----|--|------------------------------|----------------------|--------------------------------|
| 1 | ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΕΜΠΟΡΙΟΥ | 6 | 34 | 5,6 |
| 2 | ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ | 5 | 36 | 7,2 |
| 3 | ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ | 2 | 23 | 11,5 |
| 4 | ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ & ΑΥΤΕΠΙΣΤΑΣΙΑΣ | 7 | 98 | 14 |
| 5 | ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ & ΜΕΛΕΤΩΝ | 7 | 29 | 4,1 |
| 6 | ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ & ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ | 4 | 188 | 47 |
| | ΣΥΝΟΛΑ | 31 | 408 | 13,2 |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Πηγή: Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού

ΤΟΜΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

| ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ | Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ | Δ/ΝΣΗ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ |
|---------------------|----------------------------|--|
| ΠΕ | 7 | 12 |
| ΤΕ | 41 | 3 |
| ΔΕ | 7 | 68 |
| ΥΕ | 7 | 76 |
| ΣΥΝΟΛΑ | 62 | 159 |

Πηγή: Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού

| Α/Α | ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ | ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ/ΓΡΑΦΕΙΩΝ | ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ | Μ.Ο. ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ |
|-----|------------------------------------|---------------------------|-------------------|--------------------------|
| 1 | ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ | 7 | 62 | 8,8 |
| 2 | ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ | 7 | 159 | 22,7 |
| | ΣΥΝΟΛΑ | 14 | 221 | 15,8 |

Πηγή: Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού

ΤΟΜΕΑΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΩΝ Ή ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ

| ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ | Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΓ/ΣΜΟΥ, ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ | Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ | Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ | Δ/ΝΣΗ ΚΕΝΤΡΩΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ |
|---------------------|---|-----------------------------|-----------------------------|------------------------------------|
| ΠΕ | 10 | 5 | 30 | 16 |
| ΤΕ | 4 | 8 | 14 | 4 |
| ΔΕ | 3 | 32 | 31 | 11 |
| ΥΕ | 0 | 12 | 8 | 2 |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | | |
|---------------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| ΣΥΝΟΛΑ | 17 | 57 | 83 | 33 |
|---------------|-----------|-----------|-----------|-----------|

Πηγή: Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού

| A/A | ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ | ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ/ΓΡΑΦΕΙΩΝ | ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ | Μ.Ο. ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ |
|------------|---|----------------------------------|--------------------------|---------------------------------|
| 1 | Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΓ/ΣΜΟΥ, ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ | 4 | 17 | 4,3 |
| 2 | Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ | 6 | 57 | 9,5 |
| 3 | Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ | 11 | 83 | 7,5 |
| 4 | Δ/ΝΣΗ ΚΕΝΤΡΩΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ | 6 | 33 | 5,5 |
| | ΣΥΝΟΛΑ | 27 | 190 | 7 |

Πηγή: Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού

| A/A | ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ | ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ | ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΝΘΕΣΗ |
|------------|--|--------------------------|---------------------------|
| 1 | Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής | 408 | 49,8% |
| 2 | Κοινωνικής Πολιτικής, Πολιτισμού, Αθλητισμού | 221 | 27% |
| 3 | Υποστηρικτικών ή Οριζόντιων Λειτουργιών | 190 | 23,2% |
| | ΣΥΝΟΛΑ | 819 | 100% |

Πηγή: Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού

Η παραπάνω κατανομή του προσωπικού μεταξύ κύριων και υποστηρικτικών αρμοδιοτήτων ικανοποιεί τις οδηγίες του Ν.4024/2011 η οποία αναφέρεται σε μια επιθυμητή ποσόστωση για τους μεγάλους Δήμους 80%-20%. Στην περίπτωση του Δήμου Ηρακλείου η εν λόγω ποσόστωση ανέρχεται σε ποσοστά 76,8%-23,2%, άρα βρίσκεται σε επιθυμητά όρια.



Ρυθμός Αποχωρήσεων από το Δήμο Ηρακλείου

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία **οι συνταξιοδοτήσεις των μόνιμων υπαλλήλων ανήλθαν στις 194, ενώ 56 υπάλληλοι αορίστου χρόνου αποχώρησαν λόγω συνταξιοδότησης έως την 30/6/2015.** Βάσει των δεδομένων του παρακάτω πίνακα, το 2011 συνταξιοδοτήθηκαν συνολικά 87 υπάλληλοι, το 2012 61 υπάλληλοι, το 2013, 66 το 2014 26, και έως την 30/6/2015 συνταξιοδοτήθηκαν άλλοι 7 Μόνιμοι και 2 ΙΔΑΧ υπάλληλοι.

| ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΕΙΣ-ΑΠΟΧΩΡΗΣΕΙΣ | | | | | | |
|-------------------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|----------------------------|----------------------------------|
| ΣΧΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | 5/12/2014-30/6/2015 | ΠΡΟΒΛΕΨΗ (ΕΩΣ 31/12/2017) |
| Μόνιμοι Υπάλληλοι | 60 | 45 | 60 | 18 | 31 | 150 |
| ΙΔΑΧ | 27 | 16 | 6 | 4 | 6 | 60 |
| ΣΥΝΟΛΟ | 87 | 61 | 66 | 22 | 37 | 210 |

Πηγή: Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού

Η εκτίμηση για το ρυθμό συνταξιοδοτήσεων και αποχωρήσεων των μόνιμων και ΙΔΑΧ υπαλλήλων του Δήμου, σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας τριετίας είναι 150 μόνιμοι υπάλληλοι και 60 περίπου ΙΔΑΧ υπάλληλοι συνολικά έως τις 31/12/2017 **(δηλ. 210 υπάλληλοι συνολικά προς συνταξιοδότηση – αποχώρηση έως το 2017).**

Η ομάδα πληθυσμού η οποία την προσεχή τριετία θα έχει υπαχθεί σε συνταξιοδοτικό καθεστώς είναι όσοι έχουν γεννηθεί πριν την 01/01/1950 (όριο ηλικίας τα 67 έτη) ενώ με δεδομένο το Μ.Ο. ηλικίας των 60 ετών για συνταξιοδότηση, θα πρέπει να προστεθούν και όσοι έχουν γεννηθεί μεταξύ 01/01/1950 και 31/12/1959.

Κρίσιμα ζητήματα στελέχωσης

Προσωρινές Προσλήψεις

Εμβαθύνοντας περισσότερο ως προς το υπαλληλικό προσωπικό, στο Δήμο Ηρακλείου απασχολούνται σήμερα 103 υπάλληλοι διαφόρων ειδικοτήτων με προσωρινή πρόσληψη δηλαδή με τους προσωρινούς πίνακες ΑΣΕΠ, που λόγω της δημοσιονομικής κατάστασης της χώρας, δεν έχουν εκδοθεί οι ατομικές πράξεις διορισμού τους, μετά την απόφαση του «παγώματος» των προσλήψεων που εφαρμόζεται για την ΤΑ έως και το 2016. **Ωστόσο εκκρεμούν δικαστικές αποφάσεις (ασφαλιστικά μέτρα) για τους 32 από αυτούς, οπότε δεν είναι βέβαιο πόσοι από τους παραπάνω υπάλληλους θα συνεχίσουν να εργάζονται στο Δήμο . Να σημειωθεί πως η πλειονότητα (88 από τους 103) των υπαλλήλων με προσωρινή πρόσληψη, εργάζονται στις «κρίσιμες» ανταποδοτικού χαρακτήρα υπηρεσίες Καθαριότητας, Πρασίνου, Συντήρησης και Τεχνικών Έργων και σε περίπτωση μείωσης αυτής της κατηγορίας υπαλλήλων θα δυσχεράνει πολύ την ομαλή παροχή υπηρεσιών τω εν λόγω Δ/νσεων.**



Διοικητικοί ΙΔΑΧ

Τέθηκαν σε διαθεσιμότητα 26 άτομα , εξαιρέθηκαν λόγω συγκεκριμένων κριτηρίων που θέτει η κείμενη νομοθεσία και συνεχίζουν να εργάζονται στο Δήμο 5 άτομα και 21 άτομα μεταφέρθηκαν σε άλλους φορείς.

Σχολικοί Φύλακες

Όσο αναφορά το ζήτημα των Σχολικών Φυλάκων, από τους 27 που τέθηκαν σε διαθεσιμότητα τον Ιούλιο του 2013, οι 6 εξαιρέθηκαν λόγω συγκεκριμένων κριτηρίων που θέτει η κείμενη νομοθεσία και συνεχίζουν να εργάζονται στο Δήμο. Από τους εναπομείναντες 21, 2 απολύθηκαν, 1 συνταξιοδοτήθηκε 5 μετακινήθηκαν σε άλλους φορείς και 13 συνεχίζουν να εργάζονται με την επανακατάταξή τους.

Δημοτική Αστυνομία

Υπηρετούσαν 69 άτομα ως Δημοτικοί Αστυνομικοί απεβίωσε ένα άτομο, τέθηκαν σε διαθεσιμότητα 68 από αυτούς εξαιρέθηκαν 10 λόγω συγκεκριμένων κριτηρίων που θέτει η κείμενη νομοθεσία και συνεχίζουν να εργάζονται στο Δήμο. Παρέμειναν σε διαθεσιμότητα 58 Δημοτικοί Αστυνομικοί , οι 51 από αυτούς είχαν αποχωρήσει από το Δήμο είτε με μετακίνηση σε άλλους φορείς είτε με απόλυση ή με παραίτηση. Οι υπόλοιποι 7 παρέμειναν σε διαθεσιμότητα λόγω παράτασης της. **Από 11/5/2015 έχει επανασυσταθεί η Δ/ση Δημοτικής Αστυνομίας, με τη σύμφωνη γνώμη και του Δημοτικού Συμβουλίου.**

Επιπρόσθετα την τελευταία τριετία από 1/1/2012 έως 4/12/2014 μετατάχθηκαν 63 υπάλληλοι διαφόρων ειδικοτήτων του Δήμου Ηρακλείου προς άλλους φορείς. Όπως προκύπτει από την ανάλυση που προηγήθηκε περίπου 210 υπάλληλοι (μόνιμοι και ΙΔΑΧ) θα έχουν αποχωρήσει έως το 2017, διαμορφώνοντας ένα συνολικά τελικό αριθμό υπαλλήλων 695 (905-210) με κάθε σχέση εργασίας.

Η εικόνα του προσωπικού του Δήμου Ηρακλείου όπως εκτιμάται για την επόμενη τετραετία, είναι άκρως ανησυχητική καθώς σχεδόν για όλες τις υπηρεσίες δημιουργείται πρόβλημα λειτουργίας. Πέρα από τις προβλεπόμενες αποχωρήσεις, μείζον ζήτημα αναδεικνύεται και η περαιτέρω γήρανση των εναπομεινάντων υπαλλήλων.

Για την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία του Δήμου, θα πρέπει άμεσα να εκδοθούν οι ατομικές πράξεις διορισμού των επιτυχόντων των διαγωνισμών του Δήμου Ηρακλείου (1/681Μ/2009 ΦΕΚ 326/22-7-2009), του πρώην Δήμου Τεμένους (1/72Μ/2008 ΦΕΚ 339/14-7-2008) και του πρώην ΝΠΔΔ ΔΟΚΑΠ Ηρακλείου (1/778Μ/2008 ΦΕΚ 174/15-4-2009). Έτσι θα επιβραδυνθεί ως ένα βαθμό η περαιτέρω μείωση του προσωπικού ενώ ταυτόχρονα θα ανανεωθεί ηλικιακά το ανθρώπινο δυναμικό.

Τέλος, τα διάφορα προγράμματα απασχόλησης ανέργων (π.χ. κοινωφελής εργασία) διαφόρων ειδικοτήτων στους ΟΤΑ, κρίνονται ως εντελώς αποσπασματικά και δεν επιλύουν ουσιαστικά ζητήματα ορθής λειτουργίας των υπηρεσιών του Δήμου.



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Στους πίνακες που ακολουθούν καταγράφονται στοιχεία του τακτικού προσωπικού του Δήμου ανά φύλο, ως προς τα έτη προϋπηρεσίας και επίπεδο εκπαίδευσης.

| ΕΤΗ ΠΡΟΫΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ & ΦΥΛΟ (ΜΟΝΙΜΟΙ) | | | | | | | | |
|--|----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|------------|
| ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ | 0-5 | 6-10 | 11-15 | 16-20 | 21-25 | 26-30 | 31-35 | ΣΥΝΟΛΑ |
| Α Ν Δ Ρ Ε Σ | | | | | | | | |
| ΠΕ | 0 | 11 | 22 | 9 | 1 | 7 | 0 | 50 |
| ΤΕ | 1 | 5 | 6 | 1 | 3 | 6 | 5 | 27 |
| ΔΕ | 1 | 9 | 33 | 19 | 41 | 58 | 12 | 173 |
| ΥΕ | 4 | 26 | 10 | 10 | 13 | 14 | 1 | 78 |
| ΣΥΝΟΛΑ | 6 | 51 | 71 | 39 | 58 | 85 | 18 | 328 |
| Γ Υ Ν Α Ι Κ Ε Σ | | | | | | | | |
| ΠΕ | 2 | 21 | 15 | 22 | 6 | 8 | 4 | 78 |
| ΤΕ | 1 | 12 | 15 | 8 | 4 | 19 | 1 | 60 |
| ΔΕ | 0 | 10 | 10 | 4 | 19 | 22 | 4 | 69 |
| ΥΕ | 0 | 2 | 10 | 1 | 2 | 0 | 0 | 15 |
| ΣΥΝΟΛΑ | 3 | 45 | 50 | 35 | 31 | 49 | 9 | 222 |

Πηγή: Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού

| ΕΤΗ ΠΡΟΫΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ & ΦΥΛΟ (ΙΔΑΧ) | | | | | | | | |
|---|-----|------|-------|-------|-------|-------|-------|-----------|
| ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ | 0-5 | 6-10 | 11-15 | 16-20 | 21-25 | 26-30 | 31-35 | ΣΥΝΟΛΑ |
| Α Ν Δ Ρ Ε Σ | | | | | | | | |
| ΠΕ | 0 | 1 | 2 | 2 | 1 | 0 | 0 | 6 |
| ΤΕ | 0 | 0 | 2 | 0 | 0 | 0 | 0 | 2 |
| ΔΕ | 4 | 9 | 24 | 10 | 2 | 9 | 0 | 58 |
| ΥΕ | 0 | 2 | 1 | 6 | 8 | 4 | 1 | 22 |
| ΣΥΝΟΛΑ | | | | | | | | 88 |
| Γ Υ Ν Α Ι Κ Ε Σ | | | | | | | | |
| ΠΕ | 0 | 0 | 3 | 1 | 0 | 0 | 0 | 4 |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | | | | | | | |
|---------------|---|----|----|---|---|---|---|------------|
| ΤΕ | 0 | 0 | 5 | 2 | 1 | 1 | 0 | 9 |
| ΔΕ | 0 | 3 | 20 | 2 | 1 | 0 | 0 | 26 |
| ΥΕ | 0 | 71 | 5 | 1 | 0 | 2 | 0 | 79 |
| ΣΥΝΟΛΑ | | | | | | | | 118 |

Πηγή: Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού

| ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΑΝΑ ΒΑΘΜΙΔΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ | | | |
|--|-----------------------|-------------|---------------|
| ΒΑΘΜΙΔΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ | ΣΧΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ | | ΣΥΝΟΛΑ |
| | ΜΟΝΙΜΟΙ | ΙΔΑΧ | |
| ΠΕ | 129 | 11 | 140 |
| ΤΕ | 88 | 11 | 99 |
| ΔΕ | 247 | 83 | 330 |
| ΥΕ | 86 | 101 | 187 |

Πηγή: Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού

| ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΑΝΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΤΙΤΛΟ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΜΟΝΙΜΟΙ & ΙΔΑΧ) | |
|--|---------------|
| ΕΙΔΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΤΙΤΛΟΥ | ΣΥΝΟΛΑ |
| ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ (ΜΑΣΤΕΡ) | 31 |
| ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ | 1 |

Πηγή: Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού



2.1.4 ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Μηχανοκίνητος Στόλος

Τα 213 Οχήματα του Δήμου Ηρακλείου κατανέμονται ανά είδος οχήματος όπως παρακάτω:

- ✚ 48 απορριμματοφόρα διαφόρων τύπων
- ✚ 32 επιβατικά
- ✚ 58 φορτηγά-ημιφορτηγά
- ✚ 76 λοιπά οχήματα (σάρωθρα, τσαπάκια, βυτία, πλυντήρια κ.α.)

Από τα προαναφερόμενα οχήματα, τα 60 (δηλ. το 28%) έχουν πρώτη άδεια κυκλοφορίας πριν το 2000, ενώ τα 12 από αυτά (δηλ. το 6%) βρίσκονται σε προσωρινή ακινησία για διάφορους μηχανικούς λόγους. Σε μέτρια έως κακή κατάσταση και μικρή χρήση βρίσκονται τα 68, δηλαδή το 32%. Ωστόσο το 52% (τα 111 από τα 213) είναι σε πολύ καλή κατάσταση και είναι τα οχήματα που έχουν και τη μεγαλύτερη χρήση.

Αντίστοιχα, από τα 90 Δίκυκλα του Δήμου Ηρακλείου τα 15 εξ αυτών (δηλ. το 16%) έχουν πρώτη άδεια κυκλοφορίας πριν το 2000, είναι σε κακή μηχανική κατάσταση και ήδη έχουν ξεκινήσει οι διαδικασίες ανακύκλωσής τους.

2.1.5 Διαχείριση της Ακίνητης Περιουσίας του Δήμου Ηρακλείου

Μετά την εφαρμογή του Ν. 3852/10 (Πρόγραμμα Καλλικράτης), η ακίνητη περιουσία των συνενούμενων πρώην Δήμων (σήμερα Δημοτικές ενότητες) περιήλθε στην ιδιοκτησία του νέου Δήμου Ηρακλείου.

Σύμφωνα με το άρθρο 83 και 84 του Ν. 3852/10, τα συμβούλια των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων γνωμοδοτούν σχετικά με την αξιοποίηση των ακινήτων του Δήμου που βρίσκονται στα διοικητικά τους όρια, ενώ οι κατά τόπους πρόεδροι των συμβουλίων αυτών είναι υπεύθυνοι για την προστασία τους.

Η Δημοτική Αστυνομία που μέχρι σήμερα είχε την επιτήρηση των εκτάσεων μετά από καταγγελίες ιδιωτών ή προέδρων τοπικών ή δημοτικών κοινοτήτων, αλλά είχε και ως αρμοδιότητα τη στοιχειοθέτηση για τη σύνταξη πρωτοκόλλων διοικητικής αποβολής, καταργήθηκε και οι αρμοδιότητες αυτές μεταβιβάστηκαν στην Ελληνική Αστυνομία.

Κατά την εφαρμογή του Ν. 3852/10, οι πρώην Δήμοι όφειλαν να καταγράψουν την περιουσία τους και να την παραδώσουν μαζί με όλα τα στοιχεία που τη στοιχειοθετούν (τοπογραφικά διαγράμματα, τίτλους ιδιοκτησίας, αλληλογραφία) στις υπηρεσίες του νέου Δήμου. Μέρος αυτών δεν έχει ακόμη εντοπιστεί και αρχειοθετηθεί, ενώ κατά περιόδους εμφανίζονται στοιχεία για ακίνητα που δεν έχουν καταγραφεί ως δημοτική περιουσία. Απαιτείται άμεσα ο εντοπισμός, κατά το δυνατό, των στοιχείων που υπολείπονται.

Ως περιουσία των Δήμων νοούνται:

α. Κοινόχρηστα πράγματα

Πρόκειται για ακίνητα που το δίκαιο θέτει στην άμεση εξυπηρέτηση του κοινού για να χρησιμοποιηθούν σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά και τον προορισμό τους. Η κοινή χρήση δε σημαίνει κοινή κυριότητα αλλά δυνατότητα χρησιμοποίησης πραγμάτων που κατά κυριότητα ανήκουν σε δημόσιο φορέα. Έτσι, ως κοινόχρηστη περιουσία του Δήμου νοούνται: οδοί, πλατείες, πάρκα, παιδικές χαρές κλπ. Τα ακίνητα αυτά περιέχονται στην κυριότητα του Δήμου κυρίως μετά την εφαρμογή



του πολεοδομικού σχεδιασμού (πχ οδοί σχεδίου πόλης, ΚΧ κα) ή μετά από παραχώρηση αυτών στο Δήμο από το Ελληνικό Δημόσιο (πχ αγροτικοί δρόμοι υπουργείου Γεωργίας) ή ιδιώτες (παραχωρήσεις σε κοινή χρήση).

Η απόκτηση κυριότητας και οριοθέτηση αυτών εποπτεύεται από τη Δ/ση Πολεοδομίας, η διαμόρφωσή τους γίνεται από τη Δ/ση Τεχνικών Έργων και Μελετών, τη συντήρησή τους έχει η Δ/ση Συντήρησης και Αυτ/σίας ενώ τη διαχείριση κάποιων από αυτά (ΚΧ) εποπτεύει η Δ/ση Προσόδων της Δ/σης Οικονομικών Υπηρεσιών.

β. Ακίνητα προς εξυπηρέτηση δημοτικών σκοπών

Πρόκειται για ακίνητα που δεν έχουν ως σκοπό τη χρήση τους από το κοινό αλλά αποτελούν ένα από τα μέσα που έχουν οι δημοτικές αρχές για να διευθύνουν και να ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας. Έτσι, ως ακίνητα προς εξυπηρέτηση δημοτικών σκοπών νοούνται: δημοτικά καταστήματα, σχολεία, κτίρια παροχής κοινωνικών υπηρεσιών, σχολεία κλπ.

Η απόκτηση κυριότητας και οριοθέτηση αυτών εποπτεύεται από τη Δ/ση Πολεοδομίας, η διαμόρφωσή τους γίνεται από τη Δ/ση Τεχνικών Έργων και Μελετών, τη συντήρησή τους έχει η Δ/ση Συντήρησης και Αυτ/σίας ενώ τη διαχείριση τους έχει το Τμήμα Περιουσίας της Δ/σης Οικονομικών σε συνεργασία με την υπηρεσία η οποία στεγάζεται στο ακίνητο.

Σε περίπτωση που τα υφιστάμενα ακίνητα δεν επαρκούν για τις στεγαστικές ανάγκες του Δήμου, το τμήμα Δημοτικής Περιουσίας προχωρά σε μισθώσεις και αγορές νέων.

γ. Ιδιωτική περιουσία των Δήμων

Πρόκειται για ακίνητα που δεν εξυπηρετούν άμεσα κανένα δημόσιο συμφέρον. Ως ιδιωτική περιουσία νοούνται τα καταστήματα, τα αγροτικά ακίνητα κ.α.. Μπορούν να αποτελέσουν σημαντική πηγή εσόδων για το Δήμο.

Η απόκτηση κυριότητας αυτών εποπτεύεται από το Τμήμα Περιουσίας της Δ/σης Οικονομικών, η διαμόρφωσή τους γίνεται από τη Δ/ση Τεχνικών Έργων και Μελετών, τη συντήρησή τους έχει η Δ/ση Συντήρησης και Αυτ/σίας ενώ τη διαχείριση τους έχει το τμήμα Περιουσίας της Δ/σης Οικονομικών. Πολλές φορές, προκειμένου να εξυπηρετηθούν ανάγκες του Δήμου μέρος των ιδιωτικών ακινήτων του χρησιμοποιείται για την κάλυψη αναγκών του Δήμου.

δ. Βοσκές

Αποτελούν ειδική κατηγορία περιουσιακών στοιχείων του Δήμου που δεν έχει δημόσιο χαρακτήρα ούτε τίθεται σε κοινή χρήση. Μπορεί να διατεθεί η χρήση τους σε ιδιώτες αφού τηρηθούν ειδικές διαδικασίες.

Η διάθεση της χρήσης τους εποπτεύεται από τη Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης. Για την αξιοποίηση τους με διαφορετικό τρόπο απαιτείται ο αποχαρακτηρισμός τους. Στην περίπτωση αυτή δεν εκμισθώνονται εκτάσεις αλλά παρέχεται η δυνατότητα σε κτηνοτρόφους να χρησιμοποιούν εκτάσεις του Δήμου.

Όλα τα παραπάνω ακίνητα θα πρέπει να έχουν καταγραφεί και να έχει ενημερωθεί το Τμήμα Διπλογραφικού της Δ/σης Οικονομικών Υπηρεσιών που τηρεί το σχετικό μητρώο παγίων.

Τα ακίνητα που βρίσκονται στην κατοχή του Δήμου δύναται να χωριστούν για τις ανάγκες της απογραφής και αποτίμησης της περιουσίας σε δύο μεγάλες κατηγορίες: τα οικόπεδα – αγροτεμάχια και τα διάφορα κτίρια (σχολεία, αθλητικές εγκαταστάσεις, δημαρχείο κ.λ.π.).



Ανάλογα με τη θέση τους, τα ακίνητα μπορούν να χωριστούν ανάλογα με τη δημοτική ενότητα και τη δημοτική ή τοπική κοινότητα εντός των διοικητικών ορίων των οποίων βρίσκονται. Επίσης μπορούν να χωριστούν ως εντός ή εκτός σχεδίου πόλης ή οικισμού (αστικά και αγροτικά ακίνητα).

Ως προς τη χρήση αυτών, μπορούν να διαχωριστούν ως ακίνητα που στεγάζουν υπηρεσίες και νομικά πρόσωπα του Δήμου, ακίνητα παραχωρημένα (ως προς τη χρήση τους) σε δημόσιους φορείς και νομικά Πρόσωπα που υπηρετούν δημόσια συμφέροντα, ακίνητα που μπορούν να αξιοποιηθούν από τρίτους, ακίνητα που καταπατούνται και ακίνητα που χρήζουν συντήρηση προκειμένου να καταστούν αξιοποιήσιμα από το Δήμο ή/και από τρίτους.

Προβλήματα -Ανάγκες

Η ανάγκη αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας, είναι σήμερα πιο πιεστική από ποτέ. Οι ανασταλτικοί παράγοντες εξακολουθούν να είναι πολλοί και σοβαροί.

Η αδυναμία αυτή οφείλεται κυρίως σε προβλήματα νομικής και πολεοδομικής φύσης, καθώς και στην έλλειψη ενημέρωσης και συντονισμού των υπηρεσιών του Δήμου.

- Νομικής, λόγω των καταπατήσεων και της κατοχής τρίτων, αλλά και καταλήψεις άλλων δημοσίων φορέων
- Πολεοδομικής, λόγω εκκρεμοτήτων εφαρμογής σχεδίου
- Συντονισμού, λόγω της έλλειψης ενημέρωσης για τις προθέσεις και την ιεράρχηση στόχων των λοιπών τμημάτων και δ/νσεων του Δήμου

Η διαχείριση της ακίνητης περιουσίας (ιδιωτική περιουσία του Δήμου και ακίνητα προς εξυπηρέτηση δημοτικών σκοπών) κατά τα δυο τελευταία έτη αποτυπώνεται ως εξής:

Έσοδα από εκμισθώσεις του Δήμου έτους 2013:

Σύνολο εκμισθώσεων 34 αστικών ακινήτων

Σύνολο εκμισθώσεων 5 εκτός σχεδίου (μη αγροτικών) ακινήτων

Σύνολο εκμισθώσεων 36 ακινήτων εντός της λαχαναγοράς

Σύνολο εκμισθώσεων 3 αγροτικών ακινήτων

Συνολικά εκμισθώνονται 78 δημοτικά ακίνητα συνολικού ύψους 597.629,61 €.

Έξοδα από μισθώσεις έτους 2013

Σύνολο μισθώσεων 49 διδακτηρίων (71 ιδιοκτήτες)

Σύνολο μισθώσεων 25 ακινήτων (33 ιδιοκτήτες) για στέγαση υπηρεσιών του Δήμου & λαϊκής αγοράς

Συνολικά μισθώνονται 72 δημοτικά ακίνητα ύψους 612.888,60 €.

Έσοδα από εκμισθώσεις του Δήμου έτους 2014:

Σύνολο εκμισθώσεων 34 αστικών ακινήτων

Σύνολο εκμισθώσεων 2 εκτός σχεδίου (μη αγροτικών) ακινήτων

Σύνολο εκμισθώσεων 37 ακινήτων εντός της λαχαναγοράς

Σύνολο εκμισθώσεων 3 αγροτικών ακινήτων



Συνολικά εκμισθώνονται 76 δημοτικά ακίνητα συνολικού ύψους 674.933,3 €.

Έξοδα από μισθώσεις έτους 2014

Σύνολο μισθώσεων 39 διδακτηρίων (67 ιδιοκτήτες)

Σύνολο μισθώσεων 26 ακινήτων (35 ιδιοκτήτες) για στέγαση υπηρεσιών του Δήμου & λαϊκής αγοράς ποσού 290.186,49€

Συνολικά μισθώνονται 65 ακίνητα ύψους 580.047,92 €.

Λοιπά Οικονομικά Στοιχεία του Δήμου Ηρακλείου

Αποτύπωση της διάρθρωσης των εσόδων και δαπανών

Σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία του Δήμου μας για το έτος 2014 (μέχρι 12/12/2014), παρατηρούμε σύνολο εισπραχθέντων εσόδων 101.612.391,45 €. Καθώς το οικονομικό έτος 2014 δεν έχει ολοκληρωθεί ημερολογιακά ακόμα παρατηρούμε ότι θα υπάρξει μια μικρή μείωση των εσόδων σε σύγκριση με το 2013 (Σύνολο εσόδων 2013: 116.619.464,95). Τα έσοδα του 2014 προήλθαν κυρίως από εισπραξη τακτικών εσόδων του Δήμου ποσοστού 52,34%, κατόπιν εκτάκτων εσόδων 13,05% ενώ παρέμεινε χρηματικό υπόλοιπο στο τέλος της χρήσης ποσοστό 17,52%. Το υπόλοιπο ποσοστό 17,09% αφορούσε εισπράξεις ΠΟΕ εσόδων και κρατήσεων ασφαλιστικών φορέων και τρίτων. Αντίστοιχα τα έσοδα του 2013 προήλθαν από εισπραξη κυρίως τακτικών εσόδων πάλι ποσοστού 50,44%, κατόπιν εκτάκτων εσόδων 29,23% ενώ το υπόλοιπο ποσοστό 8,90% αφορά εισπράξεις ΠΟΕ και ασφαλιστικών φορέων. Αξιοσημείωτη είναι η ποσοστιαία μείωση των εκτάκτων εσόδων από το 2013 στο 2014 καθώς και η μικρή αύξηση στα τακτικά έσοδα όπως αναφέρεται παραπάνω.

Οφείλουμε να παρατηρήσουμε ότι σύμφωνα με τις οδηγίες του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α. που συστάθηκε με το Ν. 4111/2013, ο Δήμος κατάφερε να υλοποιήσει τον προϋπολογισμό του 2013 σε ποσοστό 47,50% ενώ για το οικονομικό έτος 2014 το ποσοστό υλοποίησης του προϋπολογισμού ανέρχεται σε 55,35%.

Αξιολόγηση της οικονομικής δυνατότητας του Δήμου για την πρόσληψη νέου προσωπικού

Οι δαπάνες μισθοδοσίας έτους 2014 (χωρίς το μήνα Δεκέμβριο) ανέρχονται στο ποσό των 17.124.869,84 σε σύνολο τακτικών εσόδων ποσού 53.184.958,95 € (μέχρι τις 12/12/2014). Δεδομένου ότι οι λειτουργικές δαπάνες του δήμου Ηρακλείου ανέρχονται στο ποσό των 48.546.886,21 € (μέχρι 12/12/2014) υπολείπεται το ποσό περίπου των 4.600.000,00 € το οποίο μπορεί να καλύψει τη δαπάνη μισθοδοσίας για την ενδεχόμενη πρόσληψη νέου προσωπικού.



2.1.6 Συστήματα λειτουργίας και διαχείρισης

Κανονισμοί Λειτουργίας – Όργανα Διοίκησης

- ✓ Η οργάνωση της εσωτερικής λειτουργίας του Δήμου Ηρακλείου βασίζεται στην υπ' αριθμ 436/2011 Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου (ΦΕΚ 2122/Τ.Β' /22.09.2011).
- ✓ Τα συλλογικά όργανα διοίκησης του Δήμου είναι το Δημοτικό Συμβούλιο, η Οικονομική Επιτροπή, η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής, η Εκτελεστική Επιτροπή, η Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης, η Δημοτική Επιτροπή Χωροταξικών Θεμάτων, η Δημοτική Επιτροπή για την Έξυπνη Πόλη, η Δημοτική Επιτροπή για το Δημοσκόπιο, η Δημοτική Επιτροπή Τουρισμού & Επιχειρηματικότητας, το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών, το Συμβούλιο Παραβατικότητας και τα Συμβούλια των Δημοτικών και Τοπικών Κοινοτήτων που λειτουργούν βάσει πρότυπων κανονισμών λειτουργίας.
- ✓ Τα μονομελή όργανα διοίκησης είναι ο Δήμαρχος, οι εκάστοτε αντιδήμαρχοι που επικουρούν το Δήμαρχο, οι πρόεδροι των Δημοτικών & Τοπικών Κοινοτήτων, καθώς και οι Πρόεδροι των Νομικών Προσώπων του Δήμου.
- ✓ Τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου Ηρακλείου λειτουργούν σύμφωνα με τους κανονισμούς λειτουργίας, διοίκησης & διαχείρισης που έχουν ψηφίσει τα διοικητικά τους συμβούλια.
- ✓ Ο Κανονισμός Καθαριότητας που ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες της πόλης, υπηρετεί αρχές και στόχους που αφορούν την τήρηση της καθαριότητας, την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, τη διασφάλιση της Δημόσιας Υγείας και την εν γένει βελτίωση της λειτουργικότητας της πόλης και της ποιότητας ζωής των κατοίκων και την ορθολογική διαχείριση των απορριμμάτων.
- ✓ Η Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη λειτουργεί σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας που έχει εγκρίνει το Δημοτικό Συμβούλιο. Στη Βικελαία λειτουργούν η επιτροπή εποπτείας, η επιστημονική επιτροπή και η επιτροπή του περιοδικού «Παλίψηστον».
- ✓ Οι περισσότερες υπηρεσίες και κυρίως αυτές που έχουν να κάνουν με την υγιεινή και ασφάλεια εργαζομένων και πολιτών (κοιμητήρια, αίθουσα εκδηλώσεων του κτιρίου Ανδρόγεω 2 κ.α.) λειτουργούν σύμφωνα με εγκεκριμένο κανονισμό λειτουργίας, ωστόσο κάποιοι από αυτούς θέλουν επικαιροποίηση.

Συστήματα Διαχείρισης και Ποιότητας

Ο Δήμος Ηρακλείου έχοντας ως στόχο την ταχύτητα στην εξυπηρέτηση, τη διαφάνεια και την απλοποίηση των διαδικασιών με την κατάργηση της γραφειοκρατίας και την εξωστρέφεια γενικότερα των υπηρεσιών του, έχει επενδύσει στον τομέα του ηλεκτρονικού εκσυγχρονισμού του. Αξιοποιώντας τις δυνατότητες που του παρέχουν οι νέες τεχνολογίες προωθεί την ανάπτυξη μιας σύγχρονης αντίληψης επαγγελματισμού στο επίπεδο των στελεχών.

Στα πλαίσια της καλύτερης εξυπηρέτησης του Δημότη ο Δήμος δημιούργησε τον **«Οδηγό Εξυπηρέτησης Του Δημότη»**. Στο συγκεκριμένο τεύχος παρουσιάζονται με τρόπο ευκρινή και απλό, πρακτικό οι υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος καθώς και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, οι απαραίτητες αιτήσεις για την πλήρη τακτοποίηση κάθε λειτουργίας ανά υπηρεσία και τμήμα. Πρόκειται για μια καινοτόμο πρωτοβουλία, πρωτοποριακού χαρακτήρα για τα δεδομένα της



ελληνικής τοπικής αυτοδιοίκησης. Στόχος της δημοτικής αρχής είναι να προσφέρει στους δημότες πιστοποιημένες υπηρεσίες, καταπολεμώντας τη γραφειοκρατία και κερδίζοντας χρόνο και κόπο προς όφελος της ποιότητας της καθημερινής ζωής στην πόλη.

Το «**Γραφείο Ενημέρωσης & Πληροφόρησης των Επισκεπτών της πόλης του Ηρακλείου**» (**InfoPoint**), το οποίο ξεκίνησε τη λειτουργία του για το κοινό το 2014, στεγάζεται πλέον στο ισόγειο του κτηρίου Αχτάρικα. Έχει αναλάβει το σχεδιασμό δράσεων για την ανάπτυξη του τουρισμού και την αναβάθμιση των παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών στην πόλη του Ηρακλείου (όπως παραγωγή τουριστικού υλικού και εκδόσεις πρακτικών οδηγών για τους ταξιδιώτες, συμμετοχή σε εκθέσεις τουρισμού, δημιουργία δικτύων επικοινωνίας και συνεργασίας με άλλες περιοχές εντός και εκτός της χώρας).

Επίσης δίνεται η δυνατότητα μέσω της αναβαθμισμένης **διαδραστικής ιστοσελίδας (www.heraklion.gr)**, **δεύτερη σε καθημερινή επισκεψιμότητα μετά από αυτή του Δήμου Αθηναίων**, ο δημότης αποκτώντας πολύ εύκολα & ελεύθερα κωδικό πρόσβασης, να αιτείται κάποιων δικαιολογητικών & δίχως να απαιτείται η φυσική του παρουσία από τις υπηρεσίες, να τα παραλαμβάνει στο χώρο του. Οι πολίτες μπορούν επίσης να επικοινωνούν και να καταγράφουν τα ερωτήματα, αιτήματα και παράπονα (απαντώντας η εκάστοτε αρμόδια υπηρεσία) μέσα από τον ειδικό χώρο του **forum της ιστοσελίδας ή στη τηλεφωνική γραμμή 2813 409 409**. Το πλήθος των αιτημάτων από 01/01/2014 μέχρι και τις 22/12/2014 ανέρχονταν στα 2.684.

Επίσης λειτουργεί το ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής της κίνησης δεδομένων και προβλημάτων του ασύρματου δικτύου (WI-FI) του Δήμου.

Σε όλη αυτή την προσπάθεια ο Δήμος εντάσσει και την πιστοποίηση των υπηρεσιών του Δήμου, θεωρώντας **τα πρότυπα του Κοινού Πλαισίου Αξιολόγησης (ΚΠΑ), του προτύπου ποιότητας ISO 9001:2008, αλλά και τη Διαχειριστική Επάρκεια**, ως τα εργαλεία που καθοδηγούν και βοηθούν να εφαρμοστεί με τρόπο ασφαλή και σίγουρο η λειτουργία του Δήμου και η βέλτιστη παροχή των υπηρεσιών του. Τέλος, στις προθέσεις του Δήμου είναι η εφαρμογή συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης σύμφωνα με το πρότυπο EN ISO 14001.

Επίσης ο Δήμος Ηρακλείου είναι από τις ελάχιστες δημόσιες υπηρεσίες πανελλαδικά, που **έχει εναρμονιστεί με τις διατάξεις του Ν.3230/2004 (Διοίκηση με Στόχους) με τον καθορισμό για το σύνολο σχεδόν των υπηρεσιών του, ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών παραγωγικότητας-αποδοτικότητας, καθώς και παρακολούθησης και αξιολόγησης του Πενταετούς Επιχειρησιακού του Προγράμματος**.

Ο Δήμος, προκειμένου να βελτιώσει τις υπηρεσίες του προς τους πολίτες, **δημιούργησε ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών (Γ.Σ.Π. ή G.I.S.)**. Με στόχο την ταχύτερη, ευκολότερη και καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη στην ενημέρωσή του για τα πολεοδομικά δεδομένα και τη συνεργασία του με την υπηρεσία, προχωρήσαμε στη δημιουργία ενός δυναμικού συστήματος το οποίο διασφαλίζει την καλύτερη οργάνωση των δεδομένων της Διεύθυνσης Πολεοδομίας και την αναβάθμιση των υπηρεσιών της. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα γεωγραφικού συστήματος πληροφοριών (GIS) του Δήμου Ηρακλείου στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://gis.heraklion.gr/> ή δια μέσου της ιστοσελίδας του Δήμου Ηρακλείου www.heraklion.gr

Έχει τεθεί σε λειτουργία από το Δήμο Ηρακλείου, το **Ηλεκτρονικό Σύστημα Έκδοσης Αδειών Δόμησης** το οποίο θα ωφελήσει πολλαπλά τους πολίτες αφού απλοποιούνται όλες οι σχετικές διαδικασίες και μειώνεται δραστικά η γραφειοκρατία. Με το νέο σύστημα οι Πολιτικοί Μηχανικοί θα μπορούν να



υποβάλλουν ηλεκτρονικά τις μελέτες και θα διαχειρίζονται από το γραφείο τους όλο το φάκελο της Οικοδομικής άδειας. Η Πολεοδομία θα ελέγχει δικτυακά όλα τα στοιχεία καθώς και τη θέση του ακινήτου στο χάρτη και θα χορηγεί την έγκρισή της ή θα γνωστοποιεί ηλεκτρονικά τις παρατηρήσεις της στον υπεύθυνο μηχανικό για τις απαραίτητες διορθώσεις. Πρόκειται μόλις για το δεύτερο Δήμο της χώρας, μετά το Δήμο Αθηναίων, που προβαίνει στη χρήση αυτού του **Εκσυγχρονιστικού Εργαλείου Αναβάθμισης των Πολεοδομικών Υπηρεσιών** που προσφέρονται στους πολίτες.

Ο Δήμος Ηρακλείου έχει καταρτίσει δυο (2) Επιχειρησιακά Προγράμματα (2008-2010 και 2011-2014) και τα αντίστοιχα Ετήσια Προγράμματα Δράσης που τα εξειδικεύουν. **Η διαδικασία κατάρτισης του Ε.Π. 2015-2019 βρίσκεται αυτή τη περίοδο σε φάση ολοκλήρωσης.** Με την σύνταξη και παρακολούθηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ο Δήμος Ηρακλείου μπορεί να κάνει στρατηγικό και οικονομικό προγραμματισμό σε βάθος πενταετίας, εξορθολογίζοντας την οικονομική του διαχείριση.

Αντίστοιχα για θέματα δημοτικής περιουσίας το αρμόδιο Τμήμα έχει συντάξει **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα**, ενώ το Τμήμα Τουρισμού το **Ετήσιο Πρόγραμμα Τουριστικής και Διαφημιστικής Προβολής του Δήμου Ηρακλείου**. Έχουν καταρτιστεί και παρακολουθούνται το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινωνικής Πολιτικής**, το **Στρατηγικό Σχέδιο «Ηράκλειο Έξυπνη Πόλη»**, καθώς επίσης και το **Τοπικό Στρατηγικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων** στο Δήμο Ηρακλείου. Σε φάση ολοκλήρωσης τέλος, βρίσκεται και το **Στρατηγικό Σχέδιο για τον Τουρισμό & Πολιτισμό στο Δήμο Ηρακλείου**.

Με στόχο την αποτελεσματική και αποδοτική διαχείριση των συγχρηματοδοτούμενων και μη έργων και αξιοποιώντας τα διεθνώς αποδεκτά πρότυπα και εμπειρίες, ο Δήμος Ηρακλείου ξεκίνησε να λειτουργεί την **εφαρμογή του Προγράμματος Διοίκησης και Παρακολούθησης Έργων** για τη κάλυψη των απαιτήσεων των κριτήριων διαχειριστικής επάρκειας των τελικών δικαιούχων και των αναγκών διοίκησης των Μελετών και Έργων του.

Επίσης λειτουργεί το **Ηλεκτρονικό Σύστημα Διαχείρισης της Αποθήκης** που δίνει τη δυνατότητα ελέγχου, ενημέρωσης και ορθής αξιοποίησης των αναλώσιμων υλικών του Δήμου.

Τέλος για την ανακούφιση των πολιτών που αντιμετωπίζουν ακόμη και πρόβλημα επιβίωσης η Δημοτική Αρχή, κινητοποίησε τοπικούς κοινωνικούς και παραγωγικούς φορείς για τη δημιουργία ενός κοινωνικού εταιρικού σχήματος με στόχο την ανάπτυξη δικτύου άμεσης αντιμετώπισης της φτώχειας στο Δήμο που προέκυψε μέσα από τη δημιουργία δομών αντιμετώπισης της φτώχειας στο πλαίσιο της κοινωνικής του πολιτικής.

Οι κοινωνικές δομές που δημιουργήθηκαν και συνεχώς δημιουργούνται στο Δήμο Ηρακλείου και οι οποίες παρέχουν μία δέσμη ομογενοποιημένων υπηρεσιών προς τους ωφελούμενους λειτουργούν με συγκεκριμένες προδιαγραφές προκειμένου να διασφαλίζεται:

- ✚ η αποτελεσματικότητά τους με μετρήσιμα αποτελέσματα
- ✚ η συνέργεια τους με την τοπική κοινωνία
- ✚ η κινητοποίηση και ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης για την αλλαγή στερεοτύπων, με στόχο την ενεργό συμμετοχή το δυνατόν περισσότερων φορέων.



2.1.7 Σημαντικές πρωτοβουλίες και διακρίσεις – Συμμετοχές σε δίκτυα

- ✚ Η πόλη του Ηρακλείου τα τελευταία χρόνια ενδυναμώνει το «οικοσύστημα» πληροφορικής και επικοινωνιών, επιταχύνοντας τη συνεχή αλλαγή της **σε μια πρωτοπόρα έξυπνη πόλη με ισχυρό brandname. Ήδη βρίσκεται στη λίστα του Intelligent Community Forum, διεθνούς οργανισμού που εδρεύει στη Νέα Υόρκη, ως μια από τις 21 πιο έξυπνες πόλεις του κόσμου τα τρία τελευταία έτη (2012-2014).** Οι δείκτες αξιολόγησης είναι η ευρυζωνική συνδεσιμότητα, αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στον τομέα της εργασίας, η καινοτομία, η χρήση από τους πολίτες των νέων τεχνολογιών στην καθημερινή τους ζωή και οι ενέργειες προβολής της πόλης έναντι του διεθνούς ανταγωνισμού. Πέρα απ' αυτούς τους δείκτες, φέτος το ICF επέλεξε ως βασικό θέμα αξιολόγησης την επίδραση του πολιτισμού στην οικονομική και κοινωνική ζωή της πόλης του Ηρακλείου, την επιρροή της πολιτιστικής κληρονομιάς στη σύγχρονη ζωή, το πώς επηρεάζει ο πολιτισμός τον τρόπο ζωής των πολιτών και πως ενισχύει τις «έξυπνες» πρωτοβουλίες μέσα στη πόλη.
- ✚ Επίσης ο Δήμος Ηρακλείου πρωτοπορεί σε θέματα ενεργειακής πολιτικής και καινοτόμων μέσα από ολοκληρωμένα προγράμματα που υλοποιεί τα τελευταία χρόνια για μεγαλύτερη εξοικονόμηση ενέργειας και ένα πιο φιλικό περιβάλλον για τους πολίτες. Αποσπώντας το πρώτο Ευρωπαϊκό Ενεργειακό Βραβείο ανάμεσα σε δήμους από 7 κράτη της Μεσογείου και συγκεκριμένα την Ιταλία, την Ισπανία, την Μάλτα, την Πορτογαλία, την Σλοβενία, την Κύπρο και την Ελλάδα, **αποδεικνύει τη συνεχή προσπάθεια που καταβάλλει σε θέματα εξοικονόμησης ενέργειας και προστασίας του περιβάλλοντος μέσα από τη χάραξη και εφαρμογή ξεκάθαρης ενεργειακής πολιτικής.** Μέσα από το **Σχέδιο Δράσης Βιώσιμης Ενέργειας που εκπόνησε ο Δήμος μας στα πλαίσια συμμετοχής μας στην Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία «Σύμφωνο των Δημάρχων»** έχουν σχεδιαστεί και υλοποιούνται περιβαλλοντικές δράσεις που στόχο έχουν τη μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος του Δήμου.
- ✚ Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει για την απονομή στο Δήμο Ηρακλείου του Εθνικού Βραβείου Ποιότητας Δημοσίων Υπηρεσιών στο πλαίσιο της ημερίδας «Καλές Πρακτικές Εφαρμογής Σύγχρονων Μεθόδων Διοίκησης στο Δημόσιο Τομέα και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση». **Σημειώνεται ότι ο Δήμος Ηρακλείου έλαβε το Δεύτερο Βραβείο μεταξύ πλήθους Φορέων και Δημοσίων Υπηρεσιών (Υπουργεία, Περιφέρειες, Ανεξάρτητες Αρχές, ΟΤΑ α' και β' βαθμού κ.α.) από ολόκληρη την Ελλάδα, ενώ είναι ο πρώτος από τους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού σε πανελλαδικό επίπεδο.**
- ✚ Η μεγάλη παρέμβαση Διαμόρφωσης του Παραλιακού Μετώπου Ηρακλείου, παρουσιάστηκε ως ένα από τα επιτυχημένα παραδείγματα για αναφορά για τις υπόλοιπες πόλεις της Ευρώπης που λαμβάνουν μέρος στο Διεθνές Συνέδριο «EUROPAN 12» που πραγματοποιήθηκε στο Μάλμο της Σουηδίας και στο οποίο συμμετείχαν 49 πόλεις.
- ✚ Ο Δήμος Ηρακλείου έλαβε το Δεύτερο Βραβείο DOSTA από το Συμβούλιο της Ευρώπης, για τις δράσεις του στον τομέα της προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και συγκεκριμένα για τις δράσεις και τις Δομές που αφορούν τους Ρομά.
- ✚ Το Παγκρήτιο Στάδιο, μετά την παραχώρησή του στον Δήμο Ηρακλείου από τα Ολυμπιακά Ακίνητα το 2009, **βραβεύτηκε το 2013, ως ένα από τα**



καλύτερα Αθλητικά Κέντρα στην χώρα μας μετά από ηλεκτρονικό διαγωνισμό που υλοποίησε ιδιωτική εταιρεία στα πλαίσια του προγράμματος «Στηρίζω Αθλητισμό» με χρηματικό έπαθλο για την αναβάθμιση των υπηρεσιών και του εξοπλισμού του. Η καθημερινή και απρόσκοπτη λειτουργία του, παρά τις δύσκολες οικονομικές συγκυρίες, η χρήση του καθημερινά από μεγάλο αριθμό αθλητών και αθλούμενων διαφόρων ηλικιών, η φιλοξενία περισσότερων των είκοσι τμημάτων αθλητικών συλλόγων διαφορετικών αθλημάτων και η υλοποίηση περισσότερων των εκατό πολιτιστικών και αθλητικών γεγονότων ετησίως σε αυτό, αντικατοπτρίζει συνολικά την σημαντικότητά του στην ανάπτυξη του αθλητισμού στην πόλη του Ηρακλείου και της ευρύτερης περιοχής.

Ενδεικτικά, τα δίκτυα και συμπράξεις στα οποία συμμετέχει ο Δήμος Ηρακλείου μέχρι σήμερα, υλοποιώντας δράσεις και σημαντικές πρωτοβουλίες, εδραιώνοντας τη διεθνή εικόνα και θέση του, είναι τα ακόλουθα:

1. LOCAL URBAN DEVELOPMENT EUROPEAN NETWORK (Αστικό Αναπτυξιακό Ευρωπαϊκό Δίκτυο Τοπικής Αυτοδιοίκησης)
2. EUROCITIES
3. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ (ΑΣ) ΔΙΑΥΛΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
4. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ (ΑΣ) ΕΠΙΔΡΑΣΗ
5. ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΑΝ-ΟΙΚΩ
6. ΔΙΚΤΥΟ ΦΤΩΧΕΙΑΣ
7. ΔΙΚΤΥΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
8. ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ Ο.Τ.Α. ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΣΙΓΓΑΝΩΝ» - διακριτικός τίτλος «ΔΙΚΤΥΟ ROM»
9. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ROMA – ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
10. ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΘΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ- διακριτικός τίτλος «ΟΡΕΣΤΗΣ»
11. ENERGY CITIES
12. COVENANT OF MAYORS
13. Ευρωπαϊκό Φόρουμ για την Αστική Ασφάλεια (E.F.U.S.)

Ο Δήμος Ηρακλείου συνάπτει πλήθος προγραμματικών συμβάσεων με άλλους Δήμους ή/και φορείς και συμμετέχει σε αναπτυξιακές συμπράξεις, δίκτυα και τοπικά σχέδια δράσης που καλύπτουν όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων του, αναλαμβάνοντας τον μητροπολιτικό ρόλο που χωροταξικά, διοικητικά, οικονομικά κατέχει στην ευρύτερη περιοχή.



2.1.8 Διαπιστώσεις – Συμπεράσματα

Γενικά, στο σύνολο των Δ/σεων του Δήμου τίθεται το θέμα της στελέχωσης σε εργατοτεχνικό αλλά και γενικότερα εξειδικευμένο προσωπικό, λόγω της διευρυμένης περιοχής ελέγχου & των πρόσθετων μεταφερόμενων αρμοδιοτήτων από το 2011 μέχρι και σήμερα.

Η εικόνα του Δήμου Ηρακλείου όπως εκτιμάται για την επόμενη τετραετία είναι άκρως ανησυχητική, καθώς σχεδόν για όλες τις υπηρεσίες δημιουργείται πρόβλημα λειτουργίας. Πέρα από τις προβλεπόμενες αποχωρήσεις-συνταξιοδοτήσεις, μείζον ζήτημα αναδεικνύεται και η περαιτέρω γήρανση του προσωπικού που θα παραμείνει. Εκτιμάται ότι μόνο από την Δ/ση Κοινωνικής Ανάπτυξης 13 μόνιμοι υπάλληλοι θα αποχωρήσουν λόγω συνταξιοδότησης το προσεχές διάστημα.

Η εκτίμηση για το ρυθμό συνταξιοδοτήσεων και αποχωρήσεων των μόνιμων και ΙΔΑΧ υπαλλήλων του Δήμου, σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας τριετίας, **είναι 150 μόνιμοι υπάλληλοι και 60 περίπου ΙΔΑΧ υπάλληλοι συνολικά έως τις 31/12/2017 (δηλ. 210 υπάλληλοι συνολικά προς συνταξιοδότηση – αποχώρηση έως το 2017).**

Επισημαίνεται λοιπόν, ότι είναι παρά πολύ σημαντικό να ενσωματωθούν άμεσα στο Δήμο εξειδικευμένο προσωπικό στην οικονομική-λογιστική επιστήμη, στην κοινωνική πολιτική, στις νέες τεχνολογίες και στον ευρύτερο τομέα του περιβάλλοντος (διαχείριση απορριμμάτων, ενεργειακών & φυσικών πόρων). Λαμβάνοντας υπόψη και την προοπτική των αποχωρήσεων και μόνο λόγω συνταξιοδοτήσεων το προσεχές διάστημα, το πρόβλημα της στελέχωσης καθίσταται κρίσιμο για τη συνέχεια.

Στον Πίνακα που ακολουθεί, φαίνεται η αναγκαιότητα για περαιτέρω ενίσχυση συγκεκριμένων Τμημάτων του Δήμου Ηρακλείου, όπως αυτή προκύπτει από το ερωτηματολόγιο που κλήθηκαν να συμπληρώσουν.

| ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΓΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗΣ ΤΟΥΣ | | |
|---|---------|---|
| ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ | ΑΡΙΘΜΟΣ | ΤΜΗΜΑ |
| ΠΕ Ψυχολόγων | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ- ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ- ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ |
| ΠΕ Ψυχολόγων | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ- ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗΝ 2η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ |
| ΠΕ Ψυχιάτρων | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ- ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗΝ 2η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | |
|------------------------------|---|--|
| ΠΕ Τοπογράφων Μηχανικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ |
| ΠΕ Πολιτικών Μηχανικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ |
| ΠΕ Οπτικοακουστικών Μέσων | 2 | ΤΜΗΜΑ ΒΙΚΕΛΑΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ |
| ΠΕ Οικονομολόγων | 1 | ΤΜΗΜΑ ΤΑΠ-ΤΕΛΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΦΩΤΙΣΜΟΥ |
| ΠΕ Οικονομολόγων | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ- ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ- ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ |
| ΠΕ Οικονομολόγων | 2 | ΤΜΗΜΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ |
| ΠΕ Οικονομολόγων | 3 | ΤΜΗΜΑ ΒΕΒΑΙΩΣΗΣ- ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ-ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΑΣ ΥΛΗΣ |
| ΠΕ Μουσικών | 3 | ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ |
| ΠΕ Μηχανολόγων Μηχανικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΠΟΛΗΣ, ΟΙΚΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΝΟΛΩΝ ΚΑΙ ΕΝΕΤΙΚΩΝ ΤΕΙΧΩΝ (ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) |
| ΠΕ Μηχανολόγων Μηχανικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ, ΠΡΟΓ/ΣΜΟΥ & ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ (Δ/ΝΣΗ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ & ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ) |
| ΠΕ Μηχανολόγων Μηχανικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) |
| ΠΕ Τοπογράφων Μηχανικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ - ΜΗΧΑΝΟΡΓΑΝΩΣΗΣ- ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ (ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ) |
| ΠΕ Μηχανικός Τηλεπικοινωνιών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ |
| ΠΕ Κτηνιάτρων | 1 | ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | |
|------------------------------|---|---|
| ΠΕ Καθηγητών (Φιλολόγοι) | 2 | ΤΜΗΜΑ ΒΙΚΕΛΛΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ |
| ΠΕ Γεωπόνων | 1 | ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ |
| ΠΕ Ιατρών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ- ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗΝ 1η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ |
| ΠΕ Ιατρών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ- ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗΝ 3η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ |
| ΠΕ Ιατρών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ- ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗΝ 4η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ |
| ΠΕ Επόπτης Υγείας | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ- ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ- ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ |
| ΠΕ Μηχανικός Τηλεπικοινωνιών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ |
| ΠΕ Πληροφορικής | 1 | ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ |
| ΠΕ Διοικητικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ- ΤΕΧΝΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ (ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) |
| ΠΕ Διοικητικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ- ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ- ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ |
| ΠΕ Διοικητικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ- ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗΝ 1η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ |
| ΠΕ Διοικητικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | |
|--|---|--|
| ΠΕ Διοικητικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ |
| ΠΕ Διοικητικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ |
| ΠΕ Γεωπόνων | 1 | ΤΜΗΜΑ ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) |
| ΠΕ Γεωλόγων | 1 | ΤΜΗΜΑ ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) |
| ΠΕ Αρχιτέκτων Μηχανικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) |
| ΠΕ Αρχιτέκτων Μηχανικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ |
| ΠΕ Τοπογράφων Μηχανικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ |
| ΠΕ Τοπογράφων Μηχανικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ (ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ) |
| ΠΕ ΔΥΠ (Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών) | 2 | Κεντρικά ή Αποκεντρωμένα Τμήματα ΚΕΠ Δ/σης ΚΕΠ |
| ΠΕ Αγρονόμος Τοπογράφος Μηχανικός | 2 | ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ-ΤΕΧΝΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ (ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) |
| ΤΕ ΔΥΠ | 2 | Κεντρικά ή Αποκεντρωμένα Τμήματα ΚΕΠ Δ/σης ΚΕΠ |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | |
|--|---|--|
| ΤΕ Δομικών Έργων ή Τοπογράφων Μηχανικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ (ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ) |
| ΤΕ Φυσιοθεραπευτών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ- ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗΝ 1η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ |
| ΤΕ Φυσιοθεραπευτών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ- ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗ ΝΕΑ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟ |
| ΤΕ Φυσιοθεραπευτών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ- ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗΝ 3η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ |
| ΤΕ Τοπογράφων Μηχανικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΠΟΛΗΣ, ΟΙΚΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΝΟΛΩΝ ΚΑΙ ΕΝΕΤΙΚΩΝ ΤΕΙΧΩΝ (ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) |
| ΤΕ Τοπογράφων Μηχανικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ - ΜΗΧΑΝΟΡΓΑΝΩΣΗΣ- ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ (ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ) |
| ΤΕ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ | 1 | ΤΜΗΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ, ΠΡΟΓΡΑΜ/ΣΜΟΥ & ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ (Δ/ΝΣΗ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ & ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ) |
| ΤΕ Τεχνολόγος Μηχανικός | 1 | ΤΜΗΜΑ ΟΔΟΠΟΙΙΑΣ (ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΕΠΙΣΤΑΣΙΑΣ) |
| ΤΕ Πληροφορικής | 1 | ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ |
| ΤΕ Πληροφορικής | 1 | ΤΜΗΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΠΙΔΟΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | |
|--------------------------|---|--|
| ΤΕ Νοσηλευτών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ- ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗΝ 3η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ |
| ΤΕ Κοινωνικών Λειτουργών | 2 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ- ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗΝ 1η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ |
| ΤΕ Εργοθεραπευτών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ- ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗΝ 3η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ |
| ΤΕ Διοικητικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΠΟΛΗΣ, ΟΙΚΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΝΟΛΩΝ ΚΑΙ ΕΝΕΤΙΚΩΝ ΤΕΙΧΩΝ (ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) |
| ΤΕ Διοικητικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ |
| ΤΕ Διοικητικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ |
| ΤΕ Διοικητικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) |
| ΤΕ Διοικητικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) |
| ΤΕ Διοικητικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ- ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗ ΝΕΑ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟ |
| ΤΕ Διοικητικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ- ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗΝ 2η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ |
| ΤΕ Διοικητικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ- ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | |
|--------------------|---|---|
| | | ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗΝ 3η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ |
| ΤΕ Διοικητικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ- ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗΝ 4η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ |
| ΤΕ Διοικητικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΠΙΔΟΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ |
| ΤΕ Διοικητικών | 2 | ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΩΝ |
| ΤΕ Βιβλιοθηκονόμων | 2 | ΤΜΗΜΑ ΒΙΚΕΛΑΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ |
| ΤΕ ΛΟΓΙΣΤΩΝ | 1 | Δ/ΝΣΗ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ |
| ΔΕ Διοικητικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ (ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ) |
| ΔΕ Διοικητικών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ |
| ΔΕ Διοικητικών | 2 | Δ/ΝΣΗ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ |
| ΔΕ5 Εργοδηγών | 3 | ΤΜΗΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ (ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ) |
| ΔΕ Τεχνιτών | 2 | ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ & ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ (ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΕΠΙΣΤΑΣΙΑΣ) |
| ΔΕ Σχεδιαστών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) |
| ΔΕ Οδηγών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ- ΤΕΧΝΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ (ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | |
|--|----|--|
| ΔΕ Οδηγών | 15 | ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ & ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ |
| ΔΕ Οδηγών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ & ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ (ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΕΠΙΣΤΑΣΙΑΣ) |
| ΔΕ Οδηγών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ |
| ΔΕ Οδηγών | 1 | Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ |
| ΔΕ ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ | 4 | ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ & ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ |
| ΔΕ ΕΠΟΠΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ | 6 | ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΚΟΜΙΔΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ & ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ |
| ΔΕ Μηχανοτεχνιτών Οχημάτων | 4 | ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ & ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ |
| ΔΕ Δενδροκηπουρών | 5 | ΤΜΗΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ |
| ΔΕ ΗΛΕΚΤΡΟΣΥΓΚΟΛΛΗΤΩΝ | 2 | ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ & ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ |
| ΔΕ ΤΕΧΝΙΤΗΣ ΕΛΑΣΤΙΚΩΝ | 1 | ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ & ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ |
| ΥΕ ΘΥΡΩΡΩΝ | 4 | ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΚΟΜΙΔΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ & ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ |
| ΥΕ Εργατών Τεχνικού Προσωπικού | 4 | ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ (ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΕΠΙΣΤΑΣΙΑΣ) |



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | | |
|--|----|--|
| ΥΕ Εργατών Τεχνικού Προσωπικού | 2 | ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ & ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ (ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΕΠΙΣΤΑΣΙΑΣ) |
| ΥΕ Εργατών Τεχνικού Προσωπικού | 2 | ΤΜΗΜΑ ΟΔΟΠΟΙΪΑΣ (ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΕΠΙΣΤΑΣΙΑΣ) |
| ΥΕ Εργατών Τεχνικού Προσωπικού | 2 | ΤΜΗΜΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) |
| ΥΕ Εργατών Πρασίνου | 10 | ΤΜΗΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ |
| ΥΕ Εργατών Καθαριότητας | 30 | ΤΜΗΜΑ ΦΥΛΑΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ |
| ΥΕ Εργατών Καθαριότητας | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ- ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗΝ 2η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ |
| ΥΕ Εργατών Καθαριότητας | 4 | ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΩΝ |
| ΥΕ Εργατών Καθαριότητας (ΣΥΝΟΔΟΙ ΑΠΟΡ/ΡΩΝ) | 10 | ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΚΟΜΙΔΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ & ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ |
| ΥΕ Εργατών Καθαριότητας | 80 | ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΚΟΜΙΔΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ & ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ |
| ΥΕ Οικογενειακών Βοηθών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ- ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗ ΝΕΑ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟ |
| ΥΕ Οικογενειακών Βοηθών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ- ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΔΡΑ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗ 2 ^η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ |



| | | |
|-------------------------|---|--|
| ΥΕ Οικογενειακών Βοηθών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ- ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗ 3 ^η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ |
| ΥΕ Οικογενειακών Βοηθών | 1 | ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ- ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗ 4 ^η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ |
| ΥΕ Γενικών Καθηκόντων | 1 | ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ |

Πηγή: Ερωτηματολόγιο Συλλογής Πληροφορίας

Επιπλέον στις Δημοτικές Ενότητες Γοργολαΐνη, Παλιανής και Τεμένους λειτουργούν Γραφεία χωρίς προσωπικό υπάρχει ανάγκη για 3 Κοινωνικούς Λειτουργούς, 3 Οικογενειακούς Βοηθούς και 2 Φυσικοθεραπευτές.

Σημειώνεται στο σημείο αυτό, το στοιχείο της πρόθεσης αποχώρησης έως το 2017, 92 υπηρετούντων σήμερα υπαλλήλων του Δήμου.

Σε σχέση τώρα με τα υπόλοιπα ζητήματα της λειτουργίας του Δήμου, διαπιστώνονται τα εξής:

Ενδεχόμενα προβλήματα που παρατηρούνται σε καθυστέρηση εξυπηρέτησης των πολιτών οφείλονται στη δαιδαλώδη και συνεχώς μεταβαλλόμενη νομοθεσία, στην ύπαρξη πολλών θεμάτων των οποίων η ολοκλήρωση εξαρτάται από άλλες υπηρεσίες (υπουργείο είτε άλλες υπηρεσίες αυτοδιοίκησης), σε πρακτικά θέματα χώρων αρχείου των υπηρεσιών, σε προβλήματα στοχοθεσίας, δημιουργικής συνεργασίας μεταξύ υπαλλήλων και προϊσταμένων, σε αιφνίδιες εσωτερικές μετακινήσεις υπαλλήλων χωρίς προηγούμενη μέριμνα αντικατάστασής τους στις ασκούμενες αρμοδιότητες καθώς και σε θέματα συνεργασίας μεταξύ του Δήμου και άλλων φορέων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Η καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση του πολίτη και η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στη σχέση του με τη δημόσια υπηρεσία είναι το δυσκολότερο στοιχείο, που απαιτεί διαρκή προσπάθεια.

Η ουσιαστική ενδοϋπηρεσιακή συνεργασία και ο συντονισμός είναι από τα θέματα που συνεχώς θα πρέπει να επιδιώκεται πρόοδος. Πολλές είναι οι διαδικασίες εκείνες που θα μπορούσαν να διευκολυνθούν και οι εμπλοκές που θα μπορούσαν να αποφευχθούν (χρηματοδοτήσεις, δικαστικές) εάν μειωθεί η εσωστρέφεια και η απομόνωση των τμημάτων και των Διευθύνσεων.

Οι κτιριακές υποδομές κρίνονται γενικά ως καλές και στα θέματα εξοπλισμού δεν εντοπίζονται μεγάλες και σοβαρές ελλείψεις με εξαίρεση τα ΚΕΠ που σήμερα έχουν πεπαλαιωμένο εξοπλισμό, ιδιαίτερα όσον αφορά τα φωτοτυπικά, αρκετούς Η/Υ, εκτυπωτές και φαξ και έλλειψη σαρωτών στα περιφερειακά ΚΕΠ, δηλ. απαραίτητο εξοπλισμό για την εφαρμογή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Επίσης όλα σχεδόν τα κτίρια που στεγάζονται οι υπηρεσίες της Δ/σης Κοινωνικής Ανάπτυξης είναι ακατάλληλα με εξαίρεση το ΚΕΚΟΙΦ/ΑΠΗ Τάλως και Θερίσσου.

Ωστόσο, το θέμα της γειτνίασης-συστέγασης υπηρεσιών του Δήμου με συγγενές αντικείμενο (Τεχνική Υπηρεσία, Πολεοδομία) δεν θα πρέπει να απουσιάζει από το μελλοντικό σχεδιασμό στέγασης, καθώς επίσης η μετεγκατάσταση των 2 κεντρικών ΚΕΠ, σε άλλους χώρους, που θα μπορούν να εξυπηρετούν καλύτερα το κοινό.



Επίσης, τα θέματα χώρων αρχείου δεν είναι αμελητέα, δεδομένου ότι η διασπορά τους απασχολεί προσωπικό αλλά και οικονομικούς πόρους.

Πολύ σημαντική είναι η ενίσχυση των εταιρικών σχέσεων και συνεργασιών με άλλους φορείς (τοπικούς ή μη, δημοσίου και ιδιωτικού τομέα) και πρωτοβουλίες για ευρύτερες διαδημοτικές συνεργασίες ενισχύουν ακόμη περισσότερο την έννοια και το προφίλ του Μητροπολιτικού Δήμου Ηρακλείου.

Η μη άρτια στελέχωση μιας λογικής οργανωτικής δομής, προφανώς δεν έχει δυνατότητα παραγωγής αποτελέσματος. Άρα η νέα οργανωτική δομή θα πρέπει να εξεταστεί σε συνδυασμό με τη δυνατότητα επαρκούς στελέχωσης των μονάδων και της διαφαινόμενης προοπτικής αποχωρήσεων, ενδεχομένως θα πρέπει να οδηγήσει στη συγχώνευση οργανικών μονάδων, προκειμένου να επιτευχθούν οικονομίες κλίμακας.

Ενδεικτικές Προτάσεις Βελτίωσης

Όσον αφορά στο Τμήμα Δημοτικής Περιουσίας προκειμένου να μπορέσει να προχωρήσει στην υλοποίηση δράσεων, σύμφωνα πάντα με το στρατηγικό σχεδιασμό του Δήμου, χρειάζονται να γίνουν τα εξής:

1. Απαιτείται η σύνταξη μελετών ενεργειακής απόδοσης των δημοτικών κτιρίων προκειμένου να εκδοθούν πιστοποιητικά ενεργειακής απόδοσης και να προχωρήσουμε σε μισθώσεις
2. Απαιτείται η σύνταξη διαγραμμάτων γεωμετρικών μεταβολών ακινήτων που έχουν εσφαλμένα εγγραφεί στο εθνικό κτηματολόγιο (κατά προτεραιότητα για τα δημοτικά ακίνητα εντός της τάφρου της πόλης του Ηρακλείου και σχολική στέγη)
3. Να αποσταλούν στο τμήμα Δημοτικής Περιουσίας στοιχεία για τα ακίνητα που έχουν κατασκευαστεί στα πλαίσια της προγραμματικής σύμβασης του Δήμου με κρατικούς φορείς (Υπ. Πολιτισμού κλπ) ώστε να παραχωρηθεί στο Δήμο η χρήση τους (πχ αναψυκτήριο Πύλης Παντοκράτορα, καταστήματα πύλης Ιησού κλπ)
4. Να δρομολογηθεί κατά προτεραιότητα η σύνταξη μελετών κτιριακών έργων που αφορούν υφιστάμενα δημοτικά ακίνητα τα οποία παραμένουν αναξιοποίητα (πχ. ακίνητο 25ης Αυγούστου κλπ)
5. Να ενημερωθεί άμεσα το τμήμα Δημοτικής Περιουσίας για τα δημοτικά ακίνητα που η κατασκευή/ συντήρησή τους έχει ολοκληρωθεί (πχ κτίριο Αχτάρικα, παιδικοί σταθμοί, σχολικά συγκροτήματα κλπ) και να αποσταλεί άμεσα ο σχετικός φάκελό τους (άδεια οικοδομής, πιστοποιητικό ενεργειακής απόδοσης, κατόψεις κλπ) προκειμένου να καταγραφούν ως δημοτική περιουσία και να δρομολογηθούν από το τμήμα Δημοτικής Περιουσίας οι διαδικασίες αξιοποίησης τους (στέγαση υπηρεσιών, εκμισθώσεις κλπ)
6. Να προωθηθεί η άμεση ανάπτυξη και επέκταση του GIS του Δήμου με στοιχεία δημοτικής περιουσίας και η συμπλήρωση βάσης δεδομένων ανά ακίνητο
7. Κρίνεται επιτακτική η αξιοποίηση δημοτικών κτιρίων και εκτάσεων για τον περιορισμό των μισθώσεων μέσω χρηματοδοτικών προγραμμάτων
8. Απαιτείται ο συντονισμός υπηρεσιών για την απογραφή της δημοτικής περιουσίας σε ολοκληρωμένη βάση δεδομένων καταγραφής και διαχείρισης ακίνητης περιουσίας. Μέσω του συστήματος αυτού θα είναι εφικτή η συμπλήρωση – έλεγχος του Ε9, η σύνταξη της δήλωσης μεγάλης ακίνητης περιουσίας, η παρακολούθηση κληροδοτημάτων, η παρακολούθηση εκμισθώσεων -μισθώσεων κλπ από τα αρμόδια τμήματα του Δήμου



9. Να ολοκληρωθούν το συντομότερο δυνατό οι προμελέτες εκκαθάρισης της δημοτικής περιουσίας ανά τοπικό ή δημοτικό διαμέρισμα και να καταγραφούν τα προβλήματα ή οι απαιτούμενες ενέργειες ανά ακίνητο
10. Ανακαίνιση κατά προτεραιότητα των κτηρίων που δέχονται μεγάλο αριθμό πολιτών για λειτουργικούς (π.χ ικανοποιητική πρόσβαση απόμων ΑμεΑ, συστήματα κλιματισμού, μόνωση κτηρίων για εξοικονόμηση ενέργειας, WC ΑμεΑ κλπ) και προληπτικούς λόγους σε περιπτώσεις έκτακτων καταστάσεων (τοποθέτηση σύγχρονων θυρών με Panic Bars σε πυρκαγιές, σεισμοί κλπ)

Όλα τα παραπάνω αναμένεται να αυξήσουν σημαντικά τα έσοδα του Δήμου και να περιορίσουν τα έξοδά του, μειώνοντας σημαντικά τον αριθμό των μισθωμένων από το Δήμο Κτιρίων.

Στις προτάσεις του **Τμήματος Διαχείρισης Υλικών και Αποθεμάτων** τίθεται ως πρωτεύων στόχος η δημιουργία Κεντρικής Αποθήκης με υποαποθήκες και ορισμό υπευθύνων των χώρων αυτών. Για παράδειγμα υπεύθυνος υποαποθήκης Τμήματος Πρασίνου που θα χρεώνεται τα υλικά με Δελτίο Εξαγωγής από την Κεντρική Αποθήκη και στη συνέχεια θα τα διαχειρίζεται όλη τη χρονιά.

Τονίζεται η αναγκαιότητα της τήρησης των συνθηκών υγιεινής στους χώρους εργασίας, που σε κάποιους από αυτούς κρίνονται επικίνδυνες για την υγεία των υπαλλήλων.

Από τη **Δ/ση Περιβάλλοντος, Αγροτικής Ανάπτυξης και Εμπορίου και την Δ/ση ΚΕΠ**, τίθεται το ζήτημα τοποθέτησης ενός Γενικού Διευθυντή στον Δήμο, ο οποίος ασχολείται με τον συντονισμό των Δ/σεων και με την επικαιροποίηση της νομοθεσίας και την ανάθεση των αρμοδιοτήτων στις Δ/σεις και στα Τμήματα. Επίσης, θα πρέπει στη νέα οργανωτική δομή που θα προκύψει να υπάρχουν σε κάθε διεύθυνση και Τμήμα οι κλάδοι των υπαλλήλων που θα τα στελεχώσουν, και να διορθωθούν ή συμπληρωθούν οι κλάδοι που δύνανται να προΐστανται, σύμφωνα με τα επαγγελματικά δικαιώματα του κάθε κλάδου, όπως γίνεται στα Υπουργεία, στις Περιφέρειες, στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και στα υπόλοιπα ΝΠΔΔ.

Από το **Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών**, έχει παρατηρηθεί ότι ορισμένες Υπηρεσίες του Δήμου, σχεδιάζουν ή υλοποιούν έργα πληροφορικής ή εφαρμογές λογισμικού χωρίς τη συνδρομή του Τμήματος πληροφορικής, επικοινωνιών και διαφάνειας που είναι αρμόδιο σύμφωνα με τον Οργανισμό Εσωτερικής Λειτουργίας του Δήμου. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία έργων, τα οποία αδυνατούν να διαλειτουργήσουν με τα υπάρχοντα πληροφοριακά συστήματα του Δήμου και αυξάνουν το κόστος λειτουργίας και συντήρησης των υποδομών αυτών. Επιπλέον προκύπτουν επικαλύψεις εξοπλισμού, υπηρεσιών και δεδομένων, δηλαδή περισσότερα από ένα συστήματα ή υποσυστήματα επιτελούν όμοιες ή ομοειδείς λειτουργίες, αυξάνοντας το κόστος κτήσης και δημιουργώντας πολύπλοκες ή ακόμα και αδιέξοδες εξαρτήσεις.

Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί ότι η συμμόρφωση σε συγκεκριμένους κανόνες σχεδίασης και υλοποίησης έργων Τ.Π.Ε. αποτελεί υποχρέωση των Δήμων με βάση το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (Αριθ. ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989 Φ.Ε.Κ. 1301/Β 12-4-2012 Κύρωση Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης).

Με την παραπάνω εγκύκλιο, καλούνται όλες οι Διευθύνσεις του Δήμου να συμμετέχουν στη προσπάθεια για επίτευξη διαλειτουργικότητας, συμβατότητας και ομαλής συνύπαρξης των πληροφοριακών συστημάτων και εφαρμογών που υπάρχουν ή πρόκειται να αναπτυχθούν. Τονίζεται ότι οι ανωτέρω προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν για όλα τα δομικά χαρακτηριστικά των Πληροφοριακών Συστημάτων.



Για τους παραπάνω λόγους, καλούνται οι Δημοτικές Υπηρεσίες να απευθύνονται στο Τμήμα πληροφορικής, επικοινωνιών και διαφάνειας, αν συντρέχουν ένας ή περισσότεροι από τους παρακάτω λόγους:

1. Ανάγκη για την ανάπτυξη νέων τηλεματικών υπηρεσιών ή εφαρμογών λογισμικού και προμήθεια εξοπλισμού.
2. Ανειλημμένα ή στη φάση σύνταξης τεχνικών προδιαγραφών έργα πληροφορικής.
3. Συνδρομή συμβουλευτικού χαρακτήρα ώστε να αποτυπωθούν πιθανές ανάγκες που μπορούν να ικανοποιηθούν με τη χρήση ή επέκταση υφιστάμενων εφαρμογών ή την ανάπτυξη νέων.
4. Εξέυρεση πόρων χρηματοδότησης προγραμμάτων που αποσκοπούν στην ανάπτυξη έργων πληροφορικής συγκεκριμένου περιεχομένου.

Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, είτε πρόκειται για έργα & προμήθειες σε εξέλιξη είτε πρόκειται για προμήθειες & έργα υπό μελέτη ή διερεύνηση, πρέπει οπωσδήποτε οι τεχνικές μελέτες να έχουν συνταχθεί και θεωρηθεί από το τμήμα πληροφορικής, επικοινωνιών και διαφάνειας.

Το **Αυτοτελές Γραφείο Πολιτικής Προστασίας** προτείνει:

1. Διατήρηση λειτουργίας Αυτοτελούς Γραφείου Πολιτικής Προστασίας, με αναβάθμιση και ανεξάρτητη οργανωτική δομή στο οργανόγραμμα του Δήμου και την υπαγωγή του απ' ευθείας στο Δήμαρχο.
2. Οργάνωση και λειτουργία Γραφείου Δημοτικών Ελέγχων σε 24ωρη βάση 7 ημέρες την εβδομάδα για την αντιμετώπιση καθημερινών προβλημάτων, για την άμεση και καλύτερη εξυπηρέτηση των δημοτών (υποδοχή αιτημάτων – διαβάθμιση – αυτοψία – μεταβίβαση – διεκπεραίωση). Απαιτείται απόφαση του Δ.Σ. και στελέχωση του τμήματος από προσωπικό του Δήμου.
3. Μετεγκατάσταση του Γραφείου Πολιτικής Προστασίας στα κτίρια της 880 πρώην Στρατιωτικής Βάσης, για την ομαλότερη λειτουργία και τον αρτιότερο σχεδιασμό περιπτώσεων έκτακτης ανάγκης (αποθήκες υλικών, χώρος συγκέντρωσης και επιμόρφωσης εθελοντών / προσωπικού, χώρος εκπόνησης ασκήσεων επί χάρτου, σημείο αναφοράς για Υπηρεσίες και εθελοντικές ομάδες).
4. Εκπόνηση μελέτης γενικού αντιπλημμυρικού σχεδίου προστασίας της πόλης, των οικισμών και της ενδοχώρας του Δήμου Ηρακλείου, με απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου
5. Υλοποίηση προγραμμάτων εκπαίδευσης προσωπικού Δήμου και εθελοντικών ομάδων σε ετήσια βάση, επί θεμάτων αντιμετώπισης περιστατικών έκτακτης ανάγκης και Πολιτικής Προστασίας

Τέλος το **Τμήμα Προγραμματισμού και Οργάνωσης** θέτει το θέμα της εκπόνησης ενός Επιχειρησιακού Σχεδίου των Εκπαιδευτικών και Επιμορφωτικών Αναγκών των στελεχών του Δήμου, έτσι ώστε να διαμορφωθούν προγράμματα (σε συνεργασία με το ΕΚΔΔΑ) οργανωμένης και σχεδιασμένης μάθησης που θα λαμβάνει υπόψη τις εκάστοτε εκπαιδευτικές και επιμορφωτικές ανάγκες των υπαλλήλων.

Επίσης θεωρείται κρίσιμη και απαραίτητη η λειτουργία μιας ηλεκτρονικής εφαρμογής για την κατάρτιση και παρακολούθηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος και των Ετήσιων Προγραμμάτων Δράσης, που θα συνδέεται τόσο με το πρόγραμμα παρακολούθησης έργων, όσο και με την οικονομική εφαρμογή.



2.1.9 Αξιολόγηση της λειτουργίας των Υπηρεσιών του Δήμου

Στην ενότητα αυτή εντοπίζονται συνοπτικά τα κρίσιμα ζητήματα εσωτερικής ανάπτυξης για το σύνολο των υπηρεσιών του Δήμου, όπως αυτά αναδείχθηκαν από τις απαντήσεις που δόθηκαν στο ερωτηματολόγιο συλλογής πληροφορίας.

| Κρίσιμα Ζητήματα Ανάπτυξης των Υπηρεσιών του Δήμου Ηρακλείου | |
|---|---|
| Δραστηριότητες και Διαδικασίες | <ol style="list-style-type: none">1. Σαφέστερος καθορισμός αρμοδιοτήτων και υποχρεώσεων ανάμεσα στις υπηρεσίες2. Καθορισμός, αξιολόγηση και ιεράρχηση προτεραιοτήτων και στόχων, ρεαλιστικός προγραμματισμός εργασιών και τακτική παρακολούθηση και αξιολόγηση3. Περαιτέρω αυτοματοποίηση των διαδικασιών και ηλεκτρονική διασύνδεση της Τεχνικής Υπηρεσίας με Πολεοδομία και Οικονομική Υπηρεσία4. Πλήρης Εφαρμογή του Προγράμματος Παρακολούθησης Έργων και διασύνδεση με το διπλογραφικό σύστημα και την οικονομική εφαρμογή5. Ορθολογικότερη διαχείριση, αξιοποίηση και κοινοχρησία των γεωχωρικών δεδομένων6. Λειτουργία forum ενδοϋπηρεσιακών συζητήσεων για κρίσιμα ζητήματα εσωτερικής ανάπτυξης7. Τήρηση κανονισμών λειτουργίας και κατάρτιση νέων σε υπηρεσίες που δεν έχουν8. On line διασύνδεση διάσπαρτων ομοειδών τμημάτων και υπηρεσιών που διεξάγουν οικονομικές πράξεις9. Επίτευξη διαλειτουργικότητας, συμβατότητας και ομαλής συνύπαρξης των πληροφοριακών συστημάτων και εφαρμογών που υπάρχουν ή πρόκειται να αναπτυχθούν10. Ύπαρξη διαδικασιών στρατηγικού & επιχειρησιακού σχεδιασμού στις Δ/νσεις11. Σύνδεση εσωτερικών διαδικασιών με τις τελικές εκροές & αποτελέσματα ανά υπηρεσία12. Περισσότερες λειτουργίες αποκεντρωμένων υπηρεσιών13. Αύξηση του βαθμού συνεργασίας & συντονισμού μεταξύ των εσωτερικών υπηρεσιών, μεταξύ των υπηρεσιών & των πολιτικών οργάνων & μεταξύ του Δήμου & των Νομικών του Προσώπων |
| Οργάνωση και Συνεργασίες | <ol style="list-style-type: none">1. Αναγκαιότητα νέας και σύγχρονης οργανωτικής δομής (ΟΕΥ) όπου σε κάθε διεύθυνση και Τμήμα οι κλάδοι των υπαλλήλων που θα τα στελεχώσουν, και να διορθωθούν ή συμπληρωθούν οι κλάδοι που δύνανται να |



| | |
|--|--|
| | <p>προϊστανται, σύμφωνα με τα επαγγελματικά δικαιώματα του κάθε κλάδου</p> <ol style="list-style-type: none">2. Λειτουργία μιας ηλεκτρονικής εφαρμογής για την κατάρτιση και παρακολούθηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος και των Ετήσιων Προγραμμάτων Δράσης, που θα συνδέεται τόσο με το πρόγραμμα παρακολούθησης έργων, όσο και με την οικονομική εφαρμογή3. Σύσταση Κέντρου Τεκμηρίωσης του Δήμου4. Περαιτέρω οργάνωση της ηλεκτρονικής σχέσης μεταξύ Δήμου και πολίτη5. Αντιμετώπιση του προβλήματος χωροταξικής διασποράς και κατακερματισμού των υπηρεσιών6. Δημιουργία Κεντρικής Αποθήκης με υποαποθήκες και ορισμό υπευθύνων των χώρων αυτών7. Βελτίωση των συνθηκών υγιεινής στους χώρους εργασίας8. Δαιδαλώδης και συνεχώς μεταβαλλόμενη νομοθεσία9. Αιφνίδιες εσωτερικές μετακινήσεις υπαλλήλων χωρίς προηγούμενη μέριμνα αντικατάστασής τους10. Βελτίωση οργάνωσης του προσωπικού, οριοθέτηση αρμοδιοτήτων και τακτική συνεργασία τμημάτων με ομοειδή αντικείμενα11. Η υιοθέτηση και εφαρμογή κανόνων στον τρόπο λειτουργίας της Υπηρεσιών του Δήμου με την προϋπόθεση της συνεργασίας και συντονισμού των Υπηρεσιών και με τη χρήση μέσων ΤΠΕ12. Τακτικότερη συνεργασία των υπηρεσιών του Δήμου και των Δημοτικών Νομικών Προσώπων13. Πρόβλεψη θέσης Γενικού Διευθυντή στο Δήμο14. Ενίσχυση της ευθύνης & των αρμοδιοτήτων των προϊσταμένων των υπηρεσιών |
| Ανθρώπινο Δυναμικό και Υλικοτεχνική Υποδομή | <ol style="list-style-type: none">1. Αξιοποίηση υφιστάμενου προσωπικού μέσω προγραμμάτων κατάρτισης και διαρκούς επιμόρφωσης (ενδεικτικά σε θέματα χρήσης νέων τεχνολογιών, επικοινωνίας, διοίκησης, διαχείριση κρίσεων, εξυπηρέτηση δημοτών)2. Εκπόνηση ενός Επιχειρησιακού Σχεδίου των Εκπαιδευτικών και Επιμορφωτικών Αναγκών των στελεχών του Δήμου, έτσι ώστε να διαμορφωθούν προγράμματα (σε συνεργασία με το ΕΚΔΔΑ) οργανωμένης και σχεδιασμένης μάθησης που θα λαμβάνει υπόψη τις εκάστωτε εκπαιδευτικές και επιμορφωτικές ανάγκες των υπαλλήλων3. Ανάγκη για την ανάπτυξη νέων τηλεματικών |



| | |
|-------------------|--|
| | <p>υπηρεσιών ή εφαρμογών λογισμικού και προμήθεια εξοπλισμού</p> <ol style="list-style-type: none">4. Συμμόρφωση σε συγκεκριμένους κανόνες σχεδίασης και υλοποίησης έργων ΤΠΕ με βάση το ισχύον θεσμικό πλαίσιο5. Στελέχωση με μόνιμο και εξειδικευμένο προσωπικό, με στόχευση σε ειδικότητες οικονομολόγων, μηχανικών, πληροφορικής, καθώς και κοινωνικού, περιβαλλοντικού αντικειμένου6. Εργονομική αναδιάταξη των Δ/νσεων με στόχο τη βελτιστοποίηση της προσπελασιμότητας των δημοτών7. Εξασφάλιση περισσότερων αποθηκευτικών χώρων για κάποιες υπηρεσίες8. Συντήρηση και αναβάθμιση των δημοτικών κτιριακών εγκαταστάσεων9. Ανανέωση του στόλου οχημάτων του Δήμου10. Συντήρηση και ανανέωση του ηλεκτρονικού εξοπλισμού και των ψηφιακών εφαρμογών11. Εφαρμογή καθηκοντολογίου (job description) για κάθε υπάλληλο του Δήμου12. Μη επαρκής στελέχωση κάποιων υπηρεσιών αιχμής του Δήμου13. Εξορθολογισμένη κατανομή & αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού14. Αξιοποίηση του κτιριακού αποθέματος του Δήμου προς όφελος των υπηρεσιών |
| Οικονομικά | <ol style="list-style-type: none">1. Εύρεση πρόσθετων οικονομικών πόρων από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΣΕΣ 2014-2020 και από άλλες χρηματοδοτικές πηγές2. Σημαντική εξάρτηση του Δήμου από τις τακτικές και έκτακτες επιχορηγήσεις για επενδύσεις και υποδομές3. Περαιτέρω αξιοποίηση των πηγών ιδίων εσόδων του Δήμου4. Εφαρμογή σύγχρονων συστημάτων διοίκησης και χρηματοοικονομικής διαχείρισης5. Βελτίωση του ελεγκτικού μηχανισμού για την είσπραξη των διαφυγόντων εσόδων6. Απώλεια εσόδων από τις αυθαίρετες επανασυνδέσεις από τη ΔΕΔΔΗΕ7. Προβλήματα είσπραξης στα έσοδα από την ακίνητη περιουσία του Δήμου, στις εισφορές ένταξης και σε προσαυξήσεις-πρόστιμα που κυρίως ανάγονται σε |



| | |
|--|--|
| | <p>προηγούμενα χρόνια</p> <ol style="list-style-type: none">8. Βελτίωση διαδικασιών πρόβλεψης και εκτίμησης κάποιων υποκατηγοριών εσόδων-εξόδων9. Δρομολόγηση κατά προτεραιότητα της σύνταξης μελετών κτιριακών έργων που αφορούν υφιστάμενα δημοτικά ακίνητα τα οποία παραμένουν αναξιοποίητα10. Σύνταξη διαγραμμάτων γεωμετρικών μεταβολών ακινήτων που έχουν εσφαλμένα εγγραφεί στο εθνικό κτηματολόγιο (κατά προτεραιότητα για τα δημοτικά ακίνητα εντός της τάφρου της πόλης του Ηρακλείου και σχολική στέγη11. Προώθηση της άμεσης ανάπτυξης και επέκτασης του GIS του Δήμου με στοιχεία δημοτικής περιουσίας και η συμπλήρωση βάσης δεδομένων ανά ακίνητο12. Επιτακτική η αξιοποίηση δημοτικών κτιρίων και εκτάσεων για τον περιορισμό των μισθώσεων μέσω χρηματοδοτικών προγραμμάτων13. Αναγκαίος ο συντονισμός υπηρεσιών για την απογραφή της δημοτικής περιουσίας σε ολοκληρωμένη βάση δεδομένων καταγραφής και διαχείρισης της ακίνητης περιουσίας |
|--|--|



2.2

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Με την προσαρμογή (συγχωνεύσεις-καταργήσεις) των Δημοτικών Νομικών Προσώπων, σύμφωνα με τα άρθρα 102-112 του Ν.3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) στο Δήμο Ηρακλείου λειτουργούν σήμερα, τα παρακάτω Νομικά Πρόσωπα:

2.2.1 Δημοτικός Οργανισμός Προσχολικής Αγωγής-Φροντίδας και Μαζικής Άθλησης Ηρακλείου (ΔΟΠΑΦΜΑΗ)

Το ΝΠΔΔ με την επωνυμία Δημοτικός Οργανισμός Προσχολικής Αγωγής - Φροντίδας και Μαζικής Άθλησης Ηρακλείου (ΦΕΚ 1186/Β/9.06.2011) δημιουργήθηκε από την συγχώνευση των κάτωθι αναφερόμενων:

1. Δημοτικός Οργανισμός Προσχολικής Αγωγής & Εκπαίδευσης Ηρακλείου - ΔΟΠΑΕΗ (ΦΕΚ938/Β/28.07.2000)
2. Δημοτικός παιδικός σταθμός Νέας Αλικαρνασσού (ΦΕΚ 1317/Β/31.10.2000)
3. Δημοτικός Οργανισμός Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Δήμου Τεμένους (ΦΕΚ 1106/Β/22.08.2001)
4. Παιδικός σταθμός Δήμου Γοργολαΐνη (ΦΕΚ 486/Β/27.04.2001)
5. Δημοτικός Αθλητικός Οργανισμός Ηρακλείου - ΔΑΟΗ (ΦΕΚ 79/Β/12.02.1992)
6. Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Νέας Αλικαρνασσού (ΦΕΚ 803/Β/28.06.2002)
7. Δημοτικός Οργανισμός Αθλητισμού Πολιτισμού και Νεολαίας Δήμου Τεμένους (ΦΕΚ 2131/Β/08.12.1999)

Σκοπός Λειτουργίας

Σκοποί του ΝΠΔΔ είναι:

1. Η φύλαξη επιμέλεια, φροντίδα, ψυχαγωγία και διατροφή βρεφών, νηπίων και παιδιών για την ισόρροπη και ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του.
2. Η πολύπλευρη και σφαιρική, νοητική, συναισθηματική κοινωνική, πνευματική και σωματική ανάπτυξη των παιδιών σύμφωνα με τις σύγχρονες επιστημονικές αντιλήψεις τις παιδαγωγικής.
3. Η ευαισθητοποίηση, ενημέρωση και ο προβληματισμός των γονέων σε θέματα αγωγής, ψυχολογίας και σχέσεως με τα παιδιά τους.
4. Η εξυπηρέτηση εργαζομένων γονέων και η βοήθεια για την αντιμετώπιση των τυχόν κοινωνικών προβλημάτων τους.
5. Η εφαρμογή πολιτικών και η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα, που στοχεύουν στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας, όπως δημιουργία δημοτικών ιατρείων, κέντρων αγωγής υγείας, υποστήριξης και αποκατάστασης ατόμων με αναπηρία, κέντρων ψυχικής υγείας, συμβουλευτικής στήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και βίας κατά συνοικούντων.



6. Η διαχείριση και υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων κοινωνικών δομών που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας.
7. Η μέριμνα για τη στήριξη των οικονομικά αδύνατων δημοτών.
8. Ο σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη ΑΜΕΑ, αθίγγανων, παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.
9. Η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικού δικτύου κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου.
10. Η υλοποίηση ή η συμμετοχή σε ολοκληρωμένα τοπικά σχέδια και προγράμματα δράσης και πρωτοβουλίες για την εφαρμογή και ανάπτυξη πολιτικών προώθησης της απασχόλησης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης διαφόρων κατηγοριών ανέργων, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.
11. Συμβολή στην απορρόφηση του εργατικού δυναμικού της περιοχής τους με την ανάπτυξη συμβουλευτικών δράσεων που παρέχονται δωρεάν προς τους ανέργους, με στόχο την υποστήριξη και την ενθάρρυνσή τους για την εξεύρεση απασχόλησης, καθώς και στην προώθηση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας.
12. Η ίδρυση και λειτουργία κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών.
13. Η συνεργασία με φορείς, ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα και Πανεπιστήμια σε τοπικό και Διεθνές επίπεδο που το αντικείμενο τους είναι κοινό με τους σκοπούς των Παιδικών Σταθμών του Δήμου Ηρακλείου.
14. Η υποστήριξη του Μαζικού αθλητισμού.
15. Η υποστήριξη του Σωματειακού αθλητισμού.
16. Η υποστήριξη και ανάπτυξη του Σχολικού αθλητισμού όλων των βαθμίδων.
17. Η υποστήριξη ψυχαγωγικών, πολιτιστικών, επιστημονικών, συνεδριακών εκδηλώσεων Διεθνούς, Εθνικού, Περιφερειακού, Νομαρχιακού Επιπέδου και φορέων τοπικού χαρακτήρα καθώς και την υποστήριξη ατόμων με ειδικές ανάγκες.
18. Η καλλιέργεια φίλαθλου συναγωνιστικού πνεύματος μακριά από φανατισμούς ανταγωνισμούς και κερδοσκοπικούς στόχους.
19. Η καλλιέργεια των σωματικών και πνευματικών ικανοτήτων (πνευματικών παιχνιδιών).
20. Η δημιουργία και η λειτουργία αθλητικών κέντρων γυμναστηρίων, χώρων αθλοπαιδιών και γυμναστικής, έτσι που να καλύπτονται οι αυξημένες ανάγκες των δημοτών, ιδιαίτερα των νέων.
21. Η ανάπτυξη προγραμμάτων άθλησης και άσκησης που έχουν σχέση με στη φύση (ορειβατικός, περιπατητικός τουρισμός, χιονοδρομία).



Ωφελούμενοι

Οι άμεσοι αποδέκτες των υπηρεσιών είναι τα βρέφη και τα νήπια και οι έμμεσοι οι γονείς τους. Επίσης, χρήστες των υπηρεσιών αθλητισμού και μαζικής άθλησης είναι το σύνολο των δημοτών.

Συνολικά στις υφιστάμενες δομές φιλοξενούνται 1.763 νήπια και βρέφη των συγκεκριμένων δομών. Επιπλέον με δύο (2) Σταθμούς που έχουν παραχωρηθεί με χρησιδάνειο υπάρχει η δυνατότητα να φιλοξενηθούν επιπλέον άλλα 100 βρέφη και νήπια.

Εφόσον αξιοποιηθεί το σύνολο της δυναμικότητας των υφιστάμενων και την ολοκλήρωση των νέων δομών (Σταθμός Λουδοβίκου Παστέρ), υπάρχει δυνατότητα παροχής υπηρεσιών Προσχολικής Αγωγής και Φροντίδας σε συνολικά 1.965 παιδιά, βρέφη και ΑΜΕΑ.

Αντίστοιχα, οι αποδέκτες **των υπηρεσιών αθλητισμού** είναι άτομα όλων των ηλικιών. Πιο αναλυτικά παρέχεται φυσική δραστηριότητα με γενική γυμναστική στο σύνολο των ηλικιωμένων μελών των πρώην ΚΑΠΗ για δύο έως τρεις φορές την εβδομάδα καθώς και οργάνωση αγώνων μπότσια. Οι ηλικιωμένοι ωφελούμενοι ξεπερνούν τους **300**. Προγράμματα Μαζικού Αθλητισμού στον Αγ.Μύρωνα, Κ. Ασίτες, Σταυράκια, Βενεράτο, Σκαλάνι, Ν.Αλικαρνασσό, Πόρο αλλά και σε περίπου 6 σχολικά συγκροτήματα μέσα στην πόλη. Παροχή γενικής γυμναστικής, pilates, yonga κλπ. Εκμάθηση διαφόρων αθλημάτων σε μικρά παιδιά. Ηλικίες μελών των προγραμμάτων άνδρες και γυναίκες από 16 έως 65 ετών **3.500** περίπου καθώς και **800** μικρά παιδιά. Επίσης ο Οργανισμός υλοποιεί το πρόγραμμα βιώσιμης κινητικότητας με ποδήλατο με την λειτουργία πέντε σταθμών διάθεσης ποδηλάτων. 1) ΚΑΡΑΒΟΛΑΣ Μ.Ο. **120** ωφελούμενοι **καθημερινά**, 2) ΠΥΛΗ ΙΗΣΟΥ Μ.Ο. **45** ωφελούμενοι **καθημερινά**, 3) ΔΑΠΚΗ Μ.Ο. 10 ωφελούμενοι, 4) ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΑΡΚΙΝΓΚ Π.ΛΑΧΑΝΑΓΟΡΑΣ Μ.Ο. 20 ωφελούμενοι, 5) ΚΕΠ ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ σε συνεργασία με τοπικό διαμέρισμα και πολιτιστικό σύλλογο **40** ωφελούμενοι εβδομαδιαίως με βόλτα σε φυσικό περιβάλλον. Το **Αθλητικό Καλεντάρι**, περιλαμβάνει κάθε χρόνο ένα σημαντικό αριθμό εκδηλώσεων σε όλα τα αθλήματα καθώς και επιμορφωτικά-επιστημονικά σεμινάρια ημερίδες με γυμναστές, ιατρούς, κριτές διαιτητές κλπ. Επίσης αθλητικές συναντήσεις τουρνουά και αγώνες τοπικού περιφερειακού, εθνικού καθώς και διεθνούς ενδιαφέροντος προάγοντας την ιδέα του αθλητισμού και προβάλλοντας την πόλη μας και το νησί μας. Διοργανώνονται και υλοποιούνται το μεγαλύτερο εργασιακό πρωτάθλημα μπάσκετ στην Ελλάδα και από τα καλύτερα Δήμων της Ευρώπης. Όπως επίσης και τα εργασιακά τουρνουά ποδοσφαίρου και βόλεϊ. Ο ΔΟΠΑΦΜΑΗ διοργανώνει το μεγαλύτερο τουρνουά ποδοσφαίρου στην Ελλάδα με την συμμετοχή 168 ομάδων και **3.600** μικρών παιδιών. Οι συνεργασίες του οργανισμού με φορείς, ομοσπονδίες, συλλόγους και ερασιτεχνικά σωματεία είναι συνεχής. Οι ωφελούμενοι όλων αυτών των δραστηριοτήτων ξεπερνούν τις **50.000**.

Στελέχωση

Στο ΔΟΠΑΦΜΑΗ εργάζονται 188 υπάλληλοι, από τους οποίους οι 53 είναι μόνιμοι, οι 10 αορίστου χρόνου, οι 90 ορισμένου χρόνου και οι 35 με προσωρινή πρόσληψη. Επιπρόσθετα, οι 6 υπάγονται στην κατηγορία ΠΕ, οι 56 στην ΤΕ, οι 70 στη ΔΕ και οι 56 στην ΥΕ. **Τέλος 6 υπάλληλοι έχουν εκφράσει την πρόθεση να αποχωρήσουν έως το 2017.**

Η στελέχωση του νομικού προσώπου στις 30/06/2015 ανά επίπεδο εκπαίδευσης και σχέσης Εργασίας φαίνεται στους πίνακες που ακολουθούν:



| ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΔΟΠΑΦΜΑΗ (30/06/2015) | |
|---|------------|
| ΠΕ | 12 |
| ΤΕ | 53 |
| ΔΕ | 71 |
| ΥΕ | 55 |
| ΣΥΝΟΛΑ | 191 |

| ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΔΟΠΑΦΜΑΗ (30/06/2015) | |
|--|------------|
| ΜΟΝΙΜΟΙ | 53 |
| ΙΔΑΧ | 9 |
| ΙΔΟΧ | 94 |
| ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ | 35 |
| ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΕΡΓΟΥ | - |
| ΣΥΝΟΛΑ | 191 |

Υποδομές-Εξοπλισμός

Ο ΔΟΠΑΦΜΑΗ για την επίτευξη των σκοπών του λειτουργεί 22 δομές από τις οποίες οι 18 είναι ιδιόκτητες και 4 ενοικιαζόμενες. Επίσης στην ιδιοκτησία του νομικού προσώπου ανήκει 1 όχημα μεταφοράς παιδιών, 1 επιβατικό ΙΧ και ένα δίκυκλο.

Οικονομική Κατάσταση

Το ύψος του Π/Υ που προβλέπεται να κινηθεί το 2014 ανέρχεται στα 7.044.500,00 €. Τα **έσοδα** προέρχονται κατά το μεγαλύτερο μέρος (33,2%) από χρηματοδοτήσεις από το ΕΣΠΑ και κατά 28,4% από επιχορηγήσεις του Δήμου και τους ΚΑΠ, που αποτελούν θεσμοθετημένους πόρους. Τα έσοδα από τροφεία και συνδρομές στους παιδικούς σταθμούς συνεισφέρουν κατά 8,3%, ενώ τα υπόλοιπα αφορούν σε λοιπά έσοδα. Τα **έξοδα** αφορούν κατά 39,4% σε δαπάνες προσωπικού, 12,9% σε έξοδα κυρίως συσσιτίων, 2,04% σε μισθώματα-ενοίκια, 0,29% σε αμοιβές – έξοδα Διοικητικού Συμβουλίου, 3% σε επενδυτικές δαπάνες.



Ευρήματα αξιολόγησης λειτουργίας

Οι δομές λειτουργούν βάση του πρότυπου κανονισμού λειτουργίας των βρεφονηπιακών σταθμών του Υπουργείου και έχει γίνει αναθεώρηση του Ο.Ε.Υ σύμφωνα με το πρότυπο της Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. Επίσης, την δεδομένη περίοδο έχει σχεδόν ολοκληρωθεί η διαδικασία αδειοδότησης των βρεφονηπιακών σταθμών.

Από την προϋπόθεση ότι θα διατηρηθεί το σύνολο του προσωπικού ο αριθμός των υφιστάμενων εργαζόμενων κρίνεται ικανοποιητικός. Προκειμένου όμως να αξιοποιηθεί το σύνολο της δυναμικότητας και με δεδομένου ότι το προσεχές διάστημα αναμένεται ότι θα παραδοθούν ένας νέος βρεφονηπιακός σταθμός, καθώς και δύο με χρησιδάνειο των οποίων η σύμβαση έχει ολοκληρωθεί. Περαιτέρω, και για τη λειτουργία τους θα απαιτηθεί η πρόσληψη δέκα πέντε επιπλέον ατόμων κατηγορίας Τ.Ε. Βρεφονηπιοκόμου, δέκα ατόμων κατηγορίας Δ.Ε. προσχολικής αγωγής καθώς και αντίστοιχα τέσσερα άτομα ΔΕ μαγείρων και οκτώ άτομα Υ.Ε. βοηθητικό προσωπικό για την λειτουργία των δομών αυτών. Τέλος, εσωτερικές μετακινήσεις πραγματοποιούνται για την κάλυψη έκτακτων αναγκών.

Τα προσόντα των υφιστάμενων εργαζομένων καλύπτουν τις προδιαγραφές της περιγραφής των θέσεων βάσει του Ο.Ε.Υ. Επιθυμητή είναι η μετεκπαίδευση των στελεχών του τμήματος προσχολικής αγωγής & φροντίδας σε θέματα που αφορούν νέες τεχνικές - προσεγγίσεις στον τομέα της παιδαγωγικής και της ψυχολογίας των παιδιών.

Ο υφιστάμενος τεχνολογικός εξοπλισμός ως επί το πλείστον είναι επαρκής και σύγχρονος. Δεν παρουσιάζονται σημαντικές ελλείψεις και καθίσταται εύρυθμη η λειτουργία των βρεφονηπιακών σταθμών και των λοιπών τμημάτων. Για τους νέους βρεφονηπιακούς έχει γίνει σχετική πρόβλεψη ώστε ο εξοπλισμός να χρηματοδοτηθεί από πόρους του νέου ΕΣΠΑ.

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες ανταποκρίνονται στις ανάγκες των νηπίων παρέχοντας ποιοτικό παιδαγωγικό πρόγραμμα και δημιουργική απασχόληση (π.χ. θεατρικό παιχνίδι), υπηρεσίες σίτισης, φροντίδας κ.α. αλλά και στις ανάγκες των γονέων φιλοξενώντας τα παιδιά στις υφιστάμενες δομές εντός διευρυμένου ωραρίου λειτουργίας.

Η καθυστέρηση της έγκρισης του προγραμματισμού των θέσεων απασχόλησης (ανανεώσεις συμβάσεων, σύναψη συμβάσεων ορισμένου χρόνου) από το Υπουργείο Εσωτερικών δημιουργεί επιχειρησιακή δυσλειτουργία. Η σχετική διαδικασία προτείνεται να ολοκληρώνεται και να κοινοποιείται στον Οργανισμό τον μήνα Ιούνιο αντί του μήνα Σεπτεμβρίου έτσι ώστε να είναι δυνατή η στελέχωση των δομών και η αξιοποίηση του συνόλου της δυναμικότητας με την έναρξη της σχολικής περιόδου. Σε κάθε άλλη περίπτωση η στελέχωση των δομών δεν μπορεί παρά να πραγματοποιείται τμηματικά.

Το επίπεδο της συνεργασίας με τα άλλα τμήματα του Οργανισμού είναι αρκετά ικανοποιητικό. Πραγματοποιούνται τακτικές και έκτακτες συναντήσεις εργασίας για την επίλυση προβλημάτων και τη βελτιστοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Τέλος, από την σωστή και χρηστή διαχείριση των εισπραχθέντων πόρων από το Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» του ΕΣΠΑ, ο ΔΟΠΑΦΜΑΗ παρουσίασε πλεόνασμα-όφελος ύψους 442.291,42€ σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 154 (αριθμός πρακτικού 13) απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Η λειτουργία του τμήματος αθλητισμού γίνεται σε διοικητικό επίπεδο από τον ΔΟΠΑΦΜΑΗ και το υπάρχον προσωπικό του. Αξιοποιούνται προγράμματα μαζικού



αθλητισμού, κοινωφελούς απασχόλησης ή χρηματοδοτούμενα από το ΕΣΠΑ για γυμναστές, φυσιοθεραπευτές και βοηθητικό προσωπικό όπως καθαριότητα και γενικών καθηκόντων, υλοποιώντας σημαντικό έργο με χαμηλό λειτουργικό κόστος. Η καθυστέρηση της έγκρισης του προγραμματισμού των θέσεων απασχόλησης (ανανεώσεις συμβάσεων, σύναψη συμβάσεων ορισμένου χρόνου) από το Υπουργείο Εσωτερικών δημιουργεί επιχειρησιακή δυσλειτουργία. Η σχετική διαδικασία προτείνεται να ολοκληρώνεται και να κοινοποιείται στον Οργανισμό τον μήνα Ιούνιο αντί του μήνα Σεπτεμβρίου έτσι ώστε να είναι δυνατή η στελέχωση των δομών και η αξιοποίηση του συνόλου της δυναμικότητας με την έναρξη της σχολικής περιόδου. Σε κάθε άλλη περίπτωση η στελέχωση των δομών δεν μπορεί παρά να πραγματοποιείται τμηματικά. Το επίπεδο της συνεργασίας με τα άλλα τμήματα του Οργανισμού είναι αρκετά ικανοποιητικό. Πραγματοποιούνται τακτικές και έκτακτες συναντήσεις εργασίας για την επίλυση προβλημάτων και τη βελτιστοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Οι λόγοι για τους οποίους το κόστος των υπηρεσιών διατηρείται μέχρι σήμερα σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα σε σύγκριση με τις αντίστοιχες ιδιωτικές δομές είναι:

1. Η μέγιστη μείωση του προσωπικού με ταυτόχρονη διασφάλιση της εύρυθμης και ασφαλούς λειτουργίας των δομών.
2. Η αξιοποίηση ευέλικτων πρακτικών όπως π.χ. εσωτερικές μετακινήσεων προσωπικού για την κάλυψη έκτακτων αναγκών
3. Η εφαρμογή ενιαίας πολιτικής προμηθειών

2.2.2 Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Πολιτισμού – Περιβάλλοντος - Κοινωνικής Πρόνοιας Ηρακλείου (ΔΗΚΕΗ)

Σκοπός Λειτουργίας

Η ΔΗΚΕΗ είναι ΝΠΙΔ και συστάθηκε με το ΦΕΚ 1237/Β' /14-06-2011 με σκοπό τη συνέχιση όλων εκείνων των δράσεων πολιτισμικού, περιβαλλοντικού και κοινωνικού χαρακτήρα που μέχρι τότε παρέχονταν από τις κοινωφελείς επιχειρήσεις ή από κάποια καταργούμενα Ν.Π. των πρώην καποδιστριακών Δήμων. Πιο συγκεκριμένα ο σκοπός της επιχείρησης ανά επιμέρους δράση προσδιορίζεται από τα ακόλουθα:

Πολιτισμός

1. Η προώθηση, ανάπτυξη και υποβοήθηση του έργου της πολιτιστικής ανάπτυξης του Δήμου Ηρακλείου.
2. Η εφαρμογή πολιτικών για την ανάδειξη και προστασία του τοπικού πολιτισμού, η προβολή των πολιτιστικών αγαθών και των σύγχρονων πολιτιστικών έργων που παράγονται σε τοπικό επίπεδο με τη λειτουργία δημοτικού κινηματογράφου, θεατρικών εργαστηρίων, φιλαρμονικών και σχολών διδασκαλίας μουσικής, σχολών χορού, ζωγραφικής, γλυπτικής κλπ., καθώς και η μελέτη και εφαρμογή πολιτιστικών προγραμμάτων.
3. Η συνέχιση και διεύρυνση των δράσεων πολιτιστικού χαρακτήρα.
4. Η ανάπτυξη και διοργάνωση πολιτιστικών δράσεων, θεσμών και εκδηλώσεων πολιτιστικού χαρακτήρα.
5. Η περαιτέρω σχεδιασμένη και συνολική ανάδειξη και αξιοποίηση των ιστορικών χώρων.
6. Η δημιουργία και λειτουργία μουσείων.



7. Η εκπόνηση τοπικού προγράμματος για την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.
8. Η περαιτέρω ανάδειξη και αξιοποίηση των φυσικών και τουριστικών πόρων της περιοχής.
9. Η διεύρυνση των δράσεων προβολής των τοπικών πολιτιστικών αγαθών, της κοινωνικής προσφοράς, της ιστορίας, του χαρακτήρα και της φυσιογνωμίας της περιοχής του Δήμου.
10. Η ανάπτυξη και λειτουργία Κέντρου Καλλιτεχνικής Παιδείας με τη δημιουργία τμημάτων διδασκαλίας μουσικής, χορού, εικαστικών, γλυπτικής, θεατρικών εργαστηρίων, κλπ.
11. Η προώθηση πολιτιστικών ανταλλαγών σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.
12. Η διοργάνωση συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων και άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων.
13. Η λειτουργία Δημοτικού Κινηματογράφου
14. Η οργάνωση μόνιμων και περιοδικών εκθέσεων σε όλους τους τομείς της τέχνης.
15. Η προβολή των πολιτιστικών αγαθών και των σύγχρονων πολιτιστικών έργων που παράγονται σε τοπικό επίπεδο.
16. Η ολοκληρωμένη και ουσιαστική πολιτιστική ανάπτυξη του Δήμου και η ενεργοποίηση της συμμετοχής των πολιτών στην πολιτιστική ζωή.
17. Η δημιουργία και λειτουργία Λαογραφικού Μουσείου για την προβολή της τοπικής παράδοσης και λαογραφίας.
18. Η δημιουργία και λειτουργία Μουσείου Σχολικής ιστορίας.
19. Η εκπόνηση μελετών ανάπλασης ιστορικών χώρων και κτιρίων για την ανάδειξή τους.
20. Η επισκευή, συντήρηση και αξιοποίηση παραδοσιακών και ιστορικών κτιρίων, ιστορικών σχολικών κτιρίων και κτιρίων που παραχωρούνται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς.
21. Η προστασία μνημείων και ιστορικών χώρων της περιοχής, που δεν ανήκουν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Πολιτισμού.
22. Η λειτουργία των εγκαταστάσεων (χώρων αναψυχής και περιπέτρων προβολής) που βρίσκονται εντός των πολιτιστικών υποδομών, θεάτρων, επισκέψιμων ιστορικών χώρων κλπ που λειτουργεί η επιχείρηση.
23. Ο σχεδιασμός προγραμμάτων συνολικής προβολής της περιοχής του Δήμου.
24. Η λειτουργία Κέντρου προβολής της περιοχής, πληροφόρησης και ενημέρωσης των επισκεπτών.
25. Η προβολή και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου, των φυσικών, ιστορικών και τουριστικών πόρων της περιοχής.
26. Η εφαρμογή πολιτικών για την ανάδειξη και προστασία του τοπικού πολιτισμού.
27. Η έκδοση εντύπου υλικού, η ανάπτυξη και διαχείριση ηλεκτρονικών δικτυακών τόπων και χώρων πληροφόρησης για την προβολή της περιοχής.



28. Η έκδοση περιοδικού για την πνευματική καλλιέργεια και ενημέρωση των πολιτών.
29. Η ανάπτυξη ενημερωτικών μέσων (Ραδιοφωνικός Σταθμός, εφημερίδα κλπ.) για την προβολή της περιοχής και τη δημοσιότητα των τοπικών υποθέσεων.
30. Η οργάνωση, λειτουργία και διαχείριση δραστηριοτήτων και υπηρεσιών στον τομέα του πολιτιστικού τουρισμού που συνάδουν με τους καταστατικούς σκοπούς της επιχείρησης και δεν έχουν εμπορικό χαρακτήρα.
31. Η ανάπτυξη σχέσεων σε εθνικό και διακρατικό επίπεδο με αντίστοιχες επιχειρήσεις και φορείς της Αυτοδιοίκησης.
32. Η μελέτη και εφαρμογή πολιτιστικών προγραμμάτων.
33. Η έρευνα, συλλογή και διάσωση αρχείων για την τοπική παράδοση, ιστορία και πολιτισμό.
34. Η συγκρότηση αρχείου δημιουργών που έχουν σχέση με την περιοχή και η προβολή του έργου τους.
35. Η πραγματοποίηση εκδηλώσεων και εκδόσεων με κύριο άξονα την ανάδειξη της συμβολής της περιοχής στο ελληνικό και ευρωπαϊκό γίγνεσθαι.

Περιβάλλον

1. Η εκπόνηση τοπικών προγραμμάτων για την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.
2. Η προστασία και διαχείριση των υδάτινων πόρων, η προστασία του εδάφους και των εσωτερικών υδάτων και η καταπολέμηση της ρύπανσης στην περιοχή.
3. Η ίδρυση και λειτουργία δημοτικού εργαστηρίου χειροτεχνίας, ζωγραφικής και μικρογλυπτικής με θέματα και υλικά από το τοπικό φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον.
4. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την προστασία και αναβάθμιση της αισθητικής των οικισμών του Δήμου και της απρόσκοπτης πρόσβασης και χρήσης των κοινόχρηστων χώρων.
5. Η ανάπτυξη παρεμβάσεων για την εφαρμογή του νομικού πλαισίου για την υπαίθρια διαφήμιση.
6. Η ανάπτυξη καινοτόμων δράσεων πολιτιστικού χαρακτήρα για την σύνδεση του πολιτισμού με την οικονομία, το φυσικό περιβάλλον και την κοινωνική οργάνωση.
7. Η ανάπτυξη δράσεων για την προστασία της φύσης και την σύνδεση περιβάλλοντος και πολιτισμού.
8. Η ανάδειξη και προστασία των τοπικών οικοσυστημάτων.
9. Η ανάπτυξη δράσεων για την περιβαλλοντική και οικολογική ευαισθητοποίηση των πολιτών.
10. Η εκπόνηση μελετών για την προστασία περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, την ασφάλεια και την απρόσκοπτη διεξαγωγή της κυκλοφορίας.

Κοινωνική Πρόνοια

1. Η εφαρμογή πολιτικών και η συμμετοχή σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα των Δημοτών, με τη λειτουργία π.χ.:



- κέντρων ημερήσιας φροντίδας, ψυχαγωγίας και αναψυχής ηλικιωμένων, και μονάδων κοινωνικής φροντίδας
 - συγχρηματοδοτούμενων κοινωνικών προγραμμάτων «Βοήθεια στο Σπίτι» κ.λπ.
2. Η εφαρμογή πολιτικών και η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα, που στοχεύουν στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας, όπως δημιουργία δημοτικών ιατρείων, κέντρων αγωγής υγείας, υποστήριξης και αποκατάστασης ατόμων με αναπηρία, κέντρων ψυχικής υγείας, συμβουλευτικής στήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και βίας κατά συννοικούντων.
 3. Η μέριμνα για τη στήριξη των οικονομικά αδύνατων δημοτών.
 4. Ο σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη κοινωνικά ευπαθών ομάδων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.
 5. Η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικού δικτύου κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου.
 6. Η υλοποίηση ή η συμμετοχή σε ολοκληρωμένα τοπικά σχέδια και προγράμματα δράσης και πρωτοβουλίες για την εφαρμογή και ανάπτυξη πολιτικών προώθησης της απασχόλησης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης διαφόρων κατηγοριών ανέργων, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.
 7. Η συμβολή στην απορρόφηση του εργατικού δυναμικού της περιοχής του Δήμου με την ανάπτυξη συμβουλευτικών δράσεων που παρέχονται δωρεάν προς τους άνεργους, με στόχο την υποστήριξη και την ενθάρρυνσή τους για την εξεύρεση απασχόλησης, καθώς και στην προώθηση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας.
 8. Η ίδρυση και λειτουργία κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών.
 9. Η στελέχωση Κέντρου Στήριξης Ρομά & Ευπαθών Ομάδων

Ωφελούμενοι

Αποδέκτες είναι κυρίως άτομα που είναι επιφορτισμένα με την φροντίδα ηλικιωμένων και ατόμων με αναπηρία, άνεργα που δεν μπορούν να ενταχθούν ή να επανενταχθούν στην αμειβόμενη ενεργό ζωή.

Ωφελούμενοι είναι επίσης άτομα τρίτης ηλικίας και παιδιά από 6-12 ετών.

Ειδικότερα, μέσα από τα προγράμματα των κοινωνικών δομών που υλοποιεί η Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση, ωφελούμενοι από τις υπηρεσίες είναι:

1) Για το βοήθεια στο Σπίτι άτομα μη αυτοεξυπηρετούμενα, ηλικιωμένα και άτομα με αναπηρίες δίνοντας προτεραιότητα σε άτομα μοναχικά, με χαμηλό εισόδημα, ελλιπές υποστηρικτικό περιβάλλον και απομακρυσμένα από υπηρεσίες. Είναι μια κινητή μονάδα που παρέχει κατ' οίκον υπηρεσίες οργανωμένης, συστηματικής και εξατομικευμένης φροντίδας και υποστήριξης σε κάθε εξυπηρετούμενο.

2) Για τα Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) ηλικιωμένοι που δεν μπορούν να αυτοεξυπηρετηθούν απόλυτα (κινητικές δυσκολίες- άνοια- τύφλωση κτλ) των οποίων το περιβάλλον που τα φροντίζει εργάζεται ή



αντιμετωπίζει σοβαρά κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα ή προβλήματα υγείας και αδυνατεί να ανταποκριθεί στη φροντίδα που έχει αναλάβει.

3) Για το Ιατροκοινωνικό Κέντρο (ΙΑΚ) ωφελούμενοι είναι Έλληνες τσιγγάνοι που διαμένουν στο Δήμο Ηρακλείου. Είναι ένα κέντρο παροχής φροντίδας ιατρικής και κοινωνικής, που υλοποιείται με ευθύνη του Δήμου με τη συγχρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Τα οφέλη του ΙΑΚ είναι πάρα πολλά για τους εξυπηρετούμενους δημότες λόγω των ιατρικών και κοινωνικών παροχών του προς αυτούς. Αξίζει να αναφερθεί ότι από την έναρξη λειτουργίας του ΙΑΚ (26 Ιουλίου 2006) έως και σήμερα, έχουν πραγματοποιηθεί αρκετοί εμβολιασμοί τόσο σε παιδιά όσο και σε ενήλικες. Επίσης το ιατρείο του ΙΑΚ λειτουργεί καθημερινά και ως Κοινωνικό Ιατρείο προσφέροντας υπηρεσίες σε ευπαθείς ομάδες του Δήμου και κυρίως ανασφάλιστους

4) Για τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) ωφελούμενοι είναι κυρίως παιδιά ηλικίας 6-12 ετών που διαμένουν στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου, για ορισμένο χρονικό διάστημα της ημέρας και εκτός σχολικού ωραρίου και η σωστή αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου με ατομική ή οργανωμένη δραστηριότητα ή μέσα από οργανωμένες ομάδες εργαστηρίων καθώς και η εξυπηρέτηση των γονέων. Όλες οι υπηρεσίες παρέχονται δωρεάν.

5) Δημοτικό Ωδείο Ηρακλείου

Ωφελούμενοι είναι κυρίως παιδιά όπου ενδιαφέρονται για τη μουσική τους εκπαίδευση. Το Ωδείο Δήμου Ηρακλείου προσφέρει μουσική εκπαίδευση με υψηλά ποιοτικά κριτήρια και κατοχυρώνει με τίτλους σπουδών τους μαθητές του. Το ωδείο Δήμου Ηρακλείου δημιούργησε δύο παραρτήματα προσφέροντας μουσική εκπαίδευση και στην περιφέρεια. Το ένα είναι στη Δημοτική Ενότητα Παλιανής και το άλλο στη Δημοτική Ενότητα Αλικαρνασσού.

Στελέχωση

Στη ΔΗΚΕΗ εργάζονται 118 υπάλληλοι, από τους οποίους οι 3 είναι αορίστου χρόνου, οι 111 ορισμένου χρόνου και 4 με σύμβαση έργου. Επιπρόσθετα, οι 33 υπάγονται στην κατηγορία ΠΕ, οι 38 στην ΤΕ, οι 13 στη ΔΕ και οι 34 στην ΥΕ.

Η στελέχωση του νομικού προσώπου στις 30/06/2015 ανά επίπεδο εκπαίδευσης και σχέσης εργασίας φαίνεται στους πίνακες που ακολουθούν:

| ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΔΗΚΕΗ (30/06/2015) | |
|--|------------|
| ΠΕ | 33 |
| ΤΕ | 38 |
| ΔΕ | 13 |
| ΥΕ | 34 |
| ΣΥΝΟΛΑ | 118 |



| ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΔΗΚΕΗ (30/06/2015) | |
|---|------------|
| ΜΟΝΙΜΟΙ | - |
| ΙΔΑΧ | 3 |
| ΙΔΟΧ | 111 |
| ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΕΡΓΟΥ | 4 |
| ΣΥΝΟΛΑ | 118 |

Υποδομές-Εξοπλισμός

Η ΔΗΚΕΗ για την επίτευξη των σκοπών του διαθέτει 9 οχήματα για την εξυπηρέτηση των δομών του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» και 1 λεωφορείο για το πρόγραμμα «ΚΗΦΗ».

Επίσης για τη διοικητική της υποστήριξη η επιχείρηση διαθέτει, 7 Η/Υ, 1 φαξ-scanner, 3 εκτυπωτές, 7 γραφεία, 2 μικρές βιβλιοθήκες, 3 μεγάλες και μια μεγάλη εντοιχισμένη ντουλάπα με ράφια, 3 air conditions και ένα φορητό. Ένα μεγάλο τραπέζι συνεδριάσεων και 10 καρέκλες συνεδριάσεων και 7 καρέκλες γραφείου. Οι 3 από τους 7 Η/Υ, οι δύο από τους τρεις εκτυπωτές και το φορητό κλιματιστικό έχουν αγοραστεί από την ΔΗΚΕΗ. Τα υπόλοιπα έχουν παραχωρηθεί από το Δήμο Ηρακλείου.

Οικονομική Κατάσταση

Ο Κύκλος Εργασιών της επιχείρησης ανήλθε το 2012 στα 1.907.522,95 € και **παρουσίασε κέρδη της τάξεως των 423.385,96 €.**

Αντίστοιχα, το 2013 ο Κύκλος Εργασιών της επιχείρησης ανήλθε στα 2.010.851,39 € και **παρουσίασε κέρδη της τάξεως των 322.012,04 €.** Το ύψος του Π/Υ που προβλέπεται να κινηθεί το 2015 ανέρχεται στα 3.036.010€. Τα **έσοδα** προέρχονται κατά το μεγαλύτερο μέρος (88,47%) από χρηματοδοτήσεις από το ΕΣΠΑ και κατά 11,53% από επιχορηγήσεις του Δήμου. Το 81,3% των **εξόδων** αφορούν σε αμοιβές και έξοδα προσωπικού, ενώ το 94,4% των **εσόδων** προέρχεται από διάφορες επιχορηγήσεις.

Ευρήματα αξιολόγησης λειτουργίας

Η Δημοτική Επιχείρηση λειτουργεί βάσει του Εσωτερικού Κανονισμού Υπηρεσιών (ΕΚΥ) και του κανονισμού Διαχείρισης.

Υπάρχει ο Γενικός διευθυντής χωρίς διευθυντή οικονομικής Διαχείρισης και χωρίς διευθυντή υλοποίησης έργων βάση του ΟΕΥ. Όλη η οικονομική διαχείριση ασκείται από τον Γενικό Διευθυντή και η υλοποίηση έργων (κοινωνική φροντίδα ενσωμάτωση, πολιτισμός, περιβάλλον) και η διοικητική υποστήριξη προσωπικού από μία υπάλληλο ΠΕ Οικονομικού – Διοικητικού. Η λογιστική παρακολούθηση γίνεται από εξωτερικό συνεργάτη.

Υπάρχει καθυστέρηση στη ροή χρηματοδότησης των δομών, με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζουμε συχνά πρόβλημα σε προμήθειες όπως υγειονομικό και φαρμακευτικό υλικό, τρόφιμα, γραφικής ύλης κτλ. Λόγω γραφειοκρατικών



διαδικασιών καθυστερεί η παροχή υπηρεσιών στους αποδέχτες αρκετά συχνά. Υπάρχει ελλιπής ενημέρωση των δημοτών για τις υπηρεσίες που προσφέρονται ακριβώς στο Δήμο με αποτέλεσμα να εμπλέκονται μια αλλά και δυο υπηρεσίες μαζί για τον ίδιο σκοπό. Τέλος, ο αριθμός των υφιστάμενων εργαζομένων κρίνεται ως μη επαρκής.

2.2.3 Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Ηρακλείου (ΔΕΥΑΗ)

Σκοπός λειτουργίας

Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης - Αποχέτευσης Ηρακλείου (ΔΕΥΑΗ) ιδρύθηκε με το Π.Δ. 352/1982 (ΦΕΚ 63/Α') και διέπεται από το Ν.1069/80. Είναι ΝΠΙΔ και έχει αποστολή «τη μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση, διοίκηση και λειτουργία των δικτύων Ύδρευσης, Άρδευσης και Αποχέτευσης, Ακαθάρτων και Ομβρίων καθώς και Μονάδων Επεξεργασίας Υγρών Αποβλήτων της περιοχής Ηρακλείου» όπως ορίζει ο Ν.1069/80. Τέλος, με την 67/2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου πραγματοποιήθηκε η περαιτέρω επέκταση των διοικητικών ορίων Δήμου Ηρακλείου σύμφωνα με το Ν. 3852/2010 για τον επαναπροσδιορισμό της περιοχής αρμοδιότητας της ΔΕΥΑΗ.

Οι αρμοδιότητες της ΔΕΥΑΗ αφορούν στη: συντήρηση εκατοντάδων χιλιομέτρων εσωτερικών και εξωτερικών δικτύων, διανομή νερού λόγω μη συνεχούς ροής, λειτουργία και φύλαξη Αντλιοστασίων επί 24ώρου βάσεως, λειτουργία του Βιολογικού Σταθμού, προστασία του Υδροφόρου Ορίζοντα, Διαχείριση Ακαθάρτων κλπ. Ειδικότερα οι τρεις τομείς δραστηριοποίησης της επιχείρησης είναι:

ΥΔΡΕΥΣΗ: Λειτουργία και Συντήρηση Συστημάτων Ύδρευσης Σχεδιασμός και Κατασκευή νέων υποδομών

ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ: Λειτουργία και Συντήρηση Συστημάτων Αποχέτευσης Σχεδιασμός και Κατασκευή νέων υποδομών

ΑΡΔΕΥΣΗ: Λειτουργία και Συντήρηση Συστημάτων Άρδευσης Τοπικών Κοινοτήτων

Ωφελούμενοι

Οι Δημότες του νέου Καλλικρατικού Δήμου Ηρακλείου που ανέρχονται περίπου σε 200.000 καθώς και πλήθος τοπικών προμηθευτών - εργολάβων και επαγγελματιών.

Στελέχωση

Η στελέχωση της επιχείρησης ανά επίπεδο εκπαίδευσης και σχέση εργασίας, αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα:

| ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΔΕΥΑΗ (30/6/2015) | | | |
|-----------------------------|------|------|--------|
| | ΙΔΑΧ | ΙΔΟΧ | ΣΥΝΟΛΑ |
| ΠΕ | 15 | | 15 |
| ΤΕ | 13 | | 13 |
| ΔΕ | 53 | | 53 |
| ΥΕ | 58 | | 58 |



| | | | |
|---------------|------------|--|------------|
| ΣΥΝΟΛΑ | 139 | | 139 |
|---------------|------------|--|------------|

Από τους 139 υπαλλήλους της επιχείρησης, οι 112 (80,7%) είναι άνδρες και οι 27 (19,2%) γυναίκες.

Σημειώνεται πως τα τελευταία τρία έτη έχουν συνταξιοδοτηθεί 32 άτομα (18 το 2011, 11 το 2012 και 2 το 2013 και 1 το 2014). Κατά τη διάρκεια του έτους 2014 κατέθεσαν έντυπα συνταξιοδότησης 4 υπάλληλοι, δηλώνοντας όμως ότι παραμένουν εργαζόμενοι. Επιπρόσθετα έχουν εκδηλώσει την πρόθεσή τους να αποχωρήσουν έως το 2017 26 υπάλληλοι.

Υποδομές-Εξοπλισμός

Στο ιδιοκτησιακό καθεστώς της επιχείρησης ανήκουν 65 μηχανοκίνητα από τα οποία: 49 ΟΧΗΜΑΤΑ (ΗΜΙΦΟΡΤΗΓΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΑ ΦΟΡΤΗΓΑ ΚΑΙ 1 ΟΧΗΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΑΓΩΓΩΝ ΑΠΟΧ/ΣΗΣ), 18 ΜΟΤΟΠΟΔΗΜΑΤΑ, 9 ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΕΡΓΩΝ (4 ΑΠΟΦΡΑΚΤΙΚΑ ΚΑΙ 5 ΕΚΣΚΑΦΕΙΣ- ΦΟΡΤΩΤΕΣ).

Σημειώνεται ότι τα ιδιόκτητα κτίρια στέγασης των υπηρεσιών της ΔΕΥΑΗ είναι τρία (3), δύο (2) στην οδό Κων/νου Χατζηγεωργίου 2 και Φοινικιά Ηρακλείου και ένα (1) στη Δεξαμενή Παπα - Τίτου. Υπάρχει και ένα κτίριο ιδιοκτησίας Δήμου Ηρακλείου στη συμβολή των οδών Θησέως και Καρτερού στο Ηράκλειο το οποίο έχει παραχωρηθεί στην Επιχείρηση και στεγάζεται το ταμείο της Υπηρεσίας. Τα υπόλοιπα αφορούν σε γεωτρήσεις, δεξαμενές και αντλιοστάσια νερού και λυμάτων.

Οικονομική Κατάσταση

Ο Κύκλος Εργασιών της επιχείρησης ανήλθε το 2013 στα 14.849.922,96 € και παρουσίασε κέρδη της τάξεως των 620.146,11 €.

Το 27% των **εξόδων** αφορούν σε αμοιβές και έξοδα προσωπικού, το 0,1% σε αμοιβές - έξοδα Διοικητικού Συμβουλίου, το 0,4% σε αμοιβές τρίτων, το 27,6% σε αποσβέσεις και το 44,90% σε διάφορα έξοδα (αναλώσιμα, παροχές τρίτων, φόροι-τέλη, τόκοι, προβλέψεις).

Αντίστοιχα, το 71% των **εσόδων** προέρχεται από έσοδα της υπηρεσίας ύδρευσης, το 27% από έσοδα της υπηρεσίας αποχέτευσης, το 0,5% από διάφορες επιχορηγήσεις και το 1,5% από λοιπά διάφορα έσοδα.

Τα στοιχεία της οικονομικής κατάστασης του 2014 βρίσκονται στο στάδιο της επεξεργασίας μια και ο Ισολογισμός και οι Οικονομικές καταστάσεις του εν λόγω έτους δεν έχουν ακόμα συνταχθεί.

Ευρήματα αξιολόγησης λειτουργίας

Η επιχείρηση λειτουργεί σύμφωνα με τους παρακάτω κανονισμούς:

- ✚ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ (ΦΕΚ Β 924/23-3-12 και ΦΕΚ Β 408/22-2-12).
- ✚ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ Υπ' αριθμ. 20/2004 απόφαση ΔΣ ΔΕΥΑΗ.
- ✚ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ Υπ' αριθμ. 139/1997 απόφαση ΔΣ ΔΕΥΑΗ.
- ✚ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΑΡΔΕΥΣΗΣ Υπ' αριθμ. πρωτ.9102/6-12-06 έγκριση της οικονομοτεχνικής μελέτης βιωσιμότητας άρδευσης από τη Δ/νση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης.
- ✚ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ Υπ' αριθμ.104/87 απόφαση ΔΣ ΔΕΥΑΗ.



Ιδιαίτερα προβλήματα εντοπίζονται στις υποδομές ύδρευσης – αποχέτευσης και επεξεργασίας λυμάτων, στις Δημοτικές Ενότητες που εντάχθηκαν με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης».

Λόγω έλλειψης προσωπικού ορισμένοι εργαζόμενοι ασκούν πλέον της μιας εργασίας. Οι ανάγκες δεν καλύπτονται με εσωτερικές μετακινήσεις. **Απαιτούνται οι παρακάτω προσλήψεις: ΠΕ Πληροφορικής 1, ΠΕ Πολιτικών Μηχανικών 1, ΤΕ Πολιτικών Μηχανικών 1, ΠΕ Οικονομικών 1, ΤΕ Λογιστών 1, ΔΕ Τεχνιτών -Υδραυλικών 4 , ΥΕ Εργατών-γενικών καθηκόντων 6.**

Ενδεχόμενα προβλήματα καθυστερήσεων στην εξυπηρέτηση των δημοτών οφείλονται, στην έλλειψη προσωπικού, στις γραφειοκρατικές διαδικασίες λόγω σύνδεσης με το δημόσιο και τις διαδικασίες του (έλεγχος από το ελεγκτικό συνέδριο), στις διαρκείς αλλαγές σε νομικό – φορολογικό – ελεγκτικό καθεστώς και στην οικονομική στενότητα, λόγω της γενικότερης δημοσιονομικής κατάστασης που επικρατεί στη χώρα.

Τα προσόντα του προσωπικού κρίνονται ως ικανοποιητικά με ανάγκη βελτίωσης του βαθμού εξυπηρέτησης των Δημοτών, της λειτουργίας όλων των υπηρεσιακών επιπέδων και της επιμόρφωσης προσωπικού σε νέες τεχνολογίες και νέα υλικά.

Υπάρχει ανάγκη ανανέωσης του στόλου οχημάτων λόγω παλαιότητας οχημάτων. Δεν υπάρχουν διαθέσιμα οχήματα στο Δήμο οπότε απαιτείται να γίνει προμήθεια.

ΑΙΤΗΜΑ ΤΗΣ ΔΕΥΑΗ ΓΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗΣ

| ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ | ΑΡΙΘΜΟΣ | ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ |
|------------------------|---------|----------------|
| ΠΕ Πληροφορικής | 1 | ΔΕΥΑΗ |
| ΠΕ Πολιτικών Μηχανικών | 1 | ΔΕΥΑΗ |
| ΤΕ Πολιτικών Μηχανικών | 1 | ΔΕΥΑΗ |
| ΠΕ Οικονομολόγων | 1 | ΔΕΥΑΗ |
| ΔΕ Τεχνιτών Υδραυλικών | 4 | ΔΕΥΑΗ |
| ΠΕ Τοπογράφων | 1 | ΔΕΥΑΗ |
| ΥΕ Γενικών Καθηκόντων | 6 | ΔΕΥΑΗ |



Επίσης λειτουργούν με τη νομική μορφή της ΑΕ ΟΤΑ (ΝΠΙΔ) οι εξής εταιρείες:

2.2.4 Μονομετοχική Δημοτική Ανώνυμη Εταιρεία Ηρακλείου (ΔΕΠΑΝΑΛ ΑΕ ΟΤΑ)

Σκοπός Λειτουργίας

Η ΔΕΠΑΝΑΛ ΑΕ ΟΤΑ είναι ΝΠΙΔ, συστάθηκε με το ΦΕΚ 121/23-02-1994 και τροποποιήθηκε το 1998, 2002 και 2011, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3852/2010. Καταχωρήθηκε στο μητρώο ανωνύμων εταιριών με το ΦΕΚ 2122/Τ. ΑΕ/19.03.2009.

Σκοποί της εταιρείας είναι:

- α) Η εκμετάλλευση κοινοχρήστων χώρων του Δήμου Ηρακλείου και πιο συγκεκριμένα μισθώσεις ακινήτων – κινητών καντινών – διαφημίσεις – διαχείριση και λειτουργία πάρκινγκ.
- β) Η αξιοποίηση συγκεκριμένης δημοτικής ακίνητης περιουσίας του Δήμου Ηρακλείου.
- γ) Η εκπόνηση μελετών και κατασκευή τεχνικών δημοσίων και ιδιωτικών έργων.
- δ) Η παροχή υποστήριξης στις διαδικασίες ένταξης έργων και δράσεων του Δήμου Ηρακλείου σε συγχρηματοδοτούμενα αναπτυξιακά και άλλα προγράμματα.

Ωφελούμενοι

Οι ωφελούμενοι από την λειτουργία της εταιρείας είναι οι ταξιδιώτες και οι εργαζόμενοι του αερολιμένα Ηρακλείου διότι η εταιρεία διαχειρίζεται το Parking, έναντι του Αερολιμένα. Επίσης ωφελούμενοι είναι και οι επιχειρηματίες στους οποίους έχουν εκμισθώσει τα ακίνητα που έχει η εταιρεία για την εκμετάλλευση της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας στην περιοχή της Νέας Αλικαρνασσού. Τέλος ωφελούμενοι είναι οι δημότες του Ηρακλείου και των ομώνυμων Δήμων στους οποίους έχουν παραχωρηθεί εκτελεσμένα έργα της εταιρείας από την ανάληψη δημοσίων και ιδιωτικών έργων.

Στελέχωση

Το προσωπικό της εταιρείας ανέρχεται συνολικά στα **15 άτομα με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου** εκ των οποίων είναι:

- ✓ 1 άτομο Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης με την ειδικότητα του Γενικού Διευθυντή
- ✓ 11 άτομα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ως Διοικητικό Προσωπικό
- ✓ 3 άτομα Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης.

Από το παραπάνω προσωπικό, οι 8 (53,33%) είναι Γυναίκες από 32 έως 51 ετών και οι 7 (46,67%) είναι Άνδρες από 23 έως 43 ετών.

Υποδομές-Εξοπλισμός

Ιδιότητα ή μισθωμένα ακίνητα η εταιρεία δεν έχει. **Έχει μόνο παραχωρημένα τα οποία εκμισθώνει** και είναι τα εξής:

| | |
|----------------------|---------------|
| ΠΑΡΚΟ ΙΩΑΝΝΗ ΒΑΡΔΑΞΗ | 1.000,00 τ.μ. |
| ΤΕΩΣ ΚΤΕΛ ΤΜΗΜΑ Α | 5.233,52 τ.μ. |
| ΔΥΟ ΑΟΡΑΚΙΑ ΤΜΗΜΑ 02 | 5.539,3 τ.μ. |
| ΔΥΟ ΑΟΡΑΚΙΑ ΤΜΗΜΑ 03 | 5.703,36 τ.μ. |



| | | |
|---------------------------|-----------|------|
| ΔΥΟ ΑΟΡΑΚΙΑ ΤΜΗΜΑ 04 | 5.392,98 | τ.μ. |
| ΔΥΟ ΑΟΡΑΚΙΑ ΤΜΗΜΑ 05 | 5.355,49 | τ.μ. |
| ΔΥΟ ΑΟΡΑΚΙΑ ΤΜΗΜΑ Α & Β | 13.654,35 | τ.μ. |
| ΠΡΩΗΝ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΤΜΗΜΑ 02 | 2.087,02 | τ.μ. |
| ΠΡΩΗΝ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΤΜΗΜΑ 03 | 2.087,06 | τ.μ. |

Τα γραφεία της εταιρείας στεγάζονται σε παραχωρούμενο δημοτικό ακίνητο εμβαδού 6.597,01 τ.μ. ενώ ο υπαίθριος σταθμός αυτοκινήτων, εμβαδού 38.000,00 τ.μ. περίπου έναντι του αερολιμένα Ηρακλείου έχει παραχωρηθεί στην εταιρεία για εκμετάλλευση. Τέλος έχει παραχωρηθεί χώρος συνολικού εμβαδού 12.892,70 τ.μ. στη θέση δύο Αοράκια (ακίνητο έναντι αστυνομικού μεγάρου) το οποίο η εταιρεία δεν εκμισθώνει.

Η εταιρεία έχει στην ιδιοκτησία της 2 φορτηγά αυτοκίνητα, 1 επιβατικό αυτοκίνητο, 2 μηχανάκια και ένα αγροτικό αυτοκίνητο.

Οικονομική Κατάσταση

Ο Προϋπολογισμός της επιχείρησης για το 2015 ανήλθε στα 1.037.000,00€.

Στην κατηγορία των **Εσόδων**, το 7,71% αφορά σε έσοδα από έργα, το 80,04% σε έσοδα από τη διαχείριση των χώρων στάθμευσης και το 12,25% από εκμισθώσεις ακινήτων.

Στην κατηγορία των **Εξόδων**, το 33,27% απορροφάται από αμοιβές και έξοδα προσωπικού, 1,74% σε αμοιβή προέδρου αντιπροέδρου, 11,28% σε αμοιβές τρίτων (μελετητές, μηχανικοί, τεχνικοί κ.α.).

Ευρήματα αξιολόγησης λειτουργίας

Η εταιρεία λειτουργεί με τον κανονισμό οικονομικής διαχείρισης και τον εσωτερικό κανονισμό υπηρεσιών. Υπάρχει τακτική συνεργασία με τη ΔΕΥΑΗ, την Τεχνική Υπηρεσία και το ΚΕΠ του Δήμου Ηρακλείου καθώς και λοιπούς φορείς και το επίπεδο συνεργασίας είναι άριστο.

Ο αριθμός των υφιστάμενων εργαζομένων δεν είναι αρκετός και δεν καλύπτεται με εσωτερικές μετακινήσεις. Απαιτούνται ή προσλήψεις ή μετακινήσεις από άλλους φορείς. Επίσης ο υφιστάμενος τεχνολογικός εξοπλισμός κρίνεται ως μη επαρκής.

2.2.5 Δημοτική Επιχείρηση Πολιτισμού, Τουρισμού και Ανάπτυξης (ΔΕΠΤΑΗ ΑΕ ΟΤΑ)

Σκοπός Λειτουργίας

Η ΔΕΠΤΑΗ ΑΕ ΟΤΑ είναι ΝΠΙΔ του Δήμου Ηρακλείου σύμφωνα με το ΦΕΚ 15124/Τ. ΑΕ/31.12.2010. Προέρχεται από τη μετατροπή της Αμιγούς Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτισμού Τουρισμού & Ανάπτυξης Ηρακλείου (ΔΕΠΤΑΗ) σε ανώνυμη εταιρεία σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3463/2006. Λειτουργεί βάσει των διατάξεων του Κ.Ν. 2190/20 και τις ειδικότερες διατάξεις του άρθρου 266 του Δημοτικού Κώδικα.

Βασικός σκοπός της εταιρείας είναι η ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που δεν απαγορεύονται από τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (εμπορικές, τουριστικές, βιομηχανικές δραστηριότητες και παροχή υπηρεσιών), οι οποίες στοχεύουν στην επίτευξη κέρδους και παράλληλα βοηθούν στην οικονομική και κοινωνική αναβάθμιση της περιοχής και των κατοίκων της.



Οι δραστηριότητες που αναπτύσσει είναι:

- Η δημιουργία, μίσθωση ο εξοπλισμός και η εκμετάλλευση χώρων εστίασης και αναψυχής εντός των ορίων του Δήμου Ηρακλείου και η αξιοποίηση και εκμετάλλευση της πλαζ Καρτερού παράλληλα με την υλοποίηση σχεδίου γενικής διαμόρφωσης της περιοχής της Ακτογραμμής του Καρτερού.
- Η δημιουργία κυλικείων, εστιατορίων και καταστημάτων πωλήσεων διαφόρων ειδών τουριστικού ενδιαφέροντος, κατασκηνωτικών κέντρων, ξενοδοχειακών μονάδων και λοιπών επιχειρήσεων τουρισμού μέσα στην πόλη ή στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Ηρακλείου.
- Η ανέγερση και λειτουργία του Πολιτιστικού και Συνεδριακού Κέντρου και η υποστήριξη-οργάνωση φεστιβάλ Ηρακλείου.

Επιπλέον διαχειρίζεται και λειτουργεί τα εξής καταστήματα και εγκαταστάσεις:

- Καφετέρια «ΜΑΡΙΝΑ»
- Εστιατόριο «ΒΑΡΔΙΑ»
- Κυλικείο του σταθμού ΚΤΕΛ Ηρακλείου–Λασιθίου
- Καφετέρια «ΟΑΣΗ»
- Καφετέρια «ΓΕΡΟ ΠΛΑΤΑΝΟΣ»
- Κυλικείο του Κηποθέατρου «Ν. ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ
- Παραδοσιακό καφενείο «ΚΟΥΜΠΕΣ»
- Πολύκεντρο Νεολαίας
- Υπαίθριος σταθμός αυτοκινήτων στην Πλατεία Κύπρου
- Υπαίθριος σταθμός αυτοκινήτων στην Λ. Ικάρου
- Υπαίθριος σταθμός αυτοκινήτων στην Αρχ. Μακαρίου
- Υπαίθριος σταθμός αυτοκινήτων στην Πλατεία Ελευθερίας
- Υπαίθριος σταθμός αυτοκινήτων στην Βίγλα
- Υπαίθριος σταθμός αυτοκινήτων στο Κομμένο Μπεντένι
- Υπαίθριος σταθμός αυτοκινήτων στη Λ. Πλαστήρα
- Υπαίθριος σταθμός αυτοκινήτων στον Καράβολα
- Υπαίθριος σταθμός αυτοκινήτων στη Λ. Πλαστήρα
- Υπαίθριος σταθμός αυτοκινήτων Τάλως
- Σταθμός αυτοκινήτων παλιάς Λαχαναγοράς
- Σταθμός αυτοκινήτων Πολιτιστικού Συνεδριακού Κέντρου Ηρακλείου
- Κυλικείο Πολιτιστικού Συνεδριακού Κέντρου Ηρακλείου
- Μικρό Θέατρο
- Πειραματικό Θέατρο
- Κεντρική Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων

Ωφελούμενοι

Ωφελούμενοι και αποδέκτες των υπηρεσιών της εταιρείας είναι οι δημότες και επισκέπτες του Δήμου.



Στελέχωση

Κατά τις 30/06/2015 το προσωπικό αποτελούνταν από 34 άτομα, 27 με σχέση εργασίας ΙΔΟΧ και 7 ΙΔΑΧ. Από αυτούς 20 (58,8%) είναι άνδρες και 14 (41,2%) γυναίκες, ενώ οι 4 εξ αυτών είναι Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης, οι 16 Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και οι 14 Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης.

Υποδομές-Εξοπλισμός

Στην ιδιοκτησία του οργανισμού ανήκουν 1 ΙΧ αυτοκίνητο και όλος ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός των καταστημάτων.

Οικονομική Κατάσταση

Ο κύκλος εργασιών της εταιρείας για το 2014, ανήλθε στα 1.446.516,18 € και παρουσίασε ζημιές χρήσης 217.613,73 €.

Στην κατηγορία των **Εσόδων**, το 7% προήλθαν από έσοδα της διαχείρισης των χώρων στάθμευσης και το 93% από τη λειτουργία των καταστημάτων.

Στην κατηγορία των **Εξόδων**, το 13,43% απορροφάται από αμοιβές και έξοδα προσωπικού, 8,98% σε αμοιβές τρίτων (μελετητές, μηχανικοί, τεχνικοί κ.α.) και 31,27% σε διάφορα έξοδα.

Ευρήματα αξιολόγησης λειτουργίας

Με αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν εγκριθεί και εφαρμόζονται οι παρακάτω Κανονισμοί:

1) **Εσωτερικός Κανονισμός Υπηρεσιών** της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτισμού Τουρισμού Ανάπτυξης Ηρακλείου Ανώνυμος Εταιρεία ΟΤΑ ο οποίος ρυθμίζει τα ζητήματα που αφορούν στην οργάνωση, τη σύνθεση, τη διάρθρωση, τις αρμοδιότητες και τη λειτουργία των Υπηρεσιών της Δημοτικής Επιχείρησης, καθώς και το προσωπικό αυτής.

2) **Κανονισμός Οικονομικής Διαχείρισης** με τον οποίο ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στην οικονομική διοίκηση, στη περιουσία, στην εκπόνηση μελετών, στην εκτέλεση έργων και προμηθειών και στην παροχή υπηρεσιών της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτισμού Τουρισμού Ανάπτυξης Ηρακλείου (ΔΕΠΤΑΗ) Ανώνυμος Εταιρεία ΟΤΑ.

3) **Παράρτημα του Κανονισμού Οικονομικής Διαχείρισης** το οποίο περιλαμβάνει επεξηγήσεις αναφορικά με το Άρθρο 9 «Ανάθεση έργων, υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών» του σχετικού Κανονισμού. Ειδικότερα, περιγράφονται οι απαιτούμενες ενέργειες για την προμήθεια υλικών και υπηρεσιών και τον καθορισμό του τρόπου αξιολόγησης των προμηθευτών και των λοιπών συνεργατών της ΔΕΠΤΑΗ Α.Ε. ΟΤΑ

4) **Κανονισμός Προσωπικού** της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτισμού Τουρισμού Ανάπτυξης Ηρακλείου Ανώνυμος Εταιρεία ΟΤΑ ο οποίος ρυθμίζει τα ζητήματα που αφορούν στην πρόσληψη και τα προσόντα, την υπηρεσιακή κατάσταση, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, τις άδειες, το πειθαρχικό δίκαιο, καθώς και τις τελικές διατάξεις του προσωπικού αυτής

Η στελέχωση του οργανισμού κρίνεται ανεπαρκής. Ήδη από το 2011 έως σήμερα έχουν συνταξιοδοτηθεί 8 άτομα, ενώ έχουν εκδηλώσει την πρόθεσή τους για αποχώρηση έως το 2017 άλλοι 2 υπάλληλοι. Υπάρχει



αναγκαιότητα προσλήψεων δεδομένου ότι η εταιρεία δεν έχει επαρκές μόνιμο προσωπικό, ενώ τίθεται και ζήτημα συνένωσης ή απορρόφησής της από άλλη δημοτική επιχείρηση.

2.2.6 Ανάπτυξη Αθλητισμού Ηρακλείου ΑΕ ΟΤΑ (ΑΑΗ ΑΕ ΟΤΑ)

Σκοπός Λειτουργίας

Η πολυμετοχική εταιρεία ΑΑΗ ΑΕ ΟΤΑ είναι ΝΠΙΔ, με μετόχους το Δήμο Ηρακλείου κατά 98% και την ΠΕΔ Κρήτης κατά 2%. Συστάθηκε με το ΦΕΚ 13172/ΤΕΥΧΟΣ ΑΕ/11.11.2009.

Σκοπός της εταιρείας είναι η Διοίκηση και Διαχείριση των Αθλητικών χώρων του Δήμου Ηρακλείου και Αθλητικών χώρων όμορων Δήμων. Στον σκοπό αυτό περιλαμβάνεται κάθε πράξη που αποβλέπει στη διοίκηση και διαχείριση των αθλητικών χώρων στην ανάπτυξη και εύρυθμη λειτουργία τους και ιδίως την συντήρηση και λειτουργία των οικοδομημάτων, την ανάληψη πρωτοβουλιών για την περαιτέρω βελτίωση και ανάπτυξη των υποδομών τους και στην ανάπτυξη νέων υπηρεσιών και πρωτοβουλιών.

Στους σκοπούς της εταιρείας συμπεριλαμβάνονται επίσης, η ανάπτυξη αθλητικών και πολιτιστικών δράσεων στις αθλητικές υποδομές της πόλης, η ανάπτυξη δράσεων αθλητικού τουρισμού σε αυτές, η παροχή τεχνογνωσίας σε αθλητικούς φορείς και η παροχή ολοκληρωμένων αθλητικών υπηρεσιών στους πολίτες και τα αθλητικά σωματεία.

Η Ανάπτυξη Αθλητισμού Ηρακλείου, εφαρμόζει πρωτοποριακά ένα σύστημα «Σύμπραξης» στην αξιοποίηση και διαχείριση των δημοτικών αθλητικών κέντρων σε συνεργασία με τους αθλητικούς φορείς της πόλης και τους ελεύθερα αθλούμενους πολίτες, οι οποίοι απολαμβάνουν υψηλού επίπεδο υπηρεσίες με μικρό οικονομικό αντίτιμο, ανάλογο των υπηρεσιών που απολαμβάνουν.

Ωφελούμενοι

Οι αποδέκτες είναι όλα τα μέλη των δημοτικών αθλητικών κέντρων (μέχρι σήμερα έχουν εγγραφεί περισσότεροι από 28.000 πολίτες) καθώς επίσης και όλοι οι αθλητικοί σύλλογοι της πόλης.

Στους αθλητικούς χώρους αρμοδιότητας της ΑΑΗ ΑΕ ΟΤΑ, (Παγκρήτιο Στάδιο, Αθλητικό και Πνευματικό Κέντρο Ηρακλείου, Νέο Κλειστό Ηρακλείου στα 2 Αοράκια), φιλοξενούνται συνολικά και αξιοποιούν τις εγκαταστάσεις, εκατόν ενενήντα δύο (192) φορείς και ομάδες δημοτών με διακόσια τριάντα ένα (231) τμήματα άθλησης.

Από τους φορείς αυτούς, ένα είναι αθλητικό σωματείο Επαγγελματικού αθλητισμού, και σαράντα εννέα (49), είναι οργανωμένα αθλητικά σωματεία ερασιτεχνικού αθλητισμού, τα οποία καλλιεργούν τα αθλήματα τους με ενενήντα (90) τμήματα με ετήσια συμφωνητικά χρήσης.

Επίσης, στους χώρους δραστηριοποιούνται εκατό σαράντα δύο (142) ομάδες δημοτών (άτυπες ομάδες ιδιωτών που κάνουν χρήση τις υπηρεσίες). Από αυτές τις ομάδες, οι σαράντα (40) είναι ομάδες αθλουμένων σε μπάσκετ και βόλεϊ, με ετήσια συμφωνητικά χρήσης, καθ ενώ οι εκατό δύο (102) κάνουν περιστασιακή χρήση των υποδομών.



Συνολικά στα αθλητικά κέντρα αρμοδιότητας της ΑΑΗ ΑΕ ΟΤΑ, φιλοξενούνται 25 διαφορετικά αθλήματα και δράσεις φυσικής δραστηριότητας στις οποίες συμπεριλαμβάνονται πέντε αθλητικά camp της περιόδου των καλοκαιρινών μηνών.

Διενεργούνται περισσότερα από 44 εβδομαδιαία ομαδικά προγράμματα, προγράμματα για όλες τις ηλικίες, την οικογένεια και απασχόληση εξειδικευμένου προσωπικού.

Καθημερινά οι υπηρεσίες καλύπτουν ανάγκες πλέον των 2.000 πολιτών. Επίσης οι υπηρεσίες καλύπτουν ανάγκες αθλητικών συλλόγων διαφορετικών αθλημάτων και τεσσάρων τοπικών αθλητικών ενώσεων.

Επίσης στις υποδομές φιλοξενούνται τρία (3) Παραολυμπιακά Αθλήματα, 4 μη Ολυμπιακά Αθλήματα, και περισσότερες από 100 αθλητικές διοργανώσεις διαφόρων αθλημάτων ετησίως.

Στατιστικά Δημοτικών Αθλητικών Κέντρων (δεδομένα από υπολογισμούς και καταγραφή επισκεψιμότητας):

- ✚ Εύρος ενεργών μελών μηνιαία: 1.400-2.200 αθλούμενοι
- ✚ Μέλη αθλητικών κέντρων μέχρι σήμερα: >26.000 αθλούμενοι
- ✚ Εύρος ημερήσιας αθροιστικής επισκεψιμότητας για άσκηση: 33.000-37.600 επισκέψεις
- ✚ Εύρος ετήσιας αθροιστικής επισκεψιμότητας για άσκηση: 380.000-400.000 επισκέψεις
- ✚ Εύρος ετήσιων ωρών άσκησης-χρήσης: > 600.000 ώρες / έτος

Τα δύο τελευταία χρόνια στις υποδομές αρμοδιότητας της ΑΑΗ ΑΕ ΟΤΑ, δημιουργήθηκαν, δύο (2) νέοι σύλλογοι κολύμβησης, δύο (2) νέοι σύλλογοι κλασικού αθλητισμού με αθλητικές και πολυαθλητικές δράσεις, δύο (2) νέοι σύλλογοι ρυθμικής-ενόργανης γυμναστικής και ένας (1) σύλλογος καράτε οι οποίοι δημιούργησαν νέες θέσεις εργασίας σε περίπου 30 άτομα (μερικής απασχόλησης).

Στελέχωση

Η εταιρεία δεν έχει μόνιμο προσωπικό οποιασδήποτε ειδικότητας.

Οι ανάγκες στελέχωσης της ΑΑΗ ΑΕ ΟΤΑ καλύπτονται κυρίως από συμβάσεις έργου, ανεξάρτητες συμβάσεις υπηρεσιών, συμβάσεις μίσθωσης έργου ΑΣΕΠ, (18) και εργολαβικές συμβάσεις (10 για τη φύλαξη των αθλητικών χώρων και 4 για την τεχνική υποστήριξη και συντήρηση) ενώ οι ανάγκες στην καθαριότητα και στην διαχείριση των μελών στις υποδοχές των γυμναστηρίων και κολυμβητηρίων – αθλητικών κέντρων καλύπτονταν αρχικά με εργολαβικές συμβάσεις (10 συνολικά) και τώρα καλύπτονται από πεντάμηνες συμβάσεις του ΟΑΕΔ.

Σήμερα οι ανάγκες λειτουργίας των υπηρεσιών της ΑΑΗ ΑΕ ΟΤΑ καλύπτονται από το παρακάτω προσωπικό:



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

| | ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ - ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ | ΑΡΙΘΜΟΣ | ΒΑΘΜΙΔΑ | ΕΙΔΟΣ |
|---|---|---------|----------|---------------------------|
| 1 | Λειτουργία – εποπτεία γραμματειών | 14 | ΔΕ | ΠΕΝΤΑΜΗΝΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ |
| 2 | Τεχνική διαχείριση | 4 | ΥΕ-ΤΕ | ΕΡΓ. ΣΥΜΒΑΣΗ |
| | | | ΔΕ-ΥΕ | ΠΕΝΤΑΜΗΝΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ |
| 3 | Υπηρεσίες καθαριότητας | 12 | ΥΕ | ΠΕΝΤΑΜΗΝΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ |
| 4 | Υπηρεσίες Φύλαξης | 10 | ΠΕ-ΥΕ-ΤΕ | ΕΡΓ. ΣΥΜΒΑΣΗ |
| 5 | Υπηρεσίες συντήρησης πράσινου (ΧΛΟΟΤΑΠΗΤΑ ΓΗΠΕΔΩΝ ΜΟΝΟ) | 5 | ΥΕ-ΤΕ | ΕΡΓ. ΣΥΜΒΑΣΗ |
| 6 | Υγειονομικές υπηρεσίες (νοσηλευτές) | 3 | ΤΕ | ΣΥΜ.ΜΙΣΘΩΣΗΣ ΕΡΓΟΥ - ΑΣΕΠ |
| 7 | Ιατρικές υπηρεσίες (ιατρός) | 1 | ΠΕ | ΣΥΜ.ΜΙΣΘΩΣΗΣ ΕΡΓΟΥ - ΑΣΕΠ |
| 8 | Καθηγητές Φυσικής Αγωγής - Εκπαιδευτές | 11 | ΠΕ | ΣΥΜ.ΜΙΣΘΩΣΗΣ ΕΡΓΟΥ - ΑΣΕΠ |
| | | 8 | ΠΕ | ΠΕΝΤΑΜΗΝΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ |

Υποδομές-Εξοπλισμός

Στην χρήση ή ιδιοκτησία της εταιρείας καταγράφονται: 1 δίκυκλο 50cc, 7 ηλεκτρομηχανοκίνητα golf carts, 2 βαριά του τύπου κλαρκ, καθώς και ο εξοπλισμός των γυμναστηρίων, ηλεκτρονικός εξοπλισμός και ηλεκτρονικοί υπολογιστές.

Οικονομική Κατάσταση

Σύμφωνα με τους επίσημους δημοσιευμένους ισολογισμούς της εταιρίας, ο κύκλος εργασιών για το 2012 ανήλθε στο ποσό των 566.087,33 €, το 2013 ήταν 545.592,28€, ενώ το 2015 ήταν -271.149,52€.

Στα καθαρά αποτελέσματα χρήσης 2015 καταγράφηκαν ζημιές της τάξης των 192.538,68 €, το 2013 καταγράφηκαν κέρδη προ φόρων 92.250,52€.

Ευρήματα αξιολόγησης λειτουργίας

Η εταιρεία λειτουργεί σύμφωνα με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας, Κανονισμό Προμηθειών καθώς και με τον Κανονισμό Λειτουργίας του Παγκρήτιου Σταδίου και των άλλων αθλητικών κέντρων οι οποίοι χρειάζονται επικαιροποίηση.

Ο αριθμός των εργαζόμενων δεν είναι αρκετός. **Ειδικότερα, υπάρχουν κενά στην κάλυψη των αναγκών του Τομέα Τεχνικής Διαχείρισης και**



Συντήρησης των Αθλητικών Χώρων, καθώς επίσης και στη Γραμματειακή Υποστήριξη των Διοικητικών Δομών του οργανισμού. Υπάρχει αναγκαιότητα προσλήψεων δεδομένου ότι η εταιρεία δεν έχει μόνιμο προσωπικό.

Για περιορισμένο χρονικό διάστημα κάποια κενά καλύπτονται από τις πεντάμηνες συμβάσεις κοινωφελούς εργασίας του ΟΑΕΔ, το οποίο όμως δεν μπορεί να καλύψει ουσιαστικά τις αυξανόμενες ανάγκες λειτουργίας των αθλητικών κέντρων.

Η εκπαίδευση του προσωπικού σε θέματα Νέων Τεχνολογιών, Πρώτων Βοηθειών, Customer Services, Επικοινωνίας και Πωλήσεων, Υγιεινής και Ασφάλειας, Team Building, θεωρείται απολύτως απαραίτητη, και γίνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα από εξειδικευμένο προσωπικό και εκπαιδευτές.

Ο εξοπλισμός οχημάτων κρίνεται ανεπαρκής. Υπάρχουν ανάγκες για προμήθεια τριών οχημάτων (1 για τη μεταφορά προσωπικού και 2 για τη μεταφορά προσωπικού και εξοπλισμού), 20 συστημάτων ενδοεπικοινωνίας τα οποία ενδέχεται να είναι διαθέσιμα στο Δήμο.

Επιπλέον, είναι απαραίτητη η με στόχο την μακροχρόνια βιωσιμότητα των δημοτικών αθλητικών κέντρων, στοχεύει στην ανάπτυξη και υλοποίηση ενός προγράμματος παραγωγής πράσινης ενέργειας και τροποποίησης των υπάρχουσών συστημάτων κατανάλωσης ενέργειας στους τομείς θέρμανσης του νερού και φωτισμού των αθλητικών κέντρων.

Απώτερος στόχος είναι η τροποποίηση η αντικατάσταση των παλαιών συστημάτων που υπάρχουν από κατασκευής στους αθλητικούς χώρους αρμοδιότητας της, με νέα σύγχρονα και λιγότερο ενεργοβόρα συστήματα στα πλαίσια συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων.

Περαιτέρω στοχεύει στην ανάπτυξης νέων δράσεων φυσικής δραστηριότητας και ολοκληρωμένων υπηρεσιών αθλητισμού και άσκησης (καλοκαιρινά πολυαθλητικά camps, νέα προγράμματα άσκησης, φιλοξενία αθλητικών συλλόγων και ιδιωτικών δράσεων), οι οποίες θα επεκταθούν και στον Νέο Κλειστό Γυμναστήριο, έτσι ώστε να αξιοποιείται στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο ο χωροχρόνος των αθλητικών κέντρων.

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες αξιολογούνται (ποιοτικά και ποσοτικά) με **ειδικά ερωτηματολόγια** (μεγάλου και μικρού εύρους) από τα οποία προκύπτει ο βαθμός ικανοποίησης των χρηστών από τις παρεχόμενες υπηρεσίες.

Ενδεχόμενα προβλήματα καθυστέρησης στην παροχή υπηρεσιών οφείλονται συνήθως στη γραφειοκρατία η οποία επηρεάζει τους χρόνους παράδοσης παρελκόμενων στις υπηρεσίες λειτουργιών και στην έλλειψη εκπαίδευσης του προσωπικού.

Παρά το υψηλό κόστος συντήρησης και λειτουργίας των αθλητικών κέντρων, προσφέρονται χαμηλά αντίτιμα υπηρεσιών λόγω της γενικότερης δημοσιονομικής κατάστασης, ενώ αυξάνεται ο αριθμός μελών των αθλητικών κέντρων που επιλέγονται με κοινωνικά-εισοδηματικά κριτήρια. Επιπλέον δημιουργούνται νέες υπηρεσίες και αναπτύσσονται νέες υποδομές με ολοκληρωμένες υπηρεσίες και προϊόντα, μέσω ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων χρηματοδότησης.

Το Παγκρήτιο Στάδιο, μετά την παραχώρησή του στον Δήμο Ηρακλείου από τα Ολυμπιακά Ακίνητα το 2009, **βραβεύτηκε το 2013, ως ένα από τα καλύτερα Αθλητικά Κέντρα στην χώρα μας μετά από ηλεκτρονικό διαγωνισμό που**



υλοποίησε η εταιρεία **P & G-Μαρινόπουλος, το έτος 2012 στα πλαίσια του προγράμματος «Στηρίζω Αθλητισμό» με χρηματικό έπαθλο για την αναβάθμιση των υπηρεσιών και του εξοπλισμού του.** Στον ηλεκτρονικό διαγωνισμό που διεξήχθη συμμετείχαν συνολικά 10 Δημοτικά και Εθνικά Αθλητικά Κέντρα από όλη την Ελλάδα. Το Παγκρήτιο Στάδιο, συγκέντρωσε περισσότερες από 140.000 ηλεκτρονικές ψήφους κατακτώντας την πρώτη θέση. Η καθημερινή και απρόσκοπτη λειτουργία του, παρά τις δύσκολες οικονομικές συγκυρίες, η χρήση του καθημερινά από μεγάλο αριθμό αθλητών και αθλούμενων διαφόρων ηλικιών, η φιλοξενία περισσότερων των είκοσι τμημάτων αθλητικών συλλόγων διαφορετικών αθλημάτων και η υλοποίηση περισσότερων των εκατό πολιτιστικών και αθλητικών γεγονότων ετησίως σε αυτό, αντικατοπτρίζει συνολικά την σημαντικότητά του στην ανάπτυξη του αθλητισμού στην πόλη του Ηρακλείου και της ευρύτερης περιοχής.

2.2.7 Διαπιστώσεις – Συμπεράσματα

Το συνολικό προσωπικό των Δημοτικών Νομικών Προσώπων με κάθε σχέση εργασίας στις 30/06/2015, αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα:

| ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ | | | | | | | |
|--|------------|-----------|-----------|----------------|---------------------------|-----------------|------------|
| | ΜΟΝΙΜΟΙ | ΙΔΑΧ | ΙΔΟΧ | ΙΔΟΧ ΜΕΣΩ ΕΣΠΑ | ΙΔΟΧ ΜΕ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ | ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΕΡΓΟΥ | ΣΥΝΟΛΑ |
| ΔΟΠΑΦΜΑΗ | 53 | 9 | | 94 | 35 | | 191 |
| ΔΗΚΕΗ | | 3 | 7 | 104 | | 4 | 118 |
| ΔΕΥΑΗ | 139 | | | | | | 139 |
| ΔΕΠΤΑΗ ΑΕ ΟΤΑ | | 7 | 27 | | | | 34 |
| ΑΑΗ ΑΕ ΟΤΑ | | | | | | 69 | 69 |
| ΔΕΠΑΝΑΛ ΑΕ ΟΤΑ | | 15 | | | | | 15 |
| ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ Α' ΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ | | | | | | 90 | 90 |
| ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ Β' ΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ | | | | | | 54 | 54 |
| ΣΥΝΟΛΑ | 192 | 34 | 34 | 198 | 35 | 217 | 710 |

Πηγή: Γραφεία προσωπικού Νομικών Προσώπων Δήμου Ηρακλείου



Γενικότερα, στο σύνολο των Νομικών Προσώπων του Δήμου Ηρακλείου τίθεται το θέμα της περαιτέρω στελέχωσής τους.

Στον Πίνακα που ακολουθεί, φαίνεται η αναγκαιότητα για περαιτέρω ενίσχυσής τους, όπως αυτή αποτυπώνεται από το ερωτηματολόγιο που κλήθηκαν να συμπληρώσουν.

| ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΓΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗΣ ΤΟΥΣ | | |
|---|----------------|-----------------------|
| ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ | ΑΡΙΘΜΟΣ | ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ |
| ΠΕ Λογιστών | 1 | ΔΗΚΕΗ |
| ΠΕ Εκπαιδευτών Εικαστικών | 2 | ΔΗΚΕΗ |
| ΠΕ Εκπαιδευτές Μουσικής | 2 | ΔΗΚΕΗ |
| ΠΕ Εκπαιδευτή θεατρικού παιχνιδιού | 1 | ΔΗΚΕΗ |
| ΠΕ Οικονομολόγων | 1 | ΔΕΠΤΑΗ ΑΕ ΟΤΑ |
| ΠΕ Οικονομολόγων | 1 | ΔΗΚΕΗ |
| ΠΕ Διοικητικών | 1 | ΔΗΚΕΗ |
| ΠΕ Ιατρών | 1 | ΑΑΗ ΑΕ ΟΤΑ |
| ΠΕ Διοικητικών | 2 | ΑΑΗ ΑΕ ΟΤΑ |
| ΠΕ Φυσιοθεραπευτών | 2 | ΑΑΗ ΑΕ ΟΤΑ |
| ΠΕ Καθηγητών Φυσικής Αγωγής | 25 | ΑΑΗ ΑΕ ΟΤΑ |
| ΠΕ Πληροφορικής | 1 | ΔΕΥΑΗ |
| ΠΕ Πολιτικών Μηχανικών | 1 | ΔΕΥΑΗ |
| ΠΕ Οικονομολόγων | 1 | ΔΕΥΑΗ |
| ΠΕ Οικονομολόγων | 1 | ΔΕΠΑΝΑΛ ΑΕ ΟΤΑ |
| ΤΕ Βρεφοκόμων | 25 | ΔΟΠΑΦΜΑΗ |
| ΤΕ Διοικητικών | 1 | ΔΕΠΤΑΗ ΑΕ ΟΤΑ |
| ΤΕ Διοικητικών | 1 | ΔΗΚΕΗ |
| ΤΕ Λογιστών | 1 | ΔΕΥΑΗ |



| | | |
|------------------------|----|--------------------|
| ΤΕ Νοσηλευτών | 5 | ΑΑΗ ΑΕ ΟΤΑ |
| ΤΕ Διοικητικών | 1 | ΔΕΠΑΝΑΛ ΑΕ ΟΤΑ |
| ΤΕ Διοικητικών | 20 | ΑΑΗ ΑΕ ΟΤΑ |
| ΔΕ Χορευτών | 2 | ΔΗΚΕΗ |
| ΔΕ Διοικητικών | 2 | ΔΗΚΕΗ |
| ΔΕ Ταμείων | 4 | ΔΕΠΤΑΗ ΑΕ ΟΤΑ |
| ΔΕ Τεχνιτών Υδραυλικών | 6 | ΔΕΥΑΗ |
| ΥΕ Γενικών Καθηκόντων | 10 | ΑΑΗ ΑΕ ΟΤΑ |
| ΥΕ Γενικών Καθηκόντων | 4 | ΔΕΥΑΗ |
| ΥΕ Γενικών Καθηκόντων | 4 | ΔΕΠΑΝΑΛ ΑΕ ΟΤΑ |
| ΔΕ1 Διοικητικών | 2 | ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ |
| ΤΕ Λογιστών | 2 | ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ |
| ΤΕ Πολιτικών Μηχανικών | 1 | ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ |

Σημειώνεται στο σημείο αυτό, το στοιχείο της πρόθεσης αποχώρησης έως το 2017, 38 υπηρετούντων σήμερα υπαλλήλων των Νομικών Προσώπων του Δήμου.

Τα υπόλοιπα σημαντικότερα ευρήματα της αξιολόγησης της λειτουργίας τους ανά θεματική ενότητα, αποτυπώνονται στο τέλος κάθε υποκεφαλαίου για κάθε Νομικό Πρόσωπο ξεχωριστά, όπου γίνεται και η καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασής τους.

2.3

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Σύσταση Κέντρου Τεκμηρίωσης του Δήμου Ηρακλείου

1. Η υποδομή αυτή θα αποτελέσει **διακριτή υπηρεσιακή μονάδα** και θα είναι απολύτως διακριτή η παρουσία της στον υπηρεσιακό μηχανισμό του Δ. Ηρακλείου, στον νέο Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας
2. Η σύσταση και δημιουργία μιας τέτοιας υποδομής απαιτεί την πραγματοποίηση μίας σημαντικής επένδυσης η χρηματοδότηση της οποίας είναι ανάγκη να επιδιωχθεί να αντληθεί από το νέο Ε.Π. Διοικητική Μεταρρύθμιση 2014-2020.
3. Το Έργο θα αποτελέσει μέρος του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ηρακλείου για την τρέχουσα δημοτική περίοδο.
4. Είναι Έργο που δεν μπορεί να σχεδιασθεί και να ολοκληρωθεί στο σύνολο του σε σύντομη χρονική περίοδο αλλά σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα (ορίζοντα 5ετίας).



5. Αναγκαίο είναι να σχεδιασθούν τα βήματα και τα χρονοδιαγράμματα διακρίνοντας το επιχειρησιακό από το λειτουργικό κομμάτι της επένδυσης.
6. Η υποδομή αυτή **θα αποτελέσει ένα δυναμικό και πολυσήμαντο εργαλείο σχεδιασμού, χάραξης και άσκησης δημοτικής πολιτικής** και με αυτήν την έννοια θα είναι, πέραν των άλλων, στην άμεση και καθημερινή διάθεση όλων των κέντρων λήψης απόφασης του Δήμου, δηλαδή των οργάνων του Δήμου και των επιτελικού χαρακτήρα υπηρεσιών και Διευθύνσεων του.
7. Ο ρόλος και η λειτουργία του Κέντρου Τεκμηρίωσης θα είναι διπλός. Πρώτιστα θα χρησιμεύσει για την στήριξη του ίδιου του Δήμου στο σύνολο του, ως φορέα διοίκησης και τοπικής ανάπτυξης, στους τομείς του Σχεδιασμού, του Προγραμματισμού, της χάραξης και εφαρμογής Πολιτικής και της άσκησης Διοίκησης και παράλληλα, θα χρησιμεύσει στην παροχή υπηρεσιών πληροφόρησης, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και υποστήριξης των πολιτών, των Δημοτών, των φορέων της πόλης και των επιχειρήσεων.
8. Η οργάνωση και λειτουργία του θα διέπεται από **Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας** που θα καταρτισθεί και θα τεθεί σε ισχύ με απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου.
9. Αναγκαία και απαραίτητη είναι η αξιοποίηση Πρωτόκολλων Συνεργασίας με άλλους φορείς και Δίκτυα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των συλλογικών της οργάνων, Περιφερειακά και Εθνικά όπως χαρακτηριστικά είναι η Εθνική Πύλη Δημόσιας Διοίκησης «Ερμής».
- 10.** Με κάθε τρόπο θα πρέπει να διασφαλισθεί με σημείο αναφοράς το Κέντρο Τεκμηρίωσης **η τεχνική και οργανωτική διαλειτουργικότητα όλων των ηλεκτρονικών και ψηφιακών συστημάτων του Δήμου.**
11. Ανάπτυξη, αξιοποίηση και διασφάλιση του ισχύοντος Πλαισίου Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης με όσα αυτό περιλαμβάνει.

Αντιμετώπιση θεμάτων που σχετίζονται με το Εθνικό Κτηματολόγιο

Μεγάλο μέρος των ακινήτων του Δήμου αλλά και κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι, έχουν καταχωρηθεί εσφαλμένα στο κτηματολόγιο γι αυτό προτείνεται:

1. Η αποτύπωση όσων ακινήτων εμφανίζονται ήδη να έχουν εσφαλμένες εγγραφές και η σύνταξη διαγραμμάτων γεωμετρικών μεταβολών όπου αυτό απαιτείται από την Δ/νση Τεχνικών Έργων και Μελετών.
2. Η νομική διερεύνηση της κάθε περίπτωσης με εσφαλμένη εγγραφή από τη Νομική Υπηρεσία και η στοιχειοθέτηση και κατάθεση αγωγών.
3. Η διερεύνηση λοιπών δημοτικών εκτάσεων που απέκτησε ο Δήμος από την εφαρμογή σχεδίου πόλης από τη Δ/νση Πολεοδομικών Λειτουργιών.

Δεδομένου του μεγάλου όγκου προβλημάτων απαιτείται να εξεταστεί η δυνατότητα ανασύνταξης κτηματολογίου από την Κτηματολόγιο Α.Ε. για τη δημοτική παρουσία πριν την 1/12/2020 (λήξη προθεσμίας).

Επανακαθορισμός Χερσαίας Ζώνης Λιμένα

Η Χερσαία Ζώνη (ΧΖ) Λιμένα Ηρακλείου έχει καθοριστεί εσφαλμένα καθώς επεκτείνεται:

Ο επανακαθορισμός της ΧΖ κρίνεται επιτακτικός ενώ η αποδέσμευση ακινήτων του Δήμου θα συντελέσει τόσο την εφαρμογή του πολεοδομικού σχεδιασμού αλλά και στην αξιοποίηση περιουσιακών στοιχείων του Δήμου.



Αθλητικοί Χώροι

Σύμφωνα με το άρθρο 23 του Ν. 4049/12, ο Δήμος, υπό προϋποθέσεις μπορεί να ζητήσει τη δωρεάν παραχώρηση κυριότητας αθλητικών εγκαταστάσεων. Προτείνεται η διερεύνηση βιωσιμότητάς τους και στη συνέχεια η διεκδίκηση κυριότητας αυτών που θα μπορούσε να αξιοποιήσει ως αθλητικές εγκαταστάσεις ο Δήμος.

Οικισμοί που προήλθαν από στεγαστική αποκατάσταση

Κατά το παρελθόν είχαν εγκριθεί ρυμοτομικά σχέδια για τη δημιουργία συνοικισμών και τη στεγαστική αποκατάσταση δικαιούχων. Από τις διανομές αυτές, προέκυψαν ανταλλάξιμα ακίνητα που έπρεπε να διατεθούν στο Δήμο ως κοινόχρηστες και κοινωφελής εκτάσεις (δρόμοι, πλατείες, σχολεία, κοιμητήρια κλπ). Τα ακίνητα αυτά σήμερα δεν εμφανίζονται ως περιουσία του Δήμου. Προτείνεται η άμεση διερεύνηση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των ακινήτων αυτών, η καταγραφή τους και η έναρξη διαδικασιών για την ενημέρωση/διόρθωση/συμπλήρωση του εθνικού κτηματολογίου

Ενετικά Τείχη

Μέρος των ενετικών οχυρωματικών έργων της πόλης ανήκουν κατά κυριότητα στο Δήμο αλλά δεν αναγνωρίζονται ως δημοτικές εκτάσεις από το ελληνικό δημόσιο. Απαιτείται η συνδρομή τόσο της Νομικής Υπηρεσίας, όσο και του Τμήματος Παλιάς Πόλης ώστε να χαρτογραφηθούν και να οριστικοποιηθούν οι κτηματολογικοί πίνακες της περιοχής μελέτης και να τεκμηριωθεί το ιδιοκτησιακό καθεστώς. Παράλληλα απαιτούνται να γίνουν τροποποιήσεις του ρυμοτομικού σχεδίου ώστε τα ακίνητα αυτά που συνθέτουν τα οχυρωματικά έργα του Ηρακλείου να μπορέσουν να αξιοποιηθούν και να επιφέρουν έσοδα δίνοντας τη δυνατότητα στο Δήμο όχι μόνο να τα συντηρεί αλλά και να αποκτήσει δικαιώματα (αγορά) και σε άλλα χαρακτηρισμένα ως αξιόλογα και προστατευόμενα ακίνητα ιδιωτών που αδυνατούν να τα προστατεύσουν.

Παράλληλα, προκειμένου να παραχωρηθεί η χρήση ακινήτων του Δημοσίου που συντηρεί ο Δήμος μέσω σχετικής προγραμματικής σύμβασης προτείνεται η άμεση καταγραφή των έργων που εκτελέστηκαν στα πλαίσια της σύμβασης αυτής και δεν ανήκουν ήδη στο Δήμο Ηρακλείου και η διεκδίκηση της χρήσης τους από το Ελληνικό Δημόσιο.

Ακίνητο πρώην Ξενία

Σύμφωνα με το άρθρο 36 του Ν. 4049/12 παραχωρήθηκε χωρίς αντάλλαγμα στο Δήμο Ηρακλείου, εδαφική έκταση 4.782,28 τ.μ. (πρώην ξενοδοχειακό συγκρότημα ΧΕΝΙΑ). Εκκρεμή η συμβολαιογραφική μεταβίβαση του ακινήτου. Δεδομένου ότι εντός του ΚΧ του οποίου τμήμα αποτελεί η εν λόγω έκταση εμφανίζεται και ιδιοκτησία του Καπετανάκειου ιδρύματος, καθώς και τμήμα χερσαίας ζώνης απαιτείται ο επανακαθορισμός χερσαίας ζώνης και η σύνταξη πράξης ρυμοτομίας - αναλογισμού ώστε να περιέλθει το σύνολο του ΚΧ στο Δήμο.

Κληροτεμάχια Νέας Αλικαρνασσού:

Με το από 17/12/1932 πρακτικό της οριστικής των κληρών του αγροκτήματος Ν. Αλικαρνασσού, περιήλθε στην ιδιοκτησία μεγάλος αριθμός εκτάσεων εκτός και εντός σχεδίου κυριότητά του αναγνωρίστηκε με τις με αρ. 31/1990 απόφαση του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου και 626/86 και 507/1988 απόφαση του Αρείου Πάγου. Το 1954, μη αναγνωρίζοντας τα δικαιώματα του Δήμου, το Ελληνικό Δημόσιο άρχισε να καταλαμβάνει και να ιδιοποιείται διάφορα τεμάχια του κλήρου και άλλα να τα μεταβιβάζει σε τρίτους με νέα διανομή. Παράλληλα, τμήματα των κληροτεμαχίων είχαν προγενέστερα απαλλοτριωθεί με την με αρ. 17089/27 απόφαση των Υπουργών Υγιεινής, Πρόνοιας και Γεωργίας, για τη δημιουργία



προσφυγικού Συνοικισμού ενώ μέχρι την οριστική αναγνώριση της κυριότητας του Δήμου πολλά ακίνητα καταπατήθηκαν από ιδιώτες. Προτείνεται να ζητηθεί η παρέμβαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Δ/σης Κρήτης αλλά και του αρμόδιου Υπουργού Εσωτερικών, ώστε σε συνεργασία με την Νομική Υπηρεσία να θεσμοθετηθούν κατά περίπτωση νομικές λύσεις του θέματος. Για όλα τα παραπάνω έχει ενημερωθεί το Υπ. Εσωτερικών αλλά και η νομική υπηρεσία του Δήμου.

Κληροδοτήματα Πανανείου

Προκειμένου να προχωρήσει η διαδικασία σύστασης Δημοτικού Κοινωφελούς Ιδρύματος με την επωνυμία "Πνευματικό Πολιτιστικό - Δημοτικό Ίδρυμα Πανάνειο", σύμφωνα με τη μέχρι τώρα βούληση του Δήμου και την ισχύουσα νομοθεσία, απαιτούνται:

1. Η μεταγραφή και των λοιπών ακινήτων της με αρ. 500/98 πράξης στη μερίδα του Δήμου
2. Η λήψη απόφασης Εφετείου για τη συνένωση των ακινήτων του ιδρύματος με σκοπό τη σύσταση νέου κοινωφελούς ιδρύματος, αφού επανεξεταστεί ο σκοπός του ιδρύματος, δεδομένου ότι μέρος της περιουσίας του προέρχεται από υπό όρο κληροδοσίες και δωρεές και να περιληφθούν στο σκοπό του δράσεις παρεμφερείς με τη βούληση των διαθετών
3. Η έκδοση ΠΔ για την ίδρυση του ιδρύματος
4. Η εξέταση της δυνατότητας συγχώνευσης του Νέου ιδρύματος με το Δημοτικό Γερονυμάκειο ίδρυμα, του οποίου ο σκοπός δεν μπορεί με τα σημερινά δεδομένα να εκπληρωθεί.

Κληροδοτήματα Δήμου και κληροδοτήματα λοιπών

Προκειμένου να μπορέσει ο Δήμος να αξιοποιήσει καλύτερα τα κληροδοτήματά του θα πρέπει:

1. Να αιτηθεί την έκδοση απόφασης του Εφετείου ώστε να συνεχίσει να τα διαχειρίζεται υπό όρους που θα αποφασίσει το δικαστήριο και μπορεί να εκπληρώσει ο Δήμος
2. Στην περίπτωση που ο Δήμος δεν έχει την 100% κυριότητα, να διερευνηθεί η δυνατότητα απόκτησης και των λοιπών ποσοστών,
3. Να διερευνηθεί η δυνατότητα συντήρησης των υψηλής ιστορικής και αισθητικής αξίας κτιρίων μέσα από προγράμματα χρηματοδότησης.
4. Για τα ακίνητα εκτός των διοικητικών ορίων του Δήμου, τα οποία αδυνατεί ο Δήμος να συντηρεί, θα πρέπει να διερευνηθεί η δυνατότητα σύναψης προγραμματικής σύμβασης με φορέα που θα μπορούσε να αναλάβει τη συντήρησή τους και στη συνέχεια η αξιοποίησή τους από το Δήμο

Επίσης προτείνεται η διερεύνηση διεκδίκησης της χρήσης κληροδοτημάτων άλλων φορέων, που βρίσκονται στα διοικητικά όρια του Δήμου και έχουν ιστορική ή αισθητική αξία ή σημαντική για το Δήμο θέση ή ο Δήμος Ηρακλείου αποτελεί το μόνο φορέα που μπορεί να εκπληρώσει τη βούληση του διαθέτη και θα μπορούσε ο Δήμος να αξιοποιήσει προς όφελος των δημοτών του.

Διεκδίκηση χρήσης ακινήτων δημοσίου

Ο Δήμος Ηρακλείου, έχει παραχωρήσει αρκετές φορές στο παρελθόν δημοτικά ακίνητα προκειμένου να στεγαστούν υπηρεσίες του Ελ. Δημοσίου (Εφετείο, Αστ. Μέγαρο κλπ) καθώς και σε άλλα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου για να στεγάσουν τις υπηρεσίες τους ενώ, μεγάλο μέρος των υπηρεσιών του Δήμου αλλά και σχολεία, λειτουργούν σε ενοικιαζόμενα κτίρια με μεγάλο μηνιαίο κόστος. Εντοπίστηκαν κάποια ακίνητα του Ελληνικού Δημοσίου, τα οποία θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν από το Δήμο. Προτείνεται η διεκδίκηση παραχώρησης χρήσης των κτιρίων αυτών καθώς και η διεκδίκηση παραχώρησης κυριότητας δημοσίων κτημάτων εντός κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων αφού προηγηθεί σύνταξη



πράξεων ρυμοτομίας και αναλογισμού αποζημιώσεων στους ΚΧ και ΚΦ των παλιών σχεδίων πόλεως.

Παραλία Καρτερού

Με την με αρ. 5052/10-10-1991 Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας & Οικονομικών, παραχωρήθηκε στο Δήμο Ηρακλείου και στις όμορες τότε κοινότητες Νέας Αλικαρνασσού, Ελαίας και Καλλιθέας η έκταση εμβαδού 251.420 στρ. Σήμερα η παραχώρηση έχει λήξει και το Ελληνικό δημόσιο προχώρησε στην παραχώρησή της στο ΤΑΙΠΕΔ.

Προτείνεται η διερεύνηση της δυνατότητας παραχώρησης της έκτασης αυτής αποκλειστικά στο Δήμο Ηρακλείου και η εξαιρέσή της από το Ν. 3986/11, ώστε να μπορέσουν οι κάτοικοι του Ηρακλείου να έχουν πρόσβαση στη θάλασσα, δεδομένου ότι ο Δήμος, αν και παραθαλάσσιος, δεν διαθέτει άλλες παραλίες κατάλληλες για κολύμβηση ενώ ταυτόχρονα είναι ο πολυπληθέστερος Δήμος στην Περιφέρεια Κρήτης .

Μισθώσεις Διδακτηρίων

Προκειμένου να επιχορηγηθεί από το Υπ. Εσωτερικών ο Δήμος για τις μισθώσεις διδακτηρίων, ζητούνται ανά τετράμηνο στοιχεία που αφορούν το κόστος των μισθώσεων αυτών. Σύμφωνα με το αρ. 21 του Ν. 3130/03, η καταβολή των μισθωμάτων γίνεται ανά τρίμηνο. Προτείνεται να εξεταστεί από το Υπουργείο το ενδεχόμενο να αποστέλλονται στοιχεία ανά τρίμηνο ώστε να εξασφαλιστούν εργατοώρες από το σύνολο των υπάλληλων όλων των Δήμων της Ελλάδος που ασχολούνται με το θέμα αυτό και να αποστέλλονται τα στοιχεία αυτά ψηφιακά ώστε να είναι επεξεργάσιμα από το αρμόδιο τμήμα του υπουργείου.

Σχολικά – Κοινωφελή Δημοτικά Κτίρια

Δεδομένου ότι για την ένταξη έργων συντήρησης ή επέκτασης δημοσίων κτιρίων σε χρηματοδοτούμενα προγράμματα απαιτείται η οικοδομική άδεια, προτείνεται να διερευνηθεί εάν είναι δυνατή η νομιμοποίησή τους από τις Τεχνικές Υπηρεσίες και την Πολεοδομία του Δήμου και να γίνει στατικός έλεγχος αυτών. Σε περίπτωση που αυτά είχαν κατασκευαστεί από άλλους φορείς (πχ ΟΣΚ, ΝΑΗ) απαιτείται η συνδρομή τους. Παράλληλα, για την ασφάλεια των χρηστών τους, απαιτείται να αποτυπωθούν όλα τα δημοτικά κτίρια, να συγκεντρωθούν διαγράμματα κάλυψης και κατόψεις των μισθωμένων κτισμάτων και να συνταχθούν από το Τμήμα Πολιτικής Προστασίας διαγράμματα διαφυγής, ενώ πρέπει να καθιερωθεί και ο θεσμός "πράσινου κουτιού" στο εξωτερικό των κτιρίων είτε αυτά διαθέτουν οικοδομικές άδειες είτε όχι (**Ν. 3843/2010**).

Απλοποίηση διαδικασιών πληρωμής-αποπληρωμής εκτελεσμένων έργων. Πιστεύουμε πως καλό θα ήταν οι διαδικασίες αποπληρωμής των δημοπρατημένων έργων του Δήμου μας κυρίως σε ότι έχει να κάνει με την πληρωμή κάποιας δόσης ή την αποπληρωμή των εκτελεσμένων έργων από τον ανάδοχο να γίνονται σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Διαχωρισμός καρτελών μητρώου εργοδότη στο ΙΚΑ. Τη μη καταχώρηση από το ΙΚΑ στην ίδια καρτέλα από τη στιγμή που κάθε εταιρεία και ο Δήμος έχουν διαφορετικό μητρώο εργοδότη με αποτέλεσμα να είναι αδύνατη η έκδοση ασφαλιστικής ενημερότητας εάν ο Δήμος ή μία από τις εταιρείες του Δήμου μας δεν έχει πληρώσει τις εισφορές της στο ΙΚΑ.



Μείωση Δαπανών

Προτάσεις για την απαλλαγή των Δήμων από υπερβολικές επιβαρύνσεις κυρίως κατά τα τελευταία χρόνια που πλήττονται τα οικονομικά τους και η κατάργηση ή η μείωσή τους θα βοηθούσε στην εξοικονόμηση πόρων.

1) Όλος ο Δημόσιος Τομέας έχει ένα φορέα ασφάλισης. Γιατί στο Δημόσιο οι εργοδοτικές εισφορές στις αποδοχές των μονίμων υπαλλήλων π.χ. Εκπαιδευτικών είναι περίπου 5% ενώ στους Ο.Τ.Α. είναι 12,5%. Πριν τη δημιουργία ενιαίου φορέα, υπήρχε η αιτιολογία ότι η διαφορά οφείλεται στις διαφορετικές παροχές κάθε ταμείου. Σήμερα όλες οι παροχές είναι ίδιες (μειωμένες για όλους). Γιατί οι Ο.Τ.Α. εξακολουθούν να καταβάλλουν για τους μονίμους υπαλλήλους τους εργοδοτική εισφορά 12,5%; Ο Δήμος Ηρακλείου καταβάλλει περίπου 1.000.000 ευρώ το χρόνο από τη διαφορά αυτή.

Πρόταση: Μείωση ποσοστού εργοδοτικής εισφοράς στους μισθούς μονίμων υπαλλήλων των Ο.Τ.Α. Στα ποσοστά του υπολοίπου Δημοσίου Τομέα εφ' όσον οι ιατροφαρμακευτικές παροχές είναι ίδιες.

2) Αλλαγή του τρόπου υπολογισμού της εισφοράς υπέρ του ΤΕΑΔΥ και ΤΠΔΚ.

Το ύψος της εισφοράς (στο σύνολο του 3%) καθορίζεται επί των πραγματοποιηθέντων τακτικών εσόδων του προηγούμενου έτους. Όμως οι εργασιακές σχέσεις στους Ο.Τ.Α. έχουν αλλάξει. Τα ανωτέρω ταμεία είναι ταμεία επικουρικής ασφάλισης των μονίμων υπαλλήλων των Ο.Τ.Α. επομένως οι κρατήσεις αυτές καλύπτουν μέρος και όχι το σύνολο των εργαζομένων των Ο.Τ.Α. αφού τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί το προσωπικό που ασφαρίζεται σε διαφορετικά ταμεία.

Πρόταση: Το ποσοστό 3% υπέρ των ανωτέρω ταμείων να συνδεθεί με τη δαπάνη μισθοδοσίας των παλαιών ασφαλισμένων υπαλλήλων (για τους υπαλλήλους που ασφαλίστηκαν πρώτη φορά μετά το 1993 αποδίδεται εργοδοτική εισφορά υπέρ του ΤΑΔΚΥ 3%) και να αποδίδεται ως εργοδοτική εισφορά και όχι να υπολογίζεται επί των πραγματοποιηθέντων τακτικών εσόδων του προηγούμενου χρόνου.

3) Ο νόμος 4071/2012 απλώς εξομοιώνει το ποσοστό του εργολαβικού κέρδους για τα έργα, ανεξάρτητα από την πηγή χρηματοδότησης (ίδιοι πόροι ή χρηματοδοτούμενα) στο 18%. Προτείνεται η εξέταση της πρότασης το εργολαβικό κόστος πέραν του να είναι ενιαίο να μειωθεί σε ποσοστό 10 - 12% ώστε να μειωθεί το κόστος των δημοτικών έργων και επομένως να μειωθεί και η επιβάρυνση του προϋπολογισμού του τεχνικού προγράμματος του Δήμου.

4) Να μειωθεί ή να καταργηθεί το πλήθος των κρατήσεων που γίνονται σε όλες τις δαπάνες των Ο.Τ.Α.. Οι δαπάνες των δήμων επιβαρύνονται με δεκάδες φόρους, κρατήσεις υπέρ τρίτων, μεταφέροντας έτσι αυτό το βάρος στους προϋπολογισμούς των Ο.Τ.Α., αλλά εκτός τούτου καταργείται και η ισοτιμία για κρατήσεις που διαιωνίζονται υπέρ κάποιων Ταμείων ή Οργανισμών.

Πρόταση: Η μείωση ή η κατάργηση φόρων, κρατήσεων κλπ που επιβάλλονται στις δαπάνες των Δήμων ώστε να μειωθεί το κόστος των έργων, των προμηθειών, των συμβάσεων και της μισθοδοσίας και να εξοικονομηθούν πόροι για τους Δήμους.

Έσοδα

Το 2009 το ποσοστό των τελών εκδιδόμενων λογαριασμών και παρεπιδημούντων από 2% έγινε 0,5%. Ο Δήμος Ηρακλείου από αυτό το φόρο πραγματοποιούσε ετήσιες εισπράξεις περίπου 1.000.000 ευρώ που με την αλλαγή αυτή μειώθηκε κατά τα τρία τέταρτα, εισπράττει δηλαδή πλέον περίπου 250.000 ευρώ.

Η διαφορά των 750.000 ευρώ δεν καλύφθηκε, αλλά αντίθετα από τότε μέχρι σήμερα μειώνονται οι τακτικές επιχορηγήσεις των Ο.Τ.Α..



Πρόταση: Αν δεν καλυφθεί η διαφορά αυτή με άλλο ισοδύναμο, να αυξηθεί το ποσοστό των ανωτέρω τελών από το 0,5% σε 1 ή 1,5%.

Εισπρακτέα Υπόλοιπα

Τα εισπρακτέα υπόλοιπα δημιουργούν το μεγαλύτερο πρόβλημα, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, λόγω της οικονομικής δυσπραγίας των οφειλετών και επηρεάζουν αρνητικά τους οικονομικούς δείκτες. Στο Δήμο μας το μεγαλύτερο μέρος αφορά σε πρόστιμα αυθαιρέτων. Επειδή είναι σε ισχύ ο Ν. 4178/2012 για την τακτοποίησή τους, ο οποίος στο άρθρο 25 αναφέρει ότι τα πρόστιμα που έχουν επιβληθεί διαγράφονται μετά την τακτοποίηση προτείνουμε τα εξής:

Μέχρι και τη λήξη της προθεσμίας για την τακτοποίηση των αυθαιρέτων, να ανασταλεί η απαίτηση των Δήμων και να επανέλθουν οι Δήμοι στις διαδικασίες είσπραξης τους μετά τη λήξη της. Επίσης, για όσα αυθαίρετα έχουν τακτοποιηθεί με τμηματική καταβολή του ποσού, που προέκυψε και μέχρι την εξόφληση, υπάρχει αναστολή είσπραξης εκ του Νόμου. Αφού ο Δήμος δεν έχει το δικαίωμα να κινήσει διαδικασία είσπραξης, αλλά και μετά την εξόφλησή τους θα διαγραφούν, προτείνουμε να μην υπολογίζονται στα εισπρακτέα υπόλοιπα μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας, καθώς τα αυξάνουν πλασματικά, αφού ο Δήμος δεν έχει το δικαίωμα να τα διεκδικήσει.

Αλλαγές θεσμικού πλαισίου που δεν υποστηρίζονται στην εφαρμογή

Οι Υπηρεσίες των Δήμων λειτουργούν βάσει θεσμικού πλαισίου που αφενός «εκσυγχρονίζεται» με ψήφιση νόμων, αλλά δεν υποστηρίζεται ουσιαστικά και πρακτικά στην εφαρμογή του. Χαρακτηριστικά παραδείγματα όπως η έκδοση εφαρμοστικών ΥΑ σε πολυετή εκκρεμότητα, η έλλειψη τεχνογνωσίας και στοχευμένης επιμόρφωσης στελεχών, κ.ά. που στερούν τη δυνατότητα ουσιαστικής εφαρμογής του Νόμου και ανταπόκρισης των Υπηρεσιών στις σύγχρονες απαιτήσεις, θα πρέπει να αναδειχθούν από τους Δήμους και να επιδιωχθεί η αντιμετώπισή τους.

Διαχείριση γεωχωρικών δεδομένων - Επιτροπή ΚΟ.Σ.Ε. (Ν. 3882/2010)

Τέσσερα χρόνια μετά την ψήφιση του Ν_3882/2010, παραμένει ζητούμενο η ορθολογικότερη διαχείριση, αξιοποίηση και κοινοχρησία των γεωχωρικών δεδομένων, τα οποία αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό πληροφοριών και δεδομένων που διαχειρίζονται οι Δήμοι και βασικό αντικείμενο σε Υπηρεσίες Πολεοδομίας, Τεχνικών Έργων, Δημοτικής Περιουσίας, Περιβάλλοντος, Ανάπτυξης, κ.ά.

Για το σκοπό αυτό και με βάση τα συμπεράσματα από τα μέχρι σήμερα δεδομένα, θα πρέπει να επικαιροποιηθεί το πλαίσιο και η μεθοδολογία λειτουργίας της επιτροπής ΚΟ.Σ.Ε. (Κομβικό Σημείο Επαφής - Ν_3882/2010), προκειμένου να προσφέρει ουσιαστικό αποτέλεσμα αύξησης παραγωγικότητας, εξυπηρέτησης του πολίτη, προστασίας και διαχείρισης της δημοτικής περιουσίας με διαφάνεια και εξοικονόμηση πόρων.

Κανόνες λειτουργίας – χρήση ΤΠΕ

Η υιοθέτηση και εφαρμογή κανόνων στον τρόπο λειτουργίας της Υπηρεσίας/ών του Δήμου (έκδοση διοικητικών πράξεων, προώθηση μελετητικών αντικειμένων, κατάλληλη καταγραφή στοιχείων και τήρηση μητρώων) με την προϋπόθεση της συνεργασίας και συντονισμού των Υπηρεσιών και με τη χρήση μέσων Τεχνολογίας Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ), θα προσφέρει σημαντικές υπηρεσίες αφενός στην αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση των τρεχόντων εισερχομένων θεμάτων, αφετέρου στην υλοποίηση στρατηγικών στόχων μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων που αφορούν περιβάλλον και πολίτη.



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

3.1

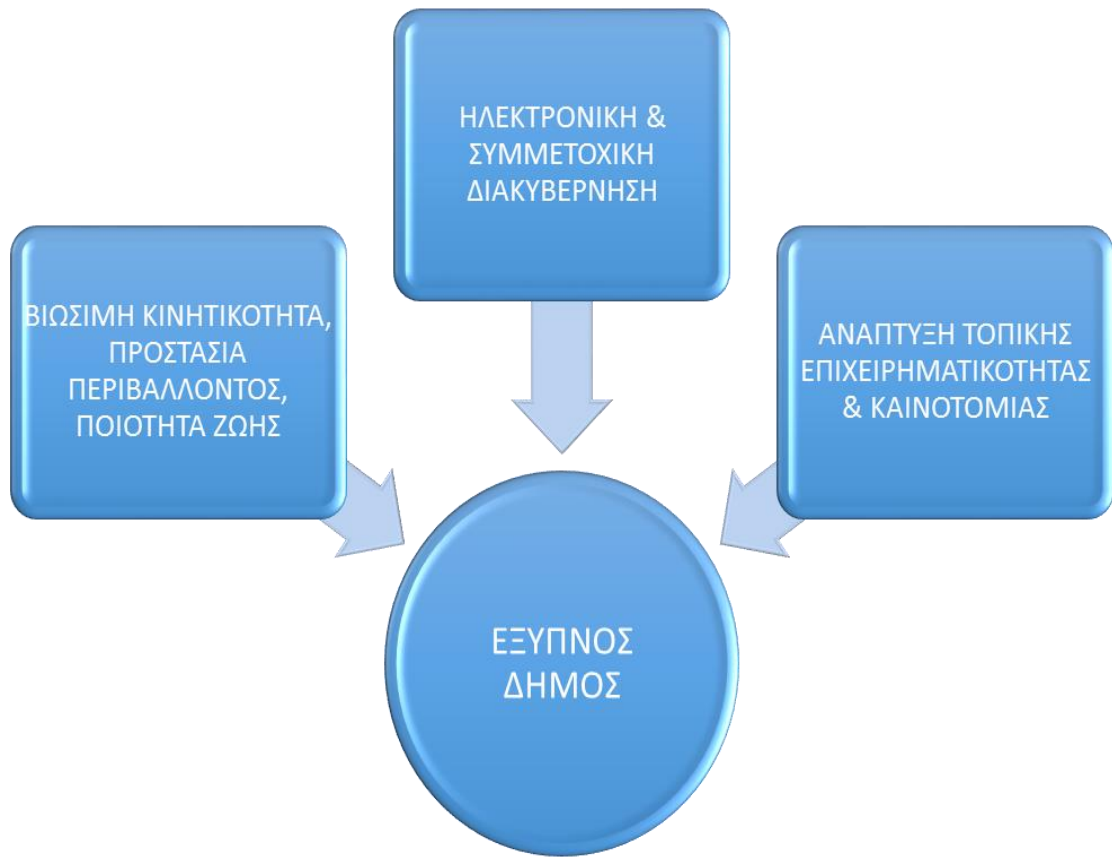
ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΟΙ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

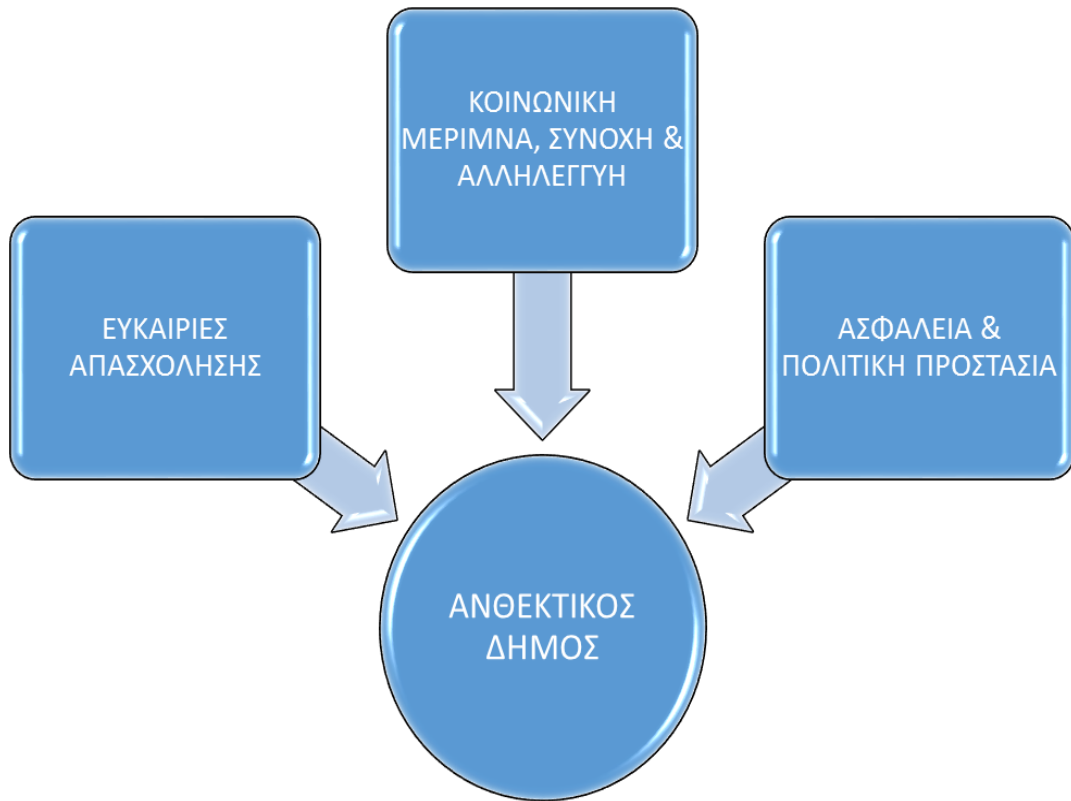
Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Ηρακλείου, για την περίοδο 2015-2019, για να είναι ολοκληρωμένο, αποτελεσματικό και αξιόπιστο, στηρίζεται σε βασικές παραμέτρους όπως είναι:

1. Οι αναπτυξιακές προτεραιότητες της Δημοτικής Αρχής
2. Οι διαπιστώσεις και εκτιμήσεις των υπηρεσιών του Δήμου για τα δυνατά και αδύνατα σημεία αλλά και τους κινδύνους και περιορισμούς που χαρακτηρίζουν το Δήμο, ως διοικητικό οργανισμό και χωρική ενότητα
3. Οι ευκαιρίες και τις δυνατότητες που θα προκύψουν από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του νέου ΕΣΠΑ (ΣΕΣ - Σύμφωνα Εταιρικής Σχέσης) 2014-2020
4. Η αντιμετώπιση των κρίσιμων ζητημάτων για βιώσιμη τοπική ανάπτυξη, που ετέθησαν από τις Δημοτικές και Τοπικές Κοινότητες του Δήμου
5. **Η καινοτομία και η έξυπνη εξειδίκευση**, ως βασικές συνιστώσες, τόσο ως προς το περιεχόμενο του προγράμματος (στόχοι και δράσεις) όσο και ως προς τον τρόπο υλοποίησης του Προγράμματος
6. **Ο ρεαλισμός & οι ολοκληρωμένες προσεγγίσεις**, ως κυρίαρχα χαρακτηριστικά του σχεδιασμού όσον αφορά στον τεχνικό, οικονομικό και χρονικό προγραμματισμό των δράσεων και παρεμβάσεων
7. **Τις κατανομές των χρηματικών ποσών των προτεινόμενων δράσεων του πενταετή οικονομικού προγραμματισμού, θα πρέπει να αναδεικνύονται κατ' έτος οι αναπτυξιακές προτεραιότητες του Δήμου.**

Οι βασικές προτεραιότητες της Δημοτικής Αρχής για την προσεχή πενταετία, βασίζεται **στον καθορισμό επιμέρους «ταυτοτήτων»** (διεθνώς αναγνωρισμένων) υπερκείμενων των Αξόνων Προτεραιότητας όπως αναλυτικά παρουσιάζονται στο τέλος της Α' Φάσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου 2015-2019 και άρρηκτα διασυνδεδεμένων με αυτούς όπως:

- ✚ **Έξυπνος Δήμος**, τόπος καινοτομίας, ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας, βελτιωμένης ποιότητας ζωής, ηλεκτρονικής και συμμετοχικής διακυβέρνησης, ενεργειακά αποδοτικός, με ισχυρή προστασία του περιβάλλοντος και βιώσιμη αστική κινητικότητα.
- ✚ **Ανθεκτικός Δήμος**, τόπος με αποτελεσματικές υποδομές και δομημένη κοινωνική πολιτική, με οργανωμένες δομές πολιτικής προστασίας, συμμετοχικά δίκτυα αλληλεγγύης και προστασία της απασχόλησης και της ασφάλειας των πολιτών
- ✚ **Δήμος με ισχυρή Πολιτιστική και Τουριστική Ταυτότητα**, Δήμος πόλη φάρο πολιτισμού, με ισχυρή δημιουργική βιομηχανία, ελκυστικές τουριστικές υπηρεσίες και προϊόντα με ισχυρή συνεισφορά στην τοπική οικονομία







Λαμβάνει δε υπόψη τα επιμέρους τοπικά στρατηγικά σχέδια όπως:

- ✚ το Στρατηγικό Σχέδιο του Δήμου Ηρακλείου για την «Έξυπνη Πόλη»
- ✚ το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινωνικής Πολιτικής
- ✚ το Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας (ΣΔΑΕ) Δήμου Ηρακλείου στο πλαίσιο του Συμφώνου Δημάρχων για την κλιματική αλλαγή
- ✚ το Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων
- ✚ τις κατευθύνσεις Χωρικών Στρατηγικών Πλαισίων
- ✚ το Πλαίσιο Στρατηγικής για τους υδατικούς πόρους – διάβρωση ακτών
- ✚ Το παραδοτέο 1 «Χαρακτήρας περιοχής και στρατηγική παρέμβασης» του Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων στο Δήμο Ηρακλείου

Επίσης προωθείται επίσης ένα νέο συμβόλαιο της Δημοτικής αρχής με φορείς & πολίτες, που στηρίζεται στη συμμετοχικότητα, διαφάνεια, τη νομιμότητα και την αξιοκρατία. Μαζί με την ενθάρρυνση των πολιτών να συμβάλλουν με τις προτάσεις, τις ιδέες τους και την ενεργό συμμετοχή τους στη διαμόρφωση ενός αποτελεσματικού συμμετοχικού μοντέλου τοπικής δημοκρατίας.

Τέλος **αποκαθίσταται η εταιρική και ισόρροπη σχέση αστικού-αγροτικού χώρου**, για την άρση των χωρικών ανισοτήτων και της ανισοβαρούς ανάπτυξης του παραθαλάσσιου άξονα και της ενδοχώρας, με πλήθος δράσεων & παρεμβάσεων, καθώς & πλήθους εκδηλώσεων προώθησης της τοπικής επιχειρηματικότητας και γαστρονομίας. Ενισχύεται & τονίζεται με λίγα λόγια η σημασία της **«Αγροφιλίας»**.

Με τις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται θα πρέπει να αναζητηθεί & να διαμορφωθεί ένα **νέο μοντέλο ανάπτυξης, στο οποίο ο αγροτοδιατροφικός τομέας, συνδυασμένος με τον τουρισμό & τον πολιτισμό, θα έχει κυρίαρχο ρόλο** έτσι ώστε η ύπαιθρος του Ηρακλείου να ξαναβρεί την πραγματική της ταυτότητα, να αναδειχθεί ως ο χώρος που παράγει προϊόντα υψηλής διατροφικής αξίας, διαθέτει έμπειρο ανθρώπινο δυναμικό, σπουδαία πολιτισμική κληρονομιά, αλλά και τοπία απaráμιλλης ομορφιάς, με σημαντικούς φυσικούς πόρους.

Ειδικότερα:

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του Δήμου

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του Δήμου προκύπτουν κυρίως από τη γεωγραφική θέση και το φυσικό ανάγλυφο, την παραγωγική βάση, την πολιτιστική και ιστορική ταυτότητα και τον φυσικό πλούτο που διαθέτει ο Δήμος όπως αποτυπώνονται στο πρώτο κεφάλαιο του παρόντος τεύχους.

Το πρόγραμμα, οι πολιτικές και οι προτεραιότητες της Δημοτικής Αρχής

Μέσα από το πρόγραμμα της Δημοτικής Αρχής επιδιώκεται ο Δήμος Ηρακλείου να καταστεί ως **«Έξυπνος, Ανθεκτικός Δήμος με ισχυρή Τουριστική και Πολιτιστική Ταυτότητα»**.

Σε πρώτη προτεραιότητα τίθεται η κοινωνική μέριμνα & φροντίδα, η οικοδόμηση σχέσης εμπιστοσύνης με τον δημότη, η προαγωγή της ισονομίας, της διαφάνειας, της συμμετοχής των πολιτών στη λήψη αποφάσεων καθώς και της ενδυνάμωσης της κοινωνικής συνοχής. Όλα αυτά πλαισιώνονται από την βασική προτεραιότητα



της **ισόρροπης ανάπτυξης και αλληλεπίδραση μεταξύ των Δημοτικών Ενοτήτων και του αστικού ιστού της πόλης.**

Οι ευκαιρίες και οι δυνατότητες που παρέχει το εξωτερικό περιβάλλον του Δήμου

Το ευρύτερο περιβάλλον του Δήμου διαμορφώνεται κυρίως από την τρέχουσα οικονομική συγκυρία σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο σε συνδυασμό με τις πρωτοβουλίες της εκτελεστικής και νομοθετικής εξουσίας που όλα μαζί επηρεάζουν καθοριστικά τη λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Η ΕΕ στο πλαίσιο της νέας Πολιτικής Συνοχής, θα διαθέσει μέσω των διαρθρωτικών ταμείων περί τα 376 δις ευρώ τα έτη 2014 – 2020. Σε επίπεδο χώρας, η κατανομή των πόρων για τη νέα περίοδο αναμένεται (σε πλήρη αντίφαση με την τρέχουσα επιτακτική ανάγκη στήριξης για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης), να είναι σημαντικά μικρότερη, σε σχέση με την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2007 – 2013, γεγονός το οποίο πρακτικά οφείλεται στον τρόπο που έχει υιοθετήσει και αποφασίσει η ΕΕ να ακολουθεί, σχετικά με τον υπολογισμό των κατανομών.

Το νέο ΕΣΠΑ της περιόδου 2014-2020 (Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης - ΣΕΣ) λαμβάνοντας υπόψη τα νέα δεδομένα, επιβάλλει την έξυπνη και αποτελεσματική διαχείριση των κοινοτικών πόρων **μέσα από ολοκληρωμένες προσεγγίσεις** ώστε κάθε ευρώ που δαπανάται να συντελεί, μεταξύ άλλων, **στην ανάταξη της οικονομίας για την αντιμετώπιση της κοινωνικής και οικονομικής κρίσης, την προστασία του περιβάλλοντος και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.**

Φεύγουμε από τη λογική της υλοποίησης έργων ως αυτοσκοπός και υιοθετούμε την **ολοκληρωμένη ανάπτυξη** με στόχο τη δημιουργία προϋποθέσεων για τον αναπροσανατολισμό της τοπικής οικονομίας, την έξοδο από την κρίση και την **ένταξη σε πορεία έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης.**

Η ολοκληρωμένη προσέγγιση θα εφαρμοστεί με τα παρακάτω εργαλεία:

α) προγράμματα **Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤοΚ)**, σε αστικές, αγροτικές και αλιευτικές περιοχές για αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων και της ανεργίας

β) **Ολοκληρωμένες Εδαφικές Επενδύσεις (ΟΕΕ)** σε επιλεγμένες ζώνες, για αντιμετώπιση αυξημένων πιέσεων στο περιβάλλον και βιώσιμη ανασυγκρότηση ζωνών οικονομικών δραστηριοτήτων με στοιχεία Έξυπνης Εξειδίκευσης

γ) προγράμματα για **Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (ΒΑΑ)** σε αστικά κέντρα που εκπληρώνουν τις προϋποθέσεις του ΣΕΣ. Στην Περιφέρεια Κρήτης συμμετέχουν μόνο το Ηράκλειο και τα Χανιά με έναν αρχικό προϋπολογισμό περίπου 23 εκ. ευρώ ο οποίος βέβαια θα αυξηθεί αξιοποιώντας επιπλέον πόρους από άλλα τομεακά προγράμματα και χρηματοδοτικά εργαλεία σύμφωνα με το σχέδιο δράσης που θα εκπονηθεί.

Την περίοδο αυτή στο δημοτικό συμβούλιο, παρουσιάστηκε & εγκρίθηκε η πρώτη φάση της μελέτης για τους διαφοροποιημένους τύπους χωρικών ενοτήτων για την ανάπτυξη του Ηρακλείου, όπου προσδιορίστηκαν οι περιοχές οι οποίες είναι κατάλληλες για την εφαρμογή των εργαλείων που προαναφέρθηκαν (ΤΑΠΤοΚ)- (ΒΑΑ) και (ΟΕΕ).



Διαφοροποιημένες περιοχές που προσφέρονται για την εφαρμογή Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤοΚ)

Είναι περιοχές όπου εντοπίζονται ανάγκες αντιμετώπισης της φτώχειας και της ανεργίας.

Στον αστικό χώρο ως περιοχές πρώτης προτεραιότητας για την εφαρμογή ΤΑΠΤοΚ, προσδιορίζονται 3 επιμέρους ζώνες υψηλής έντασης ως προς τις ανάγκες αντιμετώπισης κοινωνικών προβλημάτων:

- θύλακας που περιλαμβάνει το νότιο τμήμα της ΠΕ Πόρος- Χρυσοπηγή – Κατσαμπάς, το ανατολικό τμήμα της ΠΕ Δημητρίου Μπεντεβή και τα βόρεια τμήματα των ΠΕ Δημοκρατίας – Ανάληψη και Κάτω Κατσαμπάς (με 19.518 κατοίκους) με πληθυσμό 19.518 κατοίκους

Διαφοροποιημένες περιοχές που προσφέρονται για την εφαρμογή Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΒΑΑ)

Η πρόκληση είναι η αναβάθμιση και ανάπτυξη του κεντρικού αστικού πυρήνα, όπως αυτός προσδιορίζεται από το παράκτιο μέτωπο της πόλης του Ηρακλείου και την παλιά πόλη. Προτεραιότητα η αναβάθμιση του θαλάσσιου μετώπου και βελτίωση της σύνδεσής του με την πόλη ώστε να αναδειχθεί η κεντρική περιοχή ως ένα ισχυρό κέντρο της μητροπολιτικής περιοχής - εμπορικό, διοικητικό, μεταφορικό κέντρο, κέντρο υπηρεσιών και ποιοτικό κέντρο αστικού τουρισμού.

- Στη λογική αυτή, ως πλέον ενδεικνυόμενη περιοχή εφαρμογής ΒΑΑ, προσδιορίζεται η Παλιά Πόλη (5.051 κάτοικοι) με τα 2 παράκτια μέτωπα στην ΠΕ Καμίνια (10.191 κάτοικοι) στα δυτικά της και στην ΠΕ Ανατολικό Κέντρο (2.577 κάτοικοι), στα ανατολικά της, με συνολικό πληθυσμό 17.819 κατοίκους.

Διαφοροποιημένες περιοχές που προσφέρονται για την εφαρμογή Ολοκληρωμένης Εδαφικής Επένδυσης (ΟΕΕ)

- Πρώτης προτεραιότητας περιοχή για την εφαρμογή ΟΕΕ είναι η ζώνη Κνωσού – Γιούχτα, με δεδομένο ότι αντιστοιχίζονται στο σύνολο τους οι προκλήσεις - στόχοι που τίθενται από το ΠΕΠ Κρήτης 2014 – 2020 για τις ΟΕΕ.

Η προτεινόμενη ζώνη έχει **διαδημοτικό χαρακτήρα** και περιλαμβάνει τον ευρύτερο αρχαιολογικό χώρο της Κνωσού, τμήμα της πόλης του Ηρακλείου και την παρακείμενη ζώνη Γιούχτα – Αρχανών. Έχει ως επίκεντρο την Κνωσό και εμφανίζει σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων σε τομείς που συνάδουν με τις προτεραιότητες που θέτει η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Κρήτης, στο Αγροδιατροφικό Σύμπλεγμα αλλά και στο Σύμπλεγμα Τουρισμού – Πολιτισμού.

Παράλληλα με την επιλογή των προτεινόμενων περιοχών παρέμβασης το Δημοτικό Συμβούλιο έλαβε την καινοτόμο απόφαση για την **εκπόνηση Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ)** το οποίο είναι ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα με δράσεις και έργα που έρχονται να αντιμετωπίσουν ανάγκες κοινωνικές, ανάγκες σε τεχνικά έργα, ανάγκες αναβάθμισης του φυσικού και του κτιριακού περιβάλλοντος αλλά και δράσεις που στηρίζουν την ανάπτυξη.

Με εγκεκριμένα τα προτεινόμενα έργα και παρεμβάσεις, ο Δήμος θα έχει ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό πλαίσιο για την περιοχή του ΣΟΑΠ το οποίο θα μπορεί να υλοποιεί μέσα από διαφορετικές πηγές χρηματοδότησης.



Τα σχέδια αυτά συνοδεύονται από πρόγραμμα δράσης, στο οποίο εξειδικεύονται οι απαιτούμενες για την εφαρμογή τους κανονιστικές, χρηματοδοτικές και διαχειριστικές ρυθμίσεις, μέτρα και προγράμματα, κατά φάσεις και φορείς εκτέλεσης και χρηματοδότησης, καθώς και τυχόν συμπληρωματικές δράσεις πληροφόρησης, κατάρτισης, εκπαίδευσης και κοινωνικής και οικονομικής επανένταξης του πληθυσμού των περιοχών αυτών.

Οι στρατηγικές και προγραμματικές κατευθύνσεις για την νέα προγραμματική περίοδο (ΣΕΣ) 2014 - 2020

Η κοινή στρατηγική των κρατών μελών της Ε.Ε. όπως αποτυπώνεται στην «ΕΥΡΩΠΗ 2020» έχουν ως κύριο στόχο την έξυπνη (ανάπτυξη μιας οικονομίας που βασίζεται στη γνώση και τη καινοτομία), βιώσιμη (προώθηση μιας πιο αποτελεσματικής στη χρησιμοποίηση των πόρων, πιο πράσινης και πιο ανταγωνιστικής οικονομίας) και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη (ενίσχυση μιας οικονομίας με υψηλό ποσοστό απασχόλησης που εξασφαλίζει οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή)

Οι θεματικοί στόχοι στο πλαίσιο της στρατηγικής «ΕΥΡΩΠΗ 2020» έτσι όπως έχουν απόλυτα υιοθετηθεί και από το ΣΕΣ 2014-2020 είναι οι ακόλουθοι:

| | |
|---|--|
| 1. Ενίσχυση της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας | 7. Προώθηση βιώσιμων μεταφορών και άρση των δυσχερειών σε κομβικά δίκτυα υποδομών |
| 2. Ενίσχυση της πρόσβασης και της χρήσης καθώς και της ποιότητας των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας | 8. Προώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξης της κινητικότητας των εργαζομένων |
| 3. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων - ΜΜΕ, του γεωργικού τομέα και της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών | 9. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας |
| 4. Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς | 10. Επένδυση στην εκπαίδευση, στις δεξιότητες και στη δια-βίου μάθηση |
| 5. Προώθηση της προσαρμογής στις κλιματικές αλλαγές, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνου | 11. Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης |
| 6. Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση βιώσιμης (αποδοτικής) χρήσης των πόρων | |



Το χρηματοδοτικό πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου

Χαρακτηριστικά ΣΕΣ 2014-2020

- ✚ Ολοκληρωμένη προσέγγιση στη χωρική ανάπτυξη**
- ✚ Προγραμματικά καθορισμένοι Θεματικοί Στόχοι (ΘΣ) και Επενδυτικές Προτεραιότητες (ΕΠ)**
- ✚ Κοινοί δείκτες εκρών και αποτελέσματος, σε αντιστοίχιση με ειδικούς στόχους**

Το εγκεκριμένο χρηματοδοτικό πλαίσιο της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου, αναλύεται παρακάτω:

ΤΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ 2014-2020

Ο αναπτυξιακός σχεδιασμός για την Ελλάδα του 2020 αποβλέπει «στην αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας με ανάταξη και αναβάθμιση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας και τη δημιουργία και διατήρηση βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, έχοντας ως αιχμή την εξωστρεφή, καινοτόμο και ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα και γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της αρχές της αειφόρου ανάπτυξης».

Τα μέτρα και οι μεταρρυθμίσεις που θα πραγματοποιηθούν εντός και εκτός του πλαισίου του ΕΣΠΑ 2014-2020 επιδιώκεται να οδηγήσουν σε: αύξηση των παραγωγικών επενδύσεων και της απασχόλησης, μείωση της ανεργίας, επαναφορά του κατά κεφαλήν εισοδήματος στα προ της κρίσης επίπεδα, αύξηση της ολικής παραγωγικότητας, μείωση της εξάρτησης της οικονομίας από την εσωτερική κατανάλωση, βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και του ισοζυγίου εμπορικών συναλλαγών, προστασία/ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής στο δομημένο περιβάλλον, μείωση των οικονομικών, κοινωνικών και χωρικών ανισοτήτων και άμεσο και ορατό εκσυγχρονισμό του κράτους με την προώθηση του συνόλου των απαραίτητων διαρθρωτικών αλλαγών σε όλους τους τομείς.

Κύριες και Εμβληματικές Προτεραιότητες που τίθενται είναι:

- 1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας**
- 2. Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση**
- 3. Προστασία του περιβάλλοντος – μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον**
- 4. Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός – συμπλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη**



3.2

ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Το αναπτυξιακό όραμα του Δήμου Ηρακλείου για την περίοδο 2015-2019, με βάση την ανάλυση που προηγήθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια, τις ευρωπαϊκές, εθνικές και αναπτυξιακές προτεραιότητες, τις επιδιώξεις και δεσμεύσεις της Δημοτικής Αρχής αλλά και όλες τις παραμέτρους που αναφέρθηκαν προηγούμενα, και οι οποίες επηρεάζουν την εξέλιξη του είναι:

«Δήμος Έξυπνος, Ανθεκτικός, με ισχυρή Τουριστική και Πολιτιστική Ταυτότητα»

και αυτό θα επιτευχθεί αξιοποιώντας:

- ✚ Την Πανεπιστημιακή και Ερευνητική Κοινότητα με τις γνώσεις, την πρωτοποριακή της σκέψη και τις διεθνώς αναγνωρισμένες ικανότητές της
- ✚ Τον ιστορικό, πολιτισμικό και φυσικό πλούτο, που προνομιακά διαθέτει η ευρύτερη περιοχή του Δήμου Ηρακλείου
- ✚ Την προβολή και προώθηση του παραγωγικού πλούτου, αποθέματος και των προϊόντων της γης και της τέχνης μας στη διεθνή αγορά. Αναδεικνύοντας την κρητική διατροφή σε πρότυπο διατροφικό μοντέλο

Ο Δήμος Ηρακλείου που περιλαμβάνει δυο αστικά κέντρα και μια δυναμική αγροτική περιοχή, με δραστήριους και δημιουργικούς κατοίκους, έχει όλες τις προϋποθέσεις και δυνατότητες να πρωτοπορήσει στις νέες αυτοδιοικήτες συνθήκες.

ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ:

- ✚ Το Ηράκλειο να καταστεί **διεθνώς αναγνωρίσιμη περιοχή**, ως κέντρο Μινωικού Πολιτισμού και ιδανικός τόπος για εργασία και κατοικία, ισχυρό διοικητικό, τουριστικό, εκπαιδευτικό ερευνητικό, εμπορικό και μεταφορικό κέντρο
- ✚ **Το Ηράκλειο ως ένας ασφαλής και ποιοτικός τουριστικός, πολιτιστικός & αθλητικός προορισμός**
- ✚ **Ανάπτυξη μητροπολιτικών λειτουργιών και συνεργιών**, για την ενίσχυση της μητροπολιτικής θέσης του Δήμου στη Περιφέρεια
- ✚ Ένα Ηράκλειο **ανθρώπινο και βιώσιμα προσβάσιμο**, με τις αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης, της αλληλεγγύης, της ισότητας και του σεβασμού της διαφορετικότητας
- ✚ Η **συστηματική συμμετοχή των πολιτών/χρηστών** των Δημοτικών υπηρεσιών στις διαδικασίες διαμόρφωσης και υλοποίησης των πολιτικών, μέσω θεσμών διαβούλευσης και ουσιαστικής συμμετοχής στις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων (**συμμετοχική διακυβέρνηση**)
- ✚ **Ανάπτυξη ενιαίας πολιτικής** για την προστασία και ανάδειξη του Φυσικού και Πολιτιστικού Αποθέματος (απόκτηση ισχυρής Πολιτιστικής-Τουριστικής Ταυτότητας)



- ✚ **Προώθηση και ανάδειξη του διεθνούς αξίας Φυσικού και Πολιτιστικού Περιβάλλοντος** (Μινωικός Πολιτισμός, φυσικό – αγροτικό τοπίο, φυσικές ακτογραμμές, κρητική κουζίνα και φιλοξενία) για την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού (αγροδιατροφικός, φυσιολατρικός, κ.α.) που θα συντελέσουν στη προαγωγή της ενδογενούς οικονομίας
- ✚ Κίνητρα για **ανάπτυξη οικολογικής και πράσινης καινοτομίας** από τις ΜΜΕ της περιοχής
- ✚ Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας και αισθητικής αναβάθμισης του αστικού περιβάλλοντος για την **προώθηση της αειφόρου βιώσιμης ανάπτυξης**
- ✚ **Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και οικοσυστήματος** με στόχο την επίτευξη βελτιωμένου μικροκλίματος και την αντιπλημμυρική προστασία (Εκπόνηση ενός γενικού αντιπλημμυρικού σχεδίου προστασίας της πόλης, των οικισμών και της ενδοχώρας, νέο μοντέλο διαχείρισης των απορριμμάτων κ.α.)
- ✚ **Οι νέες τεχνολογίες και η καινοτομία** να καταστούν σημαντικά εργαλεία για την αναζωογόνηση της τοπικής οικονομίας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής (μείωση κατανάλωσης ενέργειας και ψηφιακού χάσματος, προώθηση τηλεπρόνοιας και της ιδέας της «έξυπνης πόλης»)
- ✚ **Προώθηση της εταιρικής σχέσης πόλης-υπαίθρου**, για την άρση χωρικών ανισοτήτων και της ανισοβαρούς ανάπτυξης του παραθαλάσσιου άξονα και της ενδοχώρας
- ✚ **Η ενδοχώρα του Δήμου Ηρακλείου** να αναδειχθεί χώρος παραγωγής προϊόντων υψηλής διατροφικής αξίας και να καταστεί πραγματικότητα η οργανική διασύνδεση, αλληλοτροφοδότηση και αλληλεπίδραση μεταξύ των Τοπικών Κοινοτήτων
- ✚ **Ενίσχυση της συνεργασίας του Δήμου με τα διεθνούς εμβέλειες ερευνητικά κέντρα και εκπαιδευτικά ιδρύματα** και διασύνδεση του έργου τους με δράσεις του Δήμου (Δημιουργία Ένωσης Κοινωνικών Εταίρων για τη χάραξη ενός 10ετούς Τοπικού Στρατηγικού Σχεδίου)
- ✚ **Ενίσχυση της συμμετοχικής κουλτούρας των πολιτών** σε δημοτικές εθελοντικές πρωτοβουλίες (Κέντρο Εθελοντών, βελτίωση της σχέσης των δημοτών με τους δημόσιους χώρους κ.α.)
- ✚ **Υποστήριξη κάθε δημιουργικής (ατομικής και συλλογικής) κίνησης και δραστηριότητας**
- ✚ Πρωτοβουλίες και συνέργιες με φορείς της ευρύτερης περιοχής για την **ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής και Αλληλεγγύης** και τη δημιουργία ενός ευρύτερου Δικτύου Αλληλεγγύης
- ✚ Βελτίωση της προσβασιμότητας και **ενίσχυση της ασφάλειας και προστασίας της περιοχής** (εφαρμογή ειδικών κυκλοφοριακών μελετών με ταυτόχρονο σχεδιασμό νέων διαδρομών ποδηλάτου, περιπάτου)
- ✚ **Προαγωγή των συμφερόντων εργαζομένων και επιχειρήσεων** με στοχευμένες ενέργειες και πρωτοβουλίες (λειτουργία υπηρεσίας υποστήριξης της επιχειρηματικότητας κ.α.)
- ✚ Προώθηση της δημιουργίας και συμμετοχής των επιχειρήσεων σε «επιχειρηματικές συστάδες» (clusters)
- ✚ **Πρωτοβουλίες προώθησης των τοπικών αγροτικών προϊόντων** (αναδιάρθρωση των καλλιεργειών, δημιουργία ατομικών ή συλλογικών μονάδων «Αγορών του Αγρότη», δικτύωση με τις αγορές, κ.α.)



- ✚ **Υγιεινή και ασφάλεια** του στελεχιακού δυναμικού και των δημοτικών ακινήτων
- ✚ **Νομιμότητα και διαφάνεια στη διαχείριση των υποθέσεων του Δήμου**

Οι **βασικές κατευθύνσεις και προτεραιότητες** της Δημοτικής Αρχής, για την προσεχή πενταετή θητεία είναι:

- ✚ Ενίσχυση του Μητροπολιτικού Ρόλου και λειτουργίας του Δήμου, με την προώθηση Διαδημοτικών Συνεργασιών και Εταιρικών Διεθνών Σχέσεων
- ✚ Εξασφάλιση της κοινωνικής αξιοπρέπειας, της ισότητας και της παροχής ίσων ευκαιριών σε όλους τους κατοίκους
- ✚ Η προστασία της υγείας των δημοτών μας, η κοινωνική φροντίδα και κατ' επέκταση η κοινωνική συνοχή
- ✚ Εξασφάλιση της στήριξης των κοινωνικά αδύναμων πολιτών, με τη διεύρυνση του δικτύου κοινωνικής φροντίδας, σε νέες υποδομές, προγράμματα-δίκτυα και καινοτόμες υπηρεσίες κοινωνικής μέριμνας & φροντίδας
- ✚ Εξασφάλιση ενός καθαρού, ασφαλούς και πολιτισμένου περιβάλλοντος με στόχο την προστασία των κατοίκων και την μείωση των «ενεργειακού αποτυπώματος» του Δήμου, μέσω της πλήρης εφαρμογής που προβλέπει το «Σύμφωνο των Δημάρχων» για την αειφόρο ανάπτυξη και τη μείωση της ενεργειακής σπατάλης
- ✚ Βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων και του «αστικού νερού» με στόχο τη μείωση της κατανάλωσης και την ορθολογική τους χρήση
- ✚ Αναζωογόνηση της τοπικής οικονομίας, παραγωγής και μεταποίησης, με σημαντικά εργαλεία τη χρήση νέων τεχνολογιών και καινοτόμων δράσεων και συνεργασιών
- ✚ Τοπική ανάπτυξη, στηριγμένη στη συνεργασία όλων των ιδρυμάτων & φορέων της ευρύτερης περιοχής και στην αξιοποίηση όλων των πλουτοπαραγωγικών της πηγών
- ✚ Εξομάλυνση των τοπικών αντιθέσεων και ενθάρρυνση των τοπικών κοινωνιών σε ένα νέο τρόπο συνύπαρξης, με κοινούς στόχους και κοινά συμφέροντα
- ✚ Ενίσχυση και ανάδειξη του ιστορικού και πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής και δημιουργία μιας σύγχρονης, τοπικής πολιτισμικής φυσιογνωμίας
- ✚ Ολοκλήρωση της αποκατάστασης των τειχών και η παράδοσή τους στην ιδιοκτησία του Δήμου (όσων δεν ανήκουν), για χρήση στους πολίτες και τους επισκέπτες
- ✚ Βελτίωση της ποιότητας ζωής, με άμεση αντιμετώπιση των προβλημάτων της καθημερινότητας και την αναβάθμιση και εξωραϊσμό της πόλης, των συνοικιών και των χωριών
- ✚ Δημιουργία νέων υποδομών, ειδικά μελετημένων για κάθε περιοχή. Όχι αποσπασματικές, ευκαιριακές και άστοχες παρεμβάσεις, αλλά ιεραρχημένες ανάλογα με τη σπουδαιότητά τους, ώστε να υπάρχει αξιόλογο και ολοκληρωμένο αποτέλεσμα
- ✚ Ισότιμη αντιμετώπιση των προβλημάτων στις πόλεις και στην ύπαιθρο και ίσες ευκαιρίες σε όλους τους κατοίκους του Δήμου (ισόρροπη ανάπτυξη κέντρου-υπαίθρου)



- ✚ Εξασφάλιση ενός βιώσιμου και υγιούς περιβάλλοντος για όλους τους δημότες του Ηρακλείου, που θα αναβαθμίζει την ποιότητα ζωής τους
- ✚ Ενίσχυση της δημοκρατικής διακυβέρνησης και διαδικασιών του Δήμου
- ✚ Ανάδειξη του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της ενδοχώρας του Δήμου και η σύνδεση του με τη ζωή των κατοίκων της πόλης και την τουριστική προβολή και ανάπτυξή του
- ✚ Η περαιτέρω αξιοποίηση της ταυτότητας (brandname) που έχει αποκτήσει τα τελευταία χρόνια ο Δήμος Ηρακλείου ως «Έξυπνος Δήμος» με αντίστοιχες διεθνείς βραβεύσεις και αφορά στην ανάπτυξη και ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών σε θέματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και εξυπηρέτησης του πολίτη
- ✚ Την απόκτηση μιας «πολυπολιτισμικής και τουριστικής ευρωπαϊκής ταυτότητας», όπως αρμόζει στη νοτιότερη πρωτεύουσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την ανάπτυξη θεματικού τουρισμού (επιστημονικού, πολιτιστικού, ιατρικού, φυσιολατρικού κ.α.)
- ✚ Κάθε συνοικία του Δήμου να καταστεί ένα ζωντανό κοινωνικό κύτταρο
- ✚ Η όσο το δυνατό ορθολογικότερη οικονομική διαχείριση, τηρώντας κατά γράμμα τους κανόνες της Νομιμότητας, της Αξιοκρατίας και της Απόλυτης Διαφάνειας στη διαχείριση των υποθέσεων του Δήμου
- ✚ Η Αυτοτέλεια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, έναντι του κράτους. Θέλουμε πραγματικά ανεξάρτητη και ακηδεμόνευτη ΑΥΤΟ-ΔΙΟΙΚΗΣΗ και όχι Έτερο-διοίκηση. Και ο μόνος τρόπος να το πετύχουμε είναι να αυξήσουμε την παραγωγή πλούτου στον τόπο μας, αξιοποιώντας τις δικές μας δυνάμεις και τις δικές μας πηγές – το ανθρώπινο δυναμικό, τα προϊόντα μας, τα μνημεία και την ομορφιά του τόπου μας
- ✚ Συνεχής και μαχητική διεκδίκηση των δικαιωμάτων του Δήμου και των Δημωτών από την κεντρική εξουσία



3.3

ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ, ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Συνοπτική παρουσίαση των Αξόνων Προτεραιότητας, Μέτρων και Γενικών Στόχων (Στρατηγικό Πλαίσιο Δήμου)

Το Πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Ηρακλείου δομείται πάνω σε τέσσερεις (4) προκαθορισμένους Άξονες Προτεραιότητας, ο κάθε ένας από τους οποίους εξειδικεύεται σε μια σειρά από Μέτρα και Γενικούς Στόχους, που διαμορφώνουν και το Στρατηγικό Πλαίσιο του Δήμου Ηρακλείου. **Βρίσκονται δε, σε πλήρη αντιστοιχία με τις κατευθύνσεις και τις επενδυτικές προτεραιότητες που θέτει το ΣΕΣ 2014-2020.**

**ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1 :
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ**

(Στόχευση η περιβαλλοντική διαχείριση, συμμόρφωση και δεσμεύσεις στην αντιμετώπιση της κλιματολογικής αλλαγής, στην εξοικονόμηση φυσικών πόρων και στη βελτίωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος του Δήμου)

Μέτρο 1.1: Ενεργειακή διαχείριση και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

(Στόχευση η προώθηση των απαιτήσεων περιβαλλοντικής προστασίας, της απόδοσης των πόρων και τη γενικότερη προσαρμογή στο πλαίσιο της Αειφόρου Ανάπτυξης)

Αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων μέσα από τη συνεχή επέκταση και αναβάθμιση των χώρων πρασίνου

Η δημιουργία του πάρκου Ερυθραίας θα κατασκευαστεί σε μία έκταση 58 στρεμμάτων που ανήκει στο Δήμο Ηρακλείου και θα αποτελέσει ανάσα για όλα τα νότια προάστια του Ηρακλείου. Όταν δε κατασκευαστεί θα είναι αναμφισβήτητο το μεγαλύτερο πάρκο στην Κρήτη και το τρίτο μεγαλύτερο μητροπολιτικό πάρκο στην Ελλάδα.

Εφαρμογή των δεσμεύσεων που απορρέουν από το Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας, στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Σύμφωνο των Δημάρχων» για την εξοικονόμηση της ενέργειας (εγκατάσταση ενεργειακά αποδοτικών συστημάτων σε δημοτικά κτίρια και εγκαταστάσεις, μείωση της κατανάλωσης ενέργειας για φωτισμό σε δημόσιους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους)

Υλοποίηση Στρατηγικού Σχεδίου του Δήμου Ηρακλείου για την «Έξυπνη Πόλη»

Λειτουργία επιτροπής για την ταυτότητα «Ηράκλειο: Έξυπνη Πόλη»

Εκσυγχρονισμός του δημοτικού στόλου αυτοκινήτων, είτε με οχήματα φιλικότερα προς το περιβάλλον, είτε με αντικατάσταση των κινητήρων τους με σύγχρονα «καθαρότερα» καύσιμα



Εφαρμογή έξυπνων τοπικών στρατηγικών αειφόρου ενέργειας που δημιουργούν θέσεις εργασίας και βελτιώνουν τη ποιότητα ζωής των κατοίκων

Δημιουργία συστήματος παρακολούθησης, για την καταγραφή της κατάστασης και της κατανάλωσης των δημοτικών κτιρίων και εγκαταστάσεων

Ολοκληρωμένες πολεοδομικές παρεμβάσεις που βελτιώνουν τη δομή και τη λειτουργία της πόλης με βιώσιμο και αειφορικό τρόπο (ηλεκτρονικό σύστημα αδειών δόμησης, χρήση και επέκταση υφιστάμενου συστήματος γεωγραφικών πληροφοριών GIS)

Ανάπτυξη πρωτοβουλιών και συνεργιών περιβαλλοντικών δράσεων με εθελοντικές ομάδες και φορείς για την προστασία του περιβάλλοντος και την αύξηση του αστικού πρασίνου (εξωραϊσμός πάρκων και κοινοχρήστων χώρων, υιοθεσία χώρων πρασίνου και κοινοχρήστων χώρων, καθαρισμός-ευπρεπισμός πάρκων και ακτών)

Αλλαγή της ενεργειακής συμπεριφοράς των εργαζομένων στο Δήμο και των πολιτών γενικότερα, με επικοινωνιακές δράσεις ευαισθητοποίησης

Μέτρο 1.2: Βιώσιμη κινητικότητα

Στόχευση η προώθηση αναπτυξιακών δράσεων και μέτρα διαχείρισης της κινητικότητας με ενεργειακά αποδοτικό και περιβαλλοντικά φιλικό τρόπο (λειτουργία «έξυπνων» φαναριών, αναδιάρθρωση του συστήματος κυκλοφορίας οχημάτων και αστικών λεωφορείων σε σημεία συμφόρησης)

Άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές μεταφορικών δικτύων

Κατάρτιση και υλοποίηση Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ)

Υλοποίηση Στρατηγικού Σχεδίου του Δήμου Ηρακλείου για την «Έξυπνη Πόλη»

Λειτουργία επιτροπής για την ταυτότητα «Ηράκλειο: Έξυπνη Πόλη»

Προώθηση βιώσιμων μεταφορών (επέκταση δικτύου ποδηλατοδρόμων, αναβάθμιση των παρεχόμενων μετακίνησης με χώρους στάθμευσης και διευκόλυνσης δωρεάν ενοικίασης ποδηλάτων "PARK AND RIDE", εκσυγχρονισμός και αντικατάσταση του δημοτικού στόλου οχημάτων με νέα φιλικά στο περιβάλλον

Λειτουργία Πάρκων Κυκλοφοριακής Αγωγής

Δημιουργία περισσότερων διαβάσεων πεζών και διαγράμμισή τους

Μέτρο 1.3: Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων

(Στόχευση η προαγωγή των αρχών της πρόληψης, μείωσης, επαναχρησιμοποίησης, ανακύκλωσης, επεξεργασίας με ανάκτηση ενέργειας και ασφαλούς τελικής διάθεσης των αποβλήτων)

Περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για την ολοκληρωμένη διαχείριση των στερεών και υγρών αποβλήτων και την τρίτοβάθμια επεξεργασία λυμάτων (προγράμματα πρόωξης μείωσης της πλαστικής σακούλας, των τροφικών αποβλήτων, της ανακύκλωσης ένδυσης-υπόδησης, πλαστικών και άλλων ειδών, δράσεις πρόωξης οικιακής κομποστοποίησης, επέκταση δικτύου βιολογικών καθαρισμών)

Υλοποίηση Τοπικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων



Δράσεις ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης των πολιτών για απόκτηση περιβαλλοντικής συνείδησης και κουλτούρας

Υιοθέτηση καλών ευρωπαϊκών πρακτικών όπως αυτή του «πληρώνω όσο πετάω» ή «pay as you throw»

Αποκατάσταση Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) και ανάπλαση του φυσικού τοπίου

Αύξηση της εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων (ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός, ελαστικά, λιπαντικά κ.α.)

Εφαρμογή στη πράξη της Οδηγίας Πλαίσιο για τα απορρίμματα (1. Πρόληψη, 2. Επαναχρησιμοποίηση, 3. Ανακύκλωση, 4. Ανάκτηση, 5. Τρόπος Διάθεσης)

Μέτρο 1.4: Διαχείριση και εξοικονόμηση φυσικών πόρων

(Στόχευση η προώθηση δράσεων του Δήμου που αφορούν στην ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων της περιοχής)

Δράσεις προστασίας των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας

Ανάπτυξη γεωργικής δραστηριότητας με περιβαλλοντικούς όρους (βιολογική καλλιέργεια και περιορισμένη χρήση φυτοφαρμάκων)

Προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και προστασία των ακτών από τη διάβρωση (Πρωτοβουλία Γαλάζια Ανάπτυξη)

Κατάρτιση διαδημοτικού διαχειριστικού σχεδίου για τον παράκτιο χώρο της βόρειας ακτής της ΠΕ Ηρακλείου (στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Γαλάζια Ανάπτυξη)

Μέτρο 1.4: Προστασία του πολίτη

(Στόχευση η προώθηση της προσαρμογής των κατοίκων στις κλιματικές αλλαγές, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων και φυσικών καταστροφών)

Εμπέδωση του αισθήματος της ασφαλείας των κατοίκων (επιβεβλημένη η επαναλειτουργία του αστυνομικού τμήματος στο κέντρο της πόλης)

Ανάδειξη και αντιμετώπιση των προβλημάτων προσβασιμότητας των υπηρεσιών άμεσης επέμβασης (πυροσβεστική, αστυνομία, ΕΚΑΒ κ.α.) σε περιστατικά έκτακτης ανάγκης

Εκπόνηση μελέτης γενικού αντιπλημμυρικού σχεδίου προστασίας της πόλης, των οικισμών και της ενδοχώρας του Δήμου Ηρακλείου

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2:

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

(Στόχευση η διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής μέσω της αναβάθμισης της ποιότητας ζωής των κατοίκων και με πρωτοβουλίες προσανατολισμένες στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που προέρχονται από την αύξηση της ανεργίας και της φτώχειας και τη διόγκωση του κοινωνικού αποκλεισμού)



Μέτρο 2.1: Κοινωνική συνοχή, μέριμνα και φροντίδα

(Στόχευση η ανάπτυξη πρωτοβουλιών εξάλειψης των κοινωνικών διακρίσεων και προώθησης ίσων ευκαιριών και ίσης μεταχείρισης των πολιτών. Πρωτοβουλίες και δράσεις με στόχο την προαγωγή της δημόσιας υγείας και κοινωνικής φροντίδας (Δημιουργία κέντρων υγείας αστικού τύπου, λειτουργία δημοτικών ιατρείων, ΚΕΚΟΙΦ-ΑΠΗ, ΚΗΦΗ κ.α.)

Δράσεις και πρωτοβουλίες για την ισότητα των φύλων και την βία κατά των γυναικών (Εφαρμογή δεσμεύσεων που απορρέουν από τη Χάρτα Ισότητας των δυο φύλων)

Κατάρτιση και υλοποίηση Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ)

Ανάπτυξη πρακτικών και δράσεων για τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής οι οποίες εξαλείφουν τις διακρίσεις και προάγουν την ίση μεταχείριση μεταναστών και ευπαθών ομάδων (Δίκτυο ROM για τους ROMA, λειτουργία συμβουλίου μεταναστών, εκπαιδευτικά προγράμματα για μετανάστες, δίκτυο «Κοινωνικής Αλληλεγγύης», δίκτυο «Δίαυλος», σχέδιο δράσης AN-ΟΙΚΩ για στέγαση & επανένταξη, συμμετοχή του Δήμου στο διακρατικό πρόγραμμα «WWMD» για τη μεταναστευτική πολιτική)

Δράσεις συμβουλευτικής και ψυχοκοινωνικής στήριξης των πολιτών (δράσεις και εκδηλώσεις ΚΕΚΟΙΦ-ΑΠΗ στο πλαίσιο πρόληψης, ενημέρωσης & ενεργοποίησης των ωφελομένων)

Δράσεις και πρωτοβουλίες προληπτικών ιατρικών ελέγχων σε συνεργασία με διάφορους φορείς και οργανώσεις

Πρωτοβουλίες και εθελοντικές δράσεις για τα αδέσποτα ζώα και τη φιλοζωία

Πρότυπη λειτουργία του Δημοτικού Ενδαιτήματος (κυνοκομείου)

Λειτουργία Δημοτικού Κτηνιατρείου

Λειτουργία Κέντρου Στέγασης Αστέγων

Λειτουργία του Κοινωνικού Παντοπωλείου

Λειτουργία Δημοτικού Ιατρείου (σε συνεργασία με το ΠΑΓΝΗ) ως πολυδύναμο ιατρικό & κοινωνικό κέντρο

Χορήγηση προνοιακών επιδομάτων

Λειτουργία ιατροκοινωνικού κέντρου για τους ROMA

Συγκρότηση ενός ενιαίου δημοτικού συστήματος παροχής υπηρεσιών υγείας σε ευάλωτες ομάδες πολιτών, οι οποίοι λόγω της οικονομικής κρίσης δεν έχουν εύκολη ή καθόλου πρόσβαση στο σύστημα υγείας

Μέτρο 2.2: Τουρισμός, πολιτισμός, αθλητισμός, εθελοντισμός

(Στόχευση η αύξηση του βαθμού διασύνδεσης του πολιτιστικού, αθλητικού αποθέματος με την τοπική κοινωνία και ανάληψη πρωτοβουλιών που θα αξιοποιούν το πολύτιμο ανθρώπινο κεφάλαιο των εθελοντών προς όφελος της τοπικής κοινωνίας)

Λειτουργία Δημοτικής Επιτροπής Επιχειρηματικότητας και Τουρισμού

Κατάρτιση και υλοποίηση Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ)



Υλοποίηση Στρατηγικού Σχεδίου του Δήμου Ηρακλείου για την «Έξυπνη Πόλη»

Λειτουργία επιτροπής για την ταυτότητα «Ηράκλειο: Έξυπνη Πόλη»

Δράσεις και πρωτοβουλίες με εθελοντικές ομάδες και συλλόγους της ευρύτερης περιοχής σε ζητήματα καθημερινότητας (εξωραϊσμός κοινοχρήστων χώρων, καθαρισμός ακτών, δεντροφυτεύσεις κ.α.)

Δράσεις πολιτισμού (ανάδειξη μνημείων, αναβάθμιση χώρων ιστορικού ενδιαφέροντος, απόκτηση ακινήτων ιστορικής αξίας, δημιουργία υποδομών σύγχρονου πολιτισμού ΠΣΚΗ & ΒΔΒ, συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της αρχαιολογίας για την εκτέλεση έργων συντήρησης διατηρητέων δημοτικών ακινήτων)

Στέγαση δράσεων σύγχρονου πολιτισμού (απόκτηση διατηρητέων φάμπρικα Ανωγειανάκη, Αγ. Ιωάννης Βαπτιστής, στέγαση χώρων προαγωγής νέων προϊόντων κατασκευή σαπουνιού, συσκευαστήριο προϊόντων ελιάς κ.α.)

Λειτουργία, δράσεις και προγράμματα του Παγκρήτιου Σταδίου και των άλλων αθλητικών κέντρων (Προγράμματα μαζικού αθλητισμού, διοργάνωση εργασιακού πρωταθλήματος και λοιπών εκδηλώσεων) και διασύνδεση με τη νεολαία μέσω βιωματικών αθλητικών-εκπαιδευτικών προγραμμάτων

Ένταξη του μνημείου της Κνωσού στον κατάλογο της UNESCO

Ίδρυση Κέντρου Μελέτης του Μινωικού Πολιτισμού

Δημιουργία Συστάδων πολιτιστικών επιχειρήσεων (clusters) και σχολών

Δράσεις για την απόκτηση μιας ισχυρής «Πολιτιστικής Ταυτότητας»

Δράσεις και παρεμβάσεις για την αναβάθμιση, ανάδειξη και αξιοποίηση των Ενετικών Τειχών

2.4 Εκπαίδευση και δια βίου μάθηση

(Στόχευση η ενδυνάμωση της «κοινωνίας της γνώσης» μέσω της επένδυσης στην εκπαίδευση, την ενίσχυση δεξιοτήτων και στη δια βίου μάθηση)

Προγράμματα κατάρτισης των πολιτών και ευκαιρίες διεύρυνσης των οριζόντων της νέας γενιάς (Λειτουργία του Κέντρου δια βίου μάθησης του Δήμου, προγράμματα κατάρτισης-επιμόρφωσης των δημοτικών υπαλλήλων, εκπαιδευτικά προγράμματα με στόχο την επανένταξη των ανέργων στην αγορά εργασίας)

Συντονισμένη λειτουργία δομών κατάρτισης, δια βίου μάθησης και προώθησης της απασχόλησης

Λειτουργία Κοινωνικών Φροντιστηρίων στις Δημοτικές Κοινότητες

Μεταστέγαση και λειτουργία της Βικελαίας Δημοτικής Βιβλιοθήκης

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3:

ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

(Στόχευση η ανάπτυξη και χάραξη πολιτικών και στρατηγικών για την προώθηση της απασχόλησης και την τόνωση της τοπικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας)



Μέτρο 3.1: Ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης

(Στόχευση η προώθηση της χωρικής συνοχής του Δήμου, με στόχο την ισόρροπη ανάπτυξη με ιδιαίτερη μέριμνα για τις περιοχές με γεωγραφικά μειονεκτήματα καθώς και τις αστικές περιοχές)

Κατάρτιση και υλοποίηση Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ)

Υλοποίηση Στρατηγικού Σχεδίου του Δήμου Ηρακλείου για την «Έξυπνη Πόλη»

Λειτουργία επιτροπής για την ταυτότητα «Ηράκλειο: Έξυπνη Πόλη»

Βιώσιμες δράσεις και πρακτικές με στόχο την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης, με έμφαση στη χωρική προσέγγιση και επέμβαση (place-based) στον προγραμματισμό και υλοποίηση δράσεων του Δήμου

Αναδιάρθρωση λειτουργίας των λαϊκών αγορών με νέα χωροθέτηση σε κατάλληλους οργανωμένους χώρους ΜΟΝΙΜΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ που διαθέτουν τις απαραίτητες υποδομές και προδιαγραφές πρόσβασης.

Δημιουργία ατομικών και συλλογικών μονάδων «Αγορών του Αγρότη»

Λειτουργία Δημοτικής Επιτροπής Επιχειρηματικότητας και Τουρισμού

Διοργάνωση φεστιβάλ προβολής & προώθησης τοπικών προϊόντων στην ενδοχώρα με πολιτιστικά δρώμενα

Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της εξωστρέφειας και της αποτελεσματικότητας της τοπικής οικονομίας (δημιουργία τοπικών ομάδων παραγωγών)

Πρωτοβουλίες και δράσεις με στόχο την προώθηση και ενδυνάμωση του εμπορίου των προϊόντων και των υπηρεσιών της περιοχής (λειτουργία ιστοσελίδας www.rural-heraklion.gr προβολής στοιχείων της ενδοχώρας, εκδηλώσεις στην ενδοχώρα για προϊόντα και υπηρεσίες μέσω της ιστοσελίδας του Δήμου)

Στήριξη του αγροτικού τομέα και δράσεις ώθησης προς τη δημιουργία, την παραγωγικότητα, την καινοτομία και την αναγνωρισιμότητα των ευαίσθητων παραγωγικών δυνάμεων του Δήμου αλλά και της ευρύτερης περιοχής

Προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ένταξης και προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και της οικονομίας της αλληλεγγύης για διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση, σύμφωνα με το πλαίσιο δράσης των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (κοινωνική οικονομία)

Πρακτικές και δράσεις προώθησης και ενίσχυσης τοπικού και θεματικού τουρισμού, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα της περιοχής

Μέτρο 3.2: Απασχόληση και ανθρώπινοι πόροι

Προώθηση και υλοποίηση Τοπικών Ολοκληρωμένων Σχεδίων Απασχόλησης

Υλοποίηση προγραμμάτων κοινωφελούς εργασίας

Κατάρτιση και υλοποίηση Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ)

Υλοποίηση Στρατηγικού Σχεδίου του Δήμου Ηρακλείου για την «Έξυπνη Πόλη»

Λειτουργία επιτροπής για την ταυτότητα «Ηράκλειο: Έξυπνη Πόλη»



Μέτρο 3.3: Τοπική επιχειρηματικότητα και καινοτομία

(Στόχευση η προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων καθώς και καινοτόμες πρωτοβουλίες τοπικής ανάπτυξης, μέσω συνεργατικών κοινωνικών μηχανισμών (social clustering), μεταξύ των επιχειρήσεων, των κοινωνικών εταίρων, των τοπικών φορέων και του Δήμου)

Δημιουργία Κέντρου Καινοτομίας και Νεανικής Επιχειρηματικότητας (Δημοσκόπιο)

Κατάρτιση και υλοποίηση Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ)

Υλοποίηση Στρατηγικού Σχεδίου του Δήμου Ηρακλείου για την «Έξυπνη Πόλη»

Λειτουργία επιτροπής για την ταυτότητα «Ηράκλειο: Έξυπνη Πόλη»

Αξιοποίηση της προνομιακής γεωγραφικής θέσης, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη κυρίως του κλάδου υπηρεσιών και εμπορίου

Συμμετοχή του Δήμου σε προγράμματα ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, έρευνας - καινοτομίας - τεχνολογικής ανάπτυξης και εφαρμογής σύγχρονων τεχνικών πληροφορικής και επικοινωνίας

Δημιουργία - οργάνωση χωρικού σχεδιασμού για τη διευκόλυνση εγκατάστασης νέων επενδύσεων

Οργάνωση, αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός της λειτουργίας και των υποδομών των συγκεκριμένων περιοχών εγκατάστασης επιχειρήσεων (Φοινικιά-Μαλάδες, ΒΙΠΕ, ΕΟ Ηρακλείου Μοιρών)

Διοργάνωση φεστιβάλ προβολής & προώθησης τοπικών προϊόντων στην ενδοχώρα με πολιτιστικά δρώμενα

Ενεργή συμβολή του Δήμου στη ανάπτυξη - ανάδειξη των παραδοσιακών εμπορικών δρόμων και μετατροπή τους σε ανοιχτά εμπορικά κέντρα (open Mall) με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και οργάνωση ώστε να προσελκύσουν περισσότερους καταναλωτές.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4:

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

(Στόχευση η αύξηση της αποδοτικότητας, η αποτελεσματικότερη προσαρμογή στις απαιτήσεις εκσυγχρονισμού του διοικητικού περιβάλλοντος, ενσωμάτωση της καινοτομίας στις παρεχόμενες υπηρεσίες, προώθηση της νομιμότητας, διαφάνειας και της χρηστής διαχείρισης των οικονομικών)

Μέτρο 4.1: Οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων

(Στόχευση ο συστηματικός τρόπος λειτουργίας του Δήμου, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η εσωτερική συνοχή και η παραγωγή ουσιαστικών αποτελεσμάτων)

Αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας των υπηρεσιών του Δήμου με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και παραγωγικότητας του διοικητικού μηχανισμού του Δήμου (Εφαρμογή Ν.3230/2004 «Διοίκηση δια στόχων», ΚΠΑ,



ISO 9001:2008, κατάρτιση & παρακολούθηση του Πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος, πρόγραμμα παρακολούθησης έργων)

Η βελτίωση αυτή θα κινηθεί προς δύο κατευθύνσεις: α) Στην αποτελεσματικότερη οργάνωση των υπηρεσιών των δήμων, με την εισαγωγή καινοτόμων και αποδοτικών διαδικασιών και μορφών διοίκησης και διαχείρισης, όπως επίσης, όπου είναι δυνατόν, με την αξιοποίηση οικονομικών κλίμακας, μέσω συνεργασιών ή συνολικότερων υποστηρικτικών μηχανισμών και β) με την αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού, η οποία περιλαμβάνει την ορθολογική διάταξη του, τη βελτίωση του εκπαιδευτικού του επιπέδου, την προσαρμογή του στα νέα δεδομένα και τις σύγχρονες απαιτήσεις

Πρωτοποριακές και καινοτόμες πρακτικές του Δήμου σε όλους τους τομείς δράσεις του

Σύσταση Κέντρου Τεκμηρίωσης του Δήμου Ηρακλείου

Υιοθέτηση πρακτικών και δράσεων που εγγυώνται τη νομιμότητα, τη διαφάνεια και τη συμμετοχική διαδικασία σε όλα τα θέματα που άπτονται της λειτουργίας του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων

Ο συστηματικός τρόπος επικοινωνίας και διαλόγου που αναπτύσσει ο Δήμος με το σύνολο των εμπλεκόμενων φορέων της ευρύτερης περιοχής (διενέργεια τοπικών συνελεύσεων πολιτών, δημόσιες διαβουλεύσεις για ζητήματα μείζονος σημασίας, κλπ) στο πλαίσιο του δημοκρατικού προγραμματισμού

Μέτρο 4.2: Ανθρώπινο δυναμικό και υλικοτεχνική υποδομή

(Στόχευση η όσο το δυνατό πληρέστερη και στοχευμένη κατάρτιση και επιμόρφωση των εργαζομένων και η αναβάθμιση όπου χρειάζεται των δημοτικών κτιριακών εγκαταστάσεων και του λοιπού εξοπλισμού)

Μέτρο 4.3: Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών

(Στόχευση η αύξηση της χρήσης τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, η ανάπτυξη ολοκληρωμένων ψηφιακών εφαρμογών, η αύξηση των παρεχόμενων ηλεκτρονικών υπηρεσιών και δράσεις ενίσχυσης της χρήσης προγραμμάτων ανοιχτού λογισμικού)

Υλοποίηση Στρατηγικού Σχεδίου του Δήμου Ηρακλείου για την «Έξυπνη Πόλη»

Λειτουργία επιτροπής για την ταυτότητα «Ηράκλειο: Έξυπνη Πόλη»

Λειτουργία επιτροπής για το «Δημοσκόπιο»

Δράσεις ψηφιακής αναβάθμισης και περαιτέρω ανάπτυξης της ευρυζωνικότητας

Μέτρο 4.4: Οικονομική λειτουργία και διαχείριση

(Στόχευση η διασφάλιση και διεκδίκηση οικονομικών πόρων, η χρηστή διαχείριση των οικονομικών πόρων και η μέγιστη αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας)

Αξιοποίηση ανεκμετάλλετων δημοτικών ακινήτων και εγκαταστάσεων

Άρση των περιορισμών για την εκποίηση ακινήτων και αποτροπή των καταπατήσεων ακινήτων που αποτελούν Δημοτική Περιουσία



Μέτρο 4.5: Ενίσχυση της εξωστρέφειας

(Στόχευση η διαμόρφωση πολιτικών εξωστρέφειας που ενισχύουν τη θέση του Δήμου στο ανταγωνιστικό εθνικό και διεθνές περιβάλλον)

Βιώσιμες δράσεις και πρακτικές με αντίστοιχους αρμόδιους φορείς, για την προώθηση και επίλυση ζητημάτων διαδημοτικής και διασυνοριακής ευθύνης, μέσω της συμμετοχής, της συνεργασίας και της οικοδόμησης καλών σχέσεων, για την απόκτηση εμπειρίας και δικτύωσης

Προώθηση της δικτύωσης μέσω clusters, technology platforms κλπ.

Σύμφωνα με τα παραπάνω ο Στρατηγικός Σχεδιασμός του Δήμου Ηρακλείου για την προσεχή πενταετία αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα.

| | | |
|---|---|---|
| ΑΞΟΝΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ | Μέτρο 1.1 Ενεργειακή διαχείριση και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής | 1.1.1: Ενεργειακή αναβάθμιση δημοτικών κτιρίων και εγκαταστάσεων 1.1.2: Αξιοποίηση ΑΠΕ και ορθής διαχείρισης των υδάτινων πόρων 1.1.3: Ολοκληρωμένες πολεοδομικές παρεμβάσεις με βιώσιμο και αειφορικό τρόπο 1.1.4: Ανάπτυξη συνεργιών με εθελοντικές ομάδες και φορείς για την προστασία του περιβάλλοντος και αύξησης του αστικού πρασίνου |
| | Μέτρο 1.2. Βιώσιμη Κινητικότητα | 1.2.1: Βελτίωση αγροτικού και δημοτικού δικτύου 1.2.2: Βελτίωση συγκοινωνιακών συνδέσεων και υποδομών 1.2.3: Αντιμετώπιση προβλημάτων κυκλοφορίας, οδικής ασφάλειας και στάθμευσης 1.2.4: Προώθηση βιώσιμων μεταφορών |
| | Μέτρο 1.3 Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων | 1.3.1: Αποκατάσταση ΧΑΔΑ και του φυσικού τοπίου 1.3.2: Ολοκληρωμένη και ασφαλής διαχείριση στερεών & υγρών αποβλήτων και τριτοβάθμια επεξεργασία λυμάτων 1.3.3: Δράσεις ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης για απόκτηση περιβαλλοντικής συνείδησης και κουλτούρας |



| | | |
|---|---|---|
| | Μέτρο 1.4 Διαχείριση και εξοικονόμηση φυσικών πόρων | 1.4.1: Προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των ακτών από τη διάβρωση 1.4.2: Δράσεις προστασίας των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας 1.4.3: Ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων και γεωργικής δραστηριότητας με περιβαλλοντικούς όρους |
| | Μέτρο 1.5 Ασφάλεια και Πολιτική προστασία | 1.5.1: Βελτίωση ικανότητας πρόληψης και αντιμετώπισης έκτακτων καταστάσεων 1.5.2: Ανάπτυξη δομών & υποδομών πολιτικής προστασίας |
| | Μέτρο 1.6 Οικιστικό Περιβάλλον - Χωροταξικός Σχεδιασμός | 1.6.1: Εφαρμογή ΓΠΣ 1.6.2: Αποκατάσταση - Ανάδειξη υποβαθμισμένων περιοχών 1.6.3: Συντηρήσεις - Επεκτάσεις κοινόχρηστων & κοινωφελών χώρων 1.6.4: Συντήρηση & επέκταση αστικού πρασίνου 1.6.5: Αναπλάσεις |
| ΑΞΟΝΑΣ 2 : ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ | Μέτρο 2.1. Κοινωνική Συνοχή, Μέριμνα και Φροντίδα | 2.1.1: Πρωτοβουλίες εξάλειψης των κοινωνικών διακρίσεων και προώθησης ίσων ευκαιριών και ίσης μεταχείρισης των πολιτών 2.1.2: Δράσεις για την ισότητα των φύλων και τη βία κατά των γυναικών 2.1.3: Δράσεις προαγωγής ίσης μεταχείρισης μεταναστών και ευπαθών κοινωνικών ομάδων 2.1.4: Βελτίωση υφιστάμενων και δημιουργία νέων δομών κοινωνικής φροντίδας και μέριμνας 2.1.5: Πρωτοβουλίες και δράσεις προαγωγής της δημόσιας υγείας 2.1.6: Δράσεις συμβουλευτικής και ψυχοκοινωνικής στήριξης των πολιτών 2.1.7: Πρωτοβουλίες και δράσεις για τα αδέσποτα ζώα και τη φιλοζωία |



| | | |
|---|---|---|
| | <p>Μέτρο 2.2 Τουρισμός, Πολιτισμός, Αθλητισμός, Εθελοντισμός</p> | <p>2.2.1: Ανάδειξη μνημείων, αναβάθμιση χώρων ιστορικού ενδιαφέροντος, δημιουργία δομών & υποδομών σύγχρονου πολιτισμού</p> <p>2.2.2: Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού</p> <p>2.2.3: Λειτουργία και δράσεις των δημοτικών αθλητικών κέντρων και δομών</p> <p>2.2.4: Βελτίωση-αναβάθμιση αθλητικών υποδομών</p> <p>2.2.5: Εθελοντικές δράσεις σε ζητήματα καθημερινότητας</p> <p>2.2.6: Δράσεις ανάδειξης και προβολής του Ηρακλείου ως Τουριστικού και Πολιτιστικού Προορισμού</p> <p>2.2.7: Παραγωγή υπηρεσιών και προϊόντων Τουριστικής και Πολιτιστικής Ταυτότητας του Ηρακλείου</p> <p>2.2.8: Οργάνωση εκδηλώσεων ενίσχυσης της Τουριστικής και Πολιτιστικής Ταυτότητας</p> <p>2.2.9: Ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών για τους Δημότες και τους επισκέπτες</p> |
| | <p>Μέτρο 2.3 Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση</p> | <p>2.3.1: Ανέγερση και συντήρηση σχολικών μονάδων</p> <p>2.3.2: Προγράμματα δια βίου μάθησης ενηλίκων</p> |
| <p>ΑΞΟΝΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ</p> | <p>Μέτρο 3.1 Ενίσχυση Τοπικής Ανάπτυξης</p> | <p>3.1.1: Δημιουργία δομών και υποδομών προβολής των τοπικών προϊόντων</p> <p>3.1.2: Καθιέρωση εκδηλώσεων για την προβολή των τοπικών προϊόντων</p> |
| | <p>Μέτρο 3.2 Απασχόληση και Ανθρώπινοι Πόροι</p> | <p>3.2.1: Δράσεις και συνέργιες με άλλους φορείς για τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης και μείωσης της ανεργίας</p> |



| | | |
|---|--|---|
| | Μέτρο 3.3 Τοπική Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία | 3.3.1: Προώθηση δράσεων και συνεργασιών με Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις 3.3.2: Προώθηση νέων τεχνολογιών και καινοτόμων δράσεων για τη στήριξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας |
| ΑΞΟΝΑΣ 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΩΝ | Μέτρο 4.1 Οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων | 4.1.1: Δράσεις βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας και αποτελεσματικότητας 4.1.2 : Δράσεις βελτίωσης της Διαφάνειας και αύξηση της συμμετοχής των πολιτών στη ζωή της πόλης |
| | Μέτρο 4.2 Ανθρώπινο Δυναμικό και Υλικοτεχνική Υποδομή | 4.2.1: Κατάρτιση και επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού 4.2.2: Συντήρηση & αναβάθμιση δημοτικών κτιριακών εγκαταστάσεων, λοιπών υποδομών και μηχανολογικού εξοπλισμού και λοιπές προμήθειες |
| | Μέτρο 4.3 Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών | 4.3.1: Ανάπτυξη ηλεκτρονικών υπηρεσιών και ψηφιακού περιεχομένου για τη συνεχή ενσωμάτωση των ΤΠΕ 4.3.2 : Ανάπτυξη υποδομών Τεχνολογιών Πληροφορικής και επικοινωνιών 4.3.3 : Δράσεις ενίσχυσης της χρήσης των ανοικτών προτύπων και του ελεύθερου ανοικτού λογισμικού, λογισμικού ανοικτού κώδικα |
| | Μέτρο 4.4 Οικονομική Λειτουργία και Διαχείριση | 4.4.1: Χρηστή διαχείριση και βελτίωση των οικονομικών 4.4.2: Διαχείριση & αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας |
| | Μέτρο 4.5 Ενίσχυση Εξωστρέφειας | 4.5.1: Ανάπτυξη συνεργασιών με φορείς σε τοπικό και υπερτοπικό επίπεδο |